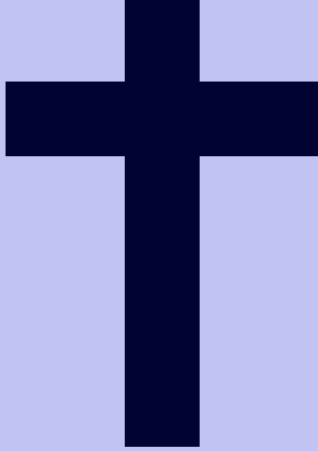

Melĕ Mékōōlē

New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

Melǎ Mékōōlē

New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Akoose

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akoose

bss

Cameroon

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Akoose

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
0143729f-907e-5098-b6ce-63b1629b8e48

Contents

Matyo	1
Makōse	55
Lukasē	88
Jōne	142
Mbēltéd	179
Roma	229
1 Kōrinto	253
2 Kōrinto	276
Galesia	292
Efesus	301
Filipi	310
Kolose	316
1 Tesalonika	322
2 Tesalonika	327
1 Timoti	330
2 Timoti	337
Titus	342
Filēmōn	346
Hibru	348
Jemse	367
1 Petro	373
2 Petro	380
1 Jōne	385
2 Jōne	391
3 Jōne	392
Jude	394
Mam míme mébenléd	396

Nkalaŋ ní bwâm míme Yesuε ngáne

Matyo

átélé

Ndibned ní kálag

Nkalaŋ ní bwâm ngáne Matyo átélé níhóbe nén bán Yesuε mós adé Nsoode awě Dyōb dénhōbpē aá mósōlōm á nkōŋsé te. Mbwiined ne mós dōo Dyōb dénlōnēdtē mekan míme ánhōbpē aá mósōbelé ábē bad se' bōód. Mmén nkalaŋ ní bwâm níde áyāl e nkōŋsé nísyāāl.

Mekan míme Yesuε áyógté'áá békábé mós áte metón métáan. (1) Abé áde bad bé nkamlen ní Dyōb bétāŋgéné awōŋ ne mbeltéd nímbāb, mekan míme mébē nímbāb ne mekan míme mébenléd ne bós (E'ped 5-7); (2) Nsón míme bembapere dyōm ne bébe bétāŋgéné abel (Eped 10); (3) Ngáne nkamlen ní Dyōb nídí (Eped 13); (4) Ngáne mod átāŋgéné Dyōb abele (Eped 18); (5) Mekan míme mébenlad ne ngáne ébēé áde Krístāá ápéé (E'ped 24-25).

Nkabtéd ní kálag

Nchyaátén ne echyáa éche Yesu Krístāá 1.1-2.23

Nsón míme Jōne, Ndusenε 3.1-12

Edusen ne mekágsen míme Yesuε 3.13-4.11

Nsón míme Yesuε á mbwōg e Galilia 4.12-18.35

Nsón míme Yesuε áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem 19.1-20.34

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 21-27

Mpuu ne alúmed áde Sánḡwéé álúmtáá bad yāl áde ámáá apuu 28.1-20

Betaa ábe Yesuε (Luk 3.23-38)

¹ Tōŋgé e betaa ábe Yesu Krístāá edii nén. Yesuε ambíd á nchyaátén míme kāŋ Dabide, Dabide mós-ε abíd á nchyaátén míme Abrahame.*

² Abrahame mós abédé sáá awě Aisige. Aisige-ε ambé sáá awě Jakōbe, Jakōbe-ε mós anchyáá Judaa bōobe baányan. ³ Judaa bós mwaád Tamaa, bēnchyāā Perese ne Zeraa. Perese ambé sáá awě Heseṛone, Heseṛone-ε sáá awě Rame. ⁴ Rame mós abédé sáá awě Aminadabe, Aminadabe-ε abédé sáá awě Nashone. Nashone ambé sáá awě Salmone. ⁵ Salmone bós mwaád, Rahabe bós-áá bēnchyāā Boase. Boase bós mwaád Rute bēnchyāā Obede, Obede-ε ambé sáá awě Jese. ⁶ Jese ambé sáá awě kāŋ Dabide.

Kāŋ Dabide bós Uria mwaád bēchyāā Solomone. ⁷ Solomone ambé sáá awě Rehoboame, Rehoboame-ε mós ambé sáá awě Abijaa, Abijaa ambé sáá awě Asaa. ⁸ Asaa ambé sáá awě Jehosafade, Jehosafade mós-ε ambé sáá awě Jorame, Jorame mós-ε ambé sáá awě Uzziā. ⁹ Uzziā abédé sáá awě Jotame, Jotame mós-ε ambé sáá awě Ahase. Ahase mós-ε ambé sáá awě Hezekaya. ¹⁰ Hezekaya-ε ambé sáá awě Manase. Manase-ε sáá awě Amose. Amose mós ambé sáá awě Josia. ¹¹ Josia mós anchyáá Jekonyase bōobe baányan, á pōndé eche bad bé alon á Israel bēnkweé nzum bon bad bé Babilon bésweén bós áwāb alon.

¹² Ade nén dēmmadté atóm, káŋ ne á pōndé echē bēnchyāā'ε Yesuε, betaa ábe Yesuε bēbédéε; Jekonyase mós ambé sáá awě Sheltyele, Sheltyele-ε mós ambé sáá awě Zerubabele. ¹³ Zerubabele ambé sáá awě Abutee,

* 1:1 Mmén nchoo níde káŋne á kálag e Dyōb e'só 5.1, 6.9, 10.1, 11.10, 27.

Abute-’ε sáá awě Elyakime. Elyakime-’ε ambé sáá awě Azoo. ¹⁴ Azoo abédé sáá awě Zadoge, Zadoge mó-’ε ambé sáá awě Akime, Akime-’ε sáá awě Eliude. ¹⁵ Eliude mó ambé sáá awě Elizaa. Elizaa-’ε sáá awě Matane. Matane mó-’ε ambé sáá awě Jakobe. ¹⁶ Jakobe mó abédé sáá awě Josebe. Josebe mó awón Maria awě anchyáá Yesue awě béchogéé bán Krístəə.

¹⁷ Né-óó, nyongel ésyāā, mbooted ne Abrahamε ápe wée Dabide, édé dyóm-é-nyongel ne éniin. Mbooted ne Dabide ápe pónde eche béswééné bad bé Israel á Babilon áde bēnkweé nzum, édé dyóm-é-nyongel ne éniin. Bootya pónde eche bēnswēennē bad bé Israel á Babilon áde bēnkweé nzum, káəne á pónde eche béchyáá Yesue, áde dyóm-é-nyongel ne éniin.

Echyáa éche Yesue

(Luk 2.1-7)

¹⁸ Echyáa éche Yesue ébédé nén: Maria, nyaá awě Yesue, ábédé ngon e mmwaád echē enkēmbíi mwēnchóm. Bēnkií mó mod nhóg awě béchogé’áá bán Josebe. Bon byánán Maria ásu á e’wóngé wée Josebe, ényinnéd nén bán adé nkog á ngine e Edəədəŋ éche Esáá. ¹⁹ Josebe-’ε, ngáne abédé mó mod á bwám, enkēndəŋgé Maria e’són awóged. Né-óó, abelé’áá mbonšén áchene mó á mesoom-tē. ²⁰ A pónde echē míme mewēmtēn médíi mó áte, ángel e Dyöb empií mó áde ánánge nló. Ángel ne enláá mó nén áá, “A-Joseb, mod á mbyaa míme Dabide, weebáá’ Maria atéd née mmwaád awón, áyāle Edəədəŋ éche Esáá chíó épíídé mó bon abé nkog. ²¹ Achyāā mwān a mwēnchóm, échuu-’ε mó đin wée Yesue† áyāle nén móshūd ábē bad á mbéb-te.” ²² Mmén mésyāāl mēmbenléd álóned e’yale ábe Dyöb dénlómēnnē nkal é’dəədəŋ áá, ²³ “Nyénəne’, ngon e mmwaád echē eébií mwēnchóm ébē nkog, echyáá-’ε mwān a mwēnchóm, béchög-ke mó bán Emmanuele.”

Adén đin adé nén bán, “Dyöb adé ne sé.” ²⁴ Née Josebe ásyánge áse, ambēl ngáne ángel énlā’é mó. Antéd Maria née awě mmwaád. ²⁵ Bon káəŋ ne pónde eche Maria áchyáá mwān, Josebe enkēndyěnné mó. Josebe anchuú-’ε ane mwān đin áá Yesue.

2

Beləŋ-bé-betintine bébidé á akuu áhye dé abe Yesue edúbe

¹ Bēnchyāā Yesue á dyad á Betlehem á mbwóg e Judeya á pónde eche Herode abédé kəŋ. Bad behóg ábe beláá’áá betintine ábií mekan, bēmbíd á akuu,* bēpē á Jerusalem. ² Ade bēpédé á Jerusalem, bēnsədéd bánken, “Héé kəŋ e bad bé Israel, ane awě achyáádté wén ádíí? Sēnyíné tintine á akuu awě alúmte nén bán achyáádté. Nē dáo ákáo bon sépag ábe mó edúbe.” ³ Adē kəŋ Herode áwóge nē, nē dēntagéd mó á mewēmtēn-tē bwámbwam. Dēntagéd mó, átāgēd-te bad bé Jerusalem bésyāāl. ⁴ Herode anlād ábe beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bésyāāl áte. Bon ásedté bó aaken, “Héé Ane awě Dyöb Awógté, awě bésineé, áchyáádté?” ⁵ Dáo bēkwénténé mó bán, “Béchyāā mó á dyad á Betlehem, á mbwóg e Judeya. Nkal é’dəədəŋ antēl áá,

⁶ ‘A-bad bé Betlehem á ndəəb e Juda, ádēn dyad adé dyad ahóg áde áde otógnén bwámbwam áfinté e myad mé alon á Juda. Ayāle mod ábíd áfinté echēn, awě ályāgēd ábēm bad bé alon á Israel.’ ”

† 1:21 Yesue: Adén đin ádíi bán Mod á e’sóoson.

* 2:1 A akuu: Ped echē etondee ábídeé.

7 Née Herode awógé nê, anchélé ábê belán-bé-betintine á kun-tê, bon ásedté bó nyaa e pónde eché tintine ne ámbídtē. 8 Dóo álómé bó á Betlehem aá, “Nyékag, nyétónj anón. Nzé nyényíne wée ane mwán áchyáádtē, nyétím ámbíd nyéhye nyélláá me, ábel bon mémpē níke míbe mó edúbé.” 9 Ade bémáá mekan níme k̄n̄h alángé bó awóg, bémbootéd ake ámpē. Bon áde bénóné ám̄n, bényín melemlem mé tintine níme bényínnē á akuu née ákagké bó á’sō. Ane tintine ank̄ k̄óh̄n̄ atyéém wée ane mwán áchyáádtē. 10 Anyín áde bényíne ane tintine, bénwōg menyinge bwámbwam. 11 Bénsōl á ndáb-te. Née bésólé, bényín ane mwán bó nyan, Maria. Bémwōgē ane mwán mebóbón̄ ábe mó edúbé. Bémbídtē mendē áwed níme bénwánlédte mó, bébē-’e mó. Mmē mendē mébéde gól,† m̄g mé e’lod é’ bwám níme béchagēé bán frankinsen‡ ne mía.§ 12 Née bémáá ane mwán edúbé abe, bémwōgē esú áwāb alon, bon bém̄pōn̄ nzii empée, áyale Dyōb dénlāá bó á nló-te aá béetimé’ ámbíd wée Herode.

Bésobnē Yesue, békééné mó á alon á Egipto

13 Ade ábê belán-bé-betintine bémáá ake, ángel e Dyōb enláá Josebe á nló-te aá, “Hidé ásē, étéd anén mwán bó nyan esoben bó, étimen bó á Egipto. Nyédye-’e áwed k̄óh̄n̄ né nlángé nyé meé nyéhide, áyale Herode álōm bad áhed anén mwán, áwúu mó.” 14 Mmē nkuu dēn, Josebe anhidé ásē, atéd mwán bó nyan, ákēn̄ bó nkuu ne nkuu, átimnád bó á Egipto. 15 Áwed dóo bendyē’-é k̄óh̄n̄ ne pónde eche Herode áwédé. Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dáád̄n̄ aá, “Nlébpé awem Mwán meé ábíd á alon á Egipto.”

Béwúu e’ched é’ bán á Betlehem

16 Ade Herode ásónténé nén aá belán-bé-betintine bē bédógé mó, anl̄n̄ bwámbwam. Anlóm eche sánze á Betlehem ne ene ped e mbwóg esyáál, aá béwúu bán bé baachóm bésyāál ábe bépede mwē ríláán. Ámbel nê át̄n̄gen ne pónde eche belán-bé-betintine bēnlāá-’é mó bán bénkōlē tintine awē anlóméd echyáa éche Yesue anyín. 17 Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dáád̄n̄ Jeremayaa. Jeremayaa anhób aá,

18 “Bad bénwōg e’saad ne awé á ngine ádē ábídé’áá á Rama, áde Rashelē áchyē’-é ábe bán.

Bélénté’áá mó awé, bon eékobpe aléned áyale nén bán bém̄mad mó awé.”

Josebe, Maria, ne Yesue bébidé á Egipto bétim á Nazaret

19 Ámbíd e kwééd eche Herode, ángel e Dyōb empíi Josebe á nló-te áde ámbēé abé á Egipto, élangē mó nén aá, 20 “Téd awōn̄ mmwáád bó mwán, nyétime ámbíd á alon á Israel. Herode ne ábē bad ábe béhédé’áá ane mwán awúu bémáá awé.” 21 Née Josebe awógé nê, anlad yál, atéd Maria bó mwán, bós̄bō bétim ámbíd á alon á Israel. 22 Bon áde Josebe awógé bán Achelausē atédé atii dé nkamlēn áde sáá, k̄n̄ Herode á mbwóg e Judeya, ambán̄ atim ámbíd áwed. Ángel e Dyōb enhyé mó mekan mémpēe aláa á nló-te. Nê dēmbēl, á mbwóg e Galilia dóo ántimmé ake. 23 Ank̄ alón̄ á dyad ámbáá ahóg áde béchágé’áá bán Nazaret. Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē bekal bé’dáád̄n̄ t̄ngene Yesue aá, “Abyēn̄ née Mod á Nazaret.”

† 2:11 Gól: Edii ekii eche édé nkun bwámbwam éche élit̄mte bán Yesue adé k̄n̄. ‡ 2:11

Frankinsen: Abédé dyōg áde bébagnéé Dyōb mendē. § 2:11 Mía: Mébédeé dyōg áde bēnabnadte ndim.

3

Nkalan nime Jone, Ndusene

(Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

¹ Etũn é pónidé ámbíd enê, Jone, Ndusene ámbíd nkal é'dáádəŋ a Dyöb. Akalé'áá eyale é Dyöb á ehyánge á Judeya, álāngē bad aá, ² "Nyéte de abel dé mbéb áyāle nén nkamlen ní Dyöb níde bēnben." ³ Jone mó abédé mod awē nkal é'dáádəŋ Yesayaa áhóbé'áá, áde ánhōbpē aá, "Ehāngé ébide' á ehyánge bán, 'Nyébonŋsen epe éche Sánḡwéé. Nyétii echē nzii.' "

⁴ Jone ahágé'áá mbóté éche bébénlé nyon éche ébídé á yāl e kamêl.* Awáá'áá ngós a ngob e nyam. E'chuu ne bengóméé bōó bébédé ndyééd echē. ⁵ Bad bébídé-'áá á Jerusalem, ne níminíí myad mé mbwóg e Judeya esyáál ne á melon mémpēe nime mébédé á nkag mé edib é mbáá é Jodan, békag wēe Jone. ⁶ Née bēmpaléé nímbāb mbéb áte, Jone ádusén bó á edib é Jodan. ⁷ Bon áde Jone ányíné née Befarisia ne Besadusia béhúé' é ábel bon ádusén bó, anláá bó aá, "Píí é nyō chén! Nzéé múmó alāngé nyé aá nkáásé ní Dyöb níhúé' bon alébb-ɸe nyé aá nyékúme abāngé? ⁸ Nyéke nyébele mam nime mélūmēd nén bán nyētēdté ádēn abé dé mbéb. ⁹ Nyéewém tán nén bán nzé nyéhóbé bán, nyédé bán ábe Abrahamē, nyéekudté nkōgsen ní Dyöb. Bon níláa nyé nén mēé, Dyöb áhele ábenléd nímbén meláá átímed mó bán ábe Abrahamē. ¹⁰ Bōōb-ɸóó ehón émáá anaa á nkanj ní mel. Né-óó, bwel ké é'héé ábe béēchyāā' e'pum é' bwām, békwele bó bébwém-me bó á muú-te. ¹¹ Ndusan nyé bōōb ne mendíb álūmed nén bán nyéhānjléne áden abé dé mbéb. Bon mod ampée ahúé', awē atómé me. Meékwognedé ké ápém nime metámbé. Adusén nyé ne Edáádəŋ éche Esáá, ádusén-ne nyé ne muú. ¹² Awánlé échē epeben á ekáá, ábel nén, ápeb nime menyán ámín. Nzé amadé, álād mbum é bwām áte, ákōō chō. Bon álād e'páó, ahyáád bó á ebonde é muú éche éēdīmē'."

Bédúséné Yesue

(Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Bōōb-ɸóó, Yesue ámbíd á mbwóg e Galilia, áke wēe Jone á edib é Jodan ábel nén Jone ádusén mó. ¹⁴ Bon Jone anwanén mó mewémten ahəŋlen, áhōbē nén aá, "Néé edíí bán wē-éé wembé edusan me, chán étímé abé éche wewe éhyagké áwēm wēé nídusén wē?" ¹⁵ Bon Yesue ankwentén mó aá, "Mwē ébē nē bōōb ábel nén débél mam mésyāál bwām ngáne Dyöb áhedeé." Né-óó, Jone ankwentén mó adusén. ¹⁶ Melemlem mé pónidé nime Jone ámáá Yesue adusén, Yesue ansyáó á mendíb-te. Dóó ngob e dyöb énédnédé, bon ányínē née Edáádəŋ é Dyöb ébídé ádyöb ésudé ásē née élāā, étyéém-me mó á nló mín. ¹⁷ Ehób chō-'e ámpē ébídé ádyöb nén, "Awem Mwān a nlém nén, awógte me menyinḡe bwāmbwam."

4

Satanē akāgé Yesue

(Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Ámbíd e pónidé, Edáádəŋ é Dyöb éntimén Yesue á ehyánge ábel nén Satanē ákag mó. ² Yesue andid yāl nzaa á mekáne-té móom mé e'pun méniin. Ámbíd e ene pónidé nzaa ewagé'áá mó. ³ Dóó Satanē ápédé bon

* 3:4 Kamêl: Edii nyam echē edé née nyag echē bébenladté á ehyánge ápém nted.

áláŋgē mós aá, “Nzé Wε-εé edé Mwän a Dyöb, kamlén nímén meláá métim e’wεle.” ⁴ Boŋ Yesue antimtén mós aá, “Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, ‘Saké ndyééd chēmpen edide moonyon á alonǵé. Boŋ eyale téé éche Dyöb áhóbé, chós édíde moonyon á alonǵé.’ ”

⁵ Dós Satane ákééné Yesue á Jerusalem, dyad áde ásáá boŋ átyēēmān mós á nzonǵe e Ndáb-e-Dyöb mīn, ⁶ áláŋgē mós aá, “Nzé wε-εé edé Mwän a Dyöb, éheb á bwεle-mīn hén éhūn á ndóob, áyāle éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

‘Dyöb dékamlén éche ángel ásáb wε, épēm-me wε ámīn ábel weébōmē ekuu á aláá.’ ”

⁷ Yesue-’ε antimtén mós aá, “Boŋ kálag e Dyöb ehóbé ámpē nén aá, ‘Weékāgē Sǎŋwéé ádon Dyöb áte.’ ” ⁸ Satane antéd Yesue ámpē, búmō bétyéém á mbóod mīn, boŋ álūmté mós melon mé nkōŋsé mésyāāl ne nhōn rísyāāl míme rídé áwēd-te. ⁹ Dós áláŋgē mós aá, “Mēbē wε ábén bwēm é’syāāl nzé ebwógkē me mebóbōŋ boŋ ébāg-ke me edúbé.” ¹⁰ Dós Yesue áláŋgē mós aá, “Syəós me á díd-te, a-Satan! Eténlédé nén bán, ‘Ebwógke’ Sǎŋwéé ádon Dyöb mebóbōŋ, ébage-’ε mós edúbé. Mwēnpēn-naa étáŋgéné abele.’ ”

¹¹ Né-ós, Satane antedé Yesue, ákē. Angel êmpě, éwóngén Yesue.

*Yesue aboótédé nīme nsón á Galilia
(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)*

¹² Ene pónde bénhē Jōne, Ndusene á mbwóg. Ade Yesue áwógé nē, antīm ámbíd á mbwóg e Galilia. ¹³ Anhidé á dyad á Nazaret, áke ádyēē á dyad á Kapenahum. Kapenahum abédé á nkag mé edib-é-nzab é Galilia, á abwóg á hōm á túmbé e Zebulōn ne e Naftali. ¹⁴ Yesue anké á Kapenahum álóned mekan míme nkal é’dáodəŋ Yesayaa ánhōbpē aá,

¹⁵ “A-mbwóg e Zebulōn, a-mbwóg e Naftali, ntimned ne edib é nkwe, á múde mé edib ní Jodan, Galilia mbwóg echē bad ábe béesě bad bé Israel bédyεε’é.

¹⁶ Bad ábe bēbédé á ehintén-tē békúdé e’nyīnen bé ekide; Bad ábe bēbédé á nsəl ní soŋ békúdé e’sóoson.”

¹⁷ Bootya pónde echē Yesue ánkéé á Galilia ambootéd eyale é Dyöb akal áhōbē nén aá, “Nyéhəŋlən abé dé mbéb, áyāle nkamlen ní Dyöb rídé benben.”

*Yesue apwédé bembapεε bé’sō
(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)*

¹⁸ Epun ehóg Yesue akagé’áá á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Annyín bán bé baachóm bébe; Simōne awē béchágé’áá bán Petro, bós mwānyan Andreyā néε bébwéméé mbínzé. Bēbédéε bekób-bé-súu. ¹⁹ Dós áláŋgē bós aá “Nyéhíde me. Ngáne nyékóbéé súu bóob, meýāgēd nyé ngáne nyétēdtē bad nlém á abum áhíd me.” ²⁰ Abwóg-ábwóg bēntédé échab mbínzé, bēhídē-’ε mós. ²¹ Néε bésídté á’sō, Yesue annyín bán bé baachóm bēmpē bébe; Jemse bós mwānyan Jōne, bán ábe Zebedie. Bóobe sáá bēmbē á bōle-tē, bēbwémé’áá échab mbínzé. Hē dós Yesue áchēnléé bós bad bébe aá bēhíde mós. ²² Abwóg-ábwóg bēntédé sáá ne bōle, bēhídē-’ε Yesue.

*Yesue ayágté’áá, áchəŋtē-’ε bad
(Luk 6.17-19)*

²³ Yesue akagé’áá myad mésyāāl á alon á Galilia áyágtē eyale é Dyöb á ndáb é mekáne, ákalé-’ε nkalan ní bwām mé nkamlen ní Dyöb. Achəŋtē’áá bad bé nkole bésyāāl ne nyaa e nkole téé echē émbē átínté

echáb. ²⁴Né-óó mekan míme Yesue ábélé'áá nwógnádtáá á mbwóg e Siria esyáál. Nê dênkǎŋ bad bépééné'áá bad bé nkole bésyāāl áwē. Bépééné'áá bad áwē ábe békónlé'áá nkole ne mewē nyaa ne nyaa. Bad ábe e'dáádǎŋ bé mbéb bémbéé áte, bad ábe béhúne ekikíd, ne bad ábe bēwédé eped, Yesue áchoŋté ábē bad bésyāāl. ²⁵Nê dênkǎŋ, ndun e mod ehídé'áá Yesue. Bad bēbídé'áá meloŋ bootya á Galilia ne mbwóg e Myad Dyóm, Jerusalem, Judeya, ne ped echē edé á múde mé edíb é Jodan rímíní.

5

Yesue ayágté bad á ekone mín

¹Ade Yesue ányíné ene ndun e mod, anchágé é ekone mín, ádyēē ásē. Áhed-taá ábē bembapēé bétáné mós ²boŋ ábootéd bós ayáged, áhōbē áá, ³“Nnam ríbē ne bad ábe bédé atóg á edáádǎŋ-tē áyāle bédé ásē e nkamlēn rí mín.
⁴Nnam ne bad ábe bélebe', áyāle Dyōb déwōgēd bós menyīnge ámpē.
⁵Nnam ne bad ábe bépwítédé, áyāle nkōŋsé rísyāāl mébē rímāb.
⁶Nnam ríbē ne bad ábe bédé nzaa ne píd ábel mam míme Dyōb áhedéé áá mébenled, áyāle Dyōb dékōdéd bós.
⁷Nnam ne bad ábe bēwóge bad bēmpēe ngal, áyāle Dyōb dōmpē déwōg bós ngal.
⁸Nnam ne bad ábe békénlé nlém á abum, áyāle bényīn Dyōb.
⁹Nnam ne bad ábe békóme nsan, áyāle Dyōb déchag bós ábē bán.
¹⁰Nnam ne bad ábe békude metake áyāle bēbeléé mam míme Dyōb áhedéé. Bédé ásē e nkamlēn rí mín.
¹¹Nnam ríbē ne nyé ábe bad bésyāá'é, nyé ábe bétagteé, bēbānē nyé e'bébtéd é' mam áyāl, bēbídē-'e nyé mbóŋ é metóm áyāl, á dīn ádēm.
¹²Nyéwóge bwām, nyébé-'e menyīnge áyāle nsábe míme nyékuďte ádyōb ríchábé ámín. Nén dós bad bétágté'áá bekal bē dáádǎŋ bē' bósó.

Nkwē míme ríbódé e'nyin, ne etrúkǎŋ éche békōŋgé

(Mak 9.50; Luk 14.34-35)

¹³“Nyédé etógnén á alonjé á bad bé nkōŋsé ngáne nkwē rídí etógnén áyāle ndyééd. Boŋ nzé nkwē ríbódé alan chán béhele-se bényīnéd mós ámpē? Méesaá dyam dé abelen ámpē. Né-óó, apim dós bépiméé, bad békōgtáád mós ámín. ¹⁴Nyéē nyédé nēngáne etrúkǎŋ álúmed bad bé nkōŋsé bésyāāl nzii e Dyōb. Dyad áde álōŋnéde á ekone mín déesōmēé. ¹⁵Mod eémāā-'áá etrúkǎŋ achod se ákōō chós á ebwōg-sé, boŋ abelé ákēlē chós ámín, ábel nén ényínte kénzéé awē adé á ndáb-te ekíde. ¹⁶Nyémpē nyépeŋé', melemlem néē etrúkǎŋ. Nzé bad bényíné nsón rí bwām míme nyébeléé, békēn Dyōb, awēn Titée awē adé ámín.

Ayáged áde Yesue tǎŋgene mbéndé

¹⁷“Nyéewém tán nén bán mpedé á nkōŋsé ábóded mbéndé éche Mosee ne mekan míme bekal bē'dáádǎŋ bēyágté nyé. Meépedéé ábóded mós, boŋ mpedé álóned mós. ¹⁸Ne mbále nlǎŋge nyé nén mēé, káŋŋ ne á asóg dé nkōŋ rí sé ne rí mín, ké mwámpīn mé eyale nhóg awē atēnlédé á mbéndé e Dyōb eéhídtéé ásē káŋŋ né mésyāāl mélóné.* ¹⁹Né-óó, kénzéé awē abós mbéndé póg átínté échē mbéndé é Dyōb, ké ene echē bēwémtné bán eesaá etógnén, áyāgtē-'e bad bēmpēe áá bēbel melemlem, ene ndín e mod ébē ndimtēne átínté e bad ábe bédé ásē e nkamlēn rí mín. Boŋ kénzéé awē

* 5:18 Né mésyāāl mélóné káa adé ayáge ásyāāl álóné.

abele ngáne mbéndé éhóbé, áyāgtē-’ε bad bémpēe ábel melemlem, ábē etógnēn bwámbwam átínté e bad ábe bédé ásē e nkamlēn mí mín. ²⁰ Né-óó, nlānge nyé nēn mēé, ésebán abele á Dyōb ádēn átómé áde Befarisia ne bemeléde bé mbéndé, né nyémpē nyéesónlé á nkamlēn mí mín mbéd.”

Ayáged áde Yesue tāngene meliḡá
(Luk 12.57-59)

²¹ Yesue ambád ahób aá, “Nyéwógé nēn bán bēnlāā bad bé’ bōód bán, ‘Mod eewúé mod. Kénzée awē awúú mod, bétāngéné mó akáad.’ ²² Boḡ nlānge nyé nēn mēé, kénzée awē alīḡné† mwānyāḡ bétāngéné mó akáad. Kénzée awē ásyāḡ mwānyāḡ bēpēén mó á kóte e bad bēmbáá bēkáád mó. Kénzée-’ε awē áchāḡ mwānyāḡ aá, ‘Edimdim é chōm chēn’, béhele bēbwém mó á dū-á-muú. ²³ Né-óó, nzé ekag á menyán mé mēde áke dé abe Dyōb mēde, boḡ ekāmtēné nēn wēé nyé mod nyéwánléné kōkōo, ²⁴ ébānē nīmōḡ mēde áse á’sō é’ menyán mé mēde. Esébe éke ébēl nsāḡ ne ane mod boḡ étīm ámbīd éke ébe mēde. ²⁵ Nzé mod ahēde we akē dé asómēn á kóte, bēl kóāḡ nyúmō nyépe á nchemtēn byánán nyéēpē á kóte. Esebē nē, ahelese asómēn we á kóte. Kóte-’ε ébēé we á mekáá mé plūse, plūse chō-’ε éhē we á mbwāḡ. ²⁶ Ne mbále, nlānge we mēé, weéhēlē-se ebíd á ndáb e mbwāḡ-tē wē kóāḡ né etwedé ádōḡ alúm ásyāāl.

Ayáged áde Yesue tāngene akáb dé mesón

²⁷ “Nyéwógé ngáne bēhóbé nēn bán, ‘Nyéekábé mesón á ndáb e’wóngé.’ ²⁸ Boḡ nlānge nyé mēé, kénzée awē anōné mmwáád boḡ awémtn aá né mōnnaḡnéd mó, amaá asón akáb ne ane mmwáád áwe nlém-tē. ²⁹ Nzé ádōḡ dīd ábelte we mbéb, ehúd dō, épim. Edé mboḡ ábód dō, tómaa bó ábwém echoḡ yāl esyāál á dū-á-muú. ³⁰ Melemlem nē, nzé echoḡ ekáá ébelte we mbéb, esél chō, épim chō. Edé mboḡ ábód chō tómaa bó ábwém echoḡ yāl esyāál á dū-á-muú.

Ayáged áde Yesue tāngene abóo-dé-e’wóngé
(Mat 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ “Kálag e Dyōb ehóbé ámpē nēn, ‘Kénzée awē anané mwaád á e’wóngé atāngéné ábe mó apab áde álúmte nēn bán anané mó á e’wóngé.’ ³² Boḡ nlānge nyé nēn mēé, nzé mod anané mwaád á e’wóngé ésebán ane mmwáád akábé asón, boḡ ane mmwáád akií mod ampée awóḡ, né nchóm awē anané mó á e’wóngé mó atímté mó mmwáád awē akábe’ mesón. Kénzée-’ε awē awóó mmwáád awē bēnáné á e’wóngé né mómpē akábé asón.

Ayáged áde Yesue tāngene amwé dé melē

³³ “Nyéwógé nēn bán bēnlāā bad bé’ bōód bán, ‘Mod eemwāḡ melē ngēn, boḡ nzé mod amwédé melē atāngéné ábel dyam áde ámwééné melē á’sō é Dyōb.’ ³⁴ Boḡ nlānge nyé nēn mēé, nyéemwāḡ melē ké mehóg. Nyéemwāḡ melē á dīn dé nkamlēn mí mín, áyāle áhed dōo Dyōb áwóó e’dií bé nkamlēn. ³⁵ Nyéemwāḡ-ke á dīn dé nkōḡsé, áyāle áhed dōo Dyōb ásúmé mekuu. Nyéēbenlād-te ké dīn á dyad á Jerusalem, áyāle ádií dyad áde kāḡ embáá. ³⁶ Nyéemwāḡ melē ké á dīn dé nló mīmēn, áyāle nyééhēlē ké mbum e esid póg ahaḡḡlēn áwēn nló, ápúbéd ké’ε áhined chō. ³⁷ Boḡ nzé ehóbé wēé móbele dyam, ehób wēé, ‘Ée, mēbel dō.’ Ké-’ε wēé, ‘Ááy, méebenlé.’ Kéchéé éche ébádé áhed né ébídé wēé Satānē.

† 5:22 Kénzée awē alīḡné; donḡe á kálag áwóó kénzée awē alii ngēn.

Ayáged áde Yesue tâhgene akun-á-yǎl

(Luk 6.29-30)

³⁸ “Nyêwógé ngáne béhóbé nén bán, ‘Nzé mod atúbé mod ðid, bétúb mámpē ðid. Nzé mod ahúde-’ε mod ason, béhúd mámpē ason.’ ³⁹ Bon nlanje nyé nén mée, nzé mod abelé we mbéb, éched yǎl. Nzé mod abomé we abén á akag ahóg, ékunnéd mó ádínií ámpē. ⁴⁰ Nzé mod ahede we asómen á kóte ákobēn we nímwōn nkobe, ébag mó kááj ne echorj súde. ⁴¹ Nzé mod anyágté we áá ékeēn mó máyl mehóg, ékēēn mó máyl mébe. ⁴² Kénzée awě achómé we chóm, beé mó. Nzé mod ahóbé-’ε áá, ébál mó chóm éche éwóó, ebál mó.

Ayáged áde Yesue tâhgene bad bé ekayi

(Luk 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Nyêwógé ngáne béhóbé bán, ‘Edāj mwānyon, ékō-’ε mod awě akóó we.’ ⁴⁴ Bon nlanje nyé nén mée, nyédāj bad ábe békóó nyé, nyékánnadte ábe bétagte nyé. ⁴⁵ Nzé nyébelé nê, né nyéēbē bán ábe Titée awēn awě adé ámín. Alóme’ enyen ne mbúú wée bad bé mbéb ne bé bwām nyaa póg. ⁴⁶ Nzé edáá bad ábe bédáá we bēnpen, nê déepiinédte we nsábe ké nhóg. Káájne besaad-bé-tááse bómpē bébele melemlē. ⁴⁷ Nzé elente’ ábōn bad bēnpen né ebele melemlē ngáne kénzée ámpée ábelé. Káájne bad ábe béese bad bé Israel bébele nê. ⁴⁸ Né-óó, mbeltéd nímwōn nítanjéné née nítyéémé bwām, nēngáne mbeltéd níme awēn Titée awě adé ámín.

6

Ayáged áde Yesue tâhgene áwōnjen bad

¹ “Nyétéd pónde! Nyéēbēlē nsón ní Dyób ábel bon bad bényín nyé. Nzé nyébele nê, né nyéekudté nsábe wée awēn Titée awě adé á nkamlēn ní mín.

² “Né-óó, nzé ebage mod chóm éche átógnéné, weékūmē nkāj nēngáne bad ábe bédoge yǎl. Békume nkāj á ndáb é mekáne ne á dyad-té wée bad bédí, ábel bon bényín bó. Ne mbále nlanje nyé mée, bémáá nímb nsábe nísyāāl akud. ³ Bon nzé ebage mod chóm éche átógnéné, weēbēlē-’se ké awon wēn awě étómténé adāj abíí. ⁴ Nê débēl mod ké nhóg éebí’ε chóm éche ébágé mó. Dyób, awonj Titée awě anyíne mam níme mébenled á e’konjéd-te móšābē we.

Ayáged áde Yesue tâhgene mekáne

(Luk 11.2-4)

⁵ “Nzé nyékāne’, nyéekánné’ née bedog-badé, ábe nzé békāne’ bédā atyéem á ndáb é mekáne ne á mbom, ábel bon bad bényín bó. Ne mbále nlanje nyé nén mée, bémáá nímb nsábe nísyāāl akud. ⁶ Bon pen, nzé mod akāne’, asól áwē ton-té, ádíb ekob, bon ákānnē wée eche sāj Dyóbe awě mod éēnyīnē. Ene pónde awōn Titée awě anyíne’ mam níme médé á e’konjéd-te āsābē we. ⁷ Nzé nyékāne’, nyéebádnán e’yale mbád ne mbád, ngáne bad ábe béese bad bé Israel bébele. Bébelé bēwēmtān bán Dyób déwōg bó mekáne áyāle bēbúdé e’yale áte. ⁸ Nyéebág née bó, áyāle Dyób, awēn Titée, amaá abíí chóm éche nyétógnéné byánán nyéēsedéd mó. ⁹ Né-óó, enén nyaa e mekáne chóó nyétánjéné akáne, Dyób, Titée awéd, awě adé ámín, edúbé ébē ne ádonj dín.

¹⁰ Mmōn nkamlēn níhye nítd etál.

Bad bé nkōjsé bébel mekan níme éhedeé, ngáne ébenlaadté ámín.

11 Bag sé echēd ndyééd e epun e bīn ê' chii.*

12 Lagsén sé nímēd mbéb, ngáne sémpē sélagsanné mod téé awě abelé sé mbéb.

13 Weémwāg-sē sēhún á mekagsen-tē, boŋ húd sé á mekáá mé Satan.†

14 Nzé nyélagsan bad mewusé níme bébénlé nyé, né Dyōb Titée awên awě áde ámīn mómpē ālagsén nyé. 15 Boŋ nzé nyéēlagsán bad, né ké Dyōb awên Titée éelagsénné nyé.

Ayáged adē Yesue

tāngene adid á yāl nzaa á mekáne-tē

16 “Nzé edide yāl nzaa á mekáne-tē, weésudné' ngáne bedog-badé bébēlé. Béchemte' e'só á nló ábel boŋ bad béchem bán bédide yāl nzaa á mekáne-tē. Ne mbále, nlānge nyé nén mēé bémáá nímāb nsábe rísyāāl akud. 17 Boŋ nzé edide yāl nzaa á mekáne-tē, éwōbē e'só, ésēdē-'e nló áte. 18 Bēl nē, ábel boŋ bad béchemé bán edide yāl nzaa á mekáne-tē, étōmēé awōŋ Titée awě mod éēnyīnēē. Anyīne' mam níme médé á e'koŋnéd-te, mó-'aa āsābē wē.

Ayáged adē Yesue

tāngene awōŋ á bwēm

(Luk 12.33-34)

19 “Nyéēkoŋnád yāl nhon á nkōŋsé wēn, wée sīi ne ngag bébēbēdtē, bechīb-pe ámpē bébóó ndáb, béchīb. 20 Boŋ nyékoo nímēn nhon wée sīi ne ngag béebébdté, bechīb-pe ámpē béebóó'ē ndáb se béchīb. 21 Nyébīí bán wée nhon nábáŋkē mod, áhed dōo nlem-me nábáŋkē mó.

22 “Díd dōo adé ngáne etrukāŋ é yāl e mod. Nzé díd ákénlé wē áte, ehoŋ yāl esyāál chómpē ebélé ekélé. 23 Nzé déekēnle, yāl chómpē ēlon wē áte ne ehintēn. Né-ōó, nzé chōm éche ényīnte nyé ekíde étímé abé chōm éche étímté nyé á ehintēn-tē, né échē ehintēn échē nyébēē áte étōmtēn ngīne abé.

24 “Modmod eéhēlēē-sē abé mbāledē a bewōŋ bébe. Alūmēd nhóg edānge tómaa aníní, ké'ē átīmēn nhóg, abāŋ-'e aníní áyāl. Weéhēlēē-sē ebé mbāledē a bad bébe abé ahóg. Weéhēlēē-sē ebé mbāledē a Dyōb se ebé-'e mbāledē a mōné.

25 “Né-ōó, nlānge nyé nén mēé nyéētāgē áte á alongé, se nyéhōbē nén bán cheé nyédyēē, ké'ē nzé-chómé nyémwēē, ké'ē cheé nyéwāā'ē á yāl. Eesaá mbále bán alongé átómé ndyééd-ē? Yāl-le ámpē eesaá etógnén tómaa mbóté-yē? 26 Nyénōne menōn, méēwēnēē bwēm, méēpādēē, méēwōo-'aa hōm ádē bēkoŋgēé medyē. Kénē, Dyōb awên Titée awě adé ámīn adídte mó! Nyéebīí'ē bán nyédé etógnén bwāmbwam tómaa menōn-ē? 27 Nzé-módé áwen tīntē ahele átāg áte kóŋ, abád ké epun ehóg áwē alongé?† 28 Cheé-ōó ékóá boŋ nyétagé áte áyāle mbóté éche nyéwāā'ē? Nyénōne' mbonja éche édé á mehīn-te ngáne ékwogēé. Eebeléé ntū, ébanŋgēé mesāŋ. 29 Nlānge nyé nén mēé, ké kāŋ Solomonē ne nímē nhon rísyāāl eewāā'aa mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e'boŋ. 30 Nzé Dyōb áhēlēē áwāādtē e'sum ábē é'bāg chii boŋ chān béhé bó á dū, né éetómmé nyé awáad né-yē? Chān adúbe ádíí nyé mwāmpīn nén? 31 Né-ōó nyéētāgē áte bán, ‘Cheé sédyēē? Cheé sémwēē?’ Ké-'e bán, ‘Cheé séwāā'ē?’ 32 Bad ábe béesē bad bé Israel bóó béchyeē' ákud échén ndín é bwēm. Awên Titée

* **6:11** Bag sé ndyééd e epun é bīn ê' chii káa ndyééd e epun é bīn ê' chān. † **6:13** Donŋe á kálag dé'só abádé bán Nkamlēn, ngīne ne ehúmé bédīí ábōŋ á ngīndé ne á ngīndé. † **6:27** Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíí.

awě adé amín abíí aá nyětógnéné ábén bwēm é'syāāl. ³³ Bon nyésébe nyé nyéhéd mam mé nkamlén ní Dyöb tómaa mam mésyāāl, nyébele-'ε ngáne Dyöb áhednéé nyé. Nzé nyébele nê, né Dyöb débě nyé abíníí bwēm é'syāāl. ³⁴ Né-óó nyéētāgē áte áyāle epun é' chān. Epun é' chān chēn éwōŋ nímē metake nímē mékwognéd chō. Epun tée éwóó nímē metake.

7

Ayáged áde Yesue

tāŋene bad ábe békáadte badb

(Luk 6.37-38, 41-42)

¹ “Mod eekáádté waáb. Nzé ekáádté wēn, né Dyöb dómpē dékáād wē. ² Nyaa eché ekáádté wēn, chōó Dyöb dómpē dékáádtē wē. Melemlem mé nhəgtéd nímē ébénlédé mōó Dyöb dómpē débēnlédte. ³ Cheé ekáás bon éwāmsān mwā púuted anyín á díđ áwēn, ésebán ehēle nkog nímē níde mmōŋ á díđ anyín? ⁴ Chān éhēle-se eláá mwānyon wēé ámwē mōhūd mō púuted á díđ, áde nkog nídíí mmōn á díđ? ⁵ A-edog-bad! Sébé éhūd nkog nímē níde mmōn á díđ, dōó wētōŋ'é púuted eché edé mwānyon á díđ anyín, bon ehúd-te chō. ⁶ Weetédé mam mé Dyöb se ébē mbwé, áyāle ékunnéd wē yāl ékūm-me wē. Weebwémme nguu échōŋ ngese áyāle édyantéd chō amín.

Hedén Dyöb kéchéé éche éhédeé

(Luk 11.9-13)

⁷ “Hedén Dyöb, ábē wē. Héd, Dyöb débēl enyín, kūm ekob, Dyöb dédíbnéd wē. ⁸ Ayāle kénzée awé ahédné Dyöb, ákūd, awé ahédé-'ε, ānyín. Kénzée-'ε awé akumé ekob, Dyöb dédíbnéd mō. ⁹ Sáá-a-mwān ahéé mwān áhedénné ewele, bon ábe mō aláá? ¹⁰ Ké-'ε nyé ahéé mwān áhedénné súu, bon ábe mō nyā? ¹¹ Nzé e'bébtéd é' bad néé nyé nyébage áben bán kase é bwēm, tógtén-naá echen Sāŋ awé adé amín? Chān-nō éebaá bad ábe béhédné mō kase é bwēm? ¹² Né-óó, kéchéé éche édás wēé bad bébel áwōŋ, ébel chō áwāb. Nén dōó mbéndé e Dyöb ne bekal-bé-e'dáádəŋ ékoo'ε ayáged.”

Nzii e alongé áde déemaá'

elélé áte

(Luk 13.24)

¹³ Yesue ambád aá, “Bwēé á ekob éche échíné áte, áyāle ekob éche ékag á dü-á-muú ekálé áte, nzii eched-te etánlédé, bad ábe bébwag-ke áhed bébúú áte. ¹⁴ Bon ekob é nzii e alongé áde déemaá' edé mwāmpín. Nzii-'ε eché etime áwed elélé abwē áte. Nguse é bad chōó ébwag-ke áhed.

Bekal-bé-e'dáádəŋ bé metóm

(Luk 6.43-44)

¹⁵ “Nyétéd pónde ne bekal-bé-e'dáádəŋ bé metóm. Bélúmte byánán bépweédtédé néé nídyon ní mbód, bon áwab nlém-tē bédé ebébtéd néé ngā. ¹⁶ Nyéēchem bō á mbéltéd nímāb. Mewāŋ méchyāa e'pum é' besabé-ye? Ké-'ε mekōd méchyāa e'pum é' máŋgəle-ye? ¹⁷ Melemlem-'aá bwel ké é'héé ábe é'kwoge' bwām, é'chyāa-'ε e'pum é' bwām. Bon ké é'héé ábe béekwogé' bwām, bééchyāa-'é e'pum é' bwām. ¹⁸ Bwel é' bwām béehelélé e'pum é' mbéb achyāa. Bwel bé mbéb-pe béehelélé e'pum é' bwām achyāa. ¹⁹ Bwel ké é'héé ábe bééchyāa e'pum é' bwām, nwóó-nzag

ǎkwel bó, abwém bó á dü. ²⁰ Né-ɔ́, nyéɛbīi bekal-bé-e'dǎádǎɲ bé metóm á mbéltéd nímāb.

*Bad ábe béhíde Yesue
ne nlém mbɛ
(Luk 13.25-27)*

²¹ “Saké mod téé awě achəgtaad me aá, ‘A-Sán, A-Sán,’ ǎsɔl á nkamlen ní mín. Bad ábe bébele ngáne echem Sán awě adé ǎmín áhɛdnɛé bó, bóó bésɔl. ²² Ade epun é nkáásé mé asóg épeé, bad hiin bépě awēm, bɛlǎngɛ me bán, ‘A-Sán, A-Sán, ngómɛ sɛkǎnlé’áá bad mam níme Dyɔb álómné’áá sé aá mébenléd, á dīn ǎdōɲ, sɛbenléd-te ádon dīn ǎbíded bad e’dǎádǎɲ bé mbéb áte, sɛbelé-’ɛ menyáké hiin!’ ²³ Hɛɛ mélǎǎ’é bó meé, ‘Meebīi’é me nyé. Nyésyɛə me á dīd-te! E’bébtéd é’ bad ngɛn!’ ”

*Belɔɲ-bé-ndáb bébɛ:
a debyéé ne a eyókél
(Luk 6.47-49)*

²⁴ Yesue ambád ǎmpɛ aá, “Né-ɔ́, mod téé awě awógé ǎbɛm e’yale bɛn, bon ǎbelé-’ɛ ngáne é’hóbeé, ǎdíi néɛ mod a mekínzé awě alóó ndáb á ebɛn é aláá mín ǎbel bon éwúu ǎsɛ. ²⁵ Ambíd e nɛ, mbúú e ngine enchá, e’díb é’lone, ekukud-te étóm wéɛ ene ndáb émbɛɛ, bon enkɛnkweé, ǎyǎle enlɔɲnéd á aláá mín. ²⁶ Bon kénzéé awě awógé ǎbɛm e’yale bɛn, bon eébele ngáne é’hóbeé, ǎdíi nɛɲgáne eyókél é mod éche élóó eche ndáb á nsíi mín. ²⁷ Ambíd e nɛ, mbúú e ngine enchó, e’díb é’lone, ekukud-te étóm wéɛ ene ndáb émbɛɛ. Ene ndáb enkwě. Enkúme émǎd-te ahɛnted áte.”

Kunze eche Yesue awóó ǎyáged

²⁸ Ade Yesue ǎmáá nímén mésyǎǎl ahóɔ, amute áde ǎwóglánnáá mó démbɛ menyáké bwámbwam ǎyǎle nyaa echɛ ǎyágté’áá. ²⁹ ǎyágté’áá bó néɛ mod awě nzé ahóɔbé, né émáá. Eeyágté’áá, nɛɲgáne bemeléede bé mbéndé.

8

*Yesue achɔɲté mod
awě melɔɲ mékóbé*

(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Yesue ǎnsúd á ekone sé. Ade ǎpédé é ekone sé ndun e mod ehídé’áá mó. ² Hɛ dɔó mod nhóg awě melɔɲ mékóbé ǎpédé ǎwɛ bon ǎbwɔgɛ mebóɔɔɲ ne edúbé ésyǎǎl, áhɔbɛ nɛn aá, “A-Sán, nzé edaá ehɛle ébɛl me nsán.”* ³ Dɔó Yesue ǎbídté ekáá, ǎbǎnɛ mó á yǎl bon ǎlǎngɛ mó aá, “Ndáá, sán!” Abwɔg-ǎbwɔg níme melɔɲ mɛmmaá ane mod á yǎl. ⁴ Dɔó Yesue ǎlǎngɛé mó aá, “Weelǎngɛ modmod dyam áde ǎbɛnlédé, bon kɛ élúmed yǎl wéɛ prisɛ, ǎsimɛn wɛ. Ebag-ke mendɛ ngáne mbéndé e Moseɛ éhɛdɛé, ǎlúmed bad wéé mósǎǎ.”

*Yesue achɔɲté mbǎlede
a mod ambáá a sánze
(Luk 7.1-10)*

⁵ Ambíd e nɛ, Yesue ankɛ á dyad á Kapenahum. Néɛ ǎpédé ǎwed, mod ambáá a sánze é Roma ambé awě akamlaan mbwókel e sánze. Ane mod anhyɛ mó achán, áhɔbɛ ⁶ aá “A-Sán, awēm mbǎlede eedyɛ’é bwám, adé á anɔɲ de nkole á ndáb. Eéhɛlɛɛ ahide ǎsɛ. Atage bwámbwam.”

* **8:2** Mmɛn nteltéd níde á Kálag e Levitikus epɛd dyóm ne é’láán nchoo móom méniin ne nítaan ǎpe nchoo móom méniin ne ntóób (Lev 13.45-46).

7 Yesue anláá mós aá, “Meéǵǵ, ríchōōd-te mós.” 8 Dóo mod ambáá a sánze ne átímtanné Yesue aá, “A-Sán, mmēn meékwoonedé ákob we nken áwēm ndáb, bon hób ké eyale, awēm mbaledé ádyéé bwám. 9 Mmēn ndii mod awé adé ásē e nkamlēn, mmēn-ne nwóó sánze éche ríkamlanné. Nlānge póg meé, ‘Kǵg’, ékǵg-ke nē dēn, empée meé ‘Hyǵ’, éhyǵg-ke né dēn. Nzé nlānge awēm mbaledé meé, ‘Bēl échén’, ábelé-’e né dēn.” 10 Ade Yesue áwógé nē, yǵl enkóm mós áte. Dóo álāngeé bad ábe bēhídé’áá mós aá, “Ne mbále, nlānge nyé meé, meényīnēē mod a alon á Israel ké nhóg awē awóó nyaa e adúbe echē anēn nken-e-mod áwóó. 11 Nlānge-’e nyé nēn meé pónké echē ngande ébēē á nkamlēn rí Dyōb, bad híin ábe bēnkētāngēn abé áhed bēbīd á akuu ne á mbān ábē á ngande nchoo ne betaa, Abrahame, Aisige ne Jakōbe. 12 Bon bēbīdēd bad ábe bēntāngēn abé á nkamlēn rí Dyōb á ebwóg-te, bēbwém bós á ehíntēn-tē. Áhed-taá bēchyeé’é bēdyǵg-ke meson á nsal.” 13 Dóo Yesue álāngeé ane mod á sánze aá, “Súé’ á ndáb, ébenled ngáne édúbpé.” Melemlem mé pónké mbaledé awē ane mod ambáá a sánze andyǵ bwám.

*Yesue achōjté ekud é bad
(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)*

14 Adé Yesue ápédé á ndáb wée Petro, antán Petro mwaád nyaá á anon dé nkole, ahéb dēnsog mós. 15 Néé Yesue áchāngé mós á ekáá, ahéb ámāā mós. Anhidé ásē, ákōb-pe Yesue nken. 16 Ene ngukél bad bēmpēēn bad híin wée Yesue, ábe e’dáádān bē mbéb bēmbēē áte. Yesue ambēnléd ábē e’yale bē nsal abídéd ábē e’dáádān bē mbéb, áchōōd-te bad bēsýāēl ábe békónlé’áá. 17 Yesue ambēl rímēn mésyāēl álóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal e’dáádān Yesayaa nēn aá, “Ánkobén syánē nkole rísyāēl ne rímēd metake.”

*Bad ábe bēmpōn Yesue ahid
(Luk 9.57-62)*

18 Ade Yesue ányíné ngáne ndun e mod élárnédé mós, anláá ábē bēmbapēē aá bóbōó bétíme á pēd e edib-é-nzab eníníí. 19 Hē dóo meléede a mbéndé nhóg ápédé áwē bon áhōbē aá, “A-meléed, mēhīd we kēhéé áde ékagké.” 20 Yesue antímtén mós aá, “E’bubwóg é’wóó ábab e’lóm wée bēsóléé, menon-ne ámpē méwóó rímab mūm, bon Mwān-a-Moonyon eewóó’é hōm ádē ábānnéé nló.” 21 Dóo mod ampée awē mómpē ahídé’áá Yesue álāngeé mós aá, “A-Sán, mwē, rísébe ríke rílime echem sán.” 22 Dóo Yesue átímtanné mós aá, “Hídé me, chenē ndim rí bad mēn rílime rímāb ndim.”

*Yesue ahóódté ekukud
(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)*

23 Ene pónké dóo Yesue ásólé á bǵlē-tē ne ábē bēmbapēē bon bēbwōgē ekē. 24 Adé bēpédé á edib-te, dóo ekukud é ngíne ébóótédé atóm. Embē ngíne nyaa echē kááne bǵlē bēmpōnné asú ásē á mendīb-te. A pónké echēd Yesue akúné’áá. 25 Hé-’aá bēmbapēē bényeméé mós ásē bon bēlāngē mós bán, “A-Sán, sōn, wóngēn, pón syánē dewág-ōó!” 26 Yesue ankwentén bós aá, “Cheé ékás bon nyéwōgē mbwóg? Cheé ékás bon ádēn adúbe ábē mwāmpīn nēn?” Dóo átyéémé ámīn, bon ákamlán ekukud éche étómé’áá, ne edib éche éhódé’áá áte. Ábwōg-ábwōg ekukud énsēle, edib ámpē éche éhódé’áá áte énsōg ahod. 27 Yǵl enkóm bēmbapēē áte

bwâmbwam áde bényíné nê, bésɛdté bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche kááj ne ekukud ne mendíb béwógné?”

Yesue achōjté bad bébe
abɛ e' dāádāj bé mbéb bémbɛɛ áte
 (Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Ade Yesue ne ábê bembapɛɛ bépédé á múde mé edib-é-nzab mímíní, á mbwóg e bad bé Gerasin, bad bébe ábe bémbíd á soóbadɛ bēmbomén mó. E'dāádāj bé mbéb bémbɛ ábê bad bébe áte. Abê bad bémbɛ nganjɛn nyaa eché mod ké nhóg éechue'áá ene nzii abwɛ. ²⁹ Anyín áde bényíné Yesue, bēmbotéd abón bán, “A-Mwān a Dyōb, cheé syánē déwónné? Epedé hén ákógsɛn sé áde póndé éépédɛɛ-ye?” ³⁰ Esog é nguu chó-'é ébédé benben ne áhed, édyāg medyé. ³¹ Héɛ ábê e'dāádāj bé mbéb é'cháa-'ɛ Yesue bán, “Sébíí bán wɛbíbdɛ sé, boj tɛdé sésól á esog é nguu-tê éche édé híníí nê.” ³² Dóo Yesue ákamlanné ábê e'dāádāj bé mbéb áá, “Nyébíd!” Abíd áde ábê e'dāádāj bé mbéb é'bíde ábê bad áte, bénsól nguu ché áte. Abwōg-ábwōg, échê esog é nguu émpādɛ ásɛ, ényəgté' á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tê, éwé-'ɛ. ³³ Benɔn bé nguu béntōm mehélé á dyad-tê, békag békánlé bad dyam áde ábénlédé ne ábê bad ábe e'dāádāj bé mbéb bémbɛɛ áte. ³⁴ Awóg áde ábê bad bé dyad béwógé nê, bēmpādɛ ásɛ áke dé atán Yesue. Néɛ bényíné mó, bénchāj mó bán, áhide áwab mbwóg.

9

Yesue achōjté mod
awě awédé epɛd

(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Ámbíd e ene póndé, Yesue ansól á bōlɛ-tê ámpɛ, áchābɛ edib-é-nzab, áfím ámbíd áwɛ dyad wɛɛ ádyéé'áá. ² Apɛ áde Yesue ápédé áwɛ dyad, bad behóg bēmpɛɛn mod á mekále mín awě awédé epɛd. Ade Yesue ányíné adúbe áde ábê bad, anláá ane mod awě awédé epɛd áá, “A-mwān, weewógé mbwóg, nlagséné wɛ mbéb.” ³ Hê dóo donje dé bemeléde bé mbéndé bényonjéé áte bán, “Anén mod asyáá Dyōb!” ⁴ Yesue anchém bó mewɛmtɛn áte. Héɛ áseɛtɛɛ bó aáken, “Cheé ékás boj nyêwónj mímén mewɛmtɛn mé mbéb áte?” ⁵ Ahéé adé dyam ásad, áhób wɛɛ, ‘Nlagséné wɛ mbéb,’ káa áhób wɛɛ, ‘Syáá ásɛ, ébooted akɛ?’ ⁶ Boj mɛlūmɛd nyé mɛɛ Mwān-a-Moonyon awóó kunze á nkōjsé álagsɛn mbéb.” Héɛ álāngɛɛ ane mod awě awédé epɛd áá, “Syáá ásɛ, étéd mímōj mekále, ésúɛ' á ndáb.” ⁷ Dóo ane mod áhídté ásɛ boj ásūɛ-'ɛ á ndáb. ⁸ Mbwóg ménkōb bad ábe bényín ngáne ádén akan ábénlédé. Bébootéd-tɛ Dyōb akɛn áde ábágé baányonj kunze ábɛl échén ndín é mam.

Yesue achénlé Matyo
áhíd mó

(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Ámbíd enê Yesue ansyáá áde abwóg á hōm. Ade ákagké nê, anyín mod awě béchágé'áá bán, Matyo. Matyo andyɛɛ ásɛ á ndáb eche ásájté'áá tááɛ áte. Héɛ Yesue álāngɛɛ mó nén áá, “Hídé mɛ.” Dóo Matyo átyéémé ámín, boj áhíde-'ɛ mó. ¹⁰ Ámbíd e póndé Yesue anké á ndáb wɛɛ Matyo* ádyé ndyééd. Ekud é besaad bé tááɛ né bad bé mbéb bēmpɛɛ

* **9:10** Ndáb wɛɛ Matyo káa ndáb eche Yesue.

běmpě bėdyēēn Yesue ne abē bembapēē áhed. ¹¹ Nēē donge dé Befarisia bėnyíné ngáne Yesue ádyéēné échē ndín é bad, bėnsedé abē bembapēē bánken, “Cheé ékásá bon awen meléede ádyāg ndyédé ne besaad bé táásē ne bebēl bé mbéb bėmpēē?” ¹² Dóo Yesue ákwentanné bó aá, “Bad ábe bėdyéé bwām bėetógnēē mod-a-bwel. Bad ábe bėkonle’ bóo bėtógnéne mod-a-bwel. ¹³ Nyéke nyéhēd áte ábel nyésōn̄ten abén e’yale ábe é’tēnlédé á kálag e Dyōb nén bán, ‘Chōm éche n̄hēdnēē bad édií n̄lém n̄ ngōl, saké mendē.’ Meépēdēé á nkōn̄sé áchēle bad ábe bėkóbndéé á’sō é’ Dyōb, bon mpēdē áyāle bad bé mbéb.”

*Nsedté t̄n̄gēne ádid yāl n̄zaa
á mekáne-tē*

(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴ Hē dóo bembapēē ábe jōne, Ndusenē bėpédé wēē Yesue bon bėsedté mō bánken, “Cheé ékásá bon sé ne Befarisia sédidé yāl n̄zaa á mekáne-tē, bon ábōn̄ bembapēē pen bėedidé?” ¹⁵ Yesue ankwentén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bėlélbpé á ngande e e’wóngé bėhele bėlebe’ áde bėdíí ne mod awē akudé sōmbé? Bėehelēé. Bon epun épě éche bėkobénné bó mod awē akudé sōmbé. Echē epun dóo bėdidté yāl n̄zaa á mekáne-tē. ¹⁶ Nyébíí nén bán, nzé mod anabpe’ mbóté, eetédéé eped é abad ékōlē se ánabndē nchun mī mbóté, áyāle nzé échē eped é abad ékōlē ebóótédé abób áte ebélé ehābnéd abad dé nchun. Nē ábele’ échē epōn é mbóté ékale’ áte tōmaa ngáne énsēbēē abé. ¹⁷ Melemlem nēngáne mod éētēdēē mīm mékōlē se ápen mō á nchun mé ntyág n̄ ngob e nyam. Áyāle nzé abelé nē, né mīm mēhōd kásā ntyág n̄’yéd? Mīm mémād asyōge, ntyág-ke ámpē n̄béb. Bon bėtédēé mīm mékōlē bėhé á ntyág mékōlē-te. Nē ábele’ mīm mēbé bwām, ntyág-ke ámpē n̄bé bwām.”

*Yesue apuúdté ngōndérē pōg
echē enwé*

(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸ Ade Yesue álāngēé bad n̄mēn mekan, mod a nkamlēn nhóg ampě áwē abwóg mebóbōn̄ ne edúbé ésyāāl, áhōbē nén aá, “Awem mwān a mmwāád awédé bōob nén dēn, hyāg ebān mō ekáá á yāl ábel nén ápuu.” ¹⁹ Né-ōó Yesue ampádé ásē ne abē bembapēē bėhídē ane mod. ²⁰ Ade bėkagké nē, mmwāád nhóg ambé awē anwōn̄ nkole mīme mekií mēbídé’áá mō á yāl pōndé ésyāāl. Mmē nkole n̄bédé mō á yāl á etūn é dyōm-a-mwé ne n̄bē. Hēē ane mmwāád ábídé Yesue á mbíd, ásitán mō mesó mé nkobe mīme ánwāā’é. ²¹ Ambel nē áyāle ánwalé mewēm̄ten aá, nzé mōsiténé mīm nkobe, aá né mōodyéé bwām. ²² Dóo Yesue ákúnnédé bon anyín ane mmwāád. Anyín áde anyíné mō dóo álāngēé mō aá, “A-mwān-a-mmwāád, adúbe ádōn̄ ádidé wē bwām.” Abwōg-ábwōg ane mmwāád andyēé bwām. ²³ Yesue ampě á ndáb echē ane mod a nkamlēn. Ade ásólé á ndáb-te, antán ndun e mod ebele ntōgag n̄ ngíne ne bad ábe bėtōo e’lōn̄, bėkōnē-’e nkāngé n̄ kwééd. ²⁴ Dóo Yesue áhōbēé aá, “Nyé moosyāál nyébíd á ebwóg, áyāle anén mwān-a-mmwāád eewédéé, akúne kúnén.” Hēē bó moosyāál bėbóótédé mō awōō. ²⁵ Bon áde ene ndun e mod émáá abíd á ebwóg dóo Yesue ásólé á ton̄ echē bēnnaádté ane mwān. Nēē Yesue áchéngé mō á ekáá, apádé-’e ásē ábwōg-ábwōg. ²⁶ Adén akan dēnkanléd ene pēd e alon̄ esyāāl.

Yesue achōn̄té bad bé ndim bēbe

27 Néε Yesue áhídté ádê abwóg á hóm, bad béε ábe bēnkwě ndím béhídé'áá mós ámbíd, bēlébpē'-ε e'saad bán, "A-Mwān a mbyaa míme Dabide, wóg sé ngól." 28 Ade Yesue ásólé á ndáb-te, ábē bad béε ábe bēnkwě ndím bēntān mós. Dóó Yesue áseǵtεé bós áá, "Nyédúbpé nēn bán nhele níbel nyényínεn-ε?" Bēnkwentén mós bán, "Éε. A-Sán, sēdúbpé." 29 Dóó Yesue ábáné bós mekáá á mǵd, boŋ áhōbē nēn áá, "Nyēwóó adúbe bán nyéenyínεn, né-óó ébēnled ngáne nyédúbpé." 30 Ábwōg-ábwōg bébootéd-te anyínεn. Boŋ Yesue asím bós etúu áte, álāngē bós áá, "Nyéelāngé mod ké nhóg ádén dyam áde ábēnlédé." 31 Boŋ ké nē, néε bébídé áhed, bēmbē bēkēεn nkalan εne pēd é alon ésyāāl ngáne Yesue ábélé menyáké.

*Yesue achōŋté mod
awě eehóbe'áá dyam*

32 Néε ábē bad béε ábe bēnkwě ndím ábe Yesue áchōŋté béhídté, bad bēmpēén mod wéε Yesue awě ankwě ebóbé áyāle edaádāŋ é mbéb émbē mós áte. 33 Boŋ áde Yesue ámáá ane mod échē edaádāŋ é mbéb abided áte, ambootéd dyam áhōb. Nēn dénkōbed ndun e mod echē ebédé áhed menyáké, bēhōbē'-ε bán, "Dyam néε ádén déēbēnlédēε á Israel mbéd." 34 Boŋ Befarisia pēn bēhōbē nēn bán, áhele bad e'daádāŋ bé mbéb ahúd áte áyāle kāŋ e e'daádāŋ bé mbéb chóó ebage mós ngíne ábel nē.

Yesue awógé bad ngól

35 Né-óó Yesue akagé'áá myad mésyāāl, mémbáá ne mésad εne pēd e alon, áyāgtē eyale é Dyōb á ndáb é mekáne, ákalé'-ε nkalan ní bwām mé nkamlεn ní Dyōb. Yesue achōŋté'áá bad bé nkole bésyāāl ne nyaa é nkole ésyāāl éche émbē áfintē echáb. 36 Ade Yesue ányiné ndun e mod, ngól enlóg mós á nlém-tē bwāmbwam áyāle echáb. Ambé bós ngól áyāle bétágé'áá áte, bēéwóó'-ε nwōŋgen. Bēmbē néε nídyōŋ ní mbód míme mééwōo nnōn. 37 Dóó álāngéé ábē bembapεε áá, "Nzag echyáá bwāmbwam, bwēm é'hednaad apád, boŋ bepád bēebuu' é áte. 38 Né-óó, nyékāne nēn bán nwóó-nzag álóm bepád."

10

*Bembapεε bé nlomag
dyóm ne béε*

(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

1 Ámbíd e nē Yesue anlād ábē bembapεε dyóm ne béε áte. Ambε bós kunze ábided bad e'daádāŋ bé mbéb áte, áhood bad bé nkole ne nyaa é nkole ésyāāl. 2 Mǵn míme bembapεε bé nlomag dyóm ne béε ábe Yesue mōmén: A'sós, Simōne awě bēchágé'áá bán Petro ne mwānyāŋ Andreyā. Jemse bós mwānyāŋ Jōne, bán ábe Zebedie, 3 Filibe ne Batolomyo, Tōmase ne Matyo nsaad-a-tááε, Jemse mwān awě Alfōse, ne Tadiose, 4 Simōne awě ambé á epepé é kán e alon, ne Judas Iskariōde awě antīm Yesue asóm.

*Yesue alāngé bembapεε bé nlomag
ngáne bēbenlé míme nsón*

(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)

5 Ábē bad dyóm ne béε bóó Yesue ánlōmmē. Anlāá bós áá, "Nyéekāg á myad míme méesē myad mé alon á Israel, nyéekāg-ke dyad ké ahóg á alon á Samaria. 6 Boŋ nyékag wéε bad bé Israel. Bédé néε nídyōŋ ní mbód míme mbóó. 7 Nyékag, ngáne nyékagké, nyéhāŋte nēn bán, 'Nkamlεn ní

mín nídé benben.’⁸ Nyéchoŋte bad bé nkole, nyépuudte bad ábe bówédé, nyéchoŋte bad ábe békonge nkole mé meləŋ ábəl bésəŋ, nyébídte-’ε bad e’daádəŋ bé mbəb áte. Mbagé nyé ngine ábəl nímén mésyāāl, meéhədnéé nyé nsábe. Né-óó nyémpē nyéke nyébele melemlem nyééhədné bad nsábe.⁹ Nyéewánlé moné ké nhóg áyāl.¹⁰ Nyéewánlé ekwe, ké’ε mbóté ébe áyāl. Nyéewánlé metámbé, ké’ε ntón. Áyāle mod a nsón atəŋgéné ndyééd akud wée mod awě ábenléé nsón.¹¹ Nzé nyésólé dyad ké ahée, nyéhəd mod awě akwěnténé nyé nken akob, nyédyēē áwe ndáb káəŋ ne pónde éche nyéhídtéé adé dyad.¹² Ndáb ké ehée echə nyésólé áte, nyéléléd bad ábe bédé áwəd-te nén bán, ‘Nsaŋ mbê ne nyé.’¹³ Nzé bad ábe bédé áwəd-te békóbé nyé nken, nímən melentən mé nsaŋ í Dyəb mbê ne bó. Boŋ nzé béekobe nyé nken, nímən melentən ísú ne nyé.¹⁴ Boŋ nzé nyépedé ndáb ké’ε dyad ké ahée, boŋ béekwəntəne nyé awóglən, nyékūd ebumbú á mekuu áde nyéhídtéé áhed, álúmed nén bán, Dyəb déekobéé bó.¹⁵ Ne mbále, nləŋge nyé nén mēé á Epun é Nkáásé, nkógsən míme myad mé Sodom ne Gomora bényínnē mébē mwāmpīn tómaa míme bad ábe bédé adé dyad.”

*Metake míme
bembapεε békudté
á dīn áde Yesue*

(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ Yesue ambád aá, “Nyénəne’, nlóme nyé néε nídəŋ ní mbód átínté e ngə. Né-óó nyébē mekínzé néε nyə, nyépwiited-te néε éləā.¹⁷ Nyétéd pónde, áyāle bad bēbē ábe békéén nyé á kóte, bəswādtəd nyé e’təŋgú áwab ndáb é mekáne.¹⁸ Áyāl e echəm bépéén nyé á’sō é’ benkamləne ne é’ kəŋ. Bébəl nē ábəl nyékale bó nkaləŋ ní bwām, nyékale-’ε bad ábe béesē bad bé Israel.¹⁹ Nzé bépééné nyé ké ahée ákáad nyé, mod eétāge’ áte áyāle chōm-ée áhōbpē ké’ε ngáne áhōbpē chó. Ade pónde épeé, chōm ébē éche áhōbpē.²⁰ E’yale ábe áhōbpē béebáá ábē, bēhūū ne Edáádəŋ éche eche Səŋ awě áhōbpē mó.²¹ Mod ábe mwānyəŋ á mekáá mé bad bəmpēe ábəl béwúu nō. Séε mwān ámpē ábəl melemlem ne mwān. Mwān ákunnén sáá ne nyəŋ yəl ábəl béwúu-’ε bó.²² Mod asyāəl ákóó nyé, áyāl echəm, boŋ kénzée awě ákaán nímē metake nlém káəŋ ne a asóg, ákūd e’soosəŋ.²³ Nzé bétágté nyé á dyad ahóg, nyényəged nyéke ádínií. Ne mbále, nləŋge nyé nén mēé, nyéepaá nsón amad á myad mé aləŋ á Israel mésyāāl, boŋ Mwān-a-Moonyəŋ ápag.²⁴ Mwān-a-ayáge eetóméé mod awě ayágte mó. Mbəledε-’ε eetóméé eche səŋ.²⁵ Né-óó mwān-a-ayáge eetəŋgenéé néε áhədéé edúbé éche étómé éche mod awě ayágte mó. Mbəledε-’ε ámpē eetəŋgenéé néε áhədéé edúbé éche étómé éche eche səŋ. Nzé béchúúdé sáá-a-mbwóg bán Belzebule, né béchuú bad ábe bédé áwe ndáb mín míme mébébé tómaa nē.

Mod awě bétəŋgéné abəŋ

(Luk 12.2-7)

²⁶ “Né-óó nyéebáá’ moonyəŋ. Áyāle dyaŋdyam déesaá á e’koŋnéd-te áde déebíd áwəd. Ké ahóg-ke déesaá, áde ásóomé boŋ bán déebyéénné.²⁷ Mam mésyāāl míme níləŋgeé nyé á ehíntén-té, nyéhōb mó á e’nyínen bé ekide. Mésyāāl-le míme nyéwógé á kun-té, nyékal mó á nhéné.²⁸ Nyéewógé mbwóg ne moonyəŋ awě ahele awúu ekob é yəl, boŋ eéhēlē’ edáádəŋ awúu. Boŋ nyébáa Dyəb áde áhele ábéhéd ekob é yəl, ábéhéd-te edáádəŋ á dū-á-muú.²⁹ Eesaá mbále nén bán, bésóme’ ndun ébe áyāle

kábpe póg-ε? Ké nê, ké póg eehúnéé á ndoáb ésebé á nkwenten míme echen Sán Dyöbε. ³⁰ Boη ne nyé, Dyöb ábíí kááηne mesoηgé mé e' sid ábe é' dé nyé á nló. ³¹ Né-ö, nyéewógé mbwóg, nyédé etógnén tómaa ndun, ké êmbuú ké áte.

*Abid Yesue mbóη,
ké'ε ábáη mó áyāl
(Luk 12.8-9)*

³² “Kéznéé awé ábid me mbóη á'sō é' baányoη, me-ε mēbid mó mbóη á'sō wée echem Sán awé adé ámín. ³³ Boη kéznéé-ε awé ábāη me áyāl á'sō é' baányoη, me-ε mēbāη mó áyāl á'sō wée echem Sán awé adé ámín.

*Yesue ad ngabén chíó
mópééné áttnté e baányoη
(Luk 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ “Nyéewémtán nén bán, nhyedé á nkóηsέ áπεεn nsaj. Aáy, meépedéé áπεεn nsaj, boη ngabén. ³⁵ Mpedé ákón mwān a mwenchóm áτáηγεη sáá, mwān a mmwaád áτáηγεη nyaá, mmwaád-te áτáηγεη nyāη-kálé. ³⁶ Bad bé ekoyí bé mod bébid áwe ndáb-te dēn.

³⁷ “Kéznéé awé adóá nyaá ké'ε sáá tómaa me eékwognedéé awēm mbapeε abé. Kéznéé-ε awé adóá awe mwān a mwenchóm ké'ε awe mwān a mmwaád tómaa me, eékwognedéé awēm mbapeε abé. ³⁸ Kéznéé-ε awé éepém adē awóg se áhídnē me, eékwognedéé ábē awēm mbapeε. ³⁹ Kéznéé awé aηede adē alongé asoη, ábōd dó. Boη kéznéé-ε awé ábōd adē alongé áyāle echēm, ákud alongé áde déemaá'.

*Nsábe ní Dyöb ne bad
ábe békobe' ábē bembáledε
(Mak 9.41)*

⁴⁰ “Kéznéé awé akobé nyé nken, né me-εé ákóbé nken. Kéznéé-ε awé akobé me nken né echem Sán awé alómé me móó ákóbé nken. ⁴¹ Kéznéé awé akobé nkal é'dáoáδηη nken áyāle ádíí nkal é'dáoáδηη, ákud nsábe mé nkal é'dáoáδηη. Kéznéé-ε awé akobé mod awé asáá nken áyāle asáá, ákud nsábe míme mod awé asáá. ⁴² Ne mbále, nlāηge nyé nén meé, kéznéé awé abagé ké mendíb mámwé ngēn wée anén nhóg awé ahíde me, ké ane awé eébude etógnén abé, atáηgéné néε ákúde nsábe ní Dyöb.”

11

*Jōne, Ndusene alómé
ábē bembapeε wée Yesue
(Luk 7.18-35)*

¹ Ade Yesue ámáá ábē bembapeε dyôm ne bébe nímén mésyāāl alyágtēn, anhidé áde abwóg á hōm áke déyáged ne ákal eyale é Dyöb á myad míme mébéde benben ne áhed.

² Ene pónde Jōne, Ndusene ambé á mbwóg. Ade áwógé mam mésyāāl míme Křístā ábélé'áá, anlóm ábē bembapeε áwē. ³ Anhób áá béseded mó bánken, mó adé ane awé Dyöb áhóbé áá móōlōm-ε, ngé bésine' mod ampée? ⁴ Héε Yesue átimtanné bó áá, “Nyétime' ámbíd, nyéke nyéláa Jōne mekan míme nyéwógé ne míme nyényínné díd. ⁵ Nyéláa mó bán, bad ábe bēnkwē ndím bényínne', ábe bésyágtáá, békag bwām, ábe melāη ménkōbpē, bésáá. Ábe bēnkwē ndóg bēwógne', ábe bēnwē, bépuude', nkalaη ní bwām-me ámpē nkálte' wée betóótōkē bé bad. ⁶ Nnam níbē-ε ne kéznéé awé eéhaηlene nlém á abum táηgene me.”

*Yesue ahóbé tângene**Jone Ndusene*

⁷ Ade bembapεε ábē Jone bétiméé ámbid nê, dōo Yesue ábóótédé ndun e mod eché embé áhed akale tângene Jone. Ansedéd bó aaken, “Póndé eché nyémbídtē áke dētán Jone á ehýánge, cheé nyéwēm̄tēnnē bán nyéēnyín? Apab á chyaá áde epub éságtεé-yε? ⁸ Cheé nyénkongé abíd áke dé anyín? Mod awé ahédé mbóté eché ébóó bwámbwam-ε? Bad ábe béhág éché ndín é mbóté bédyεε dásō á ndáb é kâη. ⁹ Nyéláa me, cheé nyémbídtē áke dényín. Nkal é’daádâη mōo nyénkεé anyín-ε? Nê dēn! Ne mbále nlânge nyé mεé, nyényíné mod awé atómé nkal é’daádâη. ¹⁰ Jone mó adé ane awé béhóbé’áá áde bétélé e’yale ábe Dyöb áhóbé áá, ‘Nóné’, nlóme nímēm mészεε níme mészēbē we á’sō, ábonşen we nzii.’ ¹¹ Ne mbále, nlânge nyé nén mεé, mod ké nhóg awé abídé á abum dé mmwáád eetóméé Jone, Ndusene. Bon ké nê, mod awé adé ndimten áyāle bad ábe bédé á nkamlen mí mín, adé etógnén tómaa Jone. ¹² Bootya ne póndé eché Jone, Ndusene ábóótédé nkalâη ní Dyöb akal káâη ne epub é’chii, nkamlen mí mín níkude metake híin á mekáá mé bad, e’wanje é’ bad-te é’kume nímē nkamlen nzum.* ¹³ Mbéndé ne bekal bé’daádâη béhóbé tângene nímē nkamlen káâη ne póndé eché Jone. ¹⁴ Né-óó, nzé nyébõñséné échab ehób adúbe, Jone mó adé ane awé béhóbé’áá áde bénhõpē bán, Elaijaa ahúe’. ¹⁵ Kénzézé awé awóó metúu áwógé’.

¹⁶ “Bon cheé méhagtēnnē nyonjel e’chii? Enén nyonjel edii nêñgáne bēndem ábe bédyéé á dyad-tē, bon bélébpe nhóg ne aníní,

¹⁷ bán, ‘Sétóngé nyé e’lon,

bon nyéeságeé.

Sékónné nyé nkânge ní kwééd,

bon ké nê nyéēlēbēē.’

¹⁸ Ayāle, Jone abédé, eéyake’áá ndyééd adyé, eemwáge’áá’-ε mím, béhōbē bán, ‘Edaádâη é mbéb édé mó áte.’ ¹⁹ Mwān-a-Moonyon apedé, ádyāg ndyééd, ámwāg-ke mím, béhōbe bán, ‘Nyénóné mó, adáá ndyééd bwámbwam. Mmwé-mímε ngēn, awonje belad bé tááε ne bebel bé mbéb.’ Bon káâη ne á asóg, mam níme mébenléd mélumēd nén bán, debyéé á Dyöb átâñgéné.”

*Myad níme bad bēnkēndúbéé Yesue**(Luk 10.13-15)*

²⁰ Bad ábe bébédé á myad níme Yesue ámbenlé ekud é menyáké áte bēnkēnhāñlenné ádab abé dé mbéb. Né-óó Yesue ambootéd bó akáne áte, ²¹ áhōbē áá, “A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndāle é mekan éche Dyöb ábélé áwēn myad, mēmbenléd nê á dyad á Tirε ne dyad á Sidon, né bēnwāā melebe se etūn, bēmwagtéd-te mbúbú áyāl álúmed nén bán, béhāñléné ádab abé dé mbéb. ²² Mbále, nlânge nyé nén mεé, á mbwe mé nkáásé, nkáá níme bad bé Tirε ne bé Sidon mébē mwāmpin tómaa nímēn. ²³ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyēwēmtan bán, nyēmaá ape ádyöb, bon bésudéd nyé káâñse ásē á dü-á-muú. Nzé menyáké níme Dyöb ábélé áwēn dyad mēmbenléd á Sodom† né ádé dyad ádíi ádé chii. ²⁴ Bon ne

* **11:12** E’wanje é’ bad-te é’kume nímē nkamlen nzum káa nípag ne ewanje. † **11:23** Dyöb démbébed dyad á Sodom áyāle ebébtéd éche émbē áwed.

mbále nlânge nyé nén meé á mbwε mé nkáásé Dyöb délüméd ngol ne bad bé Sodom tómaa ne nyé.”

*Yesue alébpε bad ad,
béhyag áwε*

(Luk 10.21-22)

²⁵ Ene Póndé Yesue anhób aá, “A-Tê, Sánkwéé a nkonj mí mín ne ní sé, nságnen mbê ne wε, áyāle elúmté mpín mí bëndem mam míme ébājné bad bé debyéé ne bad bé nsōjten. ²⁶ Εε, A-Tê, nê dēn dōo édóó wεé ébenled.”

²⁷ Dōo ábádεé aá, “Echem Sánj ebagé mekan mésyāāl áwem mekáá. Mod ké nhóg eékonjεé mwān abii ésebé Dyöb Titéε. Mod ké nhóg-ke ámpε eebii’ é ngáne Titéε ákójté abé ésebé mwān, ne kénzεé awé mwān ádóó aá mólúmed mó.

²⁸ “Nyéhyag áwēm, nyé bad bésyāāl ábe nyékómé nted míme nídelé apém, mēβε nyé nkóme-áte. ²⁹ Nyékwentεn áhíd nímēm mekuu, nyéyágke-’ε awēm, áyāle mpwiítédé, nchií-’ε nlém á abum. Nyéhyag, nyéékud nkóme-áte. ³⁰ Ayāle ayáged ádēm déelεléé áte, nted mímēm-me méedεléé.”

12

*Atón dé Mbwε-mé-nkóme-áte
(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)*

¹ Mwāmpín mí póndé ámbíd e nê, Yesue ne ábē bembapεε bétómé’áá á nzag é ngun-tê.* Nén ábédé á mbwε-mé-nkóme-áte. Nzaa ewagáá ábē bembapεε. Né-óó bēmbootéd e’sóg é’ ngun apád, bépāke’, bédyág. ² Befarisia bényīn nê, dōo bélángeé Yesue bán, “Nōné’, ábōj bembapεε bébele dyam áde mbéndé éebagéé kunze abel á mbwε-mé-nkóme-áte.”† ³ Dōo Yesue átimtanné bó aá, “Nédé nyéélaá’ é mbéd á kálag e Dyöb dyam áde kâj Dabide ámbenlé áde nzaa ékóbé mó ne ábē bad-ε? ⁴ Eténlédé nén bán, ansól á Ndáb-e-Dyöb mó ne bad ábe bēnwoón mó, bédyé e’wele ábe é’bédé nde e Dyöb, ábe echéd mbéndé eebagéé mod ké nhóg kunze ádyé. Ké bad ábe bēnwoón mó bēnkētānjénné adyé. Bepriε bēnpen bóo bēntānjēn adyé. ⁵ Káa nyéélaá’ é á mbéndé eche Mosε nén bán, mbwε-mé-nkóme-áte téé, bepriε bé Ndáb-e-Dyöb békwag mbéndé e mbwε-mé-nkóme-áte áyāle nsōn míme bébeleé boj ké nê, nê déesaá mbéb á’sō é’ Dyöb-ε? ⁶ Nlânge nyé nén meé dyam áde hén bóob áde áde etógnén tómaa Ndáb-e-Dyöb. ⁷ Eténlédé ngáne Dyöb áhóbé aá ‘Chóm éche níhedneé bad édii nlém ní ngol saké abε dé mendε.’ Nzé nyēnkonj ábén e’yale asōjten né nyéēhēlēε-se nyéchagé bad bán, bédé bebel bé mbéb áde bébeleé mbéb. ⁸ Nyébii-óó nén bán Mwān-a-Moonyonj awóó nkamlεn káojne ámīn e mbwε-mé-nkóme-áte.”

*Yesue achōjté mod
awé ekád éwédé*

(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)

⁹ Ámbíd e póndé, Yesue anhidé hê, áke asól á ndáb e mekáne. ¹⁰ Mod abédé áhed awé ekáá éwédé. Bad behóg ábe béhédé’áá Yesue awusé akóben, bēnsédéd mó bánken, “Echéd mbéndé ebagé kunze ádid mod bwām á mbwε-mé-nkóme-áte-yε?” ¹¹ Dōo ásedtεé bó aáken, “Nyé ahéé

* **12:1** Eché ngun ébédé nyaa e ngun eche bébenléé e’wele. † **12:2** Bad bēnkētānjénné nsōn abel á mbwε-mé-nkóme-áte. Ne Befarisia, apád áde bembapεε bépádé’áá ngun ébédéé nēε abel dé nsōn.

nímē mpəm mí mbód méhūnnē á echóg-te á mbwε-mé-nkóme-áte bon eékag mój ahúd? ¹² Nzé nyéhεle-se nyébel nê ne mbód ngên, tógténnē moonoyon awě adé etógnén tómaa mbód. Né-óó, mbéndé eéśaá nén bán mod eebēlē bwám á mbwε-mé-nkóme-áte.” ¹³ Dóó álángeé ane mod awě ekáá énwēē aá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyéé mój bwám ámpē nēé échíníí. ¹⁴ Ade nén ábénlédé, Befarisia bémbíd á ndáb e mekáne, bébootéd Yesuε ahəge, áwúú mój.

Yesuε, mbəlede awə Dyəb əpwədə

¹⁵ Yesuε ambíí aá béhəgke mój. Nê dēmbēl anhidé ádē abwóg á hōm. Ade áhídté, ndun e mod enhíd mój, anchoód-te bad bé nkole bésyāāl. ¹⁶ Bon ansím bój etúú áte aá béelāngē bad nyaa e mod eche módíí. ¹⁷ Ambel nén álóned e'yale ábe Dyəb dénlōmēnnē nkal é'dəədəy Yesayaa aá, ¹⁸ “Nyénəne', awēm mbəlede nén awə nɔpwədə, ndəə mój nwógne-'ε mój menyinje.

Mēlōm échēm edəədəy ébē ne mój.

Abídéd mbakú echē etyéémé áftinté e bad ábe béesē bad bé Israēl.

¹⁹ Eebeléé nsway ne bad, éetəgé-'aá.

Béewóg-kaá mój ehób á dyad-tē.

²⁰ Eekógédté ngén echē enógké, éedíméd-taá etrukánj éche éhεde adím.

Abel nén kááj né mbéltéd mí bwám múmój rítédé etál.

²¹ A dín ádē dóó bad ábe béesē bad bé Israēl bésummé nlem.”

Bad bán Yesuε abenlaad

ngine eche Belzebule

(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)

²² Dóó bépééné mod wéε Yesuε, awě ankwē ndím, ákwē-'ε ebóbé áyāle edəədəy é mbéb émbē mój áte. Yesuε anchoód mój. Ambootéd anyínen, áhōbē-'ε akan. ²³ Ade bad bésyāāl bényíné nê, yāl enkóm bój áte bwámbwam. Bēn ne bēn bēmbootéd ahób nén bán, “Ehele-se ébē né anén mod adíí mwān a mbyaa nime Dabidε awě bésinε-yōō?” ²⁴ Bon áde Befarisia bėwógé nê, bėnhōb bán, “Saá ngine eche Belzebule awě akamlan e'dəədəy bé mbéb chóó ábenladté ábided bad e'dəədəy bé mbéb áte-yε?”

²⁵ Yesuε ambíí nímāb mewēmten, né-óó, anláá bój aá, “Alonj ké ahéé áde ákábne áte, bon nchemten méesē, débēb. Dyad ké ahéé-'ε, ké'ε abum á ndáb áde ákábne áte, bon nchemten-ne méesē, déetyēmēē. ²⁶ Né-óó, nzé Satane awanne Satane, né awanne eche yāl. Chán-nō nímē nkamlen méhenlé atyéem? ²⁷ Nzé ngine eche Belzebule chóó nbenladté ábided bad e'dəədəy bé mbéb áte, né ngine eche nzéé-'ō ábēn bad ábe bėbídte e'dəədəy bé mbéb bėbenladté? Bēn bóó bėkwid nyé nkáá. ²⁸ Bon ngáne édíí nén bán ngine e Edəədəy é Dyəb chóó nbenladté ábided bad e'dəədəy bé mbéb áte, nê álúmte nén bán nkamlen ní Dyəb nɔpédé áftinté echēn.

²⁹ “Mod éhēlēε-se asól á ndáb e mod a ngine se ádūm ábē bwēm ésebán asébpé mój ahanj. Amaa-'aa mój ahanj bonj atéd ábē bwēm é'syāāl.

³⁰ “Kénzée awě éesē ne me, né atəngan me. Kénzée-'ε awě eewóngan me álad, né apáa páán. ³¹ Né-óó, nlánge nyé meé, Dyəb délagsén bad mbéb ké rihéé nime bėbélé ne nzyáj ké ehéé eche bésyáá Dyəb. Bon kénzée awě ahóbé e'bébtéd é' mekan təngene Edəədəy éche Esáá éekudté alagsen. ³² Dyəb délagsén kénzée awě ahóbé eyale é mbéb təngene Mwān-a-Moonoyon, bon délagšénné kénzée awě ahóbé eyale é mbéb təngene Edəədəy éche Esáá, ken bəəb ké'ε á pónde echē ehúé'.

A epum dɔɔ bécheméé bwel

(Luk 6.43-45)

³³ “Nzé epum é’ bwel ébóó, né bwel ábe é’chyáá échê epum bómpē é’bóó. Nzé epum é bwel ébébé, né bwel ábe é’chyáá échê epum bómpē é’bébé. Ayále á epum dɔɔ bécheméé bwel. ³⁴ Píí e nyə chén! Chán nyéhéé-
se nyéhób mekan mé bwám, áde nyé bèn nyédíí mbéb? Mam níme rílóné
mod á nlém-tê, mós-’aá mébide mós á nsal. ³⁵ Mod a bwám abele bwám
áyále é’bídé mós á nlém-tê wéé bwám é’kòñnéde. Mod a mbéb-pe abele
mbéb áyále níbidé mós á nlém-tê wéé mbéb ríkòñnéde. ³⁶ Nlånge nyé nén
mээ, á mbwε níme Dyöb dékáadtē bad bé nkòñsé, mod téé äbē nzom echē
enkəñ bon ahób ekúkú é eyale téé échē ámbídédē á nsal. ³⁷ Né-ɔɔ, kéchéé
éche wénhəbpe chɔɔ ékəñ bon ésūū nzom káa ékwε nkáá.”

Béhédné Yesuε e’chemléd

(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)

³⁸ Dɔɔ donge dé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bélångeé Yesuε nén
bán “A-meléed, séhede nén bán élúmed sé e’chemléd ábe é’lúmte nén bán
echon ngine ehúú ne Dyöb.” ³⁹ Yesuε antimtén bó aá, “Echéne ebébtéd
é nyonɔgel, nyéhədē Dyöb awógen, nyéhede-’ε e’chemléd bé menyáké!
Bon nyéekudté nzése e’chemléd bé menyáké ábe nkal é’dəədəñ Jonaa.
⁴⁰ Jonaa ambé e’pun é’láán á abum á súu e mbáá-tê. Melemlem dɔɔ
Mwän-a-Moonyon ábēē á ndəb-sé e’pun é’láán. ⁴¹ A mbwε mé nkáásé,
bad bé Ninivε bényemé á son-tê nchoo ne enén nyonɔgel e bad. Bétyēem
mbón echē ékwid enén nyonɔgel e bad nkáá, áyále áde Jonaa ákánlé’áá
bad bé Ninivε eyale é Dyöb, bēntédé Abel dé mbéb. Bon mod adé hén
bəb awə atómé Jonaa, bon nyéewóglánne mós. ⁴² A mbwε mé nkáásé,
mmwaád awə akamlánnaá alon á Seba, änyemé á son-tê, nchoo ne
nyonɔgel e bad bé’ chii, ätyēem mbón echē ékwid bó nkáá. Békwē nkáá
áyále áde Solomonε áyágté’áá, ane mmwaád ámbid se nchabnede wéé
nkòñsé nisógé ähye dé awóglen mam mé debyéé níme Solomonε áyágté’áá.
Bon chii nén mod adé hén awə atómé Solomonε.”

Nzé edəədəñ é mbéb

étimé mod á yəl ämpē

(Luk 11.24-26)

⁴³ Yesuε ambád ahób aá, “Nzé edəədəñ é mbéb ébídé mod áte, ébelé
ébwāgē á ehyånge ähed abwóg áde ékəmméé áte. Nzé éekude, ⁴⁴ ébelé
éhób aá, ‘Mətīm ámbid á ndáb eche mémbídtē áte.’ Ape áde épagké ébelé
étán néé chömchöm éesaá á ndáb-te, néé ndáb ésaá áte ne néé bənáppe-’ε
chó áte. ⁴⁵ Héé ékagké bəb, éke épēñ e’dəədəñ bé mbéb bémpēe saámbé
ábe é’dé ebébtéd tómaa mwən, bon é’hye é’sól ane mod áte, é’bwóg-ke
e’dii áhed. Enε pónde, ane mod abäg ebébtéd tómaa ngáne änsēbēé abé.
Né-ɔɔ, nê dɔɔ ébenlédté ne nyonɔgel e ebébtéd e’chii.”

Túmbé eche Yesuε

(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Ade Yesuε álångeé bad nímén mekan, nyaá ne Yesuε baányan bémpē
bétyēem á ebwóg-te. Béhédé’áá Yesuε ábel bon bóbəɔ békal. ⁴⁷ Hê dɔɔ
mod nhóg álångeé Yesuε aá nyaá ne baányan bépédé, bésine mós ebwóg-te,
ákalen mós.† ⁴⁸ Héé átímténé ane mod aá, “Nzéé adé échēm nyan, benzéé-’ε
béde bänned?” ⁴⁹ Hê dɔɔ Yesuε ányitanné ábē bembapεε ekáá bon áhəbē

† 12:47 Donge á kálag dé e’só déewó’é nímén nchoo.

aá, “Echēm nyanj ne bänned bóó bën! ⁵⁰ Kénzéé awě abele mam míme awēm Titée awě adé ámín áhedeé adii mwänned abé-’ε echēm nyanj.”

13

Ngan e mbál-e-bù

(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Mmê mbwε mën ámbíd e nê, Yesue ámbíd á ndáb-te wée ámbēē, áke ádyēē áse á nkin mé edib-é-nzab é Galília, áyáged bad. ² Bad ábe bēmpě áhed béntómtēn abuu áte. Nê dēnkāñ ansól á bōle-tē, ádyēē áse áyáged bó. Abē bad bésyāāl bētyēēm á nkin bēwōglān mó. ³ Abēnládtáá ngan áyáged bó mekan híin. Ankalé bó ngan aá, “Nkwel-é-nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-tē. ⁴ Ade ásobεé mó nê, donje dénhūn á nzii-tē, menon mēmpě, mémad mó asómted. ⁵ Donje dénhūn á meláá-tē wée ndoob énkēmbuú’é áte. Enwāmsēn abíd áse ngáne ndoob énkēnchabpé áse áhed. ⁶ Boñ née enyen é ngine épédé, énhyaād abē bwēm é’wé-’ε, áyāle nkanj ménkēnsónlé bó á ndoob-tē bwām. ⁷ Mbál mēmpēe ménhūn wée mekōd médíí. Née mekōd mē mékwógé, mékāj akwog áde abē bwēm. ⁸ Boñ donje dé mbál dēmpēe dénhūn á ndoob e bwām. Mmén mbál mémbid áse bwām, ríchyáá-’ε bwāmbwam. Donje dé e’sóg dénwālē mbwókel é mbum, donje móom ntóob, ábíní-’ε móom meláán.” ⁹ Ade Yesue ámadé nê, ambád áte aá, “Kénzéé awě awóó metúu áwóge.”

Nzom echē ekáá boñ Yesue

ábenláád ngan áyáged bad

(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Ámbíd e nê, bembapεε ábe Yesue bēmpě mó benben boñ bésēdté mó bánken, “Cheé ékás boñ ébenláád ngan áyáged bad?” ¹¹ Yesue ankwentén bó aá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábíi kun é nkamlēn mí mín, boñ ene kunze eébagnedεε ne bad bēmpēe. ¹² Kénzéé awě awóó nsōñten ní kun é nkamlēn mí mín, Dyōb débād mó nímé nsōñten abe, ábel nén átómtēn awóñ. Boñ kénzéé awě eewóó, Dyōb dékobén mó ké mwá nsōñten awě áwóó. ¹³ Nzom echē ekáá boñ ríkanlé bad ngan edii áyāle bényíne’, boñ béecheméé, bēwóge’, boñ béesōñtānnē. ¹⁴ Nén álónte e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’daádāñ Yesayaa aá,

‘Nyéewōg awóg-ne-awóg boñ nyéesōñténnē,

nyéenyín, anyín ne anyín boñ nyéechemmé.

¹⁵ Nhóbe nén áyāle ábēn bad bēheléé dyam ayáge ámpē.

Békólé metúu, béléád-’ε míd. Bēwógkē, béenyín-naá dyamdyam.

Nzé énkēmbé nê, né bényín, béchēm-’ε.

Né bēwōgēn metúu, nlém nímāb-pe rísōñten.

Nzé bēbélé-’ε nê, né bétimén me, né mēchoód-te bó.’ ”

¹⁶ Héε Yesue ábádeé ábē bembapεε aláa aá, “Nsimé rídé ne nyé áyāle nyényíne’ mam míme nyényíneé, nyéwōgē-’ε mam míme nyéwógeé. ¹⁷ Ne mbále, nlāñje nyé nén meé, bekal-bé-e’daádāñ ne bad bé Dyōb híin bēnwanén ányin mekan míme nyényíne’ ne áwóg mekan míme nyéwógeé boñ bēnkényínné, bēnkēnwóg-kaá.

Yesue atógkē ngan e nwén-é-mbál

(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸ “Bóob-póó nyésōñten ngáne enén ngan e nwén-é-mbál édíí. ¹⁹ Nzé mod awóge eyale tñjgene nkamlēn mí mín, boñ eesōñtene chó, Satane

abelé áhye, ahúd mós chós á nlém-tê. Echén ndín é bad édií nêngáne mbál níme ríhúné á nzii-tê. ²⁰ Mbál níme ménhūn á meláá-te rílúmte bad ábe békobe' eyale é Dyōb ne menyinge ábwāg-ábwāg áde bégwógé chós. ²¹ Boŋ éché eyale éwēnnāādtē bós á nlém-tê. Bédúbpe chós á esōŋ é pónde boŋ nzé ndutul ne metake bépédé áyāle éché eyale, bédol yāl ámbíd. ²² Mbál níme ríhúné á mekōd-te rílúmte bad ábe bégwóge eyale é Dyōb, boŋ káŋŋ ne á asóg, mpúlé mé nkōŋsé ne adəŋ dé abud á bwēm awōŋ ákán bós nlém áte. Nê ábele', béehelélé ahəŋlən ábel mam mé bwām. ²³ Mbál níme mós-é méntān kase e ndəb rílúmte bad ábe bégwóge eyale é Dyōb boŋ bésōŋtān-ne chós. Abén bad bēbele kase é mekan nêngáne e'sóg é' ngun ábe é'wánlé mesōŋgé mé mbum é ngun mbwókəl móom ntóób, ne móom meláán."

Ngan e mesison

²⁴ Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, "Nkamlən mí mín rídé nêngáne mod awē awéné kunze é mbál áwē nzag-tê, ²⁵ boŋ ámbíd e nê, nkuu nhóg áde bad bémáá akún, mod a ekoyí awē ane mod nhóg, ankē á nzag e ngun-tê wē, awén mbál mé mesison ²⁶ Ade ngun ché ébóótédé akwog, dós bad bényíné bán mesison mómpe mékwoge' áwēd-te. ²⁷ Bembəlede ábe ane nwóó-nzag bēmpē áwē, bésēdté mós bánken, 'A-Sāŋ, éesaá mbále bán, mbál ní ngun mí bwām mós wénwēnnē á nzag-tē-ye? Chán ébēnlédé boŋ mesison mékwōg áwēd-te?" ²⁸ Dós ákwentanné bós aá, 'Mod a ekoyí awēm nhóg mós awéné rímé mesison.' Abē bembəlede bēnsēdédé mós bánken, 'Séke séhub mesison mé áse-ye?' ²⁹ Ankwentén bós ámpē aá, 'Aáy. Nyéehūbē', áyāle nzé nyéhóbé bán nyéhube', nyéehubén bósbe ngun. ³⁰ Nyémwē ngun bósbe mesison békwoge' káŋŋ ne áde pónde épéé eche bépādtē chós. Ene pónde dós melāā'é bepád méé, bésébe bēhūd mesison, bēlad mós áte boŋ bēhyáád mós. Ámbíd e nê, dós bépādtē ngun, bēbānē chós áwēm etāg-te.' "

Ngan e mbál-e-bū

(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, "Nkamlən mí mín rídé nêngáne mbál-e-bū echē mod átédé boŋ awén áwē nzag-tê. ³² Mbál-e-bū edé mwāmpin bwāmbwam nzé bēhāgténé chós ne mbál mémpēe. Boŋ nzé ekwogé, ekəle' tómaa mel mēsad mēsýāāl. Menəŋ méhyag-ke mūm alónŋ á ngen-tê."

Ngan e esultən

(Luk 13.20-21)

³³ Yesue ambé ákālē bós ngan empée aá, "Nkamlən mí mín rídé nêngáne esultən éche mmwāád ámúúnédé asii á pān é mbumé ní ngun éláán káŋŋ ésure."

Nzəm echē ekós boŋ Yesue ábēnláád ngan

(Mak 4.33-34)

³⁴ Yesue abēnládtáá ngan áyáged bad. Eeyágte'aá dyamdyam ésebán abēnlédé ngan. ³⁵ Ámbel nén álóned e'yale ábe nkal e'dəádəŋ ánhōbpē nén aá, "Mēbēnléd ngan nzé nhóbe wēe bad. Mēyāgēd bós mam níme bēnkēmbíí'é bootya á mbooted mé nkōŋsé."

Yesue atógké ngan e mesison

³⁶ Yesue antedé ene ndun e mod, áke asól á ndáb-te. Ahed dóo ábē bembapεε bétané mó, boŋ bēlanḡē mó bán, “Tógnéd sé nḡan e mesisonḡ.”
³⁷ Yesue antimtén bó aá, “Mod awē anwén nímé mbál m̄ bwám adii Mwān-a-Moonyonḡ. ³⁸ Nzag edii nkōŋsé. Mbál m̄ bwám rídii bad ábe bédé ásé e nkamlen rí Dyōb. Mesisonḡ médii bad ábe Satanε. ³⁹ Mod a ekoyí awē ane nwóó-nzag-ke, awē anwén mesisonḡ áwē nzag-tē mó adé Satanε. Póndé eche bépádεé nḡun chó edé asóg dé nkōŋsé. Bepád bé nḡun-ne bédii ángel. ⁴⁰ Ngáne bēladεé mesisonḡ áte boŋ bēhyáád mó, melemlen nê dóo ébēε ne bad ábe Satanε, nzé nkōŋsé nípédé á asóg. ⁴¹ Mwān-a-Moonyonḡ ālōm éche ángel āhúd bad ábe bēbēlte bad bēmpēε mbéb, ne bad bésyāāl ábe bēbele mbéb. ⁴² Bēbwēm bó á dū-á-muú, áhed-taá bēchyeé’é, bēdyāḡ-ke mesonḡ á nsal. ⁴³ Ene póndé bad ábe bēmbēl-le ngáne Dyōb áhedεé, bēpené’ nēε enyεn á nkamlen wēε echab Sāŋ. Mod ké ahéé awē awóó metúu, áwóge’.”

Ngan t̄ŋḡene Nkamlen m̄ mín

Ngan e nh̄on n̄ime mēnkoŋnéd

⁴⁴ Yesue ambád ngan empée aá, “Nkamlen m̄ mín rídé nēŋḡáne nh̄on n̄ime mēnkoŋnéd á nzag-tē, boŋ nēε mod nhóg ádíbté mó, akútén mó. Menyīŋḡe n̄ime ámbēε mēnkōŋ anke bwēm é’syāāl ábe ánwōŋḡé asóm, ábel n̄n áke áchan ene nzag.

Ngan e aláá dé etógnén

⁴⁵ “Nkamlen m̄ mín rídé nh̄agtén ámpē nēŋḡáne mod a nyonḡé awē ahedé’áá meláá mé etógnén n̄ime rídé nkun bwāmbwam n̄ime áchanεé. ⁴⁶ Anyín áde ányíné aláá áde átómténé abonḡ bwāmbwam, áde bésómεé, anké ábē bwēm é’syāāl asóm, áchān-ne dó.”

Ngan e mbínzé

⁴⁷ Yesue ankāl ngan empée aá, “Nkamlen m̄ mín rídé nēŋḡáne mbínzé eche bekób-bé-súu bēbwémé á edib-te boŋ békób nyaa é súu ésyāāl. ⁴⁸ Ade mbínzé émáá alón, bēndōl chó á nkin, bēdyēε ásé ábōn súu áte. Eche ēmboŋ adyé bēnhē chó á melonḡé-te. Eche chó-’ε énkēmboŋ adyé, bēmp̄im. ⁴⁹ Né-ōó enén ngan elúmte ngáne asóg dé nkōŋsé dēbēε. Dyōb délōm éche ángel āhúd bad bé mbéb áfinté e bad ábe bésáá. ⁵⁰ Bēbwēm ábē bad á dū-á-muú. Ahed-taá bēchyeé’é bēdyāḡ-ke mesonḡ á nsal.”

Ayáḡe dékōōlē ne dé nchun

⁵¹ Yesue ansedéd ábē bembapεε ké bésóŋténé n̄imén mam. Bēnkwentén mó bán bésóŋténé. ⁵² Né-ōó Yesue anláá bó aá, “Meléede a mbéndé ké ahéé awē ayáḡké t̄ŋḡene nkamlen m̄ mín adii nēŋḡáne nwóó-ndáb awē abidte bwēm bé ekóólé ne bé nchun wēε ákoŋḡéé bwēm.”

Bad bé Nazarēt bēekobεé Yesue (Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Ade Yesue ámáá ayáḡed ne ngan, anhidé ádé abwóg á hōm, ⁵⁴ asú ámbid áwe dyad wēε ámbidte. Awed ayáḡté’áá bad á ndáb e mekáne. Bad ábe bēnwōḡ ngáne ayáḡtéε, yāl enkóm bó áte bwāmbwam. Bésedte bánken, “Héé múmó ákúde enén ndín e debyéé? Chán múmó ámwagké-’ε n̄imén menyáké mésyāāl ábel? ⁵⁵ Kíné saá mwān á kápēntaa ádíi-ye? Saá Maria achyáá mó-ye? Kíné saá Jemse, Josebe, Simōne ne Judase bóo bédé baányan-ε? ⁵⁶ Baányan bé bebaád bésyāāl-le ámpē bēedyéé’é á dyad-tē hén ne syānē-ye? Héé ákúde enén ndín e debyéé? Héé ákúde enén nyaa e

ngíne échē ábenléé mímē menyáké?”⁵⁷ Né-ṣó, bēnkṓó Yesue. Anláá bó aá, “Nkal e'dáádəŋ awóó' edúbé hóm ásyā́l étóméé áwē dyad ne áwe túmbé.”⁵⁸ Ngáne bēnkēndúbéé Yesue, enkēmbenlé menyáké híin áhed.

14

Kwééd echē Jone Ndusene
(Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Ene pón dé Herode awē akamlánáá alon j á Galilia anwóg mam níme Yesue ábélé'áá. ² Dóó álánγγéé ábē bembəlede aá, “Anén mod, Yesue, adii Jone, Ndusene awē ammad awé bon apuúde. Néé ákáá bon awón ngíne ábel mímén menyáké mésyā́l.” ³ Herode anhób nē áyāle anlóm bad aá békób Jone, béhanj mó, bēhé-'e mó á mbwəg. Ambel nén áyāle mwaád, Herodyase, awē mwānyan Filibe ánsēbēē awón. ⁴ Herode anhé Jone, Ndusene á mbwəg áyāle Jone anláá mó nén aá, “Weewóó'é kunze áwón Herodyase, mmwaád awē mwānyon.” ⁵ Kénéé Herode áhéde'áá Jone, Ndusene awúu, abédé mbwóg ne bad bé Israel. Bad bé Israel béndúbē bán Jone adii nkal é'dáádəŋ. ⁶ Bon Herode antím Jone awúu. Nén dēmbenléd epun-éé Herode ábélé'áá ngande áwēmten epun-éé áchyā́adté. Echē epun mwān-a-mmwaád awē Herodyase anság esáke á'só é' bad bésyā́l. Nén dēnwōgēd Herode menyinje bwāmbwam. ⁷ Nén dēmbél ambe mó akag. Anhób nén aá, “Mmwág melē nén, mēbē wē kéchéé éche éhédeé.” ⁸ Nyaa anláá mó chóm éche átəŋgéné sáá aheden. Né-ṣó anláá Herode aá, “Bāg me nló níme Jone, Ndusene á taplēt-te hén bəob.” ⁹ Nén dēnwōgēd kəŋ Herode ndutul bon ngáne ámmadté melē amwé á'só wéé ábē beken, ambéé kunze aá béhyene nló níme Jone ábe ane mwān-a-mmwaád. ¹⁰ Né-ṣó anlóm bad á ndáb e mbwəg ásél Jone nló. ¹¹ Bēmpēén nló nímed á taplēt-te, bēbē ane mwān-a-mmwaád, mó-'e ábe nyaa. ¹² Ambid e nē bembapēē ábe Jone bēnkē á ndáb e mbwəg bétéd mó ndim béke béli me, bon béke bēlāngē Yesue dyan áde ábénlédé.

Yesue adídté ndun e mod
(Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Jón 6.1-14)

¹³ Ade Yesue áwógé dyan áde ábénlédé ne Jone, ansól á bōle-tē áke á abwóg á hóm wéé ábédé mwēmpen. Bon áde bad bēwógé bán Yesue amaá ake á bōle-tē, bēnchené nímb myad békēēn mekuu áhíd mó ámbid. ¹⁴ Ade Yesue ábidé á bōle-tē, bon anyín ndun e mod, antómtén bó ngəl abé, ámad-te bó nkole. ¹⁵ Ade bín é'bóótédé ahín, ábē bembapēē bēmpē áwē, bēhōbē nén bán, “Hén adé á etún-tē, pón dé emaa-'e atóm bwāmbwam. Láá ábén bad bétimé' á myad-tē níme médé benben, ábel béchan ndyééd eche bēdyēē.” ¹⁶ Dóó Yesue átímtanné bó aá, “Bēētəŋgenéé ake. Nyébó nyébe bó chóm éche bēdyēē.” ¹⁷ Dóó bēhóbēé bán, “Sēwóó e'wēle é'taan ne súu ébe chēmpen.” ¹⁸ Yesue aá, “Nyéhyene'.” ¹⁹ Ade ábē bembapēē bépéénédé mó chó, anláá ene ndun e mod aá bēdyēē ásē á nkəákəə mín. Hé dóó Yesue awánlé ábē e'wēle é'taan ne échē súu ébe á mekáá bon ánəné ámin ásaŋnān Dyōb. Ankabtéd bó áte, bon ábagé ábē bembapēē aá békabe ene ndun e mod. ²⁰ Bad bésyā́l bēndyē ene ndyééd békód, élyāg-ke ásē. Néé bēládé echē élyəgé ásē, enlón e'lón dyóm ne é'be. ²¹ Mesonjé mé bad níme méndyē ene ndyééd mémbē ké e'kálé é'taan. Mímē mesonjé mé bad mébédé-é baachóm. Bēnkētónjé bebaád ne bēndem.

Yesue akii á mendib-mín
(Mak 6.45-52; Jón 6.15-21)

²² Ambíd e nê, Yesue anláá ábē bembapεε aá, bésól á bǎle-tê, békag á'sō á múde mé edib-é-nzab nímíní, bonj álāngē-'ε ene ndun e mod aá bésūē' áwab mendáb. ²³ Ade moosyáál amáá ake, Yesue anchágé á ekone mín ákáne. Ade ehintén émáá akwε, ambé abé áhed mwēmpen. ²⁴ Enén pónDé Yesue ábē bembapεε bēnchab bǎle abéen átínté e edib-é-nzab. Bǎle étágé'áá, béehle'áá ake á'sō áyāle epub é ngíne émbíd bó á'sō-te.

²⁵ Epog é mbwεmbwε Yesue ankě á mendib mín atán bó. ²⁶ Ade bembapεε bényiné mod akag á mendib mín, bēnəñnéd, bélébé-'ε esaád ne mbwóg ní ngíne, bēhōbē-'ε nén bán, "Nwú móó rdé." ²⁷ Abwāg-ábwāg Yesue anláá bó aá, "Nlém mééhūnē nyé, me-εé ndé. Nyéebáá." ²⁸ Dóo Petro álāngéé mó aá, "A-Sán, nzé édé bán mmōn-εé edé, láá me ríke á mendib mín nípe wée edíí nê." ²⁹ Yesue anláá mó aá, "Hyāg." Dóo Petro ábidé á bǎle-tê ábootéd-te ake á mendib-mín ápe wée Yesue. ³⁰ Bonj áde ányíne ngáne epub é ngíne étóméé, mbwóg ménkōb mó, ábootéd-te asú ásé á mendib-te. Dóo álébpé esaád aá, "A-Sán sōn, wóngén me!" ³¹ Melemlem mé pónDé Yesue ansād ekáá, acháá-'ε mó, áhōbē aá, "Chán adúbe adíí wε mwāmpin nén, cheé ékáá bonj nlém ríhūnē wε?" ³² Néε Yesue bó Petro bésólé á bǎle-tê, epub énsōg atóm. ³³ Ade nén ábénlédé, ábíní bembapεε ábe bém̄bē á bǎle-tê bēmbéé Yesue edúbé, bēhōbē-'ε nén bán, "Ne mbále, edíí Mwān a Dyōb." ³⁴ Néε bécháppe edib-é-nzab, bēmpě á múde nímíní, á mbwóg e Genesaret. ³⁵ Ade bad ábe bém̄bē adé abwóg á hōm béchéme Yesue, bēnlōm bad bán bεpεen bad bé nkole bésyāāl ábe bébédé ene ped e alonj. ³⁶ Bad ábe bēmpεén bad bé nkole wée Yesue béchāñ mó bán ámwε bad bé nkole bésiten ké mesó mé mbóté nímē. Né-óó bad bé nkole bésyāāl ábe bēnsitén nímē mesó mé mbóté bēndyéé bwām.

15

Ayáged á bad bé' bód
(Mak 7.1-13)

¹ Ambíd e nê Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bém̄bíd á Jerusalem, bétān Yesue, bésédté mó bánken, ² "Cheé ékáá bonj ábōñ bembapεε bééhíde' ayáge áde ábēd betaa bétédnéde sé? Béewobpéé mekáá nyaa eché éhēdnéé bonj bédyē ndyééd." ³ Yesue ankwentén bó aá, "Cheé ekáá bonj nyémpē nyéehíde' ngáne mbéndé e Dyōb éhóbeé aá débel, á etútú éche nyéhídeé ayáge ádēn dēn? ⁴ Dyōb áhóbé aá, 'Béé sóó ne nyonj edúbé.' Ahób-pe ámpē aá, 'Kénzéé awē ahóbé sáá ké'ε nyaá dyam dé mbéb áyāl bétāngéné bēwúú mó.' ⁵ Bonj nyé, nyéyágte nén bán, nzé mod awóó chōm éche ántāngēnē sáá ké'ε nyaá awōngēn bonj alāngé bó aá móóbe Dyōb chó, ⁶ né éesaá nén bán atāngéné sáá bó nyanj* chó edúbé abεen. Abel áde mod ábélé nê, né nyéetédeé eyale é Dyōb néε dyam á etútú éche nyéhídeé ayáge ádēn. ⁷ Nyé bedog-badé! Nkal é'dəádəñ Yesayaa antāngén áde ánhōbpē ne e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē mó tāngene nyé aá, ⁸ 'Abēn bad bεbage me edúbé é nsal ngēn, bonj nímab nlém méesaá áwēm. ⁹ Edúbé éche bεbageé me éesaá dyamdyam, áyāle béyágte bad áhíd mbéndé é baányonj byánán edíí mbéndé é Dyōb.' "

* 15:6 Sáá bó nyanj; donje á kálag dé e'so déewóó'é bó nyanj.

*Mam nĩme mēbele boŋ
mod eesáá' á'sō é' Dyōb
(Mak 7.14-23)*

¹⁰ Hēe Yesue áchēnléé ene ndun e mod boŋ álāngē bó aá, “Nyéwóglēn, nyésōŋten-ne me! ¹¹ Saké chōm éche ékag mod á nsal ébele boŋ mod eesáá' á'sō é' Dyōb, boŋ chōm éche ébide mós á nsal chōw ébele' boŋ eesáá.” ¹² Ade áhóbé nē, dōw ábē bembapēe bépédé mós bēnben boŋ bésēdté mós bánken, “Ebíi nēn wēé dyam áde mōhóbé ábébté Befarisia nlém á abum-ε?” ¹³ Yesue ankwentén bó aá, “Bwel tēé ábe awēm Titée awē adé ámīn éewénéé, bēhūb bó ásē.” ¹⁴ Nyéchene bó. Bédii bad bé ndím ábe bēlūmte bad bé ndím bēmpēe nzii. Nzé mod awē akwedé ndím atómne mod a ndím ampée, búmō bēhūn á echóg-te. ¹⁵ Petro anláá mós aá, “Tógnéd sé enén ngan.” ¹⁶ Hēe Yesue álāngēé bó aá, “Kóōŋ ne' boob, ké nyēmpē nyēēsōŋtēnēé-ye? ¹⁷ Nyéenyínēé nēn bán, chōm ké ehéé éche mod ádyédé, ésóléé mós á nsal, étim á abum-tē, boŋ ébídte mós á yāl-ε? ¹⁸ Boŋ mam nĩme mod áhóbéé mbíde mós se á nlém-tē. Mmén mam mós-'aá mēbele mod boŋ eesáá' á'sō é' Dyōb. ¹⁹ Ayāle á nlém-tē dōw mewēmtēn mé mbéb méhúé'ε nĩme mékəə boŋ ábelé mam mé mbéb nēngáne, ewūn, akáb dé mesón á ndáb e e'wóngé, echīb, abíd á mbóŋ é metóm, ne mehóben á mbíd. ²⁰ Mmén mam mós mēbele boŋ mod eesáá' á'sō Dyōb. Boŋ saké adyé á ndyééd áde éewobpēé mekáá ngáne bēhédeé, débēl boŋ eesáá.”

*Adúbe áde mmwaád a Kanahan
(Mak 7.24-30)*

²¹ Ambíd e pónde, Yesue anhidé áde abwóg á hōm átīm á pēd e mbwóg echē enchiitén myad mé Tirē ne Sidōn. ²² Hē dōw mmwaád a Kana nhóg awē adyé'áá áde abwóg á hōm ápééné awē áwē boŋ áhōbē nēn aá “A-Sán, Mwān a mbyaa nĩme Dabide, sōn wóg me ngol! Awem mwān a mmwaád atage bwāmbwam, áyāle edāōdāŋ é mbéb édé mós áte.” ²³ Boŋ Yesue ekēntimtēnné mós dyamyam. Hē dōw ábē bembapēe bétáneé mós, boŋ bēchāā mós nēn bán “Láá anēn mmwaád wēé ákag áyāle ahídne syānē ntōgag ámbíd.” ²⁴ Dōw Yesue ákwentanné bó aá, “Bad bé Israel ábe bédé nēe ndyōŋ ní mbód nĩme mbós bów Dyōb álómé me awōŋgen.” ²⁵ Nēe ane mmwaád áwógé nē, ankwē Yesue á mekuu, boŋ áchāā mós aá, “A-Sán, wóngén me.” ²⁶ Dōw Yesue ákwentanné aá, “Eesáá bwām átéd ndyééd e bānbān boŋ ebwémé mbwé.” ²⁷ Dōw ane mmwaád átimtanné mós aá, “Nē dēn A-Sán, boŋ káōŋne mbwé édyāg púuted é medyé éche ábab bésáá bēhúnté.” ²⁸ Hē dōw Yesue ákwentanné mós aá, “A-mwān-a-mmwaád, ewóó adúbe ámbáá. Ebenled ngáne éhédeé.” Melemlem mé pónde, ane mmwaád awe mwān-a-mmwaád andyéé bwām.

Yesue achōŋté ndun e mod

²⁹ Yesue anhidé áde abwóg á hōm, ápōŋ á nkəg mé edib-é-nzab é Galilia. Ankē adyéé ásē á ekone mīn. ³⁰ Ndun e mod empě áwē. Bépééné'áá bad ábe bésyágté'áá, ábe bēnkwe ndím, ábe mekuu ménwēē, e'bóbé ne ekud é bad bé nkole bēmpēe. Bébánné'áá ábē bad bésyāāl á'sō wēe Yesue, áchōōd-te bó. ³¹ Menyáké ménkōb ene ndun e mod áde bényíné nēe bad ábe bēhōbē'aá akan nēe bēhóbéé akan. Abe mekuu ménwēē bentyēēm bwām, ábe bésyágté'áá bēkag bwām. Abe bēnkwe ndím bényinne'. Bēkené Dyōb á bad bé Israel.

*Yesue adidté ndun e mod
(Mak 8.1-10)*

³² Yesue anchélé ábē bembapεε, álāngē bó nén aá, “Ndé enén ndun e mod ngol áyāle békébbē ne me e’pun é’láán, béewóo-áa chōm éche bédyáké bōob. Meéhēdēē meé béhide hén ne nzaa, áyāle béhele se béhún ásē á nzii.” ³³ Dóo ábē bembapεε bē bésedtεé mó nén bán, “Héé syánē dékudté ndyééd á ehyānge-tē hén echē ěkwōg enén ndun e mod?” ³⁴ Yesue ansédéd bó aáken, “E’wεle é’tān nyéwóó?” Bēnkwentén bán, “E’wεle saámbé ne nguse é súu ésad.” ³⁵ Dóo Yesue álāngé ene ndun e mod aá bédyεε ásē á ndōob-tē. ³⁶ Héé átédé ábē e’wεle saámbé ne échē súu, ásāgnān Dyōb, ákabtáád bó áte, ábagé ábē bembapεε, bó-’ε békabpé ene ndun e mod. ³⁷ Bad bésyāāl bēndyē ene ndyééd, békód-tε, káān élyāg-ke ásē. Echē enlyāg ásē enlón e’lōn saámbé. ³⁸ Mesongé mé bad níme méndyē ene ndyééd mébédé e’kálé é’niin. Mmē mesongé mé bad mébédéε baachóm, bēnkéntōngé bebaád ne bēndem. ³⁹ Héé Yesue álāngéé ene ndun e mod aá bésūē’ áwab mendáb. Ade amáá bó aláa nē, ansól á bōle-tē, áke á mbwóg e Magadan.

16

*Béhédné Yesue
e’chemléd é’menyáké*

(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Ambíd e nē, Befarisia ne Besadusia bēnkĕ wéε Yesue ákæg mó. Bēnlāá mó bán álúmed bó e’chemléd ábe é’huú ádyōb. ² Dóo Yesue álāngéé bó aá, “Nzé ngukél epedé, nyéhóbe bán, ‘Abobe áyāge amín, nē álúmte bán bín béboj chān.’ ³ Nzé bín é’sāngé-’ε, nyéhóbe bán, ‘Abobe áyāge amín, bín-ne é’wábpé, nē álúmte bán mbúú échā.’ Nyēbié’ bín alān amín, ngáne bēbēē, boj nyééhēlēē mam níme mébenlad chii achem.* ⁴ Echén ebébtéd é nyongel, nyééhēdēē Dyōb awógen, nyéhede-’ε e’chemléd bé menyáké! Boj nyéekudté nzése e’chemléd bé menyáké ábe nkal é’dáodān Jonaa bēnpεn.” Dóo átédté bó, boj ákag.

*Esulten éche Befarisia ne Besadusia
(Mak 8.14-21)*

⁵ Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib é nzab amín, boj bembapεε bēnchatén e’wεle awále áyāl. ⁶ Yesue anlāá bó aá, “Nyétéd póndé ne esulten éche Befarisia ne Besadusia.” ⁷ Héé ábē bembapεε bēn ne bēn bēbóótédé ahób bán, “Ahóbé nē áyāle syāā deewānléé e’wεle áyāl.” ⁸ Yesue ambíi chōm-éε békálé. Dóo ásedtéé bó aáken, “Cheé nyé bēn ne bēn nyéhóbeé áyāle e’wεle ábe nyéewōó’é? Chán adúbe ádíi nyé mwāmpín nén? ⁹ Káān ne’ bōob, nyéésōnténé-ε? Nyēmaá achaten ngáne méndidēē e’kálé e’ bad é’tāan ne e’wεle é’tāan. Ambíd echē bémáá ene ndyééd adyé, e’lōn é’tān echē enlyāg ásē enlōnnē? ¹⁰ Nyéchāténé káān ne adíde áde méndidēē e’kálé é’ bad é’niin ne e’wεle saámbé. Ambíd echē bōmpé bémáá adyé, echē enlyāg ásē chō-’ε enlón e’lōn é’tān? ¹¹ Ade nílangé nyé meé nyétēden esulten póndé, saké ewεle chēn chōó ríhóbé’áá. Nyétéd póndé ne esulten é Befarisia ne Besadusia.” ¹² Dóo bembapεε bétímé asōnten bán saké esulten éche bēbenléé ewεle chōó Yesue ahóbé’áá áá

* **16:3** Donge á kálag déewóó’é e’yale ábē Yesue ngáne é’ténlédé á nchoo 2 ne 3.

bétédən póndé boŋ ayáged áde Befarisia ne Besadusia béyágté'áá dǒo ákǒŋté'áá ahǒb.

*Petro ad Yesue mǒo
adé Ane-awě-Béwǒgté*

(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Yesue ankě á mbwǒg e Kaisaria Filipi. Ade ápédé áwed, dǒo ásedtée ábē bembapēē aáken, “Nzé-módé bad bǒ béhǒbēé bán Mwǎn-a-Moonyon adé?” ¹⁴ Bēntimtén mǒo bán, “Donge á bad béhǒbe bán edii Jǒne Nduzene, bempēe bán Elaijaa, ábíní'-e bán Jeremayaa ké'e nkal é'dǎádǎŋ nhǒg ampée.” ¹⁵ Hée Yesue ásedtée bǒ aáken, “Boŋ nyébēn-ne, nzé-módé nyéhǒbēé bán ndé?” ¹⁶ Simǒn Petro ankwentén aá, “Wē-éé edé Ane-awě-Béwǒgté, Mwǎn a Dyǒb áde adé á alongé.” ¹⁷ Yesue antimtén aá, “Nnam ndé ne wē, a-Simǒn, mwǎn awě Jonaa. Saké moonyon álangé wē nē, boŋ echem Sǎŋ awě adé ámǐn mǒo ahǒbté wē. ¹⁸ Né-ǒǒ a-Petro nlanŋe wē,† wēé edé ndim-e-aláá. Ámǐn e ene ndim e aláá dǒo émlǒŋgē nǐmēm mwembé. Ké ngǐne e kwééd éehenlé nǐmē mwembé ahǒbed áse. ¹⁹ Awǒŋ dǒo mébēé mekií mé nkamlēn nǐ mín. Kéchée éche ébéné á nkǒŋsé, né ébénnéde ámǐn. Kéchée'-e éche ébágé kunze a nkǒŋsé, né ébágnéde kunze ámǐn.”

*Yesue ahǒbé tǎŋgene
nǐmē metake ne eché kwééd
(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)*

²⁰ Hée Yesue ásíméé ábē bembapēē etúu áte nén béehǒbē bán mǒo módē Ane-awě-Béwǒgté. ²¹ Bootya ene póndé, Yesue ambootéd ábē bembapēē alúmed áte aá mó-tǎŋgēnē ake á Jerusalem. Áwed-taá mókudté metake hiin á mekáá mé bad bémbáá, beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Aá béwūū mǒo, boŋ e'pun ábe é'lǒnténé é'láán móŋpuú. ²² Dǒo Petro átímné Yesue á nkǎg boŋ ákǎgé átimed mǒo áte, ahǒbē nén aá, “A-Sǎŋ, Dyǒb déekwenténné mbéd aá nén ábenled ne wē.” ²³ Hée Yesue ákúnnédé boŋ ahǒbē wēé Petro aá “Hidé me á'sǒ-te, a-Satan! Cheé ékáá'e me ábel mewēmtēn mé Dyǒb? Ehǒbe nē ne mewēmtēn mé moonyon saké mé Dyǒb.” ²⁴ Dǒo Yesue álangéé ábē bembapēē aá, “Kéznéé awě awémténé me ahíd, atǎŋgéné ásob yǎl mendíb, ápēm adē awǒg, boŋ ahíde me. ²⁵ Ayǎle kéznéé awě ahede adē alongé ason, ábǒd dǒo. Kéznéé'-e awě ábǒd adē alongé áyǎl echēm, ákud dǒo. ²⁶ Nsyǎŋ níhée mod ákudté nzé akudé nkǒŋsé nisyǎl boŋ abódé adē alongé? Ké'-e, cheé mod áhelese ábe ákǒde adē alongé? ²⁷ Nlanŋe nyé nǐmén mekan áyǎle Mwǎn-a-Moonyon ápē ne ehúmé éche eche Sǎŋ nchoo ne éche ángel. Ene póndé dǒo ákǒgēnnē ké'e ánamédté kéznéé tǎŋgene chǒm éche ámbenlé. ²⁸ Ne mbále nlanŋe nyé nén meé donge á bad átínté echēn béenyínénné kwééd díd ésebán bényíne nēé Mwǎn-a-Moonyon ápééné nǐmē nkamlēn á nkǒŋsé.”

17

*Yǎl ehǎŋléné Yesue
(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)*

¹ Ambíd e epun ntóob Yesue ankéén Petro ne Jemse bǒ mwǎnyon Jǒne á mbǒod eché echabé ámǐn. Bēnpēn-éé bémbē áhed. ² Dǒo ábē bembapēē bényíne nēé ahǎŋléné, e'sǒ é'pēné mǒo á nlǒ nēŋgáne enyen. Mbóté chǒ'-e épūbē mǒo féréd émwaá'-e áte. ³ Abwǒg-ábwǒg, ábē bembapēē bényín nēé

† 16:18 Petro: á ehǒb é Grikia adii ndim e aláá.

Mosεε ne Elaijaa bébidé taléd, bóβε Yesue békale'. ⁴ Dóo Petro álāngéé Yesue aá, "A-Sán, ébóo ngáne syáá dedíi hén. Nzé edáó, mēlōn e'bem é'láán, échōn, éche Mosεε ne éche Elaijaa." ⁵ Eépedéé ké amad á nsəl boŋ mbag eché ekine áte ékūtān bó. Héε béwógéé ehób ébide á mbag-tē nén, "Awem Mwān a nlem nén, awógte me menyinje. Nyéwógne mó." ⁶ Ade ábē bembapεε béwógé échē ehób, bémbwōg mehbóbōn, bésōŋ-'ε e'só ásē ne mbwōg n ngine. ⁷ Dóo Yesue ápédé wéε bémbēē boŋ ábānē bó ekáá á yāl, áhōbē aá, "Nyéhide ásē, nyéebáá'." ⁸ Ade bényéné nló ámín, bényīn Yesue mwēnpen. ⁹ Ade bóbbō bésudeé á mbōod mín nē, dóo Yesue ásíméé bó etúu áte áhóbe' aá, "Nyéelāngé modmod dyamdyam áde nyényíné káōn ne á pónde éché Dyōb dépuúdté Mwān-a-Moonyon á kwééd." ¹⁰ Héε ábē bembapεε bésēdtéé mó bánken, "Cheé ekáó boŋ bemeléede bé mbéndé béhóbé nén bán Elaijaa atāngéné asébe dé ape boŋ Ane-awē-Béwógté āpē?" ¹¹ Yesue antimtén bó aá, "Ne mbále, Elaijaa atāngéné asébe dé ape, atíi-'ε mam mésyōāl. ¹² Boŋ nlānge nyé nén méé Elaijaa ammad ape, boŋ bad bēnkēchemmé mó, bēmbēl-le mó ngáne bēndāngé. Melemlem né-'aá Mwān-a-Moonyon átagké áwab mekáá." ¹³ Enén pónde dóo ábē bembapεε bésōŋtēnnē nén bán Jonε, Nduεεne móó áhóbéé.

*Yesue achōhté mwān a mwēnchóm
awē edáádān é mbéb émbēē áte
(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Ade Yesue ne ábē bembapεε bétímé ámbid ámpē boŋ bétān ndun e mod, mod nhóg ampē áwē, akóg mehbóbōn, boŋ áhōbē nén aá, ¹⁵ "A-Sán sōn, wóg awem mwān ngōl. Awem mwān a mwēnchóm akonle nkole mé ekikíd, atage bwāmbwam. Ayōgké ahún káōn ne á muú-te ne á mendíb-te. ¹⁶ Mēpēén mó wéε ábōn bembapεε, boŋ béeheléé mó achood." ¹⁷ Dóo Yesue átimtanné aá, "Wáá! Nyé bad bé' chii, mbeltéd nímēn méetyéeméé, nyéewóo-'áa adúbe. Chán mépéé nyé adyen hén-ēē? Chán mépéé nyé awesen-ē? Hyenáád me mwān awed hén." ¹⁸ Dóo Yesue ákamlanné edáádān é mbéb éche étágté'áá ane mwān aá ébid, boŋ ébid-te. Abwōg-ábwōg ane mwān áchōŋ-'ε. ¹⁹ Ámbid e pónde bembapεε ábe Yesue bēntān mó, boŋ bésēdté mó á kun-tē nén bánken, "Cheé ēnkān boŋ sēnkēnhēl échē edáádān é mbéb abided?" ²⁰ Dóo Yesue átimtanné bó aá, "Ayāle adúbe ádé nyé mwāmpīn. Ne mbále nlānge nyé nén méé, nzé nyéwóo adúbe áde áde mwāmpīn nēngáne mból-e-bū, né nyéekamlén échén ekone bán éhide hén, étim híníi, étim-me nē dēn. Dyam ké ahóg déetómmé nyé áte. ²¹ Nyéhele-se nyébidéd enén ndín e edáádān é mbéb nzé nyékānne, nyédidé-'ε yāl nzaa á mekáne-tē."*

*Yesue ahóbé ámpē
ngáne bad béwūū' é mó
(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)*

²² Yesue ne ábē bembapεε bēnladén áte hōm ahóg á mbwóg e Galilia. Héε álāngéé bó aá, "Bébeé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé baányon. Bó-'aá béwūū mó. ²³ Boŋ Dyōb dépuúd mó ámbid e e'pun é'láán." Ade bembapεε béwógé nē, bēnwōg ndutul bwāmbwam.

Yesue asāngé tááε e Ndáb-e-Dyōb

* **17:21** Donje á kálag dé e'só déewóo' é nímén nchoo.

²⁴ Yesue ne ábē bembapεε bēmpě á dyad á Kapenahum. Ahed dǒo bad ábe básanté'áá tááse e Ndáb-e-Dyǒb bétané Petro boŋ bésēdté mó bánken, “Kíné awen meléede eesanǵéé tááse e Ndáb-e-Dyǒb-e?” ²⁵ Petro antimtén bó aá, “Asanǵe’.” Ade Petro ásólé á ndáb sólén, eépedéé dyam ahób boŋ Yesue ásēdté mó aá, “A-Simon, chán ényíné ádén akan? Benzébadé kǎŋ é nkǒŋsé esaŋtεé e'sanǵé ké'ε tááse? Bǎn bé alon-ε, ngé beken?”† ²⁶ Petro ákwentén aá, “Beken.” Yesue aá, “Nê álúmte nén bán, bǎn bé alon bēetǎŋgenéé asaa. ²⁷ Boŋ ké nê, ábel nén deélinǵsé ábē bad ábe básante tááse, ké ébwém e'chǒb á edib-é-nzab-té. Súu eche wésēbēē akób, éne de chǒ nsal áte, wētǎn mǎné níme mékwog sóo tááse asanǵed áwēd-te. Té d mó, esaŋned sóo.”

18

*Nzéé atómténé mod ambáá
abé á'sǒ é' Dyǒb?*

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Eebeméé áte ámbid e nê, bembapεε ábe Yesue bēmpě áwē, bésēdēd mó bánken, “Nzé-módé-'ε atómténé mod ambáá abé á nkamlen ní mín?” ² Hē dǒo Yesue áchénlé mwéndem nhóg, áttidé mó áwab tǐnté, ³ boŋ áhǒb aá, “Ne mbále nlǎŋge nyé nén meé ésebán mod ahǎŋléné áde alongé boŋ abé nēŋgáne anén mwǎn, eéhēlēē-se asól á nkamlen ní mín. ⁴ Né-ǒó, kénzée awē asúdté yǎl nēŋgáne anén mwǎn né móo atómténé mod ambáá abé áttinté e bad ábe bédé ásē e nkamlen ní mín. ⁵ Kénzée awē akobé enén ndín e mwǎn á dǐn ádēm, né akobé me. ⁶ Boŋ kénzée awē abēlté enén ndín e mod sǎŋkalaa a aláá á nkǎŋ, boŋ bēhúnéd-te mó wée edib é nkwe étómténé achab ásē. ⁷ E'beb é' yǎl áte ne nkǒŋsé áyāle mekǎgsen níme mébelte bad mbéb. Mekǎgsen métǎŋgéné ape, boŋ e'beb é' yǎl áte ne mod awē abēlté mod ampée mbéb. ⁸ Nzé échon ekáá ké'ε ekuu ébelte we mbéb, esél chǒ, épim. Edé mboŋ we ákud alongé ne eped é yǎl tómaa we áwón mekáá mébe ké'ε mekuu mébe boŋ bēbwém we á muú níme méēdīmē'. ⁹ Melemlem nzé ádon dǐd ábelte we mbéb, ehúd dǒ, épim. Edé mboŋ we ákud alongé ne dǐd ahóg tómaa we áwón mǐd mébe boŋ bēbwém we á dü-á-muú.

Ngan e ndyǒŋ ní mbód níme mémbǒo

(Luk 15.3-7)

¹⁰ “Nyényín nén bán nyéetédéé nímén mpín ní bǎn ké nhóg nkǒŋtéd, bán méesaá etógnén. Nlǎŋge nyé nén meé ángel eche énoné' bó ébǎg á'sǒ ábe echem Sǎŋ awē adé ámín áhóbe bó.* ¹² Chán nyényíné ádén dyam? Nzé mod awóo mbwǒkel é ndyǒŋ ní mbód, boŋ nhóg níbǒó, ngómē átedé nímíní móm mé ndyǒŋ ní mbód abog ne abog wée bédyákē medyé á ekone mín áke dé ahed nímé nhóg níme níbǒó? ¹³ Ne mbále nlǎŋge nyé nén meé, nzé adǐbté-'ε mó abelé awógén mó menyǐŋge tómaa nímíní móm abog ne abog níme ménkēmbǒo. ¹⁴ Melemlem nê dǒo echen† Sǎŋ awē adé ámín éhedéé aá ké mpín ní mwéndem nēe nímén níbǒo.

Mwǎnyon awē abēnlé we awusé

† **17:25** Ene pǒndé beken bóo básanǵé'áá tááse é kǎŋ. * **18:10** Donǵe á kǎlag dé'sǒ ábáde nchoo 11: Nyébii nén bán Mwǎn-a-Moonyon apedé áson bad ábe bēbǒó. † **18:14** Echen: donǵe á kǎlag dé'sǒ áwóo echem.

15 “Nzé mwānyon abēnlé wε awusé, tán mós wée nyúmō bad bébe bēnpēn nyédíí, échu mós dó aláa. Nzé achemé adē awusé, né nyé mwānyon nyétimé asē.† 16 Bon zé eékwentene aá mópānné wε, etéd mod ampée nhóg ké’ε bébe ékēēn áwē, ábel nén, ‘Mbéb ké ríhée míme éhóbé wée abelé wε míbyēn ne mbónj ébe ké’ε éláán.’§ 17 Nzé eékobe káájne chóm-εé échē mbonj éhóbé, épēēn mós á mwembé. Nzé eékwentene ké bós awóglēn, etéd mós nēε mod awē eedúbpe áyāl e míme nsōñtēn káa nēñgáne nsaad-a-tááε.*

*Yesue aá bembapεε béwóó
ngíne ákáj ne ábe dyam kunze*

18 “Ne mbále, nlānge nyé nén meé, kéchéé éche nyébéné á nkōñsé ébénndé ámín. Kéchéé-ε éche nyébágé kunze á nkōñsé, ébágnédé kunze ámín. 19 Nlānge nyé ámpē nén meé, zé nyé bad bébe nyéchēmténé áyāle kéchéé bonj nyéhédé chós á mekáne-tē, echem Sáj awē adé ámín ábē nyé chós. 20 Ayāle wée bad bébe ké’ε beláán beládné áwēm dīn, mémpē ndé áwab títé.”

*Ngan e mod-a-nsón a káj
awē enkēnlagсэн waáb*

21 Hē dós Petro ápédé wée Yesue, bonj ásedtē mós aá “A-Sáj, zé mwānned abenle me awusé pónde téé, ngen étáj nítájgné mós alagsen? Káájne ngen saámbé-yε?” 22 Dós Yesue átímtanné mós aá, “Nlānge nyé nén meé, saké ngen saámbé, bonj móom mé ngen saámbé ne saámbé.† 23 Nē dós édíí á nkamlēn mí mín. Dyōb ákamlanné nēñgáne káj póg echē echénlé bad ábe bébele nsón ásē echē, áñon mōné míme bós ké ahée béwánlé mós. 24 Abooted áde ábóótédé áñon mōné míme ábē bad béwánlé mós, dós bad bépéénédé mós mod nhóg awē anwálé mós nkúú mí mōné. 25 Ane mod enkēnhenlé adē alúm atwε, né-ós káj enhób áá bésóm mós nchoo ne mwaád ne bán nēñgáne betáj, bésóm-me bwēm é’syāāl ábe áwóó. Mmē mōné mébē ásábe áde alúm. 26 Ane mod ankwε káj á mekuu, ácháā mós aá, ‘Béε me pónde, métwē ádonj alúm ásyāāl.’ 27 Káj enwóg mós ngól, anchené mós aá ákag, álagsén-ne áde alúm. 28 Nēε ane mod áhídté hē, ambomén waáb awē mómpē abelé’áá nsón ásē e káj. Waáb ne anwálé mós mwā mōné awē enkēmbuú áte. Dós átólé waáb á mengōgíd, aá ásábe mós mímé mōné. 29 Waáb ankwε mós á mekuu, ácháā mós aá, ábe mós pónde aá, móśsābē mós adē alúm. 30 Ane mod enkēnlagсэнné waáb, anhé mós á mbwōg aá kááj né asábpé áde alúm bonj bēbídéd mós. 31 Ade bad ábe bēbédé áhed ábe bōmpē bēbélé’áá nsón ásē e káj bényíné dyam áde ábénlédé, bēnlīñ bwámbwam. Bēnkē káj dyam ásyāāl áde ábénlédé aláa. 32 Né-ós, káj enchélé ane mod, álāngē mós aá, ‘Ekúkú é ləə nén! Menlagsén wε alúm áde wénwālēε me áyāle wēncháñ me. 33 Cheé ékáá bonj weewóge wēñ ngól melemlēn nēñgáne me-’ε ménwōgkē wε ngól?’ 34 Káj énlīñ bwámbwam, né-ós anlóm ane mod á mbwōg aá bēwóged mós ndutul. Aá ábē-’ε á mbwōg kááj né asábpé áde alúm ásyāāl.” 35 Né-ós, Yesue ansógtén nén aá, “Nē dós Títéε Dyōbe awē adé ámín ábenlé. Nzé weélagse mwānyon ne míñonj nlem rísyāāl, né Dyōb dékōgsen wε ngáne ene káj enkōgsenné ane mod.”

† 18:15 Abēnlé wε awusé: donje á kálag dé e’só áwóó abelé awusé. § 18:16 Nén áténlédé á kálag e Dyōb, Diásteronomi: 19.15. * 18:17 Bad bé Israel bēndūbē nén bán besaad bé tááε bós bétómténé bad bé mbéb abē, bán béésól-laá á nkamlēn mí mín. † 18:22 Móom mé ngen saámbé ne saámbé: donje á kálag dé e’só áwóó móom mé ngen saámbé ngen saámbé.

19

*Ayáged tângene anan
dé mmwaád á e'wóngé
(Mak 10.1-12)*

¹ Ade Yesue áamá nímén mekan ahób, anhidé á Galilia áke á mbwóg e Judeya, áchābē á pēd e edīb é Jodan eníní. ² Ndun e mod enhíd mó áwed, áchōōd-ε bad bé nkole. ³ Donje á Befarisia bémpě áwē ákæg mó. Bēnsēdéd mó bánken, “Mbéndé echéd ebagé kunze nén bán, mod ánan awē mwaád áyāle nyaa e nzom ké ehée-yε?” ⁴ Yesue ankwentén bó aáken, “Nyéeláá' é á kálag e Dyōb nén bán á mbooted, Dyōb dēnhæg bó mmwaád ne mwēnchóm-ε?” ⁵ Dyōb á hóbpe aá, “Áyāle né-óó, mwēnchóm átedé sáá ne nyan abé ne mwaád, bon búmō bad bébe bétim mod nhóg. ⁶ Né-óó, búmō béesaá ampē bad bébe, bon bédii mod nhóg. Né-óó, échē Dyōb áládé, modmod eepáá'.” ⁷ Hē dōó ábē Befarisia bésedtéé mó bánken, “Nzé édé nē, cheé-ō ēnkāñ bon Mosεε ábagé bad kunze aá, mod ábe mwaád kálag echē elūmte nén bán, e'wóngé é'máá bon ánan mó.” ⁸ Dōó Yesue álāngéé bó aá, “Mosεε ambāg nyé enén kunze áyāle nyélelé nlém á abum. Enkēmbáá nē á mbooted mé nkōñsé. ⁹ Né-óó, nlāngε nyé nén mēé, mod ké ahée awē anané mwaád ésebán ane mmwaád akábé asón, nzé ene ndín e mod awóó mmwaád ampée, né akábé asón.” ¹⁰ Hē dōó ábē bembapεε bēlāngéé mó bán, “Nzé nén dōó mekan mé mmwaád ne nchóm médií, né éesaá nsyāñ áwōñ mmwaád.” ¹¹ Yesue antimtén bó aá, “Saké mod asyāál ahele ákob ádén ayáged. Bon dékobndé ne bad ábe Dyōb ábágé dō. ¹² Nyēbíí nén bán, nzom édé híin échē ékós bon bad béewōō bebaád. Behóg bédé ábe béchyaáténé nē. Bémpēe-ε bédé nē áyāle bad bēbélé bó nē. Abíníí-'ε, bēbélé yāl nē ábel bon bēbel nsón mé nkamlēn ní Dyōb. Kénzée awē ahele ádén ayáge akob, ákob dō.”

*Yesue anāmté bēndem
(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)*

¹³ Bad bēmpεēn bēndem wē Yesue nén bán ábán bó ekáá á nló, ákānned-ε bó. Abē bembapεε bēnkānē ábe bad áte. ¹⁴ Bon Yesue anláá bó aá, “Nyétede bēndem béhyag áwēm, nyéekáá bó, áyāle nén, nyaa é bad néε bó chōó éwóó nkamlēn ní mín.” ¹⁵ Né-óó, Yesue ambán ábē bán ekáá á nló. Ambíd e nē, anhidé áhed.

*Nhōn ní bad
ne nkamlēn ní Dyōb*

(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Póndé póg mod nhóg ampě wēε Yesue, ásedtéé mó aáken, “A-meléed, dyam á bwām ahée nítāngéné abel, ábel nén níkud alongé áde déemaá'?” ¹⁷ Héε Yesue ákwentanné mó aá, “Chán éheleé ésedtéé mε dyam áde áde dyam á bwām? Mod nhóg mwēnpēn mó adé awē adé mod a bwām. Kōngé' mbéndé é Dyōb nzé ehede wε mókud alongé áde déemaá'.” ¹⁸ Dōó ane mod ásedtéé mó aáken, “Mbéndé éhéé?” Yesue ankwentén mó aá, “Weewúé' mod, weekábé asón á ndáb e'wóngé, weechíbé', weebídé mbón e metóm, ¹⁹ bεé sóó ne nyon edúbé, édāñ-ε mwānyon nēngáne echon yāl.” ²⁰ Héε ene kódemod élāngéé Yesue aá, “Nhídé échén mbéndé ésyāāl; cheé émpēe éhedne mε abel.” ²¹ Yesue antimtén mó aá, “Nzé ehede wēé mówóó awusé á yāl ké ahóg, kág ésóm bwēm é'syāāl ábe éwóó, étéd nímé mōné ébe betóótōkē bé bad. Nzé ebélé nē, wēkūd nhōn ádyōb. Ene

póndé éhye éhíde me. ²² Ade ene kódemod áwógé nê, anwóg mbéb áte bwám bwam áhíde-’ε áyāle ambé nhon bwám bwam.”

²³ Hée Yesue álāngéé ábē bembapεε aá, “Ne mbále nlānge nyé nén meé élēl áte nhon mí mod ásl á nkamlen ní Dyōb. ²⁴ Nlāa nyé ámpē nén meé édé mwān a akan sánkalaa a nyam néε Kamēl āpon á epōn é ndānde tōmaa nhon ní mod ásl á nkamlen ní Dyōb.” ²⁵ Ade bembapεε béwógé nén, yā enkóm bó áte bwám bwam. Bēnsedéd bánken, “Nzéé-’ō ahēle ákud e’sóoson?” ²⁶ Hée Yesue ánóné bó chóonj bonj áhōbē aá, “Ne baányonj nén déehelēé se ábenléd bonj ne Dyōb dyamdyam déeleléé áte.” ²⁷ Hée Petro áhōbēé aá, “Nōné’, sētēdtē chōm ésyāāl áhíd wε, cheé-’ō ébē mímed nsyān.” ²⁸ Hée Yesue álāngéé bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé nén meé, póndé echē Mwān-a-Moonyonj ádyéé’ é á atii dé nkamlen ne éche ehúmé ésyāāl á nkōjsé míme ríhúé’, nyé bad dyōm ne bébe ábe behíde me nyémpē nyédyéé á metii mé nkamlen, nyékāādtē metúmbé mé Israel dyōm ne mébe. ²⁹ Kénzéé-’ε awē atēdtē éche ndáb, baányan, sáá, nyaá, bán, ne eche mbwóg áyāl echēm, ákud chó mbwókεl e ngen, ákūd-’ε alongé áde déemaá’. ³⁰ Bonj bad híin ábe bédé á’sō bōob bélyag mbíd, híin-ne ábe bényag mbíd bébe á’sō.”

20

Ngan e bad bé nsón

¹ Hē dōo Yesue ákaléé ngan aá, “Nhóbe nê áyāle nkamlen mí mín rídé nhægtén nēngáne nwóo-nzag nhóg awē ambíd á ndáb epog é mbwembwε áke dé ahead bad ábe ásābēē, ábel nsón áwē nzag-tē. ² Bōōbōō bēmpē á nchemtεn áyāle nsábe mé epun é bīn bonj álómé bó áwē nzag-tē. ³ Ane nwóo-nzag antīm ámbíd ámpē á dyad-tē á ngāj abog. Antán bad bé nsón bēmpēe áhed. Bentyēēm ngēn, bébele’ aá chōmchōm. ⁴ Hée álāngéé bó aá, ‘Nyémpē nyéke nyébel nsón áwēm nzag-tē, mēsābē nyé nsábe míme ríkwógnédé.’ ⁵ Né-’ō, bēnkē. Ambēl melemlem mé dyam á kād, ne á ngāj éláán. ⁶ Dyam ngāj étáan néε ane mod átímé á dyad-tē ámpē, antán bad bé nsón ábe bōmpē bentyēēm, bébele’ aá dyamdyam. Hée ásedtēé bó aá, ‘Cheé nyébēbtēé epun é bīn ésyāāl hén ngēn áde nyébeleléé dyamdyam.’ ⁷ Bēnkwentén mó nén bán, ‘Modmod eetédeé sé á nsón.’ Hée ane mod álāngéé bó aá, ‘Nyémpē nyéka-g-kōó nyébel nsón áwēm nzag-tē.’

⁸ “Ade ngukél épédé, ane nwóo-nzag anláá awē mod awē anone ábē bad bé nsón aá, álad bad bé nsón áte, ásábe bó. Aá, ábooted ne bad ábe bédímténé ape, ásōg-ke ne ábe bésébpé ape. ⁹ Ambéé bad ábe bēmbootéd nsón á ngāj étáan nsábe mé epun é bīn ¹⁰ Ade bad ábe bēnsēbē nsón abooted bēpédé ákob nsábe, bēnwēmtēn bán, békud nsábe míme rítómé mí bad ábe bēmbootéd nsón á ngāj étáan. Bonj bōmpē bēnkūd melemlem mé nsábe. ¹¹ Ade békóbé mōné míme bēmbéé bó, bēmbootéd anyoo áte. ¹² Béhōbē bán, ‘Ábēn bad bēbéle nsón háwa pōg chēmpεn, ké nē, esábpé bó melemlem néε sé ábe sébelé nsón epun é bīn ésyāāl ne enyen é ngíne.’ ¹³ Nwóo-nzag antímtén ábē bad nhóg aá, ‘Amūē, meédogéé nyé. Eesaá mbále bán dentíí bán mēbe nyé nsábe mé nsón mé epun é bīn-ε? ¹⁴ Nyékob-pōó mímén mōné, nyéka-g. Mmēn-éé ntíídé meé mēsābē anén mod awē adímténé ape melemlem ngáne rísábpé’ aá wēmpē. ¹⁵ Meewóó’ é kunze ábenlén nímmēn mōné ngáne rídáá-ye? Cheé ékás bonj nyébēbtē nlém á abum áyāle ábēm e’ bonj bé nlém?’ ” ¹⁶ Yesue ansógtén ene ngan aá, “Né-’ō, bé’sō bētīm bé mbíd, bé mbíd-’ε bētīm bé e’só.”

*Yesue ahóbé ngen echě elónténé
éláán ngáne bėwūú'é mós*

(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Yesue ne ábē bembapεε békágé'áá á akuu á Jerusalem. Ade békagké nê dós áchágé bós á nkag, bonj álāngē bós á kun-tē aá, ¹⁸ “Pón nyébii bán dekag á Jerusalem, áwed-taá bėbėé Mwān-a-Moonyonj á mekáá mé beprise bėmbáá ne bemeléede bė mbéndé. Bós-ε bėbėé mbakú bán atāngéné awé. ¹⁹ Bėbε mós á mekáá mé bad ábe béesě bad bė Israel. Bós-ε bėwōōdé mós, bėswādtāād mós e'tāngú, bėbōmē-ε mós á awōg. Bonj ámbíd e e'pun é'láán Dyōb dėpuúđ mós.”

Nyě-mwān ahεdte bán metii

(Mak 10.35-45)

²⁰ Ambíd e pónđé dós Zebēdie mwaád ápédé wée Yesue ne ábē bán bė baachóm bėbε, abwōg mebóbón, áchāā-ε Yesue aá ábele mós dyam. ²¹ Yesue ansedéd mós aáken, “Cheé éhεdεé?” Dós ákwentanné mós aá, “Bāg me akag nén wée, pónđé eche wėbēē á nkamlen, ábēm bán bėn bėbε bėdyéé wε á nkag, nhóg ekáá émbáá, aníní-ε á ekáá é emwεd.” ²² Héé Yesue ákwentanné bós aá, “Nyéebii'é chōm éche nyésdteé. Nyéēhēl metuné míme mépēmē apém-ε?” Bėnkwentén bán bėhēl. ²³ Dós Yesue álāngéé bós aá, “Ne mbále, nyéēpēm bonj meewóó'é kunze ápwεd mod awé ádyéé me á ekáá é mbáá ké'ε á ekáá é emwεd. Abé e'tál é'dii e'tál ábe é'bágnédé ne bad ábe echem Sānj ánábnédé bós.” ²⁴ Ade ábínii bembapεε dyóm bėwógé nē, bėnliín ábē baānyan bėbε. ²⁵ Né-ós Yesue anlad bós áte, bonj álāngē bós aá, “Nyébii nén bán, benkamlenε ne bad bėmbáá bė nkōjsé bėbenlad ngíne ákamlen bad ábe bėdé ásē echáb. ²⁶ Bonj éetāngenεé ábē nē átínté echēn. Kėnzéé awé ahεde aá móbē mod ambáá átínté echēn, atāngéné ábē mbəlede awēn. ²⁷ Kėnzéé-ε awé ábē mod a'só átínté echēn, atāngéné ábē awen ntānj. ²⁸ Melemlem née Mwān-a-Moonyonj eépedéé aá bad bėbenle mós, bonj apedé ábele bad, ábe-ε áđé alōngé ákōde bad híin.”

*Yesue achōjté bad bėbε
ábe bėnkwě ndím*

(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹ Ade Yesue ne ábē bembapεε bėhidteé á Dyad á Jeriko, ndun e mod ehídé'áá mós. ³⁰ Ene pónđé-ós bad bėbε ábe bėnkwě ndím bėndyéé á nkag ní nzii. Ade bėwógé bán, Yesue atóme', bėmbootéd abón bán, “A-Mwān a mbyaa míme Dabide, wóg sé ngól!” ³¹ Ndun e mod echě embé áhed enkáné bós áte bán bėdib nsəl. Bonj bós-ε bėmbādnēn abón ne ngíne bán, “A-Mwān a mbyaa míme Dabide, a-Sānj, wóg sé ngól!” ³² Yesue antyéem, achélé bós bonj ásedte bós aáken, “Cheé nyéhεdεé bán, míbele nyé?” ³³ Bėnkwentén bán, “A-Sānj, sēhεde bán, ébel sényínen.” ³⁴ Yesue anwóg bós ngól, né-ós ambán bós mekáá á mđ. Abwōg-ábwōg bėmbootéd anyínen, bėhíde-ε mós.

21

Yesue asólé á Jerusalem née kōnj

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jōn 12.12-19)

¹ Ade Yesue ne ábē bembapεε bėkwógé ape á Jerusalem, née bėpédé á dyad á Bεtpeg á ekone é menzab Yesue anlóm bembapεε bėbε á'sō. ² Anláá bós nén aá, “Nyékag á dyad áde áđé nyé á'sō nē. Nzé nyésólé

sólén, nyéētán née bétánǵé ésel ne mwän ánkæg. Nyéhune bó nyéhyiinad me. ³ Nzé mod asédté nyé aáken, cheé ékáká boŋ nyéhunne', nyéláá mós bán Sáŋgwéé* atógnéné bó. Nzé nyéhóbé nê, ábwōg-ábwōg ane mod áchennéd nyé." ⁴ Nén dēmbēnléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dáádəŋ aá,

⁵ "Aláa dyad á Zayon aá, Nyénəne', echen kəŋ ehyag áwēn, asúdté yǎl, adiídé ésel, etum é nchóm a ésel."

⁶ Né-óó ábē bembapεε bēnkě bēbēl-le ngáne Yesue ánylāgtēnnē bó. ⁷ Bēmpεēn échē ésel ne mwän, bétéd échab mbóté, bétal chós ámīn, boŋ Yesue ádiide'. ⁸ Ekud é bad bēntál échab mbóté á nzii-tē, ábíní-'ε bésélé' e'kikag é' mii, bétalé' á nzii-tē. ⁹ Ndun e mod echē ekágé'áá mós á'sō ne echē ehidé'áá mós ámbīd bēmbóótéd abón bán, "Hosána, mekenag mébē ne mwän a mbya míme Dabidε. Nnam míbē ne ane awé apedé á dīn áde Sáŋgwéé. Hosána, mekenag ne Dyōb áde ádé se ámīn!"

¹⁰ Néé Yesue ásólé á Jerusalem nén sólén, bad bésyāal bēpuutéđ, bésēdté-'ε bánken, "Nzéé ne?" ¹¹ Dós ene ndun e mod ékwentanné bán, "Yesue mós adé, nkal é'dáádəŋ a dyad á Nazaret á mbwōg e Galilia."

Yesue anané bekáb bé nyonǵé á Ndáb-e-Dyōb

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jōn 2.13-22)

¹² Ámbīd e nê, Yesue anke asól á Ndáb-e-Dyōb. Annán bad bésyāal ábe békábé'áá dyon áwēd-te. Ankuné betébele ábe bad bépénlé'áá mōné ámīn mekuu ámīn, ákūnē-'ε metii mímé bad ábe bésómme'áá mbəŋǵé mekuu ámīn. ¹³ Anláá-'ε bó aá, "Eténlédé nén bán, Dyōb áhóbé aá, 'Echem ndáb etánǵéné achəgned bán ndáb e mekáne.' Boŋ nyētímté chós, 'mbwōg mé bechīb!' "

¹⁴ Bad ábe bēnkwě ndīm ne bad ábe mekuu ménwēē ábe bēmbē áhed bēmpě áwē, ádíđ-te bó bwám. ¹⁵ Boŋ áde beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bényíné menyáké míme Yesue ábélé, boŋ bēwōg-ke e'saad ábe bēndem bēbónéé á Ndáb-e-Dyōb bán, "Mekenag mébē ne mwän a mbyaa míme Dabidε," bēnlīŋ bwám bwam. ¹⁶ Bēnsēdéd Yesue bánken, "Ewóge chōm-ée ábē bán bēhóbéé-ye?" Yesue ankwentén bó aá, "Eε, nwóge'. Nyéelāā'é mbéd á kálag e Dyōb nén bán, Dyōb ábónséné e'ched é' bēndem ne é' bán bé nkáál ábe mós mekenag mé bwám-ε?" ¹⁷ Ámbīd e nê Yesue antedé bó á Jerusalem áke ánāá á dyad á Betani.

Yesue ne alín á ngəl

(Mak 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Epōg é mbwεmbwε áde átimeéé ámbīd á Jerusalem nzaa enkób mós. ¹⁹ Ade ákagké nê annyín alín á ngəl. Ankě áhed, boŋ enkényínné epum ké ehóg áwedé-mīn étóméé byaá. Héε Yesue álāŋǵéé ábē bwel aá, "Wéechyáá'é epum ámpē mbéd." Ábwōg-ábwōg bwel bēnhyéle. ²⁰ Ade ábē bembapεε bényíné nê, yǎl enkóm bó áte bwám bwam. Héε bésēdtéé bánken, "Chán ádēn alín á ngəl ámwédé ayéle á mehléle-te nēn-ē?" ²¹ Yesue ankwentén aá, "Ne mbále nlāŋge nyé nén meé, nzé nyédúbpé ne nlém rísyāal, né saké dyam áde míbélé ábēn bwel áyāl dēmpen nyébenlé. Boŋ né nyéhεle-se nyélláá káŋŋe enén mbəod nén bán, 'Hidé hén, éke

* 21:3 Sáŋgwéé: káa nwōŋ.

ébwēm yāl á edíb é nkwě-te, ébenléd-te nê dën. ²² Nzé nyêwóó adúbe bán, kéchéé éche nyéhédné Dyöb á mekáne-tê nyééküd, né nzé nyéhédé nyééküd.”

Nsɛdtéd tângene kunze eche Yesue
(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Yesue ansól á Ndáb-e-Dyöb, áyāgtē bad. Ade áyāgtē nê, dōó beprise bémháá ne bad bémháá bé Israel bépédé áwē, bésedtē mó bánken, “Kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-’ε we ene kunze?” ²⁴ Yesue antimtén bó áá, “Mε ámpē mēsedéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwěnténé dó né mε-’ε mēlāá nyé kunze echē níwóó ábel nímén mekan. ²⁵ Edusen éche Jone ádúsánháá bad héé émbídtē? Embíd ne Dyöb-ε ngé ne baányonj?” Bën ne bën bémbootéd apentēn bán, “Nzé dehóbé nén bán, ‘Jone echē kunze enhúú ne Dyöb,’ né ásedéd syānē aáken, ‘Cheé-ō enkān boj nyénkëndúbé mó?’ ²⁶ Boj nzé dehóbé bán, ‘Eché kunze ehúú ne baányonj,’ né échén ekud é mod ébel syānē mbéb áyāle bad bésyāāl béndúbē bán Jone abédéé nkal é’dáádān.” ²⁷ Né-óó bēnkwentén Yesue bán, “Séebii’é.” Mó-’ε antimtén bó áá, “Né ké mε-’ε ámpē méeláá’é nyé kunze echē níwóó ábel nímén mekan.”

Ngan e bán bé baachóm bébe

²⁸ Yesue ambé ásedéd beprise bémháá ne bad bémháá bé dyad aáken, “Chán nyényíné adén akan tângene enén ngan? Mod nhóg abédé awē anchyáá bán bé baachóm bébe. Héé ákíí mwān ambáá aláa áá, ‘A-mwān, ké ébel nsón á nzag-tê chii.’ ²⁹ Mwān antimtén mó áá mókaá. Boj ámbíd e pónde anhənlén mewəmtən, áke. ³⁰ Dōó ane mod ákíí wéε mwān asad, aláa-’ε mómpē melelem mé dyam. Anén mwān antimtén sáá áá, ‘A-Sán, mēkē’ boj eékii.” ³¹ Héé Yesue ásedtéé beprise bémháá aáken, “Átínté ábén bán bébe, ahéé ambēl ngáne sáá áhédé’áá?” Bēnkwentén mó bán, “Ambáá.” Né-óó, Yesue anláá bó áá, “Ne mbále, nlānge nyé nén mēé, besaad-bé-tááse ne bekwaleε bédé asól á nkamlen ní Dyöb tómaa nyé.† ³² Nhóbe nén, áyāle Jone, Ndusenε ampě, alúméd nyé nzii echē etyéémé, nyénkëndúbéé mó, boj besaad-bé-tááse ne bekwaleε béndúbē. Ké néε nyénnyīn-naá nê, nyénkēnhənlénné, nyénkëndúbé-’áá mó.”

Ngan e bebel bé nsón ntéd
(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Yesue anláá bó áá, “Nyéwóglen ngan empée. Nwóó-nzag nhóg abédé awē ankwēl nzag e e’pum é’ mēl ábe bébenléé mīm. Ankág chó, ábel bwāl wéε béminéé ábē e’pum é’ mēl ábel mīm, alonj-’ε ebem áwēd-te wéε bédyεε’ é ánon nzag áte. Ambéé ene nzag wéε bad ábe bóóbōó békāb mbote áte, ákē á alonj démpēe. ³⁴ Adé pónde épédé eche bépadeé e’pum, ane nwóó-nzag anlóm ábē bembəledε wéε ábē bebel-bé-nsón ákobe mó áde asii dé e’pum. ³⁵ Héé ábē bebel-bé-nsón békóbé ábē bembəledε, bəwānné’ nhóg, bəwūē’ ampée, aníníí-’ε bəwūēnē meláá. ³⁶ Ámbíd é pónde ane nwóó-nzag anlóm bembəledε bəmpēe ábe bəmbuú áte tómaa ábíníí. Ábē bebel-bé-nsón bəmbēl ábē bembəledε melelem ngáne bəmbənlé bésō. ³⁷ Ámbíd e pónde anlóm awe mwān áwāb, ne mewəmtən nén bēbēé mó edúbé. ³⁸ Boj áde bebel-bé-nsón bényíné ane mwān néε áhúé’é, dōó bó bën ne bën bēhóbéé nén bán, ‘Ndyé-a-mbwóg nén, nyéhyag! Déwúú mó,

† 21:31 Baá mbáá bé Israel béndúbē nén bán bekwaleε ne besaad-bé-tááse béésónlé á nkamlen ní mín.

ábel nén, eche mbwóg ésuuned syánē.’³⁹ Hê dóg békóbé mós, bébídēn mós á nzag-tê, boŋ béwúú-’ε mós.”⁴⁰ Héε Yesue ásedtēé ábē bad bémháá bé dyad ne beprise bémháá aá, “Bwób-pwóg, nzé nwóó-nzag ne apedé, cheé ábenlé ábē bebel-bé-nsón?”⁴¹ Hê dóg békwentanné bán, “Awúú ábē e’bébtéd é’ bad e’bébtéd é kwééd, ábē-’ε ene nzag wéε bebel-bé-nsón bémpēε ábe bébe mós ádē asii á mbote nzé póndé epedé eche bépádēé e’pum.”⁴² Yesue anláá bós ámpē aá, “Nyéēlāā-’ε mbéd wéε eyale é Dyób éhóbé nén bán, ‘Aláá ádē belón-bé-ndáb bēnchenēé dóg átímé aláá dé etógnén abé. Sánjwéé mós ambel nén, édē-’ε syánē menyáké.’

⁴³ Né-óg nlanje nyé nén mēé, békobén nyé etál éche nyéwóó néε bad bé nkamlēn ní Dyób, bébē wéε bad ábe bébele’ ngáne Dyób áhedéé.”[†]
⁴⁵ Ade beprise bémháá ne Befarisia béwógé échéngan éche Yesue ákálé, bēnchem bán, bós ákanléé chós.⁴⁶ Né-óg béhéde’áá mós akób, boŋ bémháŋ abel nē, áyāle bényín bán, ene ndun e mod enyiné’áá Yesue néε nkál é’dáédāŋ.

22

Ngan e ngande e e’wóngé (Luk 14.15-24)

¹ Yesue ambé ábenléngan ámpē ákalēn ábē bad. Anhób aá,² “Nkamlēn ní mín níde nēngáne kōŋ póg eché enláá ábē bembáledē aá bébonsen ngande e e’wóngé ábe awé mwān a mwēnchóm.”³ Ene kōŋ-’ε anlóm ábē bembáledē aá béke béchag bad ábe álébpé áyāle ene ngande, boŋ ábē bad bēnkēnkwentēnné ape.⁴ Héε álómēé bembáledē bémpēε aá béléa bad ábe mólébpé nén bán, ‘Nyébúí nén bán, mmaá nyag ne e’lem ábe é’bóó yāl awúú. Chóm ésyāā-lē édē mbonsén, nyéhyag-kwóg á ngande.’⁵ Boŋ ké nē ábē bad ábe bēnlēbēε bēnkētédte nímmē nlébtéd néε dyam. Mod téé ahidé’áá nímmē ntii ámbíd. Behóg bēnké áwāb nzag-tē, ábíníí béhídē nímmab nsón mémpēε ámbíd.⁶ Ábíníí-’ε bēnkób ábē bembáledē, bēbom bós, béwúú-’ε bós.⁷ Ene kōŋ enlīŋ bwāmbwam. Né-óg, anlóm éche sánze. Néε épédé, éwúú bad ábe bēnwúú ábē bembáledē, éhyāād-te ábē bad dyad.⁸ Dóg álāngéé ábē bembáledē bémpēε aá, ‘Ngande e e’wóngé emaa mbonsén abé, boŋ bad ábe nílébpé béekwognedéé chós abé ásē.⁹ Bwób-pwóg, nyékag á mbom ní nzii á dyad-tē, nyéchéle bad bésyāā ábe bényíné bán, béhyag á ngande.’¹⁰ Né-óg ábē bembáledē bēnké á dyad-tē, béléad bad bésyāā ábe bényinnē, ken mod a bwām ké’ε mod a mbéb, káŋŋ ndáb e ngande enlóg áte.

¹¹ “Kōŋ empē á ndáb-te ānōn bad ábe bépédé á ngande. Ade ápédé anyín mod awé enkēnhé asan áde ántōŋgēnnē ahé á ngande e e’wóngé.¹² Héε ásedtēé mós aá, ‘Amúē, chán émwéde ape hén áde wééhēdeé asan á ngande e e’wóngé.’ Boŋ ane mod enkēnhóbpe dyamdyam.¹³ Dóg kōŋ élāngéé ábē bembáledē ábe béchágté’áá beken aá, ‘Nyéhan mós mekáá ne mekuu, nyébwēm mós á ebwóg, á ehintēn-tē. Ahed-taá béchyé’é, bédyāg-ke meson á nsal.’ ”¹⁴ Héε Yesue ásógtēé enén ngan ne e’yale nén aá, “Dyób áchēnle’ bad híin ábē ásē e nkamlēn nímmē, boŋ nguse chós épwēdnéd.”

Yesue ne asaa á táásé (Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)

[†] **21:43** Donje á kálag dé’só ábáde nchoo 44: Mod ké ahéé awé alúmé ádē aláá ámīn ábōgtéd áte. Boŋ ane awé déhūntédte ámīn, ányogtéd áte.

¹⁵ Ebédé pónde póg echê Befarisia bènkeé mbom, áhage Yesue, ábel békóben mó awuse têngene e'yale ábe bébíd mó á nsál. ¹⁶ Bénlóm ábáb bempaεε nchoo ne bad bé epepe éche Heróde wée Yesue. Néé bépédé áwē, bēlāngē mó nēn bán, “A-meléed, sēbíí nēn bán, ekale mbále. Sēbíí-ε ámpē nēn bán, ayáge ádōŋ tāngene mbéndé e Dyōb ádé mbále. Mewēmtēn mé bad ne e'só é' mbom é' bad béehāŋlānné ádōŋ ayáged. ¹⁷ Láá-ε sé ngáne ényíné ádén akan. Mbéndé eche syānē ehóbe nēn bán désaŋge' tááse wée Kaisεε, kōŋ e Roma-ye?” ¹⁸ Boŋ Yesue ambíí nímab mewēmtēn mé mbéb. Né-óó ansedéd bó aáken, “Nyé bedog-badé, cheé nyéhāgkēé mε? ¹⁹ Nyélúmed mε mōné míme bésaŋnadté tááse eched.” Bēmpiínéd mó mōné mé ekii. ²⁰ Dóo ásedté bó aáken, “Edídingε eche nzéé chén? Dīn áde nzéé-ε dēn?” ²¹ Bēnkwentén mó bán, “Ábe Kaisεε.” Dóo álāngéé bó aá, “Nyébag-kóó Kaisεε eche édé éche Kaisεε, nyébag-ke Dyōb eche édé é Dyōb.” ²² Ade bēwógé nē, yāl enkóm bó áte. Né-óó bēnhidé áhed, békē-ε.

*Ayáged áde Yesue
tāngene mpuu ámbíd e kwééd
(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)*

²³ Echê epun chēn donje á Besadusia bēmpř wée Yesue. Besadusia béndübē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd. ²⁴ Dóo bēhóbeé bán, “A-meléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nēn bán, ‘Nzé mod awóó mmwáád boŋ awédé áde bó ane mmwáád béepedεé mwān awále, mwānyaŋ a abum ahóg atāngéné ane nkúd awóŋ, ábel boŋ dīn áde mwānyaŋ déebōō.’ ²⁵ Bóob-póó, bad bēbédé hén mod saámbé ábe bēmbíd abum ahóg. Mod a'só anwóŋ mmwáád, boŋ awé áde bó mmwáád ne béepedεé bán awále, né-óó mwānyaŋ awē anhíd mó anlyāgnéd ane nkúd a mmwáád. ²⁶ Ane mómpē anwé áde bó ane mmwáád béepedεé bán awále. Melemlem mé dyam mēmbenléd ne awē alónténé bēlāán, kóŋ bēbōm bó mod saámbé. ²⁷ Kóŋne á asóg ane mmwáád mómpē anwé. ²⁸ Bóob-póó á pónde e mpuu, mmwáád awē nzéé ane mmwáád áchāgnédte áyāle bó moosyāál saámbé bēnwōŋ mó?” ²⁹ Yesue antimtén bó aá, “Nyépane' áyāle nyéesōŋtēneé chōm eche eyale é Dyōb éhóbeé, nyéesōŋtēneé-ε ngáne ngíne e Dyōb ésógé abé. ³⁰ Ayāle pónde echê bad bēpuú'ε ámbíd e kwééd mewōŋgé méebáá ámpē. Bad bēbē nēngáne ángel eche édé ámīn, bēwóŋné. ³¹ Nyéeláá'ε mbéd dyam áde Dyōb ahóbé áwēn tāngene mpuu-ye? Dyōb áhóbé tāngene ábēd betaa aá, ³² ‘Mε-εé ndé Dyōb áde Abrahame, Aisige ne Jakóbe.’ Dyōb ádíi Dyōb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyōb á bad ábe bēwédé.” ³³ Ade ene ndun e mod echê embé áhed éwógé nē, bēmbē menyáké bwāmbwam tāngene ayáged áde Yesue.

*Mbéndé ébe eche étómténé
etógnén abé
(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)*

³⁴ Ade Befarisia bēwógé bán nkwentēn míme Yesue ámbéé Besadusia mēmbēl béehēle dyamdyam ahób, bēnladén áte. ³⁵ Hē dóo bó mod nhóg awē abédé meléede a mbéndé, áhyédé Yesue akāg, ásedté mó aá, ³⁶ “A-meléed, áfínté mbéndé ésyāāl, ehéé étómténé etógnén abé?” ³⁷ Yesue ankwentén bó aá, “Etāngéné édāŋ Sāŋgwéé ádōŋ Dyōb ne nímōŋ nlém nīsyāāl, ne échoŋ edāōdāŋ ésyāāl, édāŋ-ε mó ne nímōŋ mewēmtēn mésyāāl. ³⁸ Enén mbéndé chō étómténé etógnén abé, ebé-ε mbéndé e'só. ³⁹ Mbéndé

echë elónténé ébe echë chómpē edé etógnén melemlem nêngáne e'só edii nén 'Edəŋ mwānyoŋ ngáne édás echoŋ yäl.' ⁴⁰ Echén mbéndé ébe chós éwánlé mbéndé éche Mosεε ésyāäl ne mekan níme bekal-bé-e'dəádəŋ báyágté."

Nsɛdtéd t̄əŋgene

Ane-awě-Béwógté

(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)

⁴¹ Hê dós Yesuε ásɛdtéé ábē Befarisia ábe bēnladén áte aá, ⁴² "Chán nyéwēmtanné t̄əŋgene Ane-awě-Béwógté? A mbyaa níme nzéé áhúú?" Héε békwténténé mó bán, "Abidé á mbyaa níme k̄əŋ Dabidε." ⁴³ Yesuε ansɛdéd bó aá, "Cheé-ō enk̄əŋ boŋ Dabidε áde Edəádəŋ é Dyōb élyágté mó áŋchəgké mó aá, 'A-Sán,' áde ahóbé aá, ⁴⁴ 'Sán Dyōbε anláá awēm Sánḡwéé aá, Dyéé áwēm ekáá émbáá, kósŋ ne á pónDé echë mébenlé boŋ ékəgtéd ábōŋ bad bé ekoyí ámín ne mekuu.'

⁴⁵ Néε Dabidε mwēn ásébpé mó achəg aá, Sánḡwéé, chán-nō Ane-awě-Béwógté áhɛléé abé awe mwān?" ⁴⁶ Bó modmod bēnkēnhenlé mó dyamdyam akwəntən. Bootya éché epun bēnkēnchu'é mó dyamdyam asɛded ámpē.

23

Elébé t̄əŋgene bemeléede

bé mbéndé ne Befarisia

(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46, 20.45-46)

¹ Ambíd e nê, dós Yesuε álāŋḡéé ene ndun e mod ne ábē bembapεε aá, ² "Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bós bétédé etál éche Mosεε bōob áyáged bad. ³ Né-ōō, nyétāŋḡéné bó awóḡlən nyébelé-'ε mekan mésyāäl níme bəlāŋḡéé nyé, boŋ nyéēbēlē' mekan níme bébeléé, áyāle bébeléé mekan níme béhóbéé. ⁴ Békāa' e'deltéd bé nted, bépəmtad bad, boŋ béesaá mboŋsén ábán ké ekáá áwōŋḡen bó ápém mó. ⁵ Kéchéé éche bébeléé, bébele chó ábel boŋ bad bényín bó. Békälte' bán bé ntyág ábe béháḡkē nchoo mé e'yale e' Dyōb áte, boŋ bétāá á mbəm ne á mekáá, béchabte e'túd* ábe bēwáá'é á mengombe mín bwāmbwam. ⁶ Bédəə e'tál bé edúbé adyεε á hōm á ngande, bédəŋ-'ε metii mé edúbé adyεε á ndáb é mekáne. ⁷ Bédəə bán, bad bélénte bó ne edúbé ésyāäl á dyōn-té, bédəŋ-'ε bán, bad béchəge bó bán, 'A-meléed.' ⁸ Boŋ nyé, nyéēmwāḡ-sε béchəgé nyé bán, 'Meléede.' Ayāle meléede nhóg móō nyéwóó, baányan bós-aá nyédíí. ⁹ Nyéēchāḡē-'ε mod ké nhóg á nkōŋsé wén bán Titée áyāle nyéwóó-'ε Titée nhóg, awēn Titée awě adé ámín. ¹⁰ Nyéēmwāḡ-ke sε béchəgé nyé bán, 'Sánḡwéé' áyāle nyéwóó Sánḡwéé nhóg, Ane-awě-Béwógté. ¹¹ Mod awě adé ambáá áfnté e echēn atāŋḡéné abé mbələde awēn. ¹² Kénzéeé awě achágté yäl, Dyōb désudéd mó, kénzéeé-'ε awě asüdté yäl, Dyōb déchāḡéd mó."

Yesuε aslé bad bé medogké

(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52, 20.47)

¹³ Dós Yesuε áhóbéé aá, "Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyédibe' ekob é nkamlən mí mín ábel

* 23:5 Etúd: Bēwáá'áá e'túd álúmed bán bébenle Dyōb.

boŋ bad béēsōlē'. Nyé bēn nyéesōléé, nyéēmwāg-kaá bán bad bémpēe ábe béhede asól bésāl.† ¹⁵ Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyékag meloŋ ne meloŋ ábel boŋ mod nhóg átímen nyé. Boŋ nzé amaá nyé atímen, nyébelé nyébébed mós nyaa eché ákwógnédé ákud nkógsen á dū-á-muú míme rítómé rímēn ngen ébe.

¹⁶ “Ebēēn nyé ebébtéd nyé bad ábe békwédé ndím, boŋ bélyāgtē bad bémpēe. Nyéyāgte bán, ‘Nzé mod amwédé melē á dīn á Ndáb-e-Dyōb, né nē déesaá dyam, boŋ nzé mod amwédé melē á dīn á bwēm é’ gól ábe é’ dé áwēd-te, átāŋgéné ábel dyam áde ámwééne melē.’ ¹⁷ E’yókél é’ bad bēn, nyékwedé ndím! Cheé étómténé etógnén abé, gól-le, ngé Ndáb-e-Dyōb eché ebélé boŋ gól ebé chōm éche ésáá á’sō é’ Dyōb? ¹⁸ Nyéyāgte’ ámpē bán, ‘Nzé mod amwédé melē á dīn dé menyán mé mendε, né nē déesaá dyam. Boŋ nzé mod amwédé melē á dīn dé mendε míme médé á menyán mín, atāŋgéné ábel dyam áde ámwééne melē.’ ¹⁹ Bad bé ndím bēn! Cheé étómténé etógnén abé, mendε ngé menyán míme mébélé boŋ rímē mendε mébé chōm éche ésáá á’sō é’ Dyōb? ²⁰ Né-óó kénzée awē amwédé melē á dīn dé menyán mé mendε, né amwédé rímē melē á dīn dé menyán né mendε ké méhéé míme médé áwedé-mín. ²¹ Kénzée-’ε awē amwédé melē á dīn á Ndáb-e-Dyōb, né amwédé rímē melē á dīn á Ndáb-e-Dyōb ne á dīn á Dyōb áde ádyεε’ áwēd-te. ²² Kénzée-’ε ámpē awē amwédé melē á dīn dé nkoŋ mí mín né amwédé melē á dīn dé atii dé nkamlen ní Dyōb ne á dīn á Dyōb áde ádíídé áde atii.

²³ “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyébage Dyōb akab ahóg átínté e mekab dyóm, ké dé mekúle míme béchámneé ndyééd néε mínt, díl ne kúmin.‡ Boŋ nyéehédeé nló áte ábel ndín é mekan éche mbéndé éhóbé aá nyébele’. Nyéesaá mbále ne Dyōb, nyéewóó’ é nlém ní ngól, nyéedúbpe-’áa Dyōb. Nyéntāŋgén rímén mésyāā abel, ésebán nyéchōbte’ rímíníí. ²⁴ Nyé bad ábe békwédé ndím boŋ bélyāgtē bad bémpēe. Nyébude’ mekan míme méésé etógnén ahíd ámbíd. Nyéhúde’ píúted á mendíb míme nyémwāgkē-te, boŋ nyéte dte mbinde émbáá éche éde áwēd-te.

²⁵ “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyéwobpe mbwendé ne díse ámbíd e ebwóg, boŋ medyé míme médé áwēd-te médíi medyé míme nyékúdné ndumbán ne ngoód. ²⁶ Nyé Befarisia, bad bé ndím bēn! Nyésébe nyéwobe mbwendé ne díse áte, káōŋne mbíd e ebwóg chómpē ēsāŋ.

²⁷ “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyédii néε soŋ éche bépúbté. Ekine’ áte ámbíd e ebwóg boŋ e’hid ne e’bōō bé ndim mí bad bōō é’lóné áwēd-te. ²⁸ Melemlem nē dōō nyényinnadte á’sō é’ bad néε bad ábe bésáá boŋ áte nyélóné ne edogké ne mbéb.

*Dyōb dékōgsen bemeléede
bé mbéndé ne Befarisia
(Luk 11.47-51)*

²⁹ “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyélóó’ soŋ é bekal-bé-e’daádāŋ bwām, nyélonjté-’ε mebón míme bad ábe bésáá. ³⁰ Nyékag, nyéhóbe-’ε bán, ‘Nzé sémbe á pónde eché

† **23:13** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 14: Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyélúmtan yāl ne ntōŋ-ntōŋ mé mekáne, nyédumé-’ε mbwóg é bekúd. Né-óó, nyéékud nkógsen míme ríchábé ámín. ‡ **23:23** Mínt, díl ne kúmin: bédii byaa ábe bébénládtáá áchám ndyééd.

ábēd betaa, né sēnkēnlaténné bó áde bēnwū'é bekal-bé-e'daádəŋ áte.'
³¹ Nê dēn álúmte nēn bán nyēnkwentén nēn bán nyēbídé á mbyaa míme bad ábe béwúe' bekal-bé-e'daádəŋ. ³² Nyékag-kóó á'sō nyémad nsón míme ábēn betaa bēmbootédte. ³³ Nyǒ chén! Etəd é píi ngēn. Chán nyémwéé nkógsen ní dū-á-muú abame? ³⁴ Né-óó, mēlómē nyé bekal-bé-e'daádəŋ ne bad bé debyéé ne bemeléede. Nyéewū donge, nyébómē-'é bó á awog. Nyéswādtēd donge e'tangú á ndáb é mekáne. Abíní-'é nyénané myad ne myad. ³⁵ Awúu áde nyéwúe' é bó débēl Dyōb ákógsén nyé áyāle mekií mé bad ábe bésáá bésyāāl ábe nyéwúu eben á nkōŋsé, bootya kwééd eche Abēle awē béwúu ngēn, ápe kwééd echē Zakariyaa, mwān awē Berekayaa. Zakariyaa awē nyéwúu átínté e Ndáb-e-Dyōb ne hōm áde bēbageé mende. ³⁶ Ne mbále nlānge nyé nēn mēé, enén nyongel chōó ēkūd nkógsen áyāle échén kwééd ésyāāl.

*Yesue adé ngəl
ne bad bé Jerusalem*

(Luk 13.34-35)

³⁷ "Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúe bekal-bé-e'daádəŋ, nyéwúēnē-'é bad meláá ábe Dyōb álómé! Nkénwān áte ngen ne ngen álad nyé áte nēngáne nyaá-kúb ákútanné bán, boŋ nyéehédéé etál!
³⁸ Nyénōne', Dyōb détedé echen ndáb, modmod éebáá-'áá áwed-te. ³⁹ A mbále, nlānge nyé nēn mēé, nyéenyínénné me díd ámpē káŋ ne á pónde eche nyéēhōbpē bán, 'Nnam ne ane awē apedé á dīn á Sāngú.' "

24

*Mbooted mé metake
(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Ambíd e nê, Yesue anhidé á Ndáb-e-Dyōb. Ade ákagké nê, dōó ábē bembapēé bétáné mó, boŋ bēlāngē mó bán ánōne nyaa eche bēlōó Ndáb-e-Dyōb. ² Héé Yesue ákwentanné bó aá, "Ngáne nyényíneé ábē bwēm é'syāāl nê, ne mbále, nlānge nyé nēn mēé pónde ēpē echē aláá ké ahóg déelyagké ámín e waáb. Bépāntēd mésyāāl áte."

³ Anké á Ekene é Menzab ádyēé ásē. Héé ábē bembapēé bétáné mó wēé bēbédé bēnpen boŋ bésēdté mó bán, "Láá sé pónde echē nímén mekan mésyāāl mébenlédté. E'chemléd é'héé bēlūmēd epe échōŋ ne asóg dé nkōŋsé?" ⁴ Yesue antímtén bó nēn aá, "Nyétéd pónde nēn modmod eédōgē nyé. ⁵ Bad híin bēpē bán bóó bédé Ane-awē-Béwógté. Bédōg-ke bad híin. ⁶ Nyéewōgē ngáne nzum éwantéé, nyéewōgē-'é nzunze é nzum. Boŋ nyé modmod nyéēnāā'. Mmén mekan mésyāāl métāngéné abenled, boŋ saké móó mēlūmēd bán asóg amáá ape. ⁷ Aloŋ ahóg détyēēmēn ádíníi nzum. Nkamlēn nhóg-ke rítyēēmēn nímíníi. Nzaa ēbē, ndōob-pe eénəŋnéd áse mebwóg ne mebwóg. ⁸ Echén ndutul ésyāāl ébē nēngáne mewē mé'sō míme mmwaád áwógéé nzé ahēde achyáa. ⁹ Ene pónde bēkōb nyé, bēbē nyé á mekáá mé bad ábe bēkōgsēn nyé, béwúu-'é nyé. Melon mésyāāl mékōó nyé áyāle dīn ádēm.

¹⁰ "Bad híin béewōngé adúbe ámpē. Bēbēé nhóg ne aníníi á mekáá mé bad ábe bēkōó bó. Bó bēn-ne bēkōón. ¹¹ Bekal bé'daádəŋ bé metóm híin bēbíd, bédōg-ke ekud é bad áhíd bó. ¹² E'bēb bé nlém á abum bēchāgē, né-óó edəŋge é bad híin ésūd. ¹³ Boŋ kēnzéé awē ákaán nímē metake nlém káŋ ne á asóg, ákūd e'soóson. ¹⁴ Mmén nkalan ní bwām tāŋgene nkamlēn

ń Dyõb mēkanléd nkõṅsé áte ńsyāāl ābel boṅ meloṅ mēsyāāl mēwõg. Ene põndé dõo asõg dēpēé.

E'bébtéd é' mekan ábe bēpē
(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ “Nyéenyín nēe ekúkú é akan éche épēene e'sõn á'sõ é Dyõb ébēnlédé á Ndáb-e-Dyõb á hõm áde ásáá * ngáne nkal é'dáødəṅ Daniēle ánhõbpē aá ébēnléd. (Nyé ábe nyēláa' nímén mekan nyésõṅten mó bwám.) ¹⁶ Nzé nyényíné nē, bad ábe bédé á Judeya bétõm mehélé, béke bésõm á e'kone mín. ¹⁷ Mod awē adé á nnoṅ ń ndáb mín eētagné asud áke dētéd chõm éche édé mó á ndáb-te. ¹⁸ Mod awē mó-é ámpē adé á nzag-tē, eētímē ámbíd á ndáb áke dētéd sôte. ¹⁹ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkoṅ ne ábe bémwāntē nímē mesú. ²⁰ Nyékāne nēn bán ádē abāngé dētānē nyé á põndé e nkóg áde ahéb ádíi ngíne bwāmbwam, ké' é á mbwe-mē-nkõme-áte. ²¹ Ayāle ndəṅge echē ēbē ene põndé ēbē ndín echē eébēnlédé mbéd bootya nkõṅsé mbootede káṅṅ ne epun é'chii. Dyamdyam nēe ádē déebēnléd-taá ámpē mbéd. ²² Dyõb ámáá ábē e'pun é' metake asél áte. Nzé enkēmbé nē, né modmod éeṅṅé. Boṅ á etútú é bad ábe ápwédé, ášēl ábē e'pun áte. ²³ Ene põndé nze mod alāngé nyé aá, 'Nyénõne', Ane-awē-Béwõgté mó nēn' káa aá, 'Mõníní,' nyéedúbpé'. ²⁴ Ayāle bad hiin bēbídē' ábe bēkalé metóm nēn bán, bõo bédé Ane awē Dyõb Awõgté. Bekal bé'dáødəṅ bé metóm ámpē bēbíd. Bēbelé menyáké mé ngíne, bēlūmtē-é e'chemléd hiin. Bēbel nēn ābel boṅ bédog káṅṅ ne bad ábe Dyõb ápwédé, nze nzii edé ádog bõ. ²⁵ Nyénõne', nlāṅge nyé nímén mekan á'sõ é' põndé. ²⁶ Né-õõ nze bad bēlāngé nyé nēn bán, 'Nyénõne' adé á ehyāṅge,' nyéēkāg áwed. Káa nze bēlāngé nyé bán, 'Nyénõne', adé á toṅ-tē hén,' nyéedúbpé'. ²⁷ Epē éche Mwān-a-Moonyoṅ ēbē melemlen nēṅgáne emwēdmwēd étóméé á akuu ne á mbəṅ. ²⁸ Ké héé wēe ndim m̄bāgkē dõo benhəṅnē bēladnēé.

Epē é Mwān-a-Moonyoṅ
ne asóg dé nkõṅsé

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ “Áde põndé e ndəṅge ne étõmmē tómén, etondēe ākwē ehíntén, ngõn-ne esóg apen. Betintine bēbíd ámín, bēhūn ášē, ngíne-é éche édé ámín énəṅnéd á e'dii. ³⁰ Ene põndé dõo nyényínnē nēe e'chemléd é' Mwān-a-Moonyoṅ é'bídé ámín. Hē dõo metúmbé mé nkõṅsé mēsyāāl mēbootédte achii ne mbwõg. Bad bényín nēe Mwān-a-Moonyoṅ áhú'é á mbag mín, ne ngum, ne ehúmé ésyāāl. ³¹ Esaád é eloṅ émbáá éwõgnéd. Ene põndé ālõm éche ángel á metõngé mé nkõṅsé mēsyāāl méniiin, álad ábē bad áte ábe Dyõb ápwédé, bootya atõngé dé nkõṅsé ahõg ápe ádínií.

³² “Nyétéd elānsén wēe alín á ngəl. Nzé ngen ébõótédé byaá békõlē abíded, nyēbele nyēbíi bán nchoṅ ńdē benben. ³³ Melemlen nze nyényíné nímén mekan mēsyāāl mēbenlad, nyēbíi nēn bán, Mwān-a-Moonyoṅ akwogé apē,† adé-é benben. ³⁴ Ne mbáale, nlāṅge nyé nēn mēé, enén nyõṅgel e bad éemaá'é káṅṅ né nímén mekan mēsyāāl mēbēnlédé. ³⁵ Nkoṅ ní mín ne nkõṅsé bēmaá, boṅ ábēm e'yale bēbē abé ne abé.

* **24:15** Hõm ádē ásáá: ádíi hõm ádē bébageé Dyõb edúbé ne wēe bad bēndúbēē bán, Edáødəṅ éche Esáá édé. † **24:33** Mwān-a-Moonyoṅ akwogé apē káa põndé ekwogé apē.

*Modmod eebii'ê epun**éche Mwän-a-Moonyonj ápéé**(Mak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)*

³⁶ “Modmod eebii'ê epun pen ké'ε póndé echê nímén mam mébenlédté. Ké ángel éche édé ámín éebii'ê, ké mwän ámpê eebii'ê.† Titée mwẽmpen mó abii' póndé eche nímén mekan mébenlédté. ³⁷ Melemlem ngáne émbēē á póndé eche Noa, nê dōó ébēē póndé echê Mwän-a-Moonyonj ápéé. ³⁸ Ayāle á póndé eched, byánán mendib mé mbúú mélōn á nkōšé-te bad bédyágé'áá bwēm, bémwāg-ke, bebaád ne baachóm bēwōne, káōn ne mbwε míme Noa ásólé á bōle é'mbáá-te. ³⁹ Bénkembii'ê dyam áde ábenlad, káōn ne póndé eche mendib mé mbúú mélōnné, méhóód-te bō. Melemlem nê dōó ébenlédté á póndé echê Mwän-a-Moonyonj ápéé. ⁴⁰ Bad bébe bébelé nsón á nzag-té, Dyōb átéd nhóg, átédē aníní. ⁴¹ Bebaád bébe békogé medyé, Dyōb átéd nhóg, áchēnē aníní. ⁴² Né-ōó nyétéd póndé áyāle nyéebii'ê epun éche awen Sāngwéé ápéé ámpē. ⁴³ Boñ nyébii nén bán, nzé nwóó-ndáb abyéé'áá póndé eche nchíb ápéé nkuu, né ádyéé epin ānōn ndáb. Né enkēmwaá áá nchíb ábóo mó ndáb. ⁴⁴ Né-ōó nyémpē nyétāngéné mboñsén abé, áyāle Mwän-a-Moonyonj ápē á póndé echê nyéekamtenéé.

*Mbāledε a bwām ne mbāledε a mbéb**(Luk 12.41-48)*

⁴⁵ “Né-ōó, nyé mod té áhê néε mbāledε awē awóó debyéé, awē abele-'ε mam míme eche sāj álāngé mó áá ábel. Mó adé mbāledε awē eche sāj ábánné áá ákamlen bembāledε ábíní, anyín-ne nén áá békúde echab ndyééd póndé echê etāngéné. ⁴⁶ Nnam mébē ne ane mbāledε awē eche sāj áhūū'ε, boñ atán nēngáne ábeleé mam míme ánlyāgtēnnē mó. ⁴⁷ Ne mbāle nlānge nyé nén mēé, ane mbāledε eche sāj ábané bwēm é'syāā ábe áwóó áwe mekáá áá ákamlan. ⁴⁸ Boñ nzé ane mbāledε adé mbāledε a mbéb, boñ ahóbé áwe nlém-té áá, 'Ebēm áte boñ echem sāj áhūū.' ⁴⁹ Né-ōó aboótédé ábíní bembāledε ábe bédé ásē echē awanen, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm ne be-mmwé-mīmε. ⁵⁰ Boñ ane mbāledε eche sāj áhūū epun éche éewēmtenéé ne á póndé echê énkembii'ê áá áhūū. ⁵¹ Ane mbāledε eche sāj ákōgsēn mó hēén. Akōgsēn mó melemlem ngáne ánkōgsēnnē bedog-badé, áhed dō-'áá áchyeé'ε boñ ádyāg-ke mesonj á nsāl.”

25*Ngan e ngōndéré dyóm*

¹ Yesue ambenléd ngan empée, áhōbē nén áá, “Póndé eche Mwän-a-Moonyonj ápéé, nkamlen mí mín mébēē nēngáne ngōndéré dyóm éche éntéd ábab e'trúkāj áke dé asin mod awē akude sómbé áke délyáged mó. ² Atínté échē ngōndéré dyóm, étáan émbē eyókél, étáan-ne énwōñ debyéé. ³ Abe bémbe eyókél bēnwālē e'trúkāj boñ bēnkēnwālēé dyōg dé etrúkāj áde ákwógnédé. ⁴ Boñ ábe bēnwōñ debyéé bēnwālē ábab e'trúkāj ne dyōg démpēe á e'pid te. ⁵ Mod awē akudé'áá sómbé enkēnkobéé ape, né-ōó e'chā é'tágté'áá bō, békún-ne. ⁶ Melúde mé nkuu dōó esaád ébídé bán, 'Mod awē akude sómbé mó ahúé' nén! Nyéhyag-kōó nyétān mó.' ⁷ Dōó échē ngōndéré dyóm ésyāngé ásē, échágéd ábab e'trúkāj. ⁸ Héε eche ébédé eyókél élanģéé eche énwōñ debyéé bán, 'Nyéwōngēn se ádēn dyōg

† 24:36 Ké mwän-ne ámpê eebii'ê: donģe á kálag déewóó'ε ábén e'yale.

dé etrukán áyāle e'trukán ábēd é'dímme.' 9 Ngəndere éche énwōn debyéé entimtén bó nén bán, 'Aáy! Dyóg áde séwóó déekwoḡké syáné moosyáál. Nyéke nyéchan adēn wée bésóméé.' 10 Né-ḡḡ, ngəndere ché énkě dyóg dé etrukán achan. Ade békíí nē, ḡḡ mod awé akude sómbé ápédé. Eché ngəndere é debyéé étáan éche émbē mboḡsén bóḡbḡḡ bēnkě bésól á ndáb e ngande e'wóngé bédib-pe ekob. 11 Ambíd e pónde ḡḡ échíníí ngəndere épédé boḡ bélébpé bán, 'A-Sán dibnéd sé ekob!' 12 ḡḡ mod awé akude sómbé átimtanné bó aá, 'Ne mbále, nlánge nyé nén meé meebíí' é nyé.' 13 Héé Yesue ásoḡtéé ene ngan nén aá, "Nyétéd pónde áyāle nyéebíí' é pónde eche Mwān-a-Moonyonḡ ápéé."

*Ngan e bembaledé béléán
dbe bényāgnēdtē ngab
(Luk 19.11-27)*

14 Yesue ambád ámpē aá, "Ene pónde nkamlēn nímín mébē nēḡgáne mod nhóg awé anlédé eke ake, boḡ achélé ábē bembaledé alyág eche ngáb áwāb mekáá. 15 Ambē bó mod té tḡḡḡene eché ngude. Ambē nhóg e'kálé é' kábpe é'táan, ábe aníníí e'kálé é'be, ábe-é aníníí ekálé ehóg. Amaá-'aá bó abe boḡ ákag. 16 Mbaledé awé ankūd e'kálé é'táan antéd nímē melemlēn mé pónde áke akábén nyongé, ákudé' e'kálé é'táan bémpēe nēe nsyán. 17 Awé mómpē ankūd e'kálé é'be ambēl melemlēn ákūd-te e'kálé bémpēe é'be nēe nsyán. 18 Boḡ mbaledé awé ankūd ekálé ehóg ankě echóg alím, atéd nímē mōné nímē awé sánḡwéé ámbéé mó, ákóó mó áwēd-te.

19 "Etún é pónde ámbíd enē, sánḡwéé awé ábē bembaledé anhúu, bóḡbḡḡ bélúmtén áte ngáne bó mod téé ábénlédé nímē mōné. 20 Mbaledé awé ámbéé e'kálé é' kábpe é'táan ampé wée eche sán, áhōbē nén aá, 'A-Sán, wembě me e'kálé é'táan ábe ménkábēnnē nyongé boḡ níkud e'kálé é'táan bémpēe nēe nsyán, móómén.' 21 ḡḡ eche sán élanḡgéé mó aá, 'Nē ábóó, edíí mbaledé a bwám, edé mod a mbále, ebelé bwám. Ngáne éhélé nsonḡé nísad alyáged, mēbě we nsonḡé nóbáá ályáged. Hyág-kó, déwōḡ menyinḡe.'

22 "Mbaledé awé bēmbéé e'kálé é' kábpe é'be mó-'e ampé, áhōbē nén aá, 'A-Sán, wembě me e'kálé é'be ábē ménkábēnnē nyongé boḡ níkud e'kálé é'be bémpēe nēe nsyán, móómén.' 23 ḡḡ echab sán álanḡgéé mómpē aá, 'Ebelé dyam áde ábóó, edíí mbaledé a bwám. Ngáne éhélé nsonḡé nísad alyáged, mēbě we nsonḡé nóbáá ályáged. Hyág-kó, déwōḡ menyinḡe.' 24 ḡḡ ane-'e awé bēmbéé ekálé é' kábpe ehóg ápédé boḡ áhōbē nén aá, 'A-Sán, mbíí meé edíí mod awé alélé áte. Ehúde' wée wéewénéé, épādē-'e wée wéesobéé. 25 Menwóg mbwóg, né-ḡḡ, menkě nímōḡ mōné alíme á ndḡḡ-tē. Mmōḡ mōné móó nídé, mó-'e we mén.'

26 "Héé echab sán álanḡgéé mó aá 'A-ebébtéd ne ewōmwōm é mbaledé! Wembíí wéé ndíí mod awé ahúde' wée éewénéé, wéé mpáde-'e wée méesobéé. 27 Cheé-ḡ énkāḡ boḡ weehéde nímēm mōné á ndáb eche békongéé mōné ábel nén á ehúu échēm rítān nēe ríchyáá mōné mémpēe ámín?' 28 ḡḡ ane mod álanḡgéé bembaledé bémpēe aá, 'Nyékobēn mó nímē mōné nyébe wée mod awé awóó e'kálé é' kábpe dyōm. 29 Kénzée awé awóó, Dyōb débād mó abe, ábūd-te awōḡ bwámbwam. Boḡ ane awé mó-'e eewóó, Dyōb dékobén mó káḡḡne mwāmpīn awé awóó. 30 Né-ḡḡ anén mbaledé awé eesě dyam dé abenled, bēbwēm mó á ebwōḡ-te, á ehíntēntē. Áhed-taá áchyeé'é, ádyāḡ-ke mesonḡ á nsāl.' "

Mbakú e asóg

³¹ Yesue ambád ahób ámpē aá, “A pónde echē Mwān-a-Moonyonj ápēé nēe k̄n̄ ne ángel é Dyöb ésyāāl ádyéé á atii dé nkaml̄n ákáad bad. ³² Bad bésyāāl a nkōjsé bēladén áte áwē e’só. Ene pónde ákab bó áte monje mébe mélemlem nēngáne nn̄n-a-mbód ákabéé éche mbód áte, ábānē n̄dyōn̄ n̄ mbód p̄ed p̄óg, ábānē-’ε tón é mbód échíní ep̄ed. ³³ Nē d̄ó ene k̄n̄ ébanéé bad ábe bésáá á ekáá émbáá, ábānē-’ε bad ábe béesaá á ekáá é emw̄ed. ³⁴ Ade n̄n̄ débenlédté, áláā bad ábe bédé mó á ekáá émbáá aá, ‘Nyéhyag, nyé bad ábe echem Sán̄ ánámté! Nyéhye nyékob n̄nam mé nkaml̄n n̄ Dyöb n̄ime ábōjséné nyé bootya pónde eche áhágé nkōjsé. ³⁵ Nyéékūd n̄m̄n̄ n̄nam áyāle áde n̄zaa ékóbé me, nyēmbéé me ch̄m̄ éche mēndyēē. Ade píd ékóbé me nyēnhé me mēndíb m̄m̄wē. Ade mpédé-’ε nken, nyēnkōb me bwām. ³⁶ Ade mēnkēnwōnj’é ch̄m̄ éche n̄wáá’é, nyēmbē me mbóté. Ade mēnkēndyē’é bwām, nyēntōgén me. Ade mbédé-’ε á mbwōg, nyēnhyē me an̄n̄.’ ³⁷ Héε bad ábe bésáá bék̄wēnténné mó bán, ‘A-Sán̄ pónde ehéé sénn̄yinnē we ne n̄zaa boj sébē we ndyēéd, káa áde píd ékóbé we boj sébē we mēndíb? ³⁸ Pónde ehéé-’aá sénn̄yinnē we boj sékōb we nken áwēd mēndáb, ké’ε sébē we mbóté ádē wēwōó’é ch̄m̄ éche éhāgkē? ³⁹ Pónde ehéé wēnkēndyēé’é bwām, boj sétōgēn we, ké-’ε séhyē sēn̄n̄ we ádē édíí á mbwōg?’ ⁴⁰ Héε ene k̄n̄ étimtanné bó aá, ‘Ne mbále, n̄l̄nge nyé meé, pónde ké ehéé echē nyēmbenlé nē ne mwānned ké ahéé, ké awē eésē etōgn̄n̄, né meé nyēmbeléé.’

⁴¹ “Hé-’aá áláā’é bad ábe bédé mó á ekáá é emw̄ed aá, ‘Nyésyāe me á díd-te, nyé ábe nyékudé nkōgsen n̄ Dyöb. Nyékag á dū-á-muú n̄ime mēēdimē’, n̄ime Dyöb ábōjséné áyāl e Deval̄e ne éche ángel. ⁴² N̄zaa ewag’é aá me boj nyēnkēmbaá me ch̄m̄ éche n̄dyágkē. Ade píd énkōbpē me, nyēnkéháá me mēndíb. ⁴³ Mbédé nken, boj nyēnkēnkobpé me áwēn mēndáb. Ade mēnkēnwōngé ch̄m̄ éche n̄wáá’é, nyēnkēmbaá me mbóté. Ade mēnkēndyēé’é bwām, mbé-’ε á mbwōg nyēētōgne’ aá me.’ ⁴⁴ Hē d̄ó bék̄wēnténné mó bán, ‘A-Sán̄, pónde ehéé sénn̄yinnē nēe n̄zaa, ké’ε píd ékóbé we, ké’ε nēe édíí nken, ké’ε áde wēwōó’é ch̄m̄ éche éwáá’é, ké’ε ádē ékonléé, ké’ε édíí á mbwōg boj séwōngene we?’ ⁴⁵ Héε ene k̄n̄ étimtanné bó aá, ‘Ne mbále, n̄l̄nge nyé meé, pónde ké ehéé echē nyēnkēnwōngénné ábén bad ké ahéé awē eebéde etōgn̄n̄, me-éé nyēnkēnwōngénné.’ ⁴⁶ Abén bó-aá bék̄é ákud nkōgsen n̄ime méemaá’. Bad ábe bésáá-’ε bék̄é á alongé ádē déemaá’.”

26

*Bad bēmbáá bé Israel
béhagke Yesue áwúu mó*

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; J̄on 11.45-53)

¹ Ade Yesue ámáá n̄m̄é mam mésyāāl ayáged, d̄ó álāngéé ábē bembap̄e aá, ² “Nyébíí n̄n̄ bán, ámbíd e e’pun é’be Ngande e Nnyíme-ámín ébē. Echē epun d̄ó bēbéé Mwān-a-Moonyonj á mekáá mé bad ábe bēbomé mó á awōg.” ³ Beprīse bēmbáá ne bad bēmbáá bé dyad bēmbōm á ndáb wēe Kaifase, prīse ambáámbáa. ⁴ Ahed d̄ó bēbélé’áá ntii ákób Yesue á mesōm-tē, áwúu mó. ⁵ Boj bēnhōb bán, “Deébēlē nē á mbw̄e n̄ ngande, áyāle n̄n̄ bad bēpēén epuutéd.”

*Mmwaád nhóg awōgté
Yesue á dyad á Betani
(Mak 14.3-9; J̄on 12.1-8)*

⁶ Yesue ambé á Betani á ndáb wée Simōne awě akékolé nkole mé meləŋ. ⁷ Ade ádyáǵkē ndyééd nē, dǒo mmwaád nhóg ápedé áwē ne apom á dyǒg dé elod é bwám áde dēnlēl nkun, ásyog mó dǒ á nló. ⁸ Néé ábē bembapēe bényíné nē, bēnlīŋ, bésēdté-’e bánken, “Cheé ékáá bon anén mmwaád ábēbtē, enén nyaa e dyǒg? ⁹ Béhélé’áá se bésóm ádén dyǒg nkun mbáá, bēwóngén betóótōkē bé bad.” ¹⁰ Yesue ambíí mam níme ábē bembapēe béhóbé’áá. Né-ǒó anláá bó aá, “Cheé nyétagteé anén mmwaád? Dyam ádē ábénlé me átómténé abon. ¹¹ Betóótōkē bé bad bēbē ne nyé pǒndé ésyāāl, bon me pen méebáá ne nyé pǒndé ésyāāl. ¹² Asyogé me ádén dyǒg á nló ábonŋen me áyāle níme nímmēm. ¹³ Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé kéhéé ádē nímmén nkalaŋ ní bwám mékanlédté nkōŋsé áte nísyāāl, bēhōb dyam ádē anén mmwaád ábélé, ákamten mó.”

Judasē akwēténé Yesue asóm

(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Ambíd e nē, mbapēe nhóg áfíntē e dyóm ne bēbe ábe Yesue, awě bēchógé’áá bán, Judas Iskariōde ankē beprise bēmbáá atán. ¹⁵ Héé ásedtēé bó aá, “Cheé nyébeé me nzé mbagé Yesue áwēn mekáá ábel nyékób mó?” Dǒo bétóó móom mé kábpe meláán bon bēbagé mó. ¹⁶ Bootya ene pǒndé dǒo ábóótédé nzii ahed ásom mó áwāb.

Yesue ne ábē bembapēe bétómté

Ngande e Nnyíme ámín

(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jōn 13.21-30)

¹⁷ Bǒǒb-pǒǒ, pǒndé e Ngande e Ewele-é-Ngēn empě. A epun é’só é ngande, bembapēe ábē Yesue béntān mó, bésēdté mó bánken, “Héé wédāŋgé wée sébonŋen we ndyééd e Nnyíme-ámín?” ¹⁸ Dǒo Yesue álóméé bó á dyad-tē wée mod nhóg aá, béléa mó bán meléede ahóbé nén aá, “Echem pǒndé emaa ape. Awōŋ ndáb dǒo syāábe ábēm bembapēe sédyēē ndyééd e ngande e Nnyíme-ámín.” ¹⁹ Né-ǒó bembapēe bēmběl ngáne Yesue ánlāá’é bó, bēmbonŋén-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámín. ²⁰ Ene ngukél Yesue ne ábē bembapēe bēndyéé áse, bēdyāg ene ndyééd. ²¹ A ndyééd mín wē, dǒo Yesue álāŋgéé bó aá, “Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekoyí.” ²² Nén dénwōgēd bembapēe ndutul bwāmbwam. Bēmbootéd mó asēded nhóg ámbíd aníníí, bán, “A-Sāŋ, ndúbpé meé saké me.” ²³ Dǒo Yesue átimtanné bó aá, “Mod awě súmō séētóde ewele á díse-tē atode ahóg móǒsōm me. ²⁴ Mwān-a-Moonyon áwē ngáne éténlédé, bon medim ne ane mod awě ásom mó. Ebágé’áá bwám ne ane mod nzé bēnkētōŋen mó achyáa.” ²⁵ Héé Judasē awě ankwētén Yesue asóm ásedtēé mó aá, “A-meléed, me-ye?” Héé Yesue átimtanné mó aá, “Ngáne éhóbé.”

Ndyééd e Sāŋgú

(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kōr 11.23-25)

²⁶ Ade bēdyákē ndyééd nē, dǒo Yesue átédé ewele, ásāgnān Dyōb, bon ákabtáád áte, ábagé ábē bembapēe áhōbē nén aá, “Nyékob, nyedyē, echem yāl nén.” ²⁷ Ambíd e nē, antéd mbwendé ní mīm, ásāgnān Dyōb, ábagé bó, bon áhōbē nén aá, “Nyé moosyāāl nyémwē. ²⁸ Mmēm mekií mōmén. Mmén mekií médií melē mékōlē. Mmén mekií mésyógké á nló ní bad híin, ábel nén Dyōb álagŋen bó mbéb. ²⁹ Nlāŋge nyé nén meé, méemwáá nímmén mīm ámpé kōŋ ne epun éche mémwēé mó ekóólé ne

nyé á nkamlen nímē echem Sáj.” ³⁰ Bénkōn nkāngé mé nságnen. Néé bémáá akón, bēnkĕ á Ekone é menzab.

Yesue ahóbé ngáne

Petro ábāngē mó áyāl

(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jōn 13.36-38)

³¹ Ade bépédé á ekone mín, dōo Yesue álángeé ábē bembapēē aá, “Nkuu nén dĕn, nyé baásyāāl nyéēnyagéd, nyétēdē me. Nyéēnyagéd, áyāle dyam áde débenléd ne me. Eténlédé nén bán, ‘Mĕwūū nnōn-a-mbód, éche mbód ésyāāl épāntéd áte. ³² Boŋ ádē echem Sáj ápuúdté me, mĕkĕ á’sō á Galilia, áwed-taá nyétānnē me.’” ³³ Ade Yesue ámáá ahób nē, dōo Petro áhóbēé aá, “Ké moosyāāl ambāŋ we áyāl, me pen méetēdēé we mbĕd.” ³⁴ Dōo Yesue átimtanné mó aá, “A-Petro, nílaa we mēé, nchóm-a-kúb adĕhób aá mótdō’ nkuu nén, wĕbāŋ me áyāl ngen élaán.” ³⁵ Dōo Petro ábádtēé mó áte aá, “Ké nkāŋ móo bésēlēē me, méebāngé we áyāl mbĕd.” Abíní bembapēē bésyāāl bōmpē bēnhōb melemlen.

Yesue akánné á Getsemani

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Ambīd e nē, Yesue ne ábē bembapēē bēnkĕ á abwóg á hōm áde béchágé’áá bán Getsemani. Ade bépédé, Yesue anláá bó aá bedyēē áhed, aá mó-’ē mósidte’ á’sō, ákáne. ³⁷ Ade ákagké, ankeén Petro ne bán ábe Zebēdiē bébe. Ndānge ne metake híin bēbédé mó á nlém-tē. ³⁸ Dōo álángeé bó aá, “Ndānge echĕ edé me á nlém ehele-se ewúú me. Nyélyog hĕn, nyédyēen me epin.” ³⁹ Dōo Yesue ásidté á’sō ámpĕ boŋ ábwēmē yāl ásē. Ankúdĕn ásē, ákānnē aá, “A-Tĕ, nzé ébōŋnéde we, ékóbĕn me nímĕn metuné. Boŋ ké nē, bĕl ngáne ébōŋnéde we, saké ngáne ébōŋnéde me.” ⁴⁰ Ade ámáá akáne, antīm ámbīd wēē ábē bembapēē bēlaán. Antán néé békúneé, boŋ álángeé Petro aá, “Cheé ékáó boŋ nyéēhele awēsen ádyēen me epin ké háwa póg? ⁴¹ Nyédyēē epin, nyékānne ábel nĕn Dyōb déemwāg-se mekágsen mépiinéd nyé. Nlém nídáó, boŋ ekob é yāl edé mbwóg.” ⁴² Yesue anke akáne ámpĕ, áhōbē nĕn, aá, “A-Tĕ, nzé édé nĕn bán, wehĕlēē-se ékóbĕn me nímĕn nted mé metuné, ésebán mpémé mó, ébel ngáne ébōŋnéde we.” ⁴³ Néé átimé ámbīd ámpĕ, antán néé ábē bembapēē bédíi békúneé áyāle e’chá bēmbē bó á dīd bwāmbwam. ⁴⁴ Yesue antīm ámbīd á mekáne ámpĕ ngen éche élóntĕne élaán, áhōbē melemlen mé e’yale. ⁴⁵ Hĕ dōo Yesue átimé ámbīd ámpĕ wēē ábē bembapēē, boŋ álángeé bó aá, “Nyélyogé nyékúne’, nyékómme-’ē nyé áte-ye? Nyénōne’, pónde-’aá epedé nĕn eche bēbēé Mwān-a-Moonyōŋ á mekáá mé bad bé mbĕb. ⁴⁶ Nyépáde ásē dékag. Nyénōne’, mod awĕ akíi me ntúrĕ mó ahúe’ nĕn.”

Békóbé Yesue

(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jōn 18.3-12)

⁴⁷ Ehōb éepedēé Yesue amaa á nsāl boŋ Judase ápag. Judase, mbapēē nhóg átínté e bembapēē dyōm-ne-bébe ábe Yesue, ampĕ ne amute ádē dénwālĕ nkwaté ne mbid. Beprise bēmbáá ne bad bēmbáá bé Israel bóo bēnlōm ábē bad. ⁴⁸ Ntúrĕ awĕ Yesue amad bó e’chemléd abe aá, “Kénzéé awĕ méhĕē tāl, né mod awĕ nyéhēdeé mōne, nyékób mó.” ⁴⁹ Néé Judase ápedé pĕn, atóm-me wĕē Yesue, álēléd mó aá, “A-melēed, nsāŋ mībē ne we.” Ahé-’ē mó tāl. ⁵⁰ Yesue antimtĕn mó aá, “Amúē, wēebeléé chōm éche

éhyédé abel-ε?”* Hê dɔɔ ábê bad bésídté á'sò, boŋ békōbē' Yesue, bēwéd-te mɔ acháa. ⁵¹ Hê dɔɔ mod nhóg áfínté e bad ábe bém̄bē ne Yesue ádólé nkwáté á abám, néε átómté mɔ boŋ asél-le ntán awé prisε ambáámbáa etúu. ⁵² Dɔɔ Yesue álángeé ane mod aá, “Timéd mímon nkwáté á abám. Kénzée awě awanne nkwáté, nkwáté mɔɔ bēwūenné mɔ. ⁵³ Weebii' é nén wée nzé nhédné echem Sán nwōŋgen, wée né ábwōg-ábwōg, álōmē me e'choŋ ne e'choŋ é ángel áwōŋgen me-ye? ⁵⁴ Boŋ nzé mbelé nê, né chán-nō kálag e Dyōb eché ehóbé nén aá, nén átángeé abenled élōnné?” ⁵⁵ Héε Yesue álángeé ádē amute aá, “Nchíb mɔɔ rídí awě nyéhyédé akób ne mbid ne nkwáté-ye? Epun téε mbédé á Ndáb-e-Dyōb, ní'yāgtē bad, boŋ nyéekóbe me. ⁵⁶ Boŋ nímén mésyāāl mébēnlédé álóned mam míme bekal bé'daádəŋ bétélé á kálag e Dyōb.” Hê dɔɔ bembapεε bésyāāl bétédte mɔ, boŋ bétómé mehélé.

Bépééné Yesue á kóte

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Jɔn 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Hê dɔɔ bad ábe bénkōb Yesue békééné mɔ á ndáb wée Kaifase awě ambé Prisε Ambáámbáa. Ahed dɔɔ bemeléde bé mbéndé ne bad bém̄báá bé Israél bempēe bēnladénné áte. ⁵⁸ Ade békεεnéε Yesue nē, Petro ahidé'áá mɔ ámbíd mwā etún káŋŋ bépε nchiiten ne eyáde éche Kaifase. Néε ápédé áhed ansól á eyáde-tē, ádyē ásē ne benon bé Ndáb-e-Dyōb, ábel nén ányín ngáne nkáásé míme Yesue mésōgkē. ⁵⁹ Bɔɔb-pɔɔ, beprisε bém̄báá ne bad bé káánsel bésyāāl bēhédé'áá bad ábe bēbíd mbōŋ é metóm á nló wée Yesue ábel nén bēwúu mɔ. ⁶⁰ Ké nēngáne ekud é bad énhyě mbōŋ é metóm abíd áwe nló, bēnkēnkóbénné mɔ awusé ké ahóg. Káŋŋ ne á asóg, dɔɔ mbōŋ ébe ébídé, éhōbē nén bán, ⁶¹ “Anén mod anhób aá, mōhεle mōbōōtéd Ndáb-e-Dyōb aá mólōŋ-ε chɔ ámbíd ámpē áfínté e e'pun é'láán.” ⁶² Ade Prisε Ambáámbáa éwógé nē, dɔɔ átyéémé ámín boŋ ásedte Yesue aáken, “Weewóó' é dyamdyam áhób tñŋene dyam ádē ábén bad bēhóbé wε á yǎl-ε?” ⁶³ Boŋ Yesue enkēnkādénné mɔ. Hê dɔɔ Prisε Ambáámbáa álángeé mɔ ámpē aá, “Ne melé á dín á Dyōb áde áde á alongé, láá sé mbále, wε-εé edé Ane-awě-Béwōgté, Mwān á Dyōb-ε?” ⁶⁴ Hê dɔɔ Yesue ákwentanné mɔ aá, “Ngáne éhóbé.” Yesue ambád-te ámpē aá, “Á mbále, nlánŋe nyé nén meé bootya enén pónde, nyéēnyín néε Mwān-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyōb a Ngum. Nyéēnyín-ne néε ádyéé á mbag mín, ásudeé á nkōŋsé.” ⁶⁵ Dɔɔ Prisε Ambáámbáa ányábé mbóté álúmed nén aá mólíí, boŋ álángeé bad bé kóte aá, “Asyáá Dyōb! Mbōŋ éhéé émpēe déhédeé? Nyé baásyāāl nyéwógé bɔɔb ngáne ásyáá Dyōb!” ⁶⁶ Dɔɔ ásedtéé bó aáken, “Chán nyéwémténé?” Héε békwénténé bán, “Akwedé nkáá, átángeé-ε awě.” ⁶⁷ Dɔɔ donŋe á bad bēbōótédé mɔ meléed asobted á'sò, bēbómé-ε mɔ. Abíníí-ε bēbómé mɔ mebén, ⁶⁸ bēhóbé-ε bán, “Á-mod awě ahóbé aá mɔɔ módé Křístəə, láá-ε sé mod awě abómé wε.”

Petro abáá Yesue áyāl

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jɔn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ene póndeé Petro andyεé ásē á eyáde é kóte-tē. Hê dɔɔ ngəndéré e mbaledε póg épédé áwē, boŋ éhōbē aá, “Wε nén, edé nhóg awě awōŋné'áá Yesue, ane mod awě abídé á mbwōg e Galilia.” ⁷⁰ Boŋ Petro antán á'sò wée ábē bad bésyāāl, ákwentén aá, “Meebii' é dyam áde éhóbéε.” ⁷¹ Ade ámáá ahób nē, antím á mmwε mé eyáde é kóte. Ahed dɔɔ mbaledε a ngəndéré

* 26:50 Amúē, wéebeléeé chōm éche éhyédé abel'ε? Káa, Amúē, cheé éhyédé abel hén?

ampée anyíne mós, boŋ álāngē bad ábe bébedé áhed aá, “Anén mod abédé ne Yesue, mod a dyad á Nazaret.” ⁷² Boŋ Petro antáj ampē, áhōbē nén aá, “Mmwág melē nén meé meebii’ é me ane mod.” ⁷³ Eebemeé áte, bad ábe béntyēem áhed bēmpē wée Petro, boŋ béhōbē nén bán, “Etáa ngēn, edé nhóg awē ahídé’áá ane mod. Mbwéd e ehób echón epanle wē áte, nén ebídé á mbwóg e Galilia.” ⁷⁴ Dóo Petro ámwakē melē aá, “Dyōb ákógsen me nzé nkale metóm! Meebii’ é ane mod!” Ade áamá ahób nē hóbén, nchóm-a-kúb antón. ⁷⁵ Dóo Petro ákámtné ehób éche Yesue ánlāá’ é mós aá, “Nchóm-a-kúb adēhób aá mótoó’, wēbāŋ me áyāl ngen éláán.” Dóo Petro ábidé á ebwóg-te, boŋ ábānlē awē. Anchií bwámbwam.

27

Békééné Yesue wée Payledé

(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jōn 18.28-32)

¹ Néé bīn é’sánge sángeŋ, beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bésyāāl bēmbootéd Yesue ahage ngáne béwū’ é mós. ² Bēnhanj mós, bébāg-ke mós á mekáá wée Payledé awē kāŋ e alonj á Roma ēmbanéé aá ákamlan bad bé mbwóg e Judeya á pónde eched.

Kwééd eche Judase

(Mbe1 1.18-19)

³ Ade Judase, ntúré awē Yesue anyíne nén aá kóte ebagé mbakú nén bán béwúu Yesue, ambé ngəl ne awusé áde ábélé. Nē dēnkāŋ, antéd móom mé kábpe meláán níme beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bēmbéé mós, áke átímtéd bós ámbíd. ⁴ Anhób aá, “Mbélé mbéb áke mod ntúré awē eébele dyamdyam, awē béwū’-aá bōob ngēn.” Dóo bétímtanné mós bán, “Cheé séwóó abel ne nē? Nē áñone wē.” ⁵ Néé Judase áwógé nē, ambwémé bós nímé móom mé kábpe meláán ásē wée bēmbēē á Ndáb-e-Dyōb. Néé áamá abwém, ambíd áke ápan yāl. ⁶ Beprise bémbáá bēnlād nímé mōné áte, béhōbē nén bán, “Mmēn mōné nídi mōné mé eben. Né-óó, mbéndé eébagéé kunze nén bán déladden nímén mōné ne mōné ní Ndáb-e-Dyōb.” ⁷ Ade bémáá ahagēn tāŋgene nímé mōné, bēntéd mós, bēchanēn etúú éche ébedé etúú é mod nhóg awē atumé’áá mbeé. Bēnchan chós, álime beken. ⁸ Nē dóo ákós boŋ kásāŋ ne’ chii, bēchagé éché etúú bán, Etúú é Mekii. ⁹ Nén, dēmbenléd álóned e’yale ábe nkal é’dáédəŋ Jeremayaa ánhōbpē aá, “Bētéd móom mé kábpe meláán níme níde nsongé ní mōné níme donje á bad bé Israel bēnkwenénné asábe áwe nló, ¹⁰ bēbēnléd áchanēn etúú éche ntumé-mbeé. Nén dóo Dyōb dénlāá’ é me aá, mbel.”

Payledé akáádté Yesue

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jōn 18.33-38)

¹¹ Enén pónde-óó Yesue antyéém á nkáásé á’sō wée Payledé awē akámlánáá mbwóg e juda. Payledé ansedéd mós aá, “Wée edé kāŋ e bad bé Israel-é?” Yesue antímtén mós aá, “Ngáne éhóbé.” ¹² Boŋ áde beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bēnhōbpē mós mam áyāl, enkēnhōbpē dyamdyam. ¹³ Né-óó Payledé ansedéd mós aáken, “Weewógéé nímén mam mésyāāl níme ábén bad bēhóbéé wē áyāl-é?” ¹⁴ Boŋ ké nē, Yesue enkēnhōbpé ké eyale, nē-’é dénkōmēd Payledé yāl áte bwámbwam.

Mbakú e kwééd eche Yesue

(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jōn 18.39-19.16)

¹⁵ Bɔɔb-pɔɔ, mwě téé nzé Ngande e Nnyíme-ámin empě, Paylede ammentén mod a mbwɔg nhóg abided á mbwɔg. Ane mod abágé'áá mod ké ahéé awě bad bé dyad bempwɛdté. ¹⁶ Ene pónde mod a mbwɔg nhóg ambé awě béchágé'áá bán Barabase. Ane mod ambyéén bwám bwam áyāle e'bébtéd é mekan ábe ábélé'áá. ¹⁷ Né-ɔɔ áde ndun e mod éládne áte á ndáb wée Paylede, ansɛdéd bó aá, “Nzé-módé nyéhedeé bán núbided, Barabase ké'ε Yesue awě béchágéé bán Krístəə?” ¹⁸ Ambel nén áyāle ambii bwám aá prise ambáá ne baámbáá bebágé Yesue áwe mekáá áyāle kónjí embé bó áte. ¹⁹ Ade Paylede ádyéé á atii wée ákáádté'áá bad, mwaád anlómé mó nsəl aá, “Weewóó dyamdyam ábel ne mbakú eche ane mod awě eébele dyamdyam, áyāle nnāngé mó nló nkuu níme rítómé nén níme rítágté me bwám bwam.” ²⁰ Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bénsəl ábê bad áte nén bán beláa Paylede ábided dásɔ Barabase bon ábe mbakú nén béwúu Yesue. ²¹ Né-ɔɔ, áde Paylede áseédté ábê bad aá, “Áyāle ábén bad bébe, ahéé nyéhedeé bán, núbided?” Bó moosyáəl bénkwentén bán, “Barabase!” ²² Dóo Paylede áseédté bó ámpɛ aá, “Chán-nō nyéhedeé bɔɔb bán míbel ne Yesue awě béchágéé bán Krístəə?” Dóo békwentanné bán, “Béhome mó á awɔg!” ²³ Héε Paylede áseédté bó ámpɛ aá, “Áyāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?” Bon bénnabé abón bán, “Bomé mó á awɔg.” ²⁴ Ade Paylede ányíne aá móshēlē se móhərlén ábê bad mewémten tɔngene mbakú eche Yesue, ábán nén aá, ábê bad bépeene' mpuuté, dóo átédé mendíb bon áwobpé mekáá áwab e'só, áhōbē-ε aá, “Mekáá mésáá me áyāle kwééd eche anén mod. Nē ánəne nyé bēn.” ²⁵ Héε ene ndun e mod ékwentanné bán, “Sékwénténé. Mmē mekií mébê áwɛd nló, nchoo ne nímed nchyaátén!” ²⁶ Né-ɔɔ, Paylede ambídtéd bó Barabase. Ambě kunze aá, sánze ébɔm Yesue, bon béke bébome-ε mó á awɔg.

*Sánze éwélé Yesue
(Mak 15.16-20; Jɔn 19.2-3)*

²⁷ Sánze éche Paylede éntéd Yesue, ékēēn mó á eyáde é nkamlene, bélād-te baáb ábiní bésyāəl áte áhed. ²⁸ Bénhūd mó mbóté áyāl, béhé mó mengombe níme ní'yage' níme níwagné mengombe mé kəñ. ²⁹ Béntéd ngen é mechə, bélóó mó ekóté éche émbē néε ekóté é kəñ, béhé mó chí á nló. Bénhē mó ntón á ekáá é mbáá te, bébwɔgkē-ε mó mebóbón awel mó. Béhóbé'áá nén bán, “Edúbé ébê ne we, a-kəñ e bad bé Israel!” ³⁰ Dóo bebóótédé mó meléed asob á yəl, bon bétédé níme ntón, bebómé mó á nló. ³¹ Ade bémáá mó awel, bénhūd mó níme mengombe á yəl, bétiméd éche mbóté. Néε bémádé nē, bénkēén mó áke dé ábome mó á awɔg.

*Bébómmé Yesue á awɔg
(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jɔn 19.17-27)*

³² Ade békagké nē, néε échē sánze ébidēnnē Yesue á dyad-tē, dóo bebómmé mod awě ambíd á dyad á Sirine awě béchágé'áá bán Siməne. Héε békóbe mó, bon bépemté mó awɔg áde Yesue bán áhídne mó dó ámbíd. ³³ Dóo bépédé hóm áde béchágé'áá bán, Golgota, awě adé nén bán, “Hóm dé Ebóngél é Nló.” ³⁴ Áhed, bēmbě Yesue mím níme béhéde achəchə áte. Bon áde áwógléné mó á nsəl, enkēnkwenténné amwé. ³⁵ Ade bémáá mó abome á awɔg bēnsíd mbambú ákab éche mbóté. ³⁶ Néε bémáá mó mbóté akab, béndyéé áhed ánən mó. ³⁷ Béntél echē nɔm e kwééd á abámbé nén bán, “Yesue móo nən, kəñ e bad bé Israel.” Béntéd áde abámbé, bebómé áwe nló-mín. ³⁸ Bēmbomé bechíb bébe á awɔg

nchoo ne Yesue, nhóg á pɛd e ekáá émbáá, aníní-'e á pɛd e ekáá é emwɛd. ³⁹ Bad ábe bétómé'áá nzii benben ne áhed bébómé'áá nló bɛbwɛmmɛ-'e mós nzyán ⁴⁰ bán, "Wenhób wɛé mósɔbɔótɛd Ndáb-e-Dyɔb, wɛé mólɔŋ-'e chós ámpɛ áfíntɛ e e'pun é'láán. Nzé wɛ-ɛé edé Mwán a Dyɔb, sɔŋ echon yál, ésud ásé á awɔg hê." ⁴¹ Bɛprise bɛmbáá, bɛmeléede bé mbéndé ne bad bɛmbáá bé Israel bómpe bɛwélé'áá mós, bɛhɔbɛ bán, ⁴² "Achɔŋtɛ'áá bad, bɔɔb eéheléé yál awɔŋgen. Nzé ne mbále mós kɔŋ e alon á Israel, ásud-tós á awɔg hê bɔɔb. Hê dós sɛdúbɛɛ bán mós Anɛ-awɛ-Béwɔgtɛ. ⁴³ Adúbpé áá Dyɔb ádé ne mós, áá mósɛ-'e Mwán a Dyɔb. Ahá! Dyɔb áwɔŋgen-nós mós bɔɔb dényín." ⁴⁴ Kásɔŋ ne bechíb ábe bɛmboméé á awɔg nchoo ne Yesue bómpe bésyá'áá Yesue.

Yesue awédé

(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jɔn 19.28-30)

⁴⁵ Ade bɛn é'pédé kɔd, ehíntɛn énkwɛ hóm ásyáál kásɔŋ ne ngón é'láán. ⁴⁶ Dós Yesue álébpé esaád áá, "Elí, Elí, lámá sábatáni," awɛ ádé nɛn bán, "A-Dyɔb ádɛm, a-Dyɔb ádɛm, cheé ékós bon étɛdtɛ mɛ?" ⁴⁷ Néɛ donge á bad ábe bɛmbɛ benben béwógé nê, bɛnhɔb bán, "Achɛnle Elaijaa áá áhyɛ áwɔŋgen mós." ⁴⁸ Abwɔg-ábwɔg bó mod nhóg annyágéd, antéd kuchá, ásm á ntón, átɔdɛ á ebéntéd é mím tɛ, bon áhág mós á nsál áá ámwɛ. ⁴⁹ Abíní-'e bɛhɔbɛ nɛn bán, "Nyémwɛ, dényín nzé Elaijaa áhyɛ mós awɔŋgen." ⁵⁰ Hê dós Yesue álébpé esaád ámpɛ bon ámyɛ-'e nlem. ⁵¹ Ene pónde chɛn abad ádé dɛnkáb Ndáb-e-Dyɔb áte, dɛnsalé áte e'pɛd é'be bootyá ámín kásɔŋ ne ásé. Ndɔɔb ennɔŋnéd, meláá mésanlé áte, ⁵² sɔŋ énednad. Ekud é bad bé Dyɔb ábe bɛmmad awé bɛmpuú, ⁵³ bɛbíid á sɔŋ-tɛ. Ámbíid e pónde áde Yesue ámáá apuu, bɛnkɛ á dyad tɛ á Jerusalem. Á dyad tɛ wɛ, ekud é bad ényín bó. ⁵⁴ Néɛ mod ambáá a sánze ne sánze éche énoné'áá Yesue bényíné néɛ ndɔɔb énáŋnédé, bényín-ne mekan mésyáál níme mébɛnlédé, mbwóg ménkɔb bó bwámbwam, bɛhɔbɛ-'e nɛn bán, "Ne mbále, anɛn mod abédé Mwán a Dyɔb." ⁵⁵ Ekud é bebaád éche émbotéd Yesue ahíd ámbíid se á Galilia, béwɔŋgán-ne mós, bentyɛm etún, bɛnɔné mekan mésyáál níme mébenlad. ⁵⁶ Áfíntɛ e ábɛ bebaád, Maria Magdalɛnɛ, Maria awɛ abédé nyaá awɛ Jemse bó Joseb, ne nyaá awɛ bán ábe Zɛbɛdiɛ bɛmbɛ áhed.

Níme níme Yesue

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jɔn 19.38-42)

⁵⁷ Néɛ ngukél é'pédé, nhɔn ní mod nhóg níme bɛchágé'áá bán Josebe mɛmpɛ. Anɛ mod abédéɛ mod a dyad á Arimatia. Mómpe abédé nhóg awɛ ahídé-'áá Yesue. ⁵⁸ Ankɛ wɛɛ Payledɛ áá ábe mós kunze áted ndim níme Yesue. Payledɛ ambɛ kunze nɛn áá bɛbɛ mós ndim níme Yesue. ⁵⁹ Josebe antéd ndim níme Yesue, ákán mós mbóm e ekósólé, ⁶⁰ alímé mós á sɔŋ eche bɛpwógé á eláá-tɛ. Ene sɔŋ ebédé-'e sɔŋ e ekósólé eché Josebe mwɛn ánwɔŋgɛ. Ámbíid e nê, antínéd aláá ámbáá akólɛn nsál ní sɔŋ, ákɛ-'e mós. ⁶¹ Maria Magdalɛnɛ ne Maria awɛ anchyáá Jemse bó Joseb, bɛnlyág bédyɛɛ á nkɔg ní sɔŋ.

Payledɛ alómé sánze

ánɔn sɔŋ eche Yesue

⁶² Néɛ bɛn é'sánge, nê démbɛ á Mbwe-mé-nkóme-áte, bɛprise bɛmbáá ne Bɛfarisia bɛnládɛn, bɛkɛ bényín Payledɛ, ⁶³ bɛláŋgɛ mós nɛn bán, "A-sán, sɛkamtan nɛn bán ádé nkal a metómɛ ne ábédé ámín, anhób áá mósɔpuú

ámbid e e'pun é'láán. ⁶⁴ Né-óó tóméd akale nén, wεε bēnəne' eché soŋ bwám, káŋŋ ne e'pun é'láán ábel nén boŋ ábē bembapεε béehelé nímē ndim achíb se bēlāŋgē bad bán apuúdé. Né nén débē metóm nímē ríchábé ámín tómaa nímē ásébpé akal.” ⁶⁵ Dóo Payledε álāŋgεé bó aá, “Nyétéd sánze ánon soŋ bwám, ábel nén dyamdyam déebenlád.” ⁶⁶ Héε békíí, boŋ bēhāg e'chem á aláá ádē démbē á nsal rí soŋ, ábel nén bēbii nzé mod anédté, bētēdē-ε sánze áhed ábel boŋ bēéchibē' Yesuε ndim.

28

Yesuε apuúdé

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jɔn 20.1-10)

¹ Ambíd e mbwε-mé-nkóme-áte, á epun é'só é sǎndé,* epɔg é mbwεmbwε, Maria Magdalene ne Maria awě anchyáá Jemse bó Joseb, bēnkě soŋ eche Yesuε anɔn. ² Esám-éékǔmtǎnē, ndɔɔb ennaŋnéd, ángel e Dyɔb ebíd ámín épe. Entínéd ádē aláá ádē démbē á nsal rí soŋ, édíí-ε dó ámín. ³ E'só é'péné'áá ene ángel áte néε emwεdmwεd, mbóté-ε épübē mó féréd. ⁴ Mbwóg ménkǔb sánze éche énoné'áá ene soŋ. Nē dēnkǎŋ bēnnaŋnéd, békwe áse, bēbē néε ndim rí bad. ⁵ Héε ángel élanǵεé ábē bebaád aá, “Nyéebáá'. Mbíí mεé Yesuε awě bēmboméé á awóg móo nyéhyédé anɔn. ⁶ Eésaa hén. Apuúdé ngáne ánlāá'é nyé aá ébenléd. Nyéhye nyénɔn wéε bēnnaádté mó. ⁷ Nyékag-kǔb mehélé bɔɔb, nyéláa ábē bembapεε bán, apuúdé, amaá-ε akε á'só á Galilia, áwed-taá bényinē mó. Nyéechatán dyam áde rílanǵé nyé.” ⁸ Né-óó, bēnhidnéd mehélé áhed, ké néε bēbédé mbwóg, menyinǵe mémbē bó áte. Bēnnyǵgéd áke déláa bembapεε ábe Yesuε dyam áde ábénlédé. ⁹ Ade ábē bebaád békagké nē, dóo Yesuε átáné bó tǎléd, boŋ áhǔbē aá, “Nlǎnté nyé.” Bēmpě áwē, békóbén mó á mekuu ábe mó edúbé. ¹⁰ Héε Yesuε álanǵεé bó aá, “Nyéebáá'. Nyéke nyéláa ábēm bembapεε ábe bédé néε ábēm baányan nén bán, békag á Galilia. Awed dóo bényinē mε.”

Sánze éhábé dyam áde ábénlédé

¹¹ Ngáne ábē bebaád békagké álaa bembapεε ábe Yesuε dyam ádē ábénlédé, donǵe á sánze ádē ánoné'áá soŋ eche Yesuε dēnkě á dyad-té áke dé aláa beprisε bēmbáá chǔm ésyǎál éche ébenlédé ádē ángel épédé. ¹² Bepriε bēmbáá ne bad bēmbáá bé Israel bēmbǔm átií ngáne bēbenlé. Néε bémáá atii, bēmbě éché sánze nsonǵé rí mǔné nímē ríchábé ámín. ¹³ Béláá-ε bó bán bēhǔb bán, “Yesuε ábē bembapεε bēnhye mó ndim achíb nkuu ádē nyékúneé. ¹⁴ Nzé Payledε awógé, né séǔbǔl adúbé nén aá awusé déesaá ádǎn. Nē débǔl nyéesǔnlé á ndutul-té.” ¹⁵ Né-óó éche sánze énkǔb nímē mǔné, bēbēl-le ngáne bēnlāá'é bó. Káŋŋ ne' chii, bad bé Israel bédii békale nímē nkalanǵ.

Yesuε apuúdé ábē bembapεε

(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jɔn 20.19-23; Mbél 1.6-8)

¹⁶ Bɔɔb-ɔɔb, bembapεε dyǔm-ne-nhóg ábe Yesuε bēnkě á ekone-mín á Galilia wéε ánlébǔǔ aá béke. ¹⁷ Anyín ádē bényinē mó, bēmbε mó edúbé, kénéε bó donǵe á bad bēnkǔnkǔngé adúbe nén bán Yesuε mwǔn-éé akǔnté abé. ¹⁸ Héε Yesuε ásidté bó benben, boŋ álanǵē bó aá, “Kunze esyǎál ebǎgnédé mε, ádyǔb ne á nkǔŋ rísé. ¹⁹ Nyékag meloŋ mé nkǔŋsé mésyǎál, nyébele bad ábēm bembapεε. Nyédusan-ne bó á díŋ ádē Titée, á díŋ á

* 28:1 Nédé á Sǎndé.

Mwǎn ne á ðĩn dé Edǎǎðǎn éche Esáá. ²⁰ Nyéyǎgte-'ε bó áhíd mekan mésyǎǎl níme nísógténé nyé. Nyébii nén bán mǎbē-'ε ne nyé kǎǎn ne á asóg dé nkǎǎsé.”

Nkalanj ní bwâm míme Yesuε ngáne

Makose átélé Ndibned ní kálag

Nkalanj ní bwâm ngáne Makose átélé níhóbe tângene Yesu Krístəə, Mwän a Dyöb. Nlúmté Yesuε ngáne mod awě abele mekan, awón-’ε kunze ábel níímé mekan. Ene kunze enyínnédé áyāl e mekan míme áyágté’áá ne míme ábélé’áá. Yesuε ahóbé aá móó módē Mwän-a-Moonyon awě ampě, ábe ádē alongé, ábel bonj bad békud alagsen dé mbéb.

A kálag tē wén, Makose ábidté mekan áwed míme Yesuε ábélé’áá tómaa míme áhóbé’áá ne míme áyágté’áá. Ahóbe ngáne Jone áhángé epe éche Yesuε, ahób tângene edusen éche Yesuε, ahób-pe mekəgsen míme Yesuε ánkudté. Asóged, alúmté áte ngáne bēmboméé Yesuε á awəg ne ngáne ámpuú’é. Nyaa édé ébe éche enén kálag ésógé, élúmtē-’ε nén bán saké Makose atelé ch́.

Nkabtéd ní kálag

Mbooted mé nkalanj ní bwâm 1.1-13

Nsón míme Yesuε á Galilia 1.14-9.50

Nsón míme Yesuε áde áhídté a Galilia ápe á Jerusalem 10.1-52

E’pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 11-13

Akáad áde békáádté Yesuε ne kwééd eche áwédé 14-15

Mpuu míme Yesuε 16.1-8

Alúmed áde Sánḡwéé álúmté yāl ámbíd e mpuu ne mpume níímē 16.9-20

Ehángé éche Jone, Ndušen

(Mat 3.1-12; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

¹ Nkalanj ní bwâm míme Yesu Krístəə Mwän a Dyöb mômén. ² Mbóótédé ngáne nkal é’ dádəŋ Yesayaa ántenlé aá,

“Dyöb áhóbé aá,

‘Nóné’, nlóme níímēm mészēnze míme mészēbē we á’sō,

ábonŋsen we nzii.’

³ Móbelé’ ehángé á ehyánge nén,

‘Nyébonŋsen epe éche Sánḡwéé. Nyétii eché nzii.’ ”

⁴ Né-óó Jone ampě á ehyánge, ádusén bad, ákalé-’ε eyale é Dyöb aá,

“Nyétede abel dé mbéb, nyékud edusen ábel bonj Dyöb álagsen nyé

mbéb.” ⁵ Bad bēbídé’áá á mbwóg e Judeya esyáál ne á dyad á Jerusalem,

békaḡ áwē áwóḡlən mó. Néε bēmpaléé níímāb mbéb áte Jone ádusén b́ó á

edíb é Jodan. ⁶ Jone aháḡé’áá mbóté éche bēbénlé nyonj éche ébídé á yāl e

kamēl.* Awáá’áá ngáá a ngob e nyam. E’chuu ne bengóméé b́óó ádyáḡé’áá.

⁷ Ahánté’áá aá, “Mod áḡě ámbíd echēm awě atómé me. Meékwognedéé ké

ábwaam ásē áhune níímē nkəod mé metámbé. ⁸ Ndusan nyé ne mendíb,

bonj ádusén nyé ne Edádəŋ éche Esáá.”

Yesuε akudé edusen ne mekəgsen

(Mat 3.13-4.11; Luk 3.21-22, 4.1-13)

* **1:6** Bēbénládtáá nyonj é nyam eche béchəḡéé bán Kamēl ábel mbóté. Mbóté échēd éébaḡe’aá kunze é mbóté.

⁹ Mmê mesú Yesue ambíd á dyad á Nazaret á mbwóg e Galilia ápe wée Jone. Jone andusén mó a edíb é Judan. ¹⁰ Ade Yesue ábídeé á edíb-te dso ányíné nées ngob e dyób énednadté. Edaðáɗɗ é Dyób émbíd ádyób, ésud mó á nló mín nées éllā. ¹¹ Héé ehóɓ ébídeé ádyób nén, “Edíi awem mwān a nlém awě rídóɓ bwāmbwam. Ndé menyinge ne we.” ¹² Abwōg-ábwōg échē Edaðáɗɗ ênkid Yesue á ehyáŋge. ¹³ Andyéé áwed móom mé e’pun méniiin, Satane ákagé mó. Nyam échē ékaa’ ébéde áwed, ángel-le éwōŋgān mó.

Yesue apwédé bembapɛɛ bé’sō

(Mat 4.12-22; Luk 4.14-15, 5.1-11)

¹⁴ Ambíd e pónde bénhē Jone á mbwōg. Ade bémáá mó ahé á mbwōg, Yesue ampě á mbwōg e Galilia ákalé nkalaní ní bwām ní Dyób, áhōbē nén, ¹⁵ “Pónde epedé, nkamlen ní Dyób rídé benben. Nyé mod téé áhəŋlen áde abé dé mbéb, nyédúbe-’ε nkalaní ní bwām.” ¹⁶ Ade Yesue ábamméé nkin mé edib-é-nzab é Galilia annyín Simone bó mwānyan Andreyā, nées bébwéméé mbínzé. Bébédéé bekób-bé-súu. ¹⁷ Héé Yesue álāŋgeé bó aá, “Nyéhíde me. Ngáne nyékóbeé súu bōob, meéyāgēd nyé ngáne nyétēdte bad nlém á abum áhíd me.” ¹⁸ Abwōg-ábwōg bēntedé échab mbínzé, béhídē-’ε mó. ¹⁹ Néé ákíí mwā etūn, annyín bān ábe Zebēdie, Jemse bó mwānyan Jone á bōle-tē nées bébwéméé mbínzé. ²⁰ Anyín áde ányíné bó, anchélé bó. Bēntedé echab sáŋ Zebēdie ne bad bé nsón á bōle-tē béhíde Yesue.

Yesue abídté mod edaðáɗɗ é mbéb áte

(Luk 4.31-37)

²¹ Yesue ne ábē bembapɛɛ béniin bēnkě á dyad á Kapenahum. Adě mbwe-mé-nkóme-áte nípédé, Yesue ankě asól á ndáb e mekáne, ábootéd bad ayáged. ²² Nyaa eche áyágté’áá enkóméd bad yāl áte bwāmbwam áyāle ayágté’áá nées mod awě nzé ahóbé né émáá. Eeyágte’áá nēŋgáne bemeléede bé mbéndé. ²³ Héé mod nhóg awě edaðáɗɗ é mbéb émbēē áte ápédé taléd, ábōnē aá, ²⁴ “A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syánē déwōŋné? Ehyedé sé awúu-yε? Mbíí we bwām. Edíi mod awě Dyób álómé, awě asáá.” ²⁵ Héé Yesue ákánneé échē edaðáɗɗ é mbéb áte aá, “Lám, bíd ane mod áte!” ²⁶ Dso échē edaðáɗɗ é mbéb éságté ane mod áte ngine-ngine, éhé-’ε esaád é ngine, boŋ ébíd-te mó áte. ²⁷ Menyáké ménkōb ábē bad bwāmbwam. Bésēdté nhóg ne aníníí bánken, “Nzé-dyámé dén! Ayáged dékōālē dén-ε? Anén mod awóó ngine ákamlen e’daáɗɗ bé mbéb, é’wōgnē-’ε mó!” ²⁸ Nén dēmbēl nkalaní níme Yesue mēnkanléd mbwōg e Galilia esyāál.

Yesue achōŋtē ekud é bad

(Mat 8.14-17; Luk 4.38-41)

²⁹ Néé béhídté á ndáb e mekáne hidtén, Yesue nchoo ne Jemse bó Jōn bēnkě á ndáb eche Simone bó Andreyā. ³⁰ Simone mwaád nyaá ambé á anōŋ dé nkole, ahéb dēnsog mó. Ade Yesue ápédé pēén, bēnlāā mó tēŋgene nkole níme ane mmwaád. ³¹ Dso ákíí wée ane mmwaád ábéde, boŋ áchəŋgē mó á ekáá, awōŋgēn mó ásyə áse. Ahéb dēmmaá mó, ákōb-pe bó nken. ³² Ene ngukél áde enyēn émáá asud, bad bēmpēén bad bé nkole bésyāāl ne bad bésyāāl ábe e’daáɗɗ bé mbéb bēmbēē áte wée Yesue. ³³ Bad bé dyad bésyāāl bēnkanŋén mmwe ndáb níme Simone. ³⁴ Yesue anchoód bad híin ábe békónlé’áá nkole nyaā ne nyaā, abíded-te bad

e'daádəŋ bé mbéb híin áte. Eémwage'aá pən aá ábè e'daádəŋ bé mbéb é'hób dyamdyam áyāle bém̄bii mod awě adíí.

*Yesue akalé nkalaŋ ní bwām á Galilia
(Luk 4.42-44)*

³⁵ Epəg é mbwəmbwə áde b̄in béékēnlēē, Yesue anhidé ásē, áhīdē á dyad-tē, áke á ahóngé á hōm, ákānne'. ³⁶ Siməne ne bad ábe bóbō bém̄bē, bém̄bootéd Yesue ahəd. ³⁷ Bédibtē-'aá m̄ó, d̄óo bəlāŋgēé m̄ó bán, "Moosyāál ahede wē!" ³⁸ Yesue anláá b̄ó aá, "Dékag hōm démp̄ē. Dékag á myad níme r̄ídé bēnben ábel boŋ r̄ikal nkalaŋ ní bwām áwed ámp̄ē, áyāle níme nkalaŋ m̄óo r̄íkás boŋ níp̄ē á nkōŋsé." ³⁹ Né-ɔ́, ankē mbwóg e Galilia esyāál, ákalé nkalaŋ ní bwām á ndáb é mekáne, áb̄ídtē-'e bad e'daádəŋ bé mbéb áte.

*Yesue achōŋtē mod awě meləŋ mékóbé
(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)*

⁴⁰ Mod nhóg awě meləŋ mékóbé amp̄ě wée Yesue, abwóg mebóbōŋ, áchāā m̄ó aá áwōŋgen m̄ó. Anhób aá, "Nzé edáá ehēle éb̄ēl me nsán." ⁴¹ Ngəl enkonned Yesue. D̄óo áb̄ídtē ekáá, ábānē m̄ó á yāl, boŋ álāŋgē m̄ó aá, "Ndáá, sán!" ⁴² Abwōg-ábwōg níme meləŋ mēm̄maá ane mod á yāl, áchōŋ-'e. ⁴³ Yesue anláá m̄ó aá ákag, asím-me m̄ó etúu áte aá, ⁴⁴ "Nōné', weelāŋgé modmod dyam áde áb̄ēnlédé, boŋ k̄ě élúmed yāl wée prise, ásimen wē. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosee ehedeé, álúmed bad wēé m̄ósāā." ⁴⁵ Boŋ ké nē, áde ane mod abídé, ankē, áke ákalé m̄ó níme nkalaŋ hōm ásyāāl. Ankal m̄ó bwāmbwam nyaa eche Yesue éehēle'aá dyad ké ahóg asól ámp̄ē á ntálé. Ant̄im ádyeé' á mehóngé wée bad béesaá. Ké nē, bad béhīdē' mebwóg mēsýāāl béhyāg áwē.

2

*Yesue achōŋtē mod awě awédé epəd
(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)*

¹ Néé nguse é e'pun étómé, Yesue ansú ámbīd á Kapenahum. Bad bēnwōg bán ahúú. ² Ekud é bad énkūmēn áwe ndáb nyaa ehē etál éébēdeé á ndáb-te, ké á mmwē. Yesue akánlé'áá b̄ó eyale é Dyōb. ³ Héé d̄óo bad bēniin bépééné mod awě awédé epəd. ⁴ Boŋ ngáne ndun e mod émbēé áhed, bēnkēnhenlé m̄ó apēen wée Yesue ábédé. Né-ɔ́, bēnchāgē á ndáb m̄ín, bēnēdē nnəŋ ní ndáb á nló m̄ín wée Yesue ántyēemmē. Áde bém̄aá nnəŋ anede, bēnsudtén ane mod ebúm éche ánaa'íé ám̄ín wée Yesue ámbēē. ⁵ Ade Yesue ányíné adúbe ádē ábe bad bēwóó áte anláá ane mod awě awédé epəd aá, "A-mwān, nlāgséné wē mbéb." ⁶ Doŋge dé bemelēede bé mbéndé ábe bēndyēé ásē áhed bém̄bootéd anyoo áte á nlēm-tē bán, ⁷ "Chán anén mod áhēléé se áhōbē' enén ndin e akan? Asyāá Dyōb. Nzéé ahēlése álagsén mbéb ésebán Dyōb démp̄en?" ⁸ Abwōg-ábwōg Yesue anchēm b̄ó mewēmten. Héé ásedtēé b̄ó aáken, "Cheé ékáá boŋ nyéwōō' enén ndin e mewēmten?" ⁹ Ahéé áde dyam ásad, naa áhób wēé 'Nlāgséné wē mbéb,' káa áhób wēé, 'Syāá ásē, étéd échōŋ ebúm ébooted akē?" ¹⁰ Boŋ, mēlūméd nyé nén meé Mwān-a-Moonyon awóo kunze á nkōŋsé álagsen mbéb." D̄óo álāŋgēé ane mod awě awédé epəd aá, ¹¹ "Nlāŋge wē nēn, syāá ásē, étéd échōŋ ebúm, ésúe' á ndáb." ¹² Hē dēn wée moosyāál ánōnéé m̄ó nē, ane mod anhidé ásē, atéd éche ebúm ábootéd-te

ake. Yǎl enkóm bó áte bwámbwam, békēnē Dyōb, bēhōbē bán, “Séēnyínē sé enén ndín e dyam mbéd!”

Yesue achénlé Levi
(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ Ambíd e nê, Yesue antím ámbíd ámpē á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Ndun e mod empě áwē, ábootéd-te bó ayáged. ¹⁴ Ade átóméé á nzii, annyín nlad-é-tááse nhóg awě béchágé’áá bán Levié, mwán awě Alpaséé. Levié andyéé ásē á ndáb echě ákóbé’áá tááse áte. Héé Yesue álángeé mó aá, “Hídé me.” Dóo Levié átyéémé ámín bonj áhídē-’é mó.

¹⁵ Ambíd e pónde Yesue adyágé’áá ndyééd á ndáb wéé Levié. Ekud é besaad bé tááse ne bad bé mbéb bémpee bēhídé’áá mó. Bóbōo bēndyéé á tébele ne ábē bembapēé. ¹⁶ Ade donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bēbédé Befarisia bényíné Yesue ádyāg ndyééd ne ábē bad bé mbéb, ne besaad bé tááse, dóo bésedteé ábē bembapēé bánken, “Cheé ékás bonj ádyāg ndyééd ne échē ndín é bad?” ¹⁷ Ade Yesue áwógé nê, anláá bó aá, “Bad ábe bédyéé bwám béétógnenēé mod-a-bwel. Bad ábe bēkonle’ bōo bétógnéné mod-a-bwel. Meépedeé á nkōjsé áchēle bad ábe békóbnédé á’sō é’ Dyōb, bonj mpedé áyāle bad bé mbéb.”

*Nsedted tângene adid á yǎl
nzaa á mekáne-tê*
(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸ Pónde póg ebédé, bembapēé ábe Jōne, Ndusenē ne Befarisia bēndíd yǎl nzaa á mekáne-tê. Dóo bad behóg bépédé wéé Yesue bonj bésedte mó bánken, “Cheé ékás bonj bembapēé ábe Jōne, Ndusenē ne ábe Befarisia bēdidé yǎl nzaa á mekáne-tê bonj ábōñ pen bēdidé’?” ¹⁹ Yesue ankwentén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bélébpé á ngande e e’wóngé, bēhele bēdidé yǎl nzaa á mekáne-tê áde mod awě akude sómbé ádíi adé ne bó? Bēdidéé, béetāngenēé yǎl nzaa adid á mekáne-tê pónde echě mod awě akude sómbé ádíi ne bó. ²⁰ Bonj epun épě éche bēkobénné bó mod awě akude sómbé. Echē epun dóo bēdidté yǎl nzaa á mekáne-tê. ²¹ Nyēbíi nén bán nzé mod anabpe’ mbóté, eetédéé eped é abad ékōlē se ánabnéd nchun ní mbóté. Ayāle nze échē eped é abad ébótédé abób áte ébelé éhábndé abad éd nchun. Nê ábele’, échē epōn ékale’ áte tōmaa ngáne énsēbēé abé. ²² Melemlem nēngáne mod éetédēē mím mékōlē se ahé mó á nchun mé ntyág,* se ápen. Ayāle nze abelé nê, né mím méhōd kóñ ntyág riyéd, mím mémád asyoge ntyág-ke ámpē mbéb. Bonj bétédéé mím mékōlē, bēhé á ntyág mékōlē-te.”

Nsedted tângene
Mbwē-mé-nkóme-dte
(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Mbwē-mé-nkóme-áte nhóg Yesue atómé’áá á nzag e ngun-tê. Ambé ne ábē bembapēé. Ade békagké nê, dóo ábē bembapēé bēbótédé e’sóg é’ ngun apád. ²⁴ Héé Befarisia bēlāngéé Yesue bán, “Nōné’, cheé ékás bonj ábōñ bembapēé bébele dyam áde mbéndé éebagéé kunze ábel á mbwē-mé-nkóme-áte?” ²⁵ Yesue antimtén bó aá, “Nédē nyéelāā’ é mbéd á kálag e Dyōb dyam ádē kñ Dabidē ámbenlé ádē bétógé chōm éche bedyágkē ne ádē nzaa ékóbé mó ne ábē bad-é?” ²⁶ Ansól á Ndáb-e-Dyōb á pónde echě Abyataa ábédé prisē ambáábáa. Andyé e’wēle ábe é’bédé ndē e Dyōb.

* 2:22 Ntyág mímé bēbénlé ngob e nyam móo bēbénlátáá pónde eched.

Boŋ echēd mbéndé eébagēé mod ké nhóg kunze ádyē ábê e'wēle étōmēé Prise. Mwēn andyé ábē-ε káōŋne bad ábe bēnwoón mós donge.”²⁷ Dóo Yesue ásógtēé aá, “Dyōb dēnsēbē moonyon ahag, boŋ áttidē epun éche békōmmēé áte. Enkēnsébéé epun atíi boŋ áhagé moonyon aá ákōmme áte éché epun.”²⁸ Né-óó, Mwān-a-Moonyon awóó nkamlēn káōŋne ámīn e mbwε-mé-nkóme-áte.”

3

*Yesue achōŋté mod
awē ekáá éwédé
(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)*

¹ Hée Yesue átímé ámbid á ndáb e mekáne. Mod abédé áhed awē ekáá éwédé. ² Bad behóg ábe bēbédé áhed bēhédé'áá Yesue awusé akóben. Né-óó bēnóné'áá Yesue chodchod, ányin nzé ádid ane mod bwám á mbwε-mé-nkóme-áte. ³ Hée Yesue álāŋgēé ane mod aá, “Hyē étyéem á'sō hén!” ⁴ Dóo Yesue ásedtēé ábê bad aáken, “Nyéláa mε ké édé mbéndé ábel mboŋ á mbwε-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alonjé á mod, káa áwúu mós?” Boŋ bēnkēnhóbpe dyamdyam. ⁵ Anwóg ndutul á nlém-té bwāmbwam áyāle ábāb e'lēl bé nlém á abum. Hée ánóné bó ne meliŋgá, boŋ álāŋgē ane mod aá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyēé mós bwām ámpē. ⁶ Hée Befarisia bēbídé á ndáb e mekáne, boŋ békē bētānē bad bé epepé éche Herōde, ábwōg-ábwōg bóbōó bēhāgké Yesue áwúu mós.

*Ndun e mod ehidé
Yesue á edib é Galilia*

⁷ Yesue ne ábē bembapεε bēnhidé békē á edib é Galilia. Ndun e mod enhíd mós áwed. Ábê bad bēmbid á mbwóg e Galilia, á Judeya, ⁸ á Jerusalem, á mbwóg e Idumeya, á mbwóg echē edé échiníi eped é Jodan, ne á myad míme médé benben ne myad mémháá mé Tirε ne Sidon. Abén bad bépágé'áá wée Yesue áyāle bēnwōg mam míme ábélé'áá. ⁹ Bad bēmbuú áte nyaa echē echabé ámīn. Né-óó, Yesue anláá ábē bembapεε aá béboŋsen bōle ábel boŋ bad béekaŋnán mós. ¹⁰ Ammāđ ekud é bad achood, né-óó bad bésyāāl bēmpēe ábe békónlé'áá bēbuné ape wée ádíi, ásitēn mós ábel boŋ bédyεε bwám. ¹¹ Póndé tée echē e'dāádəŋ bé mbéb ábe é'bédé bad áte bényinnē mós, é'bélé'áá bad ábe é'díi áte bēhūnē áse, é'bōnē-ε bán, “Wε-εé edé Mwān a Dyōb!” ¹² Yesue ansím bó etúu áte aá bēlāŋgē bad nyaa e mod eche módíi.

*Yesue apwédé bembapεε
dyóm ne bébe*

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Hée Yesue áchógké á ekone mín, áchēnlē bad ábe áhédé'áá, boŋ bépág áwē. ¹⁴ Dóo ápwédé bad dyóm ne bébe ábē ne mós, áchagé bó aá bembapεε bé nlómag ábe álōmmē-ε ákal eyale é Dyōb. ¹⁵ Ambāg-ke bó ngine ábided bad e'dāádəŋ bé mbéb áte. ¹⁶ Ábê bad dyóm ne bébe bēbédéε: Simōne awe Yesue ánchuu'ε mbəŋ aá Petro; ¹⁷ Jemse bó mwānyan Jōne, bán ábe Zebēdie, (ábe Yesue ánchuu'ε mbəŋ aá Bwanegεε, awē adé bán, Bán bé ngin.) ¹⁸ Andreya bó Filibe, Batolomyo, Matyo, Tōmase, Jemse mwān awē Alfōse, Tadiōse, Simōne awē ambé á epepé é kán e alonj, ¹⁹ ne Judas Iskariōde awē antīm Yesue asóm.

*Béchágé Yesue bán Belzebul**(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23, 12.10)*

²⁰ Hée Yesue átímé á dyad. Ekud é bad ênkaán ámpē nyaa echē Yesue ne ábē bembapē bénkênwóngé póndé ádyé ndyééd. ²¹ Ade Yesue baányaj béwógé nê, bēnkē mós ahed, átéd mós áswên mós á ndáb áyāle bad béhóbé'áá nén bán, “Nló méésáa'é mós áte.” ²² Donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bémbíd á Jerusalem béhóbé'áá bán, “Belzebulé adé mós áte. Ene kâñ e e'dáádaj bé mbéb chō ebagé mós ngíne ábíded bad e'dáádaj bé mbéb áte.” ²³ Hée Yesue áchénlé bós boj ákanlé bós ngan aáken, “Chán Satané áhele se abídéd Satané? ²⁴ Nzé bad bé alon ahóg békábné áte, boj nchemtén méesē, ádé alon déehelē atyéem. ²⁵ Nzé abum á ndáb-pe ákábné áte, boj nchemtén méesē, ádé abum á ndáb déehelē atyéem. ²⁶ Né-óó, nzé nkamlen ní Satan ríkábné áte, boj bēn ne bēn bēwane, níme nkamlen méebemmé, mékwē, nípē-'e ásoğ. ²⁷ Né dós mod eéhelē se asól á ndáb e ngíne-e-mod se ádūm ábē bwēm ésebán asébpé mós ahan. Amaa-'áa mós ahan, boj atéd ábē bwēm é'syāāl. ²⁸ Ne mbále nlánje nyé nén meé Dyób délagsén bán bé baányaj mbéb rísyāāl níme bébélé káájne nzyáj ké ehéé eché bébídte á nsāl. ²⁹ Boj kénzéé awé ahóbé e'bébtéd é' mekan tñjenge Edáádaj éche Esáá, éekudté alagsen mbéd. Abelé mbéb níme mééwóo alagsen.” ³⁰ Yesue anhób nén áyāle bad béhóbé'áá bán, “Edáádaj é mbéb édé mós áte.”

*Yesue nyaá ne baányaj**(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)*

³¹ Hée Yesue nyaá ne Yesue baányaj bépédé, bétyéem é ebwóg-te, boj bélómē mós achæg. ³² Ndun e mod enlāñnéd Yesue. Bēndyéé ásē. Dós bēlāngéé mós bán, “Echōñ nyon ne baányaj bédé á ebwóg-te béhede we.” ³³ Hée Yesue ásedtéé bós aáken, “Nzéé adé echēm nyaj, benzéé-'e bédé bāñned?” ³⁴ Dós Yesue ánōnéé bad ábe bēlāñnéde mós nê, boj áhōbē' áa, “Echēm nyaj ne bāñned bós bēn! ³⁵ Kénzéé awé abele mam níme Dyób áhedéé adli mwāñned, abé-'e echēm nyaj.”

4*Ngan e mbál-e-bū**(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)*

¹ Yesue ambootéd bad ayáged ámpē á nkæg mé edib é Galilia. Bad ábe bēnlāñnéd mós bēntōmtēn abuu áte, nê démbēl asól á bōle-tē ádyēé áwēd-te. Abē bōle bēmbē á edib-tē. Ene ndun e mod chós-'e enlyǎğ á nkin mé edib. ² Abēnládtáá ngan áyáged bós mekan hiin. Ankalé bós ngan áa, ³ “Nyéwóglēn! Nkwel-é-nzag nhóg ankē mbál asob á nzag-tē. ⁴ Ade ásobéé mós nê, donje dénhūn á nzii-tē, menōn mēmpē mémad mós asōmted. ⁵ Donje dénhūn á meláá-tē wéé ndōob énkēmbuú' é áte. Enwāmsēn abíd ásē ngáne ndōob énkēnchapé ásē. ⁶ Boj néé enyēn é ngíne épédé ényāād ábē bwēm é'wé-'e, áyāle nkanj ménkēnsónlé bós á ndōob-tē bwām. ⁷ Mbál mémpēe ménhūn wéé mekōd médíí. Néé mekōd mé mékwógé, mékāj akwog áde ábē bwēm, nê ábel bēnkēnchyáá' é. ⁸ Boj donje dé mbál dénhūn á ndōob e bwām. Mmén mbál mémbíd ásē bwām, ríkwoğ, ríchyáá-'e. Donje dé e'sóg dénwālē móom mé mbum meláán, donje móom ntóób, ábíní-'e, mbwókel.” ⁹ Yesue ansógéd enén ngan áa, “Kénzéé awé awóó metúu, áwóge'.”

Nzom echē ekáá boŋ Yesue ákalé ngan

(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Ade Yesue ályágé mwēmpen, ábē bembapēe dyōm ne bébe ne bad ábe bémbē ne mó, bénlāā mó bán átógned bó échē ngan. ¹¹ Héé Yesue álanǵéé bó aá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábíi kun e nkamlen rímē, boŋ ne bad bémpēe abele aá béwóge’ rímén mekan mésyāāl dásō á ngan-tē. ¹² Abelé nē, ábel boŋ, ké bényīnē ké nyīnén, béechemé, ké béwōgē ké wógén béēsōntān áyāle nzé básōnténé né bétimén Dyōb, békūd-te alagsen dé mbéb.”

Yesue atógké ngan e nsob a mbál-e-bū

(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ Dóo Yesue áseǵtéé bó aáken, “Nédé nyéēsōntēnéé enén ngan-ε? Nzé nyéēsōntēne chō chán-nō nyémwēé échíníi ngan asōntēn? ¹⁴ Nsob-a-mbál awéne eyale é Dyōb. ¹⁵ Donǵe á bad bédé nēngáne mbál ríme ríhúné á nzii-tē. Nzé béwóge’ eyale é Dyōb ábwōg-ábwōg Satanε abelé áhye ahúd bó chō á nlém-tē. ¹⁶ Abíníi bédé nēngáne mbál ríme ríhúné á meláá-tē. Béwóge’ eyale é Dyōb, ábwōg-ábwōg békōb-pe chō ne menyīnge. ¹⁷ Boŋ échē eyale éewēnnāádtē bó á nlém-tē, bédúbpe-ε chō dásō á esōŋ é pónǵé. Né-óó, nzé ndutul ne metake bépédé áyāle échē eyale bédol yāl ámbíd ábwōg-ábwōg. ¹⁸ Abíníi-ε bédíi nēé mbál ríme ríhúné á mekōd-te. Bédíi bad ábe béwóge’ eyale é Dyōb, ¹⁹ boŋ mpúlé mé nkōŋsé ne adəŋ dé abud á bwēm awóŋ, ne ahəd á bwēm bémpēe ákəŋ bó nlém áte nyaa echē béehéléé e’pum achyáa. ²⁰ Boŋ bad ábe bédé nēngáne mbál ríme ríhúné á ndəəb echē eboó yāl, bédíi bad ábe béwóge’ eyale é Dyōb, békōb-pe chō, béchyāā-ε e’sǵ abe é’wánlé mesōŋgé mé mbum móom meláán, móom ntóob ne mbwókel.”

Nzé béchódé etrukánj béekōŋgéé chō

(Luk 8.16-18)

²¹ Héé Yesue áseǵtéé ene ndun e mod aáken, “Mod asónléé etrukánj échē ámáá achod á ndáb-te, ábānē chō á ebwōg-sé ké’ε á anōŋ sé-ye? Saá á atii dé etrukánj mín dōó abelé ábānē chō? ²² Chōm ké éhéé éche ékōŋnéde ébíd á enyēn. Ké éhéé-ε éche békúténé bédibé chō. ²³ Kénzée’ awē awóó metúu, áwóge’.

²⁴ “Nyétōŋ chōm-εε nyéwógeé anōn áte bwām! Melemlem mé nhəǵtéd ríme ébénléde wéé wēn móó Dyōb dōmpē débēnlédte, ábēnléd-te mó tómaa ngáne wēmbēnlédte wéé wēn. ²⁵ Kénzée’ awē awóó nsōntēn rí kun é nkamlen rí mín, Dyōb débād mó rímé nsōntēn abe. Ane awē mó-ε eewóo, Dyōb dékóbén mó káəŋne mwāmpīn awē awóó.”

Ngan e mbál-e-bū

²⁶ Yesue ambé áhóbe aá, “Nkamlen rí Dyōb rídíi nēngáne mod awē akíi mbál-e-bū asob á nzag-tē, ²⁷ áŵim ámbíd á ndáb, nkūu ákūne’, mūte ábelé ríme nsón. Ene pónǵé esyāál, mbál ébide áse, ékwōge’ ésebán abíe’ ngáne nē ábēnladté. ²⁸ Ndəəb chēn-εé ebele boŋ bwēm é’kwogé’, é’chyāā-ε e’pum. Nlóm rí byaá móó rísēbpe abíd, ámbíd e pónǵé mbwéem káəŋne ásoǵ, e’sǵ bómpē é’bíd. ²⁹ Boŋ nzé e’sǵ é’máá awúu, ábwōg-ábwōg ane mod abelé atéd páá áke dé apád áyāle pónǵé échē bēpadéé epedé.”

Ngan e mbál ríme ríchíné

(Mat 13.31-32, 34; Luk 13.18-19)

³⁰ Hée Yesue áhóbéé ámpē aáken, “Cheé déhéléé-se déhəgtén nkamlən rí Dyöb-ē? Ngan ehéé débēnlédte échē ēlūmēd ngáne nímē nkamlən rídíí-ye? ³¹ Ndii nēngáne mbwé e mbál-e-bū echē mod átédé bonj ásob á nzag-tē. Mbál-e-bū edé mwāmpin bwāmbwam nze béhəgténé chó ne mbál mémpēe nime rídé á nkōnsé. ³² Bonj nze ékwógé, ékale’ tómaa e’sum* é’syāāl, éwóo-’e ngen échē menən méhyagké mūm alónj áte.” ³³ Yesue akānlé’áá bad eyale é Dyöb, ábenláád ekud é ngan émpēe nēngáne échén. Akānlé’áá bó nyaa echē básōrtēnnē. ³⁴ Eékanle’áá bó áde ébenlédéé ngan, bonj nze anlyəg mwēmpen ne ábe bembapēe aláá bó mam mésyāāl nime échē ngan éhóbéé.

Yesue ahóódté ekukud
(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Echē epun dēn ngukél, dōo Yesue álāngéé ábē bembapēe aá, “Syāá déchabe pēd e edib eníníí.” ³⁶ Hée ábē bembapēe béchénné ene ndun e mod bonj básēlē á bōle-tē wéé Yesue ámbēē bonj békēené mó. Myāle mémpēe mémbē áhed. ³⁷ Abwāg-ábwāg dōo ekukud é ngine ébóótédé atóm, bonj mendíb mésēlē á bōle-tē nyaa echē bōle bēmpōnné asú á mendíb sé. ³⁸ Yesue ambé á bōle-tē á pēd e mbíd. Annaá ásē ábānē nló á mbónjé mīn, ákūne’. Hée bényeméé mó ásē, bonj bēlāngē mó bánken, “Á meléed, weewóo’é wē pónké ée syānē dēdíí á kwéed-te-ye?” ³⁹ Hée Yesue átyéémé ámin bonj ákānnē échē ekukud áte aá éhóo, aláá-’e mendíb aá mēsud. Ekukud énsōg awan, ekide-’e éhóótéd áte. ⁴⁰ Hée Yesue ásedtēé bó aáken, “Cheé ékóó bonj nyéwōgē mbwóg? Nyéewóo’é adúbe kááj ne bōob-e?” ⁴¹ Bonj mbwóg ménkōb bó bwāmbwam, básēdté nhóg ne aníníí bánken, “Ebál e mod éhéé chén échē káájne ekukud ne mendíb bēwógné?”

5

Yesue achōjté mod awe
awóó e’ dāóđəj bé mbéb

(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Yesue ne ábē bembapēe bēmpē á pēd e edib eníníí, á mbwóg e Gerasin. ² Ade Yesue ábíde á bōle-tē bídén, ambomén mod awé abíde á soóbadē. Edāóđəj é mbéb émbē ane mod áte. ³ Á soóbadē dōo ádyéé’áá. Modmod enkēnhēnlé mó abane á mehanj ámpē, ké ne bengōbēngōbē. ⁴ Ayāle ngen ne ngen, béháá’áá mó ne e’pwōg ne bengōbēngōbē bonj ké nē aselé’áá bengōbēngōbē áhentéd-te e’pwōg bē áte. Antómtén ngine awónj nyaa echē modmod éehēle’áá mó abwōge. ⁵ Atamnádtáá á soóbadē ne á e’kone-tē nkuu ne mūte, ábōnē e’saád ákweltáád-te yāl ne meláá.

⁶ Ane mod abédé mwā etūn áde ányíné Yesue. Hée ányógté mehélé, bonj ábwōgē mebóbōj áwē e’só-te, ⁷ ábōnē esaád é ngine, áhābē aá, “Á-Yesu, Mwān á Dyöb á Ngum, cheé sóo déwójné? Ncháa wē á dīn á Dyöb mēé weekógsán mē.” ⁸ Ane mod anhób nē áyāle Yesue anláá edāóđəj é mbéb aá, “Á-edāóđəj é mbéb, bíd ane mod áte!” ⁹ Dōo Yesue ásedtēé mó aáken, “Chán dīn ádíí wē?” Ankwentén aá, “Dīn ádíí mē bán Amudtēe, áyāle sēbuú áte.” ¹⁰ Ambé ácháá Yesue aá eénānē’ ábē e’ dāóđəj bé mbéb ene mbwóg.

¹¹ Bōob-póó, sánkalaa á esōg é nguu chó-’e ébédé benben ne áhed, édyāg medyá á mbám mé ekone. ¹² Hée ábē e’ dāóđəj bé mbéb é’cháá’é Yesue

* 4:32 Bán bé mel nēe ndónj.

bán, “Lóm sé á nguu-tê wê, émwe sésôl chós áte.”¹³ Héé Yesue ábágé bós kunze bon é’bídé ane mod áte. Abíd áde é’bídé ane mod áte é’sôlé éché nguu áte. Echê esog ébédé dyam e’kálé é’ nguu é’be. Abwōg-ábwōg échê esog émpādē ásē, ényəgté’ á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-té, éhó’-e.

¹⁴ Benon bé nguu béntōm mehélé á dyad-tê ne á mebwōg níme médé benben, ákale bad dyam áde ábénlédé. Abê bad bémbíd áke dényín. ¹⁵ Ade bépédé wéé Yesue bon bényín ane mod awé ndun e e’daádəŋ bé mbéb émbēé áte, néé ádyéé ásē, ahédé’-e bwēm á yāl bwām, adyē’-e sen, mbwōg ménkōb bós. ¹⁶ Bad ábe bényín adé dyam bēnlāá ábē bad ngáne émbēnlédte ne ane mod awé e’daádəŋ bé mbéb bēmbēé áte. Bēnlāá’-e bós dyam áde ábénlédé ne échê esog é nguu. ¹⁷ Héé ábē bad bēbóótédé Yesue achán bán ásyəá awab mbwōg. ¹⁸ Ade Yesue ásólé á bōle-tê, ane mod awé e’daádəŋ bé mbéb bēmbēé áte nē anchán mós aá búmō bēkag. ¹⁹ Bon Yesue enkēnkwentēnné. Anláá mós aá, “Súé’ áwōŋ dyad, éke éláá ábon bad ndale e dyam eche Sánjwéé ábénlé wē ne ngáne ápédé wē ngol awóg.” ²⁰ Hē dós ane mod áhídté bon ákag á mbwōg e Dekapolis.* Akanlé mod té dyam áde Yesue ábénlé mós. Bad bésyāā ábe bēnwōg, yāl enkóm bé áte bwāmbwam.

*Yesue achōŋté mmwaád nhóg,
ápūūd-te Jairuse mwān*

(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Yesue antīm ámbíd á pēd e edib eníní ne bōle. Ade ápédé á nkin nímíní, ndun e mod enkanjén áhed. ²² Dós mod nhóg awé akamlan ndáb e mekáne awé béchágé’áá bán Jairuse ápédé áhed. Anyín áde anyíné Yesue, ankwē ásē áwe mekuu. ²³ Ne mechánjé mé ngíne áhōbē aá, “Awem mwān a mmwaád awág. Sōn, hyē ébán mós ekáá á yāl, ábel nén ádyee bwām, ábē’-e á alongé.” ²⁴ Héé Yesue áhídé mós. Ekud é bad éhídé’áá Yesue nyaa echē bēnkanjēnné mós.

²⁵ Mmwaád nhóg-ke ambé áhed awé anwōŋ nkole níme mekií mébídé’áá mós á yāl pónde ésyāā. Mmē nkole mbédé mós á yāl á etún é dyóm-a-mwé ne mbē. ²⁶ Atagé híin á mekáá mé bad bé e’bó, abébéd-te ngáb esyāāl echē ánwōŋgē, bon ké nē enkēndyé’-e bwām, nkole mbādē bádén. ²⁷ Anén mmwaád anwóg mam níme Yesue ábélé’áá, dós ábídé mós ámbíd átínté ene ndun e mod bon ásitán mós nkobe. ²⁸ Ayāle anhób áwe nlém-tē aá nzé mósiténé ké nímē nkobe, né móodyéé bwām. ²⁹ Asitén áde ane mmwaád ásiténé Yesue nkobe, mekií níme mébídé’áá mós á yāl ménsēle, awóg-ke á yāl aá móchoó. ³⁰ Abwōg-ábwōg Yesue ambii aá ngíne ebídé mós á yāl. Hē dós ákúnnédé átínté ene ndun e mod, bon ásedte aáken, “Nzéé asiténé me nkobe?” ³¹ Dós ábē bembapēé bēkwentanné mós bánken, “Néé ényíné bad békánjé wē á yāl nén ésedte’ wēé ken nzéé asiténé wē-yē?” ³² Ké nē, Yesue ambé ánōné’ ekide ányín mod awé asiténé mós. ³³ Héé ane mmwaád ábóótédé anəŋ ne mbwōg áde anyíné chōm-éé ébénlédé mós. Dós ápédé wéé Yesue bon ákwag mós á mekuu, álāŋgē mós mbále esyāā. ³⁴ Héé Yesue álāŋgēé mós aá, “A mwān-a-mmwaád, adúbe ádōŋ ádíde wē bwām. Kāg ne nsan. Ndutul echōŋ chós’-e émaa.”

³⁵ Ade Yesue áhōbēé nē, dós bad behóg ábe bēbídé á ndáb wéé Jairuse bēlāŋgēé Jairuse bán, “Awoŋ mwān amaa mós awé. Cheé étōgnéé Meléede ataged?” ³⁶ Bon Yesue enkēntédte dyam áde bēhóbé néé dyam. Héé

* 5:20 Dekapolis: adii mbwōg e myad dyóm.

álāngē ane mod a nkamlen aá, “Weewógé mbwóg! Dúbé dúbpén.”³⁷ Yesue enkēmmwēé aá mod ampée áhíd mó étōmēé Petro ne Jemse bó mwānyan Jone.³⁸ Ade bépédé á ndáb wēe Jairuse dōó anyíne mpuuté, awóg-ke mewé mé ngíne níme bad béchye’é.³⁹ Héé ásólé á ndáb-te bon ásedté bō aáken, “Cheé ékás bon nyébelé’ nímén mpuuté, nyéchyē-é mewé? Ane mwān eewédēé, akúne kúnén.”⁴⁰ Bon bēmbbootéd mó awō. Ambidéd bō mod asyāál á ebwóg-te. Antéd ane mwān sáá bō nyan ne ábē bembapēe bēláán, bēsāl á ton echē ane mwān ámbēē áte.⁴¹ Héé Yesue áchāngé ane mwān á ekáá, bon álāngē mó aá, “Talíta kúm,” (awē adé bán, “A-mwān a ngōndere, nlānge we mēé, hidé ásē.”)⁴² Ane mwān anhidé ásē ábwōg-ábwōg, ábootéd-te akē. (Abédé dyōm á mwē ne mbē.) Yāl enkóm bō áte híin áde nén ábénlédé.⁴³ Héé Yesue ásimēé bō etúu áte aá bēelāngē modmod dyam áde ábénlédé, aláá-’é bō aá bébe ane mwān ndyééd.

6

*Bad bé Nazaret béekobēé Yesue
(Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)*

¹ Yesue anhidé adé hōm, asú awē dyad nchoo ne ábē bembapēe.² Néé mbwē-mé-nkóme-áte nípédé, ambootéd ayáged á ndáb e mekáne. Bad híin bēmbē áhed. Ade bēwógé áde ayáge yāl enkóm bō áte. Bésédte bánken, “Héé mó ábidné nímén mésyāāl-ē? Ndin e debyéé éhéé bēbágé mó nén? Chán ámwagké nímén menyáké abel-é? ³ Kíné saá kápéntaa ádíi-yé? Saá mwān awē Maria nén-é? Kíné saá Jemse, Josebe, Judase ne Simōne bōó bédé baányan-é? Baányan bé bebaád bésyāāl-le ámpē béedyéé’é ádyad-tē hén ne syánē-yé?” Né-óó, bēnkóó Yesue.⁴ Dōó álāngēé bō aá, “Nkal e’dáádān awóó’ edúbé hōm ásyāāl étōmēé awē dyad, awē túmbé-te ne awē abum á ndáb.”⁵ Eéheleé menyáké ké mehóg abel áhed, étōmēé nguse é bad bé nkole ábe ábáné mekáá á yāl, bēdyē-’é bwām.⁶ Yāl enkóm mó áte bwāmbwam ne adúbe áde bad bēnkēnwóngé.

*Yesue alómé bembapēe dyōm ne bébe
(Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)*

Dōó Yesue ákíí á myad mésad níme médé bēnben, ayāgtē bad.⁷ Anchéle ábē bembapēe dyōm ne bébe. Anlād bō áte, alóm bō bébe ne bébe. Ambē-’é bō kunze ábided bad e’dáádān bé mbéb áte.⁸ Anlyágtén bō aá, “Nyéewánlé chōmchōm á eke étōmēé ntōn. Nyéewánlé ndyééd ké’ē ekwē, mod eesóó-’é mōné á mesó mé abad.⁹ Nyéhē metámbé bon nyéewánlé mbóté ébe.”¹⁰ Ambád aá, “Ndáb ké ehéé echē ekobé nyé nyédyēē áhed káān ne pōndé echē nyéhídtēé áde dyad.¹¹ Nzé nyēpedé dyad áde béekobēé nyé, káa béekwenteneé nyé awóglēn, nyétēdē dō, nyékūd-te ebumbú á mekuu, álúmed nén bán échab ebébtéd énonē bēn.”¹² Né-óó, bēnkē bēkalé’ eyale é Dyōb bán bad bēte de ádab abé dé mbéb.¹³ Bēmbidéd bad e’dáádān bé mbéb híin áte, bēwāgtē bad bé nkole híin ne dyōg dé menzab, bēchōōd bō.

*Kwééd echē Jone, Ndusene
(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)*

¹⁴ Bōōb-pōó, Herōde anwóg mam mésyāāl níme Yesue ábélé’áá. Ayāle mam mé bwām níme Yesue ábélé’áá mēmbēl ambyēen hōm ásyāāl. Donje á bad bēhóbé’áá bán, “Jone, Ndusene apuúdé. Néé ákás bon awón ngíne ábel nímén menyáké mésyāāl.”¹⁵ Bēmpēe bēhōbē bán, “Elaijaa móódé.”

Abíníí-'ε bán, "Adii nkal e'daðádəŋ nēŋgáne nhóg átínté e bekal bé'daðádəŋ ábe bémbē se' bɔɔd." ¹⁶ Ade Herode áwógé nê anhób aá, "Jone, Ndusene awē mēmbenlē boŋ bésēl nló mɔɔdé. Atimé ámbīd á alongé." ¹⁷ Herode anhób nē áyāle anlóm bad aá békōb Jone, béhan mɔ, bēhé-'ε mɔ á mbwəg. Ambel nēn áyāle Herodyase, mwaád awē mwānyan, Filibe ánsēbēē awōŋ, anwōŋ mɔ. ¹⁸ Jone alāŋgē'áá Herode pónDé téé aá, "Weewóó'ε kunze áwōŋ Herodyase, mmwaád awē mwānyon." ¹⁹ Né-ɔɔ, Herodyase anhíi Jone pél á nlém-tē, áhéde-'ε aá mɔwúu mɔ. Boŋ Herode ambēl enkēnhenlē. ²⁰ Herode ambé mbwəg áte tēŋgene Jone áyāle ambii aá adii mod a bwām awē asáá. Né-ɔɔ akōŋgē mɔ bwām, ábel boŋ dyam dé mbéb déebenlād mɔ. Adáá'áá mɔ awóglēn kénéé édii bán pónDé téé nzé anwóglēn mɔ, atagé'áá áte á mewēmtēn-tē bwāmbwam. ²¹ Kóŋŋe á asóg, Herodyase ankūd nzii echē áhéde'áá. Nēn ábédé epun-éε Herode ábélé'áá ngande áwēmtēn epun-éε ánychāādte. A ngande wē, Herode anlébé ábē bad bémbáá bé ngómena, bad bémbáá bé sánze, ne kase é bad é mbwəg á Galilia. ²² Echē epun mwān a mmwaád awē Herodyase anhyē aság esáke. Nē dénwōgēd Herode ne ábē beken menyinje. Né-ɔɔ, Kōŋ Herode ansedé ane mwān a mmwaád aáken, "Cheé édáá wéé mbē wε? Mēbē wε kéchéé échē éhédeé." ²³ Nēn dēmbēl ammwé melē, álāŋgē mɔ aá, "Mmwāg melē mēé, mēbéé wε kéchéé éche éhédeé. Ké eped é mbwəg échēm échē ríkamlanné." ²⁴ Né-ɔɔ ane mwān ankē nyaá aseded aáken, "Cheé méhédeñné mɔ?" Dóo nyaá átímténé mɔ aá, "Hedén mɔ nló níme Jone, Ndusene." ²⁵ Héε ane mwān átímé ámbīd ábwəg-ábwəg wéε kōŋ, boŋ álāŋgē mɔ aá, "Bāg me nló níme Jone, Ndusene á taplēt-te hén bɔɔb." ²⁶ Nēn dénwōgēd kōŋ Herode ndutul bwāmbwam, boŋ ngáne ámmadté melē amwé á'sō wéε ábē beken, enkēnhenlē mɔ nló níme Jone abáan. ²⁷ Héε álómé sánze póg aá épeen nló níme Jone. Ene sánze enkē á ndáb e mbwəg, esél Jone nló, ²⁸ épēēn nímé nló á taplēt-te, ábē ane mwān a mmwaád. Ane mwān a mmwaád mɔ-'ε ábe nyaá. ²⁹ Ade Jone ábe bembapeε béwógé nē, bēmpē, bétéd mɔ ndim, béke bélíme.

Yesue adídté e'kále é' bad é'taan

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Jōn 6.1-14)

³⁰ Bembapeε bé nlomag ábe Yesue ánlōmmē bēnhūu bétán mɔ beláá-'ε mɔ mekan mésyāāl níme bébéle ne níme béyágté. ³¹ Ekud é bad épágé'áá wéε Yesue ne ábē bembapeε bétímé-'ε ámbīd nyaá echē Yesue ne ábē bembapeε benkēnwōŋgē etál ádyé ké ndyééd. Dóo Yesue álāŋgēé ábē bembapeε aá, "Syāá détim á ahāŋgē á hōm. Boŋ nyékóme áte mwāmpin." ³² Hē dóo bésólé á bōle-tē, boŋ bétímé' á ahāŋgē á hōm. ³³ Ekud é bad ényīn áde békagké, bēnchēm-me bɔ ábwəg-ábwəg. Ábē bad bémbīd myad ne myad, békēēn mekuu, bényāgēd á'sō ne mekuu, bésébé ape wéε Yesue ne ábē bembapeε békágé'áá. ³⁴ Ade Yesue ábīd á bōle-tē boŋ anyín ene ndun e mod, antómtén bɔ ngol abé áyāle bēbédé néε rídyon ní mbód níme méēwōo nnōn. Né-ɔɔ ambootéd bɔ ekud é mekan ayáged. ³⁵ Ade bīn é'bóótédé ahín, ábē bembapeε bēmpē áwē, bēhōbē nēn bán, "Hén ádé á etūn-tē, pónDé emaa-'ε atóm bwāmbwam. ³⁶ Láá ábén bad bétíme' á myad-tē níme médé benben, ábel bēn béchan medyé níme bēdyēē." ³⁷ Boŋ Yesue antímtén bɔ aá, "Nyé bɔ nyébe bɔ chōm éche bēdyēē." Héε bésēdtéé mɔ bánken, "Ehede wéé séke séchan e'wēle é' mbwókel é káppe ébe, * sébe

* 6:37 Mbwókel é káppe ébe: ébédé nsábe ní mod nhóg áyāle ngon waam.

bó, bédyê-ye?” ³⁸ Héé ásedtéé bó aáken, “E’wele é’tán nyéwóó? Nyéke nyénan.” Ade bémáá anan dóo béléngéé mó bán, “E’wele é’dé é’taan ne síú ébe.” ³⁹ Héé Yesue álángeé ábē bembapēe aá bébel bad, békaben áte monje ne monje bédyēe á nkáákāa mín. ⁴⁰ Né-óó ábe bad béndyēé ásé, donje á monje, mbwókél é bad, donje-é móom mé bad métáan. ⁴¹ Hē dóo Yesue átédé ábē e’wele é’taan ne éché síú ébe, ánoné ámín, ásāgnān Dyōb, ákabtáád bó áte, bon ábagé ábē bembapēe aá békabpe ene ndun e mod. Ankabé-’e ábē bad kóáñne éché síú ébe. ⁴² Moosyáál andyé, akódtē. ⁴³ Bembapēe bēnlād e’wele ne síú éche énylǝg ásé, enlón e’lón dyóm ne é’be. ⁴⁴ Mesonjé mé baachóm ábe béndyē ene ndyééd mémbe e’kálé é’taan.

Yesue akil á mendib mín
(Mat 14.22-33; Jon 6.15-21)

⁴⁵ Melemlem mé pónde Yesue anláá ábē bembapēe aá bésól á bǝle-tē, békag á’só á Betsaida, á múde mé edib-é-nzab nímíní. Ade békagké nē, anláá ene ndun e mod aá bésūē’ áwab mendáb. ⁴⁶ Ade Yesue amáá bó alyágtēn, anchágé á ekone mín, ákáne. ⁴⁷ Néé ngukél épédé, Yesue ábē bembapēe bēmbēēn bǝle átínté e edib, Yesue-’e abé á nkin mwēnpēn. ⁴⁸ Annyín aá ábē bembapēe bétage ákeēn bǝle áyāle epub é ngine émbíd bó á’sō-te. Né-óó, dyam-éé áde epog-ne-ngwa ankē bó atán, ákag á mendib mín. Ahedé’áá aá mótom bó ámín. ⁴⁹ Bon anyín áde bényíné akag á mendib mín, bēnwēmtēn bán nwú móo ndé. Héé bēbóótédé abón. ⁵⁰ Bébóné’áá áyāle áde bényíné mó, mbwóg ménkōb bó moosyáál bwāmbwam. Abwōg-ábwōg Yesue anláá bó aá, “Nlém mééhūnē nyé, meé ndé. Nyéebáá’.” ⁵¹ Héé ásolé á bǝle-tē wēe bēmbēē, epub-pe énsōg atóm. Yāl enkóm ábe bembapēe áte bwāmbwam. ⁵² Yāl enkóm bó áte áyāle bēnkénsóñtēnné chōm-éē menyáké míme ámbēnlé ádíde e’kálé é’ bad é’taan rílúmtéé. Bēnkēnhenlé-’e achem.

Yesue achōñté bad
bé nkole á Genesarēt
(Mat 14.34-36)

⁵³ Néé bécháppe edib-é-nzab, bēmpě á múde nímíní, á mbwóg e Genesarēt. Ahed-taá bēntāá-’é bǝle. ⁵⁴ Bēbídé-’aá á bǝle-tē bídēn bad béchēm-me Yesue. ⁵⁵ Héé bényágté mbwóg áte esyáál bēpēmē bad bé nkole á mekále mín, békēēné’ hōm téé áde bēnwōgkē bán Yesue adé. ⁵⁶ Hōm téé-’e áde Yesue ánkeé, á myad mémabáá ne mésad, ne wēe bad bélóó á nzag-tē, bad bēpéēné’áá bad bé nkole wēe bad bēbúdē aladen á dyad-tē ákáb nyonjé. Néé bēmpēēnné bó, bēchāā mó bán ámwē bad bé nkole bésiten ké mesó mé mbóté míme. Né-óó bad bé nkole bésyāāl ábe bēnsitēn míme mesó mé mbóté béndyēé bwām.

7

Ayáged dé betaa
(Mat 15.1-9)

¹ Befarisia ne donje dé bemeléde bé mbéndé ábe bēmbíd á Jerusalem bēnlāñnéd Yesue áwóglēn mó. ² Bēnnyín bán donje dé bembapēe ábe Yesue bédyāg medyé ne mekáá mé mbinde, nédé bēwobpe’aá mekáá nyaa échē Befarisia bēhōbē bán bétāñgéné awobe. ³ Befarisia ne bad bé Israel ábe belyágé ásé bésyāāl bēhídē ayáge áde bēnkudtē wēe ábāb betaa. Bēedyāgkē ndyééd ésebān bēwōbpé mekáá nyaa échē etāñgéné. ⁴ Pónde

echê mod ábídée á dyon-tê, eedyágkê chõmchõm ésebán asébpé yál awobe. Mbéndé édé-'ε ámpē híin échê béhídeé, nêngáne awobe á bwēm bwām. Bwēm nêngáne kôb, mbeé, kúmbe é e'kii, ne bwēm née mebendé. ⁵ Héε Befarisia ne bemelēde bé mbéndé bésēdtēé Yesue bánken, “Cheé ékáá boŋ ábõŋ bembapeε bééhíde' ayáge áde ábēd betaa bétédndé sé? Bedyág ndyéed áde béewopēé mekáá nyaa echê éhēdnadté.” ⁶ Yesue antimtén bó aá, “Nkal é'dáádəŋ Yesayaa antəŋgēn áde ánhõbpē ne e'yale ábe Dyõb dénlõmēnnē mó təŋgene nyé bedog-badé, ngáne étēnlédé nēn, 'Ábēn bad bēbage me edúbé é nsal ngēn, boŋ nímab nlém méesaá áwēm. ⁷ Edúbé éche bēbageé me éesaá dyamdiam, áyāle bēyágte bad áhíd mbéndé é baányon byánán édií mbéndé é Dyõb.” ⁸ Nyētēdté mbéndé é Dyõb boŋ pen nyéhíde ayáge á baányon.” ⁹ Héε Yesue ábádeé aá, “Nyēbenlad mwane átēde mbéndé é Dyõb ábel nēn nyéhíde ayáge ádēn dēn. ¹⁰ Mosēε ahóbé aá, 'Béé sóó ne nyon edúbé.' Ahób-pe ámpē aá, 'Kéznéé awē ahóbé sáá ké'ε nyaá dyam dé mbéb áyāl bétəŋgéné béwúú mó.' ¹¹ Boŋ nyēyágte nēn bán nze mod awóó chõm éche ántəŋgēnnē sáá ké'ε nyaá awõŋgen boŋ ahóbé aá, 'Echén chõm édé Kóban,' (Nē adé bán édií chõm é Dyõb), ¹² né eewóó'ε nzom áwõŋgen sáá ké'ε nyaá. ¹³ Né-óó, áde ayáge áde nyēbageé bad ábélé nyéetédéé eyale é Dyõb née dyam. Mam méde-'ε ámpē híin née nímén míme nyébeleé.”

*Mam míme mébele boŋ
mod eesáá' á'sõ é Dyõb
(Mat 15.10-20)*

¹⁴ Héε Yesue áchēnléé ene ndun e mod boŋ álāŋgē bó aá, “Nyéwóglēn, nyésõŋtēn-ne me. ¹⁵ Chõmchõm éesaá éche ébídé á ebwóg boŋ née ésólé mod áte ébel mó abé mbinde á'sõ é Dyõb. Boŋ chõm échê ébídé mod áte chóó ébele boŋ abé mbinde á'sõ é Dyõb.”* ¹⁷ Yesue anchené ene ndun e mod, asól á ndáb-te. Dóó ábē bembapeε bépédé boŋ bēlāŋgē mó bán átānled bó ene ngan. ¹⁸ Héε Yesue ákwēntanné bó aáken, “Nyēmpē nyéesõŋtānné-yε? Nyéenyínéé nēn bán kéchéé éche ésólé mod áte, éche ébídé á mbíd e ebwóg, éebeléé-sε mod abé mbinde á'sõ é Dyõb-ε? ¹⁹ Ngáne ésólé mod áte, éepagké mó á nlém-tē. Ebelé ésud mó dásõ á abum-tē ébíd-te.” (Yesue anhób nē álúmed nēn aá ndyéed ké ehéé eboó adyé.) ²⁰ Ambád aá, “Chõm échê ébídé mod áte chóó ébele boŋ eesáá' á'sõ é Dyõb. ²¹ Ayāle, á nlém mí mod-tē dóó mewēmtēn mé mbéb nēngáne akáb dé mesón, echíb, ne ewūen bēbídéé. Mmē mewēmtēn mó mébelte mod mbéb. ²² Akáb dé mesón á ndáb e'wõngé, abé dé metõg, ne abel á mam mé mbéb mémpēe nēngáne edogké, ábel mbinde é mekan, akón á bad, akal á bad metóm áyāl, abé á kúmbe ne abel dé e'yókél é' mekan. ²³ Mmēn mam mé mbéb mésyāal mébídé mod á nlém-tē mébelé-'ε mod eesáá' á'sõ é Dyõb.”

*Adúbe dé nken-a-mmwaád
(Mat 15.21-28)*

²⁴ Dóó Yesue ásyáŋgé boŋ ákáŋ á eped é mbwóg echê enchiitén myad mé Tirē ne Sidon. Héε ásólé ndáb póg, eéhede'aa-'ε aá modmod ábíí aá módé áwēd-te. Ké nē bēmbē bēbíí. ²⁵ Née mmwaád nhóg awē edáádəŋ é mbéb ébédé awe mwān a mmwaád áte áwógé bán Yesue adé áhed, ampē ákwē-'ε mó á mekuu. ²⁶ Ane mmwaád abédéε mmwaád a alon á Grikiá awē béchyáá á ped e mbwóg e Siria echê béchágéé bán Fonisia. Héε

* 7:15 Donje á kálag dé'sõ ábádé nchoo 16: “Kéznéé awē awóó metúú áwóg.”

ácháa' é Yesue aá ábíded mwān échē edāádəŋ é mbéb áte. ²⁷ Boŋ Yesue ankwentén mó aá, “Sé sébe sédide bēndem. Eesaá bwām átéd ndyééd e bānbān ábwēme mbwé.” ²⁸ Ane mmwaád ankwentén aá, “Nê dēn a-Sān, boŋ kááŋne mbwé echē edyéé á tēbele-sé ebelé edyéé píuted é medyé éche bēndem béhúnté.” ²⁹ Dóo Yesue álāŋgēé mó aá, “Áyāle échén ehób éche éhóbé nén, ehēle ésūē wē á ndáb. Edāádəŋ é mbéb éche ébédé awoŋ mwān áte étédte mó.” ³⁰ Né-óó, ane mmwaád ansú á ndáb, atán nēŋgáne mwān ánāŋgé á anən mīn. Echē edāádəŋ é mbéb émmád mó atēde.

*Yesue achōŋté mod awē
eewógne'aá, eehóbé'aá'-e dyam bwām*

³¹ Hée Yesue áhídté á mbwóg e Tirē, átimé á Sidən á pēd e edib é Galilia, átimnád á pēd e mbwóg e Myad Dyóm. ³² Bad behóg bēmpēén mod awē awē eewógne'aá, eehóbé'aá'-e dyam bwām. Abē bad bēnchāŋ Yesue bān ábān ane mod ekáá á yāl. ³³ Hée Yesue áhídnédé mó wēē ene ndun e mod édíí boŋ átimēn mó á ahōŋgé á hōm. Ansóléd memii á metúu nīme ane mod, ásob meléed boŋ ásitn mó echém. ³⁴ Hée Yesue ánóné ámīn, áheeméd áte, boŋ áhōbē aá, “Efáta,” nē adé nén bān, “Dibnéd.” ³⁵ Abwōg-ábwōg, ane mod ábootéd-te awógen, echém étyéém mó á nsal, ábootéd-te dyam ahób bwām. ³⁶ Hée Yesue ásíméé bó etúu áte aá béētúbpé modmod ádén akan dīn. Boŋ pónde tēé echē áhóbé aá béehóbé', bō'-e bēnabpé bó ahób hóbén. ³⁷ Bad bésyāal ábe bēnwōg, yāl enkóm bó áte nyaa echē echabé ámīn bwāmbwam. Béhóbé'áá bān, “Abēle' mam mésyāal bwām. Abēle kááŋne bad bé ndóg bēwógne', ábēle'-e e'hóbé é'hōbē dyam.”

8

*Yesue adídté e'kálé e' bad é'niin
(Mat 15.32-39)*

¹ Mmē mesú mēn ndun e mod empée empē wēē Yesue. Ngáne bēnkēnwōŋgé chōm-ēē bēdyágkē, Yesue anchélé ábē bembapēē, álāŋgē bó aá, ² “Ndé enén ndun e mod ngal áyāle békébé ne me e'pun é'láán, béēwóo'-áa chōm éche bēdyákē bōob. ³ Nzé nsúúténé bó nzaa bōob, né béhūn ásē á nzii áyāle bó doŋge á bad bēchábé abíd.” ⁴ Hée ábē bembapēē bétimtanné mó bānken, “Hée mod áhēle ákud ndyééd á ehýāŋge-tē hén echē ékwōg ábēn bad adyé-yē?” ⁵ Yesue ansédéd bó aáken, “E'wēle é'tāŋ nyéwóó?” Bēnkwentén bān, “E'wēle saámbé.” ⁶ Dóo álāŋgēé ene ndun e mod aá bēdyēē ásē á ndōob-tē. Hée átédé ábē e'wēle saámbé, ásāgnān Dyōb, ákabtád bó áte, ábagé ábē bembapēē, bō'-e békabpé ene ndun e mod. ⁷ Bēnwōŋ'-e baá nguse bé súu ésad. Yesue annaméd chōmpē. Amaá'-aá chō anamed, ábagé bembapēē aá békabe bad. ⁸ Bad bēndyē ene ndyééd, békód-te, kááŋ élyāg-ke ásē. Echē enlyāg ásē enlón e'lōŋ saámbé. ⁹ Mesōŋgé mé bad nīme méndyē ene ndyééd mébédé dyam e'kálé é'niin. Yesue ansúúú abē bad áwab mendáb. ¹⁰ Asúúté'-aá bó súútén, asól-le mó á bōle-tē ne ábē bembapēē, békē'-e á mbwóg e Dalmanuta.

*Befarisia béhēde' e'chemléd
(Mat 12.38-42; 16.1-4)*

¹¹ Befarisia bēmpē wēē Yesue bébootéd mó apentēn, béhēdné mó e'chemléd ábe é'húú ádyōb. Bébélé'áá nē ákag mó. ¹² Hée Yesue áhémédé áte, boŋ áhōbē aáken, “Cheé ékóó boŋ nyōŋgēl e'chii éhēdé e'chemléd? Ne

mbále, nlánge nyé nén meé, nyongel e'chii éekudté e'chemléd ké' ehóg." 13 Héé áchénné bó, boŋ ásōlē á bōlē-tē, átimé á pæd e edib eniníí.

Esulten é Befarisia

(Mat 16.5-12)

14 Bōōb-pōō, áde bembapæe ábe Yesue bésólé á bōlē-tē, bēnchatén e'wele awále áyāl. Ewele ehóg chēmpen chōō bēnlyāgnédte á bōlē-tē. 15 Héé Yesue álángeé bó aá, "Nyétéd pónde ne esulten é Befarisia ne éche Herōde." 16 Dōō békaleé bēn ne bēn bán, "Ahóbé nē áyāle deewánlēé e'wele áyāl." 17 Yesue ambíi chóm éche bēhóbēé, héé áseǵtéé bó aáken, "Cheé nyéhóbēé áyāle e'wele ábe nyéewō'é? Kááŋ ne' bōōb nyéebíi' é ké' nyéésōŋtenéé-yé? Chán nyélélé nlem á abum nén? 18 Nyéwóó mīd, nyéenyínnéé-yé? Nyéwóó'-e metúu nyéewógnéé-yé? Kááŋne bōōb nyéēkamtánné-yé? 19 Ade mēnkappé e'wele é'táan ádíde e'kálé é' bad é'táan, e'lōŋ é'tāŋ e'wele ábe bēnlyāg ásē ábe nyēnladté bēnlōnnē?" Bēnkwentén mó bán, "Dyōm ne é'be." 20 Ambád bó aseded ámpē aá, "Ade mēnkappé'-e ewele saámbé ádíde e'kálé é' bad é'niin, e'lōŋ é'tāŋ e'wele ábe bēnlyāg ásē ábe nyēnladté bēnlōnnē?" Bēnkwentén mó bán, "E'lōŋ saámbé." 21 Ambád bó aseded aáken, "Boŋ ké nē nyéésōŋtenéé-yé?"

Yesue achōŋté mod awē akwedé ndim

22 Yesue ne ábē bembapæe bēmpē á Betsaida. Ahed dōō bad behóg bépééné mod awē akwedé ndim áwē, boŋ béchāā mó bán ábān mó ekáá á yāl. 23 Yesue anchás ane mod á ekáá, áhidnéd mó á dyad-tē wē. Ansob mó meléed á mīd, abán mó mekáá á yāl, boŋ áseǵtéé mó aáken, "Enyíne chōmchōm-ε?" 24 Héé ane mod ánóné ámīn boŋ áhōbē aá, "Nnyíne bad boŋ bényínnad nēŋgāne mel míme mékag." 25 Héé Yesue ábáné mó mekáá á mīd ámpē. Dōō ane mod ákídté anōn, mīd mēndibnéd mó, ábootéd-te anyínen bwām. 26 Yesue ansúúd mó á ndáb, áhōbē aá, "Wētōgné'-e asól ádyad-tē ámpē."

Yesue mó adé Ane-awē-Béwógté

(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

27 Yesue ne ábē bembapæe békágé'áá á myad míme médé á mbwóg e Kaisaria Filipi. Bépédé'-aá á nzii wē, dōō áseǵtéé bó aáken, "Nzé-módé bad bó bēhóbēé bán ndé?" 28 Héé bēkwentánné bán, "Doŋge á bad bēhóbē bán edíi jōne Nduzene, bēmpēe bán Elaijaa, ábíní'-e bán nkal é'dáádəŋ nhóg." 29 Dōō áseǵtéé bó ámpē aáken, "Boŋ nyébēn-ne nzé-módé nyéhóbēé bán ndé?" Héé Petro ákwentánné mó aá, "Wéé edé Ane-awē-Béwógté." 30 Ade Petro amaá'-aá ahób nē, Yesue ansím bó etúu áte aá béelāŋgē modmod nyaa e mod echē módíí.

Yesue ahóbé tāŋgene metake nímé

akudté ne kwééd echē áwēē

(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

31 Yesue ambootéd ábē bembapæe ayáged, áhōbē aá, "Mwān-a-Moonyon atāŋgéné ákūd metake híin. Bad bémháá bé dyad, beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé bēbāŋ'-e mó á yāl. Béwūū mó, boŋ e'pun ábe é'lónténé é'láán, ápuú." 32 Yesue anhób ádén dyam nyaa echē énkēnkoŋnédté bó mbále ké póg. Héé Petro átimné Yesue á nkəg, boŋ ákəgé átimed mó áte. 33 Boŋ Yesue ankuné, ánōn ábē bembapæe. Dōō ákánné Petro áte aá, "Hidé me á'sō-te, a-Satan! Mmoŋ mewēmten méesaá mewēmten mé Dyōb, médíi mewēmten mé moonyon." 34 Dōō

Yesue áchénlé ene ndun e mod ne ábē bembapεε, bonj álāngē bó aá, “Kéznzé awē adáá me ahíd, ásob yál mendíb, ápēm-me adē awōg áhíde me. ³⁵ Ayāle kéznzé awē ahede adē alongé asonj ábōd dō. Kéznzé-’ε awē abódé adē alongé áyāle echēm ne áyāle mímén nkalanj mī bwām né ákud alongé áde déemaá’. ³⁶ Nsyóáñ ríhée mod ákudté nze ákudé nkōñsé rísyāñ bonj abódé adē alongé. ³⁷ Cheé mod áhelese ábe ákode adē alongé? ³⁸ Kéznzé awē ákwāgēn me ne ábēm e’yale á nyongel e’chii echē ehídne Dyōb nímé mibe, abé-’ε ebébtéd, Mwān-a-Moonyonj mō ámpē ákwāgēn mō á pónde echē ápéé ne ángel échē ésáá ne ehúmé éche Sáá.”

9

¹ Héε álāngéé bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé nén meé, donje á bad áfínté echēn béenyínénné kwééd díd áde bényínéé néε nkamlen ní Dyōb nípedé ne ngíne.”

Yál ehāñléne Yesue

(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

² Ambíd e epun ntóób Yesue ankeén Petro, Jemse ne Jone á mbōod echē echabé amin. Bēmpεn-εé bémbe áhed. Awāb e’só-te hē dōo ábē bembapεε bényíné néε Yesue áhāñléne. ³ Mbóté éche ánhēē épené áte, épūbē-’ε féréd. Epúbé’áá nyaa echē modmod á nkōñsé éehelée-se apúbéd. ⁴ Héε bényíné Moseε ne Elaijaa bébidé táléd, bóobe Yesue békale’. ⁵ Dōo Petro álāngéé Yesue aá, “A meléed, ébóó ngáne syāá dédíí hén. Délōñ e’bem é’láán, échōñ, éche Moseε ne éche Elaijaa.” ⁶ Petro enkēmbíí’ε chōm éche áhóbéé áyāle mbwóg ní ngíne míme mémbe bóobe baáb á yál. ⁷ Hē dōo mbag ékúténé bó bonj ehób-pe ébidé’ á mbag-té wē nén, “Awem Mwān a nímé nén, nyéwōgne mō.” ⁸ Abwōg-ábwōg dōo bénóné ekíde bonj bényíne modmod ampée nzése Yesue. ⁹ Ade bésudeé á mbōod mín nē, Yesue ansím bó etúu áte, álāngē bó aá, “Nyéelāngé modmod dyam áde nyényíne káñ ne á pónde echē Mwān-a-Moonyonj ápuú’ε.” ¹⁰ Né-óó, ábē bembapεε bēnkoó áde dyam ne bēn, bésedté yál chōm-éε mpuu rídíí. ¹¹ Héε bésedtéé Yesue bánken, “Cheé ékás bonj bemeléede bé mbéndé béhóbé nén bán Elaijaa atāngéné asébe dé ape bonj Ane-awē-Béwōgté ápé?” ¹² Dōo átimtanné bó aá, “Ne mbále Elaijaa atāngéné asébe dé ape atíí-’ε mam mésyāñ. Cheé-ō ékás bonj étenléd á kálag e Dyōb nén bán Mwān-a-Moonyonj ákūd metake híin, bad bébán-’ε mō á yál? ¹³ Bonj nlānge nyé nén meé Elaijaa ammād ape, bēmbēl-le mō ngáne bēndāngé. Nē dénlōnéd mam míme mēntenléd áyāñ e echē.”

Yesue achōjté mwān

awē edáádāñ é mbéb étagtéé

(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Ade bépédé wēε ábiníí bembapεε bébéde, bēntān néε ndun e mod élāñnéde bó. Bemeléede bé mbéndé bépéntānnáá ne bó. ¹⁵ Anyín áde ábē bad bényíné Yesue, menyáké ménkōb bó bwāmbwam. Bēnyāgéd áwē ákled mō. ¹⁶ Héε Yesue ásedtéé ábe bembapεε aáken, “Cheé nyáábō nyépentanné?” ¹⁷ Dōo mod nhóg áfínté e ene ndun e mod ákwentanné aá, “A-meléed, mpééne awēm mwān a mwēnchóm áwōñ áyāle edáádāñ é mbéb éde mō áte, ébélé eehóbéé-’ε dyam. ¹⁸ Nzé ékóbé mō, ébelé éhūnéd mō áse, mehōd-te mébidé mō á nsāl. Ene pónde ádyāg mesonj á nsāl, anámén-ne. Nlāngé-’ε ábōñ bembapεε meé bébidéd mō chí áte bonj béehelée.” ¹⁹ Dōo Yesue ákwentanné aá, “Wáá, nyé bad bé’ chíi,

nyéewóó'é adubé. Chán mépéé nyé adyen hén-ēē? Chán mépéé nyé awesén-é? Hyenáád me mwān awed.”²⁰ Dóo bépiínédé mó ane mwān. Anyín adé échē edáádəŋ é mbéb ényíné Yesue, énsōg ane mwān, éhūwēd mó ásē, áhāŋlād á ndəəb, mehod-te mébídē mó á nsəl. ²¹ Hée Yesue ásedtée sáá aáken, “A etún é pónédé éhéé ákétagké nén?” Dóo sáá ákwentanné aá, “Bootyá se á mwēndemé. ²² Eyógké mó ahúned á muú-te ne á mendíb-te áwúu mó. Boŋ nzé dyam adé áde éheléé-se ébel, ewóg sé ngəl, ewóŋgén sé.” ²³ Hée Yesue átímténé mó aá, “Wéé nzé dyam adé adé níheleé se mbél-é? Chóm ésyāəl éhele ébenled ne mod awé awóó adúbe.” ²⁴ Abwōg-ábwōg dóo ane mwān sáá ákánté ehōb ámín aá, “Ndúbpé, wóŋgén adúbe adém áde déekwognede.” ²⁵ Ndun e mod enyōgté'áá áladen áte áhed. Ade Yesue ányíné nê, ankáné échē edáádəŋ é mbéb áte aá, “A-edáádəŋ é ndóg ne é ebóbé, nkamlan we meé ébíd mó áte, weesólé-'é mó áte ámpé.” ²⁶ Echē edáádəŋ élébpé-'aá esaád, éságéd ane mwān ne ngíne, ébíd-te. Ane mwān antím née ndim mí mod káŋ donge á bad béhōbē bán, “Awédé.” ²⁷ Boŋ nées Yesue áchāŋgé mó á ekáá, áttídē mó ámín, ane mwān atyéém-me. ²⁸ Yesue ansól á ndáb-te. Hée ábē bembapere bésedtéé mó á kun-tê, bánken, “Cheé ênkāŋ boŋ sênkēnhēl échē edáádəŋ é mbéb abided?” ²⁹ Ankwentén bó aá, “Mekáne mwēmpen móo méhele mébídéd enén ndín e edáádəŋ.”

Yesue ahóbé ámpé tāŋgene eche kwééd

(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)

³⁰ Yesue ne ábē bembapere béhídté-'aá hê, bépōŋ á mbwóg é Galilia. Enkēnmwaá aá modmod ábii wée módíí, ³¹ áyāle ayōgté'áá ábē bembapere aá, “Bébē Mwān-a-Moonyonj á mekáá mé baányonj. Bó-'aá béwūu mó. Nzé bémáá-'é mó awúu āpuú ámbíd e epun é'láán.” ³² Boŋ ábē bembapere béenkénsóŋténné chóm éche ánhōbpé, bebáá'áá-'é mó aseded.

Nzéé atómténé mod ambáá abé?

(Mat 18.1-5; Luk 9.46-48)

³³ Yesue ne ábē bembapere bēmpē á Kapenahum. Ade bépédé, bénsəl á ndáb-te. Dóo Yesue ásedtéé bó aáken, “Cheé nyéswāŋtánnáá á nzii bwéed?” ³⁴ Boŋ bēnkēnhōbpé dyamdyam áyāle bēn ne bēn bépéntánnáá tāŋgene mod awé atómténé mod ambáá abé átínté echáb. ³⁵ Hée Yesue ádyéé ásē, áchāgé ábē bembapere dyóm ne bébe boŋ álāŋgē bó aá, “Kéznzéé awé ahede mod a mbáá abé, atāŋgéné abé ndimtene, abé-'é mbaledé a moosyāəl.” ³⁶ Hê dóo átédé mwēndem boŋ áttídē mó áwab tínté. Dóo abwáádé ane mwān, boŋ áhōbē aá, ³⁷ “Kéznzéé awé akobé enén ndín e mwān á đín adém, né akobé me. Kéznzéé-'é awé akobé me, eékokobéé mmēnpen. Akobé káŋne ane awé alómé me.”

Kéznzéé awé eetāŋgán syánē,

né adé ne syánē

(Luk 9.49-50)

³⁸ Jōne anláá Yesue aá, “A meléed sēnnyín mod abídte bad e'dáádəŋ bé mbéb áte á đín ádōŋ, sēnláá-'é mó bán ásōg abel nê, áyāle eesaá mod a echon éche syánē.” ³⁹ Boŋ Yesue anláá bó aá, “Nyéelāŋgé mó bán ásōg abel nê. Mod ké nhóg eesaá awé ámad menyáké abel á đín adém, boŋ ámbíd e pónédé áhōbē me mam mé mbéb á yəl. ⁴⁰ Ayāle, kéznzéé awé eetāŋgán syánē né adé ne syánē. ⁴¹ Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé, kéznzéé awé abagé nyé ké kōb e mendíb ámwé á đín adém, áyāle nyédíí bad bé Krísto, atāŋgéné níme nsábe akud.

*Mekagsen nime mebēlte bad mbéb**(Mat 18.6-9; Luk 17.1-2)*

⁴² “Kéńzée awē abēlté enén ndín e mwéndem echē edúbpé me mbéb, ébē mboŋ átəə mó sánkalaa aláá á nkəŋ, béhúnéd-te mó á edíb é nkwx̄. ⁴³ Nzé échon ekáá ébelte we mbéb, esél ch́, épim. Edé mboŋ we ákud alongé áde déemaá’ ne eped é yál tómaa we áwón mekáá mébe bon bébwém we á dū-á-muú.* ⁴⁵ Nzé échon ekuu ébelte we mbéb, esél ch́, épim. Edé we mboŋ ákud alongé áde déemaá’ ne eped é yál tómaa we áwón mekuu mébe, bon bébwém we á dū-á-muú.† ⁴⁷ Nzé ádon díd ábelte we mbéb, ehúd d́, épim. Edé mboŋ we ásol á nkamlən ní Dyöb ne díd ahóg tómaa we áwón míd mébe bon bébwém we á dū-á-muú. ⁴⁸ Ahed, ‘e’kuu ábē é’dyāg bad béewāgkē, muú nímed-te méédímē.”

⁴⁹ “Muú mēnyāā mod ké ahée á yál ngáne nkwx̄ rínyāngēé á ndyééd-te. ⁵⁰ Nkwē níbóó, bon nzé níbódé alan, chán béhele-se bényínéd mó ámpé? Nyényine’ née nkwx̄, nyédyēē-ē ne nsaŋ ne nhóg ne aníní.”

10*Ayáged t̄ngene anan*
*dé mmwaád á e’wóngé**(Mat 19.1-12; Luk 16.18)*

¹ Yesue anhidé áde abwóg á hóm, ampōŋ á mbwóg e Judeya, áchābē á ped e edíb é Jodan eníní. Ndun e mod epagé’áá awē, ayāgtē-ē bó ngáne ámenténné bó ayáged. ² Befarisia bémpē awē ákəg mó. Bēnsédéd mó bánken, “Eched mbéndé ch́ch́ ebagé kunze nén mod ánan mwaád á e’wóngé-yē?” ³ Héé Yesue átímtanné bó aáken, “Chán mbéndé eche Mosēé ékaléé?” ⁴ Bēnkwentén bán, “Mbéndé echē Mosēé ebagé kunze nén, mod ábe mwaád kálag echē elúmte nén bán, e’wóngé é’máá bon ánan mó.” ⁵ Héé Yesue álāngēé bó aá, “E’lél bé nlém á abum ábən bóó bémbél bon Mosēé ábe nyé échén mbéndé. ⁶ Bon se á mbooted, áde Dyöb áhágé bad, anhəg mmwaád bó mwenchóm. ⁷ ‘Né-óó, mwenchóm átedé sáá ne nyan, abé ne mwaád. ⁸ Búmō bad bébe bétim mod nhóg.’ Né-óó, béesaá ámpé bad bébe, bon bédii mod nhóg. ⁹ Né-óó, échē Dyöb áládé, modmod eepáá.’ ¹⁰ Ade bétimé ámbíd á ndáb-te, Yesue ábē bembapēē bēnsédéd mó t̄ngene dyam áde áhóbé. ¹¹ Héé Yesue álāngēé bó aá, “Kéńzée awē anané mwaád bon awón mmwaád ampée né akábé asón. ¹² Nzé mmwaád-te atēdté nchóm bon awóó mod ampée, né akábé asón.”

*Yesue anámté bēndem**(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)*

¹³ Bad bépééné’áá bēndem wēé Yesue bán ábān bó ekáá á yál ánamed bó. Bon ábē bembapēē bēnkānē ábē bad áte. ¹⁴ Ade Yesue ányíné nē, anlīŋ, aláá-ē ábē bembapēē aá, “Nyéte de bēndem béhyag áwēm. Nyéekáá bó ayāle nén nyaa e bad née bó ch́ó éwóó nkamlən ní Dyöb. ¹⁵ Ne mbále nlāngē nyé nén méé, kéńzée awē eékobe nkamlən ní Dyöb nēngáne mwéndem, éesónlé áwēd-te.” ¹⁶ Héé Yesue áládé ábē bán áte, ábānē bó mekáá á nló nhógē-nhógē, ánamté-ē bó.

* **9:43** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 44: Ahed, e’kuu ábē é’dyāg bad béewāgkē, muú nímed-te méédímē. † **9:45** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 46: Ahed, e’kuu ábē é’dyāg bad béewāgkē, muú nímed-te méédímē.

*Nhɔn mɪ bad ne nkamlen ɾi Dyɔb**(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)*

¹⁷ Ade Yesue ábwógké eke ámpē, dɔɔ mod nhóg anyógté áwē, abwóg mebóbónj áwē e'só-te, bonj ásedté mó aá, "A-meléed a bwám, dyam áhéé ntánjéné abel, ábel nén ríkud alongé áde déemaá?" ¹⁸ Héé Yesue ásedté mó aáken, "Cheé ékás bonj échagé me meléede a bwám? Mod ké nhóg eesaá mod a bwám étōmēé Dyɔb dēmpen. ¹⁹ Ebíi mbéndé éche éhóbe bán, 'Weewúé' mod, weekábé asón á ndáb e'wónjé, weechíbé', weebídé mbónj e metóm, weédōgē bad, beé sóo ne nyon edúbé.' " ²⁰ Héé ane mod áhóbeé aá, "A meléed, nhídé échén mbéndé ésyāāl bootya se á mwéndemé." ²¹ Héé Yesue ánɔnéé mó chóónj ne nlém mé edənje, bonj álānjgē mó aá, "Dyam ahóg áhedne we. Kág, ésóm bwēm é'syāāl ábe éwóó, étéd nímé mɔné, ébe betóótōkē bé bad. Nzé ebelé nê, wēkūd nhɔn ádyɔb. Ene pónde éhye éhíde me." ²² Ade ane mod áwógé nê ansudén, asú-'e ne ndutul á nlém-té áyāle ambé nhɔn bwámbwam.

²³ Héé Yesue ákúnné mǐd wéé abē bembapēe bonj álānjgē bó aá, "Elēl áte bwámbwam behɔn bé bad ásól á nkamlen ɾi Dyɔb." ²⁴ E'yale ábe Yesue bēnkóméd abē bembapēe yāl áte. Ambád ahób ámpē aá, "A-baányanj élélé áte bwámbwam ásól á nkamlen ɾi Dyɔb! ²⁵ Edé mwán e akan sánjkalaa a nyam néé Kamēl áponj á epɔn é ndande tómaa nhɔn mɪ mod ásól á nkamlen ɾi Dyɔb." ²⁶ Ade bembapēe béwógé nê yāl enkóm bó áte bwámbwam. Héé bēn ne bēn béhóbeé bánken, "Nzéé-'ɔ ahele ákud e'soósɔnj?" ²⁷ Héé Yesue ánɔnéé bó chóónj, bonj áhóbē aá, "Ne baányonj nén déehelée se abenled, bonj ne Dyɔb dyamdyam déeleléé áte." ²⁸ Héé Petro áhóbeé aá, "Nɔné', sétédte chóm ésyāāl áhíd we." ²⁹ Dóɔ Yesue áhóbeé aá, "Ne mbále, nlánje nyé nén meé, kénzée awé atédte eche ndáb, baányanj, nyaá, sáá, bán ne eche mbwóg áyāl echēm, ne áyāl e nkalanj mɪ bwám, ³⁰ ákūd tómaa ne nê á alongé dé' chíi. Akūd ndáb, baányanj, bán, ne mbwóg mbwókel é ngen. Akūd-te káájne metake á dǐn ádēm. Akud-te alongé áde déemaá' á pónde échē ehúe' ³¹ Bonj bad híin ábe bédé á'sō bɔɔb bélyág mbíd, híin-ne ábe bēnlyág mbíd bébē á'sō."

*Yesue ahóbé ngen éche elónténé**éláán ngáne béwūú' é mó**(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)*

³² Yesue ne abē bembapēe békágé'aá á akuu á Jerusalem, mɔ-'aá antómén bó. Yāl enkóm abē bembapēe áte bwámbwam, mbwóg-ke ríkób bad ábe béhídé'aá bó. Ade békagké nê, dɔɔ Yesue átímné abē bembapēe á nkág ámpē bonj álānjgē bó mam míme mébenléd ne mó. ³³ Héé áhóbeé aá, "Pón nyébii bán degag á Jerusalem, áwed-taá bébēé Mwán-a-Moonyonj á mekáá mé beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé. Bó-'e bébē mbakú bán atánjéné awé, bébē-'e mó á mekáá mé bad ábe béesē bad bé alonj á Israel. ³⁴ Béwelé mó, bésobtád mó meléed á yāl, béswádtāád mó e'tanjú, béwúú-'e mó. Bonj ámbíd e e'pun é'láán ápuú."

*Jemse bó Jɔne béhede' e'tál**(Mat 20.20-28)*

³⁵ Ambíd e nê Jemse bó Jɔn, bán ábe Zebedie bēmpě wéé Yesue. Ade bépédé, bēnlāā mó bán, "A meléed, dyam áde áde séhedéé bán ébele sé." ³⁶ Héé Yesue ásedtéé bó aáken, "Cheé nyéhedeé bán míbele nyé." ³⁷ Dóɔ béhóbeé bán, "Séhede bán áde wédye'éé ádɔnj atii dé nkamlen,

émwe sédyεε we á nkag, nhóg á ekáá émbáá aníníí-’ε á ekáá é emwεd.”³⁸ Hée Yesue ákwεntanné bó aá, “Nyéebíí’έ chóm éche nyésεdteé. Nyééhél metuné níme mépémme apém-ε? Nyééhél edusen é metuné éche mékudté akud-ε?”³⁹ Dóo békwεntanné mó bán béhél. Hée Yesue álangéé bó aá, “Nyéépēm metuné níme mépémme, nyéékud edusen é metuné échē mékudté,⁴⁰ bon meewó’έ kunze ápwεd mod awě ádyéé me á ekáá é mbáá ké’ε á ekáá é emwεd. Dyób dóo débē nímmē metii wée bad ábe ánábnédé mó.”

⁴¹ Ade ábiníí bembapεε dyóm béwógé dyam áde Jemse bó Jon bésédté, bēnliín bó bwāmbwam. ⁴² Hée Yesue áchagεé bó moosyáál benben bon álangē bó aá, “Nyébíí nén bán bad ábe bébyééne née benkamlenε bé nkōnsé ne bad bémbáá bé dyad, bébenlad ngíne ákamlen bad ábe bédé ásē echáb. ⁴³ Bon éetāngεε abé nē átíntē echēn. Kénzée awě ahede aá móbē mod ambáá átíntē echēn, atāngéne abé mbaledε awēn. ⁴⁴ Kénzée-’ε awě ábē mod a’só átíntē echēn, atāngéne abé ntāη a moosyáál. ⁴⁵ Ayále ké Mwān-a-Moonyon epedeé aá bad bébenle mó, bon apedé ábele bad, ábe-’ε áde alongé ákōde bad híin.”

Yesue achōhté mod

awě ankwe ndím

(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Yesue ne ábē bembapεε bēmpē á dyad á Jeriko. Ndun e mod ehidé’áá bó. Ade bémadté dyad áte nē, dóo bétané mod nhóg awě béchágé’áá bán Batimuse. Batimuse abédé-’εé mwān awě Timause. Ankwe ndím. Andyéé á nkag ní nzii, áchōmē bwēm. ⁴⁷ Ade áwógé bán Yesue a dyad á Nazaret móo atóme’ nē, ambootéd abón, áhōbē aá, “A-Yesu, Mwān a mbyaa níme Dabide, wóg me ngol!” ⁴⁸ Bad híin békánne’áá mó áte, bélāngē-’ε mó bán ádíb nsal. Bon mó-’ε ambé ábōnē aá, “A-Mwān a Dabid, wóg me ngol!” ⁴⁹ Hée Yesue átyéémé bon áhōbē aá, “Nyéchéle mó.” Dóo béchénlé, bélāngē mó bán, “Weétāgē áte. Tyéém ámín achēnle we.” ⁵⁰ Hée ane mod ábwémé kóte wíní, apádé ásē, ápāg-ke wée Yesue. ⁵¹ Hée Yesue ásedtéé mó aáken, “Cheé éhedeé wée mbéle we?” Ane mod anhób aá, “A-meléed, nhede mée rínyinen ámpē.” ⁵² Hée Yesue álangéé mó aá, “Kág, adúbe ádōη ádíde we bwām.” Ábwōg-ábwōg ambootéd anyínen, áhídē-’ε Yesue.

11

Yesue asólé á Jerusalem née kōη

(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Jon 12.12-19)

¹ Ade Yesue ne ábē bembapεε békwógé ape á Jerusalem, benben ne myad mé Betpeg ne Betani á Ekone é Menzab, anlóm ábē bembapεε bébe á’sō, ² álangē bó aá, “Nyékag á dyad áde áde nyé á’sō nē. Nzé nyésólé sólén nyéētán née bétāngé etum é nchóm a ésel awě mod ééđíidεε mbéd. Nyéhune mó, nyéhyεne’.” ³ Nzé mod asēdté nyé aáken, ‘Cheé ékás bon nyébelé nén?’ Nyélaa mó bán, ‘Sāngwée atógnéné chó, álōm-me chó ámbíd ábwōg-ábwōg.’ ” ⁴ Hée békíí bon bétānē’ etum é nchóm a ésel éche bétāngé á mmwe-ri-nzii bon béhunné’. ⁵ Hée bad ábe béntyéem benben ne áhed bésédtéé bó bánken, “Cheé nyébeléé nē, nyéhune échē ésel-ε?” ⁶ Bembapεε bēntímtén bó ngáne Yesue ánhōbpē aá béhōb. Dóo ábē bad- te bétédté bó bán békag. ⁷ Bēmpéén échē ésel wée Yesue, bétal chó échab mbóté ámín bon mó-’ε ádíidé’. ⁸ Bad híin bēntál échab mbóté á nzii-té

ábe mós edúbé, ábíníí-’é bésēlē’ e’kikag é’ mii, bétalé’ á nzii-tē. ⁹ Bad ábe békágé’áá mós á’sō ne ábe bēhídé’áá mós ámbíd bēhágé’áá e’saad bán, “Hosána, Mekēnag!

Nnam rúbê ne ane awē apedé á ðin áde Sāngwéé.

¹⁰ Nnam rúbê ne nkanlɛn níme echɛd sánj Dabidɛ, níme ríhúé’.

Hosána, Mekēnag ne Dyōb áde ádé se ámín!”

¹¹ Yesuɛ apedé-’áá á Jerusalem, asól á Ndáb-e-Dyōb. Ansimén ekíde ésyāāl.

Ngáne pónde émmadté átóm, antīm ámbíd á Betani ne ábē bembapɛɛ dyóm ne bēbɛ.

Yesuɛ abagé alín á ngəl ebómán

(Mat 21.18-19)

¹² Chān é’bíníí áde bēhúé’ é á Betani, nzaa enkób Yesuɛ. ¹³ Annyín alín á ngəl nchabnede ne byaa ámín. Dóó akíí áhed ányín nzé móhɛle se mókud e’pum áwedé-mín. Ade ápedé áhed enkéntánné epum ké ehóg étóméé byaa áyāle enén pónde eebédéé pónde echē ngəl échyaa’ é e’pum. ¹⁴ Héé álāngéé ábē bwɛl áá, “Wéechyaa’ é epum ámpɛ mbéd.” Abē bembapɛɛ bēnwōg áde Yesuɛ áhóbé nê.

Yesuɛ anané bekáb bé nyongé

á Ndáb-e-Dyōb

(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Jōn 2.13-22)

¹⁵ Yesuɛ ne ábē bembapɛɛ bēmpɛ á Jerusalem. Ade bépédé, ansól á Ndáb-e-Dyōb, ábootéd-te bad ábe békábé’áá dyōn áwéd-te ananted. Ankuné betébelɛ ábe bad bépénlé’áá mōné ámín mekuu ámín, ákūnē-’é metii níme bad ábe bésómmé’áá mbəngé mekuu ámín. ¹⁶ Enkémwaa-’é áá modmod átómɛn chóm é nyongé ké ehóg á eyáde é Ndáb-e-Dyōb-te.

¹⁷ Héé áyágtɛé bó, áhōbē áá, “Eesaa mbále bán éténléde nén bán, ‘Echem ndáb échəgnéd bán ndáb e mekáne e meloŋ mɛsyāāl-ɛ?’

Boŋ nyétimté chó mbwōg mé bechíb!” ¹⁸ Bepriɛ bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bēnwōg áde Yesuɛ áhóbé nê, bébootéd-te nzii áhed áwúu mós. Boŋ bémbē mbwōg áyāle ndun e mod esyāál echē embé áhed émbē menyáké ne mekan níme áyágtɛ’áá. ¹⁹ Ade ngukél épédé Yesuɛ ne ábē bembapɛɛ bēnhídé á dyad-té wê.

Ayáged tāngene alín á ngəl áde dénwē

(Mat 21.20-22)

²⁰ Mbwembwɛ, áde bétiméé ámbíd, bényín áde alín á ngəl ngáne áwédé káŋne á nkanj. ²¹ Héé Petro ákámtené dyaam áde Yesuɛ ámbɛnlé, boŋ álāngé mós áá, “A-Sánj, nōné’, alín á ngəl áde wēmbéé ebómán áwédé.”

²² Héé Yesuɛ ákwɛntanné áá, “Nyédúbe Dyōb ne nlém rísyāāl. ²³ Ne mbále, nlānge nyé nén meé, kénzéé awé álāā enén mbōod áá, ‘Hídé ásē, éhún á edíb é nkɔwé-te’ boŋ adúbé ne nlém rísyāāl áá dyaam áde móhóbéé débɛnléd ésebán apide’, né débɛnléd. ²⁴ Né-óó, nlānge nyé meé kéchéé éche mod ásédté Dyōb á mekáne-té, boŋ adúbe nén áá mókud chó, ákúdtɛ chó. ²⁵ Pónde ké ehéé échē étyéémé wéé mókanné’, nzé ewánléné mod melingá, élagsɛn mós, ábel nén awōŋ Titée awé áde ámín mós-’é ámpɛ alagsɛn wɛ rímoŋ mbéb.”*

Héé kunze eche Yesuɛ ébidé?

(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

* **11:25** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 26: “Nzé nyéélagsán bad bēmpɛ mbéb, ké awɛn Titée awé áde ámín éelagsénné nyé nímmɛn mbéb.”

²⁷ Yesue ne ábē bembapεε bēmpě á Jerusalem ámpē. Ahyómmé'áá á Ndáb-e-Dyöb-te. Hê dóo beprise bēmbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bēmbáá bé dyad bépédé áwē. ²⁸ Dóo bésēdteé mó bánken, “Kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-’ε we ene kunze?” ²⁹ Yesue ankwentén bó aá, “Méésédéd nýé dyam ahóg. Nzé nyékwěnténé dó, né mε-’ε mēlāā nýé kunze eché n’wóó ábel nímén mekan. ³⁰ Nzéé ambě Jone kunze ádusen bad? Dyöb-ε ngé baányon?” ³¹ Běn ne bēn bēmbootéd apentεn bánken, “Nzé dehóbé nén bán ‘Jone eché kunze enhúú ne Dyöb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ō enkōñ bon nyénkëndúbé mó?’ ³² Bon nzé dehóbé bán, ‘Eché kunze ehúú ne baányon?’ ” (Béwógé’áá bad mbwóg áyāle bad bésyāāl bēndúbé bán Jone abédéε nkal é’dāādāñ.) ³³ Né-óó, bēnkwentén Yesue bán, “Séebíí’ε.” Yesue mó-’ε antimtén bó aá, “Né ké mε-’ε ámpē méeláá’ε nýé kunze eché n’wóó ábel nímén mekan.”

12

*Ngan e bebel-bé-nsón
ábe bēbēbé nlém á abum
(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)*

¹ Hée Yesue ábóótédé ngan abenled ákalen bó. Anhób aá, “Mod nhóg ankwěl nzag e e’pum é’ mel ábe bēbenléé mīm. Ankág chó, ábel bwāl wée bémínéé ábē e’pum é’ mel ábel mīm, alón-’ε ebem wée bédyεε’é áwēd-te ánan menon. Ambě ene nzag wée bad ábe bóbóó békāb mbote áte, ákē á alonj démpēe. ² Néε pónde épédé eché bépádeé e’pum, ane nwóó-nzag anlóm awé mbaledε wée ábē bebel-bé-nsón ákobe mó áde asii dé e’pum. ³ Hée ábē bebel-bé-nsón békóbé ane mbaledε, bēwānēn mó, bésúúd-te mó ámbíd ne mekáá mé ngēn. ⁴ Dóo ane nwóó-nzag álómé mbaledε ampée. Bēnlōgēn mó á nló, bēwógéd-te mó e’són. ⁵ Nwóó-nzag ambé álóm mbaledε ampée, ábē bad bēnwūu ane ámpē. Bēmběl melemlem ne ekud émpēe, bēbómé donje, bēwū-’ε ábíníí. ⁶ Mod awé anlyag mó álóm abédéε awe mwān-a-mwēnchóm awé ándāngé bwāmbwam. Káōñne á asóg, dóo álóméé ane mwān ne mewēmtεn nén aá, ‘Ngáne ádíí awem mwān, bēbē mó edúbé.’ ⁷ Bon áde ábē bebel-bé-nsón bényíné néε ane mwān áhúé’ε, dóo bēn ne bēn bēhóbéé bán, ‘Ndyé-a-mbwóg nén, nyéhyag déwúu mó ábel nén eche mbwóg ésuuned syáné.’ ⁸ Hée békóbé mó, bēwū’ mó, bēbwém-mε mó ndim ámbíd e e’ké.” ⁹ Hée Yesue ásedteé aáken, “Bóob-póó, cheé nwóó-nzag ábenlé ábē bebel-bé-nsón? Apě awúú bó, ábē-’ε ene nzag wée bebel-bé-nsón bēmpēe. ¹⁰ Eyale é Dyöb éhóbe nén aá, ‘Aláá áde belón-bé-ndáb bēnchenéé, dóo átímé aláá dé etógnén abé. ¹¹ Sāngwéé mó abelé nén, éde-’ε syánē menyáké á díd-te. Nyééláá’ε nē-ye?’

¹² Né-óó, bad bēmbáá bé Israel bēhédé’áá Yesue akób áyāle bēmbíí bán áyāle echáb dóo ákálé enén ngan. Bon bēmbē mbwóg áyāl e ene ndun e mod embé áhed. Né-óó bēntédé mó békε.

*Nsedtéđ tñngene asaa á tááε
(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)*

¹³ Bēnlóm Befarisia ne bad bé epepé éche Heróde áke dé aseded Yesue dyam ábel nén békóben mó awusé. ¹⁴ Hée bépédé áwē bon bēlāngē mó nén bán, “A meléed, sébíí nén bán ekale mbále. Weékwognádté modmod. Weebáá-’ε bad mesó mé mbóm. Bon ekonje bad mam mé Dyöb ayágéd.

Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désanje' tááse wée Kaisεε, k̄an e Romaye?" ¹⁵ Bon Yesue anchēm nímāb medogkē, hée ásedtée áá, "Cheé nyékageé me. Nyéhiined me mōné mé ekii n̄n̄n mō." ¹⁶ Hée bépééné mōné n̄med bon ásedtē aaken, "Ediidinge éche nzée ch̄én, ð̄in áde nzée-'ε ð̄én?" Bēnkwent̄n mō bán, "Ábe Kaisεε." ¹⁷ D̄oó ál̄an̄geé bó áá, "Nyébag-k̄oó Kaisεε éche édé éche Kaisεε, nyébag-ke Dyōb éche édé é Dyōb." Ade bēwógé n̄ē, ȳal enkóm bó áte.

Ns̄edtéd tângene mp̄uu

(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

¹⁸ Besadusia bēmp̄ē wée Yesue. Béndūbē bán mp̄uu méesaá ámb̄id e kwééd. D̄oó béhóbēé bán, ¹⁹ "A-meléed, mbéndé e Moseε ehóbe nén bán, 'Nzé mod awóó mmwaád bon awédé áde bó ane mmwaád béepedéé mw̄an awále, mw̄anyan̄ a abum ahóg at̄an̄géné ane nkúd awón̄ ābel bon ð̄in áde mw̄anyan̄ déeb̄ōō.' ²⁰ B̄oob-p̄oó, bad bēbédé mod saámbé ábe bēmb̄id abum ahóg. Mod a'só anwón̄ mmwaád bon awé áde bó mmwaád ne béepedéé bán awále. ²¹ Mw̄anyan̄ awē anhíd mō anwón̄ ane nkúd a mmwaád. M̄omp̄ē awé áde bó ane mmwaád béepedéé bán awále. Melelem mé dyam mēmb̄enléd ne awē alónt̄éné bēláán. ²² K̄óān̄ bó mod saámbé asyāal bēnwōn̄ ane mmwaád bēwē-'ε, áde béepedéé mw̄an awále. K̄óāne á asóg ane mmwaád m̄omp̄ē anwé. ²³ B̄oob-p̄oó á p̄ondé e mp̄uu, mmwaád awē nzéé ane mmwaád áchagnéd̄tē áyāle bó moosyāal saámbé bēnwōn̄ mō?" ²⁴ Hée Yesue át̄imtanné bó áá, "Nyépane' áyāle nyéesōn̄t̄enēé ch̄ōm éche eyale é Dyōb ehóbēé, nyéesōn̄t̄enēé-'ε ngáne ngine e Dyōb ésógé abé. ²⁵ P̄ondé echē bad bēpuu'ē ámb̄id e kwééd, mewōngé méebáá ámp̄ē. Bad bēbē n̄n̄ngáne ángel éche édé ám̄in, bēewōn̄né. ²⁶ B̄oob-p̄oó, tângene mp̄uu, k̄íné nyéeláá'ē á kálag e Moseε á eped echē ehóbe áyāle mw̄a bwel awē ahyáá'áá-ye? Áhed, ét̄enlédé bán áde Dyōb ál̄an̄geé Moseε tângene Abrahame, Aisige ne Jak̄obe ábe bēmmad awé, Dyōb dénhōb áá, 'Mēé ndé Dyōb áde Abrahame, Aisige ne Jak̄obe.' ²⁷ N̄ē ál̄umte nén bán bédé á alongé. Dyōb ádíi Dyōb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyōb á bad ábe bēwédé. Nyépane' bwāmbwam."

Mbéndé ébe éche étómt̄éné etógn̄n abé

(Mat 22.34-40; Luk 10.25-28)

²⁸ Meléede a mbéndé nhóg awē ambé áhed anwóg ch̄ōm éche béhóbēé. Adē ányíné áá Yesue abagé Besadusia nk̄went̄en n̄i bwām, ansédéd Yesue áá, "A meléed, áf̄int̄é e mbéndé ésyāal, mbéndé ehéé etómt̄éné etógn̄n abé?" ²⁹ Yesue ank̄went̄én mō áá, "Mbéndé echē etómt̄éné etógn̄n abé edii mbéndé echē ehóbe nén áá, 'A-bad bé Israel nyéwógl̄en: S̄an̄gwéé áded Dyōb, mwēmp̄en-εé adé S̄an̄gwéé. ³⁰ Ed̄an̄ S̄an̄gwéé ádon̄ Dyōb ne n̄imōn̄ nlém n̄isyāal, ne échon̄ ed̄áád̄an̄ ésyāal, ne n̄imōn̄ mewēm̄ten m̄esyāal, éd̄an̄-'ε mō ne echon̄ ngine esyāal.' ³¹ Echē elont̄éné ébe echē ch̄ómp̄ē edé etógn̄n, edii echē ehóbe nén áá, 'Ed̄an̄ mw̄anyon̄ n̄n̄ngáne éd̄áá echon̄ ȳal.' Mbéndé emp̄ée eesaá echē etómt̄éné etógn̄n abé n̄n̄ngáne éch̄én ébe." ³² Hée ane meléede a mbéndé ál̄an̄geé Yesue áá, "A-meléed et̄an̄géné. Ekalé mbále wée Dyōb ádíi ahóg, Dyōb démp̄ēe déesaá-'ε étómeé mwēmp̄en. ³³ Mod ád̄an̄-'ε mō ne n̄imē nlém n̄isyāal, ne n̄imē mewēm̄ten m̄esyāal, ne eche ngine esyāal, ád̄an̄-'ε mw̄anyan̄ ngáne ád̄áá eche ȳal, atómt̄éné etógn̄n abe tómaa ábe Dyōb mendé n̄ime béhyānt̄éé ne mendé mémp̄ē." ³⁴ Ade Yesue ányíné áá ane meléede a mbéndé

ahóbné debyéé, anláá mó aá, “Nkamlen ní Dyöb méechabnedéé wε yǎl.” Ambíd enê modmod enkênchü’é Yesue dyamdyam aseded ámpē.

Nsɛdtéd tângene Ane-awě-Béwógté

(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵ Yesue ayógté’áá á Ndáb-e-Dyöb. Ahed dáo ahóbcé aáken, “Chán bemeléede bé mbéndé béhele béhōbē bán Ane-awě-Béwógté abidé á mbyaa míme kân Dabide? ³⁶ Dabide mwên anhób áde Edáádaj éche Esáá émbēé mó áte aá,

‘Sán Dyöbe anláá awēm Sánḡwéé aá,

Dyεé áwēm ekáá émbáá

kááj ne á pónde echē mébenlé bon

ékógtéd ábōñ bad bé ekoyí ámīn ne mekuu.’

³⁷ Néε Dabide mwên ásébpé mó achæg aá Sánḡwéé, chán-nō Ane-awě-Béwógté áheleé abé awe mwän?”

Elébé tângene bemeléede bé mbéndé

(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)

Ndun e mod ewóglánnáá Yesue áhed ne menyinge bwāmbwam. ³⁸ Ade ayógtéé bó anhób aá, “Nyétéd pónde ne bemeléede bé mbéndé, bédəə’ mengombe míme ríchábé ahyómēn áte. Bédəə-ε bán bad bélente bó ne edúbé ésyāäl á mebwóg néε á dyon-tē nê. ³⁹ Bédəə-ε metii mé edúbé adyεε á ndáb é mekáne, bédāñ-ε e’tál bé edúbé á hōm á ngande. ⁴⁰ Bédume’ mbwóg é bekúd, bédogné-ε bad ntóñ-ntóñ mé mekáne. Béküd nkógsen míme ríchábé ámīn.”

Mende mé nkúd a mmwaád

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Yesue andyεé benben ne ntyóg míme behágé’áá mōné mé mende áte á Ndáb-e-Dyöb, ánoné’ ngáne bad behāḡkē mōné áwēd-te. Ekud é behon bé bad behágé’áá ekud é mōné. ⁴² Dáo ntógetōke a nkúd a mmwaád ápedé, bon áhāḡ mōné mé ekii míme ndé ké bedálee bébe. ⁴³ Héε Yesue áchágé abē bembapεε benben bon álāngē bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé meé, mímén ntógetōke mé mmwaád ríhédé mōné tómaa ábén behon bé bad bésyāäl. ⁴⁴ Mōné míme ábē bad behédé, ndii mōné míme ríchóbé bó ásē, bon anén mmwaád ne atóg áde ádíí, ahédé mōné rísyāäl míme áwóó, rísyāäl míme ámbēé atōgnan yǎl.”

13

Yesue ahóbé ad

bépāñtéd Ndáb-e-Dyöb

(Mat 24.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Yesue ambíd á Ndáb-e-Dyöb. Ade abidéé nê dáo awě mbapεε nhóg álāngéé mó aá, “A-meléed nōné’, meláá ne nlóñtéd ní Ndáb-e-Dyöb mén ríboó bwāmbwam.” ² Yesue ankwentén mó aá, “Enyíne’ échén ngíne é nlóñtéd-ε? Aláá ké ahóg déelyəḡké ámīn e waáb, bepāñtéd mó áte mésyāäl.”

E’bébtéd é’ mekan ábe bébenléd

(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)

³ Yesue ankē adyεε á ekone é Menzab mīn. Echē Ekone ébéde á müde ní Ndáb-e-Dyöb. Ahed dáo Petro, Jemse, Jonε ne Andreyá bepédé bon bélāngē mó wεε bōbōñ bēnpēn bébéde bán, ⁴ “Láá sé pónde echē mímén mam mébenlédté, éláa-ε sé e’chemléd ábe bélūmēd bán pónde echē

mébenlédté epedé.”⁵ Yesue anláá bó aá, “Nyétéd pónde nyéemwāg-ke se modmod ádog nyé.”⁶ Bad híin bépě á đin ádêm béhābē bán, ‘Mε-εé ndé Ane-awě-Béwógté.’ Bédōg-ke bad híin.⁷ Nzé nyéwógé bán nzum éwante’ ké’ε nyéwógé nzunze é nzum, nyéētāgē áte. Nén átāngéné abenled, boŋ nê déélūmtē nén bán asóg amáá ape.⁸ Aloŋ ahóg détyēemēn ádiníi nzum. Nkamlēn nhóg-ke rityēemēn mímíníi. Ndāab eēnāŋned mebwóg ne mebwóg, nzaa-’ε ēbē. Nén débē nēŋgāne mewε mé’sō míme mmwāád áwógéé nzé ahede achyáa.⁹ Nzé mímén mam mébóótédé-’ε abenled, nyétédēn yāl pónde áyāle békōb nyé, bébε nyé á mekáá mé bad bé kóte. Béwanēn nyé á ndáb é mekáne, nyétyém-me á nkáásé á’sō é’ benkamlēne ne kāŋ é bad á yāl echēm. Nén débēnléd ábel nyékale bó nkalaŋ ní bwām.¹⁰ Bétāngéné née bésébpé nkalaŋ ní bwām akal meloŋ mé nkōŋsé áte mésyāāl, boŋ asóg dépě.¹¹ Nzé békóbé-’ε nyé boŋ bépééné nyé á kóte, nyéētāgē áte, áyāle dyam áde nyéhōbpē. Nzé ene pónde epedé, nyéhōb kéchéé echē ébagnéd nyé, áyāle dyam áde nyéhōbpē débíd ne Edāádāŋ éche Esáá saké ne nyé.¹² Bad bébagé baányanŋ á mekáá mé bad bémpēe áwúu bó. Besáá-bé-bān bēbēl melemlem ne ábab bán. Bān-ne ámpē békunnén besáá bōbε benyaá yāl ábel béwúu bó.¹³ Moosyāāl ákōó nyé áyāl e đin ádēm. Boŋ kénzée awě ákaán mímé metake nlém káŋŋ ne á asóg, ákūd e’soosōŋ.”

Dyam dé ebébtéd

(*Mat 24.15-28; Luk 21.20-24*)

¹⁴ “Nyēnyīn née ekúkú é akan éche épeene e’sōn á’sō é’ Dyōb édíi wéé énkētāngénné abé.” (Nyé ábe nyélaá’ mímén mekan nyésōŋtēn mó bwām.) “Nzé nyēnyīné nê, bad ábē bédé á Judeya bétōm mehélé, béke bésōm á e’kone mín.¹⁵ Mod awě adé á nnoŋ ní ndáb mín eētāgné ake á ndáb-te átéd chōmchōm.¹⁶ Mod awě mós-’ε adé á nzag-té, eētīmē ámbíd átéd eche sáte.¹⁷ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bémwāŋtē mímé mesú.¹⁸ Nyékāne nén bán, nén déebenléd ne nyé á pónde e nkóg áde ahéb ádíi ŋgīne bwāmbwam,¹⁹ áyāle ndāŋge echē ēbē ábē e’pun, ēbē ndín echē eébéde mbéd bootya Dyōb áhage nkōŋsé ape epun é’chii. Dyamdyam née ádé déebenléd-taá ámpē mbéd.²⁰ Boŋ Sāŋgwéé amaá ábē e’pun é’ metake asél áte. Nzé énkēmbé nê, né modmod éechōŋgé. Boŋ á etútú é bad ábe ápwédé, asél ábē e’pun áte.²¹ Ene pónde nzé mod alāngé nyé aá, ‘Nyénōne’, Ane-awě-Béwógté mōnén’ káa, ‘Nōné’ mōníníi,’ nyéedúbpé.’²² Bad híin bēbíd, bó mod té ákalé metóm aá móó móde Ane-awě-Béwógté. Bekal bé’dāádāŋ bé metóm ámpē bēbíd. Bēbelé menyáké, bēlūmté-’ε e’chemléd híin. Bēbēl nén ábel boŋ bédog bad ábe Dyōb ápwédé, nzé nzii edé ádog bó.²³ Nyétéd pónde. Nlāngé nyé mímén mam mésyāāl á’sō é’ pónde.”

Epe é Mwān-a-Moonyoŋ

ne asóg dé nkōŋsé

(*Mat 24.29-31; Luk 21.25-28*)

²⁴ “Ábē e’pun-ne, áde pónde e ndāŋge ne étómmé tómén ‘etondεε ákwε ehíntén, ŋgōn-ne esóg apen,
²⁵ betintine bēbíd ámīn béhūn ásē, ŋgīne-’ε éche édé ámīn énāŋned á e’dii.’

²⁶ Ene pónde dɔɔ bényinnē nēe Mwān-a-Moonyon ahúe' é á mbag-té ne ngum ne ehúme é ngine. ²⁷ Alóm éche ángel á metóngé mé nkòñsé mésyāal méniiin, álad bad ábe Dyòb ápwédé áte, bootya atóngé dé nkòñsé ahóg ápe ádínní.

Yesue aá bad bétéd eláñsén ne alín á ngəl

²⁸ “Nyétéd eláñsén ne alín á ngəl. Nzé ngen ébóótédé byaá békɔ̄lē abided, nyébele nyébíi bán nchon ídé benben. ²⁹ Melemlem nzé nyényiné nímén mekan mésyāal mébenlad, nyébíi nén bán, Mwān-a-Moonyon akwogé ape, adé-'e benben. ³⁰ Ne mbále, nlánge nyé nén meé, enén nyonjel e bad éđii ebé ámín bon nímén mekan mésyāal mébenlad. ³¹ Nkon mí mín ne nkòñsé bémaá bon ábēm e'yale bēbē abé ne abé.

Modmod eebii' é epun éche Mwān-a-Moonyon apéé (Mat 24.36-44)

³² “Modmod eebii' é epun pen ké'ε pónde eché nímén mam mébenlédté. Ké ángel éche édé ámín éebii' é, ké Mwān ámpē eebii' é. Tité mwēmpen mó abíi pónde eche nímén mekan mébenlédté. ³³ Nyétéd pónde, nyébonšen, áyāle nyéebii' é áde ene pónde épéé. ³⁴ Ebē nēngáne mod awé anlédé eke ake, bon alyágnéd ábē bembaledé ndáb, ábe nhóg-téé níme nsón, aláá-'e mod awé anone' mmwe mé e'ké aá ábele nsón bwám. ³⁵ Né-ɔɔ, nyétéd pónde áyāle nyéebii' é pónde eché Sángrwéé á ndáb ápéé. Ahele ápē ngukél, ké'ε melúde, ké'ε epog é mbwembwe, ké'ε mbwembwe. ³⁶ Nzé apedé taléd eetāngeneé nēe átáné nēe nyékúneé. ³⁷ Né-ɔɔ, saké nyé bēnpen nlanjgēé ádén dyam bon nlanjge moosyāal meé, ‘Nyétéd pónde.’ ”

14

Béhagke Yesue (Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Jón 11.45-53)

¹ Enlyóg e'pun é'be, Ngande e Nnyíme-ámín ne e Ewele-é-Ngên ápe áte. Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé béhágé' áá mwane ákób Yesue á mesoam-té, áwúu mó. ² Bon bénhōb bán, “Deébēlē nē á mbwe ní ngande áyāle né bad bēpēén epuutéd.”

Béwógté Yesue á Betani (Mat 26.6-13; Jón 12.1-8)

³ Yesue ambé á Betani á ndáb wée Simone awé ankwē nkole mé meləŋ. Ade ádyákgē ndyééd nē, dɔɔ mmwaád nhóg ápédé ne apom á dyóg dé elod é bwám áde dēnlēl nkun bwámbwam. Adé dyóg bēbēnlé dɔ náđ. Hē dɔɔ ákógté nló mé epom bon ásyogé Yesue áđé dyóg á nló. ⁴ Bon donje á bad ábe bēbédé áhed bēnlīŋ bwámbwam, bésedte nhóg ne aníníi bánken, “Cheé ékás bon anén mmwaád ábēbté' enén ndín e dyóg? ⁵ Béhélé'áá-se bésóm ádén dyóg nkun níme ríchábé ámín, bétéd nímé mone bēbē betóótókē bé bad.” Né-ɔɔ, bénhōbēn ane mmwaád bwámbwam. ⁶ Bon Yesue anláá bó aá, “Nyéchene mó. Cheé nyétagteé mó? Abēnlé me kase e dyam eché eboó bwámbwam. ⁷ Betóótókē bé bad bēbē ne nyé pónde ésyāal, pónde ké ehéé eché nyédás-'e bó awōŋgen nyēhele nyēwōŋgēn bó, me pen méebáá ne nyé pónde ésyāal. ⁸ Abelé wée mekáá mēpédé mó. Ásyogé me dyóg á nló ábonšen nlíme nímēm á'so é' pónde. ⁹ Ne mbále,

nlânge nyé nén meé, kéhéé áde nkalaní ní bwám mékanlédté nkòṣé áte n̄syā̀l, bēhōb dyam áde anén mmwāád ábélé ákamten mó.”

Judase akwenténé Yesue asóm

(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Ambíd e nê, mbapere nhóg átínté e bembapere dyóm ne bébe awé béchágé'áá bán Judas Iskariode ankě beprise bémháá atán ábel bon asóm Yesue áwāb. ¹¹ Beprise bémháá bémbe menyinge ne dyam áde Judase ánlā́'é bó, bēhōb-pe bán bēbě mó mōné. Né-óó, Judase ambootéd nzii ahéd ásóṃ Yesue.

Yesue ne ábē bembapere bedyédé

Ndyééd e Nnyíme-ámín

(Mat 26.17-25; Luk 22.7-14, 21-23; Jón 13.21-30)

¹² Bōob-póó pónké e ngande e Ewele-é-Ngên empě. Mbwe mé'sō áde bēwúé'áá bán bé ndyōṅ ní mbód abonṣen ndyééd e Nnyíme-ámín, bembapere ábe Yesue béntān Yesue, bésedté mó bánken, “Héé wédāṅgé weé sébonṣen we ndyééd e Nnyíme-ámín?” ¹³ Dóó Yesue álóméé bembapere bébe ne nlyágtén nén aá, “Nyékag á dyad-tê, mod ábomén nyé awé apémé apom dé mendíb, nyéhíde mó. ¹⁴ Nzé nyēpedé, nyélaa nwóó-ndáb bán, ‘Meléede ahóbé aáken, Héé toṅ e beken édíí eché módyēē ndyééd e Nnyíme-ámín áte ne ábē bembapere?’ ¹⁵ Alūméd nyé toṅ eché ekalé áte eché bémháá abonṣen, bēnābpé-'e áte. Ene toṅ edé ámín á ndáb-te. Nyébonṣen syā́ ndyééd áhed.” ¹⁶ Héé ábē bembapere bēhídté bon békág á dyad-tê. Béntān mekan mésyā̀l ngáne Yesue ánlā́'é bó, bēmbonṣen-ne ndyééd e ngande e Nnyíme-ámín. ¹⁷ Néé ngukél épédé Yesue ne ábē bembapere dyóm ne bébe bempě áhed. ¹⁸ Bedyágé'áá ndyééd á tébele. Pónké eché bedyáké ndyééd nê, dóó Yesue áhóbéé aá, “Nlânge nyé nén meé, nyé mod nhóg ábě me á mekáá mé bad bé ekoyí, nyé nhóg awé adyág ndyééd ne me.” ¹⁹ Nén dēmběl bembapere bēnsudén bwāmbwam. Bēmbootéd mó aseded nhóg ámbíd e aníní bán, “Ndúbpe meé saké me.” ²⁰ Dóó átimtanné bó aá, “Mod nhóg átínté nyé bad dyóm-ne-bébe, mod awé sūmō séētóde ewele á díse-tê atode ahóg. ²¹ Mwān-a-Moonyon áwē ngáne éténlédé bon medim ne ane mod awé ásóṃ mó. Ebágáá bwám ne ane mod nzé bēnkéntōṅen mó achyáa.”

Ndyééd eché Sāṅgwéé

(Mat 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Kōr 11.23-25)

²² Ade Yesue ne ábē bembapere bedyáké ndyééd nê, dóó átédé ewele, ásāgnān Dyōb, bon ákabtáád áte, ábagé ábē bembapere áhōbē aá, “Nyékob nén, yāl echēm nén.” ²³ Ambíd e nê, antéd mbwendé ní mím, ásāgnān Dyōb, ábagé bó. Bó moosyā̀l-le bémwág. ²⁴ Dóó Yesue álāṅgéé bó aá, “Mmēm mekií mōmén níme n̄syógké á nló ní bad híin. Mmém mekií médíí mekií mé melě mékōlē. ²⁵ Ne mbále, nlânge nyé nén meé, méemwáá nímén mím ámpē kóṣṣ ne epun éche mémwēē mó ekóólé á nkamlen ní Dyōb.” ²⁶ Bēnkōn nkāṅgé mé nsāgnen. Néé bémháá akón, bēnkě á Ekone é Menzab.

Yesue ahóbé ngáne

Petro ábāṅgē mó áyāl

(Mat 26.31-35; Luk 22.31-34; Jón 13.36-38)

²⁷ Yesue anláá ábē bembapere aá, “Nyé baásyā̀l nyéēnyāṅéd, nyéēdē me. Ayāle éténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

‘Měwūū nnən-a-mbód,
mbód ésyāāl épántéd áte.’ ”

²⁸ Dóo Yesue áhóbéé áá, “Boŋ áde ápuúdté me, mēkě á’sō á Galilia áwed-taá nyétännē me.” ²⁹ Dóo Petro áhóbéé áá, “Ké moosyāāl annyagéd átēdē we, me pen méetdédé we.” ³⁰ Dóo Yesue álángeé Petro áá, “Ne mbále, nlánge we meé, nkuu nēn dēn, nchóm-a-kúb adéhób áá mótoó’ ngen ébe wēbāŋ me á yāl ngen éláán.” ³¹ Héé Petro ábádtéé mó áte áá, “Ké nkāŋ móó bésēlēē me, méebāŋgé we áyāl mbéd.” Bembapēē ábíńí bésyāāl bómpē bēnhób melemlem.

Yesue akánné á Getsemani
(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

³² Ámbíd e nē Yesue ne ábē bembapēē bēnkě á abwóg á hóm áde béchágé’áá bán Getsemani. Ade bépédé Yesue anláá bó áá, “Nyédyēē hén, me-’ε níke níkáne.” ³³ Ankéēn Petro, Jemse ne Jōne ákáne. Ndāŋge ne metake híin bēmpíi mó á nlém-tē. ³⁴ Dóo álángeé bó áá, “Ndāŋge echē edé me á nlém, ehēle-se ewúú me. Nyélyāg hén, nyédyēēn me epin.” ³⁵ Ansídé á’sō, abwém yāl áse, boŋ ákáñne’ áá nzé nzii edé echē ene pónde e metake éhēléé se ebāmē mó, ébame. ³⁶ Anhób áá, “A-Tē, Titēē, ehēle ébēl kéchéé. Kóbēn me nímén metuné. Boŋ ké nē, bēl ngáne ébōŋnéde we, saké ngáne ébōŋnéde me.” ³⁷ Ade áamáá akáne, antīm ámbíd wēē ábē bembapēē bēláán. Antán nēē békúneé. Dóo álángeé Petro áá, “A-Simōn, ekúne-’ε? Cheé ékáá boŋ wehéle awēsēn ádyēēn me epin ké háwa póg? ³⁸ Nyédyēē epin, nyékáñne-’ε ábēl nēn Dyōb déemwāg-se mekágsēn mépiinéd nyé. Nlém nídáá abēl boŋ ekob é yāl edé mbwóg.” ³⁹ Antīm ámbíd ámpē, áke akáne melemlem ngáne ánsēbēē akáne. ⁴⁰ Ade átímé ámbíd ámpē, antán nēē békúneé áyāle e chō bēmbē bó á díd bwāmbwam. Né-óó bēnkēmbíí’ é chōm éche bēlángeé mó. ⁴¹ Ade átímé ámbíd ngen éche élónténé éláán dóo álángeé bó áá, “Nyélyāgé nyékúne’ nyékómme-’ε nyé áte-ye? Nē ákwógé! Pónde epedé echē bēbēé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé bad bé mbéd. ⁴² Nyépáde áse dékag. Nyēñone’, mod awē akíí me ntúré mó ahúe’ nēn.”

Békóbé Yesue
(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Jōn 18.3-12)

⁴³ Ehób épedéé Yesue amaa á nsəl boŋ Judase ápag. Judase abédēē mbapēē nhóg átíntē e bembapēē dyōm-ne-bébe ábe Yesue. Ampē ne ndun e mod. Abē bad bēnwālē nkwaté ne mbid. Bepriē bēmbáá, bēmeléede bé mbéndé ne bad bēmbáá bé Israel bóó bēnlōm bó. ⁴⁴ Bóob-póó, ntúré awe Yesue ammāđ bó e’chemléd abe áá, “Kénzēé awē méhēē tāl, né mod awē nyéhēdeé móne. Nyékób mó, nyéchā-’ε mó bwām boŋ nyékeene mó.” ⁴⁵ Judase apedé-’áá pēēn, átōmē-’ε wēē Yesue. Anhób áá, “A-meléed.” Ahé-’ε mó tāl. ⁴⁶ Héé ábē bad békóbé Yesue, bēwéd-te mó achā. ⁴⁷ Dóo mod nhóg átíntē e bad ábe bēmbē ne Yesue ádólé nkwaté á abám, nēē átómté mó, asél-le ntāŋ awē priē ambáámbáá etúu. ⁴⁸ Héé Yesue ásedtēé bó áá, “Nchīb móó níđí awē nyépééne nkwaté ne mbid ahyé dé akób-ε? ⁴⁹ Epun tēé mbédé á Ndáb-e-Dyōb ne nyé, ní’yāgtē bad, nyéekóbe me. Boŋ e’yale é’ kálag e Dyōb é’tāŋgné alón.” ⁵⁰ Hē dóo bembapēē bésyāāl bétédte mó, boŋ bétómé mehélé. ⁵¹ Kódemod póg ebédé áhed, éhídé Yesue ámbíd. Anwáá dásō esōŋ é abad chēmpōn. Abē bad bēnkāg bán békób mó, ⁵² boŋ antóm mehélé ne nsób, áchennéd-te bó échē esōŋ é abad.

Békáádté Yesue
(Mat 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; Jōn 18.13-14, 19-24)

53 Bad ábe bénkōb Yesue bēnkeén mós wée Prise Ambáambáa. Beprise bémháá, bad bémháá bé Israel ne bemeléede bé mbéndé bēmpē bēlādēn áhed. 54 Ade békeeneé Yesue nē, Petro ahidé'áá mós ámbíd mwá etún káñ asól á eyáde éche prise ambáambáa. Andyéé áhed ne benon bé Ndáb-e-Dyōb, áwālē muú. 55 Bōōb-pōō, beprise bémháá ne bad bé káánsel bésyāā́l bēhéde'áá bad ábe bēbíd mbōñ é metóm á nló wée Yesue ábel nēn bēwúu mós, bon bēnkēnkudté ké nhóg. 56 Ekud é bad émbíd mós mbōñ é metóm á yāl, bon bēébédēé nsəl nhóg. 57 Héé donje á bad bētyéémé ámín, bon bēbídē mós mbōñ é metóm bán, 58 “Sēnwóg nēe áhóbé áá, ‘Mēbootéd enēn Ndáb-e-Dyōb echē baányon bēlōó, nlōñ empēe, áfintē e e'pun é'láán echē bēelōñnēé mekáá.’ ” 59 Bon ké nē, échab mbōñ é metóm énkēmbáá nsəl nhóg. 60 Dōō prise ambáambáa átyéémé ámín áfintē e bad bé káánsel, bon ásedté Yesue aáken, “Weewóó' é dyamdyam ahób tñngene dyam áde ábēn bad bēhóbé we á yāl-ε?” 61 Bon Yesue andyéé mós ngēn, enkēnkobéé dyamdyam. Dōō ene prise ambáambáa ésedtéé mós ámpē áá, “We-εé edé Ane-awé-Béwógté, Mwān awé Dyōb áde bad bēbageé edúbeyé?” 62 Héé Yesue ákwentanné áá, “Méé ndé, nyéenyín-ne ngáne Mwān-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyōb a Ngum. Nyéenyín-ne nēe áhúé' é á mbag-tē ámín.” 63 Héé prise ambáambáa ányábé mbóté álúmed nēn áá mólíí, bon áhōbē áá, “Mbōñ éhéé émpēe déhedéé? 64 Nyéwógé nēe ásyáá' é Dyōb. Cheé nyéhóbé á yāl eché?” Héé bó moosyāā́l bēhóbéé bán atñngéné awé. 65 Donje á bad bēmbootéd mós meléed asob á yāl, békūtān mós míd, bēbōmé mós, bēlāngē-ε mós bán, “Láá-ε sé mod awé abōmé we.” Dōō bembāledé bētédé mós, bon bēbootéd-te mós abōmte.

Petro abáá Yesue á yāl

(Mat 26.69-75; Luk 22.56-62; Jōn 18.15-18, 25-27)

66 Wée Petro ádyéé ásē nē á eyáde-tē, dōō mbāledé nhóg a mmwāád awé prise ambáambáa ápedé. 67 Annyín Petro awále muú. Dōō ásímné mós bon álāngē mós áá, “Wēmpē wembé ne Yesue awé abidé á Nazaret.” 68 Bon Petro ambāñ échē ehób á yāl, áá, “Meebii' é, meesōñtān-naá chōm éche éhóbéé.” Amaá-áá ahób nē abíd-te á mmwe. Ene pōndé chēn nchóm-a-kúb antōñ. * 69 Dōō ane mbāledé ányiné mós ámpē bon ábootéd bad ábe bēbédé benben aláá áá, “Anén mod adé nhóg awé mómpē ahidé'áá Yesue.” 70 Bon Petro ambāñ á yāl ámpē. Eebeméé áte ámpē dōō bad ábe bēntyēēm áhed bēlāngēé Petro bán, “Mbāle chō edé. Edé nhóg awé ahidé'áá Yesue, áyāle ebídé á Galilia.” 71 Bon Petro ambootéd yāl ebómān abe ámwāg-ke melē áá, “Meebii' é anén mod awé nyútóyéé dīn nē.” 72 Melemām mé pōndé nchóm-a-kúb antōñ ngen échē élónténé ébe. Héé Petro ákámáténé chōm éche Yesue ánlāá' é mós áá, “Nchóm-a-kúb adēhób áá mótoō' ngen ébe wēbāñ me á yāl ngen éláán.” Héé Petro ábānlé awé, ábooted-te achii.

15

Payledé akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Luk 23.1-5; Jōn 18.28-38)

1 Bīn é'sāngé-'áá sāngén, beprise bémháá, bad bémháá bé Israel, bemeléede bé mbéndé ne bad bé káánsel embáá e bad bé Israel békób mbom. Bēnhāñ Yesue, bēbāg-ke mós á mekáá wée Payledé. 2 Héé Payledé ásedtéé mós aáken, “We-εé edé kñ e bad bé Israel-ε?” Yesue ankwentén mós

* **14:68** Donje á kálag dé'só déewóó' é Ene pōndé chēn nchóm-a-kúb antōñ.

aá, “Ngáne éhóbé.” ³ Beprise bémbáá bémbān mó ekud é mekan á yǎl. ⁴ Héé Payledé ásedtéé mó ámpē aá, “Weewóó’ é dyamdyam áhób-ε? Mmōn wógé’ ekud é mekan éché béhóbéé wε á yǎl.” ⁵ Bon Yesue enkēnhópé dyamdyam. Nê dénkāmēd Payledé yǎl áte.

Bán Yesue atōhéné awé

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Jon 18.39-19.16)

⁶ Bōōb-pōó, émbē nēn bán á Ngande e Nnyíme-ámīn, Payledé ammentén mod a mbwōg nhóg abíded á mbwōg. Ane mod abágé’áá mod ké ahéé awě bad béhédénné mó. ⁷ Ene pónde mod nhóg ambé á mbwōg awě béchágé’áá bán Barabase. Abéde ne bad ábe béntyēēmēn nkamlēn rí Roma. ⁸ Dōó ndun e mod épédé wée Payledé, bon bélāngē mó bán ábel ngáne ámenténé bó abele. ⁹ Héé ásedtéé bó aáken, “Nyéhede’ bán, mbídted nyé kǎn e bad bé Israel-ε?” ¹⁰ Abii áde ámbīl’ é aá kónjī edé beprise bémbáá áte á yǎl wée Yesue, dōó dénkǎn bon ásedéd bó nê. ¹¹ Bon beprise bémbáá békóné’áá ábē bad bán béláa Payledé bán ábídted bó dásō Barabase. ¹² Payledé ansédéd bó ámpē aá, “Chán-nō nyéhede’ bán mbel ne mod awě nyéchhégéé bán kǎn e bad bé Israel?” ¹³ Dōó bélélbpe’ e’ saád bán, “Bomé mó á awōg.” ¹⁴ Héé Payledé ásedtéé bó aáken, “Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?” Bon bēnnabé abón bán, “Bomé mó á awōg.” ¹⁵ Né-ōó, ngáne Payledé áhédé’áá aá mókóded ábē bad mewēmtēn, ambídtéd bó Barabase. Ambě kunze aá, sánze ébōm Yesue, bon béke bébome-’ε mó á awōg.

Sánze éwélé Yesue

(Mat 27.27-31; Jon 19.2-3)

¹⁶ Sánze éntēd Yesue, békēēn mó á eyáde é nkamlēne, bélād-te baáb ábíníí áte áhed. ¹⁷ Bénwāād mó mengombe níme méyāge’ níme méwāgné mengombe mé kǎn, bélón-’ε ekóté é mechǎ, béhé mó á nló. ¹⁸ Dōó bébóótédé mó awel, bélenté mó bán, “A-kǎn e bad bé Israel, edúbé ébē ne wε!” ¹⁹ Bébómé’áá mó ntón á nló, bésobtád mó meléed á yǎl, bébwōgkē-’ε mó mebóbón awel mó. ²⁰ Ade bémáá mó awel, bénhūd mó níme mengombe á yǎl, bétímēd mó éche mbóté chēn á yǎl. Nēé bémádé nê, bēnkēēn mó áke dēbome mó á awōg.

Bébómmé Yesue á awōg

(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Jon 19.17-27)

²¹ Ade békagké nê, dōó bébómmé mod awě ambíd á dyad á Sirine. Dīn démbē mó bán Simōne. Simōne abédeé sáá awě Alesandaa bó Refuse. Simōne atómé’áá áśól á dyad-tē. Dōó békóbé mó bon bényāgtē mó bán ápēm awōg áde Yesue. ²² Dōó bepédé hōm áde béchágé’áá bán, Golgota, awě adé nēn bán, “Hōm dé Ebóngél é Nló.” ²³ Ahed bémbě Yesue mīm níme béládténé ne bwel ábe béchhégéé bán mía* bán ámwê, bon enkēnkwentēnné amwé. ²⁴ Bēmbomé Yesue á awōg. Bēnsíd mbambú ákab éche mbóté. ²⁵ Mbwēmbwε á ngǎn abog dōó bébómmé mó á awōg. ²⁶ Chōm éche bēntenlé á awōg áwe nló mīn álumēd nzōm éché bébómmé mó á awōg émbē nēn bán, “Kǎn e bad bé Israel.” ²⁷ Bēmbomé-’ε bechīb bébe bōmpē á awōg, nhóg á ped e ekáá émbáá eche Yesue, aníníí-’ε á ped e ekáá é emwēd.†

* 15:23 Mía: mébédéé bwel ábē bad bébēnládtáá áseded mewe. † 15:27 Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 28: Adé nēn ábēnléde, e’yale ábē é’ténléde á kálag é Dyōb bēnlōn. Eténléde nēn bán, ‘Bēntón mómpē á nchoo mé bebel bé mbéb.’

²⁹ Bad ábe bétómé'áá nzii benben ne áhed bébómé'áá nló, bébwēmmē-'e mós nzyáŋ bán, "Ahá! Wenhób weé mós bōōtēd Ndáb-e-Dyōb, weé mólōŋ-'e chós ámpē áfintē e e'pun é'láán. ³⁰ Sōŋ-ō echoŋ yál bōōb, ésud ásē á awōg." ³¹ Melemem nē dós beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé béwélé'áá mós. Bēn ne bēn béhóbé'áá bán, "Achōŋtē'áá bad, bōōb eéheleé eche yál awōŋgen. ³² Mós awē ahóbé áá mós módē Ane-awē-Béwōgté, áá mós módē-'e kēŋ e bad bé Israel ásud-tós ásē á awōg hē bōōb, dényín ábel dédúbe." Abē bechīb ábe bēmboméé á awōg nchoo ne Yesue bōmpē bésyóó'áá mós.

Kwééd eche Yesue

(Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Jōn 19.28-30)

³³ Ade kád épédé, ehintén ênkwe hōm ásyāāl, kóŋŋ ne á ngōŋ é'láán. ³⁴ Ade ngōŋ é'láán épédé, Yesue anlébé esaád áá, "Elí, Elí, lámá sábatāni." Nēn adé nēn bán, "A-Dyōb ádēm, a-Dyōb ádēm, cheé ékás bonj étēdté me?" ³⁵ Nēe donje á bad ábe bémbē benben béwógé nē, bénhōb bán, "Nyéwóge', achēnle Elaijaa áá áhye áwōŋgen mós." ³⁶ Héé mod nhóg ányágté bonj átédé kuchá, átōdté' á ebéntéd é mīm-tē, ásmé' á ntōŋ bonj áhāg mós á nsəl áá ámwē. Anhób áá, "Nyémwe dényín nzé Elaijaa áhye mós asuded á awōg." ³⁷ Héé Yesue álēbpé esaád bonj ámīē-'e nlēm.

³⁸ Ene pónde chēn abad áde dēnkāb Ndáb é Dyōb áte, dēnsalé áte e'pēd é'be bootya ámín kóŋŋ ápē-'e ásē. ³⁹ Adē mod ambáá a sánze awē antyéém Yesue á'sō-te ānōn mós ányíné ngáne Yesue áwédé, † anhób áá, "Ne mbále, anén mod abédēé Mwān a Dyōb."

⁴⁰ Bebaád behóg bōmpē bémbē nchabnede bēnōne' mekan mésyāāl míme mébenlad. Áfintē e ábē bebaád, Maria Magdalene, Salome ne Maria awē achyáá Jemse asad bós Joseb, bémbē áhed. ⁴¹ Abén bebaád béhídé'áá Yesue áde ámbēē á Galilia, béwōŋgān-ne mós. Ekud é bebaád émpēe eche bóbōō bēmpē á Jerusalem chōmpē émpē áhed.

Nlíme míme Yesue

(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Jōn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Mod nhóg abédé awē béchágé'áá bán Josebe. Ambíd á dyad á Arimatia. Anén mod abédēé mod e edúbé á káánsəl embáá e bad bé Israel. Mōmpē asiné'áá pónde echē nkamlēn ní Dyōb mépēé. Ngáne émbēē mbwe mé mbonjén (nédē áde mbwe-mé-nkóme-áte rilyógé née chān), héé ákáá nlēm, bonj ápag wēe Payledē benben ne ngukél, álāngē mós áá ábe mós ndim míme Yesue. ⁴⁴ Ade Payledē áwógé bán Yesue amaa awé, yál enkóm mós áte. Héé álómé ane mod a mbáá a sánze achōg bonj áse dté mós ké Yesue amaa awé. ⁴⁵ Ade ene sánze élāngē mós áá Yesue awédé, dós ákwénténé áá Josebe átéd míme ndim. ⁴⁶ Josebe anchān mbóm. Antéd Yesue ndim, ákáān mós ene mbóm, alímé-'e mós á soŋ-tē echē bēpwógé aláá áte. Ambíd ene, antínéd aláá á mbáá ákólēn nsəl ní soŋ. ⁴⁷ Maria Magdalene ne Maria awē anchyáá Josee bēnóné'áá wēé bélímmeé Yesue.

16

Yesue apuidé

(Mat 28.1-8; Luk 24.1-12; Jōn 20.1-10)

¹ Ambíd e mbwe-mé-nkóme-áte Maria Magdalene, Maria awē achyáá Jemse ne Salome, bēnchān dyōg dé elod é bwām áke dé áwōged ndim

† 15:39 Awédé: Donje á kálag dé'só áwóó álēbpé esaád, awé-'e.

míme Yesue. ² Mbwembwe mé epun é'sō é Sôndé áde enyēn étúbéé dso békíí á sonj. ³ Ade békagké, dso bésēdtēé nhóg ne aníníí bánken, “Nzéé áhūdē syānē aláá á nsāl rí sonj?” ⁴ Dso bésádé díd, bonj bényínē bán bémáá ádē aláá ahúd. Aláá áded dēnkāl bwámbwam. ⁵ Héé bésólé á sonj-tē, bonj bényínē kódemod edyéé á nkæg á pēd e ekáá émbáá. Anhé megombe míme mépúbe'. Nén dénkōbēd bō mbwóg bwámbwam. ⁶ Héé ene kódemod élāngēé bō aá, “Nyéebáá', mbíí meé nyēhede' Yesue, mod a Nazaret awē bēmboméé á awog. Apuúdé, eésáá hén. Nyénone wéé bēnnaádté mó. ⁷ Nyékag-kōó bōob nyéláá ábē bembapēē, tanje Petro, bán Yesue apuúdé, 'Akag-ke á'sō á Galília. Awed-taá nyényinnē mó ngáne ánlāá' é nyé.' ” ⁸ Héé bēbóótédé anəḡ ne menyáké míme bényíné. Bémbíđ á sonj-tē bēbootéd-tē anyoged. Bēélāngē-'áa modmod dyamdyam áyāle mbwóg ménkōb bō.

Nyaa póg echē Kálag e Makose ésógé*

16.9-20

Yesue alúmté Maria Magdalene yāl
(Mat 28.9-10; Jōn 20.11-18)

⁹ Ade Yesue áamáá apuu, epog é mbwembwe é epun é'sō é Sôndé, Maria Magdalene móo ánsēbēē yāl alúmed. Anén mmwaád móo Yesue ámbídēdtē e'daádəḡ bé mbéb saámbé áte. ¹⁰ Héé ane mmwaád ákíí bonj álāngē bad ábe bōobe Yesue bēbágé'áá. Antán nēē béchye' é kwééd eche Yesue. ¹¹ Bonj áde bēwógé bán Yesue adé á alongé, bán ane mmwaád anyíné-'e mó, bēnkēndúbéé.

Yesue alúmté ábē bad bébe yāl
(Luk 24.13-35)

¹² Ámbíd e pónDé Yesue anlúméd yāl wéé ábē bad bēmpēe bébe áde bēbídēé á dyad-tē. Bonj enén ngen anlúméd yāl nyaa émpēe. ¹³ Héé ábē bad bétímé ámbíd, béke bēláá baáb ábíníí. Bonj ké nē, baáb bē bēnkēndúbéé.

Yesue alúmté ábē bembapēē
dyōm ne nhóg yāl

(Mat 28.16-20; Luk 24.36-49; Jōn 20.19-23; Mbēl 1.6-8)

¹⁴ Ámbíd e pónDé Yesue anlúméd yāl wéé ábē bembapēē dyōm-ne-nhóg áde bēdyágkē ndyééd. Bēnkēndúbéé bad ábe bēnhōb bán bényíné mó áde áamáá apuu. Né-óó, ankáné bō áte áá bēēwóó' é adúbe, áá bēlélé-'e nlém á abum. ¹⁵ Anláá bō áá, “Nyékag nkōḡs é áte rísyāāl, nyékanle bad bēsyāāl nkalaḡ mí bwám. ¹⁶ Kénzéé awē adúbpe bonj bēdusén-ne mó ákūd e'choóchoḡ, bonj kénzéé awē eedúbpe ákūd nkōḡsen. ¹⁷ Bad ábe bēdúbpe bēwōḡ ngíne ábēl mam mé menyáké: bēbídē bad e'daádəḡ bé mbéb áte á dīn ádēm; bēhōbē-'e mehób mékōōlē. ¹⁸ Békōbēn nyā mekáá, éebenlé bō dyamdyam. Ké bēmmwē-'e ké e'wē, ábē e'wē bēebenlé bō dyamdyam. Bēbān bad bé nkole mekáá á yāl, bad bé nkole bē bēdyēē-'e bwám.”

Yesue apūmmé
(Luk 24.50-53; Mbēl 1.9-11)

¹⁹ Ade Sāḡgú Yesue áamáá bō nímén mekan aláá, dso Dyōb ábélé bonj ápūmē ámīn. Andyéé Dyōb á ekáá émbáá. ²⁰ Héé bembapēē bēbídé, bonj

* 16:8 Donje á kálag dé'só déewóó' é nchoo 9-20.

bέke bέkalé Eyale é Dyōb hōm téé. Sáηgwéé ambé ne bó, ábē-ε bó ngíne ábel mekan mé menyáké, álúmed nén aá chōm éche béhóbεé édé mbále.

Nyaa empée echě kálag e Makosε ésógé†

16.9-10

[(9) Héε ábē bebaád békíí, boη bélāngē Petro ne bad ábe bémbē ne mó mekan mésyāāl míme bényāgtēnnē bó, bésēlē mó esóη-esóη. (10) Néε nē átómé, Yesue mwēn anlóm bad nkōηsé áte rísyāāl ákal nkalaη mí bwām. Mmē nkalaη mí bwām míme rísáá, méehaηlānné. Mmē nkalaη rídii nkalaη tâηεne alongé áde débē á ngíndé ne á ngíndé.]

---

† **16:20** Donje á kálag dé'só ábádé ádén asóg á kálag ámbíd e nchoo 8.

Nkalanj mí bwâm míme Yesuε ngáne

Lukasε
átélé

Ndibned ní kálag

Nkalanj mí bwâm míme Yesuε ngáne Lukasε átélé nílúmte Yesuε ngáne Nsoode awé Dyöb dénhōbpē áá mós̄lómē bad bé Israel. Lukasε ahóbé áá Edáádāḡ é Dyöb chōó épwédé Yesuε ápeen nkalanj mí bwâm wéε betóótōkē bé bad. Mmén nkalanj níbude ahób t̄ngene e'boḡ bé nlém ábe Yesuε álúmteé bad. A mbooted menyinge ményínnédé áde ehángé ébíde t̄ngene epe éche Yesuε, ményínnéd-te á asóg áde Yesuε ápúmmé ádyöb. Mekan míme Lukasε ákóó awéd áte médii: mekáne, Edáádāḡ éche Esáá, mekan míme bebaád bébélé áfínté e nsón míme Yesuε ne alagsen áde Dyöb álagsanné bad mbéb.

Lukasε abádé mekan áte wén míme médé áyāl e mímén nkalanj mí bwâm dēmpen (Nōn e'ped é'be ne ntóób á nkabtéd).

Nkabtéđ ní kálag

Ndibned 1.1-4

Echyáá éche Jōne, Ndusenε ne éche Yesuε 1.5-2.52

Nsón míme Jōne, Ndusenε 3.1-20

Edusen ne mekágsen míme Yesuε 3.21-4.13

Nsón míme Yesuε á Galilia 4.14-9.50

Nsón míme Yesuε áde áhídté á Galilia ápe á Jerusalem 9.51-19.27

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 19.28-21.38

Akáad áde békáádté Yesuε ne eche kwééd 22-23

Mpuu míme Sāḡgwéé, alúmed áde ánlūmēdtē bad yāl ne míme mpume 24.1-53

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, ekud é bad ékétēd pónde átel mekan ásē, míme mébénlédé áfínté e' syānē. ² Bétélé melemlem ngáne dénwōgkē wéε bad ábe bēnyīnen mós̄ díđ se á mbooted, békalé-'ε Eyale é Dyöb. ³ Né-ōó, ntóó mímén mekan ahed áte se á mbooted, nnyíne-'ε nén meé ébóó mēmpē rítēd pónde, rítele wε mekan ásē ahóg-ahógē. ⁴ Nén débēl wééchem mbále t̄ngene mekan míme émáá abii.

Angel epíidé Sakaria

⁵ A pónde eche Herōde abédé k̄ḡ e Judeya, mod nhóg ambé bán Sakaria. Sakaria abédéε prise á nchoo míme Abiyaa. Mwaád ambé đīn bán Elisabete. Mós̄ ámpē abédéε ngōn e túmbé eche Arōne. ⁶ Alongé áde bós̄ mwaád dēmbē bwâm á'sō é' Dyöb. Béhíde'áá mbéndé éche Sāḡgwéé ésyāāl. ⁷ Boḡ bēnkēnwáléé mwān ké nhóg áyāle Elisabete abédé ekōm. Bós̄ bad bébe bēmmād-te achun.

⁸ Bōob-pōó, áde pónde e nsón e nchoo míme beprise míme Sakaria bós̄ épédé áte, ankē nsón míme prise abel á Ndáb-e-Dyöb epun ehóg. ⁹ Mós̄-'áá bēmpwēdté ásōl á Ndáb-e-Dyöb ábele Sāḡgwéé, áhyáad e'twé, ngáne nsón míme prise níhédnád'táá. ¹⁰ Ade áhyāntéé e'twé, ndun e mod embé ámbíd e ebwóg, békāne'.

¹¹ Hē dōó ángel e Sāḡgú epíidé mós̄, etyéém mós̄ á ped e ekáá émbáá benben ne menyán mé e'twé. ¹² Anyín áde Sakaria anyíne ángel, yāl enkóm mós̄ áte, mbwóg ménkōb-pe mós̄ bwāmbwam. ¹³ Dōó ángel élangéé

mó aá, “A-Sakaria, weebáá’. Dyõb áwógé wε mekáne. Né-óó, awõh mwaád Elisabete, áchyaā mwān. Echuu ane mwān dīn wεé Jõne. ¹⁴ Anén mwān áwõgēd wε menyīnge. Ndun e mod ámpē éwõg menyīnge é echyaá échē. ¹⁵ Ebē nē áyāle ane mwān ábē ndāle a mod á’sõ é’ Sāngú. Eetāngeneé nēe ámwágkē mīm nīme méwag, káa chõm ké échē éwúú áte. Edáádāh éche Esáá élon mó áte se á ncháátén. ¹⁶ Atiméd bad bé Israel nlém ámbíd wée Sāngwéeé awē adé ádab Dyõb. ¹⁷ Abē á’sõ boh Sāngwéeé ápag. Awõh-’ε edáádāh ne ngīne melemlen ngáne nkal é’dáádāh Elaijaa a’bóód ánwõngē. Achēd bad nlém á abum, ábel bad bóobe bán bétim áse. Abēl bad ábe béwúéné Dyõb nló áte, béhānlén, béwõh debyéé nēe bad ábe bétyéeme á’sõ é’ Dyõb. Né-’aá ábohšénné epe éche Sāngwéeé.” ¹⁸ Sakaria ansedéd ángel aá, “Cheé élúmte me nén bán ádén akan áde éhóbé débēnléd? Mmēn mmaá achun. Awēm mwaád-te ámpē amaá kād atom.” ¹⁹ Dóó ángel étimtanné mó aá, “Ndíi Gabriele, mésénze nīme mébenle Dyõb nsón. Dyõb álómé me áwõh, álāa wε nīmén nlébtéd ní bwām. ²⁰ Bóob-póó, ngáne wéedūbpéé dyam áde ríhóbé, wēkwé ebóbé kááh ne pónde échē mam mésyāāl nīme rílangé wε melõnnē. Mekan mésyāāl mébenléd-te á pónde échē métāngéné abenled.”

²¹ Ene pónde esyāál bad bésiné’áá Sakaria ámbíd ebwóg, bényāgē’ chõm éche ékás boh ápē abem á Ndáb-e-Dyõb-te nē. ²² Ade ábíde áwed, eéhele’áá dyamdyam ahób áwāb. Dóó béchéme nén bán, anyiné ndóg á Ndáb-e-Dyõb. Mekáá móó álúmtánnáá bó, ésebán ahele dyam ahób.

²³ Pónde e nsón échē Sakaria emaa’-aá áte, asú á ndáb. ²⁴ Ámbíd e pónde mwaád ambé nkg. Ankoó yāl á ndáb-te á etún é ngõn étáan. ²⁵ Anhób aá “Kááh ne á asóg Sāngwéeé abēnlé me ádén. Awógé me ngól, ahúdé-’ε me e’sõn áyāl áfinté e ábēm bad.”

Angel epítde Maria

²⁶⁻²⁷ Adé dyēm áde Elisabete ádíi ngõn ntóób, Dyõb dénlõm ángel Gabriele á dyad á Nazaret, á alõh á Galilia, wée ngõndéere póg bán Maria. Maria enkēmbíí’ε mwēnchóm. Mod ankií mó awe béchágé’áá bán Josebe. Josebe ámbíd á túmbé échē Kāh Dabide. ²⁸ Ade ángel étáné Maria enhób aá, “A-Maria, nsañ mbē ne wε! Edíi mmwaád awē akudé mende ne Dyõb. Titée Dyõbe adé ne wε.” ²⁹ Nén dēntagéd Maria á mewēmten-tē bwāmbwam. Akšgláádtáá á nlém-tē ábíi chõm éche ene nyaa e melēnten éhele élúmte’. ³⁰ Dóó ene ángel élāngéé mó aá, “A-Maria! Weebáá’, nsimé ní Dyõb rídé ne wε. ³¹ Ebíi wεé, móóbē nkg. Wēchyaā mwān a mwēnchóm. Echuu mó dīn wεé Yesue. ³² Ane mwān ábē ndāle a mod. Béchāg mó bán, Mwān a Dyõb á Ngum. Titée Dyõbe mwēn ábē mó atii dé nkamlēn áde sáá ambáá Dabide. ³³ Mó ákamlén abum á ndáb áde Jakobe á ngindé ne á ngindé. Nkamlēn nīme méewõngé asóg.” ³⁴ Héε Maria ásedtéé ángel ne aáken, “Chán ríhele nchyaá mwān áde méebíí’ε mwēnchóm?” ³⁵ Ene ángel enkwētén mó aá, “Edáádāh éche Esáá épíi wε. Ngum e Dyõb ékūdētēn wε. Né-óó, mwān awē asáá, awē wéchyāā’ε, áchāgnéd bán Mwān a Dyõb. ³⁶ Bíi wεé, Elisabete, mwānyõh a túmbé póg, mómpē adé nkg á e’chun-tē. Mó awē bēnhōbpē bán adé ekõm, adé dyēm bóob ngõn ntóób. ³⁷ Edé nē áyāle dyamdyam déesaá áde átómé Dyõb áte.” ³⁸ Héε Maria áhóbéé aá, “Ndíi mbāledé awe Sāngwéeé. Ebē ne me ngáne éhóbé.” Dóó ene ángel étédte mó boh ékag.

Maria akii wée Elisabete

³⁹ Mmê mesú mën, Maria anläd yäl ne mehél mésyāäl, ákē á dyad á Juda ahóg áde ádè á e'kone-tê. ⁴⁰ Ade ápédé áwed, ansól á ndáb echê Sakaria, álēléd Elisabete. ⁴¹ Awóg áde Elisabete áwógé Maria níme melentén, mwän anhóbnéd Elisabete á abum-tê. Edáádəŋ éche Esáá èmpii mó. ⁴² Dó-áá álángeé Maria ne esaád é ngine nén aá, “Nnam nîbê ne we áfintê bebaád bésyāäl. Nnam nîbê ne mwän awe wéchyāā'ê. ⁴³ Chán ébénlédé éche mēme níkúde échén edúbé? Chán nyaá awe Sánḡwéé áhēle áhye áwēm-é? ⁴⁴ Awóg áde níwógé nímōŋ melentén, mwän ahóbté me yäl á abum-tê ne menyinḡe. ⁴⁵ Dyöb ánámte we áyāle edúbpé nén weé, dyam áde Sánḡwéé álánḡe we débenléd.”

Ngase echê Maria

- ⁴⁶ Héé Maria áhóbeé aá,
 “Nkēmtē Sánḡwéé ne nlém nímēm nisyāäl,
⁴⁷ edáádəŋ échēm ámpē éwógne Dyöb menyinḡe. Mó adé awēm mod a e'soósəŋ.
⁴⁸ Ayāle achemé me awē ndé awe mwä mbaledé ngên. Bootya bəəb, ákē á'sō, nyongel e bad téé èhōb bán, níde mmwaád awē Dyöb ánámte.
⁴⁹ Dyöb á Ngum abēnlé me ndəle a akan. Mó adé ane awē asáá.
⁵⁰ Ngəl echê èbē nyongel ne nyongel e bad téé, ámín e kénzée awē abage mó edúbé.
⁵¹ Abelé ndəle a akan ne éche ekáá chēn. Apuúdtédé bad ábe bédé kúmbe mewēmtén áte.
⁵² Ahúde benkamlené áwāb metii mé nkamlén, boŋ acháḡté bad ábe bésúdté yäl.
⁵³ Akódté bad ábe bétagne nzaa ne kəse é bwēm, boŋ anané bad ábe bébúde awóŋ aá bésūe' ne mekáá mé ngên.
⁵⁴⁻⁵⁵ Akámteéné álóned akag áde ámbéé ábēd betaa, bootya Abrahame ne nímē mbyaa nisyāäl káəŋ ne á ngíndé. Né-óó, awóngéné ábē bembəlede, bad bé Israel.”
⁵⁶ Ambíd e nê, Maria andyēén Elisabete ngəŋ éláán, boŋ ásūe' ámbíd.

Echyáa éche Jəne Ndusene

⁵⁷ Ambíd e pónde, e'we é' mwän bénkōb Elisabete. Anchyáá mwän a mwenchóm. ⁵⁸ Túmbé echê ne bad ábe bóbəó bédyéé'áá abwóg ahóg, bénsəŋtēn nén bán Sánḡwéé ábagé mó sánkalaa a nsimé, bōmpē bəwóg menyinḡe. ⁵⁹ Mbwe mé asóŋ-á-yäl (ámbíd e e'pun waam) áde béhyédé mwän ayag, béhéde'áá mó dín áde sáá achuu bán Sakaria. ⁶⁰ Dóo nyaá áhóbeé aá, “Aáy! Dín débēē mó bán Jəne.” ⁶¹ Héé bétimtané mó bán, “Modmod eésaá áwəŋ túmbé-te awē awóó áde dín.” ⁶² Né-óó bēnhəḡtén Sakaria á mekáá mín áhed áte ngáne ádáá mwän dín achuu. ⁶³ Héé áhəḡténé ne mekáá áde bépiined mó abámbé. Antél áhed aá, “Dín ádíí mó bán Jəne.” Anyín áde bad bényiné nê, menyáké mékōb bō. ⁶⁴ Abwōḡ-ábwōḡ, ehób énsālē mó á nsəl, ábootéd-te dyam ahób ámpē, ákēmtē-ε Dyöb. ⁶⁵ Nén dénkōbéd bad bésyāäl ábe bébédé áhed mbwóg, békēenē nkalaŋ hōm ásyāäl á myad mé e'kone á aləŋ á Judeya. ⁶⁶ Mod téé awē anwóg ádén akan, ankoó dō á nlém-tê. Bésēdté bánken, “Ebál é mod éhéé anén mwän ábēē-yēē?” Bésēdté'áá nê áyāle bémbíí nén bán Dyöb áde ne ane mwän.

Ngase echê Sakaria

⁶⁷ Bɔɔb-pɔɔ, Edəəɔɔɔn eche Esáá émpíí sée mwän, Sakaria. Héé ábóótédé mam ahóbtéd, ahóbé aá,

⁶⁸ “Mekénag mébê ne Sánjwéé, Dyöb á bad bé Israél.

Béken Dyöb áyāle ahyedé ábē bad anyen ásē, akódté-’ε bó.

⁶⁹ Akwógté ngum a mod á abum á ndáb áde awē mbəlede Dabide, móchoóɔd syánē.

⁷⁰ Se’ bɔɔd ansón bekal bé’dəəɔɔɔn, alóm bó aá béhób bán,

⁷¹ Mósoson syánē á mekáá mé bad bé ekoyí ábe syánē, ne bad ábe békósó syánē.

⁷² Nē dɔɔ Dyöb álúmtéé ngəl eche ánhíí’é ábēd betaa akag. Né-’aá ákámtené nímē melé,

⁷³ néde melé níme ámmwēé ne awed sáá ambáá Abrahamε.

⁷⁴ Anhób aá mósmadté syánē ason á mekáá mé bad bé ekoyí ábe syánē, bon déhel mó abele éseban debáá’.

⁷⁵ Deébenlé mó pónde eched ne nlém níme nísáá ne mbeltéd níme nídé ngáne Dyöb áhedeé,

á alongé ádēd ásyāal.

⁷⁶ Wε-ɔɔ, a-mwän, béchög wε bán nkal é’dəəɔɔɔn awē Dyöb á Ngum.

Wε-’aá wēsēbē Sánjwéé á’só, ábonšen mó nzii eché ábwéé áte.

⁷⁷ Wēbēl ábē bad bébíí nén bán, Dyöb áchónté bó áyāle álágséné bó nímab mbéb.

⁷⁸ Nén débēnléd áyāle ngəl e Dyöb ne ábē e’bon bé nlém.

Ene ngəl chó-’aá ékən e’nyínen bé ekíde ábē é’bídé ámín e’piinéd syánē e’sóson.

⁷⁹ Né-ɔɔ bad ábe bédé á ehíntén-té, ne á nsəl ní son, béküd e’nyínen bé e’kíde.

Syánē-’ε deéküd debyéé áde álúmté syánē nzii eché epeene alongé dé nsan.”

⁸⁰ Jonε ankwög, edəəɔɔɔn é Dyöb ébē-’ε mó ngíne. Andyé é ehyánge káon ne á pónde eche ábóódtédé eyale é Dyöb akal á ntálé wéε bad bé Israél.

2

Yesue achyáádté á Betelhem

(Mat 1.18-25)

¹ Mmē mesú-ɔɔ Agostuse, Kaisεε a Roma antóméd mbéndé aá, moosyáal awē adé ásē e nímē nkamlen, áke átelen dín. ² Nén démbē tóngé e bad e’só. A pónde eched Kirinuse mó ambé nló mé alon á Siria. ³ Mod téé anké áwē dyad ábel bon bétel mó dín ásē.

⁴ Né-ɔɔ Josebe mómpē anhidé á dyad á Nazaret á Galilia, achágé á Betelhem, dyad áde Kān Dabide á Judeya, áyāle ambíd á mbyaa níme Dabide. ⁵ Anké nē ábel bétōn bó Maria, ngondéε eche ánkíí’ε. Maria mó-’ε ambé nkog. ⁶ A Betelhem wē dɔ-’aá achád ákóbé Maria. ⁷ Anchyáá mwän a mwēnchóm awē átúbné abum. Ankaán mó e’ped bé mebad, ánāād-te mó á ebwög eche bédídtéé e’lém áte, ngáne etál éebédeé á ndáb e beken.

Angel épiidé benon bé mbód

⁸ Aped eched, benon bé mbód bénóné-’aá échāb echon é’ mbód á hóm dé medyé nkuu. ⁹ Angel e Sánjú empíí bó taléd, ehúmé é Sánjú élanjéd bó. Mbwóg ménkōb bó. ¹⁰ Héé ángel élanjéé bó aá, “Nyéebáá’, mpiinédé nyé kase e nkalan eché éwōgēd bad bésyāal menyínge bwāmbwam. ¹¹ Nyébii bán, epun é’chii, Nsoode awēn achyáádté á dyad áde Kān Dabide. Mó adé

Ane awě Dyōb Awógté. Mó adé Sǎngwéé. ¹² E'chemléd ábe mbageé nyé é'díi bán, nyéētān mwān awe békǎñné e'ped bé mebad ngáne ánángé á ebwǎg éche bédídteé e'lém áte."

¹³ Melemlem mé pónde ehoŋ é ángel émbid eníní ángel á nkag tǎléd, ékéné Dyōb bán,

¹⁴ "Ehúmé ébê ne Dyōb áde áde se ámín, nsaŋ-'e mbê ne baányoŋ ábe ábágé nsimé á nkōŋsé!"

¹⁵ Ambid e nê, échê ángel énsū ámín. Héé benon bé mbód bélǎngéé nhóg ne aníní bán, "Syáá dékag á Betelhem, déke dényín áde akan áde Dyōb á Ngum álúmté syáné áte aá ábénlédé."

¹⁶ Dó-'aá békíi á mehélé-te, boŋ bédibté Maria bó Joseb ne nkóál ní mwān nêé nínángé á ebwǎg éche bédídteé e'lém áte. ¹⁷ Bémáá-'aá anyín nê, dóó bébóótédé nkalaŋ akal ngáne ángel énlǎā' é bó tǎŋgene ane mwān. ¹⁸ Bad bésyāā ábe bēnwōg nê, menyáké ménkōb bó. ¹⁹ Maria ankoó nímén mam mésyāā á nlém-tê, ádolé mó áte. ²⁰ Héé benon bé mbód bétímé ámbid, békēmté Dyōb, békéné-'e mó áyāle mam mésyāā níme bétwógé, boŋ bényínén-ne díd nēŋgáne bēnlǎā' é bó.

²¹ Ambid e e'pun waam, mbwε níme béyagéé mwān, bēnchuu mó díŋ bán Yesue. Adé díŋ dóó ángel émmadté mó achǎg boŋ nyaá ábē dyēm.

Bépééné Yesue á Ndáb-e-Dyōb

²² Bǎǎb-pǎǎ, mbéndé e Mosεe ehedáá bán, ámbid e echyáa bébe mende áwobe nyé mwān bó sée mwān. Ade bémádé nê, Maria bó Joseb bēnkéén mwān á Jerusalem álúmed mó á'sō é' Sǎngú. ²³ Bēnkě nê nchoo ne ngáne éténlédé á mbéndé e Sǎngú bán, Mwān a mwēnchóm téé awě bétúbné abum, bébe mó á mekáá mé Dyōb. ²⁴ Bēnkě nê káǎŋne ábe mende ne álonéd mbéndé e Sǎngú echě ehóbé bán mod ábe bé élǎā bébe káa mbǎŋgé ésad ébe.

²⁵ A Jerusalem wê, mod ambé bán Simione. Ane mod anwōŋ abé áde atǎŋgéné á'sō é' Dyōb, ákoŋgé-'e mbéndé é Dyōb. Edǎǎdǎŋ éche Esáá émbē ne mó. Asiné'áá pónde echě Dyōb désongé alongé á bad bé Israel. ²⁶ Edǎǎdǎŋ éche Esáá émmǎd-te mó álúmed nén aá, éewáá ésebán ányíné Ane awě Sǎngwéé Awógté. ²⁷ Edǎǎdǎŋ éche Esáá émbēl Simione ankě á Ndáb-e-Dyōb. Dóó Maria ne Joseb bépééné awab mwān Yesue áhed, ngáne mbéndé éhéde'áá. ²⁸ Simione ankobén bó mwān, abwáá mó, boŋ ákēmté Dyōb nén aá,

²⁹ "A-Sǎngú, ngáne élónté ádoŋ akag, téd-tō me, níkag ne nsaŋ.

³⁰⁻³¹ Ayāle míd nímēm nínýiné awōŋ mod a e'soósoŋ awe ébōŋséné wéé moosyāál ányín.

³² Abē e'nyínen bé ekide ábe bēbēl bad ábe béesē bad bé Israel ábii we, ápéén-ne edúbé wéé ábōŋ bad bé Israel."

³³ Josebe ne Maria bémbe menyáké áwóg mam níme bēhóbé tǎŋgene awab mwān. ³⁴ Héé Simione ánámté bó, boŋ álǎŋgē Maria aá, "Nǎné', anén mwān awě nyényínéé nén, Dyōb dóó álómé mó. Abēl bad behóg békud ebébtéd, ábíní-'e békūd e'soósoŋ á aloŋ á Israel. Abē nēŋgáne e'chemléd é' Dyōb, boŋ ekud é bad étti mó ámín, bētǎŋgān mó. ³⁵ A pónde echéd mod téé níme mbéltéd mēn mébídéd níme mewēmten áwed. Héé ndutul ésongé we á nlém nēé nkwáté."

³⁶⁻³⁷ Nkal é'dǎǎdǎŋ a mmwáád nhóg abédé, díŋ démbē mó bán Anaa, mwān awe Panuεε awě abide á túmbé e Aseε. Anaa anchūn bwámbwam. Bó nchóm bēndyéé mwě saámbé á e'wōŋgé, boŋ ályāge

mó akúd káñ ne á móom mé mwé waam ne mwé níini. Eésyange'áá á Ndáb-e-Dyöb. Akánné'áá nkuu ne müte, ádidé-'e yäl nzaa á mekáne-té.³⁸ Ade Maria bó Joseb bépééné Yesue á Ndáb-e-Dyöb pænéñ, Anaa ambé áhed. Héé ábóótédé Dyöb aken, ákanlé-'e bad nkalan tñgene ane mwän. Ábè bad bébééé bad ábe básiné'áá pónde eche Dyöb déwobéé dyad á Jerusalem. Anláá bó nyaa e mod eché ane mwän ábéé.

*Joseb bó Maria bétimné
mwän ámbid á Nazaret*

³⁹ Ade Maria bó Joseb bémádné mam mésyāāl ngáne mbéndé e Sängú éhéde'áá, bēntīm áwāb dyad á Nazaret á alon á Galilia. ⁴⁰ Ene pónde mwän mó-'e ákwogé', áwū' áte, debyéé ákwogé mó, nsimé ní Dyöb mó-'e rñhídé mó.

Yesue akii á Ndáb-e-Dyöb

⁴¹ Bōōb-pōō, émbē bán, mwé téé Yesue sáá bó nyan békágé'áá á Jerusalem áyāle Ngande e Nnyime-ámin. ⁴² Ade Yesue ápédé dyóm á mwé ne ríbe, bóbōō bēnké á ngande ngáne émmētēnné abé. ⁴³ Ngande emaa-'áá bon nyaa bó sán bésūē' á dyad. Yesue anlyāg ámbid á Jerusalem ésebán bēbíí. ⁴⁴ Mewēmtēn mémē bó nēn bán, adé á echoñ éche ésúé'áá. Bon áde békékeé bootya mbwēmbwē káñ ne ngukél, dōō bēbóótédé mó áhed, bēšēdtē mó wēe bad bé túmbé ne bad ábe bóbōō bébyééné. ⁴⁵ Anyín áde béenyinéé mó, bēntīm ámbid á Jerusalem áhed mó áwed.

⁴⁶ Alóntēn e'pun é'láán dōō bétimé mó adibed á Ndáb-e-Dyöb. Andyéé áfinté e bemeléede, áwōglān bó, ášēdté-'e bó mam. ⁴⁷ Mod téé awē anwōg mam ríme Yesue áhóbé'áá, ambé menyáké áyāle nsōñtēn ríme ánwōñgē ne nyaa eché ákwētánnáá bó. ⁴⁸ Ade nyaa bó sán bényíne mó, yäl enkóm bó áte. Dōō nyaa ášēdtéé mó áá, "A-mwän, chán-nō ébélé sé nēn? Sé sōñ sēkómé wē áhed, sétage-'e áte." ⁴⁹ Bon Yesue ankwentēn bó áá, "Cheé ékás bon nyéhédé me? Nyéñkēmbíí'é bán, ntāñgēné abé á ndáb eché echem Sāñ-'e?" ⁵⁰ Bēnkēñhēnlé dyam áde áhóbé asōñtēn.

⁵¹ Ámbid e nē, dōō Yesue áhídé nyaa bó sán, bon bóbōō bésūē' á Nazaret. Enkēnwúénné bó nló áte. Nyaa-'e ankoó rímén mekan mésyāāl á nlém-té. ⁵² Ngáne Yesue ákwogé'áá, debyéé dōmpē ákwogé'áá mó. Nsimé ní Dyöb ne m baányonñ rñhídé mó.

3

*Jōne, Ndusenē abonjan nzii
(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Jōn 1.19-28)*

¹⁻² A pónde eché nkamlēne Tiberiose, ákébēē Kaisēe a Roma áyāle dyóm á mwé ne rítāan, Dyöb dénlōm Jōne mwän awe Sakaria ne nlébtéd á ehýāñge wēe ábédé. Ene pónde-'e dōō Pontus Payledé mó-'e ábédé Nkamlēne á Judeya, Herōde ákamlán alon á Galilia, mwānyañ Filibe-'e ákamlán alon á Ituria ne alon á Trakoniti. Bon Lisania mó-'e akamlánnáá alon á Abilēne. Mmē mesú mēn-naá Anase bó Kaifase bēbéde beprise bēmbáámbáa. ³ Jōne abwágé'áá mebwōg mésyāāl ríme mélāñnéde edib é Jodan. Akag ákalé eyale é Dyöb nēn áá, "Nyéte de abel dé mbéb, nyékud edusen ábel bon Dyöb álagseñ nyé mbéb." ⁴ Nēn dénlōnēd chōm-éé éténlédé á kálag eché nkal é'dáádāñ Yesayaa bán, "Ehāñgé ébidé á ehýāñge bán, nyébonseñ epe éche Sāñgwéé.

Nyétii echě nzii.

⁵ Nyélóned nhog té.

Nyésuded mbɔɔd ne ekone té.

Nyétii mebwóg míme méhyómé.

Nyétaled mebwóg míme méde pwɔɔgléd pwɔɔgled.

⁶ Abel bon moonyon asyáál ányín ngáne Dyɔb ásoo'é alongé á bad."

⁷ Ndun e mod empě wée Jone béhedé bán, ádusen bó. Mó-'é ásédte bó aáken, "Píi é nyə chén! Nzéé múmó alángé nyé aá nkáásé ní Dyɔb ríhúe' bon aléb-pe nyé aá nyékúme abángé?" ⁸ Nyéchyáa e'pum ábe é'lúmte bán nyétédte ábel dé mbéb, tómaa áhób áwɛn nlém-té bán, 'nyédé bán ábe Abrahame, nyéekudte nkógsɛn ní Dyɔb.' Bon ríláa nyé nén meé, Dyɔb áhele ábenléd mímén meláá átiméd mó bán ábe Abrahame. ⁹ Bɔɔb-pɔɔ, ehón émáá ana á nkaɲ mí mel. Né-ɔɔ, bwel ké é'héé ábe béechyáá' e'pum é' bwám, békweł bó, bébwém-me bó á muú-te." ¹⁰ Hé dɔɔ, bad bésédteé mó bánken, "Chán-nɔ sébenlé bɔɔb?" ¹¹ Jone antimtén bó aá, "Mod awě awóo mbóté ébe, ábe póg wée ane awě eewóo chómchóm. Ane awě mó-'é awóo ndyééd, ákabe bad ábe béewóo." ¹² Belad bé tááse ábe bómpě bēnhyě edusen ákud bēnsédéd mó bán, "A-meléed, cheé sébenlé?" ¹³ Antimtén bó aá, "Nyéésanté tááse tómaa ngáne bétíídé." ¹⁴ Nguse é sánze chɔ-'é énsédéd mó bánken, "Chán-náa sé, sébel chán?" Jone ankwentén aá, "Nyéekobné bad mɔné. Nyéebáné-'é bad mekan áyāl ngên, bon nyébé menyinge ne chóm-éé nyékudeé néé nsábe."

¹⁵ Bɔɔb-pɔɔ, bad ábe bébedé áhed, mímab mewēmtɛn mēmbbootéd acháge ne e'lyóg bé nlém, békoglád á nlém-té nzé édé bán Jone mó adé Ane-awě-Béwógté. ¹⁶ Héé Jone átimtanné bó moosyáál aá, "Ndusan nyé bɔɔb ne mendíb, bon mod ahúe' awě atómé me. Meékwognedéé áhune ké míme nkɔɔd mé metámbé. Adusén nyé ne Edáádəɲ éche Esáá, ádusén-ne nyé ne muú. ¹⁷ Awánlé échē epeben á ekáá, ábel nén, ápeb míme menyán ámín. Nzé amadé, álad mbum é bwám áte, ákóo chɔ. Bon álad e'páá, áhyáád bó á ebonde é muú éche éédimé'."

¹⁸ Né-ɔɔ Jone alébé'áá bad ne ekud é póle émpēe, ákanlé-'é bó nkalaɲ mí bwám. ¹⁹ Jone anhób káəɲne wée nkamlɛnɛ Hɛrɔde aá, ábelé mbéb ngáne áwóo Hɛrɔdyase, mwaád awě mwányan, nchoo ne e'bébtéd bé mekan bēmpēe ábe ámbenlé. ²⁰ Abád-te áyāle míme mbéb rísyāál Hɛrɔde anhé Jone á mbwóg.

Bédúséné Yesue

(Mat 3.13-17; Mak 1.9-11)

²¹ Bɔɔb-pɔɔ, áde Jone ámáá ekud é bad adusen, Yesue mó ámpě ampě áá ádusen mó. Ade ámáá mó adusen, ábwóg-ábwóg ankáné. Ade ákánneé nē dɔɔ ngob e dyɔb énédnédé. ²² Hé-'áá Edáádəɲ éche Esáá ébídé ngáne élā, bon ésudé mó á nló mín. Ehób chómpě émbíd ádyɔb nén, "Edii awem mwán a nlém awě rídáá bwámbwam. Ndé menyinge ne we."

Abum á ndáb áde Yesue

(Mat 1.1-17)

²³ Yesue ambé dyam móom mé mwě meláán bon ábootád míme nsón. Bad bényíné'áá mó néé mwán awě Josebe. Josebe ambé mwán awe Elié. Elié ambé ²⁴ mwán awe Matate. Matate ambé mwán awe Levié. Levié abédé mwán awe Melekyé. Melekyé ambé mwán awe Janné. Janné ambé mwán awe Josebe. ²⁵ Josebe abédé mwán awe Matatya. Matatya ambé mwán awe Amose. Amose abédé mwán awe Nahumé. Nahumé ambé

mwän awe Esilye. Esilye ambé mwän awe Nagaya. ²⁶ Nagaya abédé mwän awe Maate. Maate ambé mwän awe Matatya. Matatya ambé mwän awe Simene. Simene ambé mwän awe Joseke. Joseke ambé mwän awe Jodaa. ²⁷ Jodaa abédé mwän awe Joanane. Joanane ambé mwän awe Resa. Resa ambé mwän awe Serubabele. Serubabele ambé mwän awe Salatyε. Salatyε ambé mwän awe Nerie. ²⁸ Nerie ambé mwän awe Melki. Melki ambé mwän awe Adie. Adie ambé mwän awe Kosame. Kosame ambé mwän awe Elamadame. Elamadame ambé mwän awe Ere. ²⁹ Ere ambé mwän awe Josua. Josua ambé mwän awe Elesaa. Elesaa ambé mwän awe Jorime. Jorime ambé mwän awe Matate. Matate ambé mwän awe Levie. ³⁰ Levie ambé mwän awe Simione. Simione ambé mwän awe Judaa. Judaa ambé mwän awe Josebe. Josebe ambé mwän awe Joname. Joname ambé mwän awe Elyakime. ³¹ Elyakime ambé mwän awe Meleya. Meleya ambé mwän awe Mena. Mena ambé mwän awe Matate. Matate ambé mwän awe Natane. Natane ambé mwän awe Dabide. Dabide ³² mwän awe Jese. Jese mwän awe Obede. Obede ambé mwän awe Boase. Boase ambé mwän awe Salmonε. Salmonε ambé mwän awe Nasonε. Nasonε ³³ ambé mwän awe Aminadabe. Aminadabe ambé mwän awe Ademinε. Ademinε ambé mwän awe Arenie. Arenie ambé mwän awe Heserone. Heserone ambé mwän awe Perese. Perese ambé mwän awe Judaa. ³⁴ Judaa ambé mwän awe Jakobe. Jakobe ambé mwän awe Aisige. Aisige ambé mwän awe Abrahamε. Abrahamε ambé mwän awe Tera. Tera ambé mwän awe Naho. Naho ³⁵ ambé mwän awe Seruge. Seruge ambé mwän awe Rewee. Rewee ambé mwän awe Pelege. Pelege ambé mwän awe Ebee. Ebee ambé mwän awe Sela. Sela ³⁶ ambé mwän awe Kananε. Kananε ambé mwän awe Apasade. Apasade ambé mwän awe Semε. Semε ambé mwän awe Noa. Noa ambé mwän awe Lameke. ³⁷ Lameke ambé mwän awe Metusela. Metusela ambé mwän awe Henoke. Henoke ambé mwän awe Jaredε. Jaredε ambé mwän awe Mehalele. Mehalele ambé mwän awe Kenanε. Kenanε ³⁸ ambé mwän awe Enose. Enose ambé mwän awe Seta. Seta abédé mwän awe Adame. Adame-ε abédé mwän a Dyöb.

4

Satanε akəgé Yesue

(Mat 4.1-11; Mak 1.12-13)

¹ Bəəb-pəə, áde Yesue abidé á edib é Jodan, anlón ne Edəəđəŋ éche Esáá. Entimén mó á ehyange. ² Andyéé áwed móom mé e'pun meniin, Devəle ákagé mó. Mmé mesú mésyāāl enkəndyáá chōmchōm. Ambid e né-əə nzaa ewagáá mó. ³ Dəə Devəle álāngeé mó aá, “Nzé wε-εé edé Mwän a Dyöb, kamlén ádén aláá wεé, átim ewele.” ⁴ Yesue antimtén mó aá, “Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, ‘Saké ndyééd chēmpen edide moonyonj á alonjé.’ ”

⁵ Héε Devəle ákééné mó á ekone mín, álūmtē mó melonj mé nkōŋsé mésyāāl áyale mwä esónj é pónde. ⁶ Dəə álāngeé mó aá, “Nəné, bébágé me nkamlen ámin e ábén bwēm é'syāāl. Nwóó-ε kunze ábe mod ké ahéé awe rídáá abe. Měhě wε mó. ⁷ Né-əə nzé ebagé me edúbé, né wéε ewóó ábén bwēm é'syāāl.” ⁸ Yesue antimtén mó aá “Eténlédé nén bán, ‘Ebwógke’ Sāngwéé ádonj Dyöb mebóbónj, ébage-ε mó edúbé. Mwnpen-naa étāngéné abele.’ ”

⁹ Héε Satanε ákééné Yesue á Jerusalem. Atyēēmān mó á nzonje e Ndáb-e-Dyöb mín, bonj álāngē mó aá, “Nzé wε-εé edé mwän a Dyöb, éheb á bwele-mín hén, éhún á ndəəb. ¹⁰ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

‘Dyöb dékamlén éche ángel ásáb wε,’

¹¹ ‘épēm-me wε ámīn, ábel nén weébōmē ekuu á aláá.’ ”

¹² Yesue-’ε antimtén mó aá, “Kálag e Dyöb ehóbe nén aá,

‘Weékāgē Sāngwéé, ádon Dyöb áte.’ ”

¹³ Devalε amaá-’aá mó akæg áte menzii mésyāāl, boŋ áhidte’, áhāg mó mwā etál.

*Yesue abootédé nsón á Galilia
(Mat 4.12-17; Mak 1.14-15)*

¹⁴ Yesue antīm ámbíd á Galilia. Edaðəŋ éche Esáá émbē ne mó, dīn dō-’ε ákanlád mó mbwóg áte ésyāāl. ¹⁵ Ayógté’áá bad áwab ndáb é mekáne, moosyāāl ákēmtē mó.

*Bad bé Nazaret béekobéé Yesue
(Mat 13.53-58; Mak 6.1-6)*

¹⁶ Ade ápédé á Nazaret wéε ákwógé, ansól á ndáb e mekáne á Mbwe-me-nkóme-áte, ngáne ámmēténne abel. Dóo átyéémé ámīn, álāŋ eped.

¹⁷ Bémbě mó nhíbe ní kálag é metelag níme nkal é’daəđəŋ Yesayaa. Anhuné chó áte, ákūnē eped éche ehóbe nén bán,

¹⁸ “Edaðəŋ éche Sāngwéé édé ne me,

áyāle Dyöb ápwédé me aá, mbel ehāngé é nkalāŋ ní bwām wéε betóótōkē bé bad.

Alómné me ehāngé aá, bad ábe bédé á mehangé, béhide á mehangé,

aá, bad ábe békwédé ndīm, bényīnēn

aá, bad ábē békude metuné á mekáá mé baáb, nhúd bó á metuné-te

¹⁹ aá mbel-le ehāngé nén meé pónidé epedé echē Dyöb álúmtéé bad ngol.”

²⁰ Amaá-aá aláŋ, ádíb kálag áte, ábag chó ámbíd wéε mod awē anəne ndáb e mekáne. Ankē ádyēē ásē, mīd mésyāāl ménəne mó. ²¹ Dóo álāŋgēé bó aá, “Echén eped éche nyéwógé, élóné epun é’chii.”

²² Moosyāāl ankéméd mó, menyáké mékób bó áyāle kəse e póle echē ebídáá mó á nsəl, bésedté’ bánken, “Kíné saá mwān awē Josebe mó nēn-ε?” ²³ Yesue ambád bó aláa aá, “Mbíi meé, nyéekalé me ngan bán, ‘A mod a bwel, choód yāl.’ Nyéēlāā-’ε me bán, mekan níme nyéwógé bán mbelé á dyad á Kapenahum bán, mbel-láa mó áwēm dyad-tē hén.” ²⁴ “Nláa nyé nén meé, nkal é’daəđəŋ eewóo’ é edúbé áwē dyad. ²⁵ Nyébii-óó nén bán, á pónidé eche Elaijaa, mbúú eechódéé áyāle mwē níláan ne eped. Nē dēmbēl sājkalaa a nzaa ambé alon áte ásyāāl. Bekúd híin bémbē á mbwóg e Israel hén ene pónidé. ²⁶ Boŋ Dyöb dénkēnlómmé Elaijaa áwāb. Anlóm mó dásō á alon á Sidon á dyad á Sarefa wéε nkúd a mmwāád ampée. ²⁷ A pónidé echē nkal é’daəđəŋ Elisha ámpē ndun e mod e meləŋ embé á Israel. Boŋ Elisha enkēnsáádté mod a meləŋ ké nhóg awē ámbíd á alon á Israel. Namanε, mod awē ámbíd á alon á Siria móo ánsāádtē.”

²⁸ Ade bad ábe bémbē á ndáb e mekáne béwógé-’ε nē, ekaŋ énkōb bó áte. ²⁹ Héε bepádté ásē, béhé mó abum ámīn, békēēn mó á asóg á dyad. Ngáne bēnlōŋgē á ekone mīn, bēntimén mó á mbám mé ekone ábel bétined mó á ekone sé. ³⁰ Boŋ ansam bó áfīntē, ákē-’ε mó.

*Mod awē edaðəŋ é mbéb émbēé áte
(Mak 1.21-28)*

³¹ Yesue ansyógé á dyad á Kapenahum á mbwóg e Galilia, ábootéd ayáged á mbwe-me-nkóme-áte. ³² Nyaa eche áyógté’áá enkóméd bad yāl áte bwāmbwam áyāle ábē e’yale bémbē ngíne. ³³ A ndáb e mekáne wéε áyógté’áá, mod ambé awē edaðəŋ é mbéb ékámílánnaá. Héε ábootédé

abón aá, ³⁴ “Bób! A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syánē déwónné? Ehyedé sé awúu-ye? Mbíí wε bwám. Edíí mod awě Dyöb álómé, awě asáá.” ³⁵ Dóo Yesue ákáné éché edáádəŋ é mbéb áte aá, “Lám, bíd ane mod áte!” Héé ébómé ane mod ásē áfínté bad, bonj ébídē mó á yál, ésebán élógné mó.

³⁶ Menyáké ménkōb moosyáál, bésēdtē nhóg ne aníní bánken, “Nyaa e nhóbtéd ehéé nén-ē? Chán mod ákamlánné e'dáádəŋ bé mbéb ne kúmbe esyáál, é'wōgnē-'e mó?” ³⁷ Dín dēnkē mó mbwóg áte esyáál áyāle mekan míme ábélé'áá.

Yesue achōŋtē ekud é bad

(Mat 8.14-17; Mak 1.29-34)

³⁸ Ade Yesue áhídté á ndáb e mekáne, ankē á ndáb wée Simōne. Antán néé Simōne mwaád nyaá ákonléé, ahéb ámbáá dēnsog mó. Bēnchāŋ Yesue bán, ádid mó bwám. ³⁹ Dóo Yesue ásídté mó á nkəg, awúlén ásē, aláá ahéb áded aá, áte de mó. Abwōg-ábwōg ahéb dēmmaá mó á yál, ásyāā ásē, ákōb-pe bó nken.

⁴⁰ Bōob-pōó, áde enyen ébóótédé asud, bad bésyāāl ábe bēnwōŋ bad bé nkole ábe békónlé'áá nkole nyaa ne nyaa bēmpēén bó áwē. Ambán nhóg téé ekáá ámīn, ádidé bó bwám. ⁴¹ E'dáádəŋ bé mbéb bómpe é'bíde ekud é bad á yál, é'bōnē' bán, “Edíí mwān a Dyöb!” Ankáné bó áte, eémwage'aá-'e aá bēhōb akan, áyāle bémbíi bán, adíi Ane awě Dyöb Awógté.

Yesue akalé nkalaŋ ní bwám

á ndáb é mekáne é bad bé Israēl

(Mak 1.35-39)

⁴² Mbwe mbwe pírib, Yesue ansyáá á dyad-té, ákē á ahāŋgé á hōm. Bad bēmbootéd mó ahəd. Ade bédíbté mó, bēnkēnháá mó etál áke hōm. ⁴³ Dóo álāŋgēé bó aá, “Ntāŋgéné áke á myad mémpēe, ábel nén níláa bómpe nkalaŋ ní bwám tāŋgene nkamlēn ní Dyöb. Mmēn nkalaŋ mós níkáá bonj Dyöb álómē me.” ⁴⁴ Né-ōó akalé'áá nkalaŋ ní bwám á ndáb é mekáne é mbwóg é Judeya.

5

Yesue apwēdé bembapεε

(Mat 4.18-22; Mak 1.16-20)

¹ Mbwe nhóg Yesue antyéém á nkin mé edib é Genesaret. Bad bēnləŋnéd mó áwóg eyale é Dyöb. ² Héé ányíné bétāŋgé myōle mébe á nkin. Bekób-bé-súu bēnkēmbáá áwēd-te. Bėwópé'áá échab mbínzé. ³ Dóo ásílé á bōle ábe Simōne, aláá mó aá, ásyəŋned mó á nkin. Adyεé-'aá á bōle-té, bonj ábootéd bad ayáged.

⁴ Ade ámadé nē, anláá Simōne aá, “Kéén bōle wée ndib edíí, bonj nyébwēm mbínzé.” ⁵ Simōne antímtén mó aá, “A-Sáj, sékébwēm mbínzé nkuu nísyāál, séēkōbēē chōmchōm! Bonj mēbēl ngáne éhóbé.”

⁶ Dóo bēbwémé mbínzé. Bēnkōb ndun e súu káŋŋ mbínzé éhape'. ⁷ Bēnlēbē baáb ábe bėbédé á bōle ábíní bán bėhye bėwōŋgen bó. Ade baáb bėpédé, myōle mésyāāl mébe ménlōn ne súu káŋŋ mébootéd asú ásē. ⁸ Ade Simōne Petro ányíné nē, ankwe Yesue á mekuu, áhōbē aá, “A Sāŋgú, sōn! Syáá wée nídíí áyāle ndíi mbelé-mbėb.”

⁹ Simōne anhób nē áyāle émbē bóobe baáb menyáké bwāmbwam ányín ndun e súu eche bėkóbé. ¹⁰ Menyáké ménkōb káŋŋne Jemse bó Jōn, bán ábe Zεbēdiε, ábe bėmbē á echonj é akób á súu. Héé Yesue álāŋgēé Simōne aá, “Weebáá'. Bootya chíi nyéētédé bad nlém á abum áhíd me.” ¹¹ Ade

bépééné nímab myðle á nkin, bēntedé chōm ésyāāl áhed, bébootéd-te Yesue ahíd.

Yesue achōhté mod awě meləḡ məkóbé

(Mat 8.1-4; Mak 1.40-45)

¹² Mbwe nhóg Yesue abédé dyad ahóg. Mod awě meləḡ məkóbé yāl esyāál ampě awě. Anyín áde anyíné Yesue, ankwε mó á mekuu, áchāā mó aá, “A-Sáḡ, nzé edəá ehεle ébēl me nsáḡ.” ¹³ Dóo Yesue ábídté ekáá, ábānē mó á yāl boḡ álāḡgē mó aá, “Ndəá, sáḡ!” Abwōg-ábwōg nímē meləḡ mēmmaa ane mod á yāl. ¹⁴ Yesue anláá mó aá, eelāḡgé modmod, aláá-’ε mó aá, “Kǎg élúmed yāl wée prise, ásimen wε. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosεe éhedeé álúmed bad wée mósaā.”

¹⁵ Ké nēḡgáne Yesue ánkāḡgē mó aá eelāḡgé mod, dīn dēmbē ákag mó mbwóg áte esyāál áyāle nímē mbeltéd. Nē dēmbēl ndun e mod éladné mó á nkəg, áwóg chōm éche áhóbéé, ne ábēl ádid bó bwām. ¹⁶ Boḡ nzé pónédé empě mó, ayōgk’éáá atim á ahāḡgé, ákáne.

Yesue achōhté mod awě awédé eped

(Mat 9.1-8; Mak 2.1-12)

¹⁷ Mbwe nhóg ampē Yesue ayāgté’áá bad. Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bēmbē áhed. Bēmbíd dyad ne dyad tée á mbwóg é Galilia ne Judeya, káāḡne á Jerusalem. Ngum e Dyōb empií mó, ádid bad bé nkole bwām. ¹⁸ Dó-’aá bad behóg bēpεεné mod á mekále mīn awě awédé eped. Béhédé’áá nzii echē bésōnléé mó á ndáb-te, ánaad mó á’sō-te wée Yesue. ¹⁹ Bēnkēnkudté etál áyāle ndun e mod enlón áhed. Dóo bēchāgk’é á ndáb mīn. Dóo bēnédté nnəḡ, bésudéd ane mod bóobe mekále á etále-tē á’sō-te wée Yesue. ²⁰ Ade Yesue anyíné adúbe ádē ábe bad bēwóó áte anláá ane mod awě awédé eped aá, “Amúē, nlagséné wε mbéb.”

²¹ Dóo bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bēbóótédé anyoo áte bānken, “Ebál é mod éhéé ésyāā Dyōb nén? Nzéé ahεle se álagsén mbéb ésebán Dyōb dēmpen?” ²² Yesue anchem bó mewēmten áte. Héε ásedtée bó aáken, “Cheé ékáá boḡ nyéwōō’ enén ndín e mewēmten?” ²³ Ahée adé dyam ásad, áhób wée, ‘Nlagséné wε mbéb,’ káa áhób wée, ‘Syāó ásē, ébooted ake?’ ²⁴ Boḡ mēlūméd nyé mée, Mwān-a-Moonyonḡ awóó kunze álagsen mbéb á nkōḡsé.” Héε álāḡgēé ane mod awě awédé eped aá, “Nlāḡge wε nén mée, syāó ásē, étēd nímōḡ mekále, ésúé’ á ndáb.”

²⁵ Abwōg-ábwōg ane mod anhidé ásē átfinté e bad, atéd nímē mekále, ásūē-’ε mó á ndáb, ákag ákēmtē Dyōb. ²⁶ Menyáké ménkōb moosyāál awě ambé áhed. Héε bēbóótédé Dyōb aken ne mbwóg áte bān, “Sēnyíné akan dé menyáké chii nén.”

Yesue achénlé Leviε

(Mat 9.9-13; Mak 2.13-17)

²⁷ Ambíd e nē Yesue ansyāó áhed. Ade ákagk’é nē, annyín nsaad-a-tááse nhóg bān Leviε. Leviε andyéé ásē á ndáb echē ákóbáá tááse áte. Héε Yesue álāḡgēé mó nén aá, “Hídé me.” ²⁸ Dóo Leviε átyéémé ámīn, áchēnē chōm ésyāāl áhídē-’ε mó.

²⁹ Bəob-pəó, Leviε anchǎg sáḡkalaa a ngande áwe ndáb á dīn áde Yesue. Besaad bé tááse híin ne bad bēmpēe bēmbē áhed. ³⁰ Héε Befarisia ne ábāb bemeléede bé mbéndé bēnyonḡgēé áte wée Yesue ábē bembapεε, bésēdté bó bānken, “Cheé ékáá boḡ nyāābe besaad bé tááse ne bebēl bé mbēl bēmpēe nyédyāg ndyééd, nyé mwāg-ke mīm hōm ahóg?” ³¹ Yesue antimtén bó ne ngan aá, “Bad ábe bēdyéé bwām bēetōgnεné mod-a-bwēl.

Bad ábe békónle' b́óó bétógnéné mod a bwel. ³² Nyébii nén bán, meépedéé áchéle bad ábe békóbnéné á'só é' Dyöb, bon mpedé áchéle bebel bé mbéb mēé bésóg mbéb abel."

Nsēdtéd t̄ngene

adid á yāl nzaa á mekáne-tē

(Mat 9.14-17; Mak 2.18-22)

³³ Befarisia bém̄bād ahób bán, "Bembapee ábe Jone béménténé yāl nzaa adid á mekáne-tē. Melemlem né-'aá Befarisia ábāb bembapee bómpē bébeleé. Cheé ékásá bon ábōn bedyág ndyééd, bémwāg-ke mīm?" ³⁴ Yesue ankwentén bó ne ngan aá, "Chán bad ábe belébpé á ngande e e'wóngé béhele bédidé yāl nzaa á mekáne-tē áde mod awé akude sómbé ádii adé ne bó? ³⁵ Bon epun épě éche békobénné bó mod awé akude sómbé. Eché epun d́óó bédidté yāl nzaa á mekáne-tē."

³⁶ Yesue anláá bó ngan aá, nzé mod ahóbe aá, mónabpe' mbóté, eeséléé eped é abad áyāle mbóté ekóólé bon ánabnáád mbóté e nchun. Nzé abelé nē, né asalé mbóté ekóólé. Ké eped ékōōlē-'e éetāngánné ne mbóté e nchun. ³⁷ Melemlem nēngáne mod éētēdēē mīm mékōōlē se ahé mó á nchun mé ntyág, se ápen. Áyāle nzé abelé nē, né mīm méhōd káōn ntyág rýyéd, mīm mémād asyoge, ntyág-ke ámpē níbeb. ³⁸ Bétāngéné béhé mīm mékōōlē á apom dékōōlē. ³⁹ Bad ábe bó-'e bémwāg mīm, béemaá'é mīm mé nchun amwé se béhéde mékōōlē. Bébele bēhób bán, "Saá mé nchun móó mébóó-ye?"

6

Nsēdtéd t̄ngene abel dé nsón

á mbwe-mé-nkóme-áte

(Mat 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Mbwe nhóg Yesue ne ábē bembapee bétómé'áá á nzag e ngun-tē. Nén démbē á mbwe-mé-nkóme-áte. Abē bembapee bēmbootéd e'sóg é' ngun apád, bépāgke', bedyág. ² Nguse é Befarisia bényíné-'aá nē, bon bésēdté bó bánken, "Cheé ékásá bon nyébelé akan áde mbéndé éebagéé kunze ábel á mbwe-mé-nkóme-áte?" ³ Héé Yesue mó-'e ásedtéé bó aáken, "Nédē nyééláá'é á kálag e Dyöb dyam áde kōn Dabide ámbenlé áde nzaa ékóbé mó ne ábē bad-é? ⁴ Ansól á Ndáb-e-Dyöb mó ne bad ábe bēnwoón mó, atéd e'wele ábe é'bédé nde e Dyöb, adyé. Bon eched mbéndé éebagéé mod ké nhóg kunze ádyē ábē e'wele étōméé prise. Mwēn andyé, ábē-'e káōne bad ábe bēnwoón mó donge." ⁵ Yesue ambádé bó áte aá, "Mwān-a-Moonyon awóó nkamlēn káōne ámīn e mbwe-mé-nkóme-áte."

Yesue achōnté mod awé ekáá éwédé

(Mat 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ Epun émpēe Yesue anké á ndáb e mekáne. Ambootéd bad ayáged. Nén ámpē démbē á mbwe-mé-nkóme-áte. Mod nhóg-ke ambé áhed awé ekáá émbáá éwédé. ⁷ Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bénóné'áá mó chodchod, ányín nzé ádid ane mod bwām á mbwe-mé-nkóme-áte, ábel nén békóben mó awusé. ⁸ Yesue mó-'e anchēm bó mewēmtēn áte. Héé Yesue álāngéé ane mod aá, "Hyě étyéem átínté hén." Ane mod anwógén mó. ⁹ D́óó Yesue ásedtéé bad aá, "Nyéláa me ké édé mbéndé ábel mbon á mbwe-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alongé á mod, káa áwúu mó?" ¹⁰ Ahóbe nē, anone-'e bad á mesó. D́óó álāngéé ane mod aá, "Sálé ekáá áte." Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyéé mó

bwám ámpē. ¹¹ Nén dénkōbēd Befarisia ne bemeléede bé mbéndé ekan áte, béhǎgké mós ápid mós mekáá.

*Yesue apwédé bembapēē bé
nlómag dyóm ne bébe*

(Mat 10.1-4; Mak 3.13-19)

¹² Ambíd e pónde Yesue ankě á ekone mǐn ákáne. Ankáné nkúu rǐsyāál káǎne ne mbwēmbwē. ¹³ Boŋ áde bǐn é'kénlé, anchélé ábē bembapēē, ápwédé dyóm ne bébe áwab tǐntē, áchǎgē bós aá, bembapēē bé nlómag. Ábē bembapēē bé nlómag bébédéē, ¹⁴ Simōne awe ámbagké dǐn aá, Petro, bós mwǎnyan Andreya, Simōne, Jakōbe, Jōne, Filibe, Batolomyo, ¹⁵ Matyo, Tōmase, Jemse mwǎn awě Alfase, Simōne mod a kǎn, ¹⁶ Judase, mwǎn awě Jemse ne Judas Iskariōde awě antǐm Yesue asóm.

Yesue ayógté, achōnté-'e ndun e mod

(Mat 4.23-25)

¹⁷ Dós bōbē bembapēē bésyógké á ekone sé, bēpag á hōm áde átánlé. Béntān bembapēē bémpēē híin ne ndun e mod áhed. Ene ndun e mod embíd á mbwóg e Judeya-tē esyāál, á Jerusalem, kǎne á myad mé Tire ne Sidōn á nkin mé edíb é nkwe. ¹⁸ Bēmpě nē áwóg Yesue eche póle, ne ábel nén ádid bad ábe békōnle bwám. Adidé'áá bad ábe edǎádǎne bé mbéb é'tágté'áá bōmpē bwám. ¹⁹ Mod téé ahedáá aá mós nsidǐtén mós ngáne émbēē bán, ngine ebídé'áá mós á yǎl echě edidé'áá bad bwám.

Mekan mé nnam ne mé medim

(Mat 5.1-12)

²⁰ Héē ábóótédé ábē bembapēē akalēn aá, “Nnam mbē ne nyé betóótōkē bé bad áyāle nyédé ásē e nkamlēn rǐ Dyōb. ²¹ Nnam mbē ne nyé ábe nyédé nzaa bōob, áyāle Dyōb dékōdēd nyé. Nnam mbē ne nyé ábe nyélebe bōob áyāle nyéēwōó. ²² Nnam mbē ne nyé nzé édé bán ngáne nyéhídeé Mwǎn-a-Moonyon, bad békós nyé, bebáa nyé á yǎl, bésyāá nyé, béchǎge-'e nyé mǐn mé mbéb. ²³ Nyéwóge bwám, nyébwēen ámǐn mímé mbwē, áyāle nsábe míme nyékudté ádyōb rǐchábé ámǐn. Melemlem nē dós besáá bé' bōód bōmpē bésyāó'áá bekal bé'dǎádǎne. ²⁴ Boŋ édé ngǎl ne nyé ábe nyédé nhōn, áyāle nyēmaá echēn nde akud. ²⁵ Edé ngǎl ne nyé ábe nyékódé bōob, áyāle pónde épě echě nyétaké nzaa. Edé ngǎl ne nyé ábe nyéwōo bōob, áyāle nyéēlēb, nyéchǐl-'e. ²⁶ Edé ngǎl ne nyé nzé moosyāál ákémte nyé. Nē dós ábāb besáá békémtáá bekal bé'dǎádǎne bé metóm.

Nyédǎne bad ábe békós nyé

(Mat 5.38-48, 7.12a)

²⁷ “Boŋ nlǎnge nyé ábe nyéwóglan me hén bōob meé, nyédǎne bad ábe béheide nyé kǎkǎ, nyébenle-'e bad ábe békós nyé mboŋ. ²⁸ Nyénamed bad ábe bésyāntad nyé, nyékānnad-te bad ábe bébele nyé nhel mé mekan. ²⁹ Nzé mod abómé we abén á akǎg, ékunnéd mós ádǐnǐ ámpē. Nzé mod akōbné we mǐmōŋ nkobe, weebǎŋné mós ké echōŋ sōte. ³⁰ Kénzéé awě achómé we chōm, beé mós. Mod ké ahéé-'e awě adumné we bwēm, weéhēdné mós bós ámbíd. ³¹ Kéchéé éche édás wēé bad bébel áwōŋ, ébel chós áwāb.

³² “Nzé nyédǎs bad ábe bédás nyé bēnpēn, né mekenag méhéé nyékudté ne nē? Kǎǎne bebel bé mbéb bōmpē bédǎs bad ábe bédás bós. ³³ Nzé

nyébele mbon dásō wée bad ábe bébenle nyé mbon bēnpen, né nsyāñ ríhée nyékudté ne nê? Kóāñne bebel bé mbéb bōmpē bébele nê. ³⁴ Nzé édé nén bán bad ábe nyélyágé nlém bán bōmpē bébāl nyé bwēm bēnpen bōō nyébáleé bwēm, né nsyāñ ríhée nyékudté ne nê. Ké bebel bé mbéb bébále baáb ngáne bébí bán bōmpē bébāl bó melemlem. ³⁵ Bon nyédəñ bad ábe béhede nyé kəkəō, nyébenle-’ε bó mbon. Nyébále-’ε bad bwēm ésebán nyésine dyamdyam ámbíd e nê. Nê débēl Dyōb ábe nyé nsábe míme ríchábé á mín, nyéchəgnéd-te bán, bán bé Dyōb á Ngum. Nyébii-’ε bán, Dyōb ádé ngəl ne bad ábe béēsāgnān Dyōb, ne ábe bébébé nlém. ³⁶ Nyéwōñ nlém ní ngəl melemlem ngáne awēñ Titée áwóó nlém ní ngəl.

*Nyaa echē bad bébidté mbakú
(Mat 7.1-5)*

³⁷ “Nyéekáádté bad, bon Dyōb dōmpē déēkāādté nyé. Nyéehóbé bad, bon Dyōb dōmpē déēhōbē nyé. Nyélagsan bad bon Dyōb dōmpē álagsan nyé. ³⁸ Nyébage bad, bon Dyōb dōmpē ábage nyé. Akab áde nyékudté, békín dō, bépuméd-te dō ámín, kóāñ ásyogke, bon bépémtéd nyé. Melemlem mé nhəgtéd míme ébénlédé mōō Dyōb dōmpē débēnlédte.” ³⁹ Yesue ankalé bó ngan aáken, “Mod awē akwedé ndím ahele alyágéd waáb mod a ndím-ε? Bó bad bébe béehúnné ebíi-yε? ⁴⁰ Mwān-a-ayáge eetóméé mod awē ayágte mó, bon kénzée awē amadé ayáge áte, abelé abé ndágke eche awe meléede.

⁴¹ “Cheé ékóó bon éwāmsān mwā púuted anyín á díđ á wēñ, ésebán ehele nkog míme rídé emōñ á díđ anyín? ⁴² Chán éhele-se eláá mwānyon wée, ‘Amúē, mwē, ríhúd we mwā púuted á díđ’, áde wéenyínēē nkog míme rídé mmōñ á díđ? A-bedog-bad! Sébé éhúd nkog míme rídé mmōñ á díđ, dōō wétōñ’ε púuted echē edé mwānyon á díđ anyín, bon ehúd-te chó.

*A epum dōō bécheméé bwel
(Mat 7.16-20, 12.33-35)*

⁴³ “Alín á bwel á bwām déebelée-se áchyáá e’pum bé mbéb. Alín á bwel dé mbéb-pe déechyāā’ε e’pum é’ bwām. ⁴⁴ A epum é bwel dōō bécheméé alín á bwel. Ebyééné bwām bán, béēpādēē ngun á yāl e mbisan káa besabé á yāl e mewāñ. ⁴⁵ Mod a bwām abele bwām áyāle é’bide mó á nlém-té wée bwām ékóñnéde. Mod a mbéb-pe abele mbéb áyāle ríbidé mó á nlém-té wée mbéb nkóñnéde. Edé nê áyāle, mam míme ríloné mod á nlém-té, mó-’á mébide mó á nsəl.

*Belón bé ndáb bébe
(Mat 7.24-27)*

⁴⁶ “Chán nyéchəgéeé me pónde téé bán, ‘A-Sāñ, A-Sāñ,’ bon nyéebēle dyam áde rílanğeeé nyé? ⁴⁷ Mod téé awē apedé áwem, awē awóge ábēm e’yale, bon ábelé-ε ngáne ríhóbéé, mēhəgtén nyé nyaa e mod echē ákóó abé. ⁴⁸ Adé née nlón-a-ndáb, awē anlimé mekon mé ndáb se ásē, ásūmé ene ndáb eláá mín. Edíb énlōnē, éból mó á ndáb-te ne ngíne, bon énkēnhenlé chó apāñ, áyāle ambíi chó alón. ⁴⁹ Bon kénzée awē awóge ábēm e’yale bon eébele ngáne é’hóbéé adii nēngáne mod awē anlón ndáb ésebán asumme chó. Ade edib ébólé mó á ndáb-te, ene ndáb enkwē melemlem mé pónde, epáá-’ε nyaa eche ekamé ahəgtən.”

7

*Yesue achõjté mbàledé
awě mod ambáá a sánze
(Mat 8.5-13)*

¹ Bad bésyāāl bēnwōg nímén mekan níme Yesue áhóbé'áá. Ade ámáá mō ahób, ankē á dyad á Kapenahum. ² A dyad-tē wē, mod ambáá a sánze é Roma ambé awě akamlan mbwókēl e sánze. Awě mbàledé nhóg awě ándəngé ákónlé'áá kóšj áhedé awé. ³ Néé ane mod ambáá a sánze áwógé Yesue dúu, anlóm belyáged bé dyad áá béchēnled mō Yesue, áhye áhood awě mbàledé. ⁴ Bépédé-'áá wée Yesue, boŋ béchāā mō ne nlém nhóg bán, “Hyě éhébe ane mod. Adii mod awě atəngéné nímoŋ nhébe akud. ⁵ Adəó adēd alonj á bad, alóngé-'e syānē ndáb e mékáne.”

⁶ Yesue anwoón bó. Boŋ áde ákwógé ape á ndáb wée ane mod ambáá a sánze, dōo mod ambáá a sánze ne álóméé baáb wée Yesue ámpē áá, béléa mō bán, “A-Sán, weétagtē wē yāl, mmēn meékwognedéé ákob wē nken áwēm ndáb. ⁷ Nén ábéle menkēnhenlé ké ape áwoŋ e'só. Boŋ ké eyale chōo wénhōbpē, awēm mbàledé ádyéé bwām. ⁸ Mmēn ndii mod awě adé ásé e nkamlēn, mmēn-ne nwóó sánze éche níkamlanné. Nlānge póg meé, 'Käg', ékäg-ke nē dēn. Nlānge empée meé 'Hyäg', éhyäg-ke nē dēn. Nzé nlānge awēm mbàledé meé, 'Bél échén', ábelé-'e nē dēn.”

⁹ Ade Yesue áwógé nē, yāl enkóm mō áte. Héé ákúnné e'só wée echoŋ é bad éche éhídé'áá mō, álāngé bó áá, “Ne mbále, nlānge nyé meé, meényīnēē mod á alonj á Israel ké nhóg awě awóó nyaa e adúbe eché anén nken-e-mod áwóó.” ¹⁰ Atim áde bad ábe bēnlōmmē bétimé ámbíd á ndáb, bēntān nēŋgáne ane mbàledé ámáá bwām adyēē.

Yesue apuúdté nkúd a mmwaád mwān

¹¹ Eebeméé áte* Yesue ankē á dyad áde béchəgéé bán Nain. Abē bembapēé bēmbē ne mō ne echoŋ é bad. ¹² Ade ápédé benben ne mmwē ní dyad, bad bēmbídēn ndim ní mod níme mémbē mpom ní mwān níme nyaá. Nyaá abédé nkúd a mmwaád. Ndun e mod eché embíd á dyad-tē, embé ne mō. ¹³ Ade Sāngú Yesue ányíne ane mmwaád, ankóbtén mō etyəg. Dōo álāngéé mō áá, “Lénéd awé!” ¹⁴ Ansídé á'sō, ásitén mekále níme bēmpēmme ndim ní mod ámīn. Bepém bentyéem. Héé áhóbéé áá, “A-kódemod, nlānge wē nēn meé, syəó ásé.” ¹⁵ Dōo ane kódemod eché anwé ésyāngé ásé, boŋ ébootáád dyam ahób. Héé Yesue ábágé mō wée nyaá.

¹⁶ Mbwóg ménkōb moosyāál, békēmtē Dyōb bán, “Nkal é' dəóðəŋ ambáá abídé áwəd tíntē,” bēhōbē-'e bán “Dyōb ápíídé ábē bad!”

¹⁷ Mmēn nkalanj təŋgene Yesue ménwōgnēd mbwóg e Judeya áte esyāál ne melonj níme médé benben.

*Jōne, Ndusene alómé ábē bembapēé wée Yesue
(Mat 11.2-19)*

¹⁸ Bembapēé ábe Jōne bómpē bēnwōg nímén mam. Héé békíí mō aláa. ¹⁹ Dōo átédé bēbē, álómé bó wée Yesue, áá bésēded mō nēn bán, “Wē-éé edé ane awě Dyōb áhóbé áá mōšlōm-ē, ngé sébē sésine' mod ampée?”

²⁰ Abē bad bépédé-'áá wée Yesue, bēlāngē mō bán, “Jōne, Ndusene alómé sé áwōŋ aáken, ‘Wē-éé edé ane awě Dyōb áhóbé áá mōšlōm-ē, ngé sébē sésine' mod ampée?’ ”

* **7:11** Eebeméé áte: Doŋge á kálag dé'só éwóó: Néé bīn é'sánge.

21 Póndé eche bépédé áhed nê, adidé'áá ekud é bad bwâm ábe betágnáá nkole nyaa ne nyaa, ábe bēnkūd medim ne bad ábe e'daádəŋ bé mbéb é'béde áte. Ambēl bad hīin ábe bēnkwē ndīm bényīnne'.²² Hēe átímtanné Jone ábē bambapēe aá, "Nyétíme' ámbīd, nyéke nyéláa Jone mekan níme nyényínné dīd ne níme nyéwógé. Nyéláa mós bán, bad ábe bēnkwē ndīm bényīnne', ábe bésyágté'áá békag bwám, ábe meləŋ ménkōbpē bésáá.† Abe bēnkwē ndóg bēwógne', ábe bēnwē, bēpuude', nkalaŋ ní bwám-me ámpē níkalte' wēe betóótōkē bé bad.²³ Nnam mbē-ε ne kénzée awē eéhəŋlənē nlém á abum təŋgene me."

Yesue alángé bad nyaa e mod echē Jone ádíí

24 Ade mēsénze níme Jone nímmáá átím ámbīd, Yesue ambootéd ndun e mod echē embé áhed akale təŋgene Jone. Ansedéd bó aáken "Póndé echē nyémbīdtē áke dé atán Jone á ehyáŋge, chee nyéwēmtēnnē bán nyéēnyīn? Apab á chyaá áde epub éságté-ye?²⁵ Chee nyénkéé anən? Mod awē ahédé kəse é mesaŋ-ε? Nyébīi nēn bán, bad ábe bēwáa' kəse é mesaŋ, boŋ betágné-ε yəl, bēdyee dásō á ndáb é kəŋ.²⁶ Cheé-ō nyénkéé anyīn? Nkal é'daádəŋ mós nyénkéé anyīn-ε? Nê dēn! Ne mbále, nláŋge nyé mēé, nyényíné mod awē atómé nkal é'daádəŋ.²⁷ Jone mós adé ane awē bēhóbé'áá áde bétélé e'yale ábe Dyōb áhóbé aá, 'Nəné', nlóme nímmē mēsénze níme mēsēbē we á'sō, áboŋsēn we nzii.'

28 A mbále mod ké nhóg awē abíde á abum dé mmwáád eetóméé Jone. Boŋ ké nê, mod awē adé ndímtēn áfíntē e bad ábe bédé á nkamlēn ní Dyōb, adé etógnēn tómaa Jone."

29 (Bad bésyāal ábe bēnwōg chōm éche Yesue áhóbé, kəŋne besaad bé tááse bēnkwentēn bán ntīi ní Dyōb ní təŋgéné, áyāle bēnkūd edusen éche Jone.³⁰ Boŋ Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bēnchīm yəl kəŋne ntīi ní Dyōb áyāle bēmbāŋ edusen éche Jone akob.)

31 Yesue ambád áhób aáken, "Chee méhəgtēnné nyongel é bad e'chii? Chán bēn békóó abé?³² Bédīi nēŋgáne bēndem ábe bēdyéé á dyad-tē, boŋ bélébpē nhóg ne aníní bán,

'Sétóŋgé nyé e'lon, boŋ nyéeságéé.

Sékónné nyé nkəŋgé ní kwéed, boŋ ké nê nyéēchy'ε awé.'

33 Ade Jone, Nduzene ápédé, eéyake'áá ndyéed adyé, eemwáge'aá-ε mīm. Nyébootéd áhób bán, 'Edaádəŋ é mbéb édé mós áte!'³⁴ Mwān-a-Moonyon apedé, ádyāg ndyéed, á mwāg-ke mīm, nyéhōbē bán, 'Nyénóne mós, adəó ndyéed bwāmbwam. Mmwé mīmē ngēn, awoŋne belad bé tááse ne bebel bé mbéb.'³⁵ Boŋ káəŋ ne á asóg, mod téé awē abíí dyaŋ abelé áhób aá, nzii e Dyōb etəŋgéné."

Mmwáád awē bélágséné mbéb

36 Farisia nhóg anlébé Yesue aá ahye ádyē ndyéed áwe ndáb. Ade ápédé áwed, andyéé ásé, ádyé ndyéed.³⁷ Mmwáád nhóg mós-ε abédé á dyad-tē wē, awē abédé mbelé-mbéb. Awóg áde áwógé bán Yesue ádyāg ndyéed á ndáb e Farisia, ampēén apom á dyōg dé elod é bwám áhed.³⁸ Anyogén ásé bēnben ne mekuu níme Yesue, ábootéd achii, ásbóté' mós mekuu ne mēsəd. Ampíné mós mekuu ne éché esid é nló, ámwāā mós mekuu álúmed edúbé, anyōnlé-ε mós mekuu ne áde dyōg dé elod é bwám.

† 7:22 Asáad á yəl: Nzé meləŋ ménkōb mod bétédé'áá mós nēe mod awē eesáa. Bébéné'áá mós bán eesíté wēe bad bédīí.

³⁹ Anyín áde ane Farisia ányíné nê, anhób áwe nlém-tê aá, “Nzé nkal é'daádəŋ mós anén mod ânkoŋgé abé, né abágé'áá abíe' nyaa e mmwaád eche anén mmwaád awé akidtan mós ádíí ne abé áde áwóó, né abíí-'e nén aá anén mmwaád adii mbelé-mbéb.” ⁴⁰ Héé Yesue álāŋgēé mós nén aá, “A-Simōn ndaós wε mwā pōle aláa.” Farisia ne ankwentén aá, “A-meléed, cheé édé? Kāg á'sō, éláa mε.” ⁴¹ Dós Yesue áhóbéé aá, “Mod nhóg abédé awé abalé'áá bad ngáb. Ane mod akalé'áá bad bébe melúm. Akalé'áá nhóg móom mé e'kálé métáan, anííí-'e e'kálé étáan. ⁴² Bó modmod bénkēnhenlé atuε. Né-ós anlagsén bó mod téé áde alúm. Bōb-pōó, áyāle bó bad bébe, nzé-módé édúbpé wéé átōmtēn mós adəŋ?” ⁴³ Simōne antimtén mós aá, “Ndúbpé mée, ane awé alúm déntōmtēnnē achab ámín.” Dós Yesue áhóbéé aá, “Etāŋgéné.”

⁴⁴ Dós ákunneé wéé ane mmwaád, boŋ álāŋgē Simōne aá, “Enyíne anén mmwaád-e? Ade rísólé áwōŋ ndáb, wenkēmbaá mε mendíb wéé ríwobned mekuu. Boŋ anén mmwaád asāŋté mε mekuu ne rímē mēsod, apíné-'e mós ne échē esid.† ⁴⁵ Wenkēnháá mε tâl, boŋ taa mensól hén, eésógéé mε mekuu anyōle. ⁴⁶ Wenkēnwógédte mε dyōg á nló ákob mε nken, boŋ awógté mε dyōg dé elod é bwám á mekuu. ⁴⁷ Edəŋge é ngíne éche anén mmwaád álúmté, édé nhəgtén ne alagsen áde ákudé áyāle ekud é mekan mé mbéb éche ábélé. Mod-te awé béebudéé mbéb alagsen, eébūdēē edəŋge alúmed.” ⁴⁸ Héé Yesue álāŋgēé mmwaád ne aá, “Ekudé alagsen dé mbéb áyāle mbéb rímōŋ rísyāal.” ⁴⁹ Bad ábe bóbōó bedyágé'áá ndyééd bēnsedéd yāl bánken, “Eból é mod éhéé chén éche éwóó kəŋne kunze álagsen mbéb?” ⁵⁰ Yesue anláá mmwaád ne aá, “Adúbe áde éwóó áchóŋté wε, kāg ne nsaŋ.”

8

Nguse é bebaád éhíde Yesue

¹ Ambíd e nê Yesue ambootéd ake myad ne myad, mémbáá ne mēsad. Akagé'áá, ákalé' nkalanŋ rí bwám mé nkamlen rí Dyōb. Akééné'áá ábē bembapεε dyōm-ne-bébe. ² Bebaád ábe é'daádəŋ bé mbéb bēmbēē áte ne ábe békónlé'áá nkole mémpēe, boŋ áchōōd bó, bómpē bēmbē á echon. Abē bebaád bēbédéε, Maria mmwaád a dyad á Matala awé ánhūdte é'daádəŋ bé mbéb saámbé á yāl, ³ Joanaa, mmwaád awe Kusa, mod awé abédé nló áyāle bembaledε ábe Héradε, Susanaa ne ekud é bebaád bēmpēe. Abē bebaád bēbēnládtáá ábab bwēm bēn, bétōgnán Yesue ne ábē bembapεε.

Ngan e mbál-e-bū

(Mat 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Ekud é bad émbíd dyad ne dyad téé áhyε dé anyín Yesue. Ade beládné áte nê bōōb, ankalé bó ngan nén aá, ⁵ “Nkwel-é-nzag nhóg ankē mbál asob á nzag-tē. Ade ásobéé mós nê, donge dénhūn á nzii-tē, betóm bé nzii bēmad mós akōgted ámín, menōn mómpē mémad mós asōmted. ⁶ Donge dé mbál dénhūn á eláá mín. Mmē ménkōb, boŋ ménhyēlē áde méepedéé akwog, ngáne édíí bán ndōōb e eláá mín eékoŋgēé mendíb. ⁷ Donge ámpē dénhūn wéε mekōd médíí. Néε bóbōó bēkwōgē, mekōd ménkāŋ

† 7:44 A mbwóg e bad bé Israel, nzé mod akobé'áá mod nken, antāŋgén mós mendíb ábe áwobe mekuu, ahé mós tâl, awógéd-te mós dyōg á nló.

ábê bwēm. ⁸ Mbál mémpēe méntān ndoob e bwām. Mênkwōg, ríchyáá-’ε bwámbwam. Donje dé e’sóg dénwālē mbwókel é mbum.” Ade Yesue amádé nê, ambád áte aá, “Kéznéé awé awóó metúu áwóge’.”

Chōm éche ékásá boŋ Yesue akalé’ ngan

(Mat 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ Ambíd e pónde, Yesue ábē bembapεε bēnlāā mó bán, átógned bó ene ngan. ¹⁰ Héé álāngeé bó nēn aá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábíi kun é nkamlen ní Dyōb. Boŋ bad ábe bélyógé ásē, bēwōg chó nēe ngan ábel nēn, bényíne’, boŋ béecheméé, bēwóge’, boŋ béesōŋtānē.

Yesue atógké ngan e nwén-é-mbál

(Mat 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ “Bōob-pōó, rítógned nyé ene ngan. Mbál rídii Eyale é Dyōb. ¹² Mbál níme ménhūn á nzii-tē rílúmte bad ábe bēwóge eyale é Dyōb, boŋ ambíd e pónde Devale áhye ahúd bó chó á nlém-tē, ábel nēn béedūbpē Dyōb se békūd e’sóosoj. ¹³ Mbál níme ríhúné á meláá-tē rílúmte bad ábe, nzé bēwóge Eyale é Dyōb, békobe chó ne menyíŋge, boŋ éché eyale éēwēnnādtē bó á nlém-tē. Bédūbpe Dyōb á esōŋ é pónde boŋ á pónde e mekágsen bédol yál ambíd. ¹⁴ Mbál níme ríhúné á mekōd-te, rílúmte bad ábe bēwóge Eyale é Dyōb, boŋ kásŋ ne á asóg, mpúlé mé nkōŋsé, abud á bwēm awōŋ, ne menyíŋge mé nkōŋsé ríkán bó nlém áte. Nē ákəə’, bēchelélé kəse é e’pum achyáa. ¹⁵ Mbál níme mó-’ε méntān kəse e ndoob, rílúmte bad ábe bēwóge Eyale é Dyōb ne nlém rísyāāl, békōō-’ε chó á nlém-tē. Nē ábele’ bēwesān kásŋ béchyáa e’pum.

Nzé béchódé etrukán, béekojéé chó

(Mat 4.21-25)

¹⁶ “Modmod eémāá’ é etrukán achod se ákōō chó á ebwōg-sé, káa atíbed chó á anōŋ sé. Abelé ákēlé chó dāsō ámin, ábel boŋ kéznéé awé asóle á ndáb, ányíne ekíde. ¹⁷ Dyam téé áde áde á e’koŋned-te débíd á nhéné. Kéchéé-’ε éche énsōóm á e’koŋned ébyēen, ébíd-te á anyen. ¹⁸ Né-ōó, nyétéd pónde ngáne nyéwóglanné. Kéznéé awé awóó nsōŋten ní kun é nkamlen ní mín, Dyōb débād mó níme nsōŋten abe. Ane awé mó-’ε eewóó, ábōd ké éche áwémténé aá mówōō.”

Túmbé eche Yesue

(Mat 12.46-50; Mak 3.31-35)

¹⁹ Bōob-pōó, áde Yesue nyaá ne baányan béhyédé mó anyín, bénkēnhēnlé mó ape benben, áyāle etál éēbēdeé ngáne ndun e mod énləŋnédté mó. ²⁰ Dóó bad belāngeé mó bán, “Pón nyoó bōobe baányon bétyéémé á ebwōg, bēhede-’ε we anyín.” ²¹ Héé Yesue átimtanné bó nēn aá, “Bad ábe bēwóge eyale é Dyōb, bēbelé-’ε ngáne éché eyale éhóbeé, bōó bédé awem nyaá ne ábēm baányan.”

Yesue ahóódté ekudkud

(Mat 8.23-27; Mak 4.35-41)

²² Mbwe nhóg Yesue ansól á bǎle-tē ne ábē bembapεε, aláá bó aá, “Syáá déchabe pəd e edib eníníí.” Dóó bēbwógké eke. ²³ A eke-tē wē, e’chó bénkōb Yesue. Hē dōó ekukud étané bó áfínté e edib. Mendíb ménsāl bó á bǎle-tē kásŋ, mam mébéén bó ebébté. ²⁴ Héé békíí Yesue anyem ásē boŋ belāngē mó bán, “A-Sán, a-Sán, pón syáné dewág-ōō!” Dóó ányémmé ásē, ákannē ekukud éched áte, éhóó-’ε. Edíb éche éhódé’áá áte chómpē

énsōg ahod. ²⁵ Dóo ásedteé bó aáken, “Nédē nyéedúbpréé me-ye?” Nén dénkōbéd bó mbwóg, yǎl-le enkóm bó áte bwám bwam bésedté nhóg ne aníní bánken, “Ebál é mod éhéé chén, éche ékamlan kóáηe ekukud ne mendíb, kááη béwōgnē-’ε mós?”

*Yesue achōηté mod a Gerasin
awě e’daádāη bé mbéb bémbēē áte
(Mat 8.28-34; Mak 5.1-20)*

²⁶ Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib, bootya á Galilia, bépē á múde rímíní, á mbwóg e Gerasin.* ²⁷ Ade ábídé á nkin ambomén mod a dyad nhóg awě e’daádāη bé mbéb bémbēē áte. Ebédé etún é pón dé áde ane mod ééháge’áá mbóté. Eédyεε’áá ké á ndáb-te, nzése á soóbaε. ²⁸ Anyín áde ányíne Yesue, ankwě mós á mekuu ne esaád á nsal, ábōnē aá, “A-Yesu, Mwǎn a Dyōb á Ngum, cheé sóo déwōηné? Sōn, weekógsán me.” ²⁹ Nē démbē áde Yesue ámáá e’daádāη bé mbéb akamlen aá, é’bíd mós áte. Ngen ne ngen, nzé e’daádāη bé mbéb bénsāl mós áte, ké á mehanjé dóo ámbēē, apádtádtáá bengōbēngōbē ábe bēhédé mós á mekuu ne mekáá, boη edáádāη é mbéb ékεεné mós á ehyánge. ³⁰ Yesue ansedéd mós aáken, “Chán dīn ádíí wε?” Ankwentén aá, “Amutεε.” Anhób nēηgáne e’daádāη bé mbéb híin bénsānlē mós áte. ³¹ E’daádāη bé mbéb ábed é’cháá’áá Yesue bán, eehúnté bós á echóg échē éewóo asóg,† ³² Esog é nguu ebédé áhed édyāg medyé á mbám mé ekone. Dóo ábē e’daádāη é’cháá’ε Yesue bán átede bésāl ké á esog é nguu-tē. Dóo Yesue ábágé bós kunze. ³³ Abíd áde e’daádāη bé mbéb bē é’bídé ane mod áte, bénsāl échē nguu áte. Dóo nguu éwúbpe áse, ényagté’ á e’láá bé nkin mé edib, éhún á edib-tē, éhó-’ε. ³⁴ Ade benon bé nguu bényíne nē, bēntōm mehélé, békag békanké bad nkalan á dyad-tē ne á mebwóg nime médé benben. ³⁵ Awóg áde bad béwógé-’áá nē, bébwógé-’ε áse áke dényín dyam áde ábénlédé. Bépédé-’áá wée Yesue ámbēē, bényín ane mod awě ánhūdte e’daádāη bé mbéb áte ngáne ádyéé mós á akéb, ahédé mbóté á yǎl, ádyεε-’ε bwám. Dóo mbwóg ríkóbé bós. ³⁶ Bad ábe bēnyínēn dīd bēnkálé bós ngáne Yesue áchōηté ane mod. ³⁷ Héε bad bé mbwóg e Gerasin béalánjé Yesue bán ásyæ áwāb ndōob, áyāle mbwóg ní ngíne ménkōb bós. Dóo ásólé mós á bōle-tē, boη ásūē’. ³⁸ Mod awě bēnhūdte e’daádāη bé mbéb áte anchán mós aá búmō békag, boη Yesue antiméd mós ámbíd aá, ³⁹ “Timé’ áwōη dyad, éke ékanle bad ndāle a dyam échē Dyōb ábénlé wε.” Ane mod ansú á dyad, ákag, ákanle mod téé dyam áde Yesue ábénlé mós.

*Yesue apuúdté ngōndéε póg
áchōōd-te mmwaád ampée
(Mat 1.18-25)*

⁴⁰ Ade Yesue áhúú, ndun e mod enhyč mós aságnen ne menyínge ngáne émbēē bán bésíné’áá mós. ⁴¹ Héε mod nhóg awě béchégé’áá bán Jairuse ápedé awē. Jairuse abédé nhóg áfínté benkamlené á ndáb e mekáne. Ankwε Yesue á mekuu, ácháā mós aá, áhyε áwe ndáb. Aá ⁴² nímē mpom ní mwǎn a mmwaád ríhede awé.

Ade Yesue ákagké áwed, bad bēnləηnéd mós. ⁴³ Mmwaád nhóg ámbé áhed awě akōnlé’áá nkole nime mekií mébídé’áá mós á yǎl pón dé ésyāal. Mmē nkole níbédé mós á yǎl á etún é dyóm-a-mwé ne níbe ésebán

* **8:26** Gerasin: Donje á kálag dé’só áwóo Gadara, émpée-’ε éwóo Gegesa. † **8:31** Ebíí: Mewēmtēn mémbē bad bán e’daádāη bé mbéb bēbē á mbwog á ndib e ebíí kóáη né echab pón dé e nkógsen epedé.

modmod ahele mó bwâm adid.† 44 Héε ábidé Yesue ámbíd, bon ásitén Yesue mesó mé nkobe níme ánwāá'ε. Abwōg-ábwōg mekií ménsōg mó abíd á yāl. 45 Dóo Yesue ásedtεé aáken, “Nzé-módé asidténe me?” Modmod enkénkwenténné. Dóo Petro áhóbéé aá, “A-Sán, ngómē ndun e mod elāñnéde wε, káñ békáññéné-ε wε.” 46 Bon ké nē Yesue anhób aá, “Mod akidténe me, áyāle nwógé ngáne ngíne ebídé me á yāl.” 47 Ade ane mmwaád ányíné nē bōob aá móshelεé yāl akoo, ambíd Yesue á'sō. Anáá'áá ne mbwóg. Ankwε mó á mekuu. Héε áhóbéé á'sō wéε bad bésyāāl chōm éche ékáá bon ásitén mó, ne ngáne módyéé bwâm melemlém mé pónde. 48 Dóo Yesue áhóbéé aá, “A-mwān-a-mmwaád, adúbe ádōñ ádíde wε bwām. Kǎg ne nsañ.”

49 A pónde eche Yesue áhóbéé nē, dóo mod awě bélómé wéε Jauruse ápédé bon áhōbē nēn aá, “Weétogné wε Meléede ataged. Awon mwān amaá mó awé.” 50 Yesue awógé-'aá nē, bon álāngē Jauruse aá, “Weewógé mbwóg! Dúbé dúbpén, né mwān ádyéé wε bwām.” 51 Ade Yesue ápédé wéε Jauruse áwe ndáb, enkénháá etál aá, mod ampée áhíd mó á ndáb-te éetóméé Petro, Jōne ne Jemse, nchoo ne ane mwān sáá bó nyan. 52 Bad béchyé'áá, bélebé-ε. Yesue anláá bó nēn aá, “Nyéechyēē'. Ane mwān eewédeé, akúne kúnén.” 53 Bad bémbootéd mó awōo, ngáne bémbí'ε bán amaá awé. 54 Héε Yesue áchāngé mó ekáá, bon áchāgé mó aá, “A-mwān, páde áse.” 55 Dóo edáádāñ étímé mó á yāl, apádé-ε áse ábwōg-ábwōg. Yesue anláá bó aá, bébe mó ndyééd, ádyē. 56 Yāl enkóm nyaá bó sāñ áte bwāmbwam, bon Yesue anláá bó aá, béekanlé modmod dyam áde ábénléde.

9

Yesue alómé bembapεε dyōm-ne-bébe
(Mat 10.5-15; Mak 6.7-13)

1 Yesue anchélé ábē bembapεε dyōm ne bébe abwóg ahóg. Ambag bó ngíne ne kunze áhúd bad e'dáádāñ bé mbéb áte, ne ámad nkole nyaa ne nyaa. 2 Anlóm bó aá, béke békale nkalan mé nkamlēn ní Dyōb, béchōñte-ε bad. 3 Dóo álāngéé bó nēn aá, “Nyéewánlé chōmchōm á eke, ké ntōñ, ké ekwε, ké ndyééd káa ngáb, modmod eewánlé-ε mbóté ébe. 4 Ndáb ké ehéé eche kényólé áte, nyédyεε áwéd-te káñ ne mbwε níme nyésyāngé. 5 Dyad ké áhéé-ε áde béekobεé nyé nken, nyétédé dó, nyékūd-te ebumbú á mekuu álúmed nēn bán échab ebébtéd éñone bēn.” 6 Héε bembapεε bébwógké áse, békǎg dyad ne dyad téé, békale nkalan ní bwām, bédídé-ε bad bwām hōm ne hōm téé.

Herōde atage áte
(Mat 14.1-12; Mak 6.14-29)

7 Bōob-póo Herōde awě akamlánnáá alon á Galilia anwóg mam mésyāāl níme mēmbenléd. Mewēmtēn métágé'áá mó áte áyāle bad behóg béhóbé'áá bán, Jōne apuúde, 8 ábíní bán, Elaijaa atimé ámbíd á nkōñsé, bémpeε-ε bán, nkal é'dáádāñ nhóg a'bōód mó atimé ámbíd á alonjé. 9 Herōde anhób aá, “Mēmbel bésēl Jōne nló. Nzéé ampée ríwógéé bán abele nímén mekan?” Nē démbēl ádāñ aá mónyín ane Yesue.

Yesue adídté ndun e mod
(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Jōn 6.1-14)

† 8:43 Donje á kálag dé'só ébádé bán: Ammád chōm ésyāāl éche ánwōngē abébed wéε bad bé mel.

¹⁰ Ade bembapεε bé nlomag béhúú ámbíd, bénlā Yesue mam níme bébélé. Héε átédé bó boη átímné bó á ahángé á hōm á dyad á Betsaida. ¹¹ Ade amute á bad áwógé nê, dénhíd mós áwed, kóāη βétán mós. Ankob bó bwám, ákanlé bó póle é nkamlén ní Dyōb, áchonté-ε bad ábe béhéde'áá bwám adyεε. ¹² Ade ngukél épédé dós bembapεε bélanje Yesue bán, “Chené ábén bad, bétíme' á myad-té níme méde benben, ábel béhéde ndyééd ne hōm áde bénaá'ε. Ndyééd eésaá hén, e'noη-ε béesaá wée dédíí nén.” ¹³ Héε Yesue álāngεé bembapεε áá, “Nyé bó nyébe bó chōm éche bédyεε.” Dós béhóbeé bán, “Séwóó e'wεle é'táan ne súu ébe. Ene ndyééd eéhēlēε bad bésyāāl akwog.” ¹⁴ Mesongé mé bad ábe bébédé áhed mémbe e'kálé é'táan. Boη Yesue anlāá ábē bembapεε áá, “Nyélad bad áte, nyékab bó boη akab téé ábē móom mé bad métáan.” ¹⁵ Bēnkāb bad áte ngáne ánhōbpē. ¹⁶ Héε Yesue átédé ábē e'wεle é'táan ne échē súu ébe, ákabé áte, ásāgnān Dyōb boη ábagé bembapεε áá békabpe bad. ¹⁷ Bad bésyāāl béndyē, békód-tε kóāη ene ndyééd élyāg ásē, eche béladé áte e'lōη dyōm ne é'be.

Nzé-módé Yesue mwēn ákóó abé?
(Mat 16.13-28; Mak 8.27-9.1)

¹⁸ Mbwε nhóg Yesue anchíb yāl áke dé akáne. Bembapεε bēnpēn bóó bémbē áhed. Ansédéd bó aáken, “Nzé-módé bad bó béhóbeé bán ndé?” ¹⁹ Bēntímtén mós bán, “Donje á bad béhóbe bán, edii Jōne Nduzene. Donje áhōbē bán, Elaijaa, bēmpēe bán, nkal é'dáodāη a'boód atímé ámbíd á alongé.” ²⁰ Dós Yesue áhóbeé áá, “Boη nyébén-ne, nzé-módé nyéhóbeé bán ndé?” Dós Petro áhóbeé áá, “Edii Ane Awé Dyōb Áwógté.”

²¹ Héε ásíméé bó etúu áte, álāngē-ε bó áá béepanlé áte. ²² Ambád áá, “Mwān-a-Moonyoη atāngéne ákūd metake hiin, bad bémbáá bóóbe beprise bémbáá ne bemeléde bé mbéndé bébāη-ε mós á yāl. Béwū mós, boη e'pun ábe é'lónténe é'láán, ápuú.” ²³ Anlāá moosyāāl áhed áá, “Kéznéé awé adáó me ahíd ásob yāl mendib, ápēm áde awóg mbwε téé, boη áhíde me. ²⁴ Ayāle kéznéé awé áhede áde alongé asoη, ábōd dós. Kéznéé-ε awé abódé áde alongé áyāl echēm, ákūd alongé áde déemaá'. ²⁵ Nsyáāη ríhéé mod ákudté nzé akudé nkōηsé rísyāāl boη abóó, ké'ε abódé éche edáodāη. ²⁶ Kéznéé awé ákwāgēn me ne ábēm e'yale, Mwān-a-Moonyoη mómpē ákwāgēn mós á pónde échē ápéé ne ehúmé échē, néde ehúmé é Sāη ne ángel éche ésaá. ²⁷ Boη á mbále, baahóg bédé nló ámín bóó, béenyínénné kwééd díd, áde béésēbpéé nkamlén ní Dyōb anyín.”

Yāl ehāηléné Yesue
(Mat 17.1-8; Mak 9.2-8)

²⁸ Néε émádé ké e'pun waam, áde Yesue ámáá ahób nê, ankeén Petro bó Jōn ne Jemse á ekone mín ákáne. ²⁹ Ade ákánneé nê, e'só bēnhāηlén mós á nló, nkobe nímē mós-ε nípúbé féréd, nímwaá-ε áte. ³⁰⁻³¹ Abwōg-ábwōg bad bébe, Mosεε ne Elaijaa, bēmbídēn ehúmé é ngum, bébootéd mós akalēn. Békálé'áá ngáne álōnédte ntíi ní Dyōb tāngene kwééd eche áwēε á Jerusalem. ³² E'chó bénlōn Petro ne baáb á díd. Ade békábnédé bényín ehúmé échē ne bad bébe áhed. ³³ Ade ábē bad bébe bétēdtéé Yesue, dós Petro álāngεé mós áá, “A-Sāη, ébóó ngáne syāá dédíí hén. Délōη e'bem é'láán, échōη, éche Mosεε ne éche Elaijaa.” Anhób nê ésebán abii chōm éche áhóbeé. ³⁴ Épédeé ké amad á nsāl, boη mbag ébid, ékúdtén bó. Nén dénkōbéd bó mbwóg. ³⁵ Héε béwógé ehób ébide á mbag-té nén, “Mwān awēm mós nén. Mós nípwéde. Nyéwógne mós.” ³⁶ Emáá-'áá ahób nê dós

bényíné Yesue mwēnpēn. Bénkoó ádén akan ésebán békankle modmod dó.

*Yesue achōjté kódemod
echē edáádaj é mbéb émbēē áte
(Mat 17.14-18; Mak 9.14-27)*

³⁷ Ade bīn é'sángé, Yesue bóobe bembapēe bēnsūd á ekone-sé. Ndun e mod ehye mó abomen. ³⁸ Héé mod nhóg á echoj é bad-tê wē álébpéé mó aá, "A-meléed, sōn, ncháa' wē meé, énon awem mwān á dīd. Adii me mpom mí mwān. ³⁹ Edáádaj é mbéb étagte mó. Nzé échángé-'é mó, abelé abón esaád, ahún ásē, ánúadé kósj mehod mébīdē mó á nsal. Elédte mó achene, né éamá mó yál ached áte. ⁴⁰ Mēmpēén mó wēe ábōj bembapēe, nchánj bó meé, bēbīded mó edáádaj é mbéb ché áte, boj bēheléé." ⁴¹ Dóo Yesue átímtanné aá, "Wáá, nyé bad bè' chii, mbeltéd nīmēn méētyéeméé, nyéewóo-'áa adúbe. Chán mápéé nyé adyēen boj nyédúbé me? Hyēné awoj mwān hén." ⁴² Ade ane mwān áhúé' é nē, edáádaj é mbéb échēd émpīí ane mwān, ébom mó ásē, ánúadé. Dóo Yesue ákánne échē edáádaj é mbéb áte, ádíd ane mwān bwám, ábāg-ke mó wēe sáá. ⁴³ Menyáké ménkōb moosyáál, ányín ndále a akan awē Dyōb ábélé.

*Yesue akānlé eche kwéed ngan ámpē
(Mat 17.22-23; Mak 9.30-32)*

Ade bad belyágé bényágeé nē, áyāle chōm éche ébénlédé, Yesue anláá bembapēe nén aá, ⁴⁴ "Nyésōjgtēn dyam áde níhedeé nyé aláa bwám. Bébē Mwān-a-Moonyoj á mekáá mé baányoj." ⁴⁵ Boj ábē bembapēe bēenkēnsōjtēnné chōm éche ánhōbpē. Embē nēe ngan echē elélé bó atóge, bēbáá'áá-'é mó aseded.

*Nzéé atómténé mod
ambáá abé á'sō é' Dyōb?
(Mat 18.1-5; Mak 9.33-37)*

⁴⁶ Bembapēe bēmbootéd aswanjten tōjgene mod awē atómténé mod ambáá abé áwab tīntē. ⁴⁷ Yesue anchēm bó mewēmten áte. Antéd mwāmpīn mí mwēndem, ápēēn mó áwe akéb. ⁴⁸ Dóo álánjgeé bó nén aá, "Kéznéé awē akobé anén mwān á dīn ádēm, né akobé me. Kéznéé-'é awē akobé me, né akobé ane awē alómé me. Né-óó, ane awē adé mwāmpīn áwen tīntē, né mó atómé mod ambáá abé."

*Mod awē adé awōj
(Mak 9.38-40)*

⁴⁹ Jōne anhób aá, "A-Sán, sēnnýín mod abídte bad e'dáádaj bé mbéb áte á dīn ádōj, sēnláá-'é mó bán ásōg abel nē, áyāle eésáá ne syánē." ⁵⁰ Dóo Yesue álánjgeé bó aá, "Nyéelánjgeé mó bán ásōg abel nē. Kéznéé awē eetánjgán syánē né adé ne syánē."

Bébáá Yesue nken akob

⁵¹ Bōob-pōó, pónde eche Yesue ántānjgēnnē ake ádyōb embootéd ape. Né-óó, ammāđ atīí aá, mótānjgēnē ake á Jerusalem. ⁵² Hé-'aá álómé mēsénze á'sō. Ménkē á mwā dyad a Samaria nhóg, ábele mó mbojnsén. ⁵³ Boj áde ápédé áwed bad bé dyad bēnkēnkobpé mó nken áyāle á Jerusalem dóo ákágé'áá.* ⁵⁴ Ade bembapēe, Jemse bó Jōn bényíné nē, dóo bésédte

* 9:53 Aloj á Samaria démbē átínté meloj mé Galilia ne Judeya. Boj bad bé Israel bēnkēnkobpé bad bé Samaria nēe baányaj. Né-óó bad bé Samaria béekwentannaá bad bé Israel ábe bēbīdē'áá á Galilia nken akob nzé békágé'áá ngande achog á Jerusalem.

Yesue bánken, “A-Sánj, edəá wée séchéle muú ádyōb, ríhye ríhyáad bó-ye?”†
 55 Boŋ Yesue ankuné áwāb, ákännē bó áte.‡ 56 Héé bóbbō békíí á dyad démpēe.

Bad ábe bēmpōn Yesue ahid

(Mat 8.19-22)

57 Ade békagké nê, mod nhóg anláá Yesue aá, “Měhíd wε kéhéé áde ékagké.” 58 Dóo Yesue átímtanné mó aá, “E’bubwóg é’wóó ábab e’lóm wée bésóléé, menən-ne ámpē méwóó rímab mūm, boŋ Mwān-a-Moonyon eewóó’é hōm áde ábannéé nló.” 59 Yesue anláá mod ampée aá, “Hyág, éhíde mē.” Boŋ ane mod antímtén mó aá, “A-Sánj, mwě, rísebe ríke rílime echem sánj.” 60 Yesue anláá mó aá, “Mwě ndim rílime rímāb ndim rí bad. Boŋ wε, éhedne bán, éke ékanle bad nkalanj mé nkamlen rí Dyōb.” 61 Mod ampée anláá Yesue aá, “A Sánjú, měhíd wε, boŋ mwě, rísebe ríke rílyágtēn echem ndáb.” 62 Boŋ Yesue anláá mó aá, “Kéznéé awé aboótédé hōm alíi, boŋ ánóné’ ámbíd, eékwōgnedéé ábel nsón ásē e nkamlen rí Dyōb.”

10

Yesue alómé bembapēe móom saámbé ne bébe

1 Ámbíd e nê, Sánjwéé ampwěd bembapēe bēmpēe móom saámbé ne bébe.* Anlóm bó á’sō bébe bébe dyad téé ne hōm téé áde ámbíí’é aá mósōpě. 2 Anláá bó aá, “Nzag echyáá bwāmbwam, bwēm é’hednad apád, boŋ bepád béebuu’é áte. Né-óó, nyékānne nén bán, nwóó-nzag álóm bepád. 3 Nyékag-kóó, boŋ nyébíi bán nlóme nyé nēe rídyōŋ rí mbód átínté e ngā. 4 Nyéewánlé ekwε é ngáb á yāl, ké ekwε empée, káa metámbé. Nyéebwāg-ke mod aleled á nzii. 5 Ndáb ké ehéé eche nyésōnlē, nyéleled bó nén bán, ‘Nsanj mbē ne nyé.’ 6 Nzé mod a nsanj adé áhed, né mīmēn nsanj mbē ne mó. Nzé eésě, né métimén nyé bēn. 7 Ndáb ké ehéé eche nyésólé, nyédyēē áhed. Nyéēpenlād ndáb áte. Nyékob-pe kéchéé eche bēbagéé nyé ádyé káa ámwé, áyāle mod a nsón atóngéné nēe ákudéé míme nsábe. 8 Dyad ké ahéé áde nyépédé áte, boŋ békob nyé nken, nyédyē kéchéé eche bēbágé nyé. 9 Nyédide bad bé nkole bwām, nyélaa-’ε bó nén bán, ‘Nkamlen rí Dyōb mpédé nyé benben.’ 10 Boŋ dyad ké ahéé áde bēekobéé nyé nken, nyéke á ntém nzii, nyéhōb nén bán, 11 ‘Ké échén ebumbú eche émbē sé á mekuu, sēkudté nyé chō, boŋ ké nē nyébíi bán nkamlen rí Dyōb rídé benben.’ 12 Nlānge nyé mēé, á epun é nkáásé, nkógsgen míme dyad á Sodom dényínnē émbē mwāmpín tómaa míme bad ábe bédé ádé dyad áte békudté.

Edé ngal ne bad ábe bēkunne mbíd

(Mat 11.20-24)

13 “A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndāle é mekan eche Dyōb ábélé áwēn myad, émbēnléd nē á dyad á Tíre ne dyad á Sidōn, né bēnwāā melebe se etún, bēmwagtéd-te mbúmbú áyāl álúmed nén bán, bēhōŋléné ádad abé dé mbéb. 14 Boŋ mbwε mé nkáásé, nkáá míme bad bé Tíre ne bé

† 9:54 Donje á kálag é’só ébáde bán: nēngáne Elaijaa ámbenlé. ‡ 9:55 Donje á kálag dé’só ébáde bán: anhōb-pe aá, “Nyéebíí’é edəádāŋ eche ékamlan nyé. Mwān-a-Moonyon eépédéé áwtú bad, apedé dásō áson bó.” * 10:1 Móom saámbé ne bébe: Donje á kálag dé’só áwóó: móom saámbé.

Sidən mébē mwāmpīn tómaa nímēn. ¹⁵ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyéwēmtan bán, nyémaá ape ádyōb, boŋ bēsudéd nyé kōŋ se ásē á dū-á-muú.”

¹⁶ Hée álāŋgēé bembapēē nēn aá, “Kénzēé awē awógné nyé, né awógné me, boŋ kénzēé awē abáá nyé á yāl, né abáá kōŋne me. Kénzēé-’ε awē abáá me á yāl, né abáá kōŋne ane awē alómé me á yāl.”

*Bembapēē Móom saámbé
ne bébe béhúú ámbíd*

¹⁷ Ade bembapēē móom saámbé ne bébe ábe Yesue ánlōmmē béhúú ámbíd, bēnlāá mós ne menyiŋge mésyāāl bán, “A-Sáŋ, kōŋne e’daádəŋ bé mbéb bēnsudéd yāl áwəd e’só, atúb áde sétúbé we dīn.” ¹⁸ Dós Yesue áhóbéé aá, “Nnyíne Satanε ahúné ádyōb nēŋgáne emwēdmwəd. ¹⁹ Mbagé nyé kunze ádyaa nyā bōobe bengaabobe bé mpwēn ámīn, ne átóm ngíne esyāāl eche Satanε áte, Satanε ne ane awē akós syánē. Dyamdyam déebēnlé nyé. ²⁰ Boŋ ké nē ámpē, menyiŋge níme nyéwógēé méēbāg nēn bán, áyāle e’daádəŋ éwógné nyé, boŋ pēn nyéwóg menyiŋge dāsā nēn bán, mīn méténlédé nyé ádyōb.”

*Yesue awógé menyiŋge
(Mat 11.25-27, 13.16-17)*

²¹ Abwōg-ábwōg Edáádəŋ éche Esáá† énwōgēd mós menyiŋge bwāmbwam, ahób aá, “A-Tê, Sáŋgwéé a nkoŋ í sé ne mí mín, nságnen núbē ne we áyāle elúmté mpín mí bēndem mam níme ébāŋné bad bé debyéé ne bad bé nsōŋtēn. Εε, a-Tê, nē dēn dós édás wēé, ébenled. ²² Nlāa nyé meé, Echem Sáŋ ebagé mekan mésyāāl áwēm mekáá. Mod ké nhóg eékoŋtēé mwān abíi ésebé Dyōb Titée. Mod ké nhóg-ke ámpē eebíi’ε ngáne Titée akōŋtē abé ésebé mwān, ne kénzēé awē mwān ádáá aá mólúmed mós.”

²³ Hée akúnné wée bembapēē, boŋ álāŋgē bó á kun-tē nēn aá, “Nsimé ne bad ábe bényíne’ mekan níme nyényíneé nēn! ²⁴ A mbále nlāŋge nyé nēn meé, bekal-bé-e’daádəŋ híin ne kōŋ é bad híin bēnwānén ányín mekan níme nyényíneé ne áwóg mekan níme nyéwógé boŋ bēnkényínné, bēnkēnwóg-kaá.”

Ngan e mod a Samaria awē aboó nlém

²⁵ Bōob-pós meléede a mbéndé anhyē Yesue akāg áte aá, “A-meléed, cheé mébenlé boŋ ríkūd alongé áde déemaá?” ²⁶ Yesue antimtén mós aá, “Chán éténlédé á kálag e mbéndé. Cheé éláá áwēd-te?” ²⁷ Meléede a mbéndé ankwētén aá, “’Étāŋgéné bán édəŋ Sáŋgwéé ádōŋ Dyōb ne nlém ísyāāl, ne edáádəŋ ésyāāl, ne ngíne esyāāl, ne mewēmtēn mésyāāl.’ ‘Édəŋ-’ε mwānyoŋ nēŋgáne echoŋ yāl.’ ” ²⁸ Yesue anlāá mós aá, “Ebíi akwētēn. Nzé ebélé áned, né wēkūd alongé áde déemaá” ²⁹ Ngáne ane mod áhédé’áá aá mósuud yāl nzoŋ, ansédéd aáken, “Nzé béchəgēé wēn nē?” ³⁰ Atimtēn mós, Yesue ankāl ngan aá, “Mod a Israel nhóg akagé’áá eke, ámbíd á Jerusalem, átimé á Jeriko. Ade ápédé á etūn-tē, bechīb bēnkōb mós, békōbēn mós chōm ésyāāl eche ánwālēē. Bēmbōmtéd mós káŋŋ áhédé awé. Dós béchénné mós á nkəg í nzii. ³¹ Priε póg chōmpē esyōgkē’áá melelem mé nzii. Dós átáné ane mod. Ambamé nkəg í nzii nímíníi.

† 10:21 Dōŋge á kálag dé’só áwós Edáádəŋ éche Esáá; émpēe bán, échē edáádəŋ.

32 Mod a túmbé e Levi awě abelé'áá nsón á Ndáb-e-Dyöb† awě mómpě ampě áhed, boŋ anyín mó, ambamá melemlem. 33 Boŋ mod a Samaria nhóg awe atómé'áá ene nzii, ampě áhed. (Bad bé Samaria bóöbe bad bé Israél béechemtannaá.) Ade ányiné mó, anwóg mó ngól, 34 ákē áhed, ahé mó mēl á sii-tē, ákanj chó, boŋ ápēmē mó á ésel mín. Apēné-'áá mó á dyad-tē, boŋ ásōnlē mó á ndáb e beken, ábōngē mó. 35 Nēe bīn é'sáŋgé ahúd e'kálé é'táan, ábag nwóó ndáb áá, 'Téd nēn, étōgnan anén mod, kéchéé émpēe éche wébēbēdtē, mētímtéd wē ámbíd á ehúu.' ” 36 Hēe Yesue ásedtēe ane meléede a mbéndé aaken, "Áfíntē e ábē bad béléáan ábe béntān ane mod awě bechīb bēnlōgēnnē, ahéé anlúméd áá módē waáb?" 37 Meléede a mbéndé ankwētén áá, "Ane awě anwóg mó ngól." Hēe Yesue álánjēé mó áá, "Kág-kō, wēmpē ébele' melemlem."

Mataa bó Maria békóbé Yesue nken

38 Yesue ne ábē bembapēe bēmpē mwā dyad nhóg. Mmwaád nhóg awe béchágé'áá bán Mataa ankōb bó nken. 39 Ane mmwaád mwānyan abédé dīn bán Maria. Maria anhyē Yesue adyēe á nkag, áwóg mekan níme áyágté'áá. 40 Boŋ Mataa anhágén áte ne nsón ní ndáb-te. Dóó áhyédé Yesue aláa áá, "A-Sáŋgú, weenyínéé nēn wēé, awem mwānyan atēdnédé mmēmpēn nsón nisyāāl-ē? Láá mó wēé, áhye áwōngēn me." 41 Boŋ Yesue antímtén mó áá "A-Mata, nlém nítage wē áte áyāle ekud é mekan. 42 Boŋ dyan ádé ahóg áde ákóó etógnén abé. Maria apwedé dó, ádé-'e bwām. Meéhēlē-'áá se míbel se békōbēn mó dó."

11

Ayáged dé mekáne

(Mat 6.9-13, 7.7-11)

1 Mbwe nhóg Yesue ambé hōm, ákánne'. Ade áamáá akáne awě mbapēe nhóg anláá mó áá, "A-Sánj, yágéd sé ngáne békánneé ngáne Jōne án'yāgēdtē ábē bembapēe." 2 Yesue anláá bó áá, "Nzé nyéhede akáne, nyéhōb bán, 'A-Tē, edúbé ébē ne ádonj dīn. Mmonj nkamlēn níhye nítdē etál.

3 Bág sé echēd ndyééd e epun é bīn* mbwe téé.

4 Lagsén sé mímēd mbéb, áyāle sémpē sēlagsan mod téé awě apānné sé, weémwāg se sēhún á mekōgsen-tē.' ”

5 Dóó áhóbēé áá, "Nzé ewóó wēn, boŋ ekií áwē melúde wēé, 'Amúē, bál me e'wēle é'láán hē, 6 sōn, nkúdē nken awě achabé abíd, awem nsón-a-echoŋ apedé áwēm. Meewóo-'áá chōm-ēe níchágtanné mó.' 7 Boŋ ane wēn mó-'e atímténē wē á ndáb-te áá, 'Weétagtē me. Mmaá me ekob adib, syāābe ábēm bán sēmaá anaa ásē. Méehēnlé apáde ásē ábe wē chōmchōm.' 8 Nlāa nyé á mbále meé, saké ké echoŋ éche nyédíí, chōó épād mó ásē. Boŋ abádnēn áde wébādnēnnē wēn, dóó dékēŋ boŋ apádé ásē, ábē wē kéchéé éche éhēdeé. 9 Nlānge nyé nēn meé, hēdén Dyöb, ábē wē. Hēd, Dyöb débēl enyín, kūm ekob, Dyöb dédíbnéd wē. 10 Ayāle kēnzéé awě ahēdné Dyöb, ákūd, áwé ahēde-'e, ányín. Kēnzéé-'e awě akumé ekob, Dyöb dédíbnéd mó. 11 Nyé besáá bé bán, nyé ahéé mwān áhedénné súu, boŋ mó-'e átimé ébagé mó nyā? 12 Káa nzé ahēdné wē akii á kúb, boŋ

† 10:32 Mod a túmbé e Levi: Dyöb dēmpwēd enén túmbé ábel nsón á Ndáb-e-Dyöb. Bēwōngánnáá prīse ánabe Ndáb-e-Dyöb áte ne ábōngēn ntii mí mēde. * 11:3 Ndyééd e epun é bīn; káa ndyééd e epun éche ehúé'.

wε-ε étimé ébagé mó ngabobe a mpwen? ¹³ Nzé e'bébtéd é' bad née nyé nyébage áben bán káse é bwēm, tógtén-naá echen Sán awé adé ámín? Chán-nō éebaá bad Edáádāη éche Esáá ábe béhédné mó chό.”

Yesue eésáá nlatén ne k̄āη e e'dáádāη bé mbéb

(Mat 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴ Epun ehóg, Yesue abídté'áá mod edáádāη é mbéb áte éche ênkwid ane mod ebóbé. Ade émáá mó abíd áte, ane mod ambootéd dyam ahób. Nén, dénkōbēd ndun e mod echē ebédé áhed menyáké bwámwam. ¹⁵ Boη nguse é bad énhōb bán “Belzebule, k̄āη e e'dáádāη bé mbéb móo abage mó ngine ábided bad e'dáádāη bé mbéb áte.” ¹⁶ Bémpee ábe béhéde'áá mó akag áte bénhōb bán, álúmed bó e'chemléd ábe é'húú ádyōb. ¹⁷ Mó-ε ambíi nímāb mewēmtēn, né-ōó, anláá bó aá, “Alon ké ahée áde ákábne áte, boη nchemtēn méesē, débēb. Abum á ndáb áde nchemtēn-ne méesē, dōmpē dépāηtēd áte. ¹⁸ Nzé édé bán, nkamlen míme Satanē ríkábne áte, chán-nō méhenlé atyéem? Nhóbe nē áyāle nyéhóbé bán, mbídtē' bad e'dáádāη bé mbéb áte ne ngine echē Belzebule. ¹⁹ Nzé ngine eche Belzebule chόo mibenladté ábided bad e'dáádāη bé mbéb áte, né ngine eche nzéé-ōó ábēn bad ábe bébídte e'dáádāη bé mbéb bébenladté? Bēn bóo békwid nyé nkáá. ²⁰ Boη ngáne édíi nēn bán ngine e Dyōb chόo mibenladté ábided bad e'dáádāη bé mbéb áte, nē álúmtē nēn bán nkamlen rí Dyōb nípédé átínté echēn. ²¹ Nzé ngine e mod ebōηséné yāl, enone áde dyad, échē chōm ké ehóg éekagké'ε mó, abelé ákōbēn bwēm ábe áwannéé nzum, ákabtéd-tē bwēm ábe ákóbne mó. ²³ Né-ōó, kénzéé awé eésē ne me, né atāηgan me. Ane awé eewōηgán me álad, apáa páán.

Nzé edáádāη é mbéb étimé mod á yāl ámpē

(Mat 12.43-45)

²⁴ “Nzé edáádāη é mbéb ébidé mod áte, ébelé ébwāgē á ehyānge áhed abwóg áde ákōmméé áte. Nzé éekude, ébelé éhób aá, ‘Mētīm ámbíd á ndáb eche mémbídtē áte.’ ²⁵ Ape áde épagké-ε, ébelé étán née ndáb ésáá áte, bēnáppe-ε chό áte. ²⁶ Héé ékagké bóob, éke épēēn e'dáádāη bé mbéb bémpee saámbé ábe é'dé ebébtéd tómaa mwēn, boη é'hye é'sól ane mod áte, é'bwóg-ke e'dii áhed. Akēn eched, ane mod abāg ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēē abé.”

Menyīnge mé mbále

²⁷ Bōob-pōó áde Yesue áhóbé nē, mmwáád nhóg átínté e bad, ankánéd ehób ámín aá, “Nnam nóbē ne abum áde áchyáá wε, ne abíi áde ámwáηtē wε.” ²⁸ Yesue anhób aá, “Nnam mébē dásō né bad ábe béwóge' Eyale é Dyōb, bébelé-ε ngáne éhóbéé.”

Bad bé' chii bééhītēē e'chemléd dīd

(Mat 12.38-42)

²⁹ Amute á bad dēmbootéd akəl. Héé Yesue áhóbéé nēn aá, “Nyongel e'chii edii nyongel e e'bébtéd é' bad. Béhede e'chemléd bé menyáké anyín, boη béekudté, nzése e'chemléd bé menyáké ábē Jonaa. ³⁰ Nyaa eche Jonaa ámbēē née e'chemléd wéε bad bé Ninive, chόo Mwān-a-Moonyon ábēē wéε enén nyongel e bad. ³¹ A Mbwe mé Nkáásé, mmwáád awé akamlánnaá alon á Sēba, ányemé á son-tē, nchoo ne nyongel e bad bé e'chii. Abíd mbōη echē ékwid bó nkáá. Békwe nkáá áyāle ámbíd se nchabnede wéε nkōηsē rísógé, áhye déwōglen mam mé debyéé míme

Solomone áyágté'áá. Boŋ chii nén mod adé hén awě átómé Solomone. ³² A Mbwe mé Nkáásé bad bé Ninive bényemé á soŋ-tê nchoo ne enén nyongel e bad. Bébid mbón eché ékwid enén nyongel e bad nkáá, áyāle bad bé Ninive béntéde nímab mbéde áde Jonaa ánkáléé bó Eyale é Dyób. Boŋ chii nén mod adé hén awě átómé Jonaa.

E'nyinen bé ekide é' yāl e mod
(Mat 5.15, 6.22-23)

³³ “Modmod eemā'é etrukán achod se ákōō chó káa akúdtén chó † á ebwōg-sé. Boŋ abelé ákēlē chó dásō amín, ábel boŋ kénzée awě asóle á ndáb, ányinne ekide. ³⁴ Díđ dōo adé ngáne etrukán é yāl e mod. Nzé díđ ákēnlé wε áte, echoŋ yāl esyāal chómpē ebélé ekélé. Boŋ nzé déékēnle, yāl chómpē ebélé elón wε ne ehintén. ³⁵ Né-óó, nyétóo, ábel chōm éche ényinte nyé ekide, éetímé abé chōm éche étimte' nyé á ehintén-té. ³⁶ Nzé éde bán echoŋ yāl esyāal elóné ne e'nyinen bé ekide, ésebán ehintén éde abwōg ké ahóg, né yāl émwāá áte, melemlem ngáne etrukán épentéé ekide.”

Yesue aselé Befarisia ne bemeléede bé mbéndé
(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

³⁷ A pónde eche Yesue áhóbéé nê, Farisia nhóg, anchélé mó aá, áhye búmō bédyē ndyééd áwe ndáb. ³⁸ Né-óó ankě, asól á ndáb-te, búmō bédyēé á tébele. Ane Farisia ambé menyáké ányín bán Yesue eéwopéé mekáá ngáne éhédnádtáá, boŋ ábootéd ndyééd adyé. ³⁹ Dōo Sánjwéé álāngéé mó aá, “Nōné', nyé Befarisia, nyéwobpe mbwendé ne díse ámbid e ebwōg, boŋ adum á bwēm ne ebébtéd bōo bélóné áwen nlém-té. ⁴⁰ E'dimdim é' bad ngên! Mod awě ahágé ámbid e ebwōg, saá mó ahágé káōŋne áte-ye? ⁴¹ Boŋ nyétéd bwēm ábe é'dé áwēd-te, nyébage' betóótōkē bé bad. Né chōm ésyāal áyāl echên ésanj.

⁴² “Medim ne nyé, Befarisia! Nyétéde ké meseb ne nduu ne byaa ábíníí é'syāal bémpēe, nyébage Dyób donje nhóg átínté e moŋge dyóm. Boŋ nyééhēdēé e'boŋ bé nlém ne edāŋge é Dyób alúmed. Nyéntāngéné nímén mésyāal ábel, ésebán nyéchōbte' nímíníí.

⁴³ “Medim ne nyé Befarisia! Nyédəə metii mémháá adyēe á ndáb é mekáne, nyédəə-é melentén mé edúbé akud á dyon-té. ⁴⁴ Medim ne nyé! Nyédíí néé soŋ éche éssómé, éche bad bétóméé amín, ésebán bebíí.”

⁴⁵ Dōo meléede a mbéndé nhóg álāngéé mó aá, “A-meléed, nzé ehóbe nê nédē né esyāá' sémpē.” ⁴⁶ Yesue ankwentén mó aá, “Medim ne nyémpē bemeléede bé mbéndé! Nyépēmtad bad nted níme ríléle apém, boŋ nyébēn nyéebanéé ké ekáá ápémed bó mó. ⁴⁷ Medim ne nyé! Ayāle nén, bekal bé'dáádəŋ ábe besóó bēnwū'í, nyélóngé bó soŋ. ⁴⁸ Né-óó nyébide' mbón, nyélúmte-'é bán, besóó bēmbel bwām ngáne bēnwū'í bekal bé'dáádəŋ. Nyé-'aá nyélóngé bó soŋ. ⁴⁹ Ayāle nê, Dyób ne adē debyéé anhób nén aá, 'Mélómé bó ábēm bekal bé'dáádəŋ ne bembapēé bé nlomag, bēwū behóg, bēhəgkē-'é ábíníí.' ⁵⁰ Né-óó, enén nyongel e bad chóo ékūd nkógsen áyāle bekal bé'dáádəŋ bésyāal ábe nímāb mekií mésyógké se á mbooted mé nkōŋsé, ⁵¹ mbooted ne mekií níme Abéle átime' wéé Sakaria, awě bēnwū'í átínté e menyán mé mendē ne hōm áde ásaá. A mbále, enén nyongel e bad ékūd nkógsen áyāle nímé mekan mésyāal.

† 11:33 Donje á kálag dé'só éewóó'é káa akúdtén chó.

52 “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé! Nyèkáá e’kii bé ekob é debyéé. Nyébèn nyéesaá asól, nyékáa-’ε bad bémpee ábe béhede asól.”

53 Ade Yesue ásyangéé áhed áke, bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bémbootéd mós ahób bwámbwam, bésédte-’ε ekud e mekan. 54 Bébélé’áá nímén mésyāal áhiined mós melám ábel békóben mós awusé.

12

Elébé tângene bad bé elangé

(Mat 10.26-27)

1 Ambíd e pónde ndun e mod enladén áte, káon etál éebédeé. Dóo Yesue ábóótédé bós akalén, mbooted ne bembapεε álāngē bós nén aá, “Nyétéd pónde ne elangé éche Befarisia, édé nēngáne esulten. 2 Dyamdyam déesaá á e’kōnéd-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde ásómé boŋ bán déebyéénné. 3 Dyam ké ahéé-’ε áde nyéhóbé á ehintén-té, déwōgnéd á e’nyínen bé ekíde. Dyam áde nyékálé-’aá á kun-té ámbíd e ekob, dékanléd á nhéné.

Ane awě bétāngéné abāŋ

(Mat 10.28-31)

4 “Amúē, á mbále, nyéewógé mbwóg ne moonoyŋ awě ahele awúu ekob é yāl ésebán ahele dyam démpēεε ábel. Awáb eetóméé nē. 5 Nlāa nyé méé, mod awe nyétāngéné abāŋ, adíí ane awě nēε ámáá we pemε e alongé akobεn, awóŋ-’ε ngíne eché ábwéméé we á dù-á-muú. Ne mbále ane móo nyétāngéné abāŋ. 6 Eesaá mbále nén bán, káppe ébe ngēn, chíó béchannéé ndun étáan-ne? Boŋ ké nē Dyōb déechatánné ké póg. 7 Dyōb ábíí káonε mesoŋgé mé e’sid ábe é’dé nyé á nló. Né-óó, nyéewógé mbwóg, nyédé etógnén tómaa ndun, ké émbuú ké áte.

Akob Yesue káa abāŋ mós á yāl

(Mat 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

8 “A mbále, kenzéé awě ábíí mε mbóŋ á’sō é’ baányoŋ, Mwān-a-Moonyoŋ mómpē ábíí mós mbóŋ á’sō é’ ángel é Dyōb. 9 Boŋ mod awě abáá mε áyāl á’sō é’ baányoŋ, mε-’ε mēbāŋ mós áyāl á’sō é’ ángel é Dyōb. 10 Kenzéé-’ε awě ahóbé eyale é mbéb tângene Mwān-a-Moonyoŋ, ákūd alagsen, boŋ kenzéé awě ahóbé e’bébtéd é’ mekan tângene Edáádāŋ éche Esáá éekudté alagsen. 11 Nzé édé bán bésómné nyé wéε belyáged bé dyad ne benkamlenε, nyéētāgē áte, ngáne nyékāá’ε káa dyam áde nyéhōbpē, 12 áyāle nzé pónde epedé, Edáádāŋ éche Esáá éyāgēd nyé chíom éche nyétāngéné ahób.”

Ngan e eyókél é nhon ní mod

13 Atínté e ene ndun e mod, nhóg anláá Yesue aá, “A-meléed, láá mwānned wéé ákabe súmō mbwóg áte.” 14 Boŋ Yesue antimtén mós nén aá, “Nzé-módé abānné mε nēε mod awě akáadte’ bad, ákabe nyé mbwóg áte?” 15 Dóo álāngéé bós moosyāal aá, “Nyétóo, nyéēbanné nlem áyāle awóŋ á bwēm, áyāle saké nhon móó nídide moonoyŋ á alongé.”

16 Ankalé-’ε bós ngan aá, “Nhon ní mod nhóg mém̄bē. Anwóŋ nzag. Ade ene nzag échyáá, embíded medyé nkute ne nkute. 17 Nhon ní mod mé ménhōb áwe nlem té aá, ‘Chán mébenlé bōb áde etál éelyagéé wéε níkoŋgéé medyé?’ 18 Dóo ádólé áte chíóŋ boŋ áhōbē aá, ‘Nén dóo mébenlé. Mēpāŋ échem ndáb é e’kōnéd, nlón émpēε éche ékálé áte, boŋ nkúm medyé áwēd-te, ne nhon nímém rísyāal. 19 A pónde echēd-táá mēlāā’ε

éché̄m edaádə̄n mēé, nládté yǎl nh̄on míme médyéé mwé ne mwé. Bə̄b-
pə̄s mēched yǎl, rídyág, nímwág, ríchogé-’ε alongé.’²⁰ Bə̄n Dyöb dénlaā
mó nén, aá ‘Edimdim é ch̄om chén. Nkuu nén dēn mēkobén wε peme e
alongé. Abé bwēm é’syā̄l abe émáá-’aá alad áte, nzé-módé wélyāgnēdté
bós?’²¹ Nê dós édífí ne ké nzé-módé awé akúmmé yǎl nh̄on, bə̄n eésē nh̄on
á’sō é’ Dyöb.”

Weétāgē áte á alongé

(Mat 6.25-34)

²² Dós Yesue alá̄ngéé abé bembapεε nén aá, “Né-ós nyéētāgē áte á alongé
se nyéhābē nén bān cheé nyédyēē, ké’ε cheé nyéwāā’ē á yǎl. ²³ Alongé
átómé ndyééd, échen yǎl-le ámpē edé etógnén tómaa mbóté. ²⁴ Nyénəne’,
nkə̄nəkə̄n. Méēwēnēē bwēm, méēpādēē, méēwóo-’áa h̄om áde békə̄ngéé
medyé. Kénē, Dyöb adídte mó! Nyéebíi-’é bān nyédé etógnén bwāmbwam
tómaa menə̄n-ε? ²⁵ Nzé-módé áwen t̄inté ahεle átāg áte kós̄n, abád ké
epun ehóg áwē alongé áyāle átagéé áte?*” ²⁶ Nēε nyé modmod nyéehelée
mpín mé akan nēε nímé abel, cheé ékós̄ bə̄n nyétāgē áte áyāle mam míme
mélyágé ásē?

²⁷ “Nyénəne’ mbonja ngáne ékwogéé. Eebelée ntū, éebāngéé mesān.
Nlā̄nge nyé nén mēé, ké k̄ān Solomonε ne nímé nh̄on r̄isyā̄l eewáa-’aá
mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e’bə̄n. ²⁸ Nzé Dyöb áhεlesε
áwāādté e’sum abé é’bāg chii bə̄n ch̄ān béhé bós á dū, né éetómmé nyé
awáad né-ye? Chán adúbe ádíí nyé mwāmpín nén?

²⁹ “Nyéebanné nlem bān, cheé nyédyēē káa cheé nyémwēē. Nê déetagté
nyé. ³⁰ Eché nyaa é bwēm chós bad bé nkō̄sé béchyεε’ε akud. Awēn Titée
mwēn abíi aá nyétógnéné abén bwēm. ³¹ Né-ós, nyésébe nyéhεd mam mé
nkamlēn rí Dyöb, dós Dyöb débéé nyé abíníi bwēm.

Nh̄on míme rídé ádyöb

(Mat 6.19-21)

³² “A-bānbān, nyéewógé mbwə̄g. Echen Sā̄n awóó mewēmtēn míme
mésáá abe nyé ngíne e nkamlēn. ³³ Nyésóm aben bwēm, nyébag
betóótōkē bé bad mənē. Nyéhεd ekwε é ngáb éche éehelé amaa ásē.
Nyéhē nh̄on mímēn á e’kə̄néd abe é’dé ádyöb, wēε dyamdyam déebenlé
mó, wēε bechīb béehenlé mó achīb, síi-’ε éehenlé mó adyé. ³⁴ Nyébíi bān
wēε nh̄on mibá̄gkē mod, áhed dós nlem-me mibá̄gkē mó.

Mod-tée abé mbōsén

³⁵ “Nyépúd abad, nyéchod-te etrukā̄n, ³⁶ nē̄ngáne bad abe bésine’ echab
sā̄n awé akií á ngande e e’wóngé abel bə̄n nzé ahúú húén, bə̄n akumé
ekob, bēnednéd mó ábwə̄g-ábwə̄g. ³⁷ E’bə̄n é’ yǎl áte ne bembə̄ledε
ábe echab sā̄n épéé, bə̄n atán ngáne bēdyéé epin, bésineé mó. A mbále
ābə̄sén, ádí̄d bós ásē, atómtéd-te bós ndyééd. ³⁸ Ké melúde dós ámpéé, káa
epə̄g é mbwεmbwε, bə̄n atán bós melem, e’bə̄n é’ yǎl áte bélyāg é’tán bós.
³⁹ Nyébíi-’ε bān, nzé nwóó-ndáb abyéé’áa pónde eche nchīb ápéé, né ádyéé
epin, ésebán atεdte aá, bésal mó ndáb. ⁴⁰ Nyémpē nyétā̄ngéné mbōsén
abé, áyāle Mwān-a-Moonyə̄n āpē á pónde eche nyéēwēmtēnēé bān āpē.”

Mbə̄ledε awē abεle nímē ns̄ən

ne nlem nh̄og ne awé eebēle’

(Mat 24.45-51)

* 12:25 Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíí.

41 Petro ansedéd aáken, “A-Sán, sé bĕn pen-éé ékanléé enén ngan-ε, káa bad bésyāāl?” 42 Sánḡwéé ankwentén aá, “Né-óó, nyé mod té ábê néε mbaledε awĕ awóó debýéé, awĕ abele-’ε mam níme eche sán álánḡé mó aá ábel. Mó adé mbaledε awĕ eche sán ábánné aá ákamlan bembaledε ábíníí, ányín-ne nĕn aá békúdé ádāb akab á ndyééd pónde echĕ etāḡḡéné. 43 Nnam mébē ne ane mbaledε awĕ eche sán áhūū’é, boḡ atán nĕḡḡáne ábeléé mam níme ányāḡtĕnnĕ mó. 44 Ne mbále, nlāḡḡe nyé nĕn meé, ane mbaledε eche sán ábané bwĕm é’syāāl ábe áwóó áwe mekáá aá ákamlan. 45 “Boḡ nzé ane mbaledε adé mbaledε a mbéb, boḡ ahóbé áwe nlém-tĕ aá, ‘Ebĕm áte boḡ echem sán áhūū á eke-tĕ.’ Né-óó aboótédé ábíníí bembaledε bé bebaád ne bé baachóm ábe bédé ásĕ echĕ awanĕn, ádyāḡ bwĕm, ámwāḡ-ke mím mékóbe mó, 46 ane mbaledε eche sán áhūū epun éche éewĕmtĕné ne á pónde echĕ énkĕmbíí’é aá áhūū. Né bĕbwĕm mó á ebwóg,† békóḡsĕn-ne mó ne nĕl melemlen ne bad ábe bĕwúú nló áte. 47 Ane mbaledε awĕ abíí ntíí mé nsón níme sáá-a-ndáb, boḡ eéboḡsene, káa eehíde níme ntíí ámbíd, ákud mbĕte e ngíne. 48 Boḡ ane awĕ enkĕmbíí ntíí, boḡ ábelé epandé, békúdĕ mó kúdtĕn. Mod ké ahéé awĕ bĕbúdé abε, né-’aá bĕbudtĕ mó ahĕden. Ane-’ε awe bĕtómtĕné abud dé abε, né-’aá bĕtómĕnnĕ mó abud dé ahĕden.

Yesue ad mópééné nkabén
(Mat 10.34-36)

49 “Muú móó níhyédé akwéd á nkōḡsé. Mendāḡ-’ε meé, né mĕmmad akóben. 50 Boḡ ntāḡḡéné nsébé níkud edusen é metuné, mĕmād-te chó akud boḡ nlém mépwiitéd me. 51 Nyĕwĕmtan bán, nsan móó níhyédé apĕen á nkōḡsé-ye? Aáy, saké nsan, nkabén móó mópééné. 52 Bootya bōōb áke á’sō, ndáb echĕ ewóó bad bĕtāan ékabén áte, bĕláán bĕtāḡḡén bébe, bĕbe-’ε bĕtāḡḡén bĕláán.

53 Kōkōō ébē.

Sáá áttāḡḡĕn mwān a mwĕnchóm,
mwān a mwĕnchóm áttāḡḡĕn sáá.
Nyaá áttāḡḡĕn mwān a mmwāád,
mwān a mmwāád áttāḡḡĕn nyaá.
Nyāḡkálé áttāḡḡĕn mwān a mmwāád,
mod mwān a mmwāád áttāḡḡĕn nyāḡkálé.”

E’chemléd é’ bĕn
(Mat 16.2-3, 5.25-26)

54 Yesue anláá amute aá, “Nzé nyĕnyíne mbag ébide á mbāḡ, nyĕbelé nyĕhób bán, ‘Mbúú échā bōōb’, ébenléd-te áned. 55 Nyĕnyíne-’áa epub éhúé’ á pĕd e mbāḡ, nyĕhóbĕ’ bán, ‘Enyĕn ébĕnĕd mod bōōb,’ ébĕ-’ε áned. 56 A-bad bé elāḡé. Néε nyĕpédé abii ngáne bĕláá’é bĕn nĕn, cheé ékáá boḡ nyĕēhĕlē mam níme mébenlad nyé á’sō-te chíi nĕn achem?”

57 “Cheé ékáá boḡ nyĕbĕn nyĕēhĕlē adol áte nĕn bán, kase e akan nĕn echĕ ehĕdnad abel? 58 Nzé mod ahóbé aá, mókĕene we á kóte, hĕd nzii káāḡ nyúmō bĕtim ásĕ á nzii. Esehé nĕ, nzé ahédé we á kóte, kóte chó-’ε ébĕé we á mekáá mé plūse, plūse chó-’ε éhĕ we á mbwóg. 59 A mbále, nlāḡḡe we meé, weéhĕlē-sε ebíd á ndáb e mbwóg-tĕ wĕ káāḡ né etwedé ádōḡ alúm ásyāāl.”

† 12:46 Bĕbwĕm mó á ebwóg káa bĕsĕl mó áte e’sónj é’be.

13

Nyétēde abel dé mbéb, nyétimēn Dyōb

¹ Ade Yesue ádíi áhóbēé nē, dōo nguse é bad éche émbē áhed élangéé mō ngáne Payledē ánwūū'é bad bé Galilia áde bēbágé'áá Dyōb mendē mé e'lém. ² Yesue antimtén bó aá, "Nédē mewēmtēn mēdé nyé bán, ábē bad bé Galilia ábē bēnkūd éché ebeñ, bétómé ábíníí bésyāāl ebébtéd abé áyāle bēnwēē ene ndín e kwééd-ε? ³ Aáy! A mbále, nzé nyéētēdte nímen mbéb se nyétimēn Dyōb, né nyé moosyāál nyéēwé, nyébóó-'ε. ⁴ Chán-náa ábíníí dyóm á mod ne waam ábē ntón-ntón ní ndáb ménkūmtédte ámín á dyad é Silom, bonj bēwé? Nédē mewēmtēn mēdé nyé bán, bēntōmtēn ebébtéd abé tómaa bad bésyāāl ábē bēnlōñ á Jerusalem-ε? ⁵ Aáy! A mbále, nzé nyéētēdte nímen mbéb se nyétimēn Dyōb, né nyé moosyāál nyéēwé, nyébóó-'ε."

Ngan e bwel ábe béēchyāā

⁶ Héε Yesue ákálé ngan aá, "Mod anwónj alín á bwel á nzag-tē. Ankē epum é bwel áhed áwedé-mín ngen ne ngen, bonj enkēnyínné ké ehóg. ⁷ Héε álangéé nnōn-a-nzag aá, 'Édé bōōb mwē nílaán áde nípagké á bwel-sé hén mwē téé, bonj meenyínéé epum ké ehóg. Kwel bó. Chán é'hele é'madé ahónj á ndōōb-tē ngēn?' ⁸ Héε nnōn-a-nzag átímtanné mō aá 'A-sánj, tēdé bó ké mwē nhóg ámpē. Mēnabé bó ásē, nhíí-'ε bó nkúmbág. ⁹ Nzé é'chyaá e'pum mwē níme níhúé', né édé bwām. Nzé-'ε béēchyāā, né bēkwél bó.' "

Yesue adidé mmwaád nhóg

bwām á Mbwe-mé-nkóme-áte

¹⁰ Mbwe-mé-nkóme-áte nhóg, Yesue ayágté'áá bad á ndáb e mekáne póg. ¹¹ Mmwaád ambé áhed awē edāōdāñ é mbéb émbēē áte á etūn é dyóm á mwē ne waam. Embēl mbíd enwúmēn mō nyaa echē éehelaá yāl asále áte bwām. ¹² Ade Yesue ányíné mō, anchélé mō, aláá mō aá, "A-nyanj, nkole níme ékonléé nímaá." ¹³ Ade ábáné mō mekáá á nló, ane mmwaád ansalé yāl áte ábwōg-ábwōg, ábootéd-tē Dyōb akēn.

¹⁴ Héε mod awē abédé nló á ndáb e mekáne, állí áyāle adid áde Yesue ádídé ane mmwaád bwām á mbwe-mé-nkóme-áte. Alāngē bad aá, "E'pun é'dé ntóób ábē mod átāngéné nsōn abel. Nzé nyédēá bwām adyēē nyépē ábē e'pun, saké á mbwe-mé-nkóme-áte." ¹⁵ Héε Sāngwéé ákwentanné aá, "Nyédoge bad. Nyé ahéé eēhunné nyag káa ésel á ebem-tē se ákēēn chó á edíb á mbwe-mé-nkóme-áte? ¹⁶ Anén mmwaád ádíi mwān awe Abrahamē. Satanē anhanj mō ne nkole á etūn é dyóm á mwē ne waam. Nyéláa mē ké mbéb mōo nídé, áhúd mō á mehanjé á mbwe-mé-nkóme-áte?" ¹⁷ Chōm éche ánhōbpē énwōgēd bad ábē bétāngánnáá mō e'sōn. Moosyāál anwóg menyīnge áyāle mam mé ményáké níme Yesue ámbēnlé.

Ngan ébē é nkamlēn ní Dyōb:

Ngan e mbál níme níchíné

(Mat 13.31-32; Mak 4.30-32)

¹⁸ Yesue anhób aá, "Chán nkamlēn ní Dyōb níkóó abé? Cheé níhele níhāgtén mō-yēē? ¹⁹ Ndíi nēngáne mbwé e mbál-e-bū echē mod átédé bonj ásob á nzag-tē. Ade ékwógé, étim bwel bēñ, menōn méhyē mélōñ á ngen-tē."

Ngan e esultēn

(Mat 13.33)

20 Yesue ansedéd aáken, “Cheé níhele níhəgtén nkamlen ní Dyöb-é? 21 Ndi nēngáne esulten éche mmwaád ámuúnéde asii á pân é mbumé ní ngun éláán kóón esule.”

Asól á ekob éche échiné áte
(Mat 7.13-14, 21-23)

22 Yesue andii ambé á eke-té éche ákágé'áá á Jerusalem. Dyad téé áde átómé'áá, ámbáá ne ásad, ayógté'áá bad. 23 Mod nhóg ansedéd mó aáken, “A-Sángú, mesongé mé bad níme Dyöb désongé alongé, mébuú áte káa méebuú'é?” Yesue anláá bad áhed aá, 24 “Nyéwanen kóón nyésól á ekob éche échiné áte, áyāle, á mbále, ekud á bad éwanén asól, bon bēehēnlé. 25 Póndé epě echē nwóó-ndáb áhidéé ásē, bon ápēn ekob. Ene póndé dóo nyébootédte atyéem á ebwóg, bon nyékumé' ekob nyéhōbē bán, ‘A-Sán, dibnéd sé ekob.’ Mós-é átimtén nyé aá, ‘Meebíí'é wée nyébidé.’ 26 Nyé-é nyéēhōb bán, ‘Syánē dendyé ndyééd, demmwé-é mīm hōm ahóg, eyógté'áá-é áwēd myad.’ 27 Atimtén nyé aá, ‘Syánē deewōnēé dyamdyam. Nyésyā me á dīd-te. E'bébtéd é' bad ngēn!’ 28 Ade nyényīnnē Abrahamē, Aisigē ne Jakōbe hōōbe bekal bé'dáádəŋ bédé á nkamlen ní Dyöb-te, bon nyé pēn nyéchág á ebwóg, achii dé awé ne adyé dé meson á nsal, dóo détéđ etál póndé eched. 29 Bad bēbīd á akuu ne á mbəŋ, á mekonekone ne á mehúléhúlé, bétéd medii á ngande e nkamlen ní Dyöb. 30 A póndé eched, bad ábe bēnlyəg mbīd bōo bētīm á'sō, bé'sō-é bēlyəg mbīd.”

Yesue alebe áyāle bad bé Jerusalem
(Mat 23.37-39)

31 Melemlem mé póndé nguse é Befarisia êmpě wée Yesue, bēlāngē mó bán, “Syāó hén, ékag hōm démpēe, áyāle kəŋ Hērōde ahede wē awú.” 32 Yesue ankwentén bó aá, “Nyéke nyéláa échē esob bán, ‘Chii ne chān mēhūd bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, níchōōd-te bad, bon súú ébe mēmād nīmēm nsón.’ 33 Bon ké chān ébēē, ntəŋgéné abé á nzii chii, chān, ne sú ébe, áyāle éeboó'é bán, nkal é'dáádəŋ áwē hōm démpēe ésebán á Jerusalem. 34 Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúe bekal-bé-e'dáádəŋ nyéwúēnnē-é bad meláá ábe Dyöb álómé! Nkénwān áte ngen ne ngen álad nyé áte nēngáne nyaá-kúb ákútanné bán, bon nyéehédéé etál! 35 Nyénəne', Dyöb détéde echen ndáb. A mbále, nlāŋge nyé nēn mēé, nyéenyínēnné me dīd ámpē kóón ne á póndé eche nyéēhōbpē bán, ‘Nnam ne ane awé apedé á dīn á Sāngú.’ ”

14

Yesue achōŋté mod awē melóg mēkóbé

1 Mbwe nhóg Yesue anké ndyééd adyé wée ndəle a Farisia póg. Nén démbē a mbwe-mé-nkóme-áte. Ade ápedé áwed, bēnóné'áá mó chodchod. 2 Mod mós-é ambě áhed awē melóg mémbídté á yāl. 3 Héé Yesue ásedtēé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia aáken, “Edé kunze ádid mod bwām á mbwe-mé-nkóme-áte, ngé éesaá?” 4 Bon bēnkēnhōbpē dyamdyam. Dóo ákóbé ane mod awe melóg mébidé á yāl á ekáá, ádidé mó bwām, asúúd-te mó á ndáb. 5 Ambīd e nē dóo ásedtēé bó aáken, “Nyé ahéé adé awē mwān káa nyag éhūnnē echóg, bon eékg chó abided ábwōg-ábwōg, ké émbē bán á mbwe-mé-nkóme-áte?” 6 Bon bēnkēnwōŋgé dyamdyam áhōb.

Ake dé e'ken ne akob dé nken

⁷ Ade Yesue anyiné bad ábe bēnlēbēē ádyé ndyééd bésyāal ábe bēpédé bēbóótédé medií mémáá apwēd, ankalé bó enén ngan aá, ⁸ “Nzé mod alébpé wē ngande, weépāg-se éhedé e'dii é'mbáá, áyāle éhele éhé né bēlébpé mod ampée awē adelé áte tómaa wē. ⁹ Nzé ene nyaa e mod epedé-’ε, mod awē alébpé nyé moosyāal ālāā wē aá, ‘Béé anén mod atii.’ Á póndé eched dōó étiméé atii asad atéd ne akwáké. ¹⁰ Boŋ nzé epedé ene ndín e hōm, etédéé e'dii ábe é'dé á ahāngé, ábel nén nzé nwóó-ngande anyiné wē, mōó ālāā wē aá, ‘Amūē, ké édyēé á atii ámbáá híníí.’ Á póndé eched dōó ékudéé edúbé áfinté e bad ábe nyāābō nyētédé tébele. ¹¹ Né-óó, nyébíi bán, kénzée awē achágté yāl, Dyōb désudéd mó. Kénzée-’ε awē asúdté yāl Dyōb déchāgēd mó.”

¹² Hé-’aá álāngéé mod awē anlébé mó nén aá, “Nzé ehóbé wēé, móchagē’ ngande, weehóbé wēé mólébpē áboŋ bēn, káa áboŋ baányan, káa echoŋ túmbé, káa bewōŋ bé ngáb ábe nyāābō nyēbyééné. Nzé ehídé nē, né bōmpē bēlébē wē. Nē ábele átim ehéen ne metuuten. ¹³ Boŋ nzé echagē ngande, elébé dāsō betóótōkē bé bad, ne bad ábe bēhúné eped, bōóbe bad ábe bēkwédé ndím. ¹⁴ Nzé ebélé nē, né wēkūd nsimé áyale béehēnlé wē asábe ámbíd. Dyōb désābē wē áde bad bé bwām bēpuú’ε.”

*Ngan e sánkalaa a ngande**(Mat 22.1-10)*

¹⁵ Ade mod nhóg awē bōóbe Yesue bēntēd tébele áwógé nē, dōó álāngéé Yesue aá, “Nsimé ne bad ábe bēdyē ndyééd á ngande e nkamlēn ní Dyōb!” ¹⁶ Dōó Yesue álāngéé bó aá, “Mod nhóg anchāg sánkalaa a ngande, ábūdte bad alébe. ¹⁷ Ade póndé e ngande épédé, anlóm awe mbāledē wēé beken ábe ánlēbēē aá, ‘Nyéhyag, mboŋsén rísyāal nímáá abé.’ ¹⁸ Boŋ bó moosyāal, bēmbootéd mechāngé ábe nhógē-nhógē. Nhóg anhób aá, ‘Nchané etúú, ntāngéné chó ake dé anyín. Nchāa wē, méehēnlé ahyé.’ ¹⁹ Ampée anhób aá, ‘Bōób nén dēn, dōó nchané nlád ní nyag nítāan éche élíe’ nzag. Chóó níkgaké ahāgten nén. Sōn, méehēnlé ape!’ ²⁰ Ampée-’ε anhób aá, ‘Nkudé sōmbé ekóólé-ekóólé. Né-óó, méehēnlé ape!’ ²¹ Ane mbāledē antím ámbíd, áke áláá eche sán mam mēsýāal. Dōó ekan ékóbé eche sán áte, boŋ álōmē ane mbāledē. Anhób aá, ‘Kāg mehélé, ékag á ntém ní nzii, kááŋne á mēte mé nzii mé dyad-tē, éhúēn betóótōkē bé bad, ne ábe bēhúné eped, ne ábe bēkwédé ndím, ne ábe béehélé ake.’ ²² Eebeméé áte ane mbāledē anhuú ámbíd, aláá sáá-a-ndáb aá, ‘A-sán, mbélé ngáne wēnhōbpē, boŋ ké nē, etál élyágé édé.’ ²³ Dōó Sáá-a-ndáb áhóbéé aá, ‘Kāg á nzii émbáá ne nzii é mehín, échéle kénzée wēé áhyag ábel boŋ ndáb élón. ²⁴ A mbáale, mod ké nhóg awē ménsēbēē alébe, éewógké chōm ké ehóg á nsəl á ngande-té hén!’ ”

*Abé mbapēē**(Mat 10.37-38)*

²⁵ Mbwē nhóg ndun e mod ehídé’áá Yesue ámbíd. Héé ábóótédé bó aláa nén aá, ²⁶ “Nzé mod ahóbé aá, móhíde mē, ésebán achádténé nyaa, sáá, mwaád, bán, baányan, kááŋne áde alongé dēn, ene ndín e mod eékwognedéé ábē awēm mbapēē. ²⁷ Kénzée awē eepéme áde awōg, boŋ áhídnē mē, eékwognedéé ábē awēm mbapēē.

²⁸ “Nzé-módé ábē awē áwōŋ mewēmten álōŋ sánkalaa a ndáb, boŋ eesébpé adyēé ásē, áhāgten nkun níme ene ndáb étēdté mó, ábíi ké móóhēl

chó amad, káa móòhɛnlé? ²⁹ Nzé amaa'-ɛ ndáb asume, boŋ eéhele chó amad, moosyǎl awè anyíne abelé ábootéd mó awɛl, béhǎbē ³⁰ bán, 'Mod nhóg ansáá ndáb, boŋ eéheleé chó amad.'

³¹ "Nzé kǎŋ póg ewémtné waáb kǎŋ bel akum, abélé asébé yǎl ahəg á ekáá ké mesonǵé mé sánze nime áwóó dyam dyóm dé ekálé, béhǎl ábe waáb awè awóó sánze dyam móom mé ekálé mébɛ. ³² Nzé anyíne áá móókwognedéé, abelé alóm belyáged bé dyad á'sò wée waáb, waáb adépe mó benben, ábel nén békôm nsaŋ. ³³ Melemlem nê dǎó édíí né ké nzéé awè eehúde chǒm ásyǎl nlem. Ene ndín e mod eékwognedéé awém mbapeɛ ábɛ.

Nkwɛ nime mbódé e'nyin
(Mat 5.13; Mak 9.50)

³⁴ "Nyébíí bán nkwɛ rídé chǒm é bwám. Boŋ nzé mbódé alaŋ, chán béhele-se bénýínéd mó ámpɛ? ³⁵ Méesaá dyam dé abelen ámpɛ. Apim dǎó bépiméé mó. Bad ábe béwóó metúu, bésɔŋten bwám."

15

Ngan e ndyɔŋ ní mbód nime mémboó
(Mat 18.12-14)

¹ Mbwe nhóg belad bé tááse ne bebel bé mbéb bémpeé, bémpe wée Yesue. ² Dǎó Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bénýonǵé áte bán, "Nédé anén mod awonŋe bebel bé mbéb, bǎbǎó bédyag-ke ndyééd hǒm ahóg." ³ Héɛ Yesue ákánlé bó ngan nén áá,

⁴ "Nzé-módé adé awè áwǒŋ mbwǎkel é ndyɔŋ ní mbód, boŋ nhóg mbǎó, boŋ eéɛdté nímíní móom mé ndyɔŋ ní mbód abog ne abog á etún-té, áke dé ahed nímé nhóg nime mbǎó kǎŋ né adǐbté mó? ⁵ Adibed áde adibte-'áa mó, áhǎg mó á abɔl ne menýinǵe mésyǎl. ⁶ Boŋ née ápedé á dyad-té álad besón bé echoŋ ne baányan áte, aláá bó áá, 'Syǎnē déwǒg menýinǵe áyǎle ndǐbté nímém ndyɔŋ ní mbód nime mémboó?' " ⁷ Yesue ambád ámpɛ áá, "melemlem-'áa rǐlǎŋǵé nyé méé, menýinǵe métóm abé nê ádyǒb ámín e mbelé-mbéb nhóg awè atédé abel dé mbéb boŋ atímne Dyǒb tómaa ámín e móom mé bad abog ne abog ábe bésáá, ábe béehɛdnád ahǎŋlen.

Ngan e kábpe eché embóó

⁸ "Káa, mmwaád ahéé adé awè áwǒŋ kábpe dyóm, boŋ née póg ébǎó, eéchǒdɛ' ekag, boŋ áhedé ndáb áte, atón ahed kǎŋ né adǐbté chó? ⁹ Adibed áde adibte-'áa chó, alade baáb ne baányan áte, aláá bó áá, 'Nyéwǒgen me menýinǵe áyǎle ndǐbté ene kábpe eché embóó me.' ¹⁰ Melemlem-'áa rǐlǎŋǵé nyé nén méé, menýinǵe métóm abé nê ádyǒb ámín e mbelé-mbéb nhóg awè atédé abel dé mbéb boŋ atímne Dyǒb."

Ngan e mwǎn awè ambóó

¹¹ Yesue ambád ahób áá, "Mod nhóg ambé, anchyáá bán bé baachóm bébɛ. ¹² Dǎó epun ehóg, mwǎn asad álǎŋǵé sáá nén áá, 'A-sán, beé me ádem akab á mbwǎg áde rǐtǎŋǵéné akud.' Héɛ sáá átédé chǒm ésyǎl éche ánwǒŋǵé, boŋ ákabpé bó áte. ¹³ Nguse é e'pun étómé-'áá, boŋ mwǎn asad áladé nímé nted rǐsyǎl, ákág á alonǵ démpɛé áde áchǎbnédé. Awed-taá ápedé boŋ ábootéd alongé á mbaambaa achog, ábɛbté ngáb esyǎl eché ánwǒŋǵé. ¹⁴ Ade chǒm ésyǎl émáá mó áyǎl né bǎob, sǎŋkalaa a nzaa anhún á alonǵ-té wé. Atóg dǎó'-ɛ ábóótédé mó asól áyǎl ngíne-ngíne. ¹⁵ Héɛ ákíí kunze e mod póg atán á dyad-té wé, áchóm mwǎ nsón. Ane mod

mó-’ε alóm mó aá, áke ádítdad mó esəg é nguu. ¹⁶ Anwón á mewēmtēn aá, mósłontē abum ké ne medy’é mé nguu, boŋ modmod enkēmbaá mó chómchóm éche áhelesε adyé. ¹⁷ Dóo ádyéé chóŋ, boŋ ákwanlád, áhābē aá, ‘Nōné’ ngáne bembəlede bəlóné echem sánj á ndáb-te, boŋ ké nē bedyāg medy’é méchəbe ásē, boŋ me-’ε níwāg nzaa hén! ¹⁸ Mēsyaá, níke ntán echem sánj, nláá mó meé, A-sánj, mbelé mbéb á’sō é’ Dyōb ne á’sō é’bōŋ. ¹⁹ Mmēn meékwognedεé áchəgned néε awoŋ mwān ámpē. Téd me ké nēngáne awōŋ mbəlede nhóg.’

²⁰ “Hē dōo ápádté ásē, boŋ ásuē’ á dyad wéε sáá. Boŋ áde ákwógé ape á ndáb nē, sáá annyín mó mwā etūn. Ankóbtén sáá ngol. Sáá annyəgéd, alúm mwān ámín, ahé mó tál. ²¹ Dóo mwān álāngē mó nén aá, ‘A-sánj, mbelé mbéb á’sō é’ Dyōb ne á’sō é’bōŋ. Meékwognedεé áchəgned néε mwān awōŋ ámpē.’ ²² Héε sáá mó-’ε áchénlé ábē bembəlede, álāngē bó nén aá, ‘Nyéhiinad me nsob míme rítómténé adəŋ nē, á mehélé-te. Nyéwáad mó mó á yāl. Nyéhē-’ε mó ebōŋ á ekáá, nyéhē-’ε mó metámbe a ékuu. ²³ Nyétéd nchóm-é-nyag awē dékálté nē, nyékwel mó, ábel nén, syánē moosyaál dédyē débél-le apaté. ²⁴ Nyébíi bán, awem mwān nén ammād awé, boŋ atimé ámbíd á alonjé. Ámbóo, boŋ abídé áwed.’ Hé-’aá bēbóótédé ngande achog.

²⁵ “Mmēn mésyāāl mēmbenléd áde mwānyoŋ ambáá adíi á nzag-tē. Ade áhúú, dōo áwógéé bad békóne, béságe-’ε bwēm á ndáb-te. ²⁶ Dóo áchénlé mbəlede nhóg, boŋ ásedté mó dyam áde ábenlaad. ²⁷ Dóo mbəlede ne álúmtéé mó áte nén aá, ‘Pón mwānyoŋ ahúú ámbíd-óó. Sóo akwēnlé mó nchóm-é-nyag ne, áyāle anyínen áde anyínné mó díd ámpē, ésebán dyamdyam ábélé mó.’

²⁸⁻²⁹ “Awóg áde áwógé nē, anlŋ, eékwentene asól á ndáb-te. Héε sáá abídé á ebwóg, boŋ áhyε achánj mó. Dóo mó-’ε átímtanné sáá nén aá, ‘Nōné’, meé nkéndyēén wε hén mwē ne mwē áde níbenléé wε ntū mé nsón, ésebán nwúene wε nló áte. Boŋ ké echəd é mbód weébāgēε me wεé, míbel apaté ne ábēm bēd. ³⁰ Boŋ ngáne awoŋ mwān a nlém ápédé ámbíd, mó awé amaá echoŋ ngáb esyaál abébed ne bεkwaleε, ewúúde mó nyag echē etómténé akəl.’ ³¹ Héε sáá álāngéé mó nén, ‘A-mwān, wε-εé edé ne me hén pónde ésyāāl. Kéchéé éche níwóó-’ε édíi échōŋ. ³² Embē bwām syánē áchog ngande, áwóg menyínge. Nén, mwānyoŋ ammād awé, boŋ atimé ámbíd á alonjé. Ámbóo, boŋ abídé áwed.’ ”

16

Ngan e mbəlede awē abédé mwane

¹ Yesue anláá ábē bembapεε ámpē aá, “Nhoŋ ní mod nhóg mémbē. Bad bēnhye mó aláa bán awē mbəlede ambáá abébté mó ngáb. ² Héε míme nhōŋ ní mod nílómé mbəlede áwed achəg, boŋ ásedté mó aá, ‘Ebál é póle éhéé níwógéé áyāl echōŋ nén? Lúmed me áte ngáne mesonjé mé bwēm míme mēmbanéeé ásē echōŋ médíi, áyāle échē etál é nsón émaáné wε áte.’ ³ Dóo mbəlede ádolé áte chóŋ boŋ áhābē aá, ‘Chán-nō mébenlé bəob áde echem sánj áhedéé me ahúd á nsón? Ngíne eesaá me echē níkwēnléé nzag. Nzé ntimé-’ε á nchómbé, né nē dépiinéd me akwágké á ngíne. ⁴ Ahá, nkude debyéé áde méhəgké, ábel boŋ ké á nsón dōo bēnhūdte me, bad bélyəg békōb me nken áwab mendáb.’

⁵ “Héε áchénlé mod téé awē anwálé sáá alúm, áchəgé bó nhógē-nhógē. Ade mod e’só ápédé, ansedéd mó aáken, ‘Mesonjé métōŋ echem sánj

ékáléé wé?’⁶ Ane mod aá, ‘Mbwókel é e’kwém é’ mól waam.’ Ane mbàledé anláá mó aá, ‘Nóné’, ehoḥ kálag e melúm chó nén. Dyéé ásé, étel á mehélé-te wéé, mbwókel é e’kwém é’niin.’⁷ Ansedéd mod awé alónténé bébe aá, ‘Alúm ádé wé mesonjé métáḥ?’ Ane anhób aá, ‘Mbwókel é nkute ní ngun éláán.’ Ane mbàledé anláá mó aá, ‘Kób ehoḥ kálag, étel wéé, mbwókel é nkute ébe.’⁸ Ade nímê nhon mí mod níwógé nê, ménkēméd éché ekúkú é mbàledé aá, ‘Abénlédé debyéé á bwám.’ ” Yesue ambád áte nén aá, “Nê dóo bad ábe béhíde mekan mé nkòḥsé bédíí. Bédé mehél áhàgen écháḥ nyaa é bad debyéé, tómaa bad ábe béhíde e’nyinén bé ekíde é’ Dyób.”⁹ Yesue ambád aá, “Nláa-’e nyé méeé, nyéberled nhon mé nkòḥsé, ákób e’choḥ, áyāle á pónde eche mémaá’ é áte, békob nyé nken wéé bad bédyee’ é á ngíndé ne á ngíndé.¹⁰ Ké nzé-módé awé awánlé mpín mé akan bwám, né áwālē ámbáá bwám. Kénzée-’e awé eéhele mpín mé akan awále, né eehenlé ké ámbáá awále.¹¹ Nzé édé-’e bán, weewánléé ngáb e nkòḥsé ngáne étáḥgéné awále, nzé-módé ábē wé nhon mí mbále.¹² Née wéewánléé nhon níme méesē nímoḥ bwám, nzé-módé ábāg wé nhon nímoḥ mwēn?

¹³ “Modmod eéhēlēē-se abé mbàledé a bewóḥ bébe. Alúméd nhóg edaḅge tómaa aníníí, ké’ e átímēn nhóg, abáḅge aníníí áyāl. Weéhēlēē-se ebé mbàledé a bad bébe abé ahóg. Weéhēlēē-se ebé mbàledé a Dyób se ebé-’e mbàledé a mōné.”

Nguse é ngan éche Yesue

(Mat 11.12-13, 5.31-32; Mak 10.11-12)

¹⁴ Befarisia bénwōg nímén mésyāāl, boḥ ngáne bémbēē bedāḥ bé ngáb, bénswēdē mó swédétén.¹⁵ Yesue anláá bó aá, “Nyédíí bad ábe bélúmte bán bésáá á’sō é’ bad, boḥ Dyób ábíí nyé nlém áte. Kéchéé éche baányoḥ békēmtéé, édíí abúú ngēn á’sō é’ Dyób.”¹⁶ Yesue ambád bó aláa aá, “Mam níme mēntenléd á kálag é mbéndé é Dyób, bekal bé’daédāḥ bómpē bēnhōb mó kóáḥne á pónde eche Jōne. Taase nê, nkalaḥ mí bwám mé nkamlēn ní Dyób ríkanlad, mod téé-’e abune níme nkamlēn abé áte.

¹⁷ “Ké nēḅgáne nkoḥ níse ne ní mín béhele bémaa, atote ké ahóg á mbéndé e Dyób déekwaá.

¹⁸ “Kénzée awé anané mwaád, boḥ awóḥ mmwaád ampée, né akábé asón. Ké nzé-módé-’e awé awóo mmwaád awé bénáné á ndáb e’wóngé, né akábé asón.

Ngan e nhon mí mod ne Lazarose

¹⁹ “Nhon mí mod nhóg mémbe, kase é mebad chóo áwáá’áá á yāl. Mwenze ne mwenze móo ádyágáá mbwe téé.²⁰ Ntógétoke mí mod nhóg mó-’e rínáḅgé’áá áwē mmwe mé e’ké bán Lazarose. E’kwese bēnlōn mó á yāl.²¹ Mewēmtēn mémbe mó aá, bébe mó píuted é medyé éche éhúné’áá á tébele a nhon mí mod. Mbwé chóo épágé’áá áhed, boḥ ényāḅgē mó e’kwese áte.

²² “Ade ntógétoke mí mod mē níwédé, áḅgel éntēd mó, ékēēn mó á akéb áde Abrahame. Mmē nhon mí mod mómpē ménwē, bélime-’e mó.²³ A mbwóg e kwééd wē, nhon mí mod níbédé á metuné-te. Héé ányéné nló ámín boḥ anyín Abrahame se wíníí, ne Lazarose áwe akéb.²⁴ Dóo álébpeé nén aá, ‘A-Té Abraham, sōn, wóg me ngól, élóm Lazarose átoḍe dúu dé e’míí á mendíib-te, áhye áhóded me echém, áyāle meewógéé bu á dū-ámuú hén.’²⁵ Abrahame anláá mó aá, ‘A-mwán, ewēmtan á pónde eche

wémbēē á nkõhsé ngáne wénkudté bwēm é' bwám, boŋ Lazarose mó-
'ε ákūd bwēm bé mbéb-ε? Βοῶb-πῶῶ awóge nímé menyinge hén, wémpē
edé á metuné-te. ²⁶ Née éhúdé nê áte, wée sédíí ne wée édíí, sánkalaa
a mbán akabé syánē áte, ábel nén mod eéhēlē asyæ wén se ápe wē.
Modmod eéhēlē-'áá ásyāā wē, se ápe áwēd.' ²⁷ Nhon ní mod ménhōb áá,
'Ncháa-ῶῶ, a-Tē meé, élóm Lazarose á ndáb echē echem sán. ²⁸ Nlyágé
bānned bétáan. Akε álēb bó ábel nén, bómpē béepāg á hōm dé metuné
hén.' ²⁹ Abrahamε anhób áá, 'Béwóó metelag níme Mosεε ne níme bekal
bé'dáádəŋ. Béwógen chōm-εε bétélé áse.' ³⁰ Nhon ní mod ménhōb áá,
'Aáy, a-Tē Abraham. Nzé mod akií bó atán awē abidé á mbwóg é kwééd,
né bétédé ábel dé mbéb bétimēn Dyōb.' ³¹ Héε Abrahamε áhóbēé áá, 'Nzé
béekwentne Mosεε ne bekal bé'dáádəŋ awógen, né béewógénné ké mod
awē apuúdé á mbwóg é kwééd boŋ aláá bó.' "

17

Abeled mod mbéb

(Mat 18.6-7, 21-22; Mak 9.42)

¹ Yesue anláá ábē bembapεε áá, "Nyébii bán mekágsen níme mébelte
bad mbéb métánǵéné nyé apii. Boŋ édé ngol ne kénzée awē ápeén mó!
² Embē mboŋ né bēntáá ene ndín e mod sánkalaa a aláá á nkāŋ, bébwēm
mó á edib-te, tómaa mó ábeled ábén bēndem mbéb. ³ Nyétédεn yāl pónde.
"Nzé mwānyoŋ abelé wε dyam dé mbéb, échu mó aláá wée nē déeboo'ε.
Nzé achemé-'ε ádē awusé boŋ ahǵléné, élagsén mó. ⁴ Nzé apānné wε
ngen saámbé áyāle epun é bñ, boŋ apedé-'ε áwōŋ ngen saámbé áchóm
alagsen áá, 'Nhǵléné', etǵngéné mó alagsen."

Adúbe déechínéé

⁵ Bembapεε bé nlomag bēnlāā Sǵngwée bán, "Wéd sé adúbe áte."
⁶ Sǵngwée anhób áá, "Nzé nyēnwōŋ adúbe áde áde mwāmpin nēŋgáne
mbál-e-bū, né nyéékamlén ádén alín dé e'sáá bán, 'A-bwεl, wubé áse, éke
ésumen á edib é nkwē-te', é'wóǵén-ne nyé.

Abel dé nsón

⁷ "Détéd bán, nyé mod nhóg nyēwóó mbaledε awē akií nzag alii, káa
akií ánon ndyōŋ ní mbód. Nzé ahúú á nsón, chán wéllāā'ε mó? Wéllāā
mó wεé, 'Hyé édyεε áse hén, édyē ndyééd,' ⁸ káa wεé, 'Belé me ndyééd
étómted me, étyéem-me á nkǵ, káŋ nímá adyé, boŋ ámbid é pónde,
wε-'ε édyág?' ⁹ Nyéláa me ké wēsǵgnēn ane mbaledε áyāle ábélé níme
nsón? ¹⁰ Né-ῶῶ nyémpē, nzé nyēmaá chōm ésyāāl éche bétíínédé nyé ábel,
nyéhōb bán, 'Sédíi bembaledε ngēn, nímεd nsón-naá sébélé sé ngáne.' "

Yesue asǵnté bad bé meləŋ dyóm

¹¹ Ade Yesue ákagké á Jerusalem, atómé'áá á nchii ní nzii mé alon á
Samaria ne alon á Galilia. ¹² Asól áde ásólé mwā dyad nhóg, antán bad
dyóm ábe meləŋ mékóbé. Bentyēēm nchabnede, ¹³ bélébpē mó ne esaád
bán, "A-Yesu, a-Sǵŋ, sōn, wóg sé ngol!" ¹⁴ Ade ányíné bó, anláá bó áá,
"Nyékag wée beprise, nyélúmed bó yāl." Ade békagké nē, yāl é nsán bó.*
¹⁵ Bó mod nhóg, annyín nén áá módyéé bwám. Héε átímé ámbid, ákεné
Dyōb ne ehób éche échǵké. ¹⁶ Ankwε Yesue á mekuu, ásǵgnān mó. Anén

* 17:14 Asáad á yāl: Nzé meləŋ ménkōb mod bétédé'áá mó née mod awē eesáa. Bébéné'áá mó bán, eesité wée bad bédíí. Prise chō énwōŋ kunze ásimen mod meləŋ boŋ ébided mbakú nén bán asáá, boŋ ábootéd ape wée bad bédíí.

mod abédée mod a Samaria. ¹⁷ Yesue ansedéd mó aaken, “Eesaá mbále bán nsánté nyé bad dyòm-ε? Héé ábíníí abog bédíí? ¹⁸ Nédē mod ké nhóg ampée eétiméé ámbíd áhye dé abe Dyöb mekenag, éetóméé anén mod a nken-ε?”† ¹⁹ Héé álāngéé mó aá, “Tyéém ámín, ékag. Adōḡ adúbe ádíde wε bwám.”

Epe é nkamlen ní Dyöb

(Mat 24.23-28, 37-41)

²⁰ Befarisia bēnsedéd Yesue bánken, “Póndé ehéé nkamlen ní Dyöb mépéé?” Yesue anláá bó aá, “Nkamlen ní Dyöb méesaá dyaam áde mod ányínneé díd, ²¹ káa dyaam áde mod áhōbpē aá, ‘Nōné,’ mōmēn,’ káa ‘mōmíníí.’ Aáy, nkamlen ní Dyöb nímáá abé áttínté echēn.” ²² Héé álāngéé bembapee nén aá, “E’pun é’ bín é’húe á’só abe nyédāngé bán né nyényín ké mbwe nhóg níme Mwān-a-Moonyon álúmēdtē nyé yāl, boḡ nyéenyínné. ²³ Bēláā nyé á póndé eched bán, ‘Mōnēn,’ káa ‘Mōníníí,’ boḡ nyéehántán bó. ²⁴ Ayāle, ngáne emwēdmwēd étóméé, boḡ épenté ngob e Dyöb pēd póg ne eníníí, nē dōo epun éche Mwān-a-Moonyon ápéé ébēē. ²⁵ Boḡ édēbé nē, atāngéné metuné híin akud. Kāḡne enén nyonḡel e bad eébāḡ mó áyāl. ²⁶ Ngáne émbēē á póndé eche Noa, nē dōo ébēē á póndé echē Mwān-a-Moonyon. ²⁷ Bad bēdyágé’áá medyé, bémwāḡ mīm, baachóm bēwóó’áá bebaád, bebaád-te békāḡ á mewōngé kōḡḡ ne mbwe níme Noa ásóle á bōle é’mbáá-te boḡ mbúú echó, mesén melóne, méhōōd ábē bad bēsyāāl. ²⁸ Melemlem nē dōo émbēē á póndé eche Lotē. Bad bēdyágé’áá medyé, bémwāḡ mīm, békābē dyon, bēwēnē bwēm, bēlōō-’ε mendáb. ²⁹ Boḡ mbwe níme Lotē ásyāngé á dyad á Sodom, nímē mbwe dēn muú ne meláá níme méhyāntan, mémbíd ádyöb nēe mbúú, níwúú ábē bad bēsyāāl. ³⁰ Melemlem nē dōo ébēē nímē mbwe níme Mwān-a-Moonyon ányínnēdtē.

³¹ “Eché epun, mod awē adé á nnon ní ndáb mín áde nhon nídíí mó á ndáb-te, eétōgné asud ásē áhye dé atéd mó. Melemlem-’aá mod awē adé á nzag-tē, eétōgné atim ámbíd á ndáb. ³² Nyéwēmtēn dyaam áde dēmbenléd ne Lotē mwaád. ³³ Kénzēé awē awóó mewēmtēn áson áde alongé, ábōd dō. Kénzēé-’ε awē abódé áde alongé, né asó dō. ³⁴ A mbále, bad bēbe bēnaá anon ahóg nkuu, bétéd nhóg, bētēdē aníníí. ³⁵ Bebaád bēbe békāḡé medyé, bétéd nhóg, bētēdē aníníí.”† ³⁷ Dōo bembapee bēsedtéé mó bán “A-Sāḡ, héé nē dēbenlédte?” Yesue antimtén bó aá, “Wéε ndim níbāḡkē, áhed dōo benhōgnōné bēladnéé.”

18

Ngan e ngwεε e mod bó nkúd é mmwaád

¹ Yesue ankalé ábē bembapee ngan álúmed bó áte nén aá, bētāngéné békānnē póndé téé ésebán bēhūnte nlem á abum. ² Anhób aá, “Mod abédé dyad ahóg, awē akáadte’ bad. Ane mod eebáa’áa Dyöb, eébage’áa-’ε modmod edúbé. ³ Nkúd é mmwaád-te abédé melemlem mé dyad, eémaa’áa’ wéε ane mod. Póndé téé álāngē mó aá, ‘Sé mod sēwōḡné mehób. Káád sé ésuud me nzom.’ ⁴ A mbooted ane mod enkēnháá mó dúu. Boḡ ámbíd é póndé anláá yāl aá, ‘Ké nēngáne méebagéé Dyöb edúbé,

† **17:18** Bad bé Israel bēntēd bad bé Samaria nēe benzinéé. Bóbōo bēekagé’áá ké mwāmpín áyāle nyaa e mekan mé mbwóg ne mekan mé alon. Ké nyaa e abele á Dyöb ne hōm dé mekáne bēmbē bó nhōḡlén. † **17:35** Dōḡḡe á kálag dé’só ábádé nchoo 36: Bad bēbe bēbē á nzag-tē. Bétéd nhóg, bētēdē aníníí.

méebāā-'aá modmod, ⁵ ngáne edíí bán anén nkúid a mmwaaád ahédé me nló, mēkāā míme nkáá ábel rísud mó nzom. Esebé nê, né kááj ne á asóg éemwaaá aá ríkún ne epe éche ápagké nén pónde ésyāāl.' ” ⁶ Héε Sánjwéé áhóbéé aá, “Nyéwógé chóm-éε ekúkú é mod awě akáadte' bad awě eebíi Dyöb éhóbé-ye? ⁷ Nédē Dyöb déekunné ábē bad ábe ápwédé-ye? Béchyεene' mó nwōngēn nkuu ne müte, nédē ákālēn bós metúu pónde té-ye? ⁸ Nláa nyé meé ákun bós mehéle mehéle. Bon nyédúbpé bán Mwān-a-Moonyon áttān adúbe á nkōjsé-te á pónde eché ápéé-ye?”

Ngan e bad bébe ábe bēnkē akáne

⁹ Yesue ankāl ngan empée tājene bad ábe bényíné-'áá yāl nēε bad ábe bésáá, bényínē-'ε bad bémpee nkójtéd. ¹⁰ Anláa bós aá, “Bad bébe bēnkē á Ndáb-e-Dyöb ákáne. Nhóg abédé Farisia, aníní-'ε abé nlad-é-tááε.

¹¹ “Ane Farisia antyéém á ámín, ákánne', áhōbē á nlém-tē* áá 'A-Dyöb, nságnéné we. Ayāle nén, meésáá nēngáne bad bémpee, ábe bédume bwēm é' bad, ábe bēbébé nlém ábum, ábe békábe mesón á ndáb e e'wóngé. Nságnéné we ayāle meésáá nēngáne anén nlad-é-tááε hén. ¹² Ndé nén, ndide' yāl nzaa á mekáne-tē ngen ébe sōndé téé. Chóm téé éche ríkudé-'ε nkabe chó áte monje dyóm, rúbagé we akab nhóg.'

¹³ “Nlad-é-tááε pen antyéém nchabnede, eéhele ké mīd anyen ádyöb. Ambán ekáá á nlém, ákánne aá, 'A Dyöb, wóg me ngól. Ndi mbélé-mbéb.' ” ¹⁴ Héε Yesue ábádé aá, “Nláa nyé nén meé, anén mod awě rídímténé nyé aláa, ansú áwe ndáb nēε mod awě asáá á'sō é' Dyöb. Ayāle mod ké ahéé awě achágté yāl, bésudéd mó. Bon ane awě asúdté eche yāl, bēchāgēd mó.”

Yesue ne bānbān

(Mat 19.13-15; Mak 10.13-16)

¹⁵ Bōōb-pōō bad bépééné-'áá bēndem wéε Yesue nén bán ábán bós ekáá á yāl ánamed bós. Ade bembapεε bényíné nē, bēnkānē ábē bad áte. ¹⁶ Bon Yesue anchélé ábē bán, áhōbē aá “Nyéte bānbān béhyag áwēm. Nyéekáá bós ayāle nén, nyaa e bad nēε bós chóó éwóó nkamlēn rí Dyöb. ¹⁷ Ne mbále, nlānge nyé nén meé, kenzéé awě eékobe nkamlēn rí Dyöb nēngáne mwēndem, éesónlé áwēd-te.”

Mod a nkamlēn

(Mat 19.16-30; Mak 10.17-31)

¹⁸ Nkamlēne nhóg ansédéd Yesue aá, “A-meléed a bwám, cheé mébenlé ábel nén ríkud alongé áde déemaá?” ¹⁹ Dóó Yesue ásedtéé mó aáken, “Cheé ékás bon échagé me meléede a bwám? Mod ké nhóg eésáá mod a bwám étóméé Dyöb dēmpen. ²⁰ Ebíi mbéndé éche éhōbe bán, weekábe asón á ndáb e e'wóngé, weewúé mod, weechíbé', weebíde mbón e metóm, bεé sóó ne nyon edúbé.” ²¹ Ane mod a nkamlēn antímtén aá, “A meléed, nhíde échén mbéndé ésyāāl bootya se á mwēndemé.” ²² Yesue awógé-'áá nē, bon álāngē mó aá, “Dyam ahóg éhedne we. Sóm bwēm é'syāāl ábe éwóó, étéd mímé mōné, ékabe betóótōkē bé bad. Nzé ebélé nē, wēkūd nhōn ádyöb. Ene pónde éhyε éhíde me.” ²³ Awóg áde ane mod a nkamlēn áwógé nē, anwóg ndutul bwámbwam, ayāle ambé nhōn bwámbwam. ²⁴ Yesue anyíné-'áá ngáne ásúdné bon áhōbē aá, “Elēl áte bwámbwam behōn bé bad ásól á nkamlēn rí Dyöb. ²⁵ Edé mwān e akan sánkalaa a nyam nēε kamēl ápon á epōn é ndōnde, tómaa nhōn ní mod ásól á nkamlēn rí Dyöb. ²⁶ Bad ábe bēnwóg chóm eché Yesue ánhōbpē, bēnhōb bán nzé nēε

* **18:11** Antyéém ámín, ákánne', áhōbē á nlém-tē: donje á kálag áwóó atyéém á nkag, ákánnd yāl.

édíí, né nzéé-’s ahele ákud e’soóson?” ²⁷ Dóo Yesue áhóbéé aá, “Dyam áde baányon bényíneé bán álélé áte, déelenledéé Dyöb áte.” ²⁸ Héé Petro áhóbé aá, “Nóné’, sètédte ábed bwēm é’syāāl áhíd wē.” ²⁹ Dóo Yesue álāngéé bó aá, “A mbále, nlāngē nyé meé, kénzée awē atédte eche ndáb káa mwaád, káa baányan, káa sáá ne nyan káa bán, áyāle nkamlēn ní Dyöb, ³⁰ ákūd nsyān ámbíd mbád ne mbád enén pónde. Akud-te alongé áde déemaá’ á pónde éché ehúé’.”

*Yesue akānlé eche
kwééd ne mpuu
ngan ampē*

(Mat 20.17-19; Mak 10.32-34)

³¹ Héé Yesue átímné ábē bembapēē dyōm ne bébe kun bon, álāngē bó aá, “Pón nyébii bán dekag á Jerusalem. Mam mésyāāl-le níme bekal bé’dáádān bétélé áse tāngene Mwān-a-Moonyon mébenléd áned. ³² Eténlédé nēn bán bébē mó á mekáá mé bad ábe béese bad bé Israel. Bó-’e béwélé mó, bésyāā mó, bésobé-’e mó meléed á yāl. Bébōmtéd mó, béwúú-’e mó. ³³ Bon ámbíd e e’pun é’láán āpuú.”

³⁴ Bon bembapēē bó-’e bēnkēnsōntēnné dyamdyam áyāle nímnēn mam mésyāāl. Enén ngan entóm bó debyéé áte. Bēnkēnchemmé chōm éche Yesue áhóbé’áá.

Yesue achōnte mod a ndim

(Mat 20.20-34; Mak 10.46-52)

³⁵ Bōōb-pōó áde Yesue ákwógé ape á dyad á Jeriko, mod a ndim nhóg andyéé á nkag ní nzii, áchōmē bwēm. ³⁶ Awógé-’aá ndun e mod etóme, bon ásedté bad dyam áde áde. ³⁷ Dóo bélāngē mó bán, “Yesue, mod a Nazaret mó atóme nē.” ³⁸ Héé ábóné aá, “A-Yesu, Mwān a mbyaa níme Dabide, wóg me ngól!” ³⁹ Bad ábe bémbē á’sō bēnkānē mó áte, bélāā mó bán ádib nsāl. Bon mó-’e ambé ábōnē aá, “A-Mwān a Dabid, wóg me ngól!” ⁴⁰ Dóo Yesue átyéémé, bon áhōbē aá béhyēene ane mod. Ane mod apedé-’aá mó benben, Yesue ásedté mó aá, ⁴¹ “Cheé éhédeé wéé, mbēle wé?” Mó-’e anhób aá, “A-Sán, bēl nínyīnen ampē.” ⁴² Dóo Yesue-’e álāngē mó aá, “Nyínēn-nō! Adúbe ádōn ádíde wē bwām.” ⁴³ Abwōg-ábwōg ambootéd anyīnen, áhídē-’e mó, ábagé Dyöb mekenag. Ade ene ndun e mod ényíné nē, bómpē bēmbootéd Dyöb akémed.

19

*Yesue atáné nlad a
tááse bán Sakio*

¹ Yesue ampōn á dyad á Jeriko, bon atómé’áá tómén. ² Mod nhóg-ke abédé áwed bán Sakio, abédé-éé nlad-é-tááse ambáá, abé-’e nhōn ní mod. ³ Ahédé’áá aá mōnyīn ane mod awe béchāgēé Yesue, bon nzii enkēmbagnédte mó, ngáne amute démbēē áhed, mó-’e ambé esōn. ⁴ Héé ányágté á’sō bon áchāgkē bwel é’ sikamō ábel bon ányīn Yesue. Yesue ahúé’áá ene pēd. ⁵ Apedé-’aá áhed, bon aá mōsad díd ámīn, ányīnē Sakiose. Dóo álāngéé mó aá, “A-Sakios, súd áse á mehéle-te. Ntāngénē nken abé áwōn ndáb chii.” ⁶ Hē dóo Sakiose ásúde áse ésebán abélte pónde, bon ákobé Yesue nken ne menyīngē mésyāāl. ⁷ Bad bésyāāl ábe bényīn nē, bényōngé’áá áte bán, “Akií nken abe á ndáb wéé mod awe adé mbelē-mbēb.”

⁸ Sakiose antyéém ámīn, álāngē Sāngwéé aá, “Nóné’, a-Sán, mētēd nhōn nímnēn, níkab mó áte e’pēd é’be, níbé epēd ehóg wéé betóótōkē bé bad. Nzé

édé-’ε bán nkõbné mod kéchéé á edoké-te, mētimtéđ mós chós ámbíd ngen éniin.”⁹ Bon Yesue mós-’ε anláá mós nén aá “A epun é bñn é’ chíi, e’sooson é’bágnédé ne enén ndáb. Anén mod mómpē adfí mwān a Abraham.¹⁰ Mwān-a-Moonyon apedé ábel bon áhed bad ábe bébós, áhood-te bós.”

Ngan eche bénylāgnēdtē bembāledē ngāb

(Mat 25.14-30)

¹¹ Bad béwóglánnáá chõm-ée Yesue áhóbé’áá. Yesue ammad apε benben ne dyad á Jerusalem. Né-õõ béwēmtān bán nkamlēn ní Dyõb mépē ábwōg-ábwōg. ¹² Hé-’áá áhóbéé aá, “Kunze e mod póg eladé’áá yāl áke eke á alon áde áchábnédé ábel nén béwóged mós kññ, bon ásuē’.” ¹³ Ade ákagké, anchéléle ábē bembāledē dyõm, ábagé nhóg téé ekálé é kábpe dyõm aá, ‘Nyétéd nēn, nyékábe nyonjé kósñ ne á pónédé eché méhū’é.’ ¹⁴ Bon áde alon á bad dénkēndāngé mós. Bénlõm mēsénze áhíd mós áláa ngõmenaa bán, ‘Séēkobéé bán anén mod ábē echēd kññ.’

¹⁵ “Ké nē bēmbel mós kññ, áttim-me ámbíd áwē dyad. Ade áhúú, ábwōg-ábwōg anlóm ábē bembāledē ábe ámbagké ngāb achāg ábel bon ábñ nsyāñ nime békúdé á nyonjé-te. ¹⁶ A’só ampē ahób aá, ‘A-Sāñ, échon ekálé dyõm échyáá nsyāñ nime níde ngen dyõm.’ ¹⁷ Ane mod anláá mós aá, ‘Nē ábós, edfí mbāledē a bwām! Ngáne éhélé mekan mēsad alyáged ngáne éhednadté, mbage we ngine ákamlēn myad dyõm.’ ¹⁸ Mbāledē awē alónténé bébe mómpē ampē ahób aá, ‘A-Sāñ, échon ekálé dyõm échyáá nsyāñ nime níde ngen é’táan.’ ¹⁹ Ane mod anláá ane ampē aá, ‘Wēkamlēn myad métáan.’

²⁰ “Dõõ mbāledē ampée ápedé bon áhõbē aá, ‘A-Sāñ, ábon e’kálé dyõm we bēn. Menkan bós á wāngese-tē, níkoõ. ²¹ Mbáá’áá me ngé, ngáne mbñí bwām meé, échon chõm éhūnēē á ndõõb. Weébélēē bon edyāg, ehúde-ε wéē wéēwēnēé.’ ²² Héé ane mod átimtanné ane mbāledē aá, ‘Mmõñ nsāl mēñ mós mēwū we. Ebébtéd é mbāledē nēē we. Nēē emõñ émáá abñí wēé, échēm chõm éhūnēē á ndõõb, ebñí-’ε wēé, meébélēē bon nídyāg. Nēē ebñí wēé nhúde-’ε wéē méēwēnēē, ²³ cheé-õ énkññ bon weehéde echem ngāb á ndáb echē bad békongéé ngāb, ábel bon nzé níhúú níkob chós ne nsyāñ ámññ?’

²⁴ “Héē álāngéé bad ábe bentyēem á nkāg áhed aá, ‘Nyékoben mós ábē e’kálé dyõm, nyébag bós wéē mod awē awóó mbwókel e ekálé.’ ²⁵ Abē bad bós-’ε bēnlāā mós bán, ‘A-Sāñ, ane mod amaa mbwókel e ekálé awõñ!’ ²⁶ Héē ane mod átimtanné bós aá ‘Nlāa nyé meé, kénzēé awē awóó, Dyõb débād mós abē. Bon ane awē mós-’ε eewóó, Dyõb dékobén mós kósñne mwāmpñ awē awóó. ²⁷ Bon bad ábe békós me, ábe béehēde’áá bán mbē echab kññ, nyéhýene bós hén. Béwúu bós áwem e’só hén.’ ”

Yesue asólé á Jerusalem nēē kññ

(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Jon 12.12-19)

²⁸ Yesue amaa-’áá enén póle akal, abwógé ásē ampē, áke á Jerusalem. ²⁹ Ade ákwógé apε á myad mé Betpeg ne Betani á Ekone é Menzab, anlóm bembapεε bébe aá, ³⁰ “Nyéke á dyad áde áde á müde nímíní. Nzé nyēpedé á nló ní dyad nyéenyñ ngáne bétāngé mwān a ésel awē mod éēññēē mbéd. Nyéhune mós, nyéhýene hén. ³¹ Nzé mod asédté nyé aaken, cheé ékás bon nyéhunné chós, nyéláa mós nén bán, ‘Sāngwéé* atõgnéné chós.’ ”

* 19:31 Sāngwéé káa nwõñ.

³² Bad ábe ánlōmmē békíi-'aá, bétān-ne chó melemlem ngáne ánlāā'é b́. ³³ Ade b́hunneé ésel, bewōŋ b́ensedéd b́ó bánken, "Cheé ékás bonj nyéhunne éché ésel?" ³⁴ B́ó-'é b́nhōb bán, "Sáŋgwéé atógnéné chó." ³⁵ Héé b́épééné chó ẃéé Yesue. B́éntál échab mbóté áwedé-mín, bonj b́échāgtē Yesue áwedé-mín. ³⁶ Ade ábóótédé ake, bad b́étánlé'áá mó échab mbóté á nzii-tē.

³⁷ Ade ábóótédé Ekone é Menzab asyōge ásol á Jerusalem, ndun e bembapēē embootéd abwēen ámín ne menyīŋge, b́ékené Dyōb ne esaád áyāle ndale é mekan ésyāāl éche bényíné, ³⁸ B́éhōbē bán, "Nnam ne k̄ŋ echē epag á d̄in áde Sáŋgwéé! Nsaŋ m̄bē ádyōb, Ehúmé ébē-'é ne Dyōb áde ádé se ámín!"

³⁹ Nguse é Befarisia éche énsōblēn amute á bad áte b́enlāā Yesue bán, "A-meléed, láá ábōŋ bembapēē b́elám!" ⁴⁰ Ḿó-'é antimtén b́ó áá, "Ne mbále, nzé ábén bad b́édíbé nsəl, né meláá ḿúmó mébootéd abón."

Yesue alebe dyad á Jerusalem

⁴¹ Ade Yesue ápedé á nk̄ŋ ní dyad á Jerusalem, annyín dyad á'sō. D́óo ḿesod mébóótédé mó abíd á m̄id, áchye' Jerusalem ⁴² áá, "Embōŋ bán nyébíi mekan níme mépēene nsaŋ. Bonj b́ōob, nyéēhēlēē mó anyín. ⁴³ E'pun é' b́in é'húe nyé á'sō á pónde echē bad ábe b́ekós nyé b́elāŋnédté nyé nkúmbág nēe e'ké, b́ebentén-ne nyé ped ésyāāl, ⁴⁴ bonj b́emad nyé, nyāābe áben bán moosyāál. Aláá ké ahóg déelyōgkē ásē áyāle nyénkēchemmé pónde echē Dyōb ápedé áson ádén alongé."

Yesue apedé á Ndáb-e-Dyōb

(Mat 21.12-17; Mak 11.15-19; J̄on 2.13-22)

⁴⁵ Yesue ansól á Ndáb-e-Dyōb, ábootéd bad ábe b́esómé'áá bwēm áwēd-te ananted, ⁴⁶ álāŋgē b́ó áá, "Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán Dyōb áhóbé áá 'Echem ndáb ébē ndáb e mekáne.' Bonj nyétimté chó mbwōg mé bech́ib."

⁴⁷ Bootya nê, Yesue ayágté'áá bad á Ndáb-e-Dyōb. Beprise b́embáá ne bemeléede b́é mbéndé b́ōobē belyáged b́é dyad, b́ó-'é b́éhédé nzii eche b́ewúé'é mó. ⁴⁸ Nzii-'é eebédéé b́ó ábel dyam ádíi dyam, áyāle moosyāál andāŋ e'yale ábe Yesue awóg ne kán esyāál.

20

Nsedté d̄t̄ŋgene kunze eche Yesue

(Mat 21.23-27; Mak 11.27-33)

¹ Mbwe nhóg Yesue ambé á Ndáb-e-Dyōb áyāgtē bad, ákanlé-'é b́ó nkalanj ní bwām. Héé beprise b́embáá, bemeléede b́é mbéndé ne bad b́embáá b́é dyad, b́epédé áwē, ² bonj b́esédté mó bánken, "Láá sé, kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-'é we enén kunze?" ³ D́óo Yesue átimtanné b́ó áá, "Mémpē m̄éésedéd nyé dyam ahóg; nyéláa me ⁴ ẃéé kunze echē J̄one ádúsánnáá bad émbídtē, ẃéé Dyōb, káa ẃéé moonyōŋ?" ⁵ B́ēn ne b́ēn b́embootéd atāŋten bán, "Nzé dehóbé bán, 'J̄one echē kunze enhúú ne Dyōb,' né ásedéd syánē aáken, 'Cheé-ō enk̄ŋ bonj nyénkéndúbé mó?' ⁶ Bonj nzé dehóbé bán, 'Eché kunze ehúú ne baányōŋ,' né ábén bad b́esyāál b́elūm syánē meláá, áyāle b́éndúbē bán, J̄one abédéē nkal é'daádāŋ." ⁷ H̄ē d́óo b́étimténé mó bán, "Séebíi'é ẃéé ene kunze émbídtē." ⁸ D́óo Yesue álāŋgēé b́ó áá, "Né ké me-'é ámpē méeláá'é nyé kunze echē níwóó ábel nímén mekan."

*Ngan e bebel bé nzag ntéd**(Mat 21.33-46; Mak 12.1-12)*

⁹ Hée Yesue ákanléé bad ngan nén aá, “Mod nhóg ambé, ankwél nzag e e’pum é mel ábe bébenléé mím. Ambé ene nzag wée bad ábe bóbōó békāb mbote áte, ákē eke á alonj démpēe, ábēm-me áwed. ¹⁰ Póndé epedé-’aá eche bépádéé e’pum, bonj álōmē mbālede wée bebel-bé-nsón, ákobe mós adē asii dé e’pum. Hée ábē bebel-bé-nsón bēwānnē ane mbālede, bésúúd-te mós ámbíd ne mekáá mé ngēn. ¹¹ Anlóm mbālede ampēe, bonj bēmbōm ane mómpē, bēwōgēd mós e’són bwāmbwam, bésúúd-te mómpē ámbíd ne mekáá mé ngēn. ¹² Ambé alóm awē alónténé beláán. Awed bénlōgēn, bēbwēm-me mós ámbíd e e’ké. ¹³ Hée nwóó-nzag adolé áte chóón, bonj áhābē aá, ‘Chán-nō mébenlé bōob? Mēlōm awem mwān awē rídáá bwāmbwam. Kapóg bébe mós edúbé.’ ¹⁴ Bonj áde bebel-bé-nsón bényíné mós, bēnnōnén á mesó, bēhób bán, ‘Ndyé-a-mbwóg mwēn nén. Déwúu mós, ábel eche mbwóg ésuuned syánē?’ ¹⁵ Dōó bēbídne mós á nzag-tē, bonj bēwūē-’e mós.” Hée Yesue ásedtéé aáken, “Bōob-pōó, chee nwóó-nzag ábenlé bō? ¹⁶ Apé awúú bō, ábē-’e ene nzag wée bebel-bé-nsón bēmpēe.” Awóg áde bad bēwógé nē, bēnhōb bán, “Ene ndín e dyam eébenlād mbéb!”

¹⁷ Yesue annōn bós á mesó, ásedtéé bós aáken, “Chán nyésōjténé eyale é Dyōb éche éténléde bán, ‘Aláá adē belónj-bé-ndáb bēnchenéé dōó átímé aláá dé etógnén abé.’

¹⁸ Mod ké ahéé awē álūm adē aláá ámín ābōgtēd áte. Bonj mod awē déhūntēdtē ámín, ānyogtéde áte átím mbúmbú.” ¹⁹ Bemeléede bé mbéndé ne beprise bēmbáá bēnhēd nzii eche békóbéé Yesue ábwōg-ábwōg, ngáne bēnchemmé bán áyāle echāb dōó ákálé enén ngan. Bonj bēmbān bad ábe bēbédé áhed.

*Nsedtéde tãngene asaa á tááse**(Mat 22.15-22; Mak 12.13-17)*

²⁰ Né-óó, bemeléede bé mbéndé ne beprise bēmbáá bēhédé-’aá kase e etál, ákób bán. Bēmpwēd bad, bésábé bós, bēlóm bós áhíd mós. Abē bad bēntāngēn ábāntēn nén bán, bēhíde mós ne nlém nhóg, ábel bonj békób mós awusé á nsəl, bonj ene póndé bēbé mós á mekáá mé ngómenaa a Roma awē adé á nkamlēn. ²¹ Hée bad ábe bēnlōmmē nē bēlāngéé Yesue bán, “A-meléed, sēbíí bán ehóbe’, eyágte-’e mam míme métāngéné. Weékwognádté modmod. Eyágte-’e bad mekan mé Dyōb á nyaa echē etāngéné bwām. ²² Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désange’ tááse wée Kaisēe, kōn e Roma-ye?” ²³ Bonj Yesue anchēm bós akwāb. Hée álāngéé bós aá, ²⁴ “Nyélūmed me mōné mé ekii. Edídingē eche nzéé chén, dín áde nzéé-’e dén?” Bēntimtén mós bán, “Dín ne e’só ábe Kaisēe.” ²⁵ Dōó Yesue áhóbeé aá, “Nyébag-kōó Kaisēe eche édé éche Kaisēe, nyébag-ke Dyōb éche édé é Dyōb.” ²⁶ Bōob-pōó, nzii ké póg enkēmbáá eche békōbēnnē mós pále e awusé á nsəl. Né-óó, bēndīb nímāb nsəl ngáne dyam dénkēmbōngé bós ahób. Nyaa eche Yesue ántimtēnnē bós enkóméd bós yāl áte.

*Nsedtéde tãngene mpuu**(Mat 22.23-33; Mak 12.18-27)*

²⁷ Donje á Besadusia bēmpē wée Yesue. Besadusia bēndūbē bán mpuu méesaá ámbíd e kwéed. ²⁸ Dōó bēhóbeé bán, “A-meléed, mbéndé e Mosēe ehóbe nén bán, ‘Nzé mod awóó mmwāad, bonj awédé áde bós ane

mmwaád béepedeé mwän awále, mwänyan a abum ahóg atáñgéné ane nkúd awón, ábel bon dín áde mwänyan déebōō.’²⁹ Bōōb-pōó, bad bébéde mod saámbé ábe bémbíd abum ahóg. Mod a’só anwón mmwaád bon awé áde bō mmwaád ne béepedeé bán awále.³⁰ Mod awé anlóntén bébe anwón ane mmwaád. Mómpe awé ésebán achyáá mwän.³¹ Ambíd é pónde awé anlóntén beláán mómpe anwón mós, káññ bós mod saámbé bébom mós awón, nhóg ámbíd a aníní. Bon bós mod ké nhóg bénkénchyáá mwän ne ane mmwaád, káññ bós moosyáál béwé-’é.³² Káññne á asóg ane mmwaád mómpe anwé.³³ Bōōb-pōó á pónde e mpuu, mmwaád awé nzéé ane mmwaád áchəgnédté áyāle bós moosyáál saámbé bənwōñ mós?”³⁴ Dōó Yesue átímtanné bós aá “A pónde eche dédíí áte nén chii, bebaád ne baachóm béwōñne’.³⁵ Bon bad ábe békwógnéde ábē á mpuu á kwéed bon bésón-le á alonjé dékōōlē béēwōñnēē.³⁶ Bébéē néé ángel, béewág-kaá ámpē. Apuu áde bēpuu’é, bán bé Dyōb bōó bébéē.³⁷ Mosēe mwēn ámpē alúmté áte aá, bad bēpuude’. Wēe Mosēe átelé á Kálag e Dyōb aá, mwā bwel akóbé muú, achəgé Sāñgwéé áhed aá, Dyōb áde Abrahame, Dyōb áde Aisigē ne Dyōb áde Jakōbe.³⁸ Dyōb ádíi Dyōb á bad ábe bédé á alonjé, saké Dyōb á bad ábe béwéde. Nē dēn álúmté bán ne Dyōb, bós moosyáál bédé á alonjé.”³⁹ Donje dé bemeléede bé mbéndé bēnhāb bán, “A-meléed, chōm éche éhóbé étáñgéné.”⁴⁰ Né-ōó modmod enkēnchu’é mós dyamdyam aseded ámpē.

Nsədtéd tñgəne Ane-awě-Béwógté

(Mat 22.41-46; Mak 12.35-37)

⁴¹ Héé Yesue áse dtéé bós aáken, “Cheé ékóá bon bad béhōbē bán Ane-awě-Béwógté abíde á mbyaa níme kññ Dabidē?”⁴² Ngómē Dabidē mwēn ahóbé á Kálag e Ngəse aá,

“Sāñ Dyōbe anláá awēm Sāñgwéé aá,

‘Dyēé áwēm ekáá émbáá,⁴³ káññ ne á pónde echē mébenlé bon ékōgtéd ábōñ bad bé ekōyí ámín ne mekuu.’

⁴⁴ Néé Dabidē mwēn ásébpé mós achəg aá Sāñgwéé, chán-nō Ane-awě-Béwógté áhēléé abé awe mwän?”

Yesue abage elébé ad,

bétédēn bemeléede bé mbéndé pónde

(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

⁴⁵ Bad bésyāāl béwóge’áá chōm éche Yesue áhóbéé. Héé álanjéé bem-bapēe, aá,⁴⁶ “Nyétédēn bemeléede bé mbéndé pónde. Bédəə mengombe ahóymēn áte, bédəə-’é bán bad bélénte bós á dyon-té ne edúbé. Bédəə metii mé edúbé adyé á ndáb e mekáne ne á hōm á ngande.⁴⁷ Bon bōó bédume’ mbwóg é bekúd, bédogé-’é bad ne ntón-ntón mé mekáne. Echē nyaa é bad ékúd nkōgēn níme níhábé ámín.”

21

Mendē níme nkúd a mmwaád

(Mak 12.41-44)

¹ Ade Yesue ásáde díid, ayín néé behən bé bad béhāgkē mōné á ntyág mé mendē.² Annýin-ne ntógetōke a nkúd a mmwaád nhóg ahāg bedálee bébe.³ Héé áhóbéé aá, “A mbále, nlānge nyé meé, nímén ntógetōke mé mmwaád níhédé mendē á ntyág-te tómaa bós moosyáál.⁴ Moné níme ábē

bad behédé, ndii mənéné nime ríchóbé bó ásē, boŋ anén mmwaád ne atóg áde ádíí ahédé mənéné rísyāāl nime áwóó, rísyāāl nime ámbēē atōgnan yāl.”

E'chemléd bé asóg dé nkōŋsé

(Mat 24.1-2; Mak 13.1-2)

⁵ Bembapεε behóg békálé'áá ngáne Ndáb-e-Dyōb ébóó, ngáne bélōŋné chókæse é meláá, boŋ bēnābē-'ε chók áte ne mendε nime bad bésángé. Héε Yesuε áhóbéé áá, ⁶ “Ábén bwēm ábe nyényínεé nén, pón dé épē echē aláá ké ahóg déelyōgké ámín e waáb. Bépāŋtēd mók áte mésyāāl.”

⁷ Bēnsédéd mók bán, “A-melédé, súútāŋ nén débenlédte? E'chemléd é'héé bélūméd bán nén áhede abenled?” ⁸ Yesuε antimtén bó áá, “Nyétéd pón dé nén mod eépuutád nyé. Ekud é bad épē, á dīn ádēm, bédogé nyé, mod téé áá mós mósé Ane-awē-Béwógté, béhābē bán e'pun bé asóg é'pédé áte. Boŋ nyéehídé bó. ⁹ Nzé nyēwógé-'ε bán bel é'wanté', káa bán ekíde épāŋgé áte, modmod eebáá'. Mmén mekan mésyāāl métāŋgéné abenled, boŋ saké mók mélūméd bán, asóg ámáá apε.” ¹⁰ Héε álāŋgεé bó áá, “Alōŋ ahóg détyēēmēn ádííní nzum. Nkamlēn nhóg-ke rítyēēmēn mímíní. ¹¹ Ndōob eēnāŋnéd ásē ngíne-ngíne. Nzaa ne nkole bēbē hōm ásyāāl. Mekan nime mébāŋte bad mébē. E'chemléd é'mbáámbāa bómpē bēbīd ádyōb. ¹² Mmén mésyāāl médēbenléd, béhē nyé abum ámín, bétagté nyé. Békeén nyé á ndáb é mekáne, békáád nyé áwed, béhé-'ε nyé á mbwōg. Nyébīi-'ε bán, bépεén nyé á'sō é' kāŋ é bad ne benkamlēn éyāl e dīn ádēm. ¹³ Nē débe nyé etál pón dé eched, aláa bó mekan mésyāāl nime nyésōŋténé á yāl echēm. ¹⁴ Né-óó, nyémad á nlém tē ngen póg bán nyéetāŋgεεé atag áte ngáne nyékāā'ε. ¹⁵ Mmēn mēbe nyé dyam áde nyéhōbpē ne debyéé áde nyéhōbēnnē dós, nyaa echē ábēn bad bé ekoyí béehēnlé nyé atyéemēn. Béehēl-laá ahób bán dyam áde nyéhóbéé déetāŋgεεé. ¹⁶ Kāŋne besóo ne benyóó, bóobε ábēn baányāŋ ne bēn, bēn bēpalé nyé áte, béwúú-'ε nyé nguse é bad. ¹⁷ Bad bésyāāl békóó nyé áyāle dīn ádēm. ¹⁸ Ké nē, dyamdyam déebēnlé nyé, ké mbum e esid póg éebóó'ε nyé á nló. ¹⁹ Nyékaŋ nlém ábel nyékud e'soósoŋ.”

Yesuε ahóbé ngáne

dyad á Jerusalem dépāā'ε

(Mat 24.15-21; Mak 13.14-19)

²⁰ Yesuε anláá bembapεε áá, “A pón dé eche nyényīnnē sánze élāŋnéd é dyad á Jerusalem, dós nyébīi'ε bán ekíde éhede apāŋted áte. ²¹ Nzé nyényíné nē, bad ábē bédé á Judeya bétōm mehélé béke bésōom á e'kone mīn. Ane awē adé á dyad-tē wē, ából. Awē mós-'ε adé ámbīd e ebwōg eétoŋné mók asól á dyad á Jerusalem. ²² Ayāle nén, mímé mesú nime ríhóbéé nē, médíi e'pun bé nkógsen. Pón dé eched dós mekan nime méténlédé ásē mélōnnē. ²³ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bémwāŋtē mímé mesú. Ayāle nén, metake híin mébē á nkōŋsé-te, enén nyōŋgel e bad ékūd-te metuné bwāmbwam. ²⁴ Adén alōŋ á bad déwē á bel-tē. Békōb nguse é bad néε betāŋ, békēēn bó á meloŋ mémpēe. Bad ábe béésé bad bé Israēl békōgtéd dyad á Jerusalem áte, káŋŋ né pón dé echē Dyōb átíínédé bó émaá áte.

Epe é Mwān-a-Moonyoŋ

(Mat 24.29-31; Mak 13.24-27)

²⁵ “Etondεε bóobε ngōn ne betintine bélūméd e'chemléd. Edíb é nkwe édūm áte, étog néε ahóbpε dé edíb. Nén dékōbēd bad bé meloŋ mé nkōŋsé

mbwóg káŋh béēbyē' née bébeléé. ²⁶ Bad bépimén ne mbwóg ní ngíne áyāle ebébtéd éche éhúe á nkòŋsé, ngíne-'e éche édé ámín énáŋnéd á e'dii. ²⁷ Ene pónké dǎo bényínnē née Mwān-a-Moonyonj áhúe'é á mbag-tē ne ngum ne ehúmé é ngíne. ²⁸ A pónké eche nyényínnē née nímén mekan mébóótédé abenled, nyétyéem ámín, nyésād díd, áyāle nén pónké e'soósonj emaaá nyé apɛ áte."

Mel méyǎgte syānē debyéé

(Mat 24.32-35; Mak 13.28-31)

²⁹ Hée Yesue álángeé bó ene ngan, aá, "Nyénɔn alín á ngəl bwām, káa bwel ké é'héé bémpēe. ³⁰ Abíd áde byaá é'bootadté bó abíd, nyébēn nyébele nyébíi bán nchoŋ nímáá abé benben. ³¹ Melemlem nzé nyényíne nímén mekan mésyāāl mébenlad, nyébíi nén bán, nkamlɛn ní Dyōb níkwógé apɛ. ³² Ne mbále, nlánge nyé nén meé, enén nyongel e bad éemaá'é káŋhne nímén mekan mésyāāl mémáá abenled. ³³ Nkoŋ mí mín ne nkòŋ níse bémaá boŋ ábēm e'yale bébē abé ne abé.

Nyétéd pónké

³⁴ "Nyétóo nén nyéetómté echen pónké esyāāl ádyé ndyééd ne ámwé mím bwāmbwam. Nyéébūdē-'e atag áte áyāle mekan mé alonjé. Nzé nyébele nē, né éché epun étān nyé taléd née melám. ³⁵ Epun éched épíi moonyonj asyāāl awě adé á nkòŋsé. ³⁶ Nyétéd pónké, pónké ésyāāl. Nyékānne bán nyéwōŋ ngíne átóm nímén mekan níme mébenléd áte, ábel nén nyéhel atyéem á'sō wée Mwān-a-Moonyonj."

³⁷ Mmē mesú mésyāāl Yesue ayágté'áá bad á Ndáb-e-Dyōb. Nzé ngukél empě, áke ánāá á ekone é Menzab. ³⁸ Nzé bīn bénsāá sánjén, ekud é bad éhyágáá mó atán á Ndáb-e-Dyōb áwóglɛn mó.

22

Békíi kun áwúu Yesue

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Jɔn 11.45-53)

¹ Bǎǎb-pǎǎ, Ngande e Ewele-é-Ngên emmad abé benben. Enén ngande ebédéé dīn bán Nnyíme-ámín. ² Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé béhéde'áá nzii eché béwúe'é Yesue á mesǎǎm-té. Bébaá'áá pen bán bad bésōŋtɛn.

Judasē akwenténé ásom Yesue

(Mat 26.14-16; Mak 14.10-11)

³ Satane ansól mbapɛɛ awe Yesue nhóg áte, awě béchǎgeé bán Judasē. Dīn démpēe démbē mó bán Iskariǎde. Ambé nhóg átínté bembapɛɛ dyōm ne bébe. ⁴ Hée ásyǎngé boŋ, áke atán beprise bémbáá bǎǎbe bekamlɛn bé Ndáb-e-Dyōb, ábel ntíi ásom Yesue áwāb. ⁵ Nén dénwōgéd bó menyinge bwāmbwam. Bǎbǎǎ bémpě á nchemtɛn. Bénlāá mó bán bésābē mó mǎné. ⁶ Mó-'e ankwentén. Dǎǎ ábóótédé nzii ahed ásom Yesue áwāb ésebán bad bebíi.

Yesue aboŋsan Ngande e Nnyíme-ámín

(Mat 26.17-25; Mak 14.12-21; Jɔn 13.21-30)

⁷ Bǎǎb-pǎǎ, epun é ngande e Ewele-é-Ngên áde béwúe'é nídyōŋ ní mbód mé Nnyíme-ámín empě áte. ⁸ Dǎǎ Yesue álóméé Petro bó Jɔn aá, "Nyéke nyéboŋsen syānē ndyééd é Ngande e Nnyíme-ámín." ⁹ Bēnsédéd mó bánken, "Héé wédaŋgé wéé séke séboŋsen ádyé chǎ?" ¹⁰ Dǎǎ ákwentanné aá, "Nyénɔne'. Nzé nyépédé á dyad-té, mod ábomén nyé awě apémé

apom dé mendíb. Nyéhíd mós á ndáb ké ehéé eche ásōnlē. ¹¹ Nyélaa nwóó-ndáb bán, ‘Awēd meléede aáken, héé toŋ e beken edíí echē módyēē ndyééd e Nnyíme-ámín áte ne ábē bembapēē?’ ¹² Bélūmēd nyé toŋ echē ekalē áte eche bēnābpé áte. Ene toŋ edé ámín á ndáb-te. Nyébele syánē mboŋsén rí ndyééd áhed.” ¹³ Dóó békíí, bétán-ne mekan melemlem ngáne ánlēbēē bós, bēmbōŋsén-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámín.

Ndyééd e Sāŋgú

(Mat 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Kōr 11.23-25)

¹⁴ Ade pónde e ndyééd épédé áte, Yesue andyēé á tébele ne bembapēē bé nlomag. ¹⁵ Héé álāŋgēé bós aá, “Mendāŋ bwāmbwam mēé rídyē enén ndyééd e Nnyíme-ámín ne nyé boŋ ríkude metuné. ¹⁶ A mbále nlāŋge nyé mēé méedyáá chós ámpē kóāŋ ne á pónde echē Dyōb délōnēdtē chós mbon á pónde echē nímē nkamlēn mēpēé áte.”

¹⁷ Dóó átédé mbwendé, boŋ ábagé Dyōb mekenag, álāŋgē-’e bós aá, “Nyékok nēn, nyémwē, nyétōmted nhóg ne aníníí. ¹⁸ A mbále, nlāŋge nyé mēé bootya bōob áke á’sō, méemwáá nímén mīm ámpē kóāŋ né nkamlēn rí Dyōb nípédé áte.”

¹⁹ Antéd kōŋne ewele, ábe Dyōb mekenag, ákabté d chós áte, ábē-’e bós chós aá, “Echem yāl nēn, ebāgnédé áyāl echēn. Nyébele nēn ákamten mē.” ²⁰ Ade bémáá ndyééd adyé ambēl melemlem ne mbwendé rí mīm. Anhób aá, “Mmēn mbwendé ndíí melē mékōōlē níme nsógténé ne mekií nímēm, níme mésyógé áyāl echēn.* ²¹ Boŋ nyénōne’, mod awē akíí mē ntúrē, adyāg ndyééd ne mē hén.” ²² Mwān-a-Moonyoŋ áwē ngáne éténlédé, boŋ medim ne ane mod awē ášōm mós. ²³ Héé bembapēē bēn ne bēn bēbóótédé nhóg ne aníníí aséded, ábíí bós mod awē ábēl enén ndín e dyam.

Bembapēē bēswanŋtan tāŋgene

mod awe adé ambáá

²⁴ Bembapēē bēn ne bēn bēmbootéd aselēn, bēhedé ábíí bós mod awē adé mod ambáá áwab títē. ²⁵ Dóó Yesue álāŋgēé bós aá, “Kōŋ é meloŋ élūmte nganŋen ámín e bad ábe békamlanné. Benkamlēnē béchāge yāl bán, ‘Eboŋ-nlémē.’ ²⁶ Boŋ éetāŋgenēé abé nē átíntē echēn. Embōŋ bán ane awē adé mod ambáá átíntē echēn, átím nēē ane awē atómténé mpín abé. Ane awē mós-’e alyágte’, átím nēē mbāledē. ²⁷ Nzé bad bédé bébe, nhóg adyēé á tébele, aníníí-’e abenle mós, ahéé atóme waáb e’del áte? Saá ane awē adyēé á tébele-yē? Boŋ mē, ndé áwēn títē nēē ane awē abenle nyé. ²⁸ Nyēē nyédé bad ábe bēwéséné mē á pónde eche ríkudé metuné. ²⁹ Ngáne Titēé ábágé mē kunze ákamlēn, né-’aá mémpē mébēé nyé. ³⁰ Nēn débēl nyédyé ndyééd, nyémwē-’e mīm hōm ahóg ne mē áwem nkamlēntē. Nyé mod té ádyēé-’e á atíí dé nkamlēn, nyékāādtē metúmbé mé Israel dyōm ne mébe.

Yesue ahóbé á’sō é’ pónde ad,

Petro ábāŋ mós áyāl

(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Jōn 13.36-38)

³¹ “A-Simōn, Nōné! Satanē akudé kunze ákæg nyé moosyāól, ákab-pē nyé áte. Abane bé bwām ne bé mbéb nēŋgáne mod apebe kón éche bēsálté. ³² Boŋ nkānnédé wē mēé adúbe áde éwóó déesudé’. A pónde echē

* 22:20 Donje á kálag dé’só éewóó’é e’yale ábe Yesue ámbíd e Echem yāl nēn; á nchoo 19 ne nchoo 20 rísyāāl.

wétiménné me ámpē, éwèd baányonj áte.”³³ Petro anhób aá, “A-Sánj, ké á mbwóg dóo bétimnéé wē káa á kwééd, mbõñséné wē ahíd.”³⁴ Dóo Yesue álángeé mó aá, “Nláa wē, a-Petro, nchóm-a-kúb adēhób aá mótóo’ nkuu nén, wēbāñ me áyāl ngen éláán.”

Póndé e metake ekwogé ape

³⁵ Dóo Yesue ásedtéé ábē bembapēē aá, “A póndé eche ménlōmmē nyé ésebán nyéwánlé ekwē é ngáb, káa ekwē, káa metámbé, nzé-chómé nyéntōgkē?” Bembapēē bēnkwen-tén bán, “Chómchóm.”³⁶ Dóo Yesue álángeé bó aá, “Bóob-póo, mod awó awóo ekwē é ngáb ké’ē ekwē, áwále áyāl. Ane awé mó’ē eewoo nkwáté, ásóm mímē nkobe, áchan nkwáté.³⁷ Nlānge nyé mēé kálag e Dyõb ehóbé aá, ‘Bébánné mó nchoo nhóg ne bechífb.’ Né-’aá ébenlédté áyāl echēm. Etāñgéné ébenléd áned.”³⁸ Bembapēē bēnlāá mó bán, “A-Sánj, nānē’, séwánlé nkwáté míbe hén.” Mó-’ē antimtén bó aá, “Désob nē bóob.”†

Yesue akii akáne á ekone é Menzab
(Mat 26.36-46; Mak 14.32-42)

³⁹ Hē dóo ábidé á ebwóg, áhídē á dyad-tē, ákē á ekone é Menzab ngáne ámmen-ténné abel. Bembapēē bó-’ē bēnhíd mó ámbíd.⁴⁰ Ade bépédé áwed anláá bó aá, “Nyékānne’ bán mekágsen méepiidé nyé.”

⁴¹ Ansyáó bó á nkag, asidé mwā nchabnede, akóg mebóbõñ, ákānnē nén aá,⁴² “A-Tē, nzé ébõñnéde wē, ékõbēñ me mímén metuné. Boñ ké nē, saké ngáne ébõñnéde me, boñ bēl ngáne ébõñnéde wē.”⁴³ Ade Yesue ákānnēé nē, ángel embíd ádyõb, éhye ewéd mó áte.⁴⁴ Anwéd mekáne áte ngáne ámbēē á ndutul-tē. Ebábé eche ébidé mó á yāl émbē ngáne metóté mé mekií, étēnē’ á ndóob taáb, taáb.†⁴⁵ Ade áamáá akáne, antyéém ámin, áke wēē bembapēē bēbédé. Antán nēē békúnnéé áyāle ndutul e ngíne.⁴⁶ Dóo ásedtéé bó aáken, “Cheé nyékúnnéé? Nyépáde ášē, nyékānne nén mekágsen méepiidé nyé.”

Békóbé Yesue
(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Jõn 18.3-11)

⁴⁷ Yesue eépedéé ké amad á nsal dóo amute á bad ápedé. Mod awé antómén bó abédéé Judase, mbapēē nhóg átínté e bembapēē dyóm ne bébe ábe Yesue. Apedé-’aá Yesue á nkag ahé mó tál.⁴⁸ Boñ Yesue ansedéd mó aá, “A-Judas, nédē ahé áde éhédé Mwān-a-Moonyonj tál ádíi ásóm mó-ye?”⁴⁹ Ade bembapēē ábe bóobē Yesue bēbédé áhed bényíné dyam áde áhede abenled, bēnsedéd mó bánken, “A-Sánjú, séhele séwān ne nímēd nkwáté-ye?”⁵⁰ Héē mbapēē nhóg átómté nkwáté, áselē ntāñ awé prise ambáá etúu é ekáá émbáá.⁵¹ Boñ Yesue anláá bó aá, “Nyésob nē bóob!” Ansídtén mó ene ped e etúu, ádid mó bwám.⁵² Héē álángeé beprise bēmbáá bóobē benkamlené bé mészénze mé Ndáb-e-Dyõb ne belyáged bé dyad, bad ábe bēnhye mó akób aá, “Nchífb móo nyéhyédé akób, boñ nyewálé nkwáté ne mbid-ē?”⁵³ Mbwe téé syánē debágáá á Ndáb-e-Dyõb, nyēnkēmbánné me ké ekáá á yāl. Boñ echen póndé epedé bóob. Ehíntén chóo édé á nkamlen bóob.”

Petro abáá Yesue á yāl

(Mat 26.57-58, 69-75; Mak 14.53-54, 66-72; Jõn 18.12-18, 25-27)

† 22:38 Désob nē bóob; káa Nē ákwógé. † 22:44 Donje á kálag dé’só déewóo’ē nchoo 43 ne nchoo 44.

⁵⁴ Hée békóbé Yesue, boŋ békεεné mó, bétīmēn mó á ndáb wée Prise Ambáámháa. Petro mó-’ε ahidé’áá bó ámbíd mwá etūn. ⁵⁵ Bēnkonéd muú áfinté e dyad, bad bēlādēn áhed. Petro mómpē anhyē adyεε áhed. ⁵⁶ Mbæledε a mmwáád nhóg annyín née Petro ádyéé á nkæg ní dū. Dóo ánóné mó chóón, boŋ áhōbē’ áá, “Anén mod mómpē ambé ne Yesue.” ⁵⁷ Boŋ Petro antán áá, “A-mwān-a-mmwáád, meebii’ε me mó.”

⁵⁸ Eebeméé áte, mod ampée anchem mó. Anhób áá, “Wémpē edé nhóg áwāb echon.” Boŋ Petro anhób áá, “Amúē, weéhyāg me ngáne áyāl.”

⁵⁹ Ambíd e háwa póg mod ampée ambádnén áá, “Ntānten ké nhóg méesaá. Anén mod abédé ne Yesue, áyāle adii mod a Galilia.” ⁶⁰ Boŋ Petro anhób áá, “A-mod-e-ngé, meebii’ε chóm éche mmōŋ ékoo’ε ahób.”

Abwōg-ábwōg áde áhóbé nē, nchóm a kúb antōŋ. ⁶¹ Hée Sánḡwéé ákúnné boŋ mīd mébomé bó Petro. Dóo Petro áwémténé e’yale ábe Sánḡwéé ánlāā’ε mó áá, “Nchóm-a-kúb adēhób áá mótōo’ chíi nén, wēbāŋ me á yāl ngen éláán.” ⁶² Hée ábidé á ebwōg, abálé-’ε awé. Anchii bwámbwam.

Bébómtédé Yesue, béwelé-’ε mó

(Mat 26.67-68; Mak 14.65)

⁶³ Bōob-pōó, bad ábe bēnóné’áá Yesue bēmbootéd mó awel, bēbōmtád mó, ⁶⁴ bēkaŋ mó mīd, bēsēdtē mó bán, “Láá sé, nzé-módé abómé wε?”

⁶⁵ Bésyáó’áá mó nzyón nyaa ne nyaa.

Bépééné Yesue wée belyáged bé dyad

(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Jōn 18.19-24)

⁶⁶ Née bīn e’sánḡé, bad bēmbáá bé Israel, beprise bēmbáá ne be-meléde bé mbéndé bēnkōb mbom, bēpēēn Yesue áwab káánsel. ⁶⁷ Hée bēsēdteé mó bán, “Láá sé nzé wε-εé edé Ane-awē-Béwógté?” Dóo Yesue áhóbéé áá, “Kó menláá nyé, nyéedúbéé me. ⁶⁸ Ké menséded-te nyé akan, nyéekwenténné me. ⁶⁹ Boŋ bootya bōob, Mwān-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyōb á Ngum.” ⁷⁰ Bó moosyāál bēnsédéd bánken, “Nédē wε-εé edé Mwān a Dyōb-ε?” Ankwentén áá, “Nyé bēn-εé nyéhóbé bán née édíí.” ⁷¹ Dóo bēhóbéé bán, “Nzōm ehéé empée déhεdεé? Syánē bēn dewógé áwē nsəl.”

23

Payledε akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Jōn 18.28-38)

¹ Hée belyáged bé dyad bésyāál bétýéémé ámīn, boŋ békεεné mó wée Payledε. ² Áwed-taá bēbóótédé mó mekan abán áyāl bán, “Sékóbé anén mod ngáne ápuutadté sé alon áte. Ahóbé nén áá, séésanḡnád Kaisεε tááse, áhōbē-’ε nén áá, mó mwēn móó módē Ane-awē-Béwógté, nédē ahóbe’ áá módē kāŋ.” ³ Dóo Payledε ásēdteé Yesue ááken, “Wε-εé edé kāŋ e bad bé Israel-ε?” Yesue ankwentén mó áá, “Ngáne éhóbé.” ⁴ Boŋ Payledε álanḡē beprise bēmbáá ne amute á bad nén áá, “Meenyíneé atote ké ahóg áde anén mod ákwééné.” ⁵ Boŋ bēmbē békag á’sō, bēhōbē bán, “Anén mod akóne bad ne mam níme áyágtéé á mbwōg e Judeya esyāál. Ambootéd á Galilia, apedé-’ε hén bōob.”

Herōde akáádté Yesue

⁶ Née Payledε áwógé nē, ansédéd ké Yesue adíi mod a Galilia. ⁷ Bēnlūmēd mó áte bán, nē dēn dóo édíí. Ngáne alon á Galilia abédé

ásē e nkamlen níme Herode, Paylede anlóm Yesue áwē. Herode mwēn ámpē ambé á Jerusalem ene pónde. ⁸ Ayōgké mewēmten awón anyín Yesue áyāle awógé'áá mó dúu. Ahédé'áá aá mōnyín menyáké níme ábelé. Né-ɔ́ awóng menyinge áde bépééné Yesue áwē. ⁹ Ansedéd Yesue ekud é mekan, bon Yesue enkéntiménné mó dyamdyam. ¹⁰ Bepriše bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bentyēēm ámín, bébāntād Yesue mekan áyāl. ¹¹ Héē Herode, bóobe éche sánze bébóótédé mó awōō, béwélé-'e mó. Dóō béwāādtē mó kase é bwēm, bon álōmē mó ámbíd wēē Paylede. ¹² Nén dēnkāḡ Herode bó Paylede bēntīm áse éché epun; édé ape nē, búmō bénsēbē ekōyí awonḡ.

*Bébidtē mbakú bán béwúu Yesue
(Mat 27.15-26; Mak 15.6-15; Jōn 18.39-19.16)*

¹³ Hē dóō Paylede áládé bepriše bémbáá áte nchoo ne belyáged, ne bad bēmpē, ¹⁴ bon álāngē bó aá, “Nyēnsébé anén mod apreen áwēm. Nyé bán apuutad bad nló áte. Bōōb-pōō nhedé áte áyāl éché wēē nyébēn nyédíí, bon meekóbnéé mó dyam dé mbéb ké ahóg áde nyéhóbé bán abelé. ¹⁵ Ké Herode ámpē eekóbnéé mó awusé ké ahóg, né-'aá ákáá bon álōmē mó ámbíd. Bōōb-pōō dyam dé mbéb ké ahóg déesaá áde ábélé áde álúmte bán atāngéné kwééd. ¹⁶ Né-ɔ́ mēhōb békúdé mó, rítēdē mó, ákag.”* ¹⁸ Dóō amute ásyāāl ábónéé bán, “Téd anén mod, éwúu mó! Bídéd sé Barabase.” ¹⁹ (Barabase abédéé mod awē bēnhēē á mbwōḡ áyāle bel ábe ámbóótédé á dyad-tē ne awúu áde áwúé'áá bad.) ²⁰ Ngáne Paylede ánwōngē mewēmten átede Yesue, ambé aláá bó nē ámpē. ²¹ Bon bémbē bébōnē' bán, “Bomé mó á awōḡ! Bomé mó á awōḡ!” ²² Anláá bómpē ngen éche élónténé éláán aá, “Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé? Meekóbnéé mó awusé ké ahóg áde átāngéné kwééd. Né-ɔ́, mēkūdē mó, rítēdē-'e mó, ákag.” ²³ Ké nē bémbē bébōnē' bán ábome mó á awōḡ. Káōḡ ne á asóg, échab ehób ēnkobnéd. ²⁴ Paylede ambídéd mbakú aá, mōōbēl nēngáne béhóbé. ²⁵ Antédé mod awē bēnhōbpē, awē ambé á mbwōḡ áyāle bel ne awúu áde áwúé'áá bad, bon ábagé bó Yesue aá, bétiméd mó ngáne bédáá.

*Bébómmé Yesue á awōḡ
(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Jōn 19.17-27)*

²⁶ Ade sánze ékeeneé Yesue á hōm dé mpanag, émbomén Simōne, mod a dyad á Sirine. Anén mod ambíd á mwā dyad awē adé á ahōngé. Héē békóbé mó, bépémtéd mó awōḡ áde Yesue bán áhídne mó dó ámbíd.

²⁷ Afíntē e ndun e mod echē enanáá Yesue ámbíd, bebaád bémbē áwed, béchyé'áá, bélebe-'e mó. ²⁸ Dóō Yesue ánóné ámbíd, álāngē bó nén aá, “A-bán bé bebaád bé Jerusalem, nyéēchyēē' me, nyéchyē' échen yāl ne áben bán. ²⁹ Nhóbe nē áyāle nén e'pun é' bīn é'húe, áde bad bēhōbpē bán, ‘Nnam ne ábē ábe bédé ekōm, ne ábē ábe béēchyāā', ne ábē ábe béēmwāntē mbéd!’

³⁰ A pónde eched dóō bad bēlāngēē mbōōd bán,
'kúmtéd sé ámín,'
káa e'kone bán,
'kútén sé.'

³¹ Nzé bébele' nímén mésyāāl bōōb, áde bwel é'lyógé é'díí mendíb áte, chán-náa bébenlé áde bwel békinnē-yē?"

* **23:16** Donḡe á kálag dé'só ábádé nchoo 17: Bōōb-pōō, mwē téé, nzé Ngande e Nnyíme-ámín embé, Paylede antāngén bad bé dyad mod á mbwōḡ nhōḡ achenned.

³² Βῶαβ-ῖῶῶ bēnkēēn e'bébtéd é' bad é'βε, ápan bó nchoo ne Yesue. ³³ Ade bépédé hōm áde béchəgέé bán Ebóngél é Nló, bēmbomé Yesue á awəg, ne ábē e'bébtéd é' bad é'βε. Bēmbomé nhóg á ekáá é emwəd, aníní-'é á ekáá émbáá. ³⁴ Hέε Yesue ákánneé nén aá, "A-Sán, lagsén bó áyāle béēbii' é chōm éche bébeleé."† Sónze énsíd mbambú, ákab mbóté éche Yesue. ³⁵ Ndun e mod entyéém á nkəg, bēnəné' chōm éche ébenlad. Boŋ benkamlene bé Israel béwéláá mós, béhəbē bán, "Achōŋt'é'áá bad bēmpēe, áhood-təῶ eche yəl, nzé ne mbále mós adé Ane awé Dyōb Apwédé, boŋ Awógéd-te."

³⁶ Sánze chōmpē éwéláá mós. Empiinéd mós ebéntéd é mīm, ³⁷ élanḡē mós bán, "Nzé wέe edé kəŋ e bad bé Israel, ésōŋ echoŋ yəl!"

³⁸ Béntél áwe nló ámín nén bán, "Kəŋ e bad bé Israel chós nén."

³⁹ Atínté e ábē e'bébtéd é' bad é'βε ábe bēmboméé bῶabe Yesue á awəg, nhóg ansyáŋ mós aá, "Saá wε edé Ane awé Dyōb Awógté-ye? Sōŋ-ə echoŋ yəl, ésoŋ-'é sémpē!"

⁴⁰ Boŋ aníní mod ankáné waáb áte aáken, "Weebáá' é Dyōb-e? Sóo bad bébe dekudé melemlen mé nkógsen níme mómpē ákúdé. ⁴¹ Boŋ pen, nkógsen níme dékúdé, rítəŋgéné ne níme sóo mbéb. Boŋ anén mod eébeleé dyam dé mbéb ké ahóg." ⁴² Hέε ane mod ábádeé ahób aá, "A-Yesu, són, weéchatán me á pónde eche wésənlē á nkamlen." ⁴³ Dós Yesue álanḡeé mós aá, "A mbále, nlánḡe wε meé, chíi nén dēn wəbē ne me á Paradis."

Yesue awédé

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Jōn 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Βῶαβ-ῖῶῶ bīn bēmbē dyam kəd. Etondeε andím, ehíntén ékwē-'é ekíde áte ésyāal káŋŋ ne á ngəŋ éláán. Abad áde dēnkəb Ndáb-e-Dyōb áte dēnsalé áte e'pəd é'βε. ⁴⁶ Hē dós Yesue álébpé esaád aá, "A-Té, áwōŋ mekáá dós rilyágé échem edəəđəŋ!" Amaá-'áá ahób nē, ámīi-'é nlém, awé-'ε. ⁴⁷ Ade mod ambáá a sánze ányíné nē, ankéméd Dyōb nén aá, "A mbále, anén mod abédé-'ε mod a bwám." ⁴⁸ Néε ndun e mod eché enhyé anən, ényíné mekan mé ményáké níme mébénlédé, mod téé ambán ekáá á nlém, ásūē' á ndáb. ⁴⁹ Yesue ábe besón bésyāal ne bebaád ábe bēmbootéd mós anan ámbíd se á Galilia, bentyēem etún, bēnəné nímén mekan mésyāal.

Bélimmé Yesue

(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Jōn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Βῶαβ-ῖῶῶ mod ambé awé abédé dīn bán Josebe. Anén mod ambíd á dyad á bad bé Israel áde béchəgέé bán Arimatia. Abédé mod a edúbé. Abédéε mod a bwám, asán-'ε. Kénéε abédé mod a káansel enkēnkwenténné mbakú eché ábíní belyágéd bé dyad bémbidédte áwúu Yesue. Abédé mod nhóg awé anlyág nlém nén aá epun épě éche Dyōb dékobpé nkamlen. ⁵² Ankě Payledε achánŋ aá, ábe mós ndim níme Yesue. ⁵³ Néε ákúdé kunze, anhúd mós á awəg, ákān mós kəse e mbóm, áke alímé mós á soŋ eché bépwógé á eláá-tē, éche béēsēbpεé mod alíme áte. ⁵⁴ Nén démbē á Mbwε mé mboŋsén, áde mbwε-mé-nkóme-áte ríhédé'áá abooted. ⁵⁵ Bebaád ábe bēmbootéd Yesue anan ámbíd se á Galilia, bēnhíd Josebe, bényín soŋ, bényín-ne ngáne bēnánté mós ndim á soŋ-tē. ⁵⁶ Dós bétímé ámbíd á dyad-tē, béboŋsán mǝg ne mekún níme bēnabnadté ndim. A mbwε-mé-nkóme-áte bēnkōmē áte ngáne mbéndé e bad bé Israel étífidé.

† 23:34 Donḡe á kálag dé'só déewó'ó: Hέε Yesue ákánneé nén aá, "A-sán, lagsén bó áyāle béēbii' é chōm éche bébeleé."

24

*Yesue apuúdé**(Mat 28.1-10; Mak 16.1-8; Jɔn 20.1-10)*

¹ A epun é'sō, nédē á Sōndé mbwembwε pírib, ábē bebaád bēnkě á soŋ. Bénwālē mekún mé ndim míme bēmbonjsénné. ² Béntān née aláá áde bēnkālēnnē nsəl rí soŋ ásyáŋgé á e'dii. ³ Bénsōl á soŋ-tē, bon bēnkētānné ndim míme Yesue áwēd-te. ⁴ Nén dēmbōotéd bó ataged á mewēmtēn. Dóo bad bébe bébidé táléd, bétyéém bó á nkag ne mesan míme mékine' áte. ⁵ Ne mbwóg bwāmbwam bēnsōŋ mīd ásē. Hée ábē bad bébe bélāngéé bó bán, “Cheé ékáá bon nyéhédé mod awē adé á alongé áfinté e bad ábe béwédé? ⁶ Eésáá hén, apuúdé. Nyékamten ngáne ánlāā'é nyé, áde ábédé á Galilia, ⁷ áá bétāngéné Mwān-a-Moonyon abe á mekáá mé bebel bé mbéb, bébōmē mó á awóg. Bon āpuú á e'pun ábe é'lónténé é'láán.” ⁸ Hē dóo ábē bebaád békāmténé ábē e'yale.

⁹ Ade béhuú á soŋ, bēnkálé bembapεε dyóm ne nhóg ne ábiníi bēmpēe mam mésyāāl míme bényiné. ¹⁰ Bebaád ábe bēnkálé bembapεε bé nlómag nímén nkalan, bébédéε Maria Magdalene, Joanaa, ne Maria, nyaá awe Jemse, nchoo ne bebaád bēmpēe. ¹¹ Bon bembapεε bé nlómag bēnwēmtēn bán ene póle edfi ngwēl. Bēnkēndúbéé chók. ¹² Hē dóo Petro ápádté ásē, bon ányágté á soŋ. Ade ápédé áwed anwulén ásē, ánōn soŋ áte. Anyín dásō mbóm chēmpen. Dóo ásuú á ndáb. Mewēmtēn mékógládtáá mó áte tēŋgene dyam áde ábēnlédé.*

*Yesue apidé bad bébe á nzii e Emos**(Mak 16.12-13)*

¹³ Bōob-póó, échē epun dēn, bembapεε ábe Yesue bébe békágé'áá á dyad áde béchāgéé bán Emos. Abíd á Jerusalem ápe á Emos ábédé etūn dyam máyl saámbe. ¹⁴ Abē bembapεε békágé'áá bēkalé nímén mekan mésyāāl míme mékébenléd. ¹⁵ Ade békékanlé káŋ, dóo Yesue mwēn áhyédé bó atán, bon áwonjé bó. ¹⁶ Bon pen mīd mēnkēnnédndétdé bó, áchem mó. ¹⁷ Hée Yesue ásedtēé bó aáken, “Póle ehéé nyépagké akal á eke-tē nén?”

Hē dóo bétyéémé ne ngol esyāāl. ¹⁸ Dóo bó mod nhóg awe béchāgéé bán Klopase, átimtanné mó aáken, “Emōŋ pen-εé edé nken a mod á Jerusalem, áde wēébii mekan míme nkébenléd nímén mesú-yε?” ¹⁹ Dóo Yesue ásedtēé bó aáken, “Mekan méhéé mē?” Bon bélāngē mó bán, “Mekan míme mébēnlédé tēŋgene Yesue, mod a Nazaret. Ambé nkal é'dáádəŋ awē ahóbé'áá, ábelé-'ε ndale é mekan á'sō é' Dyōb ne á'sō é' baányon. ²⁰ Abed beprisε bēmbáá ne belyáged bé dyad bēmbε mó á mekáá mé nkamlene, ábided mbakú bán béwúu mó. Dóo bēbómmé mó á awóg. ²¹ Bon sēnlyág nlém bán, mó adé ane awē áwōbé bad bé Israel. Née éhúdé nē áte, chii dóo álóntan e'pun é'láán taa nē ábenlede. ²² Amín e nē ámpē, nguse é bebaád áfinté echēd bēpéénédé sé menyáké mé póle. Bēnkě á soŋ epog é mbwembwε, ²³ bon béétānεé ndim míme Yesue. Bēnhūū ámbid, bēhōbē bán, ángel épíidé bó á ndóg-te, élāngē bó nén bán, Yesue adé á alongé. ²⁴ Nguse é bad áfinté echēd énkě á soŋ, bétán chók melemlem nēŋgáne bebaád bēnhōbpē, bon béenyíneé mwēn.”

²⁵ Dóo Yesue álāngéé bó áá, “E'yókél é' bad bóo nyédíi. Nyéewámsánné mam mésyāāl míme bekal bé'dáádəŋ bēhóbé adúbe! ²⁶ Ngómé éhédnādtáá bán, Ane-awé-Béwógté ákud nímén metake mésyāāl, bon ákud éche

* 24:12 Donje á kálag dé'só déewóó'ε nchoo 12.

ehúmé.”²⁷ Yesue antógnéd bó mam mésyāāl t̄n̄ḡene eche yāl, ngáne méténlédé á Kálag e Dyöb-te, mbooted ne kálag éche Mosεε ne kálag éche bekal bé'dáád̄an̄ bésyāāl.

²⁸ Ade bépédé benben ne dyad áde békágé'áá, Yesue anlúmed byánán eke élyágé édé mó á'sō. ²⁹ Bon bénk̄an̄ mó bán, “Hyë édyεε áwēd ngáne b̄in é'máá ahín, pónde-'ε emaa átóm.” Dóo áhídé bó ádyεε áwāb. ³⁰ Ade bóbōo bedyéé áse á tébele ádyé ndyééd, antéd ewele, ánāmēd ch́ó, ásāl ch́ó áte, bon ábagé b́ó. ³¹ Hē dóo m̄id méténlédé b́ó, bon béchemé mó. Dóo ányóó b́ó á d̄id-te. ³² Bénlāā nhóg ne aníní bán, “Ngómē nlém r̄hógk̄áá syánē á abum áde ákánlédé'áá syánē á nzii, bon át̄nlād syánē Kálag e Dyöb?”

³³ Abwōg-ábwōg dóo bésyāngé áse, bon bét̄im-me ámb̄id á Jerusalem. Dóo bétáné bembapεε dyóm ne nhóg ngáne beládné áte hóm ahóg b́óobε bembapεε b́emp̄ee. ³⁴ Héε bembapεε ábe bétáné á ndáb-te belángé b́ó bán, “S̄āngwéé apuúdé ne mbáá, ap̄idé-'ε Simōne!”

³⁵ Dóo b́ó bad bébe b́omp̄é b́éhóbé dyam áde ábénlédé b́ó á nzii, b́éhōbē-'ε ngáne b́échémé mó áde ásaleé ewele áte.

Yesue ap̄idé ábē bembapεε

(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; J̄on 20.19-23; Mb̄el 1.6-8)

³⁶ A pónde eche békaleé n̄ē, dóo Yesue mwēn ábidé b́ó át̄intē, bon álenté b́ó áá, “Nsan̄ mb̄ē ne nyé!”†

³⁷ Mbwōg ménkōb b́ó bwāmbwam, b́ewēmtān bán, b́ényíné nwú. ³⁸ Dóo álāngéé b́ó áá, “Cheé nyétagéé áte? Cheé nyényágéé á nlém-tē. ³⁹ Nyén̄on me mekáá nyén̄on-ne me mekuu, bon nyéb̄ii bán mm̄ēn-éé ndé. Nyék̄iten me yāl, nyényín̄ nzé nwú r̄wóó nson ne e'hid ngáne nyényínéé nwóó n̄n.”

⁴⁰ Ade ámáá ahób n̄ē, anlúmed b́ó n̄ime mekáá ne mekuu.† ⁴¹ Ade b́elyágé b́enyágéé n̄ē ne menyin̄ge mésyāāl, b́ék̄oglad-táa á nlém-tē, dóo ásd̄ete b́ó áaken, “Nyewóó ch̄ōm éche b́edyágk̄é h̄én-ε?” ⁴² Dóo b́ebágé mó esón é súu ech̄é b́étúmé. ⁴³ Bon ákobé', ádyāg-ke ch́ó áwab e'só-te.

⁴⁴ Héε álāngéé b́ó áá, “Mm̄én mam móo r̄lāngé'áá nyé áde r̄lyágé ndé ne nyé meé, dyam t̄éé át̄āngéné alón ngáne éténlédé áyāl ech̄ēm á kálag é mbéndé éche Mosεε ne á kálag é bekal bé'dáád̄an̄, ne á Kálag e Nḡose-tē.”

⁴⁵ Dóo ánéd̄té b́ó debyéé áte, ábel n̄én b́ésōn̄ten Kálag e Dyöb, ⁴⁶ bon álāngē-'ε b́ó áá, “Bétélé á Kálag e Dyöb n̄én bán, Ane-awē-Béwógté at̄āngéné metake akud, awé, bon e'pun ábe é'lónténé é'láán, apuu. ⁴⁷ Bétélé bán, bad b́ekalé melon̄ mé bad mésyāāl n̄én bán, bad b́éte de ábel dé mbéb á d̄in á Yesu, ábel bon Dyöb álagsen b́ó mbéb. Bébootéd bad n̄imē nkalan̄ akale á Jerusalem. ⁴⁸ Nyé-'áá, nyédé bad ábe b́enyíné n̄im̄én mekan d̄id. ⁴⁹ Mm̄én m̄ēlōmē nyé ch̄ōm éche Tit̄éé ánhōbp̄é áá m̄ó̄lōmē nyé. Bon nyélyag nyédyεε á dyad-tē k̄áān̄ né nyékudé ene nḡine ech̄é eb̄ide ám̄in̄.”

Yesue ap̄ūmmé

(Mak 16.19-20; Mb̄el 1.9-11)

⁵⁰ Dóo Yesue ásyāñédé b́ó á dyad-tē, ápεεné b́ó benben ne dyad á Betani. Héε ányéné mekáá ám̄in̄, bon ánámté b́ó. ⁵¹ Ade ánamt̄éé b́ó n̄ē, dóo ách̄enné b́ó, bon ápum̄mé ádyöb.§ ⁵² Abē bembapεε b́embwōgē mó

† 24:36 Donge á kálag dé'só déewóó'ε: álenté b́ó áá, “Nsan̄ mb̄ē ne nyé!” † 24:40 Donge á kálag dé'só déewóó'ε nchoo 40. § 24:51 Donge á kálag dé'só déewóó'ε bon ápum̄mé ádyöb.

mebóbóη. Bêntĩm ámbĩd á Jerusalem ne menyĩnge mésyāēl. ⁵³ Békăg-ke
á Ndáb-e-Dyōb pōndé ésyāēl, ákémed Dyōb.

Nkalanj mí bwám míme Yesuε ngáne

Jone

átélé

Ndibned n kálag

Nkalanj mí bwám ngáne Jone átélé nílúmte aá Yesuε adii Eyale é Dyöb éche édé á ngíndé ne á ngíndé. Eché Eyale êntím moonoyɔj édyεε-ε áfínté e bad. Mmén nkalanj, Jone atelé mós ábel bad ábe béléa mós bédúbe nén bán Yesuε, Mwán a Dyöb mós adé Nsoode awé Dyöb dénhöbpé aá mósólom. Anlúméd-te aá nzé bad bédúbpé mós béküd e'soóson.

A kálag tē wén á mbooted, Jone alúmte ngáne baahóg béndübεε Yesuε békwentén-ne áhíd mós, álúmtē-ε ngáne bémpēe-ε bétáŋgánnáá mós, béekwentene-ε mós adúbe. E'ped 13-17 é'hóbe tŋŋene abé áde Yesuε ne ábē bembapεε bémbeε pónDé esyáál káŋj ne epun éche békóbé mós ne mam míme ánlāá' é bós ene pónDé esyáál. Jone ahóbé ámpē aá nzé mod adúbpé Krístəə áküd alongé áde déemaá'.

Nkabted n kálag

Ndibned 1.1-18

Jone, Nduεne ne bembapεε bé'sō ábe Yesuε 1.19-51

Nsón míme Yesuε 2.1-12.50

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 13.1-19.42

Mpuu míme Sáŋgwéé ne alúmed áde álúmtáá bad yál 20.1-31

Nsógten: Yesuε alúmté yál ámpē á Galilia 21.1-25

Eyale êntím moonoyɔj

¹ A mbooted, byánán Dyöb déhəg nköŋsé Eyale êmmad abé. Eyale émbē ne Dyöb. Eché Eyale ébédeε Dyöb. ² Káŋjse á mbooted Eyale émbē hóm ahóg ne Dyöb. ³ Dyöb dēmbenléd éché Eyale áhəg bwēm é'syāāl. Chóm ké ehóg éesaá éche Dyöb dénhəgké ésebé ne Eyale. ⁴ Alongé ásyāāl dénhūū ne Eyale, áde alongé dós-áá ápíínédé baányɔj e'nyínen bé ekíde. ⁵ Abē e'nyínen bé ekíde é'pene' á ehíntén-té, ehíntén ééhēlēε bós abóded.*

⁶ Mod nhóg ampē awé Dyöb dénlōmmē. Dín démbē mós bán Jone. ⁷ Jone ampē áláa bad tŋŋene abē e'nyínen bé ekíde, ábel nén bad bésyāāl bēwóg, bédúbe-ε. ⁸ Saké mwén abédé abē e'nyínen bé ekíde. Ampē ábíd mbóŋ tŋŋene abē e'nyínen bé ekíde. ⁹ Eyale chós ébéde e'nyínen bé ekíde é' mbále ábe é'nyínte' moonoyɔj asyāāl ekíde. Mós-áa apagé'áá á nköŋsé-te. ¹⁰ Abédé á nköŋsé-te, boŋ kénée Dyöb dénhəgké nköŋsé ne mós, nköŋsé ménkēnchemmé mós. ¹¹ Ampē áwē dyad boŋ ábē bad bēnkēnkobpé mós. ¹² Ké nē, ambē donje á bad kunze ábē bán bé Dyöb. Abé bad bēbédeε bad ábe bēnkob mós ne adúbe áde béndübεε mós. ¹³ Béesaá bán bé Dyöb nyaa eché moonoyɔj áchyáá' é mwán. Bēnkēmbáá bán bé Dyöb byánán moonoyɔj mós achyáá bós. Dyöb dēn dós áde awáb Titée.

¹⁴ Eyale êntím moonoyɔj, édyεε áfínté echéd. Anlón ne nsimé, anlúméd-te syānē ngáne mbále e Dyöb ékóó abé. Dennyín échē ehúmé, ehúmé éche sáá ábágé mós nēε nímē mpəm mí mwán. ¹⁵ Jone anhób mam áyāl eché, anhóád aá, "Anén mod mós níláŋgé'áá nyé meε, 'Mod ahúε' ámbíd echēm awé atómé me, áyāle bédéchyáá me, né adé ámín.'" ¹⁶ Alón áde

* 1:5 Ehíntén-ne ééhēlēε bós abóded káa ehíntén énkēnchemmé bós.

álóné ne nsimé ábélé syáā moosyaál dekadé nnam ámbíd e nnam. ¹⁷ Wée Moséé dōo Dyōb dēmpoódté mbéndé. Boŋ nsimé ne mbále béhúú ne Yesu Krístā. ¹⁸ Modmod eényīnēē Dyōb mbéd, éetóméé nīmē mpəm mí mwān awē adé Dyōb abé-’é mō á akéb. Mwēmpen mō akidényīn mō. Mō abelē boŋ Titē Dyōbe abyéen.

*Jon, Ndusene ahóbe ad
móosaá Ane-awē-Béwógté*

(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹ Baámbáá bé Israel bé dyad á Jerusalem bénlōm beprise ne bad bémpēe bé túmbé e Levi wée Jon, bán béke béseded mō bánken nzé-módé ádíí. ²⁰ Enkēmbaŋgé ahób, boŋ ampanléd bō áte aá, “Saké me ndé Ane-awē-Béwógté.” ²¹ Héé bésedtēé mō bánken, “Nzé-ō edíí? Wé-é edé Elaijaa?” Ankwentén aá, “Aáy, meésaá mō.” Bēnsedéd mō ámpē bánken, “Wé-é edé nkal é’dáádəŋ awe bésineé-yé?” Antimtén bō aá, “Aáy.” ²² Kóáŋne á asog dōo bésedtēé mō bánken, “Nzé-ō edíí? Láá sé ábel sétim ámbíd áláa bad ábe bélómé sé. Nzé-módé wewe ehóbé wéé módé?” ²³ Héé Joné átimtanné bō ne e’yale ábe nkal é’dáádəŋ Yesayaa ánhōbpē aá, “Méé ndé ehób éche mod awē ahāŋte’ á ehyāŋge aá, ‘Nyétii nzii eche Sáŋgwéé.’”

²⁴ Bōob-pōó Befarisia bōo bénlōm ábē bad ábe bémpē wée Jon. ²⁵ Bēnsedéd mō ámpē bánken, “Nzé weésē Ane-awē-Béwógté, weésé-’é Elaijaa káa Nkal é’dáádəŋ awe bésineé, cheé-ō édušanné bad?” ²⁶ Héé Joné átimtanné bō aá, “Ndusan ne mendíb, boŋ mod adé áfinté echên awē nyébbíí’é. ²⁷ Mō adé ane awē āpē ámbíd echēm. Meékwognedé áhune ké nīmē nkōod mé metámbé.”

²⁸ Mmén mésyāāl mēmbenléd á dyad á Betani á múde mé edíb é Jodan nímíníí wée Joné ádúšannáá bad.

Yesue, Mwān-a-Ndyəŋ mí mbód a Dyōb

²⁹ Néé bīn é’sāŋgé, Joné anyín néé Yesue áhúé’é níníí. Héé áhóbeé aá, “Nyénəne’, Mwān-a-Ndyəŋ mí mbód a Dyōb mōne. Mō ahúde’ mbéb mí bad bé nkōŋsé. ³⁰ Anén mod mōo nílāŋgé’áá nyé áde ménhōbpē meé ‘Mod āpē ámbíd echēm awē atómé me, áyāle bédēchyáá me, né adé ámín.’ ³¹ Ké mmēn menkēmbíí’é mō, boŋ mempē nídusán bad ne mendíb ábel bad bé Israel bébii mō.” ³² Héé Joné ábídeé mbóŋ nén aá, “Menyín nēŋgáne Edáádəŋ é Dyōb ébíde ádyōb néé élāā, éšud mō á nló mín, ébé-’é ne mō. ³³ Ké nê, menkēnsóŋtēnné meé mō ne. Boŋ Dyōb áde dénlōm me aá nídusán bad ne mendíb dēmmād me aláa aá, ‘Mod awē wényīnnē néé edáádəŋ é Dyōb éšúde á nló mín, boŋ étyéém áhed, mōšdusén bad ne Edáádəŋ éche Esáá.’ ³⁴ Nnyíné nímén mekan mésyāāl, mbíde-’é mbóŋ nén meé mō adé Mwān a Dyōb.”

Bembapēe bé’sō ábe Yesue

³⁵ Néé bīn é’sāŋgé ámpē, Joné ambé áhed ne ábē bembapēe bébe. ³⁶ Annyín néé Yesue átóméé. Adé anyíné mō, anhób aá, “Nyénəne’, Mwān-a-Ndyəŋ mí mbód a Dyōb mō ne.” ³⁷ Adé ábē bembapēe bébe béwógé nê, bēmbootéd Yesue ahíd. ³⁸ Ade Yesue ánóné ámbíd boŋ anyín nēŋgáne béhídeé mō ansedéd bō aáken, “Cheé nyéhedeé?” Bēntimtén mō bán, “Rabai” (awē adé bán meléede) “Héé édyé’é?” ³⁹ Anláá bō aá, “Nyéhyag, nyényín wée nidyé’é.” Né-ōó, bēnké anyín wée ádyé’é. Ade bépédé áhed ébéde dyam ŋəŋəŋ éniin é ngukél. Bēndyéé-’é áhed kóáŋ bīn é’híntén bō.

40 Atinté e ábê bembapεε bébe ábe bénwōg dyam áde Jonε ánhōbpē bonj béhid-te Yesuε, nhōg abédé dīn bán Andreyá. Andreyá abédéε Simōn Petro mwānyañ. 41 Né-ōó dyam dé'sō, ankē mwānyañ Simōne ahead. Anyíné-'aá mó bonj álāngē mó aá, "Sēnyíné Ane-awē-Béwōgté" (néde Krístæ). 42 Dōó Andreyá ápééné Simōne wéε Yesuε. Yesuε anané-'aá Simōne chōóñ, bonj áhōbē aá, "Edii Simōne, mwān awē Jonε. Béchágé wε bōob bán Sepase." (Adén dīn ádii melemlem néeε Petro, nē ádé ndim e aláá.)

Yesuε achénlé Filibe bō Nataniεl

43 Néε bīn é'sángé, Yesuε ammad aá mókag á mbwōg e Galilia. Dōó ákíí Filibe atán bonj álāngē mó aá, "Hídé me." 44 Filibe abédéε mod a dyad á Betsaida, melemlem mé dyad áde Andreyá bō Petro bémbídtē. 45 Filibe anyín Nataniεle. Héε álāngéé mó nén aá, "Sēnyíné ane mod awē Moseε ántenlé mam áyāl eché áwe mbéndé-te. Mōó káōñne bekal-bé-e'daádəñ bēntenlé mam á yāl. Adii Yesuε mod a dyad á Nazaret, mwān awē Josεbe." 46 Héε Nataniεle ásedtéé mó aáken, "Dyam á bwām áhéé áhele ábid á Nazaret?" Dōó Filibe álāngéé mó aá, "Hyě ényín." 47 Ade Yesuε anyíné Nataniεle ahúé', dōó áhōbēé áyāl eché aá, "Nyénōne, mwān a Israel nén sóm-sóm, awē mbéltéd ntyéémé!" 48 Héε Nataniεle ásedtéé mó aáken, "Chán émwéde me abii?" Héε Yesuε ákwentanné aá, "Filibe adēhōb aá móchəge wε, nnyíné wε á alín á ngəl sé." 49 Héε Nataniεle áhōbēé aá, "A meléed, edii Mwān a Dyōb. Wε-éé edé kəñ e bad bé Israel." 50 Yesuε antimtén mó aá, "Edúbpé áyāle nílāngé wε méé nnyíné wε á alín á ngəl sé. Wéényín mam nímé métómé nén." 51 Héε ábádeé aá, "Ne mbále, nlanje nyé nén méé, nyéenyín néeε dyōb ánédnéde nyényín-ne néeε ángel é Dyōb échágkéé ésudé-'ε Mwān-a-Moonyonj ámīn."

2

E'wōngé á dyad á Kana

1 Ambid e e'pun é'be, e'wōngé bémbē á dyad á Kana á mbwōg e Galilia. Yesuε nyaá ambé áhed. 2 Bénlēbē Yesuε ne ábē bembapεε bómpē á e'wōngé wē. 3 Mīm mēmmaa'áte. Hē dōó Yesuε nyaá ápédé áwē bonj álāngē mó aá, "Mīm mémáá bō." 4 Héε Yesuε álāngéé mó aá, "Á-nyañ, weetəñgenéé me dyam áde ntəngéné abel aláá. Echem pōndé eépédéé." 5 Héε nyaá ákíí bembəlede bé ngande bē aláá aá, "Nyébel kéchéé éche álāngé nyé aá nyébel." 6 Bōob-pōó, mbeé é meláá ébédé benben ne áhed. Eché ndīn é mbeé chōó bad bé Israel bébēnládtáá áhé mendīb áte á nwobe ní yāl á pōndé e mekáne echáb. Ké ehéé etedé'áá dyam mbwókεl e líta e mendīb. 7 Héε Yesuε álāngéé bembəlede bé ngande bē aá, "Nyélóned mbeé chē ne mendīb." Né-ōó, bénlōnēd éché mbeé hōod ne mendīb. 8 Dōó álāngéé bō aá, "Nyékəbe-ōó mendīb bōob, nyékεεn wéε mod awē alyágté' mekan mé ncháged." Né-ōó, bēmbēl áned. 9 Ade ane mod áwógléné nímé mendīb níme mémáá mīm atim, enkēmbí'é wéε mébídé, (bonj bembəlede ábe bēnkē nímé mendīb akəbe bémbíi). Dōó áchágé mod awē akude sómbé, 10 bonj álāngē mó aá, "Mod téé abelé asébe achágtén bad mīm nímé mébóó. Bad bémaa-'áá mó amwé bwāmbwam, bonj ábagé bō nímé mééboo. Bonj wε, etimé ekōngé níme mébóó káōñ ne bōob." 11 Mmén menyáké nímé Yesuε ábélé á Kana á mbwōg e Galilia móó mébédé ábē e'chemléd é'sō. Hē dōó-'aá álúmté éché ehúmé, ábē bembapεε bénsúm-me nímab nímé awē.

12 Néε nén ámáá atóm, Yesuε ansyōgé á dyad á Kapenahum nchoo ne nyaá, baányañ ne ábē bembapεε. Bēndyéé-'ε áwed nguse é e'pun.

Yesue anané bekáb bé nyongé á Ndáb-e-Dyöb

(Mat 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)

¹³ Adé pónké e Ngande e Nnyíme-ámín ékwógé bad bé Israel ape, Yesue anké á dyad á Jerusalem. ¹⁴ Adé ápédé áwed, anké á Ndáb-e-Dyöb. Antán née bad bekábeé dyon. Bésómé'-áá nyag, mbód ne mbəngé, bepele-bé-məné-'e bépenlé məné. ¹⁵ Héé átédé nkəod, amané etəngú ananné bó nchoo ne échab mbód ne nyag á Ndáb-e-Dyöb wé. Ampəntéd məné nímé bad bépenlé'áá áte, ákūnē-'e betébele ábe bépenlé'áá nímé məné ámín mekuu ámín. ¹⁶ Anláá bad ábe bésómé'áá mbəngé aá, "Nyébíden beləə bən á ebwóg. Nyéetimté ndáb eché echem Səŋ ndáb e dyon." ¹⁷ Adé ábē bembapəe bényíné nē, dōo békámténé eped é kálag e Dyöb éche éhóbe nén bán "A-Səŋ, kán eché níwóó áyale echoŋ ndáb éwū mē."

¹⁸ Héé benkamlené bé bad bé Israel bétímé ámbíd, bésedté mó bánken, "E'chemléd é'héé éhele elúmed sé ábel sébii bán ewóó kunze ábel enén ndín e dyam?" ¹⁹ Yesue antimtén bō aá, "Nyépāŋ enén Ndáb-e-Dyöb, məlōŋ chó ampē áyale e'pun é'láán." ²⁰ Dōo ábē bad bēhóbeé bánken, "Enén ndáb eché bétédé móom mé mwē méniiin ne mwē ntóob chóo éhóbeé wēé mōōlōŋ áyale e'pun é'láán-e?" ²¹ Bōŋ ndáb eché Yesue áhóbé'áá ebédéé dāsə eche yál. ²² Né-ōó ámbíd eche Yesue áwédé bōŋ Dyöb ápūūd mō, dōo ábē bembapəe békámténé dyam ádē anláá'é bó. Béndübē mam nímé méténlédé á kálag e Dyöb, bédúbé-'e e'yale ábe Yesue ánhəbpē.

Yesue abii mod asyəál nlém áte

²³ A pónké e Ngande e Nnyíme-ámín, áde Yesue ámbēé á dyad á Jerusalem, bad híin béndübē mó ngáne bényínnē menyáké nímé ábeléé. ²⁴ Bōŋ ké nē, Yesue enkəsummé nlém áwāb, áyale ámbii moosyəál áte. ²⁵ Modmod enkəntəŋgéné mō dyam aláa təŋgene mod ampēé áyale mwēn amməd moonyoŋ asyəál nlém abii áte.

3

Yesue bó Nikodemuse

¹ Mod nhóg abédé bán Nikodemuse. Abédéé nhóg awē alyágté'áá bad bé Israel abé-'e epepé é bad bé Farisia. ² Mbwe nhóg ampē wēé Yesue nkuu, álāŋgē mō aá, "A-meléed, séchemé nén bán, edii meléede awē Dyöb álómé. Áyale nzé Dyöb déesé ne mod, eéhēlēē-se ábelé mekan mé menyáké nímé ébeléé." ³ Yesue ankwentén mō aá, "Ne mbále, modmod eéhēlēē-se asól á nkamlen ní Dyöb ésebán achyáádté ampē." ⁴ Nikodemuse-'e ansédéd mō aáken, "Chán mod awē amaá akwog áhele se achyáád ekóólé-ekóólé? Eesaá mbále nén bán eéhēlēē-se asól á abum ádē nyaá ngen éché élónténé ébe ábel béchyáa mō ampē-ye?" ⁵ Dōo Yesue átimtanné mō aá, "Ne mbále, nlāŋge wē meé, nzé béechyáa mod ne mendíb ne Edəəđəŋ eéhēlēē-se asól á nkamlen ní Dyöb. ⁶ Ane awē achyáádté ne moonyoŋ a ekob, adii moonyoŋ. Awé mō-'e achyáádté ne Edəəđəŋ é Dyöb adii Edəəđəŋ. ⁷ Weebág menyáké ngáne níhóbe meé 'Mod atəŋgéné achyáád ekóólé.' ⁸ Nzé epub éhóbe bán chó étóme', pəd eché édáá ake chóo ékagké. Ewóge' ntəgag nímé ébeléé bōŋ weebíé'é wēé ébídeé ké'ε wēé ékagké. Melemlem nē dōo edii ne mod ké ahéé awē achyáádté ne Edəəđəŋ é Dyöb." ⁹ Héé Nikodemuse ásedtéé mō aáken, "Chán nén áhelese ábenled?" ¹⁰ Yesue ankwentén mō aá, "Néé edii meléede ámbáa a bad bé Israel weéhēlé' nímén mekan asəŋtən-ne? ¹¹ Ne mbále, nlāŋge wē

mεέ, dyam áde sébíí dǎó séhǎbεé. Sébíde-ε mbǎn ne dyam áde sényíne. Boŋ nyé modmod nyéekwentεεé chǎm éche séhǎbεé adúbe. ¹² Néné nǎngεé nyé mekan níme médé mekan mé nkǎnsé, nyéedúbpe, chán-nǎ nyémwεé adúbe nzé nǎngé nyé mekan nímé médé mekan mε nkoŋ ní mǎn? ¹³ Modmod eékǎí' é á nkoŋ ní mǎn étǎmεé Mwǎn-a-Moonyoŋ awé abídé áwed boŋ ápe á nkǎnsé." ¹⁴ Ngáne Moseε ámboméé nyǎ á akon* boŋ atíí dǎo ámín á ehyǎnge, melemlen nē dǎó bétǎí' é Mwǎn-a-Moonyoŋ. ¹⁵ Nén débenléd ábel boŋ kénzée awé adúbpé mǎo ákud alonǎgé áde déemaá'.

¹⁶ Dyǎb átǎmténé bad bé nkǎnsé adǎn. Né-ǎǎ anlóm nímé mpǎm ní Mwǎn ábel kénzée awé adúbpé mó eewág boŋ ákud alonǎgé áde déemaá'. ¹⁷ Dyǎb dénkênlǎmmé awe Mwǎn á nkǎnsé ákáad bad. Alonǎgé á bad dǎó ánlǎmmé mó áson. ¹⁸ Kénzée awé adúbpé mó eékwaá nkáásé, boŋ kénzée awé eedúbpe mó, amaá nkáásé akwe áyǎle eedúbpeé mpǎm ní Mwǎn ní Dyǎb. ¹⁹ Nén dǎó mbakú e Dyǎb édíí: E'nyínen bé ekíde é'pedé á nkǎnsé, boŋ baányoŋ bédáá ehíntén tǎmaa e'nyínen bé ekíde áyǎle nímǎb mbéltéd níde mbéb. ²⁰ Kénzée awé abele mbéb, akǎǎ ábē e'nyínen bé ekíde, éepaá-'aá á e'nyínen bé ekíde-té ábǎn nén nímé mbéltéd mé mbéb méébídē áwed. ²¹ Boŋ kénzée awé abele mam mé mbále, abíde' á e'nyínen bé ekíde ábel nén bad bényín bán kéchéé éché ábeléé awǎgne Dyǎb.

Mbǎn eché Jone tǎngene Yesue

²² Ambíd e nē, Yesue ne ábē bembapεε bēnkē á mbwǎg e Judeya. Bǎbǎo bēndyεé áwed nguse é e'pun, ádusan-ne bad. ²³ Jone mómpē adusanáá bad á dyad á Anǎn benben ne á dyad á Salim áyǎle mendíb mémbe áhed bwǎmbwam. Bad békágé'áá áwē, ádusan-ne bó. ²⁴ Nén ábédé byánán béhē Jone á mbwǎg. ²⁵ Bǎǎb-pǎǎ, donǎge dé bembapεε ábe Jone bépéntánáá ne mod a Israel tǎngene nwobe ní yǎl. ²⁶ Dǎó bépédé wée Jone boŋ bélǎngē mó bán, "A-meléed, ekamtan mod awé nyúmǎ nyébédé á ped e edib é Jodan eníní? Mod awé éhǎb'áá mam á yǎl echē. Nǎné! Móo adusan bad níní! Bad híin békagke áwē." ²⁷ Jone ankwentén aá, "Modmod eéhēεε-se ákud chǎm, ésebǎn Dyǎb ábágé mó chǎ. ²⁸ Nyébēn nyédé mε mbǎn nén bán menhǎb mεé saké mε ndé Ane-awé-Béwǎgté. Dyǎb dénlǎm mε á'sǎ áboŋsen bad áyǎle epe éche Ane-awé-Béwǎgté. ²⁹ Mod awé akude sómbé móo awóó sómbé. Boŋ nsón-a-echoŋ a mod awé akude sómbé, awé atyéeme mó á nkǎg áwǎglǎn mó, abág menyínge nzé awóge mó ehǎb. Né-ǎǎ, nén dǎó ákáǎ boŋ nlǎn ne menyínge. ³⁰ Edúbé éché étǎngéné nēé échǎgkéé, échēm-mε ésude'."

Ane awé abídé ádyǎb atómé moosyǎál

³¹ Ane awé abídé ádyǎb atómé moosyǎál. Ane awé mó-ε achyáádté á nkǎnsé adii mod a nkǎnsé, áhǎbē-ε mam mé nkǎnsé, boŋ ane awé abídé ádyǎb adé ámín e moosyǎál. ³² Chǎm éche ányíne ne éche áwǎgé chǎo áhǎbεé boŋ ké nē, modmod eedúbpéé mó. ³³ Boŋ kénzée awé akobé chǎm éché áhǎb, né akwenténé ne nlém nisyǎal aá Dyǎb áde mbále. ³⁴ Pǎle e Dyǎb chǎo mod awé Dyǎb álómé áhǎbεé áyǎle Dyǎb déenǎnéé ámbíd nzé abage' mod éché Edǎǎdǎn. ³⁵ Titée adǎǎ awe Mwǎn, abagé-ε mekan mésyǎal áwē mekáá. ³⁶ Kénzée awé asumé nlém wée ane Mwǎn, akudé

* **3:14** Nyǎ eche Moseε ámboméé ebédéé nyǎ eché ámbenlé. Nē dǎó Dyǎb démbenlé áchood bad ábe nyǎ énlédte á ehyǎnge. Nzé bad bēnnǎn ene nyǎ, bédyēε bwǎm. Nǎm 21.9.

alongé ádē déemaá'. Boŋ kénzée awē eēbēlē' ngáne áhóbé éekudtē alongé áde déemaá', ábē akud nkǫgsen rí Dyǫb.

4

Yesue ne mmwaád a Samaria

¹ Yesue ambíí aá Befarisia béwógé nén bán mókude ekud é bembapēe tómaa ne Jone, módusan-ne bó. ² (Kénēe Yesue mwēn éedusannaá bad, ábē bembapēe bóo bédúsannaá bad). ³ Awóg áde Befarisia bēnwōgkē nē dēmbēl Yesue anhidé á mbwóg e Judeya átim ámbíd á mbwóg e Galilia. ⁴ Byánán āpe á Galilia antǫngén nēe ápóo a mbwóg e Samaria. ⁵ A mbwóg e Samaria wē ampē á dyad áde béchagēé bán Sika. Adén dyad dēmbē benben ne ndǫb echē Jakabe ámbéé mwān Josebe se e'boód. ⁶ Ayāle ene ndǫb echóg éche bēlímé éche bēbwélé' áá mendíb áte émbē áhed. Echén echóg é mendíb ébédēe éche Jakabe. Ngáne eke énkōmēdtē Yesue andyēé á nkag mé échē echóg é mendíb. Nén ábédé dyam-ēe áde kād.

⁷ Hēe mmwaád a Samaria nhóg áhyédé mendíb abwel. Yesue anláá mó aá, "Hé me mwā mendíb mé amwé." ⁸ Enén pónde Yesue ábē bembapēe bēnkē á dyad-tē áchan ndyéd. ⁹ Hēe ane mmwaád átimtanné mó aá "Ebé mod a Israel, me-ε mbé mmwaád a Samaria, échōmē me mendíb-ε?" (áyāle bad bé Israel ne bad bé Samaria béechemtanñaá.) ¹⁰ Hēe Yesue ákwentanné mó aá, "Nzé wembíí mende mé Dyǫb, ebíí-ε mod awē áhedne wε mendíb, né ehǫdné me mendíb. Né mbagé-ε wε mendíb ríme mébage alongé." ¹¹ Ane mmwaád ankwentén mó aá, "A-Sán, ké chōm éche bēbwēnlēé mendíb weewóó'ε, echóg é mendíb-pe échábé ásē, hēe wētēdtē mímē mendíb mímē mébage alongé. ¹² Echēd sáá ambáá Jakabe mōnyágnéd sé échén echóg é mendíb. Mwēn, ábē bán ne ábē e'lem é'syāal, hén-εé bémwágé' áá mendíb. Nédē ehóbe boob wēé mótōmē Jakabe-ye." ¹³ Yesue ankwentén aá, "Kénzée awē amwédé rímén mendíb, píd ēbē ekób mó. ¹⁴ Boŋ kénzée awē ámwē mendíb ríme mébéé mó píd éekóbpé mó mbéd. Mendíb ríme mébéé mó, mébē mó áte nēe n'yélé ríme méélēnē'. Mmē mendíb mébē mó alongé áde déemaá'." ¹⁵ Hēe ane mmwaád álāngéé mó aá, "A-Sán, bēe me rímē mendíb ábel nén píd eekóbé mémpē, meépāg-kē hén ábwel mendíb ámpē."

¹⁶ Dóo Yesue álāngéé mó aá, "Kāg, éke échag awonj nchóm, boŋ étim ámbíd hén." ¹⁷ Ane mmwaád antimtén Yesue aá, "Mewóó'ε nchóm." ¹⁸ Dóo Yesue áhóbēe aá, "Ekale mbále wēé móowóó'ε nchóm. Ayāle ekéwōŋ bechóm bétáan, ké ane mod-te awē nyúmō nyédé boob eésáá awonj nchóm. Dyam áde éhóbé áde mbále." ¹⁹ Awóg áde ane mmwaád áwógé nē dóo álāngéé Yesue aá, "A-Sán, nnyíne nén meé edii nkal é'dáádāŋ. ²⁰ A mbōod-mín hén dóo ábēd besáá bēbágé' áá Dyǫb edúbé, boŋ nyé bad bé Israel nyéhóbe bán á Jerusalem dóo bétǫngéné Dyǫb edúbé abe." ²¹ Hēe Yesue álāngéé mó aá, "A-mmwaád nén, sōŋtén chōm éche rílanjéé wε. Pónde ehúe' echē nyéebaá Titée edúbé á mbōod-mín hén ké'ε á Jerusalem. ²² Nyé bad bé Samaria nyēbage chōm éche nyéebíí'ε edúbé. Boŋ sé bad bé Israel sébage mó edúbé ngáne sébíí mó ayāle nén e'soosonj é'húú dásō ne bad bé Israel. ²³ Boŋ pónde ehúe', emaa-ε ne ape, echē bad ábe bēbage Titée edúbé ne nlem nhóg bēbéé mó échē edúbé á Edáádāŋ ne á mbálet-tē. Echē ndín é bad chóo Titée áhēdeé aá bēbage mó edúbé. ²⁴ Dyǫb ádii Edáádāŋ, bad-te ábe bēbage mó edúbé bétǫngéné mó chó abe á Edáádāŋ ne

á mbále-té.”²⁵ Héε ane mmwaád álángeé Yesue aá, “Mbíí meé Ane-awě-Béwógté äpě. Póndé echě ápeé, átānlēd sé mekan mésyāāl áte.”²⁶ Héε Yesue álángeé mó aá, “Me awě sóo dekalet’ me-éé ndé mó.”

²⁷ Ene póndé chēn dōo ábē bembapēe bépédé. Yāl enkóm bó áte ānyín néε ákanléε mmwaád. Boŋ bó modmod eésēdteé mó aaken, “Cheé éhedeé?” Ké-’ε “Cheé nyé ane mmwaád nyékaleté?”²⁸ Ane mmwaád antedé apom dé mendīb, átim ámbīd á dyad-té, áke aláá bad aá,²⁹ “Nyéhyag, nyényín mod awě álángeé me mam mésyāāl níme níkémbenlé. Nyé bán, saké Ane-awě-Béwógté awě bésineé nēn-ε?”³⁰ Dōo ábē bad béhídté á dyad-té áke dé atān Yesue.

³¹ Ene póndé, bembapēe ábe Yesue bécháá’áá mó bán, “A-meléed dyé ndyééd.”³² Boŋ Yesue ankwentén bó aá, “Nwóó ndyééd e adyé echě nyéebíí’ε.”³³ Héε ábē bembapēe bésēdteé nhóg ne aníníí bánken, “mod múm’ apínédé mó ndyééd-ε?”³⁴ Dōo Yesue álángeé bó aá, “Echem ndyééd edii ábel nsón níme mod awě alómé me, áhóbé aá níbel, ámad-te mó.³⁵ Ngómē nyéyōgké áhób bán ámbīd e ngōn éniin, né póndé e mbote epedé? Nyénōne’, nlánge nyé nēn méε nyékéled díd áte, nyényín ngáne mbote émáá mbonśén abé, ápád á nzag-té.”³⁶ Ké bōob mod awě apáde adé níme nsábe akud, alade mbote é alonjé áde déemaá’, ábel nēn mod awě awéne bó mod awě apáde bó moosyāāl bébē menyinge.³⁷ Né-ōó ngan echě békaleé nēn bán, ‘mod nhóg awénéé, aníníí-’ε ahúd edé mbále.’³⁸ Me-éé nlómé nyé mbote áke dé apád éche nyéēwénéé. Bad bēmpēe bébélé nsón, nyé-’ε nyétombwan bó nsón.”

Bad bé Samaria hiin bédúbpe

³⁹ Bad bé Samaria hiin ábe bēmbīd ádē dyad bēndūbē Yesue áyāle mam níme ane mmwaád anlāā’ε bó. Ane mmwaád anlāá bó aá, “Alángeé me mekan mésyāāl níme níkémbenlé.”⁴⁰ Né-ōó, áde bad bé Samaria bépédé áwē, bēnchāŋ mó bán ádyēε áwāb dyad. Né-ōó, andyēé áwed e’pun é’be.⁴¹ Bad hiin bēmpēe bēndūbē mó áyāle áde ayáge.⁴² Bēnlāā ane mmwaád bán, “Saké dyam áde élanjē sé dēmpen dōo ákás boŋ sēdúbé Yesue, boŋ sébēn sēwógné etúu, sēbíí-’ε bán mwēn-εé akōŋtē Nsoode a nkōŋsé abé.”

Yesue achōŋtē mwān a mod ambáa a ngómenaa

⁴³ Ámbīd e e’pun é’be Yesue anhidé á mbwóg e Samaria, áke á mbwōg e Galilia.⁴⁴ Yesue mwēn anhób aá, nkal é’dāōdāŋ eewóó’ε edúbé áwē dyad.⁴⁵ Ade ápedé á mbwóg e Galilia, bad bēnkob mó. Bēnkob mó áyāle bēmbē á Ngande e Nnyíme ámín á Jerusalem, bényín-ne mam mésyāāl níme ámbenlé.

⁴⁶ Héε Yesue átimé ámbīd á Kana, wēε ántimédté mendīb mīm. Ahed-te dōo mod ambáa a ngómenaa ábédé awě mwān ákónlé’áá á dyad á Kape-nahum.⁴⁷ Ade ane mod áwógé bán Yesue ábídé á mbwóg e Judeya apedé á mbwóg e Galilia, ampě áwē, achāŋ mó aá áhood mwān, awě ambé benben ne kwééd.⁴⁸ Yesue anlāá mó aá, “Nyé modmod nyéedúbpeé káŋ né nyényíné e’chemléd ne menyáké.”⁴⁹ Ane mod ambáa a ngómenaa anlāá mó aá, “A-Sāŋ, hyāg, dékag kwééd edé ehób bán chó ekóbe awem mwān.”⁵⁰ Yesue antimtén mó aá, “Kāg, awōŋ mwān ábē á alonjé.” Ane mod andúbé e’yale ábe Yesue, ákē-’ε.⁵¹ Ade ane mod ádíí adé á nzii e esú dōo ábē bembalede bēbómne mó, boŋ bēlanjē mó bán, “awōŋ mwān ábē á alonjé.”⁵² Dōo ásēdté bó póndé echě ane mwān ámbotédté bwām

abé. Bénlāā mós bán, “Ahéb dēntédé mós chān á ngəj póg.”⁵³ Dóo ane mod ákámnténé aá nímé melemlem mé pónde mós Yesue ánlāā’é mós aá, “Awonj mwān ábē á alongé.” Né-óó, bóobē eche ndáb bēndūbē Yesue.

⁵⁴ Abén e’chemléd bóo bēmbē e’chemléd ábe é’lonténé é’bē ábe Yesue ámbenlé áde ábídé á mbwóg e Judeya bonj ápē á mbwóg e Galilia.

5

Yesue achōjté eped é mod

¹ Ambíd e nímén mésyāā, Yesue ankē á Jerusalem á ngande e bad bé Israel. ² A Jerusalem wē, benben ne Nsəl mé E’ké mé Ndyəj ní mbód, etonj ébédé áhed. Echén etonj béchágé’áá chós á ehób é bad bé Israel bán Betzata. Enwəj mebepe métaan. ³ A mebepe-te wē, bad bé nkole bēnkūmēn áhed, ábe bēkwédé ndím, ábe bédé e’ped é’ bad ne ábe bēwédé eped.* ⁵ Mod nhóg abédé áhed awē akékolé á etún é móom mé mwē meláán ne mwē waam. ⁶ Ade Yesue ápédé áhed annyín ngáne ane mod ánánjé ásē, abí-’é aá nkole nímémé mós á yāl. Dóo ásédte mós aáken, “Edáá bwām adyeyeyé?” ⁷ Ane mod antimtén mós aá, “A-sánj, meewóó’é mod awe ášōlēd me á etonj-tē nzé mendíb mépúútédé áte. Nlédte ahób méé n̄s̄l, né mod ampée amaa asól.” ⁸ Dóo Yesue álānjéé mós aá, “Syəá ásē, étéd échonj ebúm, ékag.” ⁹ Abwóg-ábwóg ane mod andyē bwām, ányāg échē ebúm áte, ábootéd-te akē.

Epun éche nén dēmbenlédte ébédéé á mbwe-mé-nkóme-áte. ¹⁰ Né-óó, annyín áde bad bēmbáá bé Israel bényíné ane mod awē Yesue ándidte bwām, bēnsédéd mós bánken, “Chii áde mbwe-mé-nkóme-áte, nzé dehídé-’é mbéndé echēd, weetāngeneé ebúm apém se ébwāgne’.” ¹¹ Bonj ankwentén aá, “Mod awē adidé me bwām anlāá me aá, ‘Téd échonj ebúm, ékag?’ ” ¹² Héé bésédteé mós bán, “Nzé áde ane mod awē álānjé wē aá, étéd échonj ebúm ékag?” ¹³ Bonj ane mod mwēn enkēnkongé Yesue abíi, ngáne Yesue ámmadté asól á amute-tē áde dēmbē áhed. ¹⁴ Ambíd enē Yesue annyín ane mod á Ndáb-e-Dyöb. Ade ányíné mós, anlāá mós aá, “Nóné, emaaá bwām adyeyeyé. Weébēlē mbéb ámpē ésebé nē, né wētóm atag ngáne étágé’áá nē.” ¹⁵ Hē dóo ane mod áhídté, bonj áké álānjé bad bēmbáá bé Israel aá Yesue mós adidé mós bwām. ¹⁶ Né-óó, bad bēmbáá bé Israel bēmbootéd Yesue mekuu ahíd áyāle achōjté mod á mbwe-mé-nkóme-áte. ¹⁷ Yesue antimtén bó aá, “Echem Sánj ayōgkē nsón abel, me-’é ámpē ntānjéné nsón abel.” ¹⁸ Enén póle echē Yesue ánhōbpē, embēl yāl ennabé bad bé Israel atod áte áwúu mós, áyāle saké mbéndé e mbwe-mé-nkóme-áte, chēmpen ábóó bonj achágé Dyöb aá Sáá, nédē alúmte’ aá bó Dyöb bétás.

Ngine e Mwān a Dyöb ehúu ne Dyöb

¹⁹ Né-óó, Yesue antimtén ábē bad bēmbáá bé Israel aá, “A mbále, nlānge nyé nén méé, Mwān a Dyöb eébēlēē dyam ké ahóg ne mós mwēn. Mekan níme ányínéé Sáá abele’ mós mómpē ábeléé. Kéchéé éche Sáá ábeléé chós mómpē ábeléé. ²⁰ Ngáne édíi nén bán Sáá adáá Mwān, alúmte mós chōm téé éche ábeléé. Alúméd-te mós ndāle é mekan éche étómé nímén, ábel ékómed nyé yāl áte. ²¹ Ngáne Sáá ápuudteé bad bonj ábagé-’é bó alongé, melemlem

* 5:3 Donje á kálag ábádé nchoo 3b-4: Abé bad bé nkole bēmbē áhed ásin bán mendíb mépuuted áte. 4 Ebédé nén bán, pónde-té ángel eche Sāngwéé ehyagáá asud á etonj-tē wē épúuted chós áte. Nzé émbenléd-te nē, mod á nkole ké ahéé awē ansébé asól áwēd-te nkole nímáá’áá mó.

nê dóo Mwän mómpē ábageé alongé wée kénzée awē ádáá alongé abe. 22 Melemlem-'aá Sáá éékāadtēē modmod. Abagé Mwän ngíne esyaál ákáad bad. 23 Abelé nê ábel boŋ bébage Mwän edúbe melemlem ngáne bébage Sáá. Kénzée awē eébage Mwän edúbe, né eébageé ké Sáá awē alómé Mwän edúbe. 24 Ne mbále, nlánge nyé nén mēé, kénzée awē awógé ábēm e'yale boŋ adúbe mod awē alómé me, akudé alongé áde déemaá', béekáád-taá mó. Amaá atóm á kwééd, asóle á alongé. 25 Ne mbále, nlánge nyé mēé, pónde ehúe', emaa-'e ape, echē bad ábe bēwédé bēwōgkē ehób e Mwän a Dyōb, bad ábe bēwōg-ke chó bēbē á alongé. 26 Ngáne alongé áhúú ne Sáá, melemlem nê dóo ábélé aá alongé áhúú ne Mwän ámpē. 27 Abagé-'e Mwän ngíne ákáad bad áyāle Mwän adii ane awē béchāgeé bán Mwän-a-Moonyon. 28 Nén déékāmtē nyé yāl áte; pónde ehúe' echē bad bésyāal ábe bēwédé bēwōgkē échē ehób, 29 bēbíd-te á soŋ-tē: Bad ábe bēbélé mboŋ, bēpuú ábē á alongé, ábe bó-'e bēbélé mbéb bēpuú békud nkógsen.

Mbóŋ áyāl wée Yesue

30 “Dyamdyam déesaá áde ríhale mbēl ne mmēn. Ngáne echem Sán álánge me aá ríkáad nê dóo ríkáadtēé, né-óó mbakú echēm etyéémé. Etyéémé áyāle meekáadtēé ngáne mmēn rídáá, boŋ nkáadte' ngáne mod awē alómé me áhedéé.

31 “Nzé mbíde echem yāl mbóŋ né ene mbóŋ echē mbídeé eékobnedéé. 32 Boŋ mod ampée adé awē abíde me mbóŋ, mbíí-'e nén mēé, mbóŋ echē abídeé me ekóbnédé. 33 Nyēnlóm bad wée Jone, mó-aá abíde mbóŋ tāŋgene mbále. 34 Eesaá nén bán, moonyon atāŋgéné me mbóŋ abíd. Boŋ nlánge nyé tāŋgene mbóŋ eche Jone, ábel nyédúbe me, nyékud e'soóson. 35 Jone abédéé nēe etrukán' éche échodne', épenté-'e ekíde. Nyēmbé menyinje áhíd ábē e'nyínen bé ekíde áyāle esón é pónde. 36 Boŋ nwób mbóŋ echē etómé ké mbóŋ echē Jone ámbídtē. Nsón ríme echem Sán ábágé me aá mbēl rímad, mmēn mbíde mbóŋ nén bán echem Sán móo alómé me. 37 Echem Sán awē alómé me mwēn ámpē abíde me mbóŋ. Nyéewógéé mó ehób, nyéenyíné-'aá mó mbéd. 38 Nyéedúbpēé ane awē alómé, né-óó nyéemwagké bán échē eyale édyēē nyé á nlém-tē. 39 Nyékídte' Eyale é Dyōb áhed áte áyāle nyēwēmtan bán nyéékūd alongé áde déemaá' áwēd-te. Echén Eyale chēn-éé ehóbe áyāl echēm. 40 Ké nê, nyééhādēē ape áwēm ábel boŋ nyékud alongé áde déemaá'.

41 “Saké edúbe é baányon ríhedéé. 42 Boŋ mbíí nyaa é bad éche nyédíí, mbíí-'e mēé nyéewōŋnēé Dyōb edāŋge á nlém-tē. 43 Mpedé á dīn áde echem Sán, nyéékobéé me, boŋ nzé mod ampée apedé á dīn áde dēn, nyéékob mó. 44 Nzé nyékene' nhóg ne aníníí, nyéwōgē bwám, boŋ nyéébēlēē ngáne Dyōb dēn dékenné nyé. Chán-nō nyédūbēē me? 45 Ké nēe nyéekobéé me, nyéewémtán bán, me-éé mēlāā echem Sán meé nyéékobéé me. Mosee awē nyélyágé nlém áwē mwēn-nēé akōŋtē ane abé awē áhōb aá, nyébelé mbéb. 46 Nzé nyēnkōŋ Mosee adúbe né nyédúbpē me, áyāle nén, áyāl echēm dóo ántenlé mam ríme átélé. 47 Boŋ nēe nyéedúbpēé mekan ríme átélé, chán nyédūbēē ábēm e'yale?”

6

Yesue adídté ndun e mod

(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Ambíd e nímén méšyāāl, Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib é Galilia éche béchagεé bán edib é Tiberia. ² Ndun e mod ehidé'áá mó áyāle bényiné'áá menyáké níme ábélé'áá ngáne áchónté'áá bad bé nkole. ³ Héε Yesue ne ábē bembapεε békíí á ekone-mín bonj bédyēē ásē. ⁴ Póndé e Ngande e Nnyíme-ámín e bad bé Israel embé benben. ⁵ Asad áde Yesue ásádé díd annyín ngáne ndun e mod éhúé'é mó benben. Dóó ásédteé Filibe aáken, “Héε déchanné ndyééd eché débéé ábén bad ádyé?” ⁶ Ansedéd mó nê ákag mó áyāle mwēn ammad abíi chóm éche ábenlé. ⁷ Filibe ankwentén aá, “Etéd tómaa ne mbwókél é kábpe ébe áchan ndyééd éche ékwognéd ábén bad béšyāāl adyé ábel bonj mod téé ádyé mwátííd.” ⁸ Dóó Yesue awé mbapεε ampée, Andreyá, Simón Petro mwānyan áhóbéé aá, ⁹ “Mwā kódemod adé hén awé awánlé e'wεle é'táan ábe bébénlé ngun é báli, awánlé-'ε súu ébe, bonj chán enén ndyééd éhélé-ε-ε ékwōg enén ndun e mod?” ¹⁰ Dóó Yesue álāngεé ábe bembapεε aá, “Nyélaa ábē bad, bédyεε ásē.” Nkəákəə ambud abé á pεd e ádé abwóg a hóm. Né-óó, ábē bad béšyāāl bēndyεé ásē. A amute-té wē, baachóm bēbédé dyam e'kálé é'táan. ¹¹ Héε Yesue átédé ábē e'wεle, ásāgnān Dyōb, bonj ábē bembapεε békabpé bad. Ambél melemlem ne éché súu. Mod-téé andyé ngáne áhédé'áá. ¹² Ade bó moosyāál bémáá akód, Yesue anláá ábē bembapεε aá, “Nyélad ndyééd eché elyāg é ásē. Ndyééd ké póg eebébé'.” ¹³ Né-óó, áde bémáá adyé bēnlād ndyééd eché enlyāg ásē, enlón e'lón dyóm ne é'be. ¹⁴ Anyín áde ábē bad bényiné nímén menyáké níme Yesue ábélé bēnhōb bán “Ne mbále, nkal e'dəəđəŋ awé bēnhōbpē bán əpē á nkōŋsé mó nén.” ¹⁵ Yesue ambíí aá béhede mó akób ányáged mó ábē kōŋ. Né-óó, antím ámbíd á ekone-mín.

*Yesue akii á mendib mín
(Mat 14.22-33; Mak 6.45-52)*

¹⁶ Ngukél, bembapεε ábe Yesue bēnkě á edib. ¹⁷ Bēnsól á bōle-té, béchabpé edib, bétimnád á Kapenahum. Ehíntén émmād apε áde Yesue éēpédéé wéε bédíí. ¹⁸ Enén póndé epub é ngíne étómé'áá, épúutád-te mendib áte. ¹⁹ Bəəb-pəə bembapεε bēmmād akε ké máyl méláán ké'ε méniin, dóó bényiné Yesue akag á mendib mín, átimnád benben ne ábab bōle. Mbwóg ní ngíne ménkōb bó. ²⁰ Bonj anláá bó aá, “Mε-εé ndé, nyéebáá'.” ²¹ Héε bétédé mó á bōle-té ne menyínge, ábwōg-ábwōg bēpēēn-ne bōle á nkin wéε békágé'áá.

Yesue mó adé ewεle éche ébage' alongé

²² Néε bīn é'sángé, ndun e mod eché enlyāg á múde mé edib nímíní wéε Yesue ne ábē bembapεε bēmbídtē, bēnchem bán, ngukél eché entóm, bōle e'hóg bēnpen bóó bēmbē áhed. Bēmbíí-'ε bán Yesue enkénsónlé áwēd-te ne ábē bembapεε. Bēmbíí bán ábē bembapεε bēnpen bóó bēnkě. ²³ Myōle mémpēe níme mémbííd á dyad á Tiberia mémpě á nkin mé edib benben ne hóm áde ene ndun e mod éndyēē e'wεle ámbíd eché Sāngwéé ámáá Dyōb ásāgnēn. ²⁴ Ade ene ndun e mod ényíné nén bán, Yesue ne ábē bembapεε béesaá áhed, bēnsól á myōle-té wē, béké á Kapenahum, áke dé ahed Yesue.

²⁵ Ade ábē bad bēpédé á pεd e edib eníní, bényín Yesue. Bēnsédéd mó bán, “A-meléed, póndé ehéé épédé hén?” ²⁶ Yesue ankwentén bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé nēn mēé, saké menyáké nímé níbélé níkáó bonj nyéhédé mε. Nyéhede nē áyāle e'wεle ábe nyédyédé bonj nyékódtε. ²⁷ Nyéewág ntū áyāle ndyééd eché ebəəde', bonj nyéwág ntū áyāle

ndyééd echê ebâg abé ne abé á alongé áde déemaá', chò-'aá ebage alongé áde déemaá'. Ene ndyééd chòo Mwän-a-Moonyon abéé. Mòo Dyöb Titée áhédé e'chem aá ábel nê." ²⁸ Dòo abê bad bñsédéd Yesue bánken, "Cheé sètàngéné abel, ábel bonj sébel mekan míme Dyöb áhedeé aá, sébel?" ²⁹ Yesue ankwentén aá, "Dyam áde Dyöb áhedeé aá nyébel ádii ádúbe me awê álómé." ³⁰ Béntimtén Yesue bán, "Menyáké méhéé wébenlé míme sényinnē bonj sêdúbé we. Cheé mmōn wékongé abel?" ³¹ Abēd betaa bëndyē mána á ehyánge ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, 'Ambag bó e'wele ábe é'bidé ádyöb aá bedyê.' " ³² Yesue anhób aá, "Ne mbále, nlánge nyé nén meé, saké Mosēe móombě nyé ewele éche ehúú ádyöb, bonj echem Sánj móombě nyé ewele éche ehúú ádyöb. ³³ Ayāle me-éé ndé échê ewele éche Dyöb ábágé, échê ehúú ádyöb, échê ábageé baányonj bé nkōñsé alongé áde déemaá'."

³⁴ Dòo bēlāngeé Yesue bán, "A-Sánj, bagé sé échén ewele pōndé ésyāāl." ³⁵ Yesue anláá bó aá, "Me-éé ndé ewele éche ébage alongé áde déemaá'. Kénzée awé apedé áwēm, nzaa éekóbpé mó ámpē. Kénzée awé adúbpé me, píd éekóbpé mó ámpē. ³⁶ Nlángé nyé nén meé nyényíné me bonj nyéedúbpéé me. ³⁷ Bad bésyāāl ábe echem Sánj ábágé me, bēpě áwēm. Kénzée awé apedé áwēm, méebāngé mó akob. ³⁸ Ayāle meebídeé ádyöb ábel ngáne ébōñnéde me. Mpedé ábel ngáne ébōñnéde echem Sánj awé álómé me. ³⁹ Bonj nén ádii mewēmten míme ane awé álómé me, aá átínté bad bésyāāl ábe ábágé me, meebódé ké nhóg, bonj aá nípuud bó moosyāāl á epun é asóg. ⁴⁰ Echem Sánj áhede aá moosyāāl awé anyíné mwän, adúbé-é mó, ákud alongé áde déemaá'. Měpuúd-te bó á epun é asóg."

⁴¹ Abê bad bé Israel bēmbootéd anyoo áte tñngene Yesue, ahób áde áhóbé aá, "Meé ndé ewele éche ébidé ádyöb." ⁴² Hê dòo bēhóbéé bánken, "Saá Yesue, mwän awé Josebe nén-ε? Ngómē debíí sáá ne nyanj? Chán-nō áhelese áhēbē aá móbide ádyöb?" ⁴³ Yesue anláá bó aá, "Nyésóg anyoo áte. ⁴⁴ Modmod éēhēlē-εe ápe áwēm, ésebán Titée awé álómé me apééné mó áwēm. Měpuúd-te mó á epun é asóg. ⁴⁵ Eténlédé ngáne bekal bé'daádəñ bēhóbé nén bán 'Dyöb déyāgēd bó moosyāāl.' Kénzée awé awóge', áyāgkē-ε wée Titée, apag áwēm. ⁴⁶ Eesaá nén bán, mod ké nhóg akényin Titée. Ane awé abidé wée Dyöb mwēmpen móo akényin Titée. ⁴⁷ Ne mbále, nlánge nyé nén meé, kénzée awé adúbpé me ákūd alongé áde déemaá'. ⁴⁸ Me-éé ndé ewele éche ébage alongé. ⁴⁹ Abēn betaa bëndyē mána á ehyánge, bonj ké nê, bēnwē. ⁵⁰ Bonj ewele éche ébidé ádyöb éde nyaa echê kénzée awé adyéde chò éewáá. ⁵¹ Me-éé ndé ewele éche ébage alongé éche ébidé ádyöb. Kénzée awé adyéde échê ewele, ábē á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Echén ewele éche mébée nyé édii echem yāl echê mébē ábel bonj níkadé alongé dé nkōñsé."

⁵² Ade abê bad bēwógé nê, bēnlñj, bēn ne bēn bébootéd-te mpenten í ngíne, bésēdté bánken, "Chán anén mod áhele atéd eche yāl, ábe syānē aá dédyāg?" ⁵³ Yesue anláá bó aá, "Ne mbále, nlánge nyé nén meé, nzé nyéedyéde yāl e Mwän-a-Moonyon nyēmwe-ε nímē mekií, nyéekudté alongé áde déemaá'. ⁵⁴ Kénzée awé adyéde echem yāl, amwé-ε nímēm mekií, ákūd alongé áde déemaá', měpuúd-te mó á epun é asóg. ⁵⁵ Ayāle echem yāl chō ekōñté ndyééd abé, nímēm mekií-ε mékonj mmíítéd abé. ⁵⁶ Kénzée awé adyéde echem yāl, amwé-ε nímēm mekií, alýagé adé ne me, me-ε nlyagé ndé ne mó. ⁵⁷ Titée awé akəə bonj bad bēbē á alongé, mó álómé me, mó akəə-ε bonj mbé á alongé. Melemlem néé kénzée awé adyéde

echem yāl, mébenlé abé á alongé. ⁵⁸ Né-óó, me-éé ndé ewele eche ebíde ádyōb. Meesaá nēngáne ewele éche abēn betaa bēndyēē, boŋ ké nē bēwé. Boŋ kēnzéé awé ádyē echem yāl abē á alongé á ngíndé ne ngíndé.”

⁵⁹ Yesue anhób nímén mésyāāl áde áyágté’áá á ndáb e mekáne e bad bé Israel á Kapenahum.

E’yale ábe Yesue é’pene’ alongé áde déemaá’

⁶⁰ Ade bad híin ábe behíde’áá Yesue bēwógé nímén mekan bēnhōb bán, “Adén ayáge álélé ahíd. Nzéé ahele ákob ene ndín e dyam?” ⁶¹ Yesue ambíi aá, bēnyonje áte áyāl eché, né-óó anláá bó aá, “Nē áwag nyé á yāl-ε? ⁶² Chán-nō nyéhōbpē áde nyényinnē Mwān-a-Moonyon apumme’ ambíd ámín wēe ámbídtē! ⁶³ Edāōdāŋ é Dyōb chōó ébage’ alongé. Ekob é yāl éesaá dyamdyam. E’yale ábe nílánjé nyé é’dii edāōdāŋ ne alongé. ⁶⁴ Boŋ ké nē, nyé donje á bad nyéedúbpeé.” (Bootya á pónde éche Yesue ábóótédé ayáged, ambíi bad ábe bēedúbé, abíi-’ε mod awé ášōm mó.) ⁶⁵ Ambád ahób aá, “Nén dōó ákásá boŋ nláá nyé méé modmod eéhēlēē-se ápe awēm káōŋ né echem Sāŋ abelé boŋ ápē áwēm.”

⁶⁶ Bootya ene pónde nē dēnkōŋ bad ábe behíde’áá Yesue bésóg mó ahíd, bétim-me ámbíd. ⁶⁷ Héé Yesue áse dtéé abē bembapee dyōm ne bébe aá, “Nyémpē nyéhede atim ámbíd-ε?” ⁶⁸ Simōn Petro ankwentén mó aá, “A-Sāŋ, wēe nzéé sékéé? Wε-éé ewóó e’yale ábe é’kō’ boŋ mod ákūd alongé áde déemaá’.” ⁶⁹ Sédúbpe sébíi-’ε bán, wε-éé edé Ane-awē-Asáá awē abíde wēe Dyōb.” ⁷⁰ Héé Yesue ákwentanné bó aá, “Eesaá mbále bán mpwede nyé bad dyōm ne bébe-yε? Boŋ ké nē, nyé mod nhóg adii mod a Satan.” ⁷¹ Judase, mwān a Simōn Iskariōde móó Yesue áhóbé’áá. Kénée ámbēē mbapee nhóg áfínté e bembapee dyōm ne bébe, mó ankē Yesue ntúré.

7

Yesue ne baányan

¹ Ambíd e nímén mésyāāl, Yesue akagé’áá mebwóg ne mebwóg á mbwóg e Galilia. Enkēdāŋgé ake á mbwóg e Judeya áyāle bad bé Israel behéde’áá mó awúu. ² Bōōb-pōó, Ngande e E’bem * e bad bé Israel embé benben. ³ Héé Yesue baányan bēlánjéé mó bán, “Etánjéné adén abwóg á hōm ahide, éke á mbwóg e Judeya ábel bad ábe behíde wε bényín menyáké nime ébeléé. ⁴ Mod eéhēlēē nsón á e’kōŋéd-te, nzé ahede aá móbyéen. Ngáne ébeléé nímén mekan mésyāāl ébel nkōŋsé ísyāāl níbii wε.” ⁵ (Ké Yesue baányan bēnkēndúbéé mó.) ⁶ Héé Yesue álánjéé bó aá, “Echem pónde eépédéé. Boŋ ne nyé, echen pónde edé pónde ésyāāl. ⁷ Nkōŋsé méeheléé-se níkōó nyé. Boŋ níkōó me áyāle mpanlad bó nímāb mewusé áte. ⁸ Nyébó nyékag á ngande. Méekaá áwed áyāle echem pónde eépédéé.” ⁹ Yesue amaá’áá ahób nē, abé abé á Galilia.

Yesue akii Ngande e E’bem á Jerusalem

¹⁰ Ambíd e pónde áde Yesue baányan bémáá ake á Ngande e E’bem, mómpē ankē áwed. Boŋ enkēnlúmédte yāl. Ankē nyaa eché bad bēnkēmbíi’ε ndín e mod eché ádíi. ¹¹ Benkamlεné bé Israel behéde’áá mó á ngande-té, bésédté bánken, “Héé múmó ádíi?” ¹² Afínté e ndun e mod eché embé á ngande-té wē, donje á bad behóbé’áá bán, “Adii mod

* **7:2** Ngande e E’bem: ebédéé ngande eché bad bé Israel bēbélé’áá ákamten pónde eché ábāb betaa bēdyéé’áá á e’bem-té áde bēbédé á ehyánje, áde behídté á Egipto.

a bwâm,” ábiníí-’ε bán, “Aáy, adoge bad dogén.” ¹³ Boη bó modmod békembídédtté yǎl áwéd áyǎle bébáá’áá bad bémbáá bé Israel.

¹⁴ Ade ngande ékwógé ape átínté, Yesue anké asól á Ndáb-e-Dyöb, ábootéd ayáged. ¹⁵ Yǎl enköm benkamlene áte bwâmbwam tâηgene áde ayáge. Né-’ó, bénsédéd bánken, “Chán anén mod ámwéde nímén mam mésyāal abíi áde éekii’ é á esukéle é mbéndé?” ¹⁶ Héε Yesue ákwentanné bó aá, “Ayáged áde ní’yágtéé déesaá ádém. Adíi áde mod awě alómé me. ¹⁷ Kénzée awě awémténé abel ngáne Dyöb áhedeé, ábīi ké ádém ayáge ahúú ne Dyöb ké’ε ahúú ne mmén. ¹⁸ Kénzée awě ahóbne eché kunze, abele nê áhede eche yǎl edúbé. Boη mod awě ahedte’ mod awě alómé mó edúbé, asáá nlém á abum, eesaá mod a metóm. ¹⁹ Eesaá mbále nén bán, Mosεε abagé nyé mbéndé-ye? Ké nê, nyé modmod eehidéé mbéndé éched. Cheé ékáá boη nyéhede me awúu?” ²⁰ Dóó ene ndun e mod ékwentanné mó bán, “Edáádāη é mbéb édé wε áte. Benzébadé béhede wε awúu?” ²¹ Yesue ankwentén bó aá, “Nsón nhóg míme mbélé, níkómté nyé moosyāal yǎl áte. ²² Mosεε ambé nyé mbéndé aá, nyéyage áben bán (kénéε édíi bán, saké Mosεε móombóotéd). Abēn betaa bóó bēmbóotéd). Né-’ó, nyéyage bad á Mbwe-mé-nkóme-áte. ²³ Nzé béyáge mod á mbwe-mé-nkóme-áte, ábel béebōō’ mbéndé e Mosεε, cheé ékáá boη nyéliηné me áyāle nídíde mod bwâm á mbwe-mé-nkóme-áte. ²⁴ Nyéekáádté dyam áde mbélé ngáne nyényiné, nyékaad ngáne éhednadté.”

Bán Yesue môdé Ane awě básiné-ye?

²⁵ Héε dóo donje á bad bé Jerusalem béhóbéé bánken, “Saá mod awě béhedeé awúu mó nén-ε? ²⁶ Nyénóné’, akanle bad á tâl e ékwéε, bad bémbáá béesaá-’áá mó dyamdiam aláa. Kapóg bébíi bán ne mbále, môdé Ane-awě-Béwógté-yōō! ²⁷ Boη éeheléε-se ébē nê, áyāle debíi bán pónde eché Ane-awě-Béwógté ápéé, modmod éebíi’ε wéε ábíde. Debíi wéε anén mod ábíde.” ²⁸ Yesue ambé áyágté’ á Ndáb-e-Dyöb. Ade áyágtéé dóó áchógté ehób ámín aá, “Eε, nyébíi me bwâm, nyébíi-’ε wéε mbíde. Meépedéé hén ne mmén. Ane awě alómé me adé mbále. Nyéebíi’ε mó, ²⁹ boη me pen mbíi mó áyāle áwē dóó mbíde, mó-’aá alómé me.” ³⁰ Ade áhóbé nê, béhédé’áá mó akób, boη modmod enkembánné mó ké ekáá á yǎl, áyāle eche pónde enkēmpaá. ³¹ Ké nê bad híin átínté ene ndun e mod béndübē mó. Béhóbé’áá bánken, “Ade Ane-awě-Béwógté ápéé, ábēl e’chemléd bé menyáké, míme nítóme míme anén mod ábélé-ye?”

Befarisia bélomé bad ákób Yesue

³² Befarisia bēnwōg née bad bēnyōngéé áte, béhóbéé nímén mekan tâηgene Yesue. Né-’ó bóóbe beprise bémbáá bēnlōm bembāledε ákób mó. ³³ Héε Yesue áhóbéé aá, “Ndíi ndé ne nyé, boη mwāmpin ní pónde mēsū ámbíd wéε ane awě alómé me. ³⁴ Ámbíd enê, nyééhéd me, boη nyéenyinné, wéε mébēε-’ε nyéehenlé ape áhed.” ³⁵ Nê dēmbēl benkamlene bésédte nhóg ne aníní bánken, “Héé anén mod múmó áhedeé ake, wéε syáné déehenlé mó anyín? Ahede ake á alonη á Grikia wéε ábēd bad bédíi á ebwóg áyáged bad bé Grikia-ye? ³⁶ Ahóbe’ aá deéhéd mó boη déenyinné mó. Aá déehenlé-’ε ape wéε móbēε. Cheé nê álúmtéé?”

E’díb bé mendib mé alongé áde déemad’

³⁷ Epun é asóg é ngande eche éntómtēn etógnén abé áyāle ene ngande émpē. Yesue antyéém ámín, dóó áchógté ehób ámín, áhóbé aá, “kénzée awě píid ékóbé áhyag áwēm áhye ámwé mendib. ³⁸ Kénzée awě adúbé

me, Kálag e Dyöb ehóbe aá, 'e'dib bé mendib mé alongé bébidē mó áte é'sobpe.' ” ³⁹ Edaðáðeñ éche Esáá chós Yesue áhóbé'áá. Chós bad ábe béndübē mó béntāngēññē akud. Ene pónde né Edaðáðeñ éche Esáá éēpēdēē wée ábē bad áyāle ene pónde ne Dyöb déélūmtēē ehúmé éche Yesue.

Bad békábnē áte á atón áde Yesue

⁴⁰ Donje á bad áfintē ene ndun e mod ábe bēnwōg nēe Yesue áhóbēe nímén mekan bēnhōb bán, “Ne mbále, anén mod adii nkal é'daðáðeñ awē āpč.” ⁴¹ Bad bēmpēe bēhóbé'áá bán, “Módé Ane-awē-Béwógté awē āpč.” Ké nē, bēmpēe bēhóbé'áá bán, “Ane-awē-Béwógté eéhēlēē-se abíd á Galilia. ⁴² Etéñléde á Kálag e Dyöb nén bán, Ane-awē-Béwógté ābid á túmbé e Dabid á dyad á Betelhem wée Dabide āmbídtē.” ⁴³ Né-óó, bad bēnkabén áte á atón áde Yesue. ⁴⁴ Donje á bad bēhédé'áá mó akób boñ modmod enkēmbánné mó ké ekáá á yāl.

Baámháá bé Israel béekwentēēé Yesue adúbe

⁴⁵ Káñne ásōg bembālede bé Ndáb-e-Dyöb bēntim wée beprise bēmbáá ne Befarisia. Héē beprise bēmbáá ne Befarisia bésedteé bó bánken, “Cheé ekásá boñ nyépeēene mó hén?” ⁴⁶ Héē ábē bembālede bēhóbēe bán, “Modmod eéhóbēē ndín é mam éche anén mod áhóbēe.” ⁴⁷ Dós Befarisia bésedteé bó bánken, “Nédē ane mod adogé káñne nyémpē-ye? ⁴⁸ Nyékényin nēe mod ambáá ké'e Farisia nhóg adúbpe mó? Ké nhóg eédúbpeé mó. ⁴⁹ Enén ndun e mod eebí' é mbéndé e Mose. Né-óó ebómán édé ne bó.” ⁵⁰ Farisia nhóg awē béchágé'áá bán Nikodemuse awē ansébé Yesue ake dé anyín, anláá bó aá, ⁵¹ “Eche syánē mbéndé eēbagēe kunze nén dékōgsen mod áde déekáadtēé mó, áwóglēn dyam áde ábélé.” ⁵² Ade áhóbé nē, bēntimtén mó bánken, “We ámpē ebíde á Galilia-ye? Héd áte á Kálag e Dyöb, wēnyin nén wē nkal é'daðáðeñ eebídeé á Galilia.”

Mmwaád awē akábé asón

⁵³ Ambíd enē moosyāal ansú áwe ndáb.

8

¹ Yesue pen ankē á Ekone é Menzab. ² Nēe bin é'sángé mbwēmbwe, antim āmbíd á Ndáb-e-Dyöb. Ndun e mod empē awē. Andyēé ásē ábootéd bó ayáged. ³ Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bēmpēēn mmwaád nhóg awē, awē békóbé nēe ákábēé asón á ndáb e e'wóngé. Bēntī ane mmwaád áfintē echáb, ⁴ boñ bēlāngē Yesue bán, “A-meléed, békóbé anén mmwaád nēe ákábēé asón á ndáb e e'wóngé. ⁵ A mbéndé eche syánē, Mosee anhób aá, enén ndín e mmwaád bēlūm chō meláá káñ awē, chán-nō we-'e éhóbé?” ⁶ Bēnsédéd mó nē áhii mó melám, ábel nén békóben mó awusé. Boñ Yesue anwúlén ásē, ábootéd bwēm atel á ndōb-tē ne ábē e'mii. ⁷ Ade bēbádnéné mó asēded, antí yāl ámín, aláá bó aá, “Nyé ké ahéé awē eébéle mbéb ábē mod a'só álúm mó meláá.” ⁸ Anwúlén mó ásē ámpē átelé' ábē bwēm á ndōb-tē. ⁹ Ade ábē bad bēwóge nē bēmbootéd ahíde nhógē-nhógē. Bad bēmbáá bós bēnsēbē ake, boñ bésad bēhíde'. Káñ ne á asóg Yesue mwēmpēn anlyāg, ane mmwaád-te abé atyéem áhed. ¹⁰ Ade Yesue áfíde yāl ámín, dós ásedteé ane mmwaád aá, “A-mmwaád nén, héé bad ábe bépēéne wē hén bédí? Modmod eélyagēé hén awē áhóbé aá bēwúu we-ye?” ¹¹ Ane mmwaád ankwentén aá, “A Sán modmod.” Héē

Yesue álanḡeé mós aá, “Né mǝmpē méehóbpé meé béwúu wε. Kǎg wε, boḡ weébēlē mbéb ámpē.”*

Yesue mǎdē e’nyinen bé ekide bé nkōḡsé

¹² Yesue anláá ábē bad ámpē aá, “Meé ndé e’nyinen bé ekide é’ bad bé nkōḡsé. Kénzée awē ahíde me, éekaá á ehintén-tē, boḡ ákūd e’nyinen bé ekide ábe é’bage’ alongé.” ¹³ Dóo Befarisia bélánḡeé mós bán, “Ebíde echoḡ yǎl mbóḡ, né-óó mbóḡ echōḡ eékobnedéé.” ¹⁴ Yesue ankwentén aá, “Kénee mmēn mbídeé echem yǎl mbóḡ, echem mbóḡ edé mbále, áyāle mbíí wée mbíde, mbíí-’ε wée nkagké, boḡ nyé, nyéebíí’ε wée mbíde, nyéebíí-’áa wée nkagké.” ¹⁵ Nyékaadte bad á nyaa e moonyoḡ. Meekáádtéé modmod. ¹⁶ Ké menkáád-te ké káádtén, echēm mbakú edé mbále, áyāle meekáádtéé ne mmēn, boḡ nkáadte, ne ane awē alómé me. ¹⁷ Néε béhúde ké nē áte, á mbéndé echēn, éténléde nén bán nzé bad bébe bébíde dyam mbóḡ, boḡ béhóbé melemlen mé dyam, né ene mbóḡ edé mbóḡ e mbále. ¹⁸ Nyébíí-óó nén bán nwóó mbóḡ ébe, mmēn ne mod awē alómé me, awē adé echem Sǎḡ.” ¹⁹ Héε dóo Befarisia bésedteé mós bán, “Héé sóó adíí?” Ankwentén bó aá, “Nyéebíí’ε me, nyéebíí-’áa ké echem Sǎḡ. Nzé nyēmbíí me, né nyēbíí kǎḡḡne echem Sǎḡ.”

²⁰ Yesue anhób ábén e’yale áde áyáḡteé á Ndáb-e-Dyōb-te, benben ne wée békoḡgeé mǎné. Boḡ modmod enkēnkóbpé mós, áyāle eche pónde echē békóbeé mós enkēmpaá.

²¹ Yesue anláá ábē bad ámpē aá, “Mǎkǎ, nzé mmaá-’ε ake, nyéēhēd me, boḡ nyéenyinné, né-óó nyéēwē áwen mbéb-te. Wée mébēē, nyéehenlé ape áhed.” ²² Héε bad bémbáá bé Israel bésedteé bán, “Ahóbe’ aá, wée mókéé aá syáné déehenlé ape áhed, múmó ahede yǎl awúu-yε?” ²³ Anláá bó aá, “Nyédíí bad ábe bébíde áse wén, boḡ me pen, mbíde ámín. Nyébíde á nkōḡsé wén, me pen, meebídeé á nkōḡsé wén.” ²⁴ Nē dóo ákǎá boḡ rílanḡé nyé meé, “Nyéēwē áwen mbéb-te. Nzé nyéedúbpe bán, ‘Ndíí Mod Awē Ndíí,’ né nyéēwē-’ε áwen mbéb-te.” ²⁵ Héε bésedteé mós bánken, “Nzé-módé edíí?” Dóo ákwentanné bó aá, “Nyaa e mod echē rílanḡé nyé se á mbooted meé ndé chóo ndíí. ²⁶ Nwóó mam híin ahób tǎḡḡene nyé, ne ákáad nyé. Boḡ mod awē alómé me adíí mod a mbále, mekan rímé rílanḡe-’áa nyé hén á nkōḡsé médíí mekan rímé ríwóge áwē.” ²⁷ Ade Yesue áhóbé nē, bénkēnsóḡtēnné bán Sáá awē adé ámín móo áhóbéé. ²⁸ Héε Yesue álanḡeé bó aá, “Pónde echē nyémadté Mwǎn-a-Moonyoḡ abane ámín, dóo nyébíí’ε bán, ‘Nde mod awē níhóbé meé ndé.’ Nyébíí-’ε bán, meébēlēē dyamdyam ne kunze echēm, boḡ dyam áde níhóbéé adíí dyam áde echem Sǎḡ áyáḡte me. ²⁹ Ane awē alómé me, adé-’ε ne me, eétedteé mmēmpen, áyāle mbēle’ mekan rímé mébóḡnéde mós.” ³⁰ Bad híin ábe bēnwōḡ néε Yesue áhóbéé rímén mekan, béndübē mós.

Nzéé adé sáa awē bad bé Israel?

³¹ Héε Yesue álanḡeé bad bé Israel ábe béndübē mós aá, “Nzé nyédíí nyéhíde’ adēm ayáge, né nyékōḡté ábēm bembapεε abé. ³² Né nyéēbíí mbále, né ene mbále éhūd-te nyé á mehaḡ-tē.” ³³ Bēnkwentén bán, “Sédíí nchyaátén míme Abrahame. Séébédéé-’áa ntǎḡ a mod mbéd. Chán-nō éhele éhóbé wée séebáá á mehaḡ-té?” ³⁴ Yesue ankwentén bó aá, “Ne mbále, nlánḡe nyé meé, kénzée awē abele mbéb adíí ntǎḡ a mbéb. ³⁵ Ntǎḡ eebáḡké á túmbé-te abé ne abé, boḡ mwǎn a túmbé, adíí mwǎn a túmbé

* **8:11** Ekud e kǎlag é’só éewóó’é échén epeḡ (7.53-8.11).

póndé esyāāl. ³⁶ Né-ǎǎ, nzé Mwān ahúdé nyé á mehan-tê, né dyamdyam déetédte nyé ntān ámpē. ³⁷ Mbíi meé nyédii nchyaátén míme Abrahamé, bon ké nê, nyéhede me awúu, áyāle nyééhēdēē ádēm ayáge ahíd. ³⁸ Nlānge nyé mekan míme echem Sān alúmté me. Nyé-’ε nyébele mekan míme echen sān álāngé nyé.”

³⁹ Bēnkwentén mǎ bán, “Abrahamé adii echēd sān.” Yesuε anláá bó aá, “Nzé nyēnkōn bān ábe Abrahamé abé, né nyébele’ mekan míme Abrahamé ábélé’áá. ⁴⁰ Mekan mésyāāl míme níkémbenlé rídii álāa nyé mbále echē níwógé wéε Dyōb. Kénê, nyéhede me awúu. Abrahamé eébele’áá, enén ndín e dyam. ⁴¹ Nyébele mekan míme echen sān ábeleé.” Bēnkwentén mǎ bán, “Dyōb dēmpen-εé séwóó néε echēd Sān, béēchyáa-’áa sé á asón.” ⁴² Dǎo Yesuε álāngéé bó aá, “Nzé Dyōb dēnkōn echen Sān abé, né nyédǎǎ me, áyāle níbidé wéε Dyōb ndé-’ε hén bǎǎb. Meépedéé ne nmēn, bon mǎ alómé me. ⁴³ Nzǎm echē ekǎǎ bon nyééhēdē’ me ehób awóg, edii nyééhēdēē ábēm e’yale awóg. ⁴⁴ Nyédii bán ábe echen sān, Satané, míme mewēmtén mǎ-’áá nyédǎǎ ahíd. Se á mbooted, adii ane awē awúe’ bad, eékwógnédéé mbále mbéd, áyāle mbále éesaá mǎ áte. Nzé akale metóm, né abele míme nsón áyāle adii nkal a metóm, abé-’ε sáá a metóm. ⁴⁵ Nyéedúbpéé me, áyāle nkanle nyé mbále. ⁴⁶ Nyé ahéé ahēle alúméd aá, mbélé mbéb? Nzé nkanle nyé mbále, cheé-ǎ ékǎǎ bon nyéedúbpé me? ⁴⁷ Kénzēé awē ahúú ne Dyōb, awóge eyale é Dyōb. Nzǎm echē ekǎǎ bon nyéewóglán edii, nyéesaá bán bé Dyōb.”

Bad bé Israel béekobéé ayáge áde Yesuε

⁴⁸ Héε ábē bad bé Israel bétimtanné Yesuε bánken, “Éesaá mbále bán, sēnkāl mbále áde séhóbé bán, edii mod a Samaria, edǎǎdǎn é mbéb édé-’ε wε áte-yε?” ⁴⁹ Ankwentén bó aá, “Edǎǎdǎn é mbéb éesaá me áte. Mbage echem Sān edúbé, bon nyépen nyéébāgēε me edúbé. ⁵⁰ Mmēn meéhēdtēē yāl edúbé, bon mod adé awē ahēde’ áá níkud edúbé, mǎ-’áá, abage mbakú echē etāngéné. ⁵¹ Ne mbále, nlānge nyé meé, kénzēé awē abele’ chōm-éε ní’yágteé, éewáá mbéd.” ⁵² Dǎo ábē bad bēlāngéé mǎ bán, “Bǎǎb dǎo sébii bán, edǎǎdǎn é mbéb édé wε áte. Abrahamé anwé, bekal bé’dǎǎdǎn bómpē bēnwē. Bon bǎǎb éhǎbē wéε mod awē adúbpé wε, éewáá mbéd. ⁵³ Echēd sān Abrahamé anwé. Ewémtné wéε mǎtōmē mǎ-yε? Bekal-bé-’e’dǎǎdǎn bómpē bēnwē. Nzé-módé wεwε éwēmtanné wéε módé?” ⁵⁴ Héε Yesuε ákwentanné bó aá, “Nzé nhēdte echem yāl edúbé, né échē edúbé éesaá dyamdyam. Echem Sān awē nyéhóbéé bán mǎ adé nyé sáá, mǎ abage me edúbé. ⁵⁵ Nyéébī’í é mǎ mbéd, bon mbíi mǎ. Nzé nhóbé meé meebíi’ é mǎ, né ndé nkal a metóm néε nyé. Bon mbíi mǎ, mbele-’ε mam míme áhóbéé. ⁵⁶ Echen sān Abrahamé ambé menyīnge aá, mǎōnyīn epun éche mépéé, annyīn-ne chǎ, abé-’ε menyīnge bwāmbwam.” ⁵⁷ Dǎo bésēdtéé mǎ bán, “Áde wéépēdēε móom mé mwé métáan, wéé mǎnyīné Abrahamé-yε?” ⁵⁸ Yesuε ankwentén bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé nén meé, byánán béchyāā Abrahamé, ‘Ndé.’ ” ⁵⁹ Áde ábē bad bēwógé nê, dǎo bēbóótédé meláá ahēd, álúm mǎ. Bon Yesuε ansǎǎm, abíd-te á Ndáb-e-Dyōb.

9

Yesuε achōnté mod awē béchyááné ndím

¹ Áde Yesuε átóméé, dǎo ányīné mod awē béchyááné ndím. ² Dǎo ábē bambapεε bésēdtéé mǎ bán, “A-meléed, mbéb míme nzéé níkáǎ bon

béchyáá anén mod ne ndím? Mbé́b nímē mwēn-ε, káa níme sáá bó nyan?”³ Yesue ankwentén bó aá, “Saké níme mbé́b níkás, saá-kaá níme sáá bó nyan. Boṅ nén ábénlédé ábél ngíne e Dyǒb ébíd áwéd áwē yál. ⁴ Ngáne bín é’díi ényínnéé ámín, detáṅgéné débél nsón níme ane awě álóomé me. Ehíntén ékwógé ape áde mod éehenlé nsón abel. ⁵ Bǒǒb áde nídíi á nkǒṅsé, me-εé ndé e’nyínen bé ekíde bé nkǒṅsé.” ⁶ Ade Yesue áamá ahób nê, ansob aléed á ndǒǒb, atób dó boṅ áwǒgtē ane mod a ndím á mǐd, ⁷ álǎṅgē mó aá, “Kǎg, éwobe e’só á etoṅ é Silom” (ádê dǐn ádé nén bán, “Bélómé”). Né-ǒǒ, ane mod ankě, áwǒbē-’ε mǐd. Antím ámbíd, anyínne’.

⁸ Héε bad ábe bémbíi mó ne bad ábe bényínaá ngáne áchóméé bwēm, bésedteé bán, “Saá anén mod ayǒgké adyεε ásē, áchómē bwēm-ε?” ⁹ Donḡe dénhǒb bán, “Mǒdê,” ábíníi-’ε bán, “Aáy! Awágne mó wágnén.” Boṅ ane mod mwēn anhób aá, “Mmēn-εé ndé.” ¹⁰ Dǒǒ bésedteé mó bán, “Chán-nǒ émwédé abooted dé anyínen?” ¹¹ Ankwentén bó aá, “Mod awě béchǎgēé bán, Yesue, antób elǒǒb, awógéd me chǒ á mǐd, aláá-’ε me aá níke á etoṅ é Silom, níke níwobe mǐd. Né-ǒǒ, menkě. Awobe áde níwǒbpé mǐd, níbootéd-te anyínen.” ¹² Bēnsedéd mó bán, “Héé ane mod adíi?” Ankwentén bó aá, “Meebíi’ε.”

*Befarisia béhédé áte ngáne
Yesue áchǒṅtē mod a ndím*

¹³ Bēnkéén ane mod awě ankwě ndím wée Befarisia. ¹⁴ Epun éche Yesue ántǒbpē elǒǒb ánēdē-’ε ane mod mǐd áte, ébédéé Mbwe-mé-nkóme-áte. ¹⁵ Befarisia bēnsedéd ane mod awě ankwě ndím ámpē bánken, “Chán émwédé abooted dé anyínen.” Héε álǎṅgēé bó aá, “Antób elǒǒb awógéd me á mǐd. Ade níwǒbpé e’só, níbootéd-te anyínen.” ¹⁶ Hê dǒǒ donḡe á Befarisia béhóbéé nén bán, “Anén mod awě abelé ádén dyam, eéhēlē-εe abé mod awě Dyǒb álóomé, áyále eékoṅgēé mbéndé e Mbwe-mé-nkóme-áte.” Boṅ ábíníi-’ε béhóbé’áá bánken, “Chán mod a mbé́b áhēlese ábelé’ échén ndín e menyáké?” Nén dēmpéén nkabén átíntē echáb. ¹⁷ Né-ǒǒ, Befarisia bēnsedéd ane mod ámpē bánken, “Ngáne éhóbé wεé mǒbelé boṅ ényínne’, cheé éwóó ahób á yál eché?” Héε ane mod ákwentanné bó aá, “Adíi nkal é’dáǒdǎḡ.”

¹⁸ Ké nê, bad bé Israel bēnkēndúbéé bán, ane mod ansébé ndím akwe. Nê dēmbēl bēnchēlé sáá bó nyan. ¹⁹ Bēnsedéd bó bánken, “Nyéé nyéchyáá anén mod awě nyéhóbé bán, béchyáá ne ndím-ε? Chán-nǒ ébénlédé boṅ anyínnē bǒǒb?” ²⁰ Dǒǒ sáá bó nyan békwentanné bán, “Sébíi bán awed mwǎn mǒdê, sébíi-’ε bán bēnchyáá mó ne ndím. ²¹ Boṅ séekoó’ε abíi ngáne ámwédé anyínen, séebíi-’áa mod awě abelé boṅ anyínnē’. Nyésedte mó, eésaa mwéndem, mwēn áhób.” ²² Bēnhǒb nê áyále bebáá’áá bad bé Israel. Bad bé Israel bēnhǒb bán, kenzéé awě adúbpé aá Yesue mǒdê Ane-awě-Béwǒgté, bėnan mó á ndáb e mekáne. ²³ Nê dǒǒ dēnkǎḡ boṅ sáá bó nyan béhób bán, “Nyésedte mó, eésaa mwéndem, mwēn áhób.”

²⁴ Héε ábē bad bé Israel béchēnléé ane mod awě Yesue ándídtē bwám ngen éché élónténé ébe, boṅ bēlǎṅgē mó bán, “Kǎl echoṅ mbále á dǐn á Dyǒb. Sébíi bán anén mod awě achǒṅtē wε adíi mod a mbé́b.” ²⁵ Dǒǒ ane mod átímtanné bó aá, “Meebíi’ε me ké adé mod a mbé́b ké’ε eésaa. Dyam ahǒg áde níbíi, ádé nén, menkwé ndím boṅ bǒǒb nnyínnē’.” ²⁶ Héε bésedteé mó bánken, “Cheé ámbenlé boṅ ébootéd anyínen?” ²⁷ Ankwentén bó aá, “Mmaa nyé aláa boṅ kénê, nyéedúbpéé

me. Cheé nyéhedeé bán níláa nyé ámpē? Nyémpē nyéhede' ábē bembapēē abé-yē?" ²⁸ Hée bésyāá' é mó, bēhōbē bán, "Wē-ε-ε edé mbapēē awē ane mod. Sédii bembapēē ábe Moseē. ²⁹ Sēbíi bán, Dyōb dénhōb wēē Moseē, boj sébíi' é wēē anén mod pēn ábíde." ³⁰ Ane mod ankwentén aá, "Nén adé nkōmtēn ní yāl áte. Nyéébíi' é wēē ábíde, boj kénē abelé nnyínne". ³¹ Debíi bán, Dyōb déekwentánné mekáne mé bad bé mbéb, boj akwentan mekáne níme bad ábe bébage mó edúbé, bébelé-'ε mam níme áhedéé. ³² Taase nkōjsé míbootad mod eéwōgēē mbéd, bán mod abelé mod awē béchyááné ndím anyínne". ³³ Nzé anén mod awē achōjté me enkēmbé mod a Dyōb, né eéhele'aá-se ábel enén ndín e dyam." ³⁴ Dōo ábē bad békwentánné mó bán, "Béchyáá wē á mbéb-te, ékwōg-ke á mbéb-te, boj bōob éhedé sé ayáged-ε?" Hée dōo bébídté mó á ndáb e mekáne.

Ndím e edáádā

³⁵ Ade Yesue áwógé bán bébídté ane mod awē ánchoódté á ndáb e mekáne, anhed mó. Ade ányíné mó, ansédéd mó aáken, "Edúbpé Mwān-a-Moonyōj-ε?" ³⁶ Ane mod antimtén mó aá, "A-Sáj nzéé adé Mwān-a-Moonyōj, láá mé ábel nén ndúbe mó?" ³⁷ Yesue anláá mó aá, "Emaá mó anyín, nyúmā-'aá nyékale' nén." ³⁸ Hée ane mod áhóbéé aá, "A-sáj, ndúbpé!" Abwōg-ke mebóbōj ábe mó edúbé. ³⁹ Yesue anhób aá, "Mpedé á nkōjsé wēn, ákáad bad ábel nén bad ábe békwdé ndím bényínēn, ábe bō-'ε bényínne', békwe ndím."

⁴⁰ Ade donje á Befarisia ábe bōobe Yesue bémbē áhed béwógé nē, bēnsédéd mó bánken, "Sédúbpé bán, weehōbēé wēé sémpē sēkwedé ndím?" ⁴¹ Yesue anláá bō aá, "Nzé nyēnkwe ndím, né mbéb méesaá nyé á yāl. Boj bōob áde nyéhóbéé bán nyényínne', mbéb nídíi níde nyé á yāl."

10

Ngan e Nnōn a ndyōj ní mbód ne éche mbód

¹ Yesue anhób aá, "Ne mbále, nlānje nyé mēé, kenzéé awē eépoó á mmwe mé abem á mbód, boj átim achágé pēd empée, adii nchíb, abé-'ε mod e ewúēn. ² Mod awē apoo' á mmwe mé abem mādé Nnōn a ndyōj ní mbód. ³ Mod awē anōne abem adibnad mó ekob. Acháge mbód téé ne dīn, ábidnē-'ε chō. ⁴ Abídné-'aá chō, atómén chō, chō-'ε éhídé mó, áyāle ébíi éche ehób. ⁵ Boj éché mbód éehídéé nken mbéd. Ebelé' ébāā' mó á yāl báán, áyāle éecheméé éche ehób." ⁶ Yesue ankalé bō enén ngan boj bēnkēnsōjténné.

Yesue ad móo módē Nnōn a ndyōj ní mbód a bwām

⁷ Né-ó, Yesue ambád ámpē aá, "Ne mbále, nlānje nyé nén mē-ε-ε, mēē ndé mmwe mé ekob wēē mbód époo' é. ⁸ Byánán mēpē, bad bésyāā ábe bésébpé apē bébédeé bechíb ne bad bé ewúēn, boj mbód éekēnwógénné bō. ⁹ Mē-ε-ε ndé ekob. Kenzéé awē apoo' áwēm, ákūd e'soosōj. Asōl, abídtē ésebán mod atagte mó. Akud-te kéchéé éche áhedéé. ¹⁰ Nchíb apag dāsō áchíb, áwúu ne ábébed. Mpedé ábel boj békud alōngé áde álóné mbon. ¹¹ Mē-ε-ε ndé nnōn-a-mbód a bwām. Nnōn-a-mbód a bwām adé mbojsén áwé á nló níme éche mbód. ¹² Mod awē bétéde á nsón tédén, ánōn mbód, áde mwēn éesaá nnōn-a-mbód, áde éesaá-'aá nwóo-mbód, ányínéé nyínén nēē ngā ehúé' é, áchēnē mbód, atóm mehéle. Ene pōndé

dóo ngə ɛsogɛɛ mbód, échiníí-'ɛ épántéd áte. ¹³ Ane mod atóme mehélé áyāle adii mod awə bétédé á nsón tédén, eewōnɛɛ éché mbód pónde. ¹⁴ Mée ndé nnən-a-mbód a bwām. Mbíí echem mbód, échem mbód-te ébíí me. ¹⁵ Melemlem nê dóo Titée ábíí me, me-'ɛ mbíí mó. Mbõñséné-'ɛ áwé á nló míme échem mbód. ¹⁶ Nwóó-'ɛ mbód émpɛe éche ɛsɛ́ á abem-tê wén, ntəngéné chómpɛ apɛɛn, chómpɛ éwōg échem ehób, né-ɔ́, abem débɛ ahóg, nnən-a-mbód-te nhóg. ¹⁷ Titée adəə me, áyāle mbõñséné áwé ábel níkud ádɛm alongé ámbíd ámpɛ. ¹⁸ Modmod eekobnɛɛ me ádɛm alongé, boñ mbage dó ne mmèn. Nwóó ngíne ábe ádɛm alongé, nwóó-'ɛ ngíne átéd dó ámpɛ. Nén dóo Titée alángé me aá mbɛl."

¹⁹ Abén e'yale ábe Yesue bɛmpɛɛn nkabén áfinté e bad bé Israel ámpɛ. ²⁰ Bó bad híin béhóbé'áá nén bán, "Edəəɔɔn é mbéb édé mó áte, apedé mɛn. Chán nyéhɛle nyéwōglān mó?" ²¹ Boñ bɛmpɛe béhóbé'áá bán, "Mod awə edəəɔɔn é mbéb édíí áte eehóbéé échén ndín e mekan. Edəəɔɔn é mbéb éhɛle ébɛl mod awə akwedé ndím anyínɛn-'ɛ?"

Bad bé Israel bɛbáá Yesue á yā

²² Ngande e Nnamed ní Ndáb-e-Dyõb ékóbté'áá á Jerusalem. Nén ábédé á pondé éche ahéb ábágkɛ bwám bwam. ²³ Yesue ahyómmé'áá á abepé á Ndáb-e-Dyõb áde béchágé'áá bán Abepé áde Solomonɛ. ²⁴ Bad bé Israel bɛnləñnéd mó, bɛsɛdté mó bán, "Pónde ehéé wɛwɛ wésōgkɛ sé abane á edibelónéé-te? Nzé wɛ-ɛɛ edé Ane-awə-Béwógté, épanléd sé áte." ²⁵ Yesue ankwentén aá, "Mmaá nyé aláa, boñ nyéedúbpeé. Nsón míme mbɛlɛé á dín áde awɛm Titée, mɛn mbíide me mbóñ. ²⁶ Boñ nyéedúbpeé áyāle nyéesaá échém mbód. ²⁷ Echem mbód éwóge échém ehób. Mbíí ch́, ch́-'áá éhíde me. ²⁸ Mbage bó alongé áde déemaá', béewaá-'áá mbéd. Modmod eéhɛlɛɛ-sɛ ásoɡ bó áwɛm mekáá. ²⁹ Chóm eché awɛm Titée ábágé me étómé chóm ɛsyā́l, * modmod eéhɛlɛɛ-sɛ ásoɡ bó á mekáá míme Titée. ³⁰ Sé Titê sɛdii mod nhóg."

³¹ Bad bé Israel béntéd meláá ámpɛ álúm Yesue. ³² Boñ anláá bó aá, "Nlúmté nyé ekud é nsón ní bwām éche ébíde ne echem Sáj. Nyéhɛde me meláá álúm, áwúu me. Mmɛ nsón ríhɛé nyéhɛdeé me meláá álúmen." ³³ Dóo békwentanné bán, "Sééhɛdɛɛ wɛ meláá álúm áyāle nsón ní bwām míme ébélé. Boñ sélúme wɛ meláá áyāle ɛsyáá Dyõb." ³⁴ Yesue anláá bó aá, "Ngómɛ éténlédé áwɛn Kálag e Mbéndé nén bán, Dyõb áhóbé aá, 'Nyédii myõb.' ³⁵ Debíí nén bán, eyale é Dyõb éekwagkɛ. Dyõb dɛnchəg bad ábe ánlómɛnné éché eyale aá bédii myõb. ³⁶ Me-ɛɛ Dyõb ánámte boñ álóm-me á nkõñsé, chán-nō nyéhɛle nyéhóbé bán, nsyáá Dyõb áyāle rítúmé ahób meé ndii Mwān a Dyõb? ³⁷ Nzé meébɛlɛ nsón míme Titée, nyéedúbpe me. ³⁸ Boñ nzé édé nén bán mbele mó, nyédúbé míme nsón ké nyéedúbpe mmèn, ábel nén nyébíi nyésõntɛn-ne ngen póg ne ɛsyā́l nén bán, Titée adé me áte, me-'ɛ mbé mó áte ngen póg ne ngen ɛsyā́l."

³⁹ Mmɛn mam míme ánhõbpɛ mɛmbɛl bɛnwanén mó akób ámpɛ, boñ ámbíd bó á mekáá.

⁴⁰ Ámbíd enê, Yesue antim ámbíd á pɛd e edib é Jodan eníní, á abwóg á hõm wée Jonɛ, Ndusɛnɛ ádúsánnáá bad, ádyɛ́ áhed. ⁴¹ Ndun e mod epagɛ'áá áwɛ. Ábɛ bad béhóbé'áá bán, "Jonɛ, Ndusɛnɛ eébele'áá menyáké

* **10:29** Chóm eché awɛm Titée ábágé me étómé chóm ɛsyā́l: donge á kálag dé'só áwóó Titée awə abagé me bó, atómé chóm ɛsyā́l.

bon kéchéé éche áhóbé tângene anén mod édé mbále.”⁴² Né-óó, ndun e mod eché embé áhed, endúbé Yesue.

11

Kwééd eche Lazarose

¹ Mod nhóg ambé awé béchagé'áá bán Lazarose, akönlé'áá. Lazarose ne baányan bé bebaád, Maria ne Mataa bédyéé'áá á dyad á Betani. ² Anén Maria awé mwānyan Lazarose akönlé'áá, mô anwógéd Yesue dyóg dé elod é bwām á mekuu, bon apinnéd échē esid. ³ Né-óó, Maria bó Mataa bó bénlōm nsal wée Yesue bán, “A-Sán, awon nsón a nlem akonle’.” ⁴ Ade Yesue áwógé nímén nlébtéd anhób áá, “Mmén nkle méesógké ne kwééd. Nén ábénlédé ábe Dyōb ehúmé, ábel bon Mwān a Dyōb ákud edúbé.” ⁵ Yesue andōn Mataa, Maria ne Lazarose. ⁶ Ké nê, áde áwógé bán, Lazarose akonle andii ambé wée ámbēē e'pun é'be. ⁷ Héé álānggé ábē bembapēe áá, “Détim ámbíd á Judeya.” ⁸ Dóó ábe bembapēe bélānggé mó bán “Ameléed, kine saá áwed dóó bad béhéde'áá we meláá awúen súútán'ε?” ⁹ Yesue ankwentén bó áá, “Eesaá mbále bán müte níwóó dyóm á háwa ne ébe-ye? Bad ábe békag müte béekwagké áyāle bédé ne ane awé adé e'nyinen bé ekide bé nkōnsé. ¹⁰ Bon nzé békag nkuu, dóó békwagké áyāle e'nyinen bé ekide béesaá.” ¹¹ Ade Yesue áamá áhób nén ambád ámpē áá, “Awéd nsón Lazarose akúne, bon nkag mó anyem ásē.” ¹² Abē bembapēe bénlāá mó bán, “A-Sán, nzé akúne né ádyéé bwām.” ¹³ Yesue áhóbé'áá nén áyāle ambíí áá, Lazarose awédé, bon ábē bembapēe bēnwēmtēn bán, áhóbe áá, akúne kúnén. ¹⁴ Né-óó, Yesue ampanléd bó áte áá, “Lazarose awédé,¹⁵ bon á yāl echēn, ndé menyinge nén meé meebédeé áhed ábel bon nyédúbe. Syáné dékag-kóó áwed bōōb.” ¹⁶ Héé dóó Tomase (awé bēnchuu'ε bán, Nhéd) álānggé baáb bembapēe áá, “Syáné ámpē dékag áwed ábel bon nzé kwééd chó edé déwê ne Meléede.”

Yesue mó adé mpuu ne alongé

¹⁷ Bōōb-póó, áde Yesue ápédé á Betani, antán nēé bémáá Lazarose alíme. Ene pónde né nímē ndim ríkēbē á son-tē e'pun é'niin. ¹⁸ Bootya á Betani ápe á Jerusalem ábédé dyam máyl mébe. ¹⁹ Ekud é bad bé Israel ényhē wée Mataa bó Maria áwenned bó áyāle kwééd eche awab mwānyan. ²⁰ Ade Mataa áwógé bán, Yesue ahúe', anké mó abomen á nzii, bon Maria anlyóg á ndáb. ²¹ Dóó Mataa álānggé Yesue áá, “A-Sán, nzé wembé hén né mwānned eewédeé. ²² Bon ké nê, mbíí meé ké bōōb kéchéé éche ésedté Dyōb, Dyōb débé we.” ²³ Yesue anláá mó áá, “Mwānyon ábē á alongé ámpē.” ²⁴ Mataa antimtén mó áá, “Mbíí meé ápuú á pónde e mpuu mbwe mé asóg.” ²⁵ Dóó Yesue alānggé mó áá, “Me-εé ndé mpuu né alongé. Nzé mod adúbpé me, ké anwé, ábē abé á alongé. ²⁶ Kénzéé awé adé á alongé bon adúbé-ε me, éewáá mbéd. Edúbpé né-ye?” ²⁷ Héé Mataa ákwentanné áá, “Éε, A-Sán, ndúbpé meé we-εé edé Ane-awē-Béwógté, Mwān a Dyōb awé Dyōb áhóbé áá, ápē á nkōnsé.”

Yesue achii

²⁸ Ade Mataa áhóbé nê, antim ámbíd, áké áchōg mwānyan Maria kun, aláá mó áá, “Meléede adé hén, asēdte-ε we.” ²⁹ Ade Maria áwógé nê, anhidé ásē mehélé, áke atán Yesue. ³⁰ Bōōb-póó, Yesue enkēmpaá asól á dyad-tē, andii ambé wée Mataa ántānné mó. ³¹ Ade bad bé Israel ábe

bébéde á ndáb-te ne Maria áwenned mós, bényíné néε ábíde á ndáb-te ne mehélé, anyagte á son, bénwémten bán, akag achii. Né-óó, bénhíd mós.

³² Ade Maria ápedé wée Yesue ámbēē bon anyín mós, ankwě mós á mekuu, ahób aá, “A-Sán, nzé wembé hén, né mwánned eewédeé.” ³³ Anyín áde Yesue ányiné néε Maria áchyeé’é, anyín-ne néε bad ábe bénhíd mós béchyeé’é, ngal enkonned mós, átág-ke áte á nlém-té bwámbwam. ³⁴ Ansédéd aaken, “Héé nyélimmé mós?” Bēnkwentén bán, “A-Sán, hyě ényín.” ³⁵ Yesue anchii. ³⁶ Héε bad bé Israel béhóbéé bán, “Nédē ankōŋ mós adəŋ-óó!” ³⁷ Bon bós donge á bad bénhōb bán, “Ngómē ambēl mod awé ankwε ndim ányinne. Eéhele’áá-se ábel Lazarose eewág-ε?”

Yesue apuúdté Lazarose

³⁸ Ngal enkonned Yesue á nlém ámpē. Né-óó, ankě á son. Ene son ebédēε son eché bépwógé aláá áte, bon békútén chós nsəl ne aláá. ³⁹ Héε Yesue álāngéé ábē bad aá, “Nyéhūd ádē aláá.” Dóó Mataa, mod awé awédé mwányan ahóbéé aá, “A-Sán, ndim mémád abooted dé achum bōob áyāle ríkídémbé á son-té bōob e’pun é’niin.” ⁴⁰ Dóó Yesue álāngéé mós aá “Meelāngéé wε mēé nzé edúbpé né wěnyín Ngum e Dyōb-ε?” ⁴¹ Né-óó, ábē bad bénhūd ádē aláá á nsəl ní son. Dóó Yesue ánóné ámín bon ahōbē aá, “A-Tē, nságnéné wε áyāle éwógé mε mekáne. ⁴² Mbíí mēé eyōgké mε mekáne awóg, bon nhōbe nén ábel bon ábén bad ábe bédé hén bédúbe bán, wε-εé elómé mε.” ⁴³ Ade ámáá ahób nē dóó áchógté ehób ámín bon áchēnlē Lazarose aá, “A-Lazaros, bíd áwed!” ⁴⁴ Ane mod awé ammád awé abíd-te áwed. Mbóm éche bēnkaánné mós mekuu ne mekáá ne tumbé eché bēnkaánné mós é’só, émbē ébē mós á yāl. Yesue anláá bós aá, “Nyéhune mós ábē bwēm á yāl, akag.”

Béhaške Yesue

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Bad bé Israel ábe bēnkě Maria á mewenned bényín mekan níme Yesue ámbenlé, béndübē-ε Yesue. ⁴⁶ Bon bós donge á bad bēnkě Befarisia atán, béléá bós mam níme Yesue ábélé. ⁴⁷ Héε beprise bémháá ne Befarisia béchénlé mbom ní káánsel. Bénhōb bán, “Cheé débēnlé bōob? Detāngéne dyam abel áyāle anén mod abele menyáké bwámbwam! ⁴⁸ Nzé detédté bán, ákéene nímén mekan á’sō né moosyál ádübé mós. Nzé moosyál adúbpé-ε mós, né bad bé Roma bépě, békōbēn-ne syánē eched Ndáb-e-Dyōb, békōbēn-ne syánē ádēd alon.” ⁴⁹ Dóó mod nhóg átínté echáb awé béchágé’áá bán Kaifase, awé abédé prise ambáámbáa nímmē mwě, ahóbéé aá, “Nyéebíí’é dyamdyam. ⁵⁰ Nyéenyínéé nén bán ébóó bán, mod nhóg áwé á nló ní moosyál tómaa alon ásyāāl ábóó?” ⁵¹ Kénée ahóbé’áá nē, saké nímmē mewēmtēn mēn móó ahóbne’áá nē. Ngáne abédé prise ambáámbáa nímmē mwě, ahóbé’áá dyam áde débēnléd, á’sō é’póndé, aá Yesue áwε á nló ní bad bé Israel. ⁵² Saá-kaá á nló ní bad bé Israel bēnpēn, bon kōŋne álad bad bé Dyōb bésyāāl ábe bémáá ahēnted áte hōm ahóg, ábel bēbē mod nhóg.

⁵³ Bootya échē epun bad bémháá bé Israel bēmbootéd Yesue ahəge, áwúu mós. ⁵⁴ Nén dēmbēl Yesue eebíde’áá á nhéné ámpē átínté e bad bé Israel. Bóobe ábē bembapεε bēnhidé békē á dyad áde béchəgeé bán Efrem, bēdyēε-ε áwed. Adē dyad abédé bēnben ne ehyanje. ⁵⁵ Póndé e ngande e Nnyíme-ámin émbēnben. Né-óó, bad hín bémbíde myad ne myad, békē á akuu á Jerusalem áwobe échab yāl ngáne mbéndé e Mosεε éhédé’áá,

áboŋsen ngande e Nnyíme-ámín. ⁵⁶ Abé bad bé Israel bémbē béhéde Yesue. Ade beládné á Ndáb-e-Dyöb bésédté'áá, nhóg ne aníní bánken, “Chán nyéwémténé, nyédúbpé bán, áhye ngande-ye?” ⁵⁷ Beprise bémbáá ne Befarisia béntómēd ehángé bán, kénzéé awē anyíné Yesue áhye áláa bó, ábel boŋ békōb mó.

12

Béwógté Yesue á Betani

(Mat 26.6-13; Mak 14.3-9)

¹ Ade ngande e Nnyíme-ámín élyógé e'pun ntóob, Yesue ankē á Betani wēé Lazarose awē ámpuúdté ádyéé'áá. ² Bēmbelé Yesue ndyééd áhed. Mataa mó antómēd ene ndyééd. Lazarose ambé nhóg áfínté e bad ábe bóobe Yesue bébéde á tébele ádyé ndyééd. ³ Héé Maria átédé epom é dyög dé elod á bwám áde álélé nkun bwámbwam. Adé dyög bébénlé dó nád.* Anwógéd Yesue á mekuu, apíné-'e mó mekuu ne échē esid é nló. Elod é bwám énlāg ndáb áte esyāál. ⁴ Dóo Judas Iskariode, mbapere nhóg awē émbēē bán mó āsōm Yesue áhóbéé áá, ⁵ “Cheé bēnkēnsómme ádén dyög, bétéd mímén mōné békē bébē betóótōkē bé bad? Béhéle'áá-se bésóm áde dyög dyam-éé áde nsábe ní mwē nhóg.” ⁶ Judase anhób nē, saké áyāle abédé betóótōkē bé bad ngal, boŋ áyāle abédéé nchīb. Ngáne abédé mod awē awánládtáá bóbōo ekwe é mōné, ayōgké'áá mōné atéd ámbíd. ⁷ Boŋ Yesue anhób áá, “Tédé mó, ákoo áde ályógé áse ábel boŋ ábenled dó mbwe níme bélimēē me. ⁸ Betóótōkē bé bad bédé ne nyé pōndé téé boŋ me pen méebáá ne nyé pōndé ésyāál.”

Béhagke Lazarose

⁹ Ene pōndé-óó, bad bé Israel híin bēnwōg bán, Yesue adé á Betani. Né-óó, bēnkē áwed. Saké Yesue mwēmpen mó ankēŋ boŋ békē áwed, boŋ bēnkē Lazarose anyín awē Yesue ámpuúdté. ¹⁰ Né-óó, Beprise bémbáá béhāgké'áá kóshne Lazarose áwúu mó, ¹¹ áyāle bad bé Israel bétédte'áá bó, bédúbpé Yesue. Béndúbē Yesue áyāle dyam áde dēmbenléd ne Lazarose.

Yesue asólé á Jerusalem née kōŋ

(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Néé bín é'sánjé, ndun e mod echē enhyē á Ngande e Nnyíme-ámín bēnwōg bán Yesue apag á Jerusalem. ¹³ Hē dóo bésélé e'kikag é' mii boŋ békāg mó abomen á nzii. Béhāgé'áá e'saad bán, “Hosána! Nnam níbē ne ane awē apedé á dīn áde Sāngwéé. Nnam níbē ne kōŋ e bad bé Israel!”

¹⁴ Yesue ankūd etum é ésel, ádíí-'e chó. Nén dēmbenléd ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

¹⁵ “A-bad bé Zayon, nyéebáá', nyénōne' echen kōŋ ehúé', edíídé-'e etum é ésel.”

¹⁶ A pōndé echē mímén mekan mébénlédé, bembapere ábe Yesue bēnkēnsónténné. Boŋ áde Yesue ámpuúé ne ehúmé é Dyöb, dóo bēnchemmé bán mam níme mébénlédé tāngene Yesue móo mēntenléd, á yāl echē.

¹⁷ Ndun e mod echē embé ne Yesue áde áchénlé Lazarose á soŋ-tē boŋ ápuúdté mó, embé ékalé' mímē nkalan. ¹⁸ Né-óó ndun e mod enkē Yesue abomen áyāle ábén e'chemléd bé menyáké ábe ámbenlé. ¹⁹ Héé Befarisia

* **12:3** Nád: Nád edii mbonja echē ewóó elod é bwám eche bébenléé mōg mé elod é bwám.

bélángeé nhóg ne aníní bán, “Nyénone! Káñne bɔɔb deéhéléé dyamdyam abel. Nkòñsé ñsyāāl ñhide mó.”

Bad bé Grikia béhede Yesue

²⁰ Donje á bad bé Grikia bémbē átintē e bad ábe bēnkē ngande e Nnyíme-ámín á Jerusalem, áke dé abe Dyòb edúbé. ²¹ Bēmpē wée Filibē. Filibē awē ambíd á dyad á Betsaida á mbwóg e Galilia. Bénlāā mó bán, “A-Sán, sēdāó Yesue anyín.” ²² Filibē ankē Andreyā aláa. Dóo bó bad bébe békíí Yesue aláa. ²³ Yesue ankwentén bó aá, “Póndé epedé echē ehúmé e Mwān-a-Moonyon énnýnēdtē. ²⁴ Ne mbále, nlánge nyé nén meé, mbum e ngun póg edíí mbum e ngun póg, káñ né bēwéné chó á ndɔɔb-tē bonj ewé. Ewāg-kāa, bonj echyāá mbum é ngun émpēe éche ébúú áte. ²⁵ Mod awē adāó adē alongé, ābōd dó. Mod awē mó-’ε akáó adē alongé, á nkòñsé-te wén, ākás dó á alongé áde déemaá’. ²⁶ Kénzée awē abenle me, atáñgéné awēm mbaledé abé. Ké héé-’ε wée ñdíí, awēm mbaledé atáñgéné abé áhed. Echem Sán ābē-’ε kénzée awē abenle me edúbé.

Yesue ahóbé tñngene eche kwééd

²⁷ “Bɔɔb-pɔɔ, nlém ñtage me áte. Cheé-ō méhōbpē? Nhōb meé, ‘A-Tē, weémwāg-se metake ñime méhúé’ métán me-yε?’ Aáy, méehōbpé nē, áyāle enén póndé e metake chō ekáó bonj ñpag wén. ²⁸ A-Tē, lúmed echōñ ngum.” Héé ehób ébídéé á Dyòb nén bán, “Nlúmté echēm ngum, mēlūmēd-te chó ámpē.” ²⁹ Ene ndun e mod echē embé áhed enwóg échē ehób. Bénhōb bán dyòb dóo ákúme áte. Bad bēmpēe bénhōb bán, ángel chó ehóbé áwē. ³⁰ Yesue anlāá bó aá, “Áyāle echēn dóo échén ehób ébídé, saké áyāl echēm. ³¹ Póndé epedé echē Dyòb dékāādtē ñmēn nkòñsé. Nkamlēn ñime nkamlēne á nkòñsé mékwē bɔɔb. ³² Bonj áde bēmadté me anyen ámín, mēdōl bad bésyāāl áwēm.” ³³ (Yesue anhób nē álúmed ndín e kwééd echē áwēē.) ³⁴ Ndun e mod echē embé áhed enkwentén mó bán, “Sēwógé á mbéndé-te bán Ane-awē-Béwógté ābē á ngíndé ne á ngíndé. Chán-nō éhóbéé wée ‘Bétáñgéné bényēn Mwān-a-Moonyon ámín.’ Nzée adé anén ‘Mwān-a-Moonyon?’ ” ³⁵ Dóo Yesue álángeé bó aá, “E’nyínēn bé ekíde bēbē ne nyé á esōñ e póndé ngēn. Nyékag bɔɔb áde e’nyínēn bé ekíde é’díí é’díí, ábel bonj ehíntén éékōbē nyé. Mod awē akag á ehíntén-tē eebýéé’ε wée ákagké. ³⁶ Nyédúbe e’nyínēn bé ekíde bɔɔb áde é’díí ne nyé, ábel nén nyébē bán bé e’nyínēn bé ekíde.”

Bad bé Israel béedii béedúbpéé Yesue

Ade Yesue amáá ñmēn mekan mésyāāl ahób, antedé bó, áke ásōm wée béenyínné mó. ³⁷ Kénéé ene ndun e mod énnýnē abén e’chemléd bé menyáké é’syāāl ábe Yesue ámbenlé, bēnkéndúbéé mó. ³⁸ Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe nkal é’dáóðñ Yesayaa ánhōbpē aá, “A-Sán, nzée adúbpé eyale éche sékálé, nzé-módé akidényín ngum echōñ áchēm-me chó?” ³⁹ Né-ɔɔ, béehēle’áa-se bédúbe. Yesayaa ahóbé hōm démpēe aá, ⁴⁰ “Dyòb ákwíde bó ndím, ábē-’ε bó nlém mé aláá, ábel nén ñmab míd méēnyínnē’, béēsōñtāne.

Nzé bēbélé-’ε nē, né bétimén me, né mēchoód-te bó.”

⁴¹ Yesayaa anhób nén áyāle annýín ehúmé éche Yesue, anhób-pe áyāl echē.

⁴² Ké nē, bad híin bēndúbē Yesue, káñne donje á bad bémbáá. Bonj ngáne bēbáá’áá Befarisia, bēnkēnlúmedté yāl, ábán nén bán béebídté bó á ndáb

é mekáne. ⁴³ Bébélé'áá nê áyāle bēndāḡ mekenag mé baányonḡ tómaa mé Dyōb.

E'yale dbe Yesue békāād bad

⁴⁴ Hée Yesue áchǎgté ehōb ámīn áhōbē aá, “Kénzée awě adúbpé me, eedúbpéé mmēmpen, adúbpé káǎḡne ane awě alómé me. ⁴⁵ Kénzée-’e awě anyíné me, anyíné ane awě alómé me. ⁴⁶ Mpedé á nkōḡsé nées e'nyinen bé ekide, ábel bonḡ kénzée awě adúbpé me, eelyāgē á ehintēntē. ⁴⁷ Kénzée awě awógé ábēm e'yale, bonḡ eékonḡe bó, saké me nkáadte mó. Meekáádtée mó áyāle meépedeé ákaad nkōḡsé bonḡ mpedé ásonḡ bad bé nkōḡsé. ⁴⁸ Kénzée awě abáá me á yāl bonḡ eékobe-’e ábēm e'yale, awóó mod awě ákāād mó. Abēm e'yale bēn bóó békāād mó á mbwe mé asóg. ⁴⁹ Ebē nê, áyāle meehóbeé mímén mésyāāl ne echēm kunze. Bonḡ Titée awě alómé me, álǎngé me chōm éche nítǎḡḡné ahōb. ⁵⁰ Mbíí meé kéchéé éché álǎngé me aá nḡhōb épeene alongé áde déemaá'. Né-ǎó, kéchéé éche nḡhóbeé, nhóbe' chō ngáne Titée álǎngé me.”

13

Yesue awōbpé ábē bembapee mekuu

¹ Epun é ngande e Nnyíme-ámīn ênlyǎḡ nées chān. Yesue ambíí aá eche pōndé emaa ape echē mótǎḡḡné nkōḡsé atede, áke wée eche Sǎḡ. Andāḡ bad bé nkōḡsé ábe bēndūbē mó, alúméd-te échē edǎḡḡe káǎḡne á asóg.

² Yesue ne ábē bembapee bedyágé'áá ndyééd ngukél, Satane-’e ammad Judas Iskariode mwān awě Simōne mewēmtēn mé mbéb áśled áte áśóm Yesue. ³ Yesue ambíí aá eche Sǎḡ abagé mekan mésyāāl áwe mekáá. Ambíí-’e aá móhūū wée Dyōb mótime-’e ámbíd wée Dyōb. ⁴ Ade bedyágke ndyééd nê, Yesue anhidé ásē, ahúd nkob á yāl, atád tábele á nkg. ⁵ Hée áhédé mendíb á kúmbe-tē, bonḡ ábootéd ábē bembapee mekuu awobe, ápīnnād tábele awě ánwāá’é á nkg. ⁶ Ade ápedé wée Simōn Petro dōó Simōne ásedtée mó aá, “A-Sǎḡ, ehede me mekuu awobe-ye?” ⁷ Yesue ankwentén mó aá, “Weéhēlē-se esōḡtén dyam áde nibeleeé bóob, bonḡ ámbíd e mímén mésyāāl dōó wésōḡtēnnē.” ⁸ Hée Petro áhóbeé aá, “Aáy, weéwōbpéé me mekuu mbēd.” Yesue antimtén mó aá, “Nzé meéwobpe we mekuu né wéewōḡḡé dyamdyam abelen ne me.” ⁹ Simōn Petro anláá mó aá, “A-Sǎḡ, né saké mekuu mēmpen-éé wéwobéé me. Wéwobé me káǎḡne mekáá ne nló!” ¹⁰ Yesue ankwentén aá, “Mod awě amaa mendíb awōḡ, yāl esyāál emaa mó asǎḡ, eetǎḡḡeneé mendíb awóg ámpē, étóméé áwobe mekuu.* Nyémaá asǎḡ, bonḡ saké nyé moosyāál nyésáá.” ¹¹ Yesue ammad abíí mod awě áśóm mó. Nées dēnkǎḡ bonḡ ahōb aá saké moosyāál asáá.

¹² Ade amáá bó mekuu awobe, anhé mímē nkob á yāl, áḡim ámbíd áwē e'dii. Hée ásedtée bó aáken, “Nyésōḡtēné dyam áde nibeñlé nyé-ye? ¹³ Nyēchǎḡe me Meléede, nyēchǎḡe-’e me Sǎḡḡwéé. Nyētǎḡḡné, áyāle nê dēn dōó nḡdíí. ¹⁴ Né-ǎó, nzé me awě ndé nyé Sǎḡḡwéé mbé-’e nyé Meléede nwōbpé nyé mekuu, né nyémpē nyētǎḡḡné nhóg ne anííí mekuu awobe. ¹⁵ Nlúmté nyé elǎḡsén éche nyētǎḡḡné ahíd ábel nēn nyémpē nyébel ngáne nibeñlé nyé. ¹⁶ Ne mbále nlǎḡḡe nyé nēn meé, mbaledē eetóméé eche sǎḡ, mod awě bélómé-’e eetóméé mod awě alómé mó. ¹⁷ Bóob áde nyébíí mímén mam, nnam mébē ne nyé nzé nyébele mó.

* **13:10** Donḡe á kǎlag dé'só déewóó'é eetóméé áwobe mekuu.

18 “Meehóbéé nyé moosyáál. Mbíí bad ábe nípwédé. Bon e’yale ábe é’ténlédé á Kálag e Dyöb é’tánǵéné alón. Eténlédé nén bán, ‘Mod awé súm̄ sedyág ndyééd akúnnéné me yál.’¹⁹ Nlânǵe nyé nén bɔɔb, áde éeb̄nlédéé ábel nén nzé ébénlédé, nyédúbe nén bán, ‘Ndíí mó Awé Ndíí.’²⁰ Ne mbále, nlânǵe nyé nén meé, kénzéeé awé akobé mod awé rílóme, akobé me. Kénzéeé-é awé akobé me né akobé ane awé alóme me.”

Yesue ahóbé á’sō é’ pónde áá bésóm mó

(Mat 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)

²¹ Ade Yesue áamáá nímén mekan ahób ndutul enlóg mó á nlém-té, ápanléd-te ábē bembapere áte aá, “Ne mbále, nlânǵe nyé nén meé, nyé mod nhóg ábē me á mekáá mé bad bé ekoyí.”²² Héé ábē bembapere bénónné á mesó, áyale bénkembíí’é mod awé ahóbéé.²³ Mbapere nhóg, awé Yesue ándǵǵé, andyě mó á akéb.²⁴ Dóo Simón Petro ápebtanné ane mbapere míd, ahóbē aá, “Sedéd mó mod awé ahóbéé.”²⁵ Dóo ane mbapere ásidté Yesue á yál-té, ásedté mó aáken, “A-Sán, nzéé éhóbéé?”²⁶ Yesue ankwentén mó aá, “Mod awé métódéé ewele á díse-té bon níbe mó, mó adé ane mod.” Héé átédé ewele, átódté á díse-té, ábagé Judase, mwän awé Simón Iskariode.²⁷ Akob áde Judase ákóbé éché ewele, Satane ansól mó áte. Dóo Yesue álanǵeé mó aá, “Dyam áde éhédeé ábel bēl dō á mehélé-te.”²⁸ Bon mod ké nhóg awé bóbōó bedyágé’áá ndyééd enkénsónténné chóm-éé ékásá bon Yesue aláá Judase nē.²⁹ Ngáne édíí bán Judase mó akǵǵé’áá ekwe é mǵné, donǵe á bembapere bénwemtén bán Yesue alânǵe mó aá áke áchan bwēm ábe bēbenlédé á ngande, ké’ é chóm éche bēbéé betóótókē bé bad.³⁰ Ade Judase ákóbé ewele éche Yesue ábagé mó kobén, ambíd ebwóg. Ehintén ênkwe.

Yesue abagé mbéndé e ekóólé

³¹ Ade Judase áamáá abíd dóo Yesue ahóbéé aá, “Bɔɔb-póó ehúme e Mwän-a-Moonyon ényínnédé. Ehúme é Dyöb-pe ámpé ényínnéd mbwiined ne mwän.³² Nzé Dyöb ákúde ehúme ámbíd e Mwän, né Dyöb dēn ámpé débēl ehúme é Mwän ényínnéd. Abēl-le nē ábwōǵ-ábwōǵ.³³ A-baányan, echem pónde ábē ne nyé, edé esón. Nyééhéd me, bon ngáne ménlāā’é bad bé Israel, melelem nē dóo rílanǵeé nyé bɔɔb, meé, ‘Wéé ríkagké, nyéehenlé ape áhed.’³⁴ Mbage nyé mbéndé ekóólé bɔɔb, nén nyédǵe nhóg ne aníníí. Ngáne rídásá nyé, nyémpé nyédǵe nhóg ne aníníí.³⁵ Nzé nyédásá nhóg ne aníníí, né mod téé ábīí aá nyédíí ábēm bembapere.”

Yesue ahóbé ngáne Petro dbāngē mó á yál

(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34)

³⁶ Simón Petro ansedéd Yesue aáken, “A-Sán, héé éhédeé áke?” Yesue antimtén mó aá, “Weéhēlēē-se ehíd me bɔɔb wéé ríkagké, bon ámbíd e pónde wéhíd me.”³⁷ Petro ansedéd mó aá, “A-Sán, cheé ékásá bon meéhēlē se nhíd we bɔɔb? Mbǵséné áwé á nló nímōn.”³⁸ Héé Yesue ákwentanné mó aá, “Ekoó abonǵen dé awé á nló nímēm-é? Ne mbále, nlânǵe we meé, nchóm-a-kúb adēhób aá mótoó’, wēbān me á yál ngen éláán.”

14

*Yesue mó adé Nzii e mbále
echē epene alongé*

¹ Dóo Yesue ábádeé ábē bembapere aláá aá, “Nyéétagté nlém á abum. Nyésun nlém wéé Dyöb, nyésun-me kóónne áwēm.² Tonj ébúú áte á

ndáb eché echem Sáj. Nkag-ke áwed áboŋsen nyé hóm. Nzé énkémbé nê, né menkênláá' é nyé meé nkag nyé hóm aboŋsen. ³ Nzé nkií-' é nyé hóm aboŋsen, měřm ámbíd, řhye ntéd nyé ábē ne me, ábel nyémpē nyé bē hóm áde řdíí. ⁴ Nyé bii' nzií eché etime' wée řkagké." ⁵ Héé Tōmasē álāngéé mó aá, "A-Sáj, séebii' é wée ékagké. Chán-nō sébwéé nzií abii eché etime áwed?" ⁶ Yesue ankwentén mó aá, "Mée ndé nzií eché ekag wée echem Sáj, mbále ehúe' ne me, me-' aá mbage alongé. Modmod eéħēřē-se ápe wée echem Sáj, ésebán abwedé áwēm." ⁷ Héé Yesue álāngéé ábē bembapee aá, "Bōob áde nyé bii' me, nyé ěbii' káőŋne echem Sáj.* Bootya bōob nyé nyíné mó, nyé bii'-' é mó."

⁸ Filibe anláá mó aá, "A-Sáj, lúméd-te sé Titée. Chóm ésyāāl éche séħēdeé éetóméé nê." ⁹ Yesue ankwentén aá, "A-Filib, nkémbē ne nyé á etūn é pónde, chán-nō éħēleé-se ehób wée mó bii' é me? Kéńzéé awě anyíné me né anyíné Titée. Chán-nō éħēleé-se ehób wée 'Lúméd sé Titée?" ¹⁰ Weedúbpeé wée echem Sáj adii me áte, me-' é mbé mó áte-ye?" Héé Yesue álāngéé ábē bembapee aá, "Mam nime řlāngéé nyé méebídeé áwēm dēn. Boŋ echem Sáj awě adé me áte mō abele nímē nsón. ¹¹ Nyédúbe me ngáne řhóbé meé echem Sáj adii me áte, me-' é mbé mó áte. Nzé nyédúbpe nê, nyédúbé ké áyāle mam mé menyáké nime řbēleé. ¹² Ne mbále, nlanġe nyé nēn meé, kéńzéé awě adúbpe me, ábēl mam nímē řbēleé. Abēl-le káőŋne mekan nime métómé nímén áyāle nkag wée Titée. ¹³ Měbēl-le kéchéé éche nyésédté á đin ádēm ábel nēn ngum eché Titée ényíned ámbíd e Mwān. ¹⁴ Nzé nyésédté me kéchéé á đin ádēm, měbēl chó."

Yesue ad móřlōm Edáđđŋ éche Esđđ

¹⁵ Yesue ambád ahób aá, "Nzé nyédáó me, né nyé ěhíd échem mbéndé. ¹⁶ Mēlāā Titée, ábē-' é nyé Nwōŋgene ampée, awě ábē ne nyé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁷ Ane Nwōŋgene mó adé Edáđđŋ échē ébídte' mbále áwed tŋgene Dyōb. Bad bé nkōřsé béħēleé-se békob mó, áyāle béēnyínē mó, béēbii-' aá mó. Boŋ nyé bii' mó áyāle adé ne nyé, ábē-' é nyé áte.† ¹⁸ Nzé nkií, méetēdeé nyé menyuu. Měřm ámbíd áwēn. ¹⁹ Mwāmpin ři pónde, nkōřsé méēnyínné me ámpē. Boŋ nyépen nyé ēnyín me. Ngáne mébēē á alongé, nyémpē nyé ěbē. ²⁰ Nzé échē epun épédé, nyé ěbii' bán ndé echem Sáj áte, nyé-' é nyé bē me áte, melemlem ngáne me-' é řdíí nyé áte. ²¹ Kéńzéé awě akobé échem mbéndé, áhídē-' é chó, mō adé mod awě adáó me. Kéńzéé awě adáó-' é me, echem Sáj mó-' é áđđŋ mó. Mémpē měđđŋ mó nlúméd-te mó yāł." ²² Dōó Judase (saké Judas Iskariōde) áhóbéé aá, "Boŋ A-Sáj, chán wēlūmēdté sé yāł boŋ weelūmté nkōřsé pen?" ²³ Yesue ankwentén aá, "Nzé mod adáó me, áhíd ábēm e'yale. Echem Sáj áđđŋ mó, sé echem Sáj-' é séēpě áwē, sédyēē-' é ne mó. ²⁴ Nzé mod eédáó me, eehídéé ádēm ayáge. Adén ayáge áde nyéwógé déesaá ádēm. Adii áde Titée awě alómé me.

²⁵ "Nlāngé nyé nímén mésyāāł áde řdíí ndé ne nyé. ²⁶ Nwōŋgene, Edáđđŋ éche Esáá awě Titée álōmmē á đin ádēm, áyāgēd nyé mekan mésyāāł ábēl-le nyé kamtán mekan mésyāāł nime řlāngé nyé. ²⁷ Nsaj mó řlyágnédé nyé. Mmēm nsaj mó řbágeé nyé. Meé bāgēē nyé mó ngáne nkōřsé řbágeé. Nyé ētagté nlem á abum, nyéewógé mbwóg. ²⁸ Nyé nwóg nēe řhóbé meé 'Měteđé nyé boŋ měřm ámbíd áwēn.' Nzé

* **14:7** Bōob áde nyé bii' me, nyé ěbii' káőŋne echem Sáj; đoŋge á kálag dé'só áwóó nzé nyé nkōř me abii, né nyé ěbii' káőŋne echem Sáj. † **14:17** Abē-' é nyé áte; đoŋge á kálag dé'só áwóó adé-' é nyé áte.

nyëndəŋ me né nyēwóg menyinŋe bán nkag wée Titée áyāle Titée atómé me. ²⁹ Nlángé nyé nén bəəb áde éebēnlēdēē, ábel nén nzé ébēnlédé, nyédúbe. ³⁰ Syáné déebudté pónde awón ákal ámpē, áyāle nkamlēne a nkōŋsé ahúe'. Eewóó'é ngine ké póg amin echēm. ³¹ Bonj kénē mēchennéd mós yāl mbēl ngáne echem Sánj áhóbé aá mbēl, ábel bonj nkōŋsé mbíi nén bán, ndəə echem Sánj. Né-'aá ákás bonj mbelélé kéchéé éche áhóbé aá mbēl. "Nyéhyag syáné déhide hén.

15

Yesue mó akoó alín dé epum á bwel abé

¹ "Mē-éé ndé alín dé epum é bwel, alín dé epum é bwel dēn dēn. Echem Sánj-é abé mbelélé-nzag. ² Ahúde' ngen ké ehéé echē edé me á yāl, echē eechyáá' e'pum, ápagké-'é ké ehéé echē echyáá' e'pum, ábel bonj ébonj yāl ébude-'é achyáa. ³ Ayáge áde ní'yágté nyé ábélé nyēmaá asánj. ⁴ Nyélyəg nyébē ne me, mémpē mēlyəg mbé ne nyé. Ngen chēn eéhēlēē-se echyáá e'pum áde éesaá á alín á bwel. Melemlem néé nyémpē nyéehelēē-se nyéchyáá e'pum ésebán nyédé ne me.

⁵ "Mē-éé ndé alín dé epum é bwel, nyé-'é nyébé ngen. Nzé mod adíi adé ne me bonj mē-'é ndé ne mós áchyáa e'pum bwāmbwam. Nyéehēlēē-se nyébēl dyamdyam ésebé ne me. ⁶ Nzé mod eésē ne me, bēhūd mós néé ngen. Ene ngen ebélé ekintéd. Bēladéé échē ndín é ngen áte, bēbwém chós á muúte, éhyán-'é. ⁷ Nzé nyédii nyédé ne me, bonj ádēm ayáge-'é adíi adé nyé áte, kéchéé éche nyésédté, nyéēkūd. ⁸ Edúbé éche echem Sánj ényínnad nzé nyébude e'pum achyáa, nē-'aá débēl nyébé ábēm bembapē. ⁹ Ngáne echem Sánj ádás me, melemlem néé mémpē rídás nyé. Né-əó nyédii nyébē ne me ábel bonj mbē rídəŋ nyé. ¹⁰ Nzé nyéhídé échēm mbéndé, né mēbē rídəŋ nyé. Melemlem nē dós ríhídéé mbéndé échē echem Sánj, adíi adáó-'é me. ¹¹ Nlāŋge nyé rímén mésyāā́ ábel nén nyémpē nyéwóg nyaa e menyinŋe echē níwogéé, rímēn menyinŋe mélōn-ne mbon. ¹² Echem mbéndé edii nén, nyédəŋ nhóg ne aníníi melemlem nēngáne rídás nyé. ¹³ Nzé mod awédé á nló m baáb, né alúmté edəŋge éche étómténé achab amín. ¹⁴ Nzé nyébele' mekan ríme rílánge nyé mēé nyébel né nyédii ábēm besón. ¹⁵ Meéchāgēē nyé bembəledē ámpē, áyāle bembəledē bēébyē'é mam ríme echab sánj ábeleé. Bonj ríchəgēé nyé mēé ábēm besón áyāle nlāŋge nyé mam mésyāā́ ríme echem Sánj álāŋge me. ¹⁶ Nyéəpwədəé me, bonj mē-éé mpwədəé nyé, nlóm-me nyé ábel mekan ríme méchyáa e'pum é' bwām. Nyaa é mekan échē ébē abé ne abé. Nzé nyébelé-'é nē, echem Sánj ábē nyé kéchéé éche nyésédté á dín ádēm. ¹⁷ Mmén mam mésyāā́ ríme rílángeé nyé-əó, médii nén mēé, nyédəŋ nhóg ne aníníi."

Bad bé nkōŋsé békóó nyé

¹⁸ Yesue ambád ábē bembapē aláa aá, "Nzé nkōŋsé ríkóó nyé, nyébii nén bán mēé bésébpé akəə. ¹⁹ Nzé nyēmbé nēngáne bad bé nkōŋsé, né nkōŋsé mētéd nyé nēngáne ábē bad. Bonj mpwədəé nyé áttinté e bad bé nkōŋsé. Nyéesaá bad bé nkōŋsé. Né-'aá ákás bonj nkōŋsé ríkóó nyé. ²⁰ Nyéwēmten ehób éche ménlāá' é nyé mēé 'Mbəledē eetóméé eche sánj.' Nzé bēmbané me á metake-tē né bēbané nyémpē á metake-tē. Nzé bēnhíd ádēm ayáge né bēhíd-te ádēn ámpē. ²¹ Bēbel nyé rímén mekan mésyāā́ á yāl á dín ádēm, áyāle bēébii' é ane awé alómé me. ²² Nzé menkēmpē bonj nláá bós rímén mam, né rímab mbéb méenyínnedéé. Bonj

bɔɔb, béewóó' é nzom ké póg áyāle nímab mbéb. ²³ Kénzée awé akɔ́ me, akɔ́ kááŋne echem Sán. ²⁴ Nzé menkémbeɓ ndin é mam átinté echáb éche mod ampée éébēlē mbéd, né nímab mbéb méenyinnedéé. Bon bɔɔb bényíné mekan mésyāal nime mbélé, ké nē bédii békóó me, békɔ́-é echem Sán. ²⁵ Nén ádé álóned e'yale ábe é'ténlédé á mbéndé echáb bán, 'Nzom ké póg enkembáá eche békóóné me.' ²⁶ Nwōŋgene ábid wée Titée. Adii Edáádāŋ éche ébele' bon bad bésōŋtén mbále. Adé mébēē ne Titée mēlōmē nyé mó, mó-'aá álāā nyé mam tŋgene me. ²⁷ Nyémpē nyéēhōb mam tŋgene me áyāle nyédé ne me se á mbooted.

16

¹ “Nlāŋge nyé nímén mésyāal ábel bon nyéetinné mbíd. ² Bébidéd nyé á ndáb é mekáne. A mbále pónde ehúe' eche kénzée awé áwūū nyé áwēmtennē aá móbēnle Dyōb. ³ Bébēl nímén mam áyāle béebii' é echem Sán béebii-'aá me. ⁴ Nlāngé nyé nímén mam mésyāal ábel bon nzé pónde epedé eché nímén mekan mébenladté, nyéekamtén bán menláá' nyé.

Nsón nime Edáádāŋ ébenlé

“Menkēnláá' é nyé nímén mekan á mbooted, áyāle membé ne nyé. ⁵ Bon bɔɔb, nkag wée mod awé alómé me. Ké nē, nyé modmod nyéesedté me bánken 'Héé ékagké?' ⁶ Aláa ádé nlangé nyé nímén mekan ábélé ndutul elógé nyé á nlem-té. ⁷ Ne mbále, nlange nyé nén meé, édé mbon nén bán nke. Ayāle nzé meekii, né Nwōŋgene éepaá áwēn. Bon nzé nkii, mēlōmē nyé mó. ⁸ Ade ápée, álūméd bad bé nkōŋsé nén aá nímab nsōŋten nime bēwánlé tŋgene abel dé mbéb ne ábel mekan nime mēsáá méetŋgenéé. Bēēsōŋtené-é nyaa eché Dyōb ákáadté. ⁹ Mmab nsōŋten méetŋgenéé tŋgene mbéb, áyāle bédúbpée me. ¹⁰ Méetŋgenéé tŋgene abel dé mekan nime mēsáá, áyāle nkag wée Titée, nyéenyín-naa me ámpē. ¹¹ Méetŋgenéé tŋgene nyaa eché Dyōb ákáadté, áyāle amaa nkamlene a nkōŋsé akáad.

¹² “Ndi nwoó ekud é mekan álāa nyé bon nímé mekan métom nyé áte. ¹³ Bon áde Edáádāŋ é mbále épée, ábēl nyébii mbále esyāal. Eehóbenné eché kunze chēn. Dyam áde bēlāā' é mó dōo áhōbpe, álāā-é nyé mam nime mébenléd pónde eché ehúe' á'sō. ¹⁴ Achāgēd échēm edúbé amín áyāle kéchéé éche áwógé áwēm chōo mó-'é álāā' é nyé. ¹⁵ Kéchéé éche echem Sán áwóó édii échēm. Nē dōo ákóó bon nīhōbē meé Edáádāŋ étēd kéchéé éche nīhóbé, élāá nyé.”

Ndutul etim menyinje

¹⁶ Héé Yesue ábádeé aá, “Mwāmpin ní pónde nyéenyinné me ámpē, mwāmpin ní pónde-'é ámbid enē nyéenyín me.” ¹⁷ Dōo donje dé bembapee bésedté nhóg ne aníní bánken, “Cheé áwémténé ahób, álāa syānē aá, 'Mwāmpin ní pónde nyéenyinné me ámpē, mwāmpin ní pónde-'é ámbid e nē nyéenyín me?' Ahób-pe ámpē aá, 'Ayāle nkag wée Titée.' ” ¹⁸ Bēmbē bésedté bánken, “Cheé áwémténé ahób, ahób aá, 'Mwāmpin ní pónde?' Séēsōŋtenéé dyam áde áhóbéé.”

¹⁹ Yesue ammad abii aá, béhede mó dyam aseded. Né-ɔ́, anlāá bó aá, “Dyam áde nīhóbé meé, 'Mwāmpin ní pónde nyéenyinné me ámpē, mwāmpin ní pónde-'é ámbid e nē, nyéenyín me,' dōo nyéesedté nhóg ne aníní-ye? ²⁰ Ne mbále, nlange nyé meé, nyéechii, nyélēb-pe, bon nkōŋsé méwōg menyinje. Nyéēsudén, bon nímé nsuden métim menyinje.

21 Mmwaád awě ahede achyáá abelé ásuden áyāle eche pónđe e metake epedé. Boŋ nzé amaá achyáa abelé awóg menyinŋe, áyāle moonyon achyáádté á nkõŋsé. 22 Nê dõo edíí ne nyé. Nyésüdné bõob, boŋ mēnyīn nyémpē. Ene pónđe nīmēn nlēm mēlōn ne menyinŋe, modmod éehēnlé-’áá nyé nīmē menyinŋe akoben. 23 Ade échē epun épéé, nyéesedédté me dyamdyam. Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé Titée ābē nyé kéchéé échē nyésédté á dīn ádēm.* 24 Káāŋne bõob nyéēhēdnēē mós chõmchõm á dīn ádēm. Nyéhēden mós, nyéēkūd ābel nén nīmēn menyinŋe mēlõg mbon.”

Yesue atómé nkõŋsé áte

25 Yesue ambád ābē bembapēē aláa aá, “Mbēnlédé ngan āláa nyé ekud é mekan. Pónđe ehúé’ échē méebēnlédté ngan. Mēlāā-’é nyé mekan tāŋgene Titée, nyaa échē nyésõŋtēnnē. 26 Echē epun, nyéēhēdnēē mós kéchéé á dīn ádēm. Méetõgēn-naá mós aláa meé áwõŋgen nyé, 27 áyāle Titée mwēn adāá nyé. Adāá nyé áyāle nyédāá me, nyédúbpe-’é bán mbídé áwē. 28 Membíd wēē Titée, nīpē á nkõŋsé-te, bõob-pe ntēdte nkõŋsé, ntime ámbíd wēē Titée.”

29 Hēē ābē bembapēē bēhóbēé bán, “Ehóbē bõob ngāne sēsõŋtēnnē, weebēnládté ngan. 30 Sēbíí bõob bán ebíí mekan mésyāā, éehēdnád-táá bán modmod áseded wē dyamdyam. Nén abelé sēdúbpe bán ebídé wēē Dyõb.” 31 Dõo Yesue ákwentanné bós aá, “Nyédúbpe bõob-ε? 32 Nyénõne! Pónđe ehúé’, emaa-’ε ape, áde nyépāŋtēdté áte. Mod tēé atóm mehélé wēē ábídé, nyétédē mmēmpēn. Boŋ ké nē, meesaá mmēmpēn, Titée áde ne me. 33 Nlāŋge nyé nīmēn mekan ābel nén nyébē nsāŋ abē ádē nyédíí ne me. Nyéēkūd metake á nkõŋsé-te boŋ nyéwēd nlēm á abum. Ntómé nkõŋsé áte.”

17

Yesue akánnédé eche yāl

1 Ade Yesue amáá nīmēn mekan mésyāā ahób, dõo ánóné amīn boŋ ahōbē aá, “A-Tē, pónđe emaa ape. Lúméd bad ehúmé échē awon Mwān, ābel nén awon Mwān mómpe álúmed ehúmé échõŋ. 2 Ebágé mós kunze ákamlēn moosyāā, ābel nén ābe bad bésyāā ābe ebágé mós alongé áde déemaá’. 3 Alongé áde déemaá’ ádii nén bēbíí wē, mmõn awē edé Dyõb á mbále, ne ábíí Yesu Krístāā, awē élómé. 4 Mbídté echõŋ ehúmé áwed á nkõŋsé amad ádē nímádé nsón nīme ebágé me. 5 Bõob-põó a-Sāŋ, bídéd échēm ehúmé áwed, wēē mmõŋ edíí. Melemlem mé edúbé nīme ménwõŋgē ne wē, nkõŋsé níde ahób bán níbootad.

Yesue akánnédé ābē bembapēē

6 “Mbelé bad bé nkõŋsé ābe ebágé me bēbíí wē. Bēbédēē ābõŋ, wembē me bõ, bēbélé-’ε ngāne ehóbē wēé bēbel. 7 Bēbíí bõob bán kéchéé éche ebágé me, ebídé áwõŋ. 8 Nlāŋgé bós mam mésyāā nīme élāŋgé me wēé rílaa bós, bédúbpe-’ε nīmē mam. Bēbíí ne mbále bán áwõŋ dõo nībídé, bédúbpe-’ε bán wē-εé elómé me. 9 Nkánnad bós. Meekánnádté bad bé nkõŋsé. Boŋ nkánnad bad ābe ebágé me, áyāle bédii ābõŋ. 10 Bad bésyāā ābe bédé ābēm bédii ābõŋ, ābõŋ-’ε bésyāā bédii ābēm, bēbídté-’ε échēm ehúmé áwed. 11 Bõob-põó, mwāmpīn ní pónđe méebáá á nkõŋsé-te ámpē. Boŋ bédii bédé á nkõŋsé-te. Nhyag áwõŋ. Titée awē Asáá, kōá bós á ngīne

* 16:23 Titée ābē nyé kéchéé échē nyésédté á dīn ádēm: donŋe á kálag áwóó Nzé nyésédté Titée kéchéé, ābē nyé chós á dīn ádēm.

e dɪn ádɔŋ, dɪn áde ébágé mé. Ngíne echě ébágé me ábel nén bébê mod nhóg, melemlem ngáne sóo-’ε ámpē dídíi mod nhóg. ¹² Ade nábédé ne bó, menkəá bó á ngíne e dɪn ádɔŋ, dɪn áde wəmbéé me.* Nkəŋgé bó, bó mod ké nhóg-ke eebóó’é étóméag mod awě émmadté abé bán ábəá ábel bonj ébenled ngáne éténlédé á kálag e Dyöb. ¹³ Bəəb-pəó, nhyag áwɔŋ. Nhóbe-’ε nímén mekan ngáne ndíi ndé á nköŋsé ábel bonj nímāb menyinje melón mbon, melemlem ngáne nímém-me melóné mbon. ¹⁴ Nlángé bó mam mésyāal níme élánjé me wéé rílaa bó. Bəəb-pəó bad bé nköŋsé békóó bó áyāle béesaá bad bé nköŋsé ámpē, melemlem ngáne me ámpē méesaá mod a nköŋsé. ¹⁵ Meehóbéé meé éhúđ bó á nköŋsé-te, bonj nhóbe’ meé ékəá’ bó ábel bonj Mod e Ebébtéd eébēlē’ bó mbéb. ¹⁶ Béesaá bad bé nköŋsé melemlem nēŋgáne méesaá mod a nköŋsé. ¹⁷ Benléd ehoŋ mbále ábel bonj béhel we abele. Echōŋ eyale édé mbále. ¹⁸ Nlómé bó á nköŋsé-te melemlem nēŋgáne wémpē wénlōmmē me á nköŋsé-te. ¹⁹ A etútú échāb membě echem yāl ábele we ábel bonj bómpē bébe échab yāl ábel bonj békōŋ we abele.

Yesue akánnédé bad abě béedúbé mós bésyāal

²⁰ “Meekánnádté ábēm bembapεε bēŋpεn bonj nkānnad kááŋne bad ábe bédúbpé me áyāle mam níme béwógé áwāb. ²¹ Nkānne’ meé bó moosyāal bébê mod nhóg. A-Tē, bó moosyāal bébê mod nhóg ne sóo, melemlem nēŋgáne édíi ne me, me-’ε mbé ne we. Bébê mod nhóg ábel nén nköŋsé rídúbe bán we-éé elómé me. ²² Ehúmé éche ébágé me, me-’ε mbagé bó. Mbagé bó ábel bonj bébê mod nhóg melemlem nēŋgáne sóo dídíi mod nhóg. ²³ Ndé mod nhóg ne bó, we-’ε edé mod nhóg ne me. Nén débēl békōŋ mod nhóg abé. Békōŋ mod nhóg abé ábel bonj nköŋsé núbii bán we-éé elómé me, bébii-’ε bán edəá bó melemlem nēŋgáne édəá me. ²⁴ A-Tē, ebagé me bó, bébê wéé rídíi, ábel bonj bényín echēm ehúmé. Wembě me ehúmé áyāle wendāŋ me se á mbooted mé nköŋsé. ²⁵ A-Tē, we-éé ebele mam nímé mésáá. Nköŋsé méebíi’ε we, bonj mbíi we, ábén-ne ámpē búbíi bán we-éé elómé me. ²⁶ Mbélé búbíi we, mēbēl-le ámpē ábel nén edəŋge échě édəá me ébē bó áte, me-’ε ámpē núbē ne bó.”

18

Békóbé Yesue

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Ade Yesue amáá akáne, bóəbe ábē bembapεε bēnhidé, béchābē mwā edíb a Kidrōn ámín. Nzag embé áhed, bénsōl áwēđ-te. ² Judase, ntúrē awě Yesue ambíi áde abwóg á hōm, áyāle Yesue ne ábē bembapεε bēmmentén aladen áhed. ³ Né-əó, Judase antómén ehoŋ é sánze ne bembaledé bé Ndáb-e-Dyöb ábe beprise bémháá ne Befarisia bēnlōmmē, békē wéε Yesue ábédé. Abē bad bēnchōđ e’kag, bėwálé e’trúkāj ne bwēm é’ nzum. ⁴ Yesue ammāđ mam mésyāal níme mébenléd ne mós abíi, ké nē, ambídéd yāl áwed, ásedēđ bó aáken, “Nzé nyéhedeé?” ⁵ Bēnkwentén mós bán, “sēhede Yesue, mod a dyad á Nazaret.” Yesue ankwentén bó aá, “Me-éé ndé mós.” Judase ntúrē awě Yesue ambé áhed ne ábē bad. ⁶ Ade Yesue áhóbé aá, “Me-éé ndé mós,” bēntimén mbíd, békwē áse. ⁷ Hē dōó Yesue ásedtéé bó ámpē aáken, “Nzé nyéhedeé?” Bēnkwentén bán, “Yesue a dyad á Nazaret.” ⁸ Héε Yesue ákwentanné bó aá, “Nlángé nyé meé, me-éé ndé

* 17:12 Menkəá bó á ngíne e dɪn áde wəmbéé me: donje a kálag awóó á ngíne e dɪn ádɔŋ ménkəá bad ábē ébágé me.

mó. Né-ɔ́, nzé nyêhede me, nyétēdē ábén bad ábe bédé ne me, békag.”⁹ Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe ánhōbpē aá, “A-Sáj, átíntē e bad ábe wēmbēé me, meebódeé ké nhóg.”¹⁰ Simōn Petro anwálé nkwáté. Héé ádólé mímé nkwáté boj átōmtē', ásēlē etúú é ekáá é mbáá é mbaledé awě prise ambáámbáa. Ane mbaledé abédé dín bán, Malkuse.¹¹ Yesue anláá Petro aá, “Timéd nkwáté á abám. Nédē, meetēngeneé metuné míme echem Sáj átíinéde me akud-e?”

Békééné Yesue wée Anase

¹² Héé échē ehoṅ é sánze ne awáb mod ambáá nchoo ne bembaledé bé bad bé Israel békóbé Yesue béhanj mó.¹³ Bénsēbē mó akēen wée Anase. Anase abédéé sáj-kálé awě Kaifase awě abédé prise ambáámbáa míme mwě.¹⁴ Kaifase ne, mó ambě bad bēmbáá bé Israel elébé aá ébóó bán mod nhóg áwē á nló m bad bésyāāl.

Petro abáá Yesue á yāl

(Mat 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Simōn Petro ne mbapēe ampée béhídé'áá Yesue. Prise ambáámbáa ambíí ane mbapēe, né-ɔ́ ane mbapēe ansól eyáde éche prise ambáámbáa wée bénsōlēnnē Yesue.¹⁶ Petro pen anlyǒg á mmwe mé e'ké. Dóo ane mbapēe awě prise ambáámbáa ámbíí'é átímé ámbíd á mmwe, ákālēn ngōndéré echē enōné'áá mmwe boj ásōltē Petro á eyáde-tē.¹⁷ Ene ngōndéré ansedéd Petro aáken “Kíné wēmpē weésáá mbapēe nhóg awě ane mod-e?” Petro ankwentén mó aá, “Aáy, meésáá.”¹⁸ Bōob-pōó, ahéb démbē. Né-ɔ́, bembaledé ábe prise ambáámbáa ne bembaledé bé Ndáb-e-Dyōb bēnkonéd muú bétyéém áhed bēwāle'. Petro mómpē ambé áhed, atyéém áwālē muú.

Prise ambáámbáa akáadte Yesue

(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ Prise ambáámbáa esēdté'áá Yesue tēngene ábē bembapēe ne áde ayáge.²⁰ Yesue ankwentén mó aá, “Mam mésyāāl míme rílánjé'áá bad nhóbé'áá mó á nhéné. Ayáged ádēm ásyāāl'-é, abédé á Ndáb é mekáne ne á Ndáb-e-Dyōb wée bad bé Israel bésyāāl bēladnéé. Meéhóbéé'-é dyamdyam á kun-tē.²¹ Cheé-ɔ́ esēdteé me ámpē. Sedéd bad ábe bēnwōg mam míme rílánjé bó. Bébíí mam míme ríhóbé.”²² Ade Yesue áhóbé nē, mbaledé nhóg ambōm mó abén ahób aá, “Chán éhele éhōbē' nē wée prise ambáámbáa?”²³ Yesue antímtén mó aá, “Nzé nhóbé dyam áde déetēngene, ehób dó moosyāál áwōg. Boj nzé édé bán nhóbé dyam áde átēngéné, cheé ékáá boj ébómé me?”²⁴ Dóo Anase áhóbé aá, békēen Yesue wée Kaifase, prise ambáámbáa. Yesue ambé abé á mehanj.

Petro abáá Yesue á yāl ámpē

(Mat 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62)

²⁵ Bōob-pōó, Simōn Petro ambé atyéém áhed áwālē muú. Héé bad ábe bēmbē áhed bésēdteé mó bán, “Kíné wēmpē weésáá mbapēe nhóg awě ane mod-e?” Petro antánj aá, “Aáy, meésáá.”²⁶ Mbaledé awě prise ambáámbáa nhóg, mwānyanj móo Petro ánsenlē etúú, anchágéd ehób ámín, aláá Petro aá, “Kíné meenyíneé nyúmō á nzag-tē-ye?”²⁷ Petro antánj ámpē. Abwōg-ábwōg, nchóm a kúb antónj.

Payledé akáadte Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5)

28 Bad bé Israel bēnhidnéd Yesue á ndáb wée Kaifase békēēn mós á eyáde e nkamlene ambáá. Nén ábédé epog é mbwembwε. Bēn bēnkēnsónl é ndáb-te ábān nēn béenyinnád mbinde á'sō é' Dyōb * ábel bēdyē Ngande e Nnyíme-ámín. 29 Né-ɔ́, Paylede nkamlene ambáá a bad bé Roma, ambíd e ebwóg áke atán bós, ásedt é bós áaken, "Awusé áhéé nyéhóbé bán anén mod abelé?" 30 Bēnkwentén mós bán, "Nzé anén mod enkēmbé ebébtéd é mod, né séēbageé mós áwōn mekáá." 31 Paylede anláá bós áá, "Nyé bēn nyétéd mós, nyébenled mbéndé echēn nyékáad mós." Héε bad bé Israel bēlāngēé mós bán, "Séewóó' é kunze áwúu mod." 32 Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe Yesue ánhōbpē álúmed nyaa e kwééd eche áwēē. 33 Paylede ansól á ndáb-te ámpē, áchāg Yesue, ásedéd mós áá, "Wε-εé edé kān e bad bé Israel-le?" 34 Yesue ankwentén áá, "Mmōn-εé ehóbe nē ngé bad bēmpēe bós bēlāngē wε mam á yāl echēm?" 35 Paylede ankwentén áá, "Ndé mod a Israel-le? Abōn bad ne beprise bēmbáá bós bēbágé wε áwēm mekáá. Cheé ébélé?" 36 Yesue ankwentén áá, "Mmēm nkamlen méesaá á nkōnsé wén. Nzé nímēm nkamlen mémbē á nkōnsé wén, né ábēm bembaledé bēwān, ábel nēn bad bēebagé mε á mekáá mé bad bé Israel. Bon nímēm nkamlen méesaá mé nkōnsé." 37 Dós Paylede ásedt é mós áá, "Nédé edé kān-ε?" Yesue ankwentén áá, "Wε-εé ehóbé wéé ndé kān. Nzom eché ekaós bon béchyáá mε, mīpē á nkōnsé wén, edii ábid mbón e mbále. Mod ké ahéé awé adé mod a mbále awóglan mε." 38 Paylede ansédéd mós áá, "Cheé edé mbále?"

Bán Yesue atāngéné awé

(Mat 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25)

Ade Paylede amáá mós aseded nēn, ambíd á ebwóg ámpē áke atán bad bé Israel, anláá bós áá, "Meekóbneé anén mod awusé ké ahóg áde méhōbpē mēé bēwúu mós. 39 Bon nyéwóó elem nēn bán, ntāngéné nyé mod a mbwog nhóg abídted á pónde e Ngande e Nnyíme-ámín. Nyédaós bán níbidted nyé kān e bad bé Israel-le?" 40 Bēnkwentén mós ne e'saad bán, "Aáy! Séēhēdēē mós. Bídtéd sé Barabase." (Barabase abédé-ε nchíb ambáá.)

19

1 Dós Paylede áhóbé áá béke bēbōm Yesue. 2 Sānze éntēd ngen é mechā bēlōn ekóté éche émbē néé ekóté é kān, bēhē mós chó á nló, bēhé-ε mós mengombe níme méyāge' á yāl, nímé méwāgné mengombe mé kān. 3 Bésídté' áá mós benben, bēhōbē bán, "A kān e bad bé Israel, edúbé ébē ne wε." Bébómé' áá mós kōōne mebén. 4 Paylede ambíd á ebwóg ámpē, aláá ábē bad áá, "Nyénōne', mbídtaad nyé mós á ebwóg, ábel nēn nyébii bán, meekóbneé mós awusé ké ahóg." 5 Né-ɔ́, Yesue ambíd á ebwóg ne ekóté e mechā á nló, megombe nímé méyāge' mós-ε mébé mós á yāl. Héε Paylede álāngēé bós áá, "Nyénōne' awedé mod-e nēn!" 6 Ade beprise bēmbáá ne bembaledé bé Ndáb-e-Dyōb bényíne mós, bēmbootéd abón bán, "Bomé mós á awog! Bomé mós á awog!" Paylede anláá bós áá, "Nyé bēn nyétéd mós, nyébome mós á awog, áyāle meekóbneé mós awusé ké ahóg." 7 Abē bad bēntímtén Paylede bán, "Séwóó mbéndé eché ehóbe nēn bán atāngéné awé áyāle ahóbé áá módii Mwān a Dyōb."

* 18:28 Bad bé Israel bēndübē nēn bán nzé mod asólé á ndáb e mod awé eésé mod a Israel, né awógté yāl mbinde. Ne bós, enén ndín e mod ebágáá mbinde á'sō é' Dyōb epun saámbé. Enén pónde esyāól éhéle' áá-se adyé Ngande e Nnyíme-ámín.

⁸ Ade Paylede áwógé nén, mbwóg mēnnabé mós akób. ⁹ Antīm ámbíd á eyáde-tē ámpē, ásēdēd Yesue aá, “Héé ébídé?” Bon Yesue enkēnkādēnné mós. ¹⁰ Né-óó, Paylede anláá mós aá, “Weéhēdēē me akwenten-ε? Weebii’ é nén wēé nwóo kunze áhób mēé béchene wε, nwóη-ε kunze áhób mēé bébome wε á awog-ε?” ¹¹ Yesue ankwentén mós aá, “Weewóo’ é kunze ké póg ámīn echēm ésebán Dyōb ábágé wε ene kunze. Né-óó, mod awē abagé me áwōη mekáá abelé mbéb níme rítómténé achab ámīn.” ¹² Ade Paylede áwógé nē anhēd nzii áte de Yesue, bon ábē bad bēnhē e’saad bán, “Nzé etēdté anén mod né weesaá nsón awē Kaisεε. Kénzée awē ahóbé aá, módē kēη né atēηgan Kaisεε.”

¹³ Ade Paylede áwógé nén, ambídén Yesue á ebwóg, ádyēē atii dé nkamlēn. Adē hōm wēé ándyēé’ é béchágé’ áá dós bán, Eyáde éche bēnábndé Meláá. A ehób é Hibru béchāge bán, Gabata. ¹⁴ Bōob-pōó, nén ábédé á epun é mbonśén é Ngande e Nnyíme-ámīn, dyam kəd. Paylede anláá ábē bad bé Israel aá, “Echen kēη chō nén!” ¹⁵ Abē bad bēnhē e’saad bán, “Wúú mós! Wúú mós! Bomé mós á awog!” Héε Paylede ásēdtéé bós aá, “Mbome echen kēη á awog-ε?” Beprise bēmbáá bēnkwentén mós bán, “Séewóo’ é kēη empēe étómēé Kaisεε.” ¹⁶ Dós Paylede ábágé Yesue áwab mekáá ábome mós á awog.

Bébómmé Yesue á awog

(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43)

Né-óó, bēnhidnéd Yesue. ¹⁷ Yesue mwēn ampém ádē awog bootya á dyad-tē ákēēn dós hōm áde béchāgéé bán, “Hōm dé Ebōngél é Nlós,” áde béchāgéé á ehób é Hibru bán Golgota. ¹⁸ Ahed-taá bēmboméé mós á awog. Bēmbomé bad bébe bēmpēe á awog áhed, nhóg pēd póg, anínii-ε pēd enínii, Yesue abé átínté.

¹⁹ Paylede antél á abámbé aá, “Yesue, mod a dyad á Nazaret, kēη e bad bé Israel,” abádé á awog á nló-mín wēé Yesue. ²⁰ Wēé bēmboméé Yesue á awog démbē benben ne Jerusalem. Né-óó, bad hīin bēnlāη chōm éche bēntenlé. Chōm éche ántenlé, antel chós á ehób é Hibru, átél é ehób é Latin, ne é ehób é Grikiá. ²¹ Beprise bēmbáá bēnlāā Paylede bán, “Wēétēlē wēé ‘Kēη e bad bé Israel,’ tēl wēé, ‘Anén mod ahóbé aá, me-εé ndé kēη e bad bé Israel.’ ” ²² Paylede anláá bós aá, “Chōm éche rítélé mmaá atel.”

²³ Ade sánze émáá Yesue abome á awog, bēntēd éche mbóté, békabtéd chós áte monje méniiin, bós mod té atéd akab ahóg. Bēntēd kóāηne mbóté eche béhágkē áte. Ene mbóté bēnkēmbaá’ é chós hōmhōm. Embé bootya ámīn ápe ásē enkēnwóngé mbom. ²⁴ Héε bēlāηgéé nhóg ne anínii bán, “Syánē deésālē chós. Désid mbambú ányin mod awē átēd chós.” Nén démbēnléd álóned e’yale ábe é’tēnléde á Kálag e Dyōb nén bán, “Bēn ne bēn bēnkāb échēm mbóté.

Bēnsíd-tē mbambú ákab nímēm nsob.”

Né-óó, nē dós échē sánze ēmbēnlé. ²⁵ Yesue nyaá, nyaá mwānyāη, Maria awē abédé Klopase mwaád ne Maria Magdalene bēntyēēm benben ne á awog áde Yesue. ²⁶ Ade Yesue ányiné nyaá ne mbapεε awē ádáá bētyéémé áhed, anláá nyaá aá, “A-nyāη, mwān wε ne.” ²⁷ Héε álāηgéé ane mbapεε mómpē aá, “Nyóó ne.” Bootya ene pónde ane mbapεε antéd Yesue nyaá, átmēn mós áwē ndáb.

Yesue awédé

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49)

28 Ambíd e nê, Yesue annyín aá mekan mésyā́l mémáá. Alóned-te ngáne éténlédé á Kálag e Dyöb anhób aá “Píd ekóbé me.” 29 Kúmbe embé áhed, ebéntéd é mím énlōg áwēd-te. Né-óó bēntōdē kuchá á ebéntéd é mím-tē wē, bēsām á ntōŋ ní ngen e hísoḅ, bēhē mó á nsəl. 30 Ade Yesue ámwédé ebéntéd é mím chē, anhób aá, “Emáá.” Héé ámōgé nlō, awē-ε.

Bésóó Yesue akonj á aheb

31 Bōḅb-pōó, éché epun ebédé Mbwe mé mboŋsén mé mbwe-mé-nkóme-áte. Bad bé Israel-le béehede'aá bán ndim níbé níbē á awōg á mbwe-mé-nkóme-áte, tanje ngáne éché epun é nkóme áte étōmtēnnē edubé abé. Né-óó bēntān Payledé bán, ábe bō kunze ábōg bad ábe bēbómmé á awōg mekuu ne áhúd bō á awōg. 32 Né-óó, éché sánze ênkē ébōg mekuu níme bad ábe bēmboméé bōḅbe Yesue á awōg. Bēnsēbē níme nhōg abōg, bēbōg-ke níme aníní. 33 Boŋ áde bēpédé wēe Yesue bēntān nēe ámáá awé. Né-óó, bēnkētōgēnnē mō mekuu abōg. 34 Ké nê, sánze pōg ensoŋ mō akonj á aheb. Abwōg-ábwōg mekií ne mendíb bēmbíd. 35 Mod awē annyín nēe nímén mekan mébénlédé, abídé mbōŋ, eche mbōŋ edé-ε mbále. Abíí nén aá, mókale' mbále, ahóbe-ε nímén mam ábe nén nyémpē nyédúbe. 36 Mmén mam mébénlédé álóned e'yale ábe é'ténlédé á Kálag e Dyöb nén bán, “Bēbōgké ehid éché ké ehōg.” 37 Eténlédé á kálag e Dyöb ámpē nén bán, “Bēnōn ane awē bésóó akonj.”

Bélimmé Yesue

(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56)

38 Ambíd enê, Josebe awē ambíd á dyad á Arimatia, anláá Payledé aá, ábe mō kunze áted ndim níme Yesue. Josebe abédée mbapee awē Yesue, boŋ énkēmbídédte yāl áwed áyāle abáá'aá bad bé Israel. Payledé ambé mō kunze áted ndim níme Yesue. Né-óó, ankē Yesue ndim atéd. 39 Nikodemuse awē ansébé Yesue ake dé anyín nkuu, bō Joseb bēnkē. Bédēkē anwálé mekulé níme bēnabnadté ndim níme bēbénlē Mía ne Alōs.* Adē dyōg abédé dyam móom mé kilo meláán ne kilo étáan. 40 Béntéd ndim níme Yesue, bēkāān mō mbóm ne níme mekulé. Nén dōo elem é bad bé Israel áboŋsen ndim émbēē. 41 Bōḅb-pōó, nzag embé wēe bēnwū'ε Yesue. Soŋ e ekóólé ebédé á nzag-tē wē, echē bēnkēmpaá ndim ké nhōg abane áte. 42 Né-óó, ngáne éché epun ebédé mbwe mé mboŋsén mé mbwe-mé-nkóme áte, ene soŋ-ε ebé bēnben, bēmbané Yesue ndim áwēd-te.

20

Yesue apuudé

(Mat 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12)

1 A Sōndé, epōg é mbwēmbwē, áde ehintén émbēē ébé, Maria Magdalene ankē á soŋ wēe bēnlīmēē Yesue. Ade ápédé áhed, antán nēe bēhúdé aláá áde bēnkōlēnnē nsəl ní soŋ. 2 Héé átómé mehélé, boŋ áke atán Simōn Petro ne mbapee ampée awē búmō bēbédé. Ane mbapee abédée mbapee awē Yesue ándōngé. Dōo Maria álāngēé bō aá, “Bēhúdé Sāngwéé ndim á soŋ-tē, séebii'-áa wēe bēbánné mō.” 3 Dōo Petro bō ane mbapee bēhídté boŋ békāg á soŋ. 4 Bō moosyā́l bényāgté'aá, boŋ mbapee aníní anyāgté'aá tómaa Petro. Né-óó, ansébé ape á soŋ. 5 Anwúlén ásē ásad díd á soŋ-tē, anyín mbóm éche bēnkaánné Yesue, boŋ énkēnsónlē á soŋ-tē. 6 Simōne

* 19:39 Alōs: Abédée mekulé níme bēbénládtáá ánabned ndim.

ahúé'áá mó ámbíd, apedé-'áá pēén asól-le á sonj-tê. Antán mbóm éche bēnkaánné Yesue áhed. ⁷ Antán-ne abad áde bēnkaánné Yesue nló. Adé abad déēbédéé hóm ahóg ne mbóm, dēndāēn áte ped póg. ⁸ Hēē aníní mbapēē awē ansébé ape á sonj mómpē ásólé áwēd-te. Annyín ábē bwēm, adúbé-'ε. ⁹ Ké nê, bēnkēnsójtēnné chóm éche éténlédé á Kálag e Dyōb nén bán Yesue atājéné apuu. ¹⁰ Ámbíd é nê, ábē bembapēē bēntīm ámbíd á ndáb.

Yesue alúmté Maria Magdalene yāl
(Mat 28.9-10; Mak 16.9-11)

¹¹ Bōōb-pōó Maria anlyāg á nsāl ní sonj, áchyeé'. Ade áchyeé'ε nê dōó áwúnlé ásē, bonj ásadé díd á sonj-tê. ¹² Asad áde ásádé díd, annyín ángel ébe. Echē ángel énhē e'púpe é' mbóté, édyēē wēē bēnnaádté ndim míme Yesue. Nhóg andyēé á ped e nló, aníní-'ε á ped e mekuu. ¹³ Echē ángel ēnsedéd Maria bán, "A-mmwaád, cheé échye'ε?" Anláá bó aá, "Nchye' áyāle bétédé ndim míme awem Sāngwéé, meebii-'áa wēē bébánné mó." ¹⁴ Ade áamáá ahób nê, ankunnéd, anyín néē mod átyéémé áhed. Ane mod abédéē Yesue bonj enkēmbíí'ε aá Yesue mó adé. ¹⁵ Yesue asedéd mó aá, "A-mmwaád, cheé échye'ε? Nzéé éhedéé?" Maria anwémtn áa mod awē abele nsón á nzag-tê wē mó adé. Né-ōó, anláá mó aá, "A-sán, nzé wε-εé etédé mó ndim, éláá me wēē ébánné, ábel bonj ríke rítéd mó." ¹⁶ Hēē Yesue áchāgēé mó aá, "A-Maria!" Dōó Maria ákúnné yāl áwē bonj áhóbé á ehób é Hibru aá, "Rabóni!" (awē adé nén bán, "Meléede"). ¹⁷ Yesue anláá mó aá, "Weésítan me, áyāle meétíméé ámbíd wēē Titéε. Bonj kág wēē ábēm bembapēē, ábēm baányan, éláá bó wēé, ntime' ámbíd wēē echem Sán, awē adé kóōne echen Sán. Mó adé Dyōb ádēm, abé-'ε ádēn." ¹⁸ Né-ōó, Maria Magdalene ankē, aláá bembapēē aá, mōnyīnē Sāngwéé. Anláá-'ε bó mam mésyāēl míme álanjg mó.

Yesue alúmté ábē bembapēē yāl
(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49)

¹⁹ Echē epun é Sōndé chēn, ngukél, bembapēē ábe Yesue bēnladén áte á ndáb-te bēpēn-ne ekob áyāle bēbáá'áá bad bé Israel. Yesue ampē, atyéém áfinté echáb, aláá bó aá, "Nsanj mbē ne nyé." ²⁰ Ade áamáá ahób nê, anlúméd bó míme mekáá, alúméd-te bó aheb. Bembapēē bēbédé menyīnge bwāmbwam ányín Sāngwéé. ²¹ Dōó Yesue álanjgēé bó ámpē aá, "Nsanj mbē ne nyé. Ngáne Titéε álómé me, melemlen nê dōó mémpē nílóméé nyé." ²² Ade áamáá ahób nê, anhébé bó peme, aláá-'ε bó aá, "Nyékob Edāédaj éche Esáá. ²³ Kēnzéé awē nyélagéséné mbéb, né míme mbéb ríkudé alagsen. Kēnzéé-'ε awē nyéelagsénéé míme mbéb, né méekudéé alagsen."

Yesue alúmté Tōmase yāl

²⁴ Tōmase mbapēē nhóg áfinté e bembapēē dyōm ne bēbe ábe Yesue, awē béchágé'áá bán Nhéd, enkēmbáá ne baáb áde Yesue ápedé. ²⁵ Né-ōó, áde ahúú baáb bēnlāá mó bán, "Sēnyíné Sāngwéé." Bonj anláá bó aá, "Esebán rnyíné mebanj míme bēmboméé mó tōne á mekáá bonj rísōm-me e'mii á mebanj-tê áwed, mbíd-te ekáá áwē aheb, méedúbéé mbéd."

²⁶ Ámbíd e e'pun waam, bembapēē bēnladén áte á ndáb-te ámpē. Tōmase mómpē ambé áhed. Bēmpēn e'kob, bonj Yesue ampē, atyéém áfinté echáb. Anláá bó aá, "Nsanj mbē ne nyé." ²⁷ Hēē álanjgēé Tōmase aá, "Sōm e'mii á mebanj hén. Nōné' me mekáá, éhyene-'ε ekáá, ébid me chó á

aheb. Sóg mod abé awě eedúbpé', dúbé!" 28 Tɔmasɛ ankwɛntén mɔ́ aá, "A-Sáá awēm, a-Dyöb ádēm." 29 Yesuɛ anláá mɔ́ aá, "Saá áyāle ényíne me dɔ́o edúbpé-yɛ? Nnam ne bad ábe béenyíne boŋ kénê, bédúbe."

Nzom echê ekáá boŋ bétéle' enén kálag

30 Yesuɛ ambël ekud é menyáké émpēe éche ábē bembapɛɛ bémbɛɛ ásē éche béetelɛé á kálag-tê wén. 31 Boŋ nímén mɛsyāāl méténlédé ábɛl nén nyédúbe* bán, Yesuɛ mɔ́ adé Ane-awě-Béwógté, Mwän a Dyöb. Nzé nyédúbpé'-ɛ mɔ́, né nyékudé alongé áde déemaá' á ðin adé.

21

Yesuɛ alúmté ábē bembapɛɛ yāl ámpē

1 Ambíd e nímén mɛsyāāl, anlúmed ábē bembapɛɛ yāl ámpē á nkin mé edib é Tiberia. Nyaa echê ánlümédtté bó yāl ebédɛɛ nén, 2 epun ehóg Simɔn Petro, Tɔmasɛ (awě béchágé'áá Nhéd), Nataniɛle (awě ambíd á dyad á Kana á mbwóg e Galilia), bán ábe Zebediɛ, ne bembapɛɛ ábe Yesuɛ bémpēe bébe, bēnladén hóm ahóg. 3 Héɛ Simɔn Petro álāngɛé bó aá, "Nkag súu akób." Béntimtén mɔ́ bán, "Sémpē séɛhíd wɛ." Né-ɔ́o, bēnhidé béke bésól á bōle-tê. Boŋ nímê nkuu rísyāāl bēnkēnkóbpé chómchóm.

4 Ade bīn é'boótédé akéle, Yesuɛ antyéém á nkin mé edib. Boŋ ábē bembapɛɛ bēnkēmbíí' é bán mɔ́ adé. 5 Dɔ́o Yesuɛ áseɔtɛé bó aá, "A-bɛɔ, nyéekōbɛɛ chómchóm-ɛ?" Bēnkwentén mɔ́ bán, "Aáy, séekōbɛɛ." 6 Anláá bó aá, "Nyébwēm mbínzé á pɛd e ekáá é mbáá é bōle, nyéekōb." Né-ɔ́o, bémbwēm mbínzé ene pɛd. Bēnkēnhenlé ene mbínzé adol áyāle súu émbē áwéd-te bwámbwam. 7 Dɔ́o mbapɛɛ awě Yesuɛ ándəŋgé áhóbɛé aá, "Sāngwéé mɔ́ adé!" Awóg áde Simɔn Petro áwógé bán, Sāngwéé mɔ́ adé, anhé megombe á yāl (áyāle anhūd bwēm á yāl). Dɔ́o áhébé á edíbe-te. 8 Boŋ ábíní bembapɛɛ bémpē á nkin á bōle-tê, bédolé mbínzé. Ene mbínzé enlón ne súu. Wéɛ bēmbíðennē bōle ápe á nkin dénkēnchabpé, ábédé dyam mbwókɛl e méta póg. 9 Ade bépédé á nkin béntān muú mé mekāŋled. Súu ébédé áwed ámīn ne ewele. 10 Yesuɛ anláá bó aá, "Nyéhyɛene' donge á súu áde nyékóbé bɔɔb." 11 Né-ɔ́o, Simɔn Petro ansól á bōle-tê, ádol ene mbínzé á nkin. Súu émbáá énlón ene mbínzé áte. Ebédé mbwókɛl móm métāan ne éláán. Kénɛɛ echê súu émbuú' é áte, ene mbínzé enkēnsaléé. 12 Yesuɛ anláá bó aá, "Nyéhyɛ nyédyê ndyééd." Ábē bembapɛɛ bó modmod enkēnchu' é mɔ́ asɛded aáken, "Nzé-módé edíí?" Bémbí bán, Sāngwéé mɔ́ adé. 13 Dɔ́o Yesuɛ átédé ewele boŋ ábagé bó. Ambël melemlen ne súu. 14 Nén ábédé ngen echê élónténé éláán, echê Yesuɛ alúmté ábē bembapɛɛ yāl á pónde echê ámaá apuu.

Yesuɛ asédté Petro ké adáá mɔ́

15 Ade bémáá ndyééd adyé, Yesuɛ asɛdéd Simɔn Petro aá, "A-Simɔn, mwän a Jon, edáá me tómaa ábén bembapɛɛ-yɛ?" Simɔne ankwɛntén aá, "Eɛ, a-Sán, ebíí wéé ndáá wɛ." Yesuɛ anláá mɔ́ aá, "Tógén ábēm bán bé rídyɔŋ mí mbód." 16 Yesuɛ asɛdéd mɔ́ ngen éche élónténé ébe aá, "A-Simɔn, mwän a Jon, edáá me-yɛ?" Petro antimtén mɔ́ aá, "Eɛ, a-Sán, ebíí wéé ndáá wɛ." Yesuɛ anláá mɔ́ aá, "Tógén nímém rídyɔŋ mí mbód." 17 Yesuɛ asɛdéd mɔ́ ngen echê élónténé éláán aá, "A-Simɔn, Mwän é Jon edáá me-yɛ?" Yāl enhóó Petro áte áde Yesuɛ ásédté mɔ́ ngen echê élónténé éláán aáken, "Edáá me-yɛ?" Né-ɔ́o, anláá Yesuɛ aá, "A-Sán, ebíí mam mɛsyāāl.

* 20:31 Nyédúbe; donge á Kálag dé e'só awóó nyébê nyédúbe.

Ebíí wéé ndáá wε.” Yesue anláá mós aá “Tógén nímém ndyɔɔh ní mbód. ¹⁸ Ne mbále, nlánge wε nén mεé, áde ébéde etum, mmɔn epúdé’áá abad, ékǎg-ke kéhéé wéé édóó. Bon áde wéchunné wésád mekáá, mod ampée awáád wε abad, ákɛɛn-nε wε wéé wéedá’é akε.” ¹⁹ (Yesue anhób nê álúmed nyaa e kwééd echě Petro áwɛɛ, álúmed ehúmé é Dyɔb.) Ámbíd e nê dáo Yesue álángeé mós aá, “Hídé mε.”

Yesue ne mbapεε awě ádóó

²⁰ Dáo Petro ánóné ámbíd bon ányíné’ nées mbapεε ampée áhídéé bó. Ane mbapεε abédée mbapεε awě Yesue ándanǎgé. Mós andyéé Yesue á akéb á pónde éche bédyágé’áá ndyééd ngukél, bon ásédéd Yesue aá ken, nzé-módé ášóm mós. ²¹ Anyín áde Petro ányíné-’aá mós, anhób aá, “A-Sán, chán-náa anén mod?” ²² Yesue ankwentén mós aá, “Nzé nhede mεé ábê á alongé kááɔne pónde echě mépée, chán nê ánóné wε? Hídé mε.” ²³ Né-ɔó, énkánléd átínté e bad ábe béhídé’áá Yesue hóm ásyāāl nén bán ane mbapεε éewáá, kénée Yesue énkénhóbpé aá, éewáá. Anhób dásā aá, “Nzé nhede mεé ábê á alongé kááɔne pónde echě mépée, chán nê ánóné wε?”

²⁴ Ane mbapεε mós abíde mbónj áyāl e nímén mekan, mós-’aá atelé mós ášē. Debíí-’ε bán, kéchéé echě áhóbé édé mbále.

Asóg á kálag echě Jone

²⁵ Ekud é mam émpée édé éche Yesue ábélé. Nzé bénhōb bán bétele’ mésyāāl ášē, ahóg ámbíd e ádíníí, nwēmtan mεé né nkɔɔsε méekwogké éché kálag ahé áte.

Kálag e Mbɛltéd níme bembapɛɛ bé nlómag Ndibned ní kálag

Mod awe atelé kálag e Lukase mó atelé-ε kálag e Mbɛltéd. Mekan níme enén kálag mékoo'é alúmed áte médii áláa bad ngáne Edáádəŋ éche Esáá énwōŋgēnnē bad ábe behídé'áá Yesue ákal nkalaŋ ní bwám t̄ŋgene Yesue á Jerusalem, á mbwóg é Judeya ne Samaria ne á mesóg mé nkōŋsé. Elúmté ngáne adúbe á bad bé Krísto ábédé álóned chōm éche bad bé Israel béndūbē. Enén kálag elúmté ngáne adúbe á bad bé Krísto ábóótédé á Jerusalem ámbid e mpume níme Krístəə ne ngáne akíí mebwóg mémpē. Atón áde ádé etógnén áde enén kálag élúmtéé ámpē ádíi nsón níme Edáádəŋ éche Esáá ébéléé. Empē ne ngíne ámín e bad ábe bédúbpé á mbwe ní Pentekōs.

Nkabtéd ní kálag

Aboŋŋen bad ábe békale nkalaŋ ní bwám 1.1-26

a. Póle e asóg eche Yesue ne ábē Bembapɛɛ 1.1-14

b. Mod awé atédé Judase échē etál nēŋgáne mbapɛɛ 1.15-26

Nkalaŋ níme Yesue níkálté á Jerusalem 2.1-8.3

Nkalaŋ níme Yesue níkálté á Judeya ne á Samaria 8.4-12.25

Nsón níme Paale 13.1-28.31

a. Eke é'só áke dé abel nsón 13.1-14.28

b. Mbom níme bembapɛɛ bé nlómag ne belyóged bé mwembé á Jerusalem 15.1-35

c. Meke níme mélónténé mébe áke dé abel nsón 15.36-18.22

d. Meke níme mélónténé méláán áke dé abel nsón 18.23-21.6

e. Paale adé á mbwóg á Jerusalem, á Kaisaria ne á Roma 21.17-28.31

Titée Dyōbε ad mósłōm

Edáádəŋ éche Esáá

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, á kálag echē nísebpé atel, mentēl mekan ásē níme Yesue ámbenlé ne níme áyágté'áá bad. Ambēl nímén mekan bootya á pónde echē ámbóótédte níme nsón, ²kóŋne, á pónde eche Dyōb dēmbenlé boŋ ápūmē. Byánán ápumé, ámbenléd ngíne e Edáádəŋ éche Esáá, áláa bad ábe ámpwédte nēŋgáne ábē bembapɛɛ bé nlómag mekan níme bétáŋgéné abel. ³ Bootya áde Yesue áwédé, ápe móom mé e'pun méniin, anlúméd ábē bembapɛɛ bé nlómag yál ngen ne ngen, álúmed nén áá ne mbále módē á alongé. Bényínnáá mó díđ ákanlé-ε bó t̄ŋgene nkamlen ní Dyōb. ⁴ Pónde póg áde bós̄bōo bedyákgē ndyééd, ansim bó etúu áte aláá bó áá, “Nyééhídtē á dyad á Jerusalem. Nyésine' nde echē Titée awēm áláŋgé nyé áá móhōbē áá móš̄bē nyé. Ene nde chōo ménlāá'ε nyé. ⁵ Jōne adūsánnáá bad ne mendíb, boŋ ámbid e nguse e e'pun bōob, bédusén nyé ne Edáádəŋ éche Esáá.”

Yesue apūmmé

(Mak 16.19-20; Luk 24.50-53)

⁶ Pónde póg bembapɛɛ bé nlómag bōobε Yesue bēnladén hōm ahóg. Héε bésédteé mó bánken, “A-Sán, láá sé. Mmén mesú dōo wēbenlé boŋ bad bé Israel béwōŋ ngíne ámpē ákamlen echab yál-ε?” ⁷ Héε Yesue

átimtanné bó aá, “Titée mós abenlad eche ngine áttii pónidé ne mekag níme kéchéé ébenlédté. Nyéewóó’ é kunze ábii pónidé eche nímén mekan mébenlédté. ⁸ Bon áde Edáádəŋ éche Esáá epíí’ é nyé nyééküđ ngine, hé-’aá nyékanléé bad mekan níme nyényíné tŋgene me á dyad á Jerusalem, á mbwóg é Judeya, ne e Samaria ésyāāl káŋŋ nyépē á metŋŋgé mé nkŋŋsé mésyāāl.” ⁹ Yesue amaá-’aá bós aláa nê, dŋŋ Dyöb ábélé bon ápūmē ámín. Ade bédii bənənéé mós nê, mbag énkūtēn mós, bénkēnnyín-naá mós ámpē. ¹⁰ Bembapēé bém̄bē bētānē mīd áte bənəné’ ngáne Yesue ákagké ámín, dŋŋ bad bébe ábe béhédé mbóté éche épúbe’ bēbídé táléd, bétyéém bós á nkəg. ¹¹ Héé ábē bad bébe bésēdtéé bós bánken “A-bad bé Galilia, cheé nyétyéémé hén, nyénənéé ámín? Anén Yesue awē Dyöb ábélé bon áhīdē áftínté echēn, ápūmē ámín, áttim ámbíd melemlem ngáne nyényíné akag ámín.”

Matiasé atédé etál éche Judasé

¹² Héé bembapēé bé nlomag bēhídté á Ekone é Menzab, bétim ámbíd á Jerusalem. Echē eke ébédé dyam epəd é Máyl ehóg. ¹³ Ade bésólé á dyad-tē, bēnkĕ bésól á ton eche bédyéé’áá áte. Ene ton ebédé á esŋŋ é ndáb éche édé ámín. Abē bembapēé bé nlomag bēbédéé Petro, Jŋŋe, Jemse ne Andreyá, Filibé ne Tŋmasé, Batolomyo ne Matyo, Jemse, mwān awe Alfásé ne Simŋŋe awē anwŋŋ kán e alon, ne Judasé mwān awē Jemse. ¹⁴ Abén bembapēé báyŋgkē’áá aladen áte hŋm ahóg ákáne nchoo ne bebaád, Maria, Yesue nyaa, ne Yesue baányan.

¹⁵ Mmē mesú mēn, bad ábe bēndūbē Yesue bēnladén áte. Bēbédé dyam mbwókel ne móom mé bad mébe. Héé Petro átyéémé ámín áftínté echáb bon áhōbē aá, ¹⁶ “A-baányan, mekan níme méténlédé á kálag e Dyöb métŋŋgéné alón. Edáádəŋ éche Esáá énhōb á’sŋ é pónidé á nsəl níme Dabidē tŋgene Judasé awē antómén bad ábe bēnkĕ Yesue akób. ¹⁷ Judasé abédé nhóg áftínté e syánē. Yesue ampwēđ mós ábel nímén nsŋn melemlem nēŋŋáne ámpwēdté syánē. ¹⁸ (Mŋné níme ánkudté áyāle ebébtéd éche ámbenlé, anchanén mós etúú. A etúú-te wē dēn-naá ánsŋŋgé dúu, awé-’é, abum ákán mós, nmii nībíd-te mós áwed. ¹⁹ Bad bésyāāl á Jerusalem bēnwŋg ádén akan, né-ŋŋ bēnchĕg ádē hŋm áwab ehób-te bán Akeldama, nédē, ‘Ndŋŋb e mekií.’) ” ²⁰ Petro ambád ahób aá, “Nén ábenlédé ngáne éténlédé a kálag e ngəse é Dyöb nén bán,

‘Ade hŋm átim e’bwŋgen

modmod eelós’ áhed.’

Eténlédé-’é nén bán,

‘Mod ampée átéd eche etál é nsŋn.’

²¹ “Né-ŋŋ, éhedne’ nén bán dépwēđ mod nhóg. Ane mod atŋŋgéné abé mod awē abágáá ne syánē pónidé esyāāl eche echēđ Sáj Yesue ne syánē dékágé’áá mebwŋg ne mebwŋg, ²² bootyaa á pónidé echē Jŋŋe ádúsánnaá bad ápe á pónidé echē Dyöb dēmbenlé bon Yesue ápūmē. Mŋmpē atŋŋgéné abé mod awē ambé mbŋŋ áde Yesue ámpuú’é.”

²³ Hē dŋŋ bēpwédé bad bébe, Josebē awē bēpwāŋtánnaá bán Basabase (béchágé’áá mŋmpē bán Justusé) bós Matiasé. ²⁴ Dŋŋ békānnéé bán, “A-Sáj ebíí mod asyāāl nlém áte. Lúmed sé mod awē épwédé áftínté e ábén bad bébe, ²⁵ átéd etál nēe mod a nlomag, éche Judasé átédte bon mwēn átimé’ éche epəd éche ébonjédé mós.” ²⁶ Né-ŋŋ, bēnsīđ mbambú álumed bós mod awē bēpwēdté. Dŋŋ mbambú élúmté bós ápwēđ Matiasé. Né-ŋŋ, bém̄bād Matiasé á mesŋŋgé mé bembapēé bé nlomag ábíní dyŋm ne nhóg.

2

Epe éche Edáádəŋ éche Esáá

¹ Ade ngande e Pentekəs épédé, bad ábe bédúbpé Krístəə bésyāāl bēnladén áte hōm ahóg. * ² Abwōg-ábwōg esaád émbíd amín. Ebédé nées ekukud é ngíne éche étóme'. Echē esaád énlōn ene ndáb esyāāl áte echē ábē bad ábe bédúbpé bém̄ēē áte. ³ Hē dōo bényíné bwēm nēŋgáne muú nímē nwágné nées e'chém ntyéémé mod-téé á nló-mín. ⁴ Edáádəŋ éche Esáá ěmpii bō moosyāāl, mod-téé ábootéd mehób mé bad bém̄pēe ahób nímē béesebpēé ayāge. Edáádəŋ chōo élyágté'áá bō áhób kéchéé éche bēhóbé'áá.

⁵ Enén pónde bad bé Israel ábe békánnáá Dyōb bēbédé á Jerusalem. Abén bad bém̄bíd mebwōg ne mebwōg á nkōŋsé. ⁶ Awóg áde bēwógé échén esaád, ndun e mod enladén áte wée ábē bad ábe bédúbpé bēbédé. Yāl enkóm bō áte bwāmbwam áyāle ngáne bad ábe bédúbpé bēhóbé'áá ábíníí bad bō mod-téé ácheme' échē ehób. ⁷ Ne nkōmtēn rí yāl áte, bēnsédéd bán, “Kíné saá á mbwōg e Galilia ábén bad bésyāāl bēbídé-yē? ⁸ Chán-nō ébēnlédé boŋ syāā mod-té áwōgē' ngáne bēhóbéé éche ehób. ⁹ Átínté e syānē, baahóg bēbídé á meloŋ mé Patia, Media ne Elam; meloŋ mé Mesopotemia, Judeya ne Kapadosia; meloŋ mé Ponto ne mé Esia, ¹⁰ meloŋ mé Frigia ne Pamfilia, aloŋ á Egipto ne mebwōg mé aloŋ á Libia, bēnbēn ne Sirine syānē bad behóg debídé á dyad á Roma. ¹¹ Átínté é ábén bad bésyāāl donge achyáádté ne bad bé Israel, ábíníí-'e bad ábe béesē bad bé Israel ábe bēhíde' adúbe á bad bé Israel. Syānē bad behóg debídé á aloŋ á Krēt ne á aloŋ dé Arebia boŋ kénē, syānē mod téé awóge ngáne bēhóbéé áwe ehób-te ndale é mekan éche Dyōb ábélé.” ¹² Yāl enkóm bō áte bényāg-ke bwāmbwam, bésēdté nhóg ne aníníí bánken, “Chán nén ádíí-yē?” ¹³ Kénē, donge á bad bēwélé'áá bad ábe bédúbpé, bēhóbé bán bémáá mīm amwé.

Póle eche Petro

¹⁴ Hées Petro átyéémé amín átínté e ábíníí bembapēe bé nlomag dyōm ne nhóg, áchāgtē ehób, álāŋgē ndun e mod echē embé áhed áá, “A-baányan bē Israel ne nyé baásyāāl ábe nyēdyēe á Jerusalem, nyélām metúu rílaa nyé ngáne nén ádíí. ¹⁵ Abén bad bém̄wédeé mīm ngáne nyéwēmtanné. Bín é'dii bōob ngāŋ abog é mbwēmbwe ngēn. ¹⁶ Boŋ nén ábēnlédé ntíined ne e'yale ábe nkal é edáádəŋ Joél ánhōbpē áá, ¹⁷ Dyōb áhóbé nén áá, 'A e'pun bé asóg, mēlōm échēm Edáádəŋ éche Esáá ěpīi moosyāāl. Abén bán bé bebaád ne bé baachóm bēhóbé mam níme mébēnléd á'sō é pónde.

Echén kōdébad ényīnē ndóg éche éhúú ne me, ábēn bechun bé bad-te bēnanjé nló.

¹⁸ Nē dēn-éé mébēnlé.

Mēlōm échēm Edáádəŋ nímē mesú, ěpií ké ábēm bembāledē, bebaád ne baachóm,

boŋ bēhóbé mam níme ríhúú ne me, níme mébēnléd á'sō é' pónde.

¹⁹ Mēlūmēd menyáké ádyōb nlúmed-te e'chemléd á nkōŋsé.

* **2:1** Nzé móom mé e'pun métáan méntōm ámbíd e ngande e Nnyíme-ámín dōo enén ngande ébágáá. Echē epun chōo bad bé Israel bēdyágé'áá ngande e mpád m̄ bwēm.

Mekií mésyogé, muú níchoden, mwěntud-te núbide’.

²⁰ Etondeε ákwε ehíntén,
ngon-ne éyag née mekií.

Mmén mekan mébenléd epun embáá é ehúmé é Sánjú édêhób bán épag.

²¹ Ene pónké kénzéé awě akwenténé aá Yesue adé mó Sánjwéé ákúđ
e’sóosoj.’ ”

²² Petro ambád ámpē aá, “A-bad bé Israel, nyélám metúu nyéwòglen
chòm éche níhedéé ahób. Dyòb dēmbēl Yesue mod a Nazaret ábēl ndale
é mekan mé menyáké ne e’chemléd álúmed nyé nén aá mó mwèn-neé
mólómē mó. Nyébēn nyébíí nē bwám áyāle nén átínté echēn dōo nē
dēmbenlédte. ²³ Dyòb dēmmad abii, ámād-te atii nén aá nyéwūu Yesue
abε áde nyémbε mó á mekáá mé bad bé ekoyí, bonj bēbōmē-’ε mó á awog.
²⁴ Bonj kénē, Dyòb dēmpuúđ mó, ahúd mó á metuné mé kwééd, áyāle
kwééd eéhele’aa-sε ehanj mó. ²⁵ Dabide anhób tñngene mó aá,
‘Nnyíné’áá Sánjwéé áwēm á’sō-te pónké ésyāāl.

Adé mé á ekáá émbáá, né-óó, meétāgēē áte.

²⁶ Nē ábélé nlóné ne menyinje
nkale-’ε póle ne menyinje mésyāāl.

Echem yāl-le ámpē éwālē e’lyóg bé nlém abé áde nídí á alongé.

²⁷ Ayāle wéemwaa-sε edáádənj échēm émaānēđ á mbwóg e kwééd,
wéemwaa-’ε wě ndim níme awònj mbəlede núbəó á soj-tē.

²⁸ Elúmté me menzii níme nípεene’ alongé, abé áde wébēē-’ε me á akéb
mēbē menyinje.’ ”

²⁹ Petro ambád ámpē aá, “A-baányanj, nlñnge nyé ne aláa dēn nén meé
Dabide awesyānē sáá ambáá, anwé. Bénlímē mó, echē soj edé-’ε hén
káənjne chii. ³⁰ Dabide abédeε nkal é’dáádənj, ambíí-’ε chòm éche Dyòb
dénhəbpē aá móəbε mó. Dyòb démmwē melē nén aá móštēđ mwán á
mbyaa níme Dabide móbel mó kənj melemem nēnjgáne Dabide ámbēē kənj.
³¹ Dabide ammād anyín á’sō é’ pónké, dyam áde Dyòb débēnlé, né-óó,
anhób mam tñngene mpuu níme Ane-awě-Béwógté. Anhób aá,
‘Dyòb dénkēmmwaa aá ámaaned á mbwóg e kwééd,
ndim ménkēmbəó-aá mó á soj-tē.’

³² Ane Yesue mó-’áá Dyòb ápuúdté, sé moosyāāl sēde-’ε mbón bán apuúde.

³³ Dyòb ábágé mó atii dé edúbé áwe ekáá émbáá. Abagé-’ε mó Edáádənj
éche Esáá éche ánhəbpē aá móəbē mó. Yesue mó-’ε ábágé sé échē Edáádənj,
chó-’áá ekáá bonj nyényínē’, nyéwōgē-’ε kéchéé échē ébenlad chii. ³⁴ Debíí
nén bán Dabide enkēmpuméé, bonj kénē anhób aá,

‘Sánj Dyòbε anláá awem Sánjwéé aá,

Dyεé áwēm ekáá émbáá,

³⁵ káənjne á pónké echē mébenlé bonj ékəgtéd ábōnj bad bé ekoyí ámín ne
mekuu.’ ”

³⁶ Petro ambád ahób aá, “Né-óó, nyé bad bé Israel bésyāāl nyékoj abii
nén bán anén Yesue awě nyébómme á awog mwèn-naá Dyòb dēmbenlé
ábé Sánjwéé mó-’áá adé Ane-awě-Béwógté.”

³⁷ Awóg áde ábē bad béwógé póle eche Petro, entagéd bó á mewēmtēn-
tē bwāmbwam. Héε bésēdtēε Petro ne abíníí bembapεε bé nlómag
bánken, “A-baányanj, cheé-ə sétánjéné abel?”

³⁸ Petro antimēn bó aá, “Nyémod-téé nyétimēn Dyòb, nyéteđe alongé dé
mbéb bonj nyékud edusen á dñn áde Yesu Krístəə, ábēl nén Dyòb álagsen
nyé mbéb Dyòb débē-’ε nyé echē ndε, Edáádənj éche Esáá. ³⁹ Nyébíí nén

bán chõm eche Dyõb áhóbé aá mósõbe nyé édíi áyāl echên ne áben bãn ébé-'ε ké áyāl e bad ábe bédé nchabnede. Edé ne moosyáál awě Sån̄gwéé ádéd Dyõb, áchénlé ábè ne mós."

⁴⁰ Petro anléb bós, aláá-'ε bós mekan mémpēe hiin. Ansím bós etúu áte ahób aá, "Mod-téé ásonj adē alongé, ésebé nē, né Dyõb dékõgsēn nyé melemlem ngáne ákõgsēnnē enén nyon̄gel e ebébtēd." ⁴¹ Bad hiin béndübē dyam áde Petro ánhõbpē bédusén-ne bós. Mmē mbwε meson̄gé mé bad níme mém̄bād ámín e bad ábe béndübē, mébéde dyam e'kálé é'láán. ⁴² Bēmbané nlém áyáge mekan níme bambapεε bé nlómag béyágté'áá bós, bébé-'ε nlatén ne bad ábe bédübpé Krístaa. Bósõbõ békännē', bédyág-ke ndyééd hõm ahóg.

Nlatén ní bad ábe bédübpé

⁴³ Bambapεε bé nlómag bébéle'áá menyáké, bélümtē-'ε e'chemléd hiin. Kénzēé awě annyín antágé nsal áte. ⁴⁴ Bad bésyāál ábe béndübē Yesuε bémbē békeεne' nlatén á'sõ. Chõm-té-'ε éche mod ánwõngē ébéde é moosyáál. ⁴⁵ Bésómáá-'áá bwēm, békāb ne mod-té ngáne ántõgnēnnē. ⁴⁶ Béyógké'áá aladen hõm ahóg epun-té á Ndáb-e-Dyõb ákáne. Bédyágé'áá ndyééd hõm ahóg áwāb mendáb ne nlém nhóg ne menyin̄ge mésyāál. ⁴⁷ Békéné'áá Dyõb, bad bésyāál béwóón-ne bós nlém ní bwām. Epun-té-'ε Dyõb ábádáá bad ábe békúdé e'soosõj ámín e meson̄gé mé bad ábe bédübpé.

3

Petro achõjté mod awě awédé eped

¹ Mbwε nhóg Petro bós Jõn békágé'áá á Ndáb-e-Dyõb. Nén ábéde á ngāj é'láán é müte, pónde echē bad béyógké'áá ake á mekáne. ² Mod nhóg mós-'ε ambé á mmwε mé eyáde é Ndáb-e-Dyõb. Béchágé'áá níme mmwε bán, Mmwε níme Mbóó. Ane mod anwé eped se áde béchyáá mós. Epun-té bépémé'áá mós, bébānē mós á mmwε hē, áchõmē mōné wéε bad ábe békágé'áá á Ndáb-e-Dyõb. ³ Anyín áde ányíné Petro bós Jõn bésóle' á Ndáb-e-Dyõb-te, anchõm bós nde. ⁴ Dós bēnōné mós chõõj, bonj Petro áhõbē aá, "Nōné' sé!" ⁵ Héε ane mod ánóné bós ne mewēm̄tan nēn aá móakúd chõm áwāb. ⁶ Dós Petro áhóbéé aá, "Meewóó'ε mōné ké nhóg bonj chõm éche níwóó chós mébéé wε. Á dñn áde Yesu Krístaa á Nazaret, hidé ásē, ékag!" ⁷ Dós Petro áchõngé ane mod ekáá émbáá, bonj áwõngān mós átyéem ámín. Abwõg-ábwõg mekuu ne mekóge níme ane mod ménwēdned. ⁸ Anhēb, atyéem ámín, ábootéd-te ake. Ansól á Ndáb-e-Dyõb ne Petro bós Jõn, ákag, áhebē' ámín, ábagé-'ε Dyõb mekenag. ⁹ Bad bésyāál ábe bédéde áhed bényín néε ákagké ákēmtē-'ε Dyõb. ¹⁰ Bēnchem mós bán mós abédé mod awě adyéé'áá á Mmwε níme Mbóó ní Ndáb-e-Dyõb áchõmē bwēm. Yāl enkóm bós áte, bébé-'ε menyáké ne dyam áde ábénlédé ne mós.

Póle eche Petro áhóbé á Ndáb-e-Dyõb

¹¹ Yāl enkóm bad bésyāál áte ábe bémbē á Ndáb-e-Dyõb. Né-õõ bēnnyagéd béke bétán Petro bós Jõn á abebpé á Ndáb-e-Dyõb áde béchágé'áá bán Abepé áde Solomε. Ene pónde ane mod awě Petro bós Jõn bēnchoódté, ambé áhidé bós. ¹² Ade Petro ányíné abē bad, anláá bós aá, "A-bānned bé Israēl, cheé ékós bonj nēn ákõmtē' nyé yāl áte? Chán-nõ nyēnōné sé nē? Nyēwēmtan nēn bán échēd ngine chēn, ké'ε asāj

ádě sésáá á'sō é' Dyōb dōo ákǎá boŋ sébel anén mod ábootéd akε-yε? ¹³ Dyōb áde Abrahame, Aisige ne Jakōbe bébenléé, nédě Dyōb áde ábēd betaa, álúmté ehúmé éche awe mbaledε Yesue. Nyēmbε mǎ á mekáá mé benkamlenε, nyēbán-'ε mǎ áyāl á'sō wée Payledε. Ké áde Payledε ánwēm̄tēnnē mǎ atade, nyēmbé nyēbán mǎ áyāl. ¹⁴ Abédé mod awě asáá, abé-'ε ane awě abele mekan níme métǎŋgéné, boŋ nyēmbán mǎ áyāl. Nyētīm nyéchéā' Payledε bán áchenned nyé mod awě awúé' bad. ¹⁵ Né-ǎǎ nyēnkǎŋ béwúú mod awě apiinad bad alongé á mbále, boŋ Dyōb dēmpuúú mǎ. Sébēn sēnyínné nímmé mekan díd. ¹⁶ Anén mod awě nyényínéé nén, awě nyébíí-'ε bwám, ngine eché dīn áde Yesue áwóó ne adúbe áde áwóó ne adúbe áde áwánlé áyāle ádē dīn, dōo ábágé anén mod awě anwé eped ngine, ádíđ-tε mǎ bwám. Nyé bēn nyényíné-'ε.

¹⁷ “Bǎǎb-pǎǎ, a-baányan mbíí nén mǎé, kéchéé éche nyáabe áben belyáged nyēmbenlé Yesue, nyēmbēl chǎ áyāle nyēnkēmbíí'ε chǎm éche nyébeléé. ¹⁸ Kénéé ébénlédé-'áá nē, Dyōb dēn dōo álónté ábē e'yale se' bǎǎd áde ánlāā'ε bekal bé'dǎǎdǎŋ bésyāāl áá béhǎb bán Ane-awě-Béwǎgté ákūd metake. ¹⁹ Né-ǎǎ, nyétede áden abé dé mbéb, nyétimen Dyōb ábel boŋ ábódéd nyé mbéb. ²⁰ Nzé nyébelé nē, né pǎndé épé eché Sǎngwée áhǎǎdte nyé nlém. Ene pǎndé-'áá álómēē nyé Ane-awě-Béwǎgté, nédě Yesue, awě ápwédte nyé. ²¹ Yesue atǎŋgéné asébe dé adyεε ádyōb kǎǎŋ pǎndé épε eché Dyōb déhǎŋlénne mekan mésyāāl boŋ métim ekǎǎlé. Nén dōo Dyōb dēmbenlé se' bǎǎd áá bekal bé'dǎǎdǎŋ ábe bésáá beláa bad. ²² Mosεε mwēn anhǎb áá, 'Sǎngwée awě adé áden Dyōb ápwédé nyé nkal é'dǎǎdǎŋ áfínté e ábēn bad melemlen née mε. Nyébel chǎm ésyāāl éche álangé nyé áá nyébel. ²³ Kénzée awě eewǎgne ane nkal é'dǎǎdǎŋ, Dyōb déhūd mǎ áfínté e bad bé Dyōb abódéd-tε mǎ.' ²⁴ Bekal bé'dǎǎdǎŋ ábíníí ámpē bootya Samwεε ne ábe bēmpē ámbíd eché, bǎ moosyāāl bēnwālē nlébtéd, béhǎb-pε mekan níme mébenléd nímmén mesú. ²⁵ Dyam áde Dyōb dénhǎbpē mbwiined ne bekal bé'dǎǎdǎŋ ábédée áyāl echēn, nyēmpē nyéwóó-'ε akab áyāle melé níme Dyōb démmwēē ne ábēn betaa. Dyōb dénlāā Abrahame áá, 'Mēnaméd moonyon asyāāl á nkǎŋsē mbwiined ne nímmōŋ nchyáátén.' ²⁶ Né-ǎǎ, Dyōb dēmpwéd awě mbaledε. Ade ápwédé mǎ, áwēn dōo ánsēbēē mǎ álóm ánamed nyé abel áde ábenlé boŋ nyétedé nímmēn mbeltéd mé mbéb.”

4

Kóte ekáádté Petro bǎ Jǎn

¹ Petro bǎ Jǎn bédíí békánlé'áá bad mekan, dōo nguse é beprise ne mod ambáá a plúε a Ndáb-e-Dyōb, ne nguse e Besadusia bépédé wée bēmbēē. ² Bēnlīŋ áyāle ábē bambapeε bé nlomag bébe báyágté'áá bad bán Yesue apuúdé, éche élúmté nén bán bad ábe bēwédé bēbē á alongé ámpē. ³ Bénkōb Petro bǎ Jǎne béhé bǎ á mbwǎg. Ngáne bīn bēmmadté ahín, bēmbē áhed kǎǎŋ ne mbwembwε. ⁴ Kénéε bénkōbpē Petro bǎ Jǎne, ndun e mod eche enwǎg mam níme békánlé'áá bǎ, endúbe. Mesǎŋgé mé bad ábe bédúbpé ménchǎgē mēpē dyam e'kálé é' bad é'taan.

⁵ Néε bīn é'sǎŋgé, benkamlenε bé Israel, bad bēmbáá bé dyad ne bemeléde bé mbéndé bēnladén áte á Jerusalēm. ⁶ Anase awě abédé prise ambáámbáa ambé áhed, ne Kaifase, Jǎne, Alesandaa ne bad bēmpēe ábe bédé á túmbé eché Prise Ambáámbáa. ⁷ Bēntíí Petro bǎ Jǎne áwab e'sǎ-te, boŋ bésēdté bǎ bánken “Chán nyémwédé anén mod awě anwé

eped bwâm adid? Ngine ne ðin áde nzéé nyébénlédé?”⁸ Hée Edaádəŋ éche Esáá épíídé Petro, élón-ne mós áte. Dóo áhóbéé áá, “A-benkamlɛnɛ ne bad bémbáá bé dyad,⁹ nyéçhəgé sé hén chii ákáad sé áyāle mboŋ nime sébénlé anén mod awě anwé eped ne ngáne ámwédé bwám adyɛɛ.¹⁰ Nyé bad bé Israel nyébii-ɔ́ nén bán anén mod awě atyéémé nyé á’sò-te adyɛé bwâm á ngine e ðin áde Yesu Krístəə, mod a Nazaret. Nyembomé mós á awəg boŋ Dyöb dēmpuúð mós.¹¹ Mós adé ane awě éténlédé á kálag e Dyöb áyāl eché nén bán,

‘Aláá áde beloŋ bé ndáb bēnchenéé
dóo átímé aláá dé etógnén.’

¹² “E’sosonɔ́ béesaá ne mod ampée éetóméé Yesue, áyāle ðin démpēe déesaá á nkɔŋsé-te wén áde Dyöb ábágé moonyonɔ́ áde átəŋgéné syānē asonɔ́.”

¹³ Bəəb-ɔ́ɔ́, yāl enkóm bad bé kóte áte ányín nén bán Petro bó Jone béhóbé ésebán mbwóg ké nhóg rídé bó áte. Bénsɔŋtən-ne nén bán bédii bad bé ngén ábe béeyáɡké kálag embáá. Dóo béchéme nén bán bóo bébágé’áá pónde ésyāal ne Yesue.¹⁴ Boŋ ngáne bēnnyinnē nēe mod awě Petro bó Jone bēnchoódté átyéémé áhed ne bó, dyam dénkēmbonɔ́gé bó ahób.¹⁵ Né-ɔ́, bēnlāá bó bán bēbíd á ndáb e kóte. Bēbídé-’áá bó, bēn ne bēn bébootéd akal,¹⁶ bésédte bánken, “Chán débenlé ábén bad? Moosyāal á Jerusalem abii áá bóo bēbélé enén ndale e menyáké. Deéhēlē-ɛɛ dehób bán béebeléé.¹⁷ Boŋ detəŋgéné ábén bad etúu asím áte nén bán bésog bad akale təŋgene Yesue, ábel boŋ nímén nkalaŋ méekanlád se nkag á’sò.”¹⁸ Dóo béchénlé bó ámbid ámpē boŋ bésimē bó etúu áte bán béehédéé awóg ámpē mbéd nēe béhóbéé ké’ε bəyágtéé á ðin áde Yesue.¹⁹ Boŋ Petro bó Jón bēntimtén bó bán, “Nyé bēn nyéhób çhöm-ɛɛ étəŋgéné á’sò é’ Dyöb. Awógen nyé káa áwógen Dyöb?”²⁰ Ayāle sé pen sééhēlē-ɛɛ séðib nsəl bán séekanlé mam nime sé bēn sényinné ðid séwógen-ne etúu.”²¹ Bad bé kóte bēnlyəg bésim bó etúu áte ngine ngine. Ámbid enē bēnchené bó, áyāle bēnkényinné nzii eché béhele békógsén bó áyāle bad bésyāal békémté’áá Dyöb təŋgene dyam áde ábénlédé.²² Mod awě menyáké mēmbenlédte áyāl boŋ ádyēé bwám antóm móom mé mwě méniiin.

*Bad ábe bédúbpé békānne bán
Dyöb ábe bó e’wéd bé nlém*

²³ Ade bad bé kóte bétédte Petro bó Jone, bēnkē echoŋ é bad bé Krísto atán, bēláá bó mam nime beprise bémbáá ne bad bémbáá bé kóte bēláŋgé bó.²⁴ Ade ábé bad bé Krísto bəwógé nē, bēnlād nsəl ákáne. Bēnlāá Dyöb bán, “Titée, wε awě ehəgé nkoŋ ní mín ne rí sé, edib é nkwx̄ ne bwēm é’syāal ábe é’de bó áte,²⁵ wenlóm Edaádəŋ éche Esáá wée echəd sáŋ ambáá Dabide, awoŋ mbaledε wεé ébel áhób ábén e’yale nén áá, ‘Cheé ékás boŋ bad ábe béesč bad bé Israel bélie’ bwámbwam? Cheé ékás-’ε boŋ bad bēbelé e’həké ngén?”

²⁶ Kāŋ é nkɔŋsé élade yāl,
benkamlɛnɛ-’ε ámpē békóbe mbom
átəŋgen Sán Dyöbe ne Ane-awě-Áwógté.’

²⁷ Ebénlédé nē ðen. Herəde bó Pontus Payledε bēnkōb mbom á dyad-té hén ne bad ábe béesč bad bé Israel ne belyáged bé bad bé Israel. Bēmbel nē áhəge Yesue awoŋ mbaledε awě Asáá awě Ewógté.²⁸ Bēnkōb mbom ábel mam nime mmoŋ wēmmadté atii ne echoŋ ngine á’sò é’ pónde mébenléd.²⁹ A-Sán, bəəb-ɔ́ɔ́, mmōŋ énon akím áde békíméé, ébe sé áboŋ

bembaledε nlém ákal échõη eyale ésebán sêwóge mbwóg. ³⁰ Lúmed echoη ngine édiide bad bwám. Ebel-le séhel e'chemléd ne menyáké abel á ðín áde Yesue, awõη mbaledε awě asáá.” ³¹ Bémáá-'aá akáne, hõm áde bēnladēnnē áte ánaηned. Bó moosyaál bēnlõn ne Edáádaj éche Esáá bébootéd-te eyale é Dyõb akal ésebán mbwóg rídé bó áte.

Bad ábe bédúbpé bébele mekan née mod nhóg

³² Bad bésyā́ál ábe bédúbpé bēnwõη nlém nhóg ne mewēmten mehóg. Modmod eehóbe'aá aá mṵṵ mṵwṵṵ échén ké'ε échíníi boη bwēm é'syā́ál bémbē bó ntéd. ³³ Bembapεε bé nlómag bémbē bēkalé' ne ngine esyā́ál nēn bán bēdé mbõη nēn bán Dyõb ápuúdté Sánjú Yesue. Dyõb-pe démbād bó nsimé abε ámín e nsimé. ³⁴ Modmod eetóge'aá chõm áfinté echáb. Póndé ne póndé té bad ábē bēnwõη e'túú ké'ε ndáb bésómé'aá chṵ, bépēēn nímé mṵné, ³⁵ bébē bembapεε bé nlómag, bó-'ε bétédé'aá békāb ne mod-téé ngáne ántõgnēnnē. ³⁶ Né dṵṵ Josebε, mod a túmbé e Levi awě béchyáá á alõη á Sayprus ámbenlé. Bembapεε bé nlómag bēchágé'aá mṵ bán Banabase, (nédē mod awě awéde bad nlém á abum.) ³⁷ Ansóm etúú, atéd nímé mṵné, ábe wéε bembapεε bé nlómag.

5

Ananiasε ne Safiraa

¹ Mod nhóg abédé bán Ananiasε, mwaád-te bán Safiraa. Bómpē bénsõm donje á bwēm ádáb. ² Boη ankoó donje á mṵné ámbid, mwaád-te ámpē ámbii. Ananiasε ampēēn mṵné nímé mēnlyǎg ásē wéε bembapεε bé nlómag. ³ Héε Petro álanjéé mṵ nēn aá, “A-Ananias, cheé ékás boη ehé Satane etál wéε ásól wε á nlém-té. Bṵṵb-pṵṵ, abelé wε ekánlé Edáádaj éche Esáá metóm akoo áde ékõngé eped é mṵné nímé ésonné bwēm. ⁴ Edēhób wě mṵsõme' etúú ébédéε échõη, áde émáá-'ε chṵ asóm ámpē, mṵné níméd nábédéε nímõη. Cheé ékás boη etíi áwõη nlém-té wéε móbel enén ndín e akan? Saké moonyõη ekánlé metóm boη Dyõb dṵṵ ekánlé metóm!” ⁵ Awóg áde Ananiasε áwógé nēn, anhún ásē, awé-'ε. Mbwóg ní ngine ménkõb bad bésyā́ál ábe bēnwõg ádén dyam. ⁶ Kódébad émpē áhed, bétéd mṵ ndim, békaj mṵ békε bēlímε.

⁷ Dyam háwa éláán ámbid enē, Ananiasε mwaád ampē, enkēmbí'ε pen dyam áde ábēnlédé. ⁸ Petro ansédéd mṵ aá, “Láá me, mṵné nisyā́ál mēn nímé nyékúdé áyāl e etúú éche nyé awõη nchóm nyénsõmmē-yε?” Safiraa ankwentén mṵ aá, “Éε, nisyā́ál mē.” ⁹ Dṵṵ Petro álanjéé mṵ aá, “Cheé ékás boη nyékagé' Edáádaj éche Sánjwéé? Nṵné', bad ábe bēlímé awõη nchóm bṵṵ bédé á mmwε níníi, bétéd-te wémpē ndim hē bṵṵb.” ¹⁰ Abwõg-ábwõg ane mmwaád anhún ásē á'sõ-te wéε Petro, awé-'ε. Eché kódébad énsāl á ndáb-te bényín bán amaá awé. Dṵṵ bēbidné mṵ ndim á ebwóg békε bēlímé á nkag rí soη wéε nchóm. ¹¹ Mbwóg ní ngine ménkõb mwembé nisyā́ál ne bad bésyā́ál ábe bēnwõg ádén dyam.

Bad bé nlómag bēbélé menyáké hiin

¹² Bembapεε bé nlómag bēbélé'aá e'chemléd ne menyáké hiin áfinté e bad. Bad ábe bédúbpé-'ε bēyógké'aá abom née mod nhóg á Abepé á Solomonε á Ndáb-e-Dyõb. ¹³ Kénéε bad bēchágé'aá bó ðín á bwám, bēdii bēbáá'aá bó alaten. ¹⁴ Boη kēnē, ekud é bebaád ne baachõm ábe bédúbpé Sánjú Yesue, bēsólé'aá áwāb nlatén, mesõngé mé bad ábe bédúbpé ríchágke'. ¹⁵ Mekan nímé bembapεε bé nlómag bēbélé'aá mēnkõη bad

bépēmē bad bé nkole bébanné' bós á nkəg ní nzii á menəŋ ne á e'búm mín. Bébélé'áá nê ne mewəmtən nén bán, nzé Petro atóme' ké tómén échē edáádəŋ éhūn bós á yəl bédyēē bwám. ¹⁶ Ekud é bad émbíd káŋŋne á myad níme médé bənben ne dyad á Jerusalem. Bénwālē ábāb bad bé nkole áyāl ne bad ábe e'dáádəŋ bé mbéb é'tágté'áá. Bembapεε bé nlómag béndíd moosyáál bwám.

Béhédé bembapεε bé nlómag á mbwəg

¹⁷ Ene pónidé-ʼó prisε ambáámbáa ne échē echoŋ é bad nédē, bad bé epepé é Besadusia bémbē kónjí bwámbwam ne bembapεε bé nlómag. ¹⁸ Bénkōb bembapεε bé nlómag, béhé bós á ndáb e mbwəg níme rídé á dyad tē. ¹⁹ Boŋ níme nkuu, ángel e Sánjú enhyē ekob é mbwəg adibe ebídéd-te bós. Enláá bós áá, ²⁰ “Nyékag á ndáb e Dyōb, nyélánge' bad mam mésyāál tənŋene ádén alonŋé dékōlē.” ²¹ Bembapεε bé nlómag bənwōgēn ene ángel. Bín é'sánge-ʼáá, béke bésól á Ndáb-e-Dyōb, bébootéd bad ayáged.

Ene pónidé-ʼáá prisε ambáámbáa ne échē echoŋ é bad, bēnchālē mbom ní mbwəg níme ménlād belyáged bé Israel bésyāál. Á mbom hē dōo bélomé nlébtéd á mbwəg nén bán bεεen bembapεε bé nlómag áwāb. ²² Boŋ áde sánze épédé á ndáb e mbwəg, bēnkéntánné bembapεε bé nlómag áwəd-te. Né-ʼó bēntīm ámbíd, béke beláá ábē bad á mbom bán, ²³ “Sépedé á ndáb e mbwəg, sétáné ngáne bépéné chō hōm ásyāál. Bad ábe bēnəne' mbwəg-ke bós moosyáál bédé wéε mod-té ánonéé mmwe mé e'ké. Boŋ áde sédíbpé ekob, sétánéé mod ké nhóg áwəd-te.” ²⁴ Ade mod ambáá a plūse é ndáb e Dyōb ne beprisε bémbáá bəwógé nê, bényāg, bánken “Chán nén ádíí?” ²⁵ Hē dōo mod nhóg ápédé áhed boŋ álāngē bós áá, “Nyébíi nén bán bad ábe nyénhēē á mbwəg, bédé á Ndáb-e-Dyōb bəyágte' bad.” ²⁶ Dōo mod ambáá a plūse é Ndáb-e-Dyōb ábíde ne ábē bad, boŋ béke békōbē' bembapεε bé nlómag, bεεené' bós. Boŋ pen bēnkēnkóbénné bós ewanŋe áyāle bēbáá'áá bán bad ábe bémbē áhed bélum bós meláá.

²⁷ Bēnsālēn bós á ndáb-te, bétíi bós á'sō é' mbwəg. Hē dōo prisε ambáámbáa ábótédé bós akáad, álāngé bós nén áá, ²⁸ “Sēnsím nyé etúu áte nén bán nyēkēené' ayáge áde anén mod á'sō ámpē. Bəb-ʼóó, Nyénəne' chōm-εε nyébélé. Nyébélé moosyáál á Jerusalem awóge ádén ayáge. Nyéhede-ʼε kwééd échē abán áwəd nló.” ²⁹ Hēε Petro ne ábíníi bembapεε bé nlómag bétimtanné bós bán “Dyōb dōo sétánŋéné awógen, saké baányonŋ. ³⁰ Ade nyémáá Yesue abome á awəg, nyēwúú-ʼε mós, Dyōb áde ábəd betaa, dēmpuúú mós. ³¹ Dyōb dēnchāgəd mós, ábānē-ʼε mós á ekáá é mbáá néε Nlyáged ne Nsoode. Ambəl nē ábel boŋ álúmed bad bé Israel nzii eche bēchenéé ádab abé dé mbéb boŋ Dyōb álagsén bós. ³² Sébēn sēnyínné nímén mekan díd. Edáádəŋ éche Esáá chōmpē ébide' mbōŋ. Chó-ʼáá édé nde echē Dyōb ábageé bad ábe bəwógne mós.”

Elébé eche Gamaliεε

³³ Ade mbwəg eche endyēé ásē éwógé nê, bēnliŋ bwámbwam káŋŋ bēhedé-ʼε bán bəwúu bembapεε bé nlómag. ³⁴ Boŋ mod a mbwəg nhóg áfíntē echáb, awē bēchágé'áá bán Gamaliεε antyéém ámín. Anén mod abédéε Farisia, abé-ʼε meléede a mbéndé awē bad bésyāál bēbágé'áá edúbé bwámbwam. Anhób áá bésébe bēbíden ábē bembapεε bé nlómag á ebwəg. ³⁵ Dōo álāngéé bad bé mbwəg áá, “A-baányanŋ bé Israel, nyétéd pónidé ne chōm-εε nyéhedeé ábén bad ábel. ³⁶ Eēchābēē áte áde mod awē bēchágé'áá bán Tiodase ábídáá dúu, ákumé' ekáá á təl áá módé mod. Bad

ábe bēnhīd mós ámbīd bēbédé dyam mbwókél éniin. Boḡ kááḡ ne á asóg bēnwū mós, ábē bad-te bēpántéd áte, éché epepé chós-’ε ébós. ³⁷ Ambīd e póndé, mod awe bēchágé’áá bán Judasε mod a Galilia mómpe ámbīd á póndé e tóngé. Ambēl ndun e mod enhíd mómpe boḡ kááḡ ne á asóg bēnwū mós, ábē bad-te bēpántéd áte. ³⁸ Bóob-pós, áyale adén dyam, nlange nyé nén mée nyétede ábén bad békag, nyéebēlē bós dyam. Áyale nzé édé nén bán nímén ntíi ké’ε adén dyam áhúú ne moonyon, né dēn dékwě. ³⁹ Boḡ nzé édé bán áhúú ne Dyób, né nyéehenlé bós dyam abel, né kááḡ ne á asóg nyéenyīn bán Dyób dós nyétāḡanné.”

Bad bé mbwóg bēnkōb elébé éche Gamaliεε ⁴⁰ Héε bēchénlé bembapeε bé nlomag bán bésól á ndáb. Bēnkūdē bós, bésím-me bós etúu áte bán bēehédéé awóg ámpē néε bétúbéé dīn áde Yesue. Dós bétédtté bós bán békag. ⁴¹ Bembapeε bé nlomag bēnsās á’sō é’ mbwóg. Bēmbē menyīḡe ányīn nén Dyób ányīné áá bēkwógnédé ákud akwáké á dīn áde Yesue. ⁴² Epun ne epun-té békágé’áá á ndáb e Dyób ne á ndáb é bad, bēyāḡtē bad, bēkale-’ε nkalanḡ nīme Yesue, Ane-awě-Béwóḡtē.

6

Mwembé mépwédé bad saámbe áwóngēn

¹ Bóob-pós, ngáne mesongé mé bad ábe bédúbpé méchágké’áá acháge ne acháge, nswanḡen mémbīd áttinté e bad bé Israel ábe bēhóbé’áá ehób é Grikia ne ábe bēhóbé’áá ehób é dyad. Bad ábe bēhóbé’áá ehób é Grikia bēhóbé’áá bán ábāb bekúd bēekudéé akab á mōné áde békábpáá bekúd epun-téé. ² Héε bembapeε bé nlomag dyōm ne bēbe bēladéé bad ábe bédúbpé bēsýāál áte boḡ bēlāḡgē bós bán, “Eebo’ε nén bán sétēde akal dé eyale é Dyób ábel boḡ séhíde nkabtéd ní mōné ámbīd. ³ Né-ós, a-baányanḡ nyépweḡ bad saámbe áttinté echēn, ábe bēwós edúbé, ábe Edáádāḡ éche Esáá élyāḡtēé, bēbīi-’ε akan, ábel nén sébane nímén ntíi áwab mekáá. ⁴ Ene póndé séēbě echēd yāl esýāál ákáne ne ákal nkalanḡ ní bwām.” ⁵ Moosýāál anwóg menyīḡe ne dyam áde bembapeε bé nlomag bēnhōbpē. Né-ós, bēmpwēḡ Stefanuse. Abédéε mod awě andúbé bwāmbwam. Edáádāḡ éche Esáá-’ε élyāḡtē mós. Bēmpwēḡ kááḡ ne Filibe, Prokorosε, Nikanós, Timōne, Pamenasε ne Nikolausε. Nikolausε abédéε mod awě ámbīd á dyad á Antýōḡ, eebédéé mod a Israel boḡ antimén adúbé á bad bé Israel. ⁶ Bēmpēén ábén bad á’sō wéε bembapeε bé nlomag. Bembapeε bé nlomag bēnkānnēḡ bós bēbán-ne bós mekáá á nló. ⁷ Né-ós, eyale e Dyób émbē ékanlād mbwóg áte esýāál ékáḡ á’sō. Mesongé mé bad ábe bēndúbē á Jerusalem méchágké’áá acháge ne acháge. Ekud é bepriseé chómpe émbóotéd nkalanḡ ní bwām ahíd.

Békóbé Stefanuse

⁸ Bóob-pós Stefanuse abédé-εε mod awě áde alongé álúmté’áá nsimé ní Dyób bwāmbwam. Awóng ngíne ábel ndāle é mekan é menyáké áttinté e bad. ⁹ Boḡ baahóg bēmbootéd mós apentēn. Abē bad bēbédéε bad ábe bēmbīd á echoḡ é bad éche émmētén akε á ndáb e mekáne eche bēchágé’áá bán ndáb e mekáne e betāḡ ábe bēnkēmbé betāḡ ámpē. Abé bad bēbédé bad bé Israel ábe bēmbīd á myad mós Sirine ne Alesandria. Bóobe bad bé Israel bēmpēε ábe bēmbīd á mbwóg e Silisia ne e Esia, bēmbootéd aswanḡen ne Stefanuse. ¹⁰ Boḡ Edáádāḡ éche Esáá émbě mós nyaa e debyéé eche nzé anhób dyam, bēehēle’áá dós apēle. ¹¹ Né-ós bēnsāl

baahóg áte bán béhòb nén bán “Sêwógé née Stefanuse ásyáá’ é Mosεε, ásyáá-’ε Dyòb.” ¹² Né-’aá bêmbeñlé boñ békón bad bé dyad, békón bad bémbáá bé dyad ne bemeléede bé mbéndé. Héε békóbé Stefanuse boñ békεεné mó á’sò é’ bad bé mbwóg. ¹³ Hé-’aá bépéééné bad ábíð mó mbóñ é metóm. Abê bad béñhòb nén bán, “Anén mod ahóbe’ mekan mé mbéb póndé ésyáál tâñgene Ndáb-e-Dyòb eché esáá ne tâñgene mbéndé eche Dyòb ábágé syánē. ¹⁴ Sêwógé née áhóbéé aá ane Yesue, mod a Nazaret, ápāñ Ndáb-e-Dyòb áhəñlén-ne e’lem ábe Mosεε ályágnédé syánē.” ¹⁵ Bad bésyáál ábê bébéde á ndáb e mbom bēnsūm mīd wéε Stefanuse. Bényññ nēε e’sò é’peneé mó née e’sò é’ ángel.

7

Stefanuse abēñléde myangó mí bad bé Israel ákää

¹ Priε ambáámbáa ansédéd Stefanuse aáken, “Mmén mekan mésyáál míme ábén bad béhóbé wε áyál, médé mbále-ye?” ² Dóó Stefanuse ábóótédé bad bé káánsel póle akale. Anhób aá, “A-baányañ ne besáá ábēm, nyélām metúu. Dyòb dé ehúmé dēmpíi echéd sáñ Abrahamε áde ábéde á mbwóg e Mesopotemia, adêhób aá mókag adyεε á dyad á Haran. ³ Dyòb dénlāá mó aá ‘Téde echon túmbé, étéde-’ε ádōñ alon ékag á ndoob eche mélūmédte wε.’ ⁴ Né-óó, Abrahamε antedé ndoob e Kaldeya áhyε ádyē á dyad á Haran. Ambíð e kwééd eche Abrahamε sáá, Dyòb dēmbēl Abrahamε áke ádyē á ndoob eche nyédíí áhed nén bōob. ⁵ Ene pónde Dyòb dénkēmbáá Abrahamε ké abēn á ndoob eche ándāāsennē mó. Boñ pēn Dyòb dēnhób nén aá ene ndoob ésuunéd bó míme mbyaa. Pónde eche Dyòb dénlāá-’é Abrahamε nē, eenkēnwáléé mwāñ ké nhóg. ⁶ Dyòb dénlāá mó nén aá, ‘Mmōñ mbyaa mébē beken á alon á bad bémpēe. Áwed-taá bēbēē betāñ, békūd-te metuné etūn é pónde éche édé dyam mbwókel é mwē éniin. ⁷ Boñ mēkōgsen áde alon á bad áde bēbenléé née betāñ. Ambíð enē, mímōñ mbyaa mébíð á alon-tē wē, bēfīm áyál é ádén abwóg á hōm, békānnē á dīn ádēm áhed.’ ⁸ Héε Dyòb ábélé boñ Abrahamε ápē á nchemten ne mó tâñgene ngáne béyagéé bad, nēngáne e’chemléd bé melē míme Dyòb ámwédé ne ábē bad. Né-óó, Abrahamε an’yāg awe mwāñ Aisige ámbíð e e’pun saámbé áde béchyáá mó. Aisige mó-’ε an’yāg awe mwāñ Jakōbe, Jakōbe mó-’ε áyāg ábe bán dyōm ne bébe ábe bédé ábēd betaa.

⁹ “Ábē betaa bēnwōōñ mwānyañ nhóg, Josebe kónjí á nlém-tē. Né-óó, bēnsōm mó nēngáne ntāñ. Bad ábe bēnsōmmē mó áwāb, bēnkεén mó á alon á Egipto. Boñ Dyòb dēmbē mó ámbíð, ¹⁰ ábēl-le atóm metake mésyáál áte. Dyòb dēmbēl Farao kāñ e Egipto anwógén Josebe menyīñge ábē-’ε Josebe debyéé, áde ápédé áwe á’sō. Nén dēmbēl Farao ambē Josebe atii á ngōmenaa ámīn e alon ne ámīn e ábē bwēm é’syáál. ¹¹ Ambíð enē, nzaa e ngīne empē á alon á Egipto ne á alon á Kanahan. Ene nzaa empēén metake mé ngīne, ábēd betaa bēnkēnwōñ-’aá ndyééd eche bēdyáγκē. ¹² Né-óó, áde Jakōbe áwógé bán ndyééd edé á Egipto, anlóm ábe bán áwed. Nédē ábēd betaa. Nē dóó ábéde bó ngen e’sò áke áwed. ¹³ Ade bán ábe Jakōbe békíí á Egipto ngen éche élónténé ébe, Josebe ampalé yál áte wéε baányañ. Hé dóó Farao ásóñténé tâñgene túmbé eché Josebe. ¹⁴ Né-óó, Josebe anlyágtén baányañ aá béléa sáá Jakōbe, áhyag ne eche túmbé esyáál á Egipto. Bó moosyáál bēbéde móom mé mod saámbé ne

bétáan. ¹⁵ Dóo Jakobe bó moosyál békíí á Egipto. Awed-taá mó ne ábe bán, betaa ábe syánē bēndyε'ε kásh bēwε-'ε. ¹⁶ Ambíd e nē, bēntēd bó ndim bēsuēn ámbíd á dyad á Shekem, bēlímé mó áwed á ndoob echē Abrahame ánchanénné mané wée bán bé túmbé e Hamo.

¹⁷ “Ade pónde ékwógé ape echē Dyöb délōnēdtē dyam áde ánlāā'ε Abrahame áá mósbēl, mesonjé míme ábēd bad ábe bēbédé á Egipto mēmmād acháge bwāmbwam. ¹⁸ Kásh ne á asóg, ksh empée echē enkēmbíí myanjó míme Josebe, empē á nkamlen. ¹⁹ Anwónj akwáb tshgene ábēd betaa átagtē-'ε bó. Anksh bētéde ábab bán á ebwóg, ábel bon bēwē. ²⁰ Mmé mesú dóo béchyáá Mosεε. Abédée mwān awē ambsh bwāmbwam. Bēntagén mó á ndáb wée sáá á etūn é ngon éláán. ²¹ Ambíd enē dóo bētédté mó á ebwóg-te. Héε mwān a mūwaaád awē Farao ádíbté mó, átēde mó ngáne awē mwān, átagné-'ε mó kásh ákwogé'. ²² Bén'yāgēd Mosεε debyée á bad bé Egipto ásyāāl kásh abé ndale e mod á nhóbtéd ne á mbeltéd.

²³ “Ade Mosεε ápédé móom mé mwē méniiin, mewēmtēn mēmpií mó áke dényīn baányan bé Israel. ²⁴ Antán ngáne mod a Egipto átagtēé mwānyan nhóg. Dóo ákíí áhed átimtēn. Anwónjén mó áwúé-'ε ane mod a Egipto. ²⁵ Mosεε anwémten áá ábē bad béchem nēn bán Dyöb áhede mó abenled áhúd bó á mekáá mé bad bé Egipto, bon bēnkēnyīnné nē. ²⁶ Epun éche ébádténé, antán ábē bad bé Israel bébe bēn ne bēn bēwane'. Anhēd nzii eche áyālē bó ákóm nshan. Dóo álanjéé bó áá, 'Eesaá mbále bán baányan bóo nyédíí-yε? Chán-nō nyé mod-té áhedeé waáb alógen?' ²⁷ Bon ane mod awē áhede'áá waáb alógen nē, antínéd Mosεε á nkæg ásedté mó aáken, 'Nzé-módé abagé kunze áá ékamlan ne ákáád sé?' ²⁸ Ehede mēmpē awúu ngáne éwúú mod a Egipto chán-ε?' ²⁹ Awóg áde Mosεε áwógé nē, ansöb ákē á mbwóg e bad bé Midian. Awed-taá ádyée kásh bon áchyāá ábe bán bé baachóm bébe.

³⁰ “Ámbíd e móom mé mwē méniiin dóo ángel épiídé Mosεε á ehyánje. Empíí mó a muú-te, míme ménkōbēn mwā bwel. Nēn ábédé benben ne mbōod e Sinai. ³¹ Ade Mosεε ányíne áden akan, menyáké ménkōb mó. Ansíde benben áá móton anon bwām, dóo áwógé ehób éche Sánjwée nēn áá, ³² 'Mée ndé Dyöb áde ábsh betaa, Dyöb áde Abrahame, Aisige ne Jakobe bēbēnlé'áá.' Ne mbwóg ní ngíne Mosεε enkēnchu'e anon áhed. ³³ Héε Sánjwée álanjéé mó áá 'Húd metámbe á mekuu áyāle abwóg á hōm áde étyémé nēn ádíí hōm áde ásáá. ³⁴ Nnyíne ngáne ábēm bad ábe bédé á alonj á Egipto békudéé metake bwāmbwam. Nwógé ngáne bēwennadté dóo nhyédé bó awōngēn. Bōob-pōó hyäg, mēlōm wε á Egipto.' ³⁵ Anén Mosεε móo bad bé Israel bēmbāngē á yāl bon bēsedté mó bánken, 'Nzé-módé abagé wε kunze ákamlan ne ákáád sé?' Mō-'áá Dyöb dénlōmmē ákamlan ne ásonj ábē bad. Nēn dēmbenléd áde ángel émpií'ε mó áde bwel bēnkōbpē muú. ³⁶ Mosεε awed móo ambíden bad bé Israel á Egipto. Ambēl ne e'chemléd áwed ne á Eyake é edíb é nkwē. Ambēl-le menyáké ne e'chemléd áde bēbédé á ehyánje á etūn é móom mé mwē méniiin. ³⁷ Anén Mosεε móo anlāá bad bé Israel áá, 'Dyöb délōmē nyé nkal é'dáádaj awē ábid áttinté echēn melemlen nēngáne álómé me.' ³⁸ Melemlen mé Mosεε móobédé nlatén ne ábēd bad á ehyánje. Abédé áwed ne ábēd betaa áde ángel eche Dyöb dénlōmēnnē nlébtéd á Mbōod e Sinai énhōbpē áwāb. Mmén nlébtéd míme Mosεε ánkudté wée ángel móo syánē dédíí déhídeé.

³⁹ “Ábēd betaa bēnkēnwógénné Mosεε, bon bēmbān mó á yāl, bétimé bēwēmtān átim ámbíd á Egipto. ⁴⁰ Ade Mosεε ályágé adé á mbōod e Sinai

dóo bad bé Israel bélângeé mwãnyan Arone bán, ‘Belé sé bwēm ábe bēbē nēngáne myōb ábe bēlyāgēd sé áyāle séebíí’ é dyam áde ábénlédé ne Mosee awē ambíded sé á Egipto.’ ⁴¹ Hée bēbélé chōm éche éwagné mwān a nyag boŋ bébootéd e’lém awúu ábe chō mende. Bēmbel kááŋne ngande, áwōg menyinje ne chōm éche bēbénlé níma b mekáá. ⁴² Dóo Dyōb ákúnnédé bó mbíd boŋ áchenné’ bó ákanned ngume éche édé ámín. Ebénlédé ngáne éténlédé á kálag e bekal bé’ dáádəŋ nén bán,

‘A-bad bé Israel, áde nyémbēē á ehyánge á etūn é móom mé mwé méniin saké meé nyékwénlé’ áá káa nyétúmmé’ áá e’lém ábe mende.

⁴³ Tēnde eché dyōb áde béchəgeé bán Molek móo nyémpēmme.

Ediidiŋge-’e éche tintine a dyōb áde béchəgeé bán Refan chōs nyéhyómnaá.

Mmén myōb móo nyébénlé mekáá boŋ nyébwōgkē mebóbōŋ.

Né-óó, mēbēn nyé, nlóm nyé hōm áde áchábnédé tómaa aloŋ á Babilōn.’

⁴⁴ Stefanuse ambé abád ámpē áá, “Ade ábēd betaa bēbédé á ehyánge bēnwōŋ Ebem é Dyōb échē élúmte nén bán Dyōb ádé ne bó. Bēnlōŋ chō nyaa eché Dyōb dénlāá’ é Mosee áá álōŋ chō. Nsáaned níme Dyōb délūmédtē Mosee móo ánhídtē. ⁴⁵ Ambíd e pónde ábēd betaa bēnkōb ene tēnde á mekáá níme ábab besáá. Bēnwālē chō áyāl áde bóobe Josua békōbné meloŋ ndəob eché Dyōb dēnnanéé bó bad áte. Ene tēnde embé ebé áhed kááŋne á pónde eché Dabide. ⁴⁶ Nsimé ní Dyōb níhídé’ áá Dabide. Né-óó, ancháŋ Dyōb áá ábe mó kunze mólōo Dyōb áde Jakōbe ábénlé’ áá ndáb. ⁴⁷ Boŋ Solomonē, Dabide mwān, móo antīm Dyōb ene ndáb alóo. ⁴⁸ Boŋ kénē Dyōb á Ngum éedyēē’ é á ndáb eché baányoŋ bēlōŋné mekáá. Edé nén ngáne nkal é’ dáádəŋ nhóg ahóbé áá Dyōb áhóbé áá,

⁴⁹ ‘Nkoŋ nímmín móo níde ádēm atii dé nkamlēn,

nkōŋsé-’e níbé wēe níbannēé mekuu.

Nyaa e ndáb ehéé nyéhele-se nyélóo me?

Ké’ e héé mékōmmēē áte?

⁵⁰ Mmēn meémaa’ é ábēn bwēm abel-’e?”

⁵¹ Stefanuse ambád ahób áá, “Nyēdii bad ábe bēwúú nló áte. Nyēléle nlém á abum. Nyékólé metúu áyāl e eyale é Dyōb. Nyēdii melemlen nēngáne ábēn betaa, nyētāngan Edəádəŋ éche Esáá. ⁵² Nkal é’ dáádəŋ ké nhóg alyəgé áse awē enkēnkūd metake á mekáá níme áben betaa-ye? Bēnwūú mészēnzē mé Dyōb mésyāāl níme se’ bóod mēmbēl ehánge áyāl e epe éche Ane awē abele mekan níme méťāngíné. Nyé-’e bóob nyésómé mó, nyéwúú-’e mó. ⁵³ Nyé bēn-naá nyékudé mbéndé éche Dyōb álómé mbwiined ne éche ángel boŋ kénē nyéehídéé chō.”

Bélumé Stefanuse meláá

⁵⁴ Ade bad bé mbwōg bēwógé mekan níme Stefanuse áhóbé, bēnlīŋ bwāmbwam kááŋ yāl ésoḡé bó áte. ⁵⁵ Stefanuse-’e Edəádəŋ éche Esáá énlōn mó áte. Née ánóné ámín ányīnē’ ehúmé é Dyōb, ányīnē’ Yesue ngáne átyéémé Dyōb á ekáá émbáá. ⁵⁶ Dóo áhóbéé áá, “Nyénəne’, nnyīnē’ nēe dyōb ánédnéde, Mwān-a-Moonyoŋ átyéémé Dyōb é ekáá émbáá.” ⁵⁷ Hée bad bé mbwōg bēhédé esaád é ngíne békútēn-ne metúu ne mekáá boŋ bó moosyāál bēbōnlād mó. ⁵⁸ Bēndol mó bésyāŋnéd mó á dyad-tē, bēbootéd mó meláá alúm. Bad ábe bēntyēm mbōŋ ákōgsen Stefanuse bēnhūd níma b nkoŋ áyāl béke bēbānē á’ sō-te wēe kódemod póg bán Səəle

ánone bós. *⁵⁹ Ade bélúmeé Stefanuse meláá nê, ankáné aá, “A-Sánjú Yesu, mmõñ kõb échêm edáádãñ.”⁶⁰ Dóó ábwógé mebóbõñ bonj ákãntê ehõb ámín aá, “A-Sán, lagsén bós nímén mbéb níme bébeléé.” Amaá-aá ahõb nê, awé-’é.

8

¹ Sõõle abédé ásê ákwentén-ne aá béwúu Stefanuse.

Metuné mébélé Ebese épãñtéde dte

Echê epun chên mwembé mé Jerusalem mêmbootéd metake mé ngíne akud á mekáá mé bad bé Israel. Bad ábe bédúbpé bésyãl bémpanñtéd áte á mbwóg e Judeya né e Samaria ésyãl. Bonj bembapere bé nlomag bënpen-’é bënlyóg.² Nguse é bad ábe bêmбанé nímab nlém nisyãl ábele Dyõb bënñmê Stefanuse. Béchyee’, bélebé-’é mó.³ Bonj Sõõle mó-’é ahedáá mwembé abóded. Ahúé’áá enén ndáb átimé eníní, ábítde bós á ebwóg, bebaád ne baachóm, ahág-ke bós á mbwóg.

Filibé akalé nkalanj ní bwám á Samaria

⁴ Bad ábe bédúbpé bémpanñtéd áte, békag békale nkalanj ní bwám.
⁵ Filibé mó anké á dyad ambáá á mbwóg e Samaria ákanlé bad tãñgene Ane-awê-Béwógte.⁶ Ade ndun e mod éwógé mam níme Filibé áhõbéé bényín-ne e’chemléd bé menyáké ábe ábélé, béntõñ metúu atále áte áwóg dyam áde áhõbéé.⁷ Filibé ambël e’dáádãñ bé mbéb é’syãñgé’áá ekud é bad áte ne e’saad é’ngíne, ekud é bad-te ábe yál énwēē eped ne ábe bésyógte’áá bëndyee’ bwám.⁸ Nén dëmbël bad bésyãl á dyad-tê wê béwóg menyññe bwámbwam.

⁹ Bõõb-põõ, mod nhóg abédé áde dyad áte bán Simõne, akumé’áá nganj eche ekómté’áá bad bé Samaria yál áte bwámbwam. Akumé’áá ekáá á tál aá modmod eépedeé mó.¹⁰ Bad bésyãl á dyad, ndale é bad ne bekwëkwë bé bad bêmбанé nlém áwê, béhõbē-’é bán, “Anén mod adii ngume e Dyõb éché béchágéé bán, Ngum embáá.”¹¹ Bêmбанé nlém áwê áyãle á etún é pónde ankõñ bad yál akómed áte ne echê nganj éché ákumé’áá.¹² Bonj áde bédúbpé nkalanj níme Filibé ánkaleé bós tãñgene nkalanj ní bwám mé nkamlen ní Dyõb ne tãñgene Yesu Krístã, bënküð edusen, bebaád ne baachóm.¹³ Simõne mwën ámpē andúbé, ákūd-te edusen. Ambootéd Filibé ahíd kéhéé áde ákágé’áá. Yál enkóm mó áte áde ányíné mbeltéd mmé menyáké níme Filibé ábélé’áá.

¹⁴ Bembapere bé nlomag bënwóg á Jerusalem bán bad bé Samaria békóbé eyale é Dyõb, hée bélómé Petro bós Jõne áwed.¹⁵ Ade hépéde áwed bënkãnned bad ábe bédúbpé nén bán békud Edáádãñ éche Esáá.¹⁶ Bënkãnned bós áyãle bënkëmpaá Edáádãñ éche Esáá akud. Bëndusen bós dásõ á dñn áde Sãñjú Yesue.¹⁷ Dóó Petro bós Jõne bébané bós mekáá á nló bós-’é békudé’ Edáádãñ éche Esáá.¹⁸ Ade Simõne ányíné aá nzé bembapere bé nlomag bébané mod ekáá á nló akude’ Edáádãñ éche Esáá, ambíded mone ábe Petro bós Jõn,¹⁹ áhõbē aá, “Nyébag mēmpē enén ngíne ábel bonj kenzéé awê mbáné ekáá á nló akud Edáádãñ éche Esáá.”²⁰ Petro antimtén mó aá, “Nzé ewémténé wéé móhele-se móchãñen nde e Dyõb mané, nyáabe nímõñ mone nyékag á dü-á-muú.²¹ Weewóó’ é akab ké ahóg áyãl e níméd nsón áyãle nímõñ nlém mééboo’ é áte á’sõ é’ Dyõb.²² Kunnéd-te mbíd étimén Dyõb, áyãle nímén mewémtén mé mbéb níme éwóó áte, ékáne’

* **7:58** Atínté e bad bé Israel embē nén bán ábe bébídé mbõñ bán mod abelé awusé bõõ bébágé’áá bad bé’só álúm mó meláá.

wéé Sǎngwéé álagsen we áyāle awémten áde éwémtné enén ndín e akan. ²³ Mmaá anyín nén meé, kǎn emaa we akób áte, mbéb-pe rǎhédé we á mehangé-te.” ²⁴ Héé Simone álangéé Petro bó Jon aá, “Sǎn, nyékánned me wéé Sǎngwéé, ábel bon nímén mésyāal níme nyéhóbé ké ahóg déebenlád ne me.”

²⁵ Ade Petro bó Jon bémáá mam mésyāal ahób tǎngene Yesue, bémáde-te nkalan níme Sǎngwéé akal, bēntim ámbíd á Jerusalem. A nzii á esú békálé’áá nkalan ní bwām níme Yesue á myad mé mbwóg e Samaria híin.

Filibé bó mod e alon dé Etoopia

²⁶ Mmíní mbwe ángel e Sǎngú enláá Filibé aá, “Ladé yǎl, ékag á ped e mbəŋ wéé nzii eché ebíde á Jerusalem áke á Gaza étóméé” Béebenládte enén nzii ámpē. ²⁷ Filibé abǎnséné-’aá ákǎg-ke. Héé ábomné son e mod á nzii ngáne ásué’é áwē alon. Anén mod abédéé ndale e mod awē akamlánnáá, ánoné-’é ngáb eche Kandese, mmwaád awe akamlánnáá alon dé Etoopia. Ane mod ankǎ á Jerusalem. ²⁸ A ehúu ámbíd éché, andyéé á ebambam. Ngáne ákágé’áá, aláá’áá kálag eché nkal é’daádəŋ Yesayaa. ²⁹ Héé Edáádəŋ éche Esáá élangéé Filibé aá, “Kǎg á ebambam hē, ébē chǎ benben.” ³⁰ Filibé annyǎgéd áhed, dǎo áwógé ngáne ane mod aláá’é kálag e nkal é’daádəŋ Yesayaa. Dǎo ásedteé mó aáken “Esǎŋtan chǎm éche éláa’-é-ye?” ³¹ Ane mod antimén mó aá “Chán mémwéé asǎŋten áde mod éltǎnledéé me áte?” Né-ǎo, anchélé Filibé aá ácháge á ebambam, bómǎ bédyēé áhed. ³² Eped éche ane mod akóó’áá alán ébédéé nén, “Abédéé nǎngáne rǎdyəŋ ní mbód níme békagké awúu, ambé-’e ngáne mwǎn a rǎdyəŋ ní mbód awē béseleé nyon bon eéchyēē’, enkēnhǎbpé dyamdyam.

³³ “Bēnsudéd mó edúbé, békǎbēn-ne mó kunze. Nzé-módé áttūb níme nchyaátén dǎn áde édí bán bēnhūd mó ámin á nkǎŋsé.”

³⁴ Ane mod ansedéd Filibé aáken, “Nzé-módé ane nkal é’daádəŋ áhóbéé, eche yǎl chēne ké’e mod ampée?” ³⁵ Héé Filibé álangéé mó nkalan ní bwām níme Yesue, átǎnlád mó mekan áte, mbooted ne échén eped. ³⁶ Ade békagké nē, bēmpǎ hǎm áde mendíb médíí. Héé ane mod áhóbéé aá, “Mendíb móǎ mén. Weédūsānnē me ngen pǎg-ε?”* ³⁸ Ane mod anhób aá bétii ebambam. Dǎo bó Filibé bésúdé áse bésól á mendíb-te bon Filibé ádusán mó. ³⁹ Bébídé-’aá á mendíb-te bídén, Edáádəŋ é Sǎngú ékēēn-ne Filibé. Ane mod eenyíne’áá mó ámpē bon ambé ákǎg, alón-ne ne menyǎge. ⁴⁰ Filibé annyín yǎl á dyad á Azotus ábooted-te áke dyad ne dyad té, ákalé’ nkalan ní bwām, kǎŋ ápe á dyad á Kaisaria.

9

Sǎole atimé Yesue adúbe (Mbél 22.6-16; 26.12-18)

¹ Bǎob-pǎo Sǎole ambé ákímē’ áwúu bembapere ábe Sǎngwéé. Ankǎ wéé prisé ambáámbáa, ² aláá mó aá átel kálag éché ábeé belyǎged bé ndáb é mekáne é Damaskos, ábel nén áwǎŋ kunze eché nzé anyíné bad ké bēhéé ábe bēhíde’ nzii e Yesue áwed, áhan bó, ken bebaád-’e ké’ε baachóm, akób bó, ákēēn bó á Jerusalem. ³ Dǎo Sǎole áhídté bon ákag. A nzii e Damaskos

* **8:36** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 37: Filibé anláá mó aá, “Nhele rǎdūsēn we, nzése edúbpé Yesue ne nlém nhóg.” Ane mod ankwentén aá, “Ndúbpé nén meé Yesu Kǎstǎo adíí Mwǎn a Dyób.”

wê, áde ádíí benben ne dyad, emwēdmwēd émbíd ádyōb, épen mō yāl esyāál. ⁴ Anhún á ndāb. Dōo áwógé ehōb élanḡē mō aá, “A-Sōol, á-Sōol, cheé ékás bonj étagté me?” ⁵ Sōole ansedéd aáken, “A-Sánj, nzé-módé ne?” Dōo échē ehōb étimtanné mō aá, “Mē-éé ndé Yesue awē étagté. ⁶ Bōob-pōó, hidé ásē, ékag á dyad-tē, áhed dōo bēlāā-’é wē chōm éche étāḡgéné ábel.” ⁷ Bad ábe bōobe Sōole bēnwōḡ bēntyéem, dyam déeboō bō ahōb. Bēnwōḡ ehōb bonj bēnkēnyínné mod awē ahóbe’. ⁸ Sōole anhidé ásē, ánēdē mīd áte, bonj eenyíne’ aá ekíde. Né-ōó, bēnchāā mō é ekáá, békēēn mō á dyad-tē á Damaskōs. ⁹ Andyéé e’pun é’lāán áde eenyíne’ ekíde. Ene pōndé esyāál- le eemwédéé, eedyéde-’áa chōmchōm.

¹⁰ A Damaskōs mod abédé awē andúbé Yesue, béchágé’ aá mō bán, Ananiase. Annyín ndóg. A ndóg-te wē, Sāḡgú Yesue anchag mō aá, “A-Ananias.” Ananiase ankwentén aá “Mē nén, a-Sánj.” ¹¹ Dōo Sāḡgwéé álāḡgēé mō aá, “Bonjén, éke á nkoḡ ní nzii níme béchagēé bán Ntyéémé. Wēpē á ndáb wēe Judase. Nzé epedé áhed, ésedéd mod awē abidé á dyad á Tásus, béchagē mō bán Sōole. Adé áhed bōob akānne’, ¹² anyíne-’é ndóg. A ndóg-te wē, anyíne’ mod awē béchagēé bán Ananiase, abáné mō mekáá á nló ábel bonj anyínen ámpē.” ¹³ Ananiase antimtén mō aá “A-Sánj, nkénwōḡ ane mod dúu bwāmbwam ne nhel ní mekan níme ákébenlé ábōḡ bad áyāl á Jerusalem. ¹⁴ Apedé-’é á Damaskōs hén ne ḡḡne echē beprise bēmbáá bēbágé mō ákōb bad bēsyāál ábe békānne’ á dīn ádōḡ.” ¹⁵ Bonj Sāḡgwéé anlāá Ananiase aá, “Kāḡ, áyāle nén mpwédé anén mod ábele mē. Mō ábēl bad ábe bēesē bad bé Israel, échab kōḡ é bad, ne bad bé Israel bēbíí mē. ¹⁶ Mmēn mēlūmēd-te mō metake níme ákudté áyāl echēm.” ¹⁷ Né-ōó, Ananiase ankē, asól á ndáb echē Sōole ámbēē áte, abán mō mekáá á nló, álāḡgē mō aá, “A-mwānned Sōol, Sāḡgwéé mō alómé mē, nédē, Yesue mwēn awē ampií wē á pōndé eche éhyagké wén. Alómé mē áwōḡ ábel nén ényínen ámpē élōn-ne ne Edāóḡḡn éche Esáá.” ¹⁸ Abwōḡ-ábwōḡ bwēm bēmbíd Sōole á mīd ábe bédé nēḡḡáne e’kíd é’ sūu, ábooted-te anyínen. Héé ápádté ásē bonj bédusán-ne mō. ¹⁹ Andyé ndyééd, amaá-’ aá ndyééd adyé bonj yāl étimé mō áte.

Sōole akalé eyale é Dyōb á Damaskōs

Sōole andyéé á Damaskōs ḡḡuse é e’pun ne bad ábe bēndúbē Yesue. ²⁰ Ankē á ndáb é mekáne ésebán abébte pōndé ákanle bad tāḡḡene Yesue, aá mō adé Mwān a Dyōb. ²¹ Yāl enkóm mod téé áte awē anwóg mō pōle á nsəl. Bésedte bánken, “Saá anén mod mō awúē’ aá bad ábe bētúbé’ aá dīn áde Yesue á Jerusalem-é? Eesaá mbále nén nzom echē ápééné hén edii ákōb bō átimen-ne bō ámbíd wēe beprise bēmbáá-ye?” ²² Bonj Sōole ámbé ákalé’ níme nkalanj ákág á’ sō ḡḡne ḡḡne. Metōte níme ámbéé álumēd nén bán Yesue mō adé Ane-awē-Béwōḡté, méntāḡḡn nyaa echē bad bé Israel ábe bēbédé á Damaskōs bēnkēnwōḡḡe dyamdyam ahōb.

²³ Ámbíd e e’pun híin bad bé Israel bēnladén áte áhágé Sōole ḡḡáne bēwū-’é mō. ²⁴ Bonj Sōole anwóg ntii níme bēbélé. Bēnóné’ aá mmwē mé e’ké ní dyad nkuu ne mūte ábel bēwúu mō. ²⁵ Bonj nkuu nhóg Sōole ábē bembapēe bēntéd mō, bēhé mō á elōḡ-tē, bēbídéd mō á epōn é eséd bé e’ké ábe bēnlāḡned dyad, bonj bēsūdéd mō ámbíd e ebwóg.

Sōole atimé ámbíd á Jerusalem

²⁶ Sōole ankē á Jerusalem. Ade ápédé áwed, anwanén aá móbē ne bad ábe bēdúbpe Yesue bonj ábē bad bēbáá’ aá mō áyāle bēnkēndúbéé bán

móm̄pē adúbpé Yesue. ²⁷ Hée Banabase áchāngē mós á ekáá bonj ákeene mós wée bembape bé nlomag. Anchemtéd bós áte ngáne Sōle anyíne Sāngwée á ndóg-te á nzii ne chōm éche Sāngwée álángé mós. Anlāá-’e bós ngáne Sōle álángé’áá bad mam tāngene Yesue á Damaskos ésebán abáa’ dyamdiam. ²⁸ Né-’ós, Sōle ambé ne bós, ákag mebwóg mésyāāl á Jerusalem ákalé’ nkalanj mí bwám á dīn áde Sāngwée ésebán abáa’ dyamdiam. ²⁹ Akānlé’áá káāne bad bé Israel ábe béhóbé’áá ehób é Grikia áswantán-ne ne bós. Dós bébóótédé nzii ahed áwúu mós. ³⁰ Ade bad ábe bédúbpé Yesue bésōjténé bán béhede Sōle awúu, béntéd mós bésyōgnéd mós á dyad á Kaisaria bonj bélōmē mós á dyad á Taus.

³¹ Né-’ós, ene pónde esyāāl bad ábe béndübē Yesue á mbwóg e Judeya esyāāl, á Galilia ne á Samaria bémbē ne nsan, béwōn-’e mbwóg ní Dyōb áte nē ábel béwúu áte, Edōdān éche Esáá éwōngān-ne bós.

Petro akii a myad mé Lida ne Jopa

³² Petro akagé’áá mbwóg áte esyāāl. Ebédé pónde póg eche ákíí bad bé Dyōb ábe bébédé á dyad á Lida aleled. ³³ Ade ápédé áwed, antán mod awé béchāgēé bán Aniese. Esōj é mekuu énwē mós, átmēn ndáb mwē waam. ³⁴ Petro anlāá mós aá, “A-Anies, Yesu Krīstā ādīd wē bwám hén bōōb. Pádé áse éname ádonj anōn.” Ábwōg-ábwōg Aniese ampádé áse. ³⁵ Ade bad bésyāāl ábe bédyēé’áá á Lida ne Sharōn bényíne nēe ane mod ádyéé bwám, bēmbootéd Sāngú Yesue adúbe.

³⁶ Mwaád nhóg abédé á dyad á Jopa awé béchāgē’áá bán Tabitaa, andúbé Yesue. (Dīn á Tabitaa á ehób é Grikia ádíi bán Dókase nédē e’sél.) Á alongé áde ásyāāl mbonj mós ne mós ábeláá áwōngān-ne betóótōkē bé bad. ³⁷ Mmē mesú-’ós, ankwē nkole awé-’e. Bēnwobé mós ndim bétéd mós bébānē á tonj e ndáb echē ebédé ámīn. ³⁸ Bōōb-pós dyad á Jopa dénkēnchabnédté dyad á Lida áyāl. Né-’ós, áde bad ábe bédúbpé Yesue béwógé bán Petro adé á Lida, bēnlōm bad bébe áwē, ne mechāngé nēn bán, “Sōn hyāg á mehélé-te.” ³⁹ Né-’ós Petro ambonjēn, bōōbōó békē-’e. Ade ápédé áwed, bēchāgnéd mós á tonj e ndáb eche ebédé ámīn. Bekúd bé bebaád bēnlāgnéd mós, béchyeé’, bēlūmtē-’e mós mbóté ne nkobe níme Dókase ámbanénédté bós áde ábédé á alongé. ⁴⁰ Petro ambídéd bós moosyāāl á ebwóg, akóg mebóbōnj ábootéd-te akáne. Dós ákúnné yāl á ndim bonj áhóbé aá, “A-Tabita, pádé áse!” Tabitaa andibé mīd áte. Anyín áde anyíne Petro, ampádé áse. ⁴¹ Petro ansād ekáá, awōngēn anyen mós áse. Dós áchénlé bad ábe béndübē Yesue, ne bekúd bé bebaád ábe bémbē áhed, bonj álūmtē bós Tabitaa áde ádíí á alongé. ⁴² Mmén nkalanj mēnkanléd á dyad á Jopa áte ásyāāl a etūn é pónde, ekud é bad édúbé-’e Sāngú Yesue. ⁴³ Petro andyēé á Jopa nguse é e’pun. Andyēé á ndáb e mod awé abelé’áá nsón mé e’kob é nyam, awé béchāgē’áá bán Simōne.

10

Petro akii wée mod awé eesē mod a Israel

¹ Mod a Roma nhóg abédé á dyad a Kaisaria bán Kōneliōse. Akāmlānnáá echonj é mbwókel e sánze echē béchāgē’áá bán, “Echonj é mbwókel e sánze é Italia.” ² Kōneliōse abédé mod awé ahidé’áá mekan mé Dyōb ámbíd. Mwēn ne eche ndáb esyāāl bébēnlé’áá Dyōb. Ansálé ekáá áte, áwōngān betóótōkē bé bad bé Israel, ákānnē-’e pónde ésyāāl. ³ Ebédé dyam ngānj éláán mūte nhóg, anyín ndóg. Á ndóg-te wē ankōnj ángel e Dyōb anyín. Enchāg mós aá, “A-Kōnelios.” ⁴ Annōn ángel ne chōój, ne mbwóg, bonj

ásedté nén aá, “A-Sán, cheé edé?” Angel enkwentén mó aá “Dyöb áwógé rímōn mekáne, anyíné-’ε ábōn e’boñ bé nlém. Adé-’ε mboñsén ákwentén wε mekáne. ⁵ Βαβ-ρζζ, lóm bad á Jopa, békē béchéle mod nhóg awě dñn ádíí mó bán Simōn awě béchagεé bán Petro. ⁶ Adé nken á ndáb e mod nhóg awě akínte’ e’kob ε’ nyam awe béchagεé bán, Simōne. Simōne ne adyεε’ á nkag mé edíb é nkwe.” ⁷ Δζζ ángel eched éhídté, boñ Kōneliōse áchēnlē ábē bembøledε bé ndáb bébε, ne sánze póg echē chōmpē ehídé’áá mekan mé Dyöb ámbíd, ebé-’ε sánze echē enōné’áá Kōneliōse. ⁸ Alángé-’áá bó dyam adē ábēnlédé, alóm-me bó á Jopa.

⁹ Ade békagké, née bñn é’sángé, áde békwógé ape á Jopa, Petro anchágé á ndáb mñn ákáne. Nē ábédé dyam käd. ¹⁰ Nzaa enkób mó, ádāñ-’ε ndyééd adyé. Ade béboñsanné ndyééd, anyín ndóg. ¹¹ Anyín ngáne ngob e dyöb énédnédé. Chōm émbíd nēngáne sánkalaa a abad, ébē née béchéngé dó mekéb méniin, básudté dó ásē. ¹² A abad-tē wē, ndín é nyam ésyāā émbē áwēd-te; éche ékεεne’ mekuu méniin, éche édole abum ásē ne menōn mé ahín. ¹³ Hée áwógé ehób elángε mó nén “A-Petro, syāō ásē, éwúu échēn nyam, édyág.” ¹⁴ Boñ Petro anhób aá, “A-Sán, meéhēē se mñbēl ene ndín e dyam. Meedyédéé chōmchōm mbéd éche mbéndé ehóbé aá béedyág, ké’ε éche éesáa á’sō é’ Dyöb.” * ¹⁵ Echē ehób émbād mó aláa nén aá, “Weetédé chōm ké ehóg éche Dyöb áhóbé aá éesáa, wεé éesáa’ε.” ¹⁶ Nén dēmbēnléd ngen éláán. Dζζ bétímné adē abad ámbíd ádyöb. ¹⁷ Petro adolé’áá áte ábíi chōm éche ene ndóg élúmtεé. Ene pónde dζζ bad ábē Kōneliōse ánlōmmē bédíbté wεε ndáb eche Simōne édíí. Bentyēēm á mmwε mé e’ké. ¹⁸ Hée bélébpεé ehób bánken, “Nken adé áte wē awě béchagεé Simōn Petro-ye?” ¹⁹ Ade Petro ádíi adolé áte ásoñten chōm éche ndóg élúmtεé dζζ Edáādāñ éche Esáá elángεé mó aá, “Wóglén! Bad beláán bépédé, béhede wε. ²⁰ Né-ζζ lād yāl, ésud á ndáb mñn, weebáá bó ahíd áyāle meé nlómé bó.” ²¹ Né-ζζ, Petro ansūd ásē, áke atán ábē bad, álāngē bó aá, “Meé ndé ane mod awě nyéhedeé. Cheé épídé nyé hén?” ²² Bēntímtén mó bán, “Mod ambáa a sánze, Kōneliōse móo alómé sé. Ádíi mod a bwām awě abenle Dyöb. Bad bé Israel bésyāā-lε bébage mó edúbé éche échábé amñn. Angel e Dyöb elángé mó nén aá álébe wε áwē ndáb, ábel nén áwógé dyam adē étāngéné mó aláa.” ²³ Petro áwógé-’áá nē, asóléd bó á ndáb, ábē-’ε bó e’noñ.† Boñ Petro ansóléd ábē bad á ndáb kénéε bébédéé bad bé Israel. Née bñn é’sángé, Petro anlād yāl, ahíd ábē bad. Nguse é bad ábē bédúbpé Yesue á Jopa bómpē bēnwoón bó. ²⁴ Epun ehóg ámbíd e nē, Petro bémpē á Kaisaria. Kōneliōse mwēn, áde abum á ndáb, ne ábē besón bé ehoñ ábē ánlēbēē, básíné’áá Petro bó. ²⁵ Ade Petro áhedeé asól á ndáb, Kōneliōse ankē mó atán, ákwε mó á mekuu, ábwāām-me ásē ábē mó edúbé. ²⁶ Boñ Petro annyen mó ásē ahób aá, “Tyéém amñn. Mémpē ndíi moonyoñ ngēn.” ²⁷ Petro ambé ákanlé Kōneliōse adē básóléé á ndáb-te. Antán née ndun e mod éladné á ndáb-te. ²⁸ Hée álāngεé bó nén aá, “Nyé bēn nyébíi bwām nén bán edé mod a Israel mbéndé áwoon mod awě eesē mod a Israel ké’ε ásól áwe ndáb. Boñ Dyöb álúmté me nén aá meéchāgē modmod meé adé mod awě eesáa ké’ε née mod awě adé mbinde á’sō é’ Dyöb. ²⁹ Né-ζζ, áde élómé me achag mempádé ásē ábwōg-ábwōg, menkēnhóbpé meé meehyaá. Βαβ-ρζζ, nsedte wε, cheé ékáá boñ élōmē me achag?” ³⁰ Hée Kōneliōse ákwentanné mó aá, “Sú éláán chíi,

* **10:14** Bad bé Israel bēnwōñ mbéndé éche énkēmbē bó kunze ádyé donje á bwēm. † **10:23** Bad bé Israel béesólte’áá mod awě eesé mod a Israel áwab ndáb.

née bɔɔb, nkánné'áá áwêṁ ndáb-te á ngáṅ éláán é' mǔte. Dóo mod awě awáá mesanṅ nímě mémwaa' áte átyéémé me á'sō-te táléd. ³¹ Bonṅ áhōbē aá, 'A-Kōneliɔs, Dyōb áwógé we mekáne, ányíné-'é ábōṅ é'bonṅ bé ním. ³² Lóm mod á Jopa, áke áchěle Simōne awě béchāgēé bán Petro. Adé nken á ndáb wée mod nhóg awě akǐnte' é'kob é' nyam awě béchāgēé bán Simōne. Simōne ne adyee' á nkāg mé edib é nkwě.' ³³ Né-óó menlóm we atéd ábwōg-ábwōg. Ebelé-'é bwām ngáne épédé. Bɔɔb-pɔɔ sé moosyáál sēdé hén, Dyōb ádé-'é ne syánē. Sēsine' áwóg dyam ké ahéé áde Sán Dyōbe álánǵé we aá éláa sé."

Petro akānlé Kōneliɔse nkalanṅ ní bwām

³⁴ Dóo Petro áhédé póle á nsal aá, "Bɔɔb dóo níbíí meé Dyōb átédé moosyáál nyaa póg. ³⁵ Akobe kénzée awě abage mó edúbé awě abele-'é mekan níme métāngéné, ké alonṅ áhée ane mod ábídté. ³⁶ Nyébíí nkalanṅ níme Dyōb dénlōmēē bad bé Israel. Mmē nkalanṅ níbédéē tāngene ákal nkalanṅ ní bwām mé nsanṅ níme nípédé mbwiined ne Yesu Krístā. Mó adé Sāngwée á moosyáál. ³⁷ Nyébíí-'é dyam áde dēmbenléd mbwóg e Judeya áte esyáál mbooted ne á Galilia. Nén dēmbē áde Jōne ámáá bad aláa tāngene edusen. ³⁸ Nyébíí nén bán Dyōb dénwōgēd Yesue, mod a Nazaret, ábe mó Edáádāṅ éche Esáá ábē-'é mó ngíne. Yesue akagé'áá hōm tée ábelé mbonṅ. Ngáne Dyōb dēmbēē-'aá ne mó, adidé'áá bad bésyāāl ábe bēmbē áse é ngíne é Satan bwām. ³⁹ Sé bēn sēnyínné mekan mēsýāāl níme ámbenléd á alonṅ á bad bé Israel ne á Jerusalem díd. Bēnwūú mó, abome áde bēmbomēé mó á awōg. ⁴⁰ Bonṅ Dyōb dēmpuúú mó ámbid e é'pun é'láán, ábel-le bad bényín mó. ⁴¹ Saké bad bésyāāl bēnyín-ne mó. Bad ábe Dyōb dēmmadté apwēd, bóō bényín mó. Nédē sé ábe sēndyé ndyééd sēmwe-'é mmítéd ne mó. ⁴² Anlyágtén sé aá sékanle bad nkalanṅ ní bwām, sébide-'é mbōṅ nén bán móo móđē Ane awě Dyōb ápwédé, ákaad bad ábe bédé á alonǵé ne ábe bēwédé. ⁴³ Bekal bé'dáádāṅ bésyāāl bēnhōb tāngene mó bán, mod ké ahéé awě adúbpé mó, Dyōb délāgsén mó mbéb. Nén dēbenléd á ngíne e áde dīn."

⁴⁴ Ade Petro ádíí áhōbēé nē, Edáádāṅ éche Esáá ēnsūd áse, épíí moosyáál awě áwóglánnáá nímě nkalanṅ. ⁴⁵ Bad bé Israel ábe bēndūbē Yesue, ábe bóōbe Petro bēmbid á Jopa bēmbē menyáké bwāmbwam ányín nén bán Dyōb ábágé echē nde e Edáádāṅ éche Esáá kóāṅne wée bad ábe béesē bad bé Israel. ⁴⁶ Bēnwōg ngáne bēhōbēé mehōb mēmpēe, bēbagé-'é Dyōb ehúmé. Dóo Petro áhōbēé aá, ⁴⁷ "Ábén bad békúdé Edáádāṅ éche Esáá melemlem ngáne sēmpē sēnkudté. Né-óó, nzé-módé ahele-se ahōb aá bēedusán bó ne mendíb?" ⁴⁸ Hé-'aá áhōbē aá bēdusen bó á dīn á Yesu Krístā. Dóo ábē bad bēlāngé mó bán ádyee ne bó nguse é é'pun.

11

Petro ahóbé tāngene chōm éche ábelé

¹ Bembapēe bé nílomag ne bad bēmpēe ábe bédúbpé Yesue á mbwóg e Judeya-tē esyáál, bēnwōg bán bad ábe béesē bad bé Israel bómpē békóbé eyale é Dyōb. ² Ade Petro átimé ámbid á Jerusalem, bad ábe bēhōbē'áá bán bētāngéné bad ábe béesē bad bé Israel ayag, bēmbootéd mó ahób bán, ³ "Cheé ékás bonṅ ékāg wée bad ábe béesē bad bé Israel, bad ábe bēyagēé bonṅ nyáábōo nyedyāg-ke kóāṅne ndyééd hōm ahóg?" ⁴ Hé-'aá Petro áhédé nkalanṅ á nsal, aláá bó mekan mēsýāāl ngáne mēmbenlédte se á mbooted. ⁵ "Mbédé á mekáne á dyad á Jopa bonṅ nínyínē ndóg. Chōm

émbíd á ádyōb nêṅgáne sánkalaa a abad, ébé néé béchǎngé dō mekéb méniin, bésudé dō ásē. Bēnsudéd dō áwēm e'só-te. ⁶ Ade rúnóné áwēd-te menyín nyam éche édé á abad-té, nyam é mehín, nyam éche édole abum, ne menon mé ahín. ⁷ Héé ríwógé ehób élanḡe me nén aá, 'A-Petro, syáó ásē, éwúé' échén nyam, édyág.' ⁸ Boṅ me-é menhób meé, 'A-Sán meéhēlē-se ríbel ene ndín e dyam. Chōmchōm éche mbéndé éhóbé aá béedyág ké'ε éche éesáa á'sō é' Dyōb éēsōlē me á nsal mbéd.' ⁹ Ehób émbíd ádyōb ámpē nén 'Weetédé' chōm ké ehóg éche Dyōb áhóbé aá éesáa, wεé éesáa'ε.' ¹⁰ Nén dēmbenléd ngen éláán. Dōó bétímné chōm ésyāāl ádyōb. ¹¹ Ene pónde chēn dōó bad béléán ábe bēbídé á dyad á Kaisaria ábe bélómé áwēm, bépédé á ndáb echē ndyé'áá áte. ¹² Edáádǎṅ éche Esáá énlāa me aá syāábō sékag, aá meebáá bō ahíd. Abé bad ntóób ábe bédúbpé Krístā ábe bēbídé á Jopa bómpē bēnhíd me á Kaisaria. Syāábō moosyāal sēnkē sēsól á ndáb wεε Kōneliōse. ¹³ Kōneliōse anlāá sé ngáne anyiné ángel etyéémé áwe ndáb boṅ ene ángel eláá mó aá, 'Lóm mod á Jopa áke áchǎg mod awē mīn mésyāāl médíi bán Simōn Petro. ¹⁴ Nzé apedé álāa nyé pále eche ébēl boṅ Dyōb ásoṅ ádoṅ alonḡé, ásoṅ-ε ádoṅ abum á ndáb.' ¹⁵ Ambíd enē, mboótédé-'aá dyam ahób, Edáádǎṅ éche Esáá épiidé bō melemlen nêṅgáne êmpíi'ε sé á mbooted. ¹⁶ Dōó ríkámtné dyam áde Sánḡwéé ánhōbpē. Anhób aá, 'Jōne adūsánnáa bad ne mendíb boṅ bédusén nyé ne Edáádǎṅ éche Esáá.' ¹⁷ Enyínnad nén bán Dyōb ábágé ábén bad ábe béesé bad bé Israel melemlen me nde níme ámbéé syánē áde dédúbpé Sánḡú Yesu Krístā. Nzéé-ō rídíi ákǎṅ ntií rí Dyōb?" ¹⁸ Ade béwógé nē, bēnsōḡ Petro mekan ahób áyāl, bébootéd Dyōb aken. Béhóbé'áá bán, "Dyōb ábágé káǎṅne bad ábe béesé bad bé Israel etál áte de rímab mbéb átimen Dyōb, ákud-te alonḡé áde déemaá'."

Mwembé mbóótédé á dyad á Antyōḡ

¹⁹ Bōōb-pōó, áde béwúú Stefanuse, bad ábe bēmpǎṅtéd áte áyāle metake níme békúdáa, bō donḡe á bad bēnkē káǎṅse á Fonisia, donḡe ákē á Saiprus, ábíní-ε békē á Antyōḡ. Békágé'áá, bēkanlé dásō bad bé Israel bēnpēn nkalanj ní bwám. ²⁰ Boṅ bad bēmpēe ábe béndúbé Yesue ábe bēmbíd á myad mé Saiprus ne Sirine, bēnkē á Antyōḡ, bēkanlé káǎṅne bad bé Grikia, bēlǎṅgē-ε bō nkalanj ní bwám tǎṅḡene Sánḡú Yesue. ²¹ Ngíne e Sánḡú embé ne bō. Ndun e mod endúbe, étimēn-ne Sánḡwéé. ²² Mmē myanḡó mēmpē á metúu mé bad bé mwembé rí Jerusalem. Né-ōó, bēnlōm Banabase á dyad á Antyōḡ áke dényín bō áwed. ²³ Ade ápedé áwed boṅ anyín ngáne Dyōb ánámte bad, anwóg menyinḡe, ambē-ε bō elébé aá bēhíde' Sánḡwéé ne nlém nhóg. ²⁴ Banabase abédéε mod a bwám, Edáádǎṅ éche Esáá émbē ne mó, adúbe dénwū-ε mó áte bwámbwam, ekud é bad-te éndúbē. ²⁵ Dōó Banabase ákí á dyad á Tasus áhed Sōle. ²⁶ Ade ányiné mó, ampēen mó á Antyōḡ. Né-ōó á etún é mwē nhóg, bō bad bébe bēbómé'áá ne bad bé mwembé. Bēn'yǎḡéd-te ndun e mod. Á Antyōḡ wē dōó bésébpé bad ábe bédúbpé Yesue dín achuu bán Bad bé Krísto.

²⁷ Mmē mesú dēn, donḡe á bekal bé'dáádǎṅ bēnhídé á Jerusalem béke á Antyōḡ. ²⁸ Bō mod nhóg awē béchágé'áá bán Agabuse antyéém ámin. Á ngíne e Edáádǎṅ échē Esáá, anhób aá, "Nzaa e ngíne ekwógé ape, ébē-ε nkōṅsé-te rísyāāl." Nén dēmbenléd-te á pónde eche Kladios ábédé á nkamlen. ²⁹ Bembapēe bēntíi nén bán bō mod téé bēlómé nwōṅgen wεε bad ábe bédúbpé Yesue á mbwóg e Judeya ngáne bō mod téé áhenlé akud.

³⁰Nê dën-naá bêmbeñlé. Bêñläd mənə, bəlómén Banabase bó סוּל אֵבֶּ וְעַע belyǵed bé mwembé.

12

Herode adli apiinad bad ábe bédúbpé metake

¹Benben ne ene pónde chën, kâñ Herode ambootéd donje á bad bé mwembé ahé á meséb. ²Ambël bénkōb Jemse, Jone mwānyan, béwúén mó nkwaté. ³Ade ányíne nén aá nê áwógté bad bé Israel menyĩnge, ankë á'sō, ábel békób Petro. Nén dêmbeñléd á pónde e Ngande e Ewele é Ngên. ⁴Ade bémáá Petro akób, anlóm mó á mbwōg. Bêmabané e'choñ é' sánze é'niin ânən mó. Echoñ téé éñwōñ sánze éniin. Herode anwōñ mewēmten ákáad mó á'sō é' mbwōg nzé Ngande e Nnyime ámīn etómé. ⁵Né-ó bêmbane Petro á mbwōg. Boñ bad békánné'áá Dyōb ngine ngine áyāl eché.

Angel ebídté Petro á mbwōg

⁶Herode ahedé'áá Petro apēen á'sō é' bad mbwembwe. Mmē nkuu mēñ nīme Herode ánwōngē mewēmten apēen Petro á'sō é' bad chāñ ábíní, Petro akúné'áá áfinté e sánze ébe. Béhē mó bengōbēngōbē ped ébe, sánze émpēe ébe éñone mmwe ní ndáb e mbwōg. ⁷Dóo ángel e Sāngú ébídé taléd, ndáb e mbwōg épené áte. Ángel ne enságéd Petro á ekagél, ényem mó ásē, élanḡē mó aá, “Pádé ásē á mehéle-te.” Abwōg-ábwōg bengōbēngōbē bēnhunnéd mó á mekáá. ⁸Dóo ángel élanḡéé mó aá, “Wéd ngáá atád, étád-te nkōod mé metámbé.” Petro ambël áned. Dóo ángel élanḡéé mó aá, “Hé mbóté á yāl, éhíde me.” ⁹Petro anhíd chó, bēbíd á ndáb e mbwōg. Boñ kēñ enkēmbíí'é ké dyam áde ángel ébeleé dën ákoo abenled. Anwémten aá mónyine' ndóg. ¹⁰Béntōm echoñ e sánze é'só ámīn, bétōm-me éche élonťéné é'be káñ ne á asóg bēmpě á mmwe mé e'ké bé e'kii mímě níbídé'áá á dyad-tē. Nsəl mé e'ké méndibnéd ne mó mwēñ. Héé bēbídé boñ bēhídē nzii. Ade békagké nê dën dóo ángel ne étédté Petro ábwōg-ábwōg. ¹¹Héé debyéé ápédé Petro boñ áhōbē aá, “Bōob dóo níbii meé dyam dën dóo ákoo' abenled. Sāngwéé alómé eche ángel, asoó-'e me á mekáá nīme Herode, abelé-'e mbíde mekan mésyāāl áte nīme bad bé Israel bēnwēmtenne me abel.” ¹²Achemé'áá dyam áde ábenlad ne mó, dóo ákíí á ndáb wéé Maria, awě achyáá Jōn Makōse. Ndun e mod enladén áhed békānne'. ¹³Ade Petro ápédé ankūm ekob éche édé á ebwōg-te boñ mbālede a mmwāád nhóg bán Rodaa, áhye áñone mod awě akume ekob. ¹⁴Anchem Petro ehób. Dó-'aá ne menyĩnge mésyāāl áchādtēñ ekob adibe, atóm mehéle ámbíd á ndáb-te boñ áke aláá bad aá, “Petro atyéémé á ebwōg-te.” ¹⁵Béñlāā mó bán, “Epag mīn!” Boñ ambé álanḡē bó aá chōm éche mōhōbēé édé mbāle. Dóo bēhōbēé bán, “Né eche ángel chó edé.” ¹⁶Ade nímén mésyāāl mébenladté Petro ambé ákumé' ekob. Káñne á asóg bēndibé ekob. Bényíne-'aá mó, yāl ekóm bó áte bwāmbwam. ¹⁷Ampebtén bó ekáá aá bēlām ehób, boñ álūmtē bó áte ngáne Sāngwéé ábídte mó á mbwōg. Anlāá bó aá, “Nyélāa Jemse ne bad ábíní ábe bōmpē bédúbpé Yesue nímén mekan.” Dóo átédté bó boñ ákag hōm démpēe.

¹⁸Ade bīn é'sāngé, sánze éche éñone'áá Petro êmpuutéd á mewēmten bwāmbwam áyale bēnkēmbíí'é chōm éche ébēñlédé Petro. ¹⁹Herode anlóm bad aá bēhed mó boñ bēnkēñhēñlé mó anyín. Héé ákáádté éché

sónze bonj ábagé mbakú aá béwúu bó. Ade nímén mésyāāl métómé Herode ansyāá á Judeya áke ádyēē á Kaisaria á esónj é pónké.

Herode awéde

²⁰ Ene pónké Herode anwóón bad bé myad mé Tiré ne Sidón melingá níme méchábé amín. Né-óó, bad bémbíd nímé myad mébe áke dényín mó. Mod awé bénsébēē áke détan ábel bóobe kân bétim ásé abédéé Blastuse. Blastuse abédéé mbaledé á ndáb e kân. Bēmbel nē áyāle á alon wéé Herode dōó nímab medyé mébidé'áá. ²¹ Epun éche Herode ántī'í é épédé-'á áte, awáá megombe mé kân, ádyēē atii dé nkamlēn bonj ábootéd bó mam aláa. ²² Ade ámáá ahób, ábē bad bēmbóotéd abón bán, "Dyōb dēn dōó ahóbe' saké moonyonj." ²³ Abwōg-ábwōg ángel e Sāngú embēl Herode ankwē nkole áyāle enkēmbaá Dyōb edúbé. E'ken bé abum bēndyē mó áte, awé-'é.

²⁴ Eyale é Dyōb chō-'é émbē ékanláád ékag á'sō.

²⁵ Banabase bó Sōal bēmmād nímab nsón béhídē-'é á Jerusalem. Ade béhidtéé, bēnwālē Jōn Makōse áyāl.

13

Edāádānj éche Esáá épwéde,

bélómé-'é Banabase bó Paale

¹ A mwembé mé Antyōg, donje dé bekal bé'dāádānj ne bemeléede bébédé áwed. Abé bad bébédéé Banabase, Simione (awe béchágé'áá bán Ehíndē), Lusíōse (awe ambíd á Sirinē), Manahēne (awe bó Ngómena Herode békwógé hōm ahóg) ne Sōale. ² A pónké eché bébenléé Sāngwéé bédidé-'é yāl nzaa á mekáne-tē, dōó Edāádānj éche Esáá élanjéé bó nēn aá, "Nyébanned me Banabase bó Sōal ábel bonj bébele me nsón níme nīpwéde bó meé bébel." ³ Abé bekal bé'dāádānj ne bemeléede bēnkānē, bédid-tē yāl nzaa á mekáne-tē, bēbán Banabase bó Sōal mekáá á nló bonj bélómé bó bán békag.

Banabase bó Paal bétáné

nkum-é-nganj, Elimase

⁴ Né-óó, Edāádānj éche Esáá énlóm Banabase bó Paale. Dōó békíí á dyad á Selusia. Ahed-taá bésyānjé bonj békāg á mbwóg e Saiprus eche mendíb mélājnédé. ⁵ Ade bépédé á dyad á Salamis, békálé'áá eyale é Dyōb á ndáb é mekáne. Bēnwálé Jōn Makōse áyāl áwōngēn bó. ⁶ Bēnkē ádé alonj áte áde mendíb mélājnédé kóānj bēpē á dyad á Pafos. Ade bépédé áhed, bēntān mod a nganj nhóg awé béchágé'áá bán Báá Yesu. Abédéé mod a Israel awé anchāg yāl aá módíi nkal é'dāádānj a Dyōb. ⁷ Báá Yesu abédéé nsón a echonj awé Segyus Paoluse. Segyus Paoluse mó abédéé nkamlēne a ene mbwóg eché mendíb mēnlājnédé. Abédéé mod awé anwōnj debyéé bwāmbwam. Ane ngómena anchéle Banabase bó Sōal áyāle ahedé'áá eyale é Dyōb awóg. ⁸ Bonj anén mod awé dīn démbēē á ehób é Grikia bán Elimase enkēnháá bó etál. Ahedé'áá aá nkamlēne a mbwóg eedúbpé nkalaj ní bwām. ⁹ Dōó Sōale awé béchágé'áá ámpē bán Paale, ngáne ánlōnnē ne Edāádānj éche Esáá, ánóné ane mod a nganj á mīd-te, ¹⁰ bonj áhōbē aá, "A-mwān a Satan! Ekóó dyam ké ahéé áde áde bwām. Mwane mé mbéb mwēn ne mwēn-éé ríloné wē áte. Pónké ésyāāl ebelé éhedé wéé móhānjlen mbále eche Sāngwéé mótimed chō metóm. ¹¹ Sāngú Dyōbe ákōgsēn wē bóob nēn dēn. Wēkwē ndim, wēenyínēné-'é á esónj é pónké." Abwōg-ábwōg Elimase anwóg nēnjáne mbag ékwéde mó á mīd-te, ábootéd-te ahyóm áhed mod awe áchāā mó á ekáá. ¹² Ade ngómena

ányiné dyam áde ábénlédé, andúbé Yesue. Yǎl enkóm mós áte bwám bwam áyǎl e ayáge áde Paale bós Banabase béyágté'áá tǎngene Sǎngú Yesue.

Paale bós Banabase bépédé

á dyad á Antyog

¹³ Paale bós baáb bénsǎl a Stíma a Pafós béke kááj bépē á dyad á Pega á mbwóg e Pamfilia. Bon Jǎn Makóse anlyág bós áwed asú mós ámbíd á Jerusalem. ¹⁴ Bénsyáá á Pega bépē á dyad á Antyog á alon á Pisidia. A mbwe-mé-nkóme-áte, bēnkǎ á ndáb e mekáne bédyēē ásē. ¹⁵ Bénwóg néē beláá eped á kálag e mbéndé eche Mosēe ne á kálag e metelag mé bekal bé'dáádǎj. Ade bé máá alǎj dós belyáged bé ndáb e mekáne belébpē Paale bós Banabase nén bán, “A-baányaŋ, nzé nyéwóó póle echē eéwēd bad nlém á abum, nyéhób chós.” ¹⁶ Dós Paale átyéémé ámín, apebtán bós ekáá aá belám ehób, bon abootéd dyam ahób.

Anhób aá, “A-baányaŋ bé Israel ne bad bémpēe ábe nyédé hén bós ábe nyébenle Dyób, nyéwóglēn me. ¹⁷ Dyób á bad bé Israel dēmpwēd ábēd betaa ábēl-le ábē bad bébūū áte á pónde eche bébéde néē beken á alon á Egipto. Ámbíd enē, ámbenléd eche ngíne echē echabé ámín ábided bós a Egipto. ¹⁸ A etún é móom mé mwě méniin, anwēsén bós á ehyáŋge. ¹⁹ Dyób dēmbēbēd melon saámbé á ndóob e Kanahan, ábē-’e echáb ndóob wēē ábē bad. ²⁰ Mmén mésyāāl mēmbenléd á etún é dyam mbwókēl e mwě éniin ne móom mé mwě métáan. Ámbíd enén, Dyób dēmbē bós bad ábe békāádtē káájne á pónde echē nkal é'dáádǎj Samwēle. ²¹ Ade béhéde kǎj, Dyób dēmbē bós Soolē, mwǎn awe Kishē. Ámbíd á túmbé e Benjamin, ábédēē kǎj á etún e móom mé mwě méniin. ²² Dós Dyób áhúdē Soolē á atii. Áhúdē-’aá mós, átimēd Dabidē. Anhób tǎngene Dabidē aá, ‘Nkudé nyaa e mod eche rídás, Dabidē, mwǎn awe Jesē. Adii mod awē ábēl mam mésyāāl míme níhedēé mēé ábēl.’ ²³ Yesue mós-’e awē abidē á nchyaátén míme Dabidē mós Dyób dēmbenlé Nsoode a bad bé Israel, ngáne ánhōbpē aá mós bēl. ²⁴ Byánán Yesue ábootéd míme nsón, Jone álángé’áá bad bé Israel aá békunned mbíd, bétēde nímbab mbéb, békud-te edusen. ²⁵ Ade Jone ákwógé míme nsón amad, ansédéd bad aáken, ‘Nzé-módé nyéwémtené bán ndé. Saké me ndé ane awē nyésinéé. Nyénone’, Ahúe’ ámbíd echēm, mmén meékwognedēé áhune mós metámbe á mekuu.’ ”

²⁶ Paale ámbád ahób aá, “A-baányaŋ bé mbyaa míme Abrahamē ne bad ábe bébenle Dyób hén bós, syánē-éé belómmé mímén nkalan mé e’sooson. ²⁷ Bad ábe bédyēé’áá á Jerusalem ne ábab belyáged bēnkēmbí’ē bán Yesue mós adé Nsoode. Bēnkēsónjtén-naa metelag mé bekal bé'dáádǎj míme beláá’áá á mbwe-mé-nkóme-áte téé. Kénē bēmbēl mekan míme bekal bé edáádǎj bēnhōbpē ménlōn, ahób áde bēnhōbpē bán béwúu Yesue. ²⁸ Kénēē bēnkēnkudté nzom echē bétōmēdtē mbakú nén bán atǎngéné awé, bēnlāā Payledē bán ábēl béwúu Yesue. ²⁹ Ade bé máá mekan mésyāāl ábēl ngáne méténlédé á kálag e Dyób tǎngene mós, bénsudéd mós á awog, bēbānē mós á son-tē. ³⁰ Bon Dyób dēmpuúid mós. Ámbíd e nē, ³¹ anlúmed yǎl ngen ne ngen wēē bad ábe bós bós bēnwōŋ bootya á Galilia ápe á Jerusalem. Bós ábē bad bós bēkanle’ bad bé Israel dyam áde bényinnē. ³² Bós-pós mímén nkalan ní bwám mós sépíínédé nyé. Mmē nkalan rídii nén bán dyam áde Dyób dénhōbpē aá mós bēl ábēd betaa alónté dós ne syánē. ³³ Alónté dyam áde ánhōbpē ne syánē awē dedé nchyaátén nímbab, apuud áde ápuúdtē Yesue. Né-’aá éténlédé á kálag e Ngase e Dyób echē elónténé ébe bán,

‘Edii awem mwän,
chii ndii Sóó.’

³⁴ Dyöb dëmpuúð mó ésebán atime ámbíd á ndöb se áböö. Dyöb dénhöb tãḡene nê aá,

‘Mëbë wε nnam ní ngãḡú, níme méehidté ásē, níme ménhõbpë meðë mëbë kãḡ Dabidε.’

³⁵ Né-’aá áhóbé pɛd empée wée éténlédé bán,

‘Wéekwenténné wée awõḡ mbaledε awë abenle wε ne nlém nhóg áböö á soḡ-të.’

³⁶ Debíi nén bán áde kãḡ Dabidε ábédé á alongé, abënlé’áá Dyöb ngáne Dyöb áhéde’áá. Ámbíd e nê, anwé, béliímé mó wée bénlímēē ábë betaa, ábõõ-’ε. ³⁷ Boḡ ane awë Dyöb dëmpuúdté, enkëmböö-’ε. ³⁸ Bööb-póó, a-baányan, nyétãḡéné abii bwám nén bán, Yesue mó akáá boḡ békanlé nyé bán Dyöb álagsan bad mbéb. ³⁹ Nyébii-’ε nén bán kénzée awë adúbpé mó akõbnédé á’sõ é’ Dyöb nêe mod awë atãḡéné. Mbéndé e Mosε eéhele’áá-se ébel ákõbnéd. ⁴⁰ Né-’óó, nyétéd pónde ábel boḡ dyam dé ebébtéd áde bekal bé’dáodãḡ bënëhõbpë déebenláád ne nyé. Bënëhõb bán,

⁴¹ ‘Nóné’, nyé bad ábe nyéwεle Dyöb! Yäl êkãm nyé áte, nyéwε-’ε,

áyãle nén, dyam áde mébenlé nímén mesú,

ádii dyam áde nyéedúbéé ké mod anlúméd nyé áte.’ ”

⁴² Pónde echë Paale bó Banabase bébidéé á ndáb e mekáne, bad bénlāá bó bán bépe ámpë á mbwε-mé-nkóme-áte níme níhúε’ áhyε déláa bó níme mekan ámpë. ⁴³ Ade bad bémáá ahidε á mekáne, bad bé Israel híin ne bad híin bémpëe ábe bénwõḡ adúbe á bad bé Israel bënëhid Paale bó Banabase. Paale bó Banabase bënëkalén ábë bad, béwéd-te bó nlém á abum bán bébë békude nímén nsimé níme Dyöb ábágé bó.

⁴⁴ A mbwε-mé-nkóme-áte níme mémbãdtēn, benben ne baásyãl ábe bébéde á dyad-të wë, bëmáá ámbíd, áhyε déwóg eyale éche Sáḡgwéé.

⁴⁵ Ade bad bé Israel bényíné ene ndun e mod, kónjí embé bó áte bwámbwam. Dyam téé áde Paale áhóbé’áá, béhóbé’áá bán ádii metóm, béhõbē-’ε mó mekan mé mbéb á yäl. ⁴⁶ Paale bó Banabase bémbë béhõbë böb ésebán bébáá’ dyamdyam. Béhóbé’áá nén bán, “Nyé bad bé Israel nyéé séntãḡēnnē eyale é Dyöb asébe dé akale. Boḡ ngáne nyébáá chó áyãl, nyéétéde-’áá yäl nêe bad ábe békwógnédé ákud alongé áde déemaá’, né-’óó, séētédé nyé, séke wée bad ábe béesë bad bé Israel. ⁴⁷ Dyam áde Dyöb áhóbé aá débél ádii, nén,

‘Mbãnné wε nêe e’nyínen bé ekide é’ bad ábe béesë bad bé Israel

ábel boḡ bad bé nkõḡsé bésyãl békud e’soosõḡ áwõḡ mbíd.’ ”

⁴⁸ Ade bad ábe béébéde bad bé Israel béwógé nê, bémbë menyinḡe, békené-’ε nkalan níme Sáḡgwéé. Bad ábe bépwédnédé nén bán béküd alongé áde déemaá’ bëndübē Sáḡgú Yesue. ⁴⁹ Moosyãl awë ambé ene pɛd e mbwóg anwóg nkalan níme Sáḡgwéé. ⁵⁰ Boḡ bad bé Israel bënëkõn baambáá bé dyad ne bebaád bémbáá ábe bébënlé’áá Dyöb. Béchódé-’áá Paale bó Banabase yäl áte, bënëan-ne bó áwab mbwóg. ⁵¹ Ade béhedéé ake, bënëküd ebumbú á mekuu álúmed ábë bad nén bán nkóḡsen ne bó. Ade bémáá ábel nê bënëkë á dyad á Ekõniõm. ⁵² Bad ábe bëndübē Yesue á dyad á Antyõḡ bënëlõn ne menyinḡe bënëlõn-ne ne Edáodãḡ éche Esáá.

14

Nkalan ní bwám nípedé á dyad dé Ekõniõm

¹ Ade Paale bó Banabase bépédé á Ekoniom, bènké á ndáb e mekáne. Bènkál nkalanj míme Yesue áwed, nyaa echè bad híin bé Israel ne ábe béebéde bad bé Israel béndübēē Yesue. ² Bonj bad bé Israel ábe bènkenkobé adúbe, bènkon bad ábe béeesè bad bé Israel, béhé bó mewêmten mé mbéb áte tângene bad ábe béndübē Yesue. ³ Paale bó Banabase bembêm áhed, békálé nkalanj tângene dyam á bwám áde Dyöb ábénlé bad ésebán bebáa' dyamdyam. Sánjú Yesue ambël bénlüméd e'chemléd, bebël-le menyáké híin, álúmed nén bán mam nímè ábè bembapεε békálé'áá tângene nímē nsimé médé mbále. ⁴ Nkabén mémbe áfinté e bad bé dyad. Donje á bad bëntimén bad bé Israel ábíní-ε bétimēn bembapεε bé nlomag. ⁵ Dóo bad ábe béeesè bad bé Israel ne bad bé Israel nchoo ne ábáb benkamlenε bétíídé bán bétagéd Paale bó Banabase bán bélüm-mε bó meláá. ⁶ Ade Paale bésónténé nê, bēnsöb béké á mbwóg e Likonia bésól á myad mé Listra ne Debe ne abwóg áde ábédé benben. ⁷ Békálé'áá nkalanj ní bwám nímê mebwóg mésyāal.

Mam míme mébénlédé ne Paale bó Banabase

⁸ Mod abédé á dyad á Listra, mekuu ménwē mó. Nê dóo bénchyāā'é mó, eékíi-'áa mbéd. ⁹ Ade Paale ákaléé nkalanj ní bwám, ambé áhed áwōglān. Paale annyín aá awóó adúbe aá móhele módyēē bwám, dóo Paale ánóné mó chóón, ¹⁰ bonj áchāgtē ehób ámín aá “Syāó ásé, étyéem ámín.” Ane mod ahebé-'áá ámín, ábootéd-te akε. ¹¹ Ade ndun e mod echè ebédé áhed ényíné dyam áde Paale ábélé, bēnhē e'saad á ehób é Likonia bán, “Myöb mésúdé ásé métimé baányon, áhyε dé awōngεn sé.” ¹² Bēnchāg Banabase bán mó adé dyöb áde bēchāgēé bán Zeuse bēchāg-ke Paale bán mó adé dyöb áde bēchāgēé bán Hemεse áyāle mó ahóbpé'áá bümō. ¹³ Abón áde bēbénlé'áá dyöb áde bēchāgēé bán Zeuse áte ábédé ámbíd e dyad. Né-óó, prise awè Zeuse ampéén nyag ne mbonja á mmwe mé e'ké é' dyad. Ambel nê, áyāle bóobe ene ndun e mod bēhédé'áá Paale bó Banabase mende abε. ¹⁴ Ade Banabase bó Paale bēwógé dyam áde ábè bad bēhēdeé abel, bēnsaltd mbóté á yäl, bényāgēd bésól áfinté e ene ndun e mod bēbōnē bēhōbē bán, ¹⁵ “Cheé ékás bonj nyébelé nén? Sémpē sédii baányonj melelem ngáne nyéē nyédíí. Sépedé hén, ákale nyé nkalanj ní bwám míme Yesue, ábel bonj nyéchene ábén bwēm ábe béeesé dyam dé abelen, nyéhíde Dyöb dé alongé áde áhágé nkonj ní mín, ní sé ne edib e nkwé ne bwēm é'syāal ábe é'dé áwēd-te. ¹⁶ Bósd Dyöb dētédé bad bésyāal ábel kéchéé éche bédás. ¹⁷ Bonj kénê, alúmte e'chemléd nén aá módē, abel áde ábeleé mekan mé bwám. Alómme nyé mbúú echè ebíde ádyöb, ábagé-'ε nyé mbote á pónde eche etāngéné. Abage nyé medyé, áwōgtē-'ε nyé menyinge.” ¹⁸ Ké nēngáne Paale bó Banabase bēnhōbpē nímén mekan mésyāal, éebédéé bó mwān e akan ákánj bad ábe mende míme bēhédé'áá abε.

¹⁹ Donje á bad bé Israel bémbíid á dyad á Antyoğ á mbwóg e Pisidia, bēbíid-te á dyad á Ekoniom bēpē á Listra. Béntéd ene ndun e mod nlem á abum, bóobōo bélüm Paale meláá, bédol mó ásé, bēbíided mó á dyad-tē ne mewêmten nén bán awédé. ²⁰ Bonj áde bad ábe bédúbpe bépédé bonj bēlanjéd mó, anhidé ásé átim ámbíd á dyad-tē. Nεε Đin é'sánjé, dóo bó Banabase békíí á dyad á Debe.

Paale bó Banabase bétimé ámbíd á Antyoğ

²¹ Paale bó Banabase bēnkāl nkalaŋ ní bwām á dyad á Debe, bēmbēl bad híin bētīm bébé bembapεε ábe Yesue. Ambíd enē, bētīm ámbíd á myad mé Listra, Ekoniom ne Antyoḡ á mbwōḡ e Pisidia. ²² Hōm ké áhéé áde bēmpεé, báyágté'áá bad ábe bédúbpé Yesue bēwéde-'ε bó nlém á abum, ábel bétyéem á adúbe-tē. Báyágté'áá bó bán "Detáŋgéné metake akud boŋ deésōl á nkamlen ní Dyōb." ²³ Mwembé ké ríhéé níme bēmpεé, bēpwédáá bad ábe bélyágté' níme mwembé. Nzé bēnkānē, bédíd-te yāl nzaa á mekáne-tē, bébē belyáged á mekáá níme Sájgwéé awē bésúme nlém á yāl.

²⁴ Ade bémádé mbwōḡ e Pisidia áte, bēmpē á mbwōḡ e Pamfilia. ²⁵ Bēnkāl eyale é Dyōb á dyad á Pega, boŋ bésyoḡké á dyad á Atalia. ²⁶ Ahed-taá bésyāŋgé boŋ béchabpé edib, betimé ámbíd á Antyoḡ, wéε bēnkānnēdtē bó bán nsimé ní Dyōb nílyáged bó áyāle nsón níme bémádé bōob. ²⁷ Ade bépédé á Antyoḡ, bēnlād bad bé mwembé áte, béléáá bó mekan mésyāāl níme Dyōb ábélé mbwiined ne bó. Bēnlāā-'ε bó ngáne Dyōb ánédté nzii echē bad ábe béesē bad bé Israel bédúbpé Yesue. ²⁸ Bēnkoód-te mwā adyεε áwed ne bad ábe bédúbpé Yesue.

15

Mbom níkóbté á Jerusalem

ámad ehób á mwembé-te

¹ Bad bēhóg bēmbíd á mbwōḡ e Judeya bēpē á Antyoḡ. Bēmbootéd bad ayáged nēn bán, "Nzé béeyage mod ngáne mbéndé e Mose éhédeé, né éekudté e'soosoj." ² Nēn dēmbēl Paale bó Banabase béswāntánnáá ngíne ngíne káoj bōóbōó bētíí bán Paale bó Banabase ne nguse é bad émpēεe béke á Jerusalem, béke bényín bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé táŋgene adé atón. ³ Bad bé mwembé bēnlyāḡēd bó á nzii. Bēmbwē á mbwōḡ é Fonia ne Samaria bēláŋgé bad ngáne bad ábe béesē bad bé Israel bédúbpé Dyōb. Mmēn nkalaŋ ménwōḡēd bad ábe bédúbpé Yesue menyinje. ⁴ Ade Paale bó Banabase bépédé á Jerusalem, mwembé níme mēdé áwed, bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé bēnkob bó nken. Paale bó Banabase bēnlāā bó mekan níme Dyōb ábélé mbwiined ne bó. ⁵ Boŋ donje á bad ábe bédúbpé Yesue ábe bēmbē epepe éche Befarisia bentyēem ámín, bēhób bán, "Bétáŋgéné bad ábe béesē bad bé Israel ábe bédúbpé Yesue ayag, béléáá-'ε bó bán bétáŋgéné mbéndé éche Moseε ahíd."

⁶ Dōó bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé békóbe mbom ānōn adé akan áte. ⁷ Ade bēlébé aswanŋen dōó Petro átyéémé ámín boŋ áhōbe aá, "A-baányan, édé etún é pónde bōob áde Dyōb ápwédé me áfínté echēn, ákale bad ábe béesē bad bé Israel nkalaŋ ní bwām ábel nēn bēwōḡ mós bédúbe-'ε. ⁸ Dyōb áde ábíf-'ε moosyāāl nlém áte, álúmté aá móbagé bad ábe béesē bad bé Israel kunze ádúbe, abε áde ábágé bó Edáádəŋ éche Esáá melemlen ngáne ábágé syánē ámpē. ⁹ Dyōb dénkéntédté bó aá bédé nhəŋlén ne syánē ké mwāmpín. Anlāḡsén bó mbéb áyāle adúbe áde bēnwālēε. ¹⁰ Bōob-pōó, cheé ékáá boŋ nyéhédé' Dyōb akəḡ, ápémed bad ábe bédúbpé Yesue nted níme ábēd betaa bēnkēnhanlé apém níme ké syánē déhéleé apém? ¹¹ Eeboó'ε nē! Dedúbpé dekudé-'ε e'soosoj mbwiined ne nsimé níme Sájgú Yesue, melemlen ngáne bōmpē békúde."

¹² Moosyāál anlám ehób bēwōḡlān Banabase bó Paal. Banabase bó Paal békánlé'áá bó e'chemléd ne menyáké níme Dyōb ábélé mbwiined ne bó

átínté e bad ábe béesě bad bé Israel. ¹³ Ade bémádné, dóo Jemse áhóbéé áá, “A-baányan, nyéwóglen me! ¹⁴ Simone alúmté syánē áte hén bəəb ngáne Dyōb ábootédé ábē e’boŋ bé nlém alúmed wée bad ábe béesě bad bé Israel, átéd áde átédé bad átínté echáb ábē ábē bad. ¹⁵ Nén dēn ábélé e’yale ábē nkal é’dáədəŋ é’lóné. Eténlédé nén bán,

¹⁶ ‘Me Sánḡwéé nhóbe méé, nzé nén amáá atóm, mēpě ámpě, mēlōŋ ndáb echē Dabidē ámpē echē empáa.

Mēlōŋ chōm ésyāāl éche émpāŋtəd áte nítméd-te chó ngáne énsēbēē abé.

¹⁷ Nē débēl bad bé nkōŋsé bésyāāl bépě áwēm,

nípweđé bad ábe béesě bad bé Israel ábē ábēm bad. Me Sánḡwéé méé nhóbe.

¹⁸ Mée mbelé boŋ nímén mekan mébyéén se’ bəəd.’ ”

¹⁹ Dóo Jemse ákagké á’só áá, “Ne me, nímmēm mewēmten méde nén méé deétagté bad ábe béesě bad bé Israel ábe bétímné Dyōb. ²⁰ Chōm éche détanḡéné abel édií átele bó kálag nén bán béedyāḡ medyé nímmē bébágé myōb mémpēe née mende, áyāle nímmē medyé méésáa’é, béekābē mesón, béedyāḡ nyam echē béesēlēē nkāŋ, béedyāḡ-ke mekií. ²¹ Debíí nén bán se’ bəəd béléá’áá mbéndé éche Mosēe á ndáb é mekáne á mbwe-mé-nkóme-áte. Békale-’e ábē e’yale dyad ne dyad téé.”

Béténlé bad ábe béesě bad bé Israel kálag

²² Dóo bembapēe bé nlomag ne belyáged bé mwembé, ne bad bé mwembé bésyāāl bényíné nén bán ébóó bán bépweđ bad átínté echáb, bélóm bó á Antyōḡ nchoo ne Paale bó Banabase. Bēmpwēđ Judase awē béchágé’áá bán Basabase bó Sailas, bó bad bébe ábe belyágté’áá átínté echáb. ²³ Kálag éche bēnlōmēnnē bó á Antyōḡ, ebédé nén, “Sé bembapēe bé nlomag, ne belyáged bé mwembé, áben baányan, sélómme nyé melēnten. Nyé ábe nyédé bānned ábe nyéēsě bad bé Israel. Nyé ábe nyédye á dyad á Antyōḡ ne á mbwóg é Siria ne Silisia. ²⁴ Sēsōŋténé nén bán bad behóg ábe bēbíde áwēđ, bēmpě áwēn, bēpuutád nyé nló áte ne mam míme bēhóbé’áá. Boŋ nyébii nén bán sēnkēmbagké bó kunze ábel nē. ²⁵ Né-óó, sēdyéé ásē moosyāāl sētííde nén bán ébóó sépwēđ donḡe á bad álóm bó áwēn. Bēwoón Paale bó Banabase ábe sédós bwāmbwam. ²⁶ Bó bad bébe bēbagé yāl ábele echēd Sāŋ Yesu Kristəə ésebán bēbáa’ kwééd. ²⁷ Né-óó, sélómme nyé Judase bó Sailas, béléā nyé melemlen mé mekan míme séténlé nyé. ²⁸ Edáədəŋ éche Esáá élyágté sé átií nén séetagté nyé ne mekan mémpēe étóméé nímmēn mekan míme méde etognén. ²⁹ Nyéedyāḡ medyé míme bébágé myōb mémpēe née mende, nyéedyāḡ mekií, nyéedyāḡ nyam ké póg echē béesēlēē nkāŋ, nyéekābē-’e mesón. Nzé nyéehēlē nímmēn mekan né ébōŋ. Dényínne’ ámpē.”

³⁰ Ade bémáá ene kálag atel, bēnlyāḡēđ ábē bad á nzii, béke-’e á Antyōḡ. Ade bépédé áwed, bēnlād bad ábe bēdúbpé Yesue bésyāāl áte boŋ bébe bó kálag. ³¹ Ade ábē bad béléá ene kálag, bēmbē menyīḡe bwāmbwam áyāle nkalan mé e’wéd bé nlém míme mbédé áwēđ-te. ³² Judase bó Sailas bēbédéē bekal bé’dáədəŋ, bēnkālén-ne bó áyāle e etún é pónde, bēnhōdēđ bó mewēmten bēwéd-te bó nlém á abum. ³³ Ade bélébé mwā adyēe áwed, bad ábe bēdúbpé Yesue bēnlyāḡēđ bó ne nsan boŋ bétim ámbid wēe bad ábe bēnlóm bó.* ³⁵ Paale bó Banabase bēndyēé á Antyōḡ mwā etún

* 15:33 Donḡe á kálag dé’só ábádé nchoo 34: ‘Boŋ Sailase pen antíí áá mólyōḡ áhed.’

é póndé. Býāgtē, békale-'ε eyale éche Sāngwéé nlatén ne ekud é bad émpēe.

Paale bó Banabase békābné áte

³⁶ Eebeméé áte ámbíd enê, dō Paale álāngēé Banabase aá, “Détim ámbíd, déke dénən ábēd baányan bé Krīsto dyad-té áde dékálé nkalan níme Sāngwéé, bonj déhed-te áte ngáne mekan mékéneé bō.” ³⁷ Banabase anwōnj mewēmten áwále Jon Makose áyāl, ³⁸ bonj Paale annyín aá éetāngeneé, áyāle Jon Makose ansébé bō achene á nzii áde béepídēē nsón á asóg. Antedé bō á dyad á Pamfilia átīm ámbíd. ³⁹ Mpentēn níngine mēmpē áfintē echāb kōāj békābēn áte. Banabase antéd Makose béchābē edib békē á alonj a Saiprus. ⁴⁰ Paale ámpē ampwēd Sailase. Baányan bé Krīsto bēnkānnēd bō bán nsimé níme Sāngwéé nílyágte bō. ⁴¹ Paale ambwēēn Sailase á mbwóg e Siria ne Silisia békag bēwēdē mwembé áte.

16

Timotie awōjné Paale bō Sailas

¹ Paale bēnkē á myad mé Debe ne Listra. Mod nhóg abédé áwed awē béchágé'áá bán Timotie. Nyaá abédēe mmwaád a Israel, mōmpē andúbé Yesue, bonj sáá abédēe mod a Grikiá. ² Bad ábe bédúbpé Krīstəá á myad mé Listra ne Ekoniom bésyāal bēnhōb mam mé bwām tāngene Timotie. ³ Ngáne Paale áhédé'áá Timotie awále áyāl, an'yag mó. Ambel nê áyāle bad bé Israel ábe bēbédé níme mebwóg bēmbīi bán Timotie sáá adii mod a Grikiá. ⁴ Paale bō Timoti békágé'áá myad ne myad bēlāngē bad ábe bédúbpé Krīstəá mekan níme bembapēe bé nlomag ne belyáged bé mwembé bé Jerusalem bētífidé, bēlāngē-ε bō bán bēhíde níme mekan. ⁵ Né-ōó, mwembé nísyāal mēmbootéd awúu áte á adúbe-té mesonjé mé bad-te méchāgkē epun-téé.

Paale anyiné ndóg

⁶ Paale bōobe baab bēmbwé á mbwóg e Frigia ne Galesia áyāle Edəədənj éche Esáá énkēnkwenténne aá békál nkalan ní bwām á mbwóg e Esia. ⁷ Ade bēpédé á nchii ní mbwóg e Misia bēnwanén asól á mbwóg e Bitinia, bonj Edəədənj éche Yesue énkēmmwaá aá bésól. ⁸ Né-ōó, bēntōm á Misia, bésyāgē kōāj bēpē á dyad á Troas. ⁹ Mmē nkuu Paale annyín ndóg. Á ndóg-te wê, mod a mbwóg e Masēdonia antyéém áchāā mó aá, “Hyāg, á Masēdonia, éhye éwōngēn sé.” ¹⁰ Paale amaá-'aá ndóg anyín, dōo séládé yāl áke á Masēdonia áyāle sēndōl áte nēn bán Dyōb áchēnlé sé ákal nkalan ní bwām áwāb.

Mmwaád nhóg awē béchāgēé

bán Lidia adúbpe

¹¹ Sēnsól á Stíma á Troas, séké á Samotras ésebán sētyéeme á nzii. Née bīn é'sāngé sétimé' á Niopoli. ¹² Sēbidé-'aá áhed, séke a Filipi. Filipi adii dyad ámbáá á mbwóg e Masēdonia. Abédé kōājne dyad áde mbéndé é Roma chēmpēn chōo bēbēnládtáá. Sēdyéé áhed nguse é e'pun. ¹³ A Mbwe-mé-nkóme-áte, sēnsyāó á dyad-té sékē á nkin mé edib. Sēnwémtēn bán sēētān abwóg á hōm áhed wēe bad bé Israel békānnēe. Sēndyēé áhed ne bebaád ábe séntānnē née bēlādné áhed, syāābōo sékale'. ¹⁴ Áfintē e ábe bebaád mmwaád nhóg abédé áhed awē béchágé'áá bán Lidia awē ámbíd á dyad á Tiatira. Akábé'áá nyonjé, ásōmē' mebad níme méyāge' níme mēlélé nkun. Ane mmwaád abēnlé'áá Dyōb. Sāngwéé ankéléd-te mó nlém

á abum áwóglen chöm éche Paale áhóbéé. ¹⁵ Bëndusén mwën ne eche ndáb esyáál. Ambíd enê, anlébé sé áwe ndáb. Anhób aá, “Nzé édé bán nyétédé me nñngáne mod awë akoó Yesue adúbe, nyéhye nyédyēē áwëm ndáb.” Ambádnén sé kááñ sékē-ε.

Béhédé Paale bó Sailas á mbwög

¹⁶ Epun ehóg-kóó, sênkē á abwóg dé mekáne, dóo ngøndéε e ntāñ póg étané sé. Edáádəñ é mbéb émbē mós áte, ébélé’áá álāngē bad mam níme mébenléd á’sō é pónde. Ene ngəñ éché ákúmé’áá embēl bad ábe bēnchan mós ntāñ békudé ndun e mənē. ¹⁷ Héε ábóótédé syáabe Paale ahíd, ábōnē aá, “Ábén bad bédii bembəledε ábe Dyōb á Ngum. Béhyédé nyé aláa ngáne nyémwéé e’soósəñ akud.” ¹⁸ Ene ngøndéε elébé abel nē, epun ne epun-té. Kááñne á asóg Paale anlīñ, dóo ákúnnédé boñ álāngē’ éché edáádəñ éche émbē ene ngøndéε aá, “Á dīn á Yesu Krístəə, nkamlan we nén meé, bíd enén ngøndéε áte!” Abwög-ábwög éché edáádəñ émbíd mós áte. ¹⁹ Ade bad ábe bēnchan ene ngøndéε ntāñ, bényíné bán nzii e ngáb ekónlédé bós, bēntōl Paale bós Sailas bédolé bós, békēen bós wéε benkamlenε ábe bēbédé áftinté e dyad. ²⁰ Bēmpéén bós wéε benkamlenε bé Roma, bēlāngē bós bán, “Ábén bad bédii bad bé Israel, boñ bépédé áwəd hén, bépééne mpongé. ²¹ Bényágte bad e’lem bé mbéb ábe mbéndé éche syánē éehedeé. Syánē bēn dedii bad bé Roma, né-óó, deéhēlēε-se dékob nē, deéhēlēε-ε-se dehid nē.” ²² Amute dómpē dénsōl áte ábónléd Paale bós Sailas. Dóo benkamlenε bé Roma bésáltédé bós mbóté bēhúd-ε bós chós á yāl. Dóo bēlómé bad bán béswádted bós e’tanjú. ²³ Bémáá-’aá bós awanən bwám boñ bēhāg bós á mbwög, bēláá-’ε nnóné mbwög bán eehúde bós dīd á yāl. ²⁴ Bēlāngé-’aá nnóné mbwög nē, ahé bós á toñ e ndáb e meláá eché edé áte. Anhé bós e’pwóg á mekuu.

²⁵ Dyam melúde mé nkuu, Paale bós Sailas békánné’áá békōnnē-’ε Dyōb ngəse. Bad bé mbwög ábiníí bésyāál bēwóglánnáá bós. ²⁶ Abwög-ábwög dóo ndóob énáñnéde áse ngíne-ngíne. Ndáb e mbwög énáñnéde se á mekon. Melemlem mé pónde e’kob e’syāál bēndibnéd, bengəbēngōbē ábe bēmbē bad bésyāál áyāl bēnhunnéd. ²⁷ Ade nnóné mbwög ápádté áse boñ anyín ngáne e’kob e’syāál é’nédnéde, anwémten aá bad bé mbwög bésyāál bémáá asob. Héε átédé páá aá mósoo’ yāl. ²⁸ Dóo Paale áchágté ehób ámīn boñ álēbpē aá, “Weewúé yāl! Sé moosyāál sēde hén!” ²⁹ Héε nnóné mbwög áhóbé aá bēpiined mós etrukāñ, asól á ndáb-te, ákwē Paale bós Sailas á mekuu ánəə ne mbwóg ní ngíne. ³⁰ Dóo ábídne bós á ebwóg boñ ásedté bós aaken, “Á besán, cheé rítāngéné abel ákud e’soósəñ?” ³¹ Bēnlāā mós bán “Dúbé Sāngú Yesue, boñ ékud e’soósəñ, ádōñ abum á ndáb dómpē dékūd.” ³² Bēnkálé mós ne moosyāál awë ambé mós á ndáb nkalaní ní bwám níme Sāngwéé. ³³ Ene pónde chēn, nímē nkuu, ane nnóné mbwög antéd bós, áwōbē bós sii áte. Hē dēn bēndusén mós ne eche ndáb esyáál. ³⁴ Dóo ásónlé Paale bós Banabase á ndáb-te boñ ábagé bós ndyééd. Mwën ne áde abum á ndáb bēmbē menyīnge áyāle adúbe.

³⁵ Néε bīn e’sāngé, benkamlenε bēnlōm plúse ne nlébtéd nén bán, “Nyéchene ábē bad békag.” ³⁶ Héε nnóné mbwög álāngéé Paale aá, “Benkamlenε bēlómé nlébtéd nén bán béchene nyé Sailas. Né-óó, nyébíd nyékag ne nsan.” ³⁷ Dóo Paale álāngéé éché plúse nén aá, “Béswádtédé sé e’tanju á nhéné áde séebeléε dyamdyam, áde sédíí-’aá bad bé alon á Roma, bēhé-’ε sé á mbwög. Boñ bəəb bēhéde sé abided á mesəom-tē-yε? Eehelée-se ébé nē. Ábē benkamlenε bé Roma bēn bētāngéné apε béhye

bébidéd sé.”³⁸ Plúse ênkĕ benkamlene bé Roma aláa ngáne Paale áhóbé. Ade ábē benkamlene béwógé bán Paale bó Sailas bédii bad bé Roma, mbwóg menkób bó.³⁹ Né-óó, bēnkĕ Paale bó Sailas achán, bébidéd bó á mbwóg beláá-ε bó bán ébon bán bésyəə áwāb dyad.⁴⁰ Paale bó Sailas bémbíd á ndáb e mbwóg, békē á ndáb wée Lidia. Ade bépédé áhed, bēntān bad ábe bédúbpé Krístəə. Paale bó Sailas bēnlāá ábē bad e'yale ábe é'wéde bó nlém á abum. Bémáá-'áá bó aláa bonj bésyəngé.

17

Paale bó Sailas béktí á Tesalonika

¹ Paale bó Sailas bēmpōŋ á myad mé Amfipolis ne Apolonia, bēpē á dyad á Tesalonika. Ndáb e mekáne e bad bé Israel embé áhed.² Paale ammentén ake á ndáb e mekáne, né-óó ankĕ áwed. Andyéé áwed sōndé éláán. A Mbwe mé Nkóme áte tée, akānlé'áá bad nkalan ngáne mbídé á kálag e Dyōb.³ Atógnádtáá bó mam míme akánlé'áá bó, álūmtē-ε bó áte nēn áá Ane-awĕ-Béwógté atāngéné nēe akúdé metake ápūū-ε ámbíd e kwéed. Alāngé'áá bó áá “Anén Yesue awĕ nlanḡeé nyé nēn, mó adé Ane-awĕ-Béwógté.”⁴ Donḡe á bad bēndūbē bán chōm éche Paale áhóbéé édé mbále, né-óó, bēntimén Paale bó Sailas. Bad bé Grikia híin ábe bēndūbē Dyōb ne ndāle é bebaád bé dyad híin bómpē bēntimén Paale bó Sailas.⁵ Bonj donḡe á bad bé Israel bésíídé'áá Paale bó Sailas. Né-óó, bēnlād donḡe á bad bé mponḡé áte, ábe bēbédé á dyad-tē. Bēmbuú áte bēpēēn-ne etōḡké é ngine. Bēmpēēn epuutéđ dyad áte ásyāāl, bēból á ndáb wée Jasene ábel bonj békōb Paale bó Sailas bēbidén bó á tál e ékwée.⁶ Bonj áde bēnoné Paale bó Sailas bonj béenyíne bó, bēndōl Jasene ne bad bēmpēe ábe bédúbpé Yesue, bēpēēn bó á'sō é benkamlene bé dyad. Bébóné'áá bán, “Ábén bad bēpēēné epuutéđ hōm ásyāāl. Bəəb-pəə, bēpédé káəŋne áwe syánē dyad.⁷ Jasene ákōō-ε bó áwe ndáb. Bébóó' mbéndé eche Kaisēe. Béhóbe nēn bán kāŋ empēe edé eché béchəgēé bán Yesue.”⁸ Mmén mekan míme bēnhōbpē mēmbĕl ene ndun e mod ne benkamlene bé dyad bēpuutéđ.⁹ Benkamlene bé dyad bēmbĕl Jasene ne bad ábe bédúbpé ábe bēnkōbpē, bóəbəə bésábé mənē ábel bétēde bó, bonj bétēdté bó.

Paale bóəbe baab békúde metake á Beria

¹⁰ Bīn é'híné-'áá híinén, bad ábe bédúbpé Yesue bélóm Paale bó Sailas á Beria. Ade bépédé áwed bēnkĕ á ndáb e mekáne.¹¹ Bad bé Beria bēnwōŋ nlém áwóḡlen eyale é Dyōb tómaa bad bé Tesalonika. Epun-té, beláá'áá kálag e Dyōb ásonḡten ányín ké mekan míme Paale bó Sailas bēhóbé'áá médé mbále.¹² Ekud é bad éndūbē. Ndāle é bebaád bé Grikia híin ne baachóm bé Grikia híin bómpē bēndūbē.¹³ Bonj áde bad bé Israel bé Tesalonika béwógé bán Paale akalé eyale é Dyōb káəŋne á Beria, bēmpĕ áwed, bēbōōtēđ ekud é bad asól áte ápēen epuutéđ.¹⁴ Abwāḡ-ábwāḡ dōo bad ábe bédúbpé Yesue bélómé Paale á nkin mé edib é nkwe, bonj Sailas bó Timoti pēn bēnlyāḡ á Beria.¹⁵ Bad ábe bēnkĕ Paale alyáged, bēnkēēn mó káəŋ bēpēēn mó á dyad á Atens bonj bétimé ámbíd á Beria. Ade bétiméé ámbíd, Paale anlyāḡtén bó áá beláa Sailase bó Timoti nēn bán béhye bétān mó á Atens ésebán bēbéhte pōndé.

Paale akanlé bad bé Atens

¹⁶ Paale andyĕ á Atens ásiné' Sailase bó Timoti. Ngáne ásiné'áá bó, nlém mēmbĕb mó á abum bwāmbwam áyale annyín nēn áá myōb mēmpēe míme bēbagēé edúbé mélóné dyad áte ásyāāl.¹⁷ Né-óó ankĕ á ndáb é

mekáne ákanlé bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel ábe bébage Dyõb edúbé. Akagé'áá káõñe átínté e dyad epun téé ákanlé kénzée awě ampě áhed. ¹⁸ Bóõbe bad ábe bébedé á e'epé ábe béchágé'áá bán Epikurian ne Stoik hómpě bépéntánnáá. Donje ásédtté'áá bán, “Cheé anén mod awě abíde dúu múmó áhóbéé áde éebí'ě dyamdyam?” Běmpěe béhóbé'áá bán “Edé kabyánán ahóbe tãñgene myõb mēmpěe.” Béhóbé'áá nê, áyãle álánge'áá bó tãñgene Yesue ne mpuu. ¹⁹ Dóo bétédé Paale békēēn mós á káánsel e mbwóg eche béchágé'áá bán Ariopagus.* Běnhõb bán “Sédəó ádén ayáge dékōōlē áde élanğeé bad asõñten. ²⁰ Donje á mam áde éhóbéé áde sé nken á etúu, séēdãñ-'e mós asõñten.” ²¹ Bad bé Atens bésyāāl ne beken ábe bébedé áwed, bébēbté'áá echab pónde esyāāl ákal ne áwóglēn nkalan tãñgene dyam dékōōlē-té.

²² Dóo Paale átyéémé ámīn á'sō é káánsel é Ariopagus bonj áhóbé nén aá, “A-bad bé Atens nnyíne' nén mēé, nyébage myõb edúbé bwámbwam. ²³ Nhóbe nén áyãle áde rítómēé nyé á dyad-té, nnōné mebón míme nyébageé myõb edúbé. Nnyíne abwóg ahóg áde nyétélé áhed nén bán, ‘Hõm áde dyõb áde déebyéene.’ Adé dyõb áde nyébageé edúbé kénéé nyéebíi'ě dós, dóo rílanğeé nyé bōõb. ²⁴ Dyõb áde áhágé nkõñsé ne chõm ésyāāl éche édé áwēd-te, mós adé Sánğwéé a nkoñ mí mīn ne rísé. Eedyēē'ě á ndáb é myõb éche baányonj bélõñné mekáá, ²⁵ eéhēdē-'áá chõmchõm éche déhele débe mós abele áde débenléé mós. Ngáne édíi nén bán mwēn-é abage alongé, ábage pemē ne kéchéé éche déhédeé. ²⁶ Mod nhóg mós ánsēbēē ahag bonj metúmbé mé nkõñsé mésyāāl mébíid mbwiined ne ane mod nhóg. Abelé bédyēē-'e nkõñsé áte rísyāāl. Adéhõb aá móhage bó ammad pónde atii ne mebwóg wéé bédyēē-'é. ²⁷ Ambel nén, ábel bonj béhed mós, nzé bēhéde-'e mós béhele-se bényín mós awóg áde bėwógé mós áyāl. Kénê, Dyõb déechabnedéé syánē modmod áyāl. ²⁸ Edé nēngáne mod nhóg áhóbé aá,

‘Abé áde dédíi ne mós, dedé á alongé, dekağ,

dedé-'e chõm éche dédíi.’

Edé-'e ampě ngáne bekal bé ngan bēhóbé bán,

‘Syánē ampě dedíi ábe bán.’

²⁹ Ngáne dédíi-'áá bán bé Dyõb, deetãñgenēé nēé dékamtanné nén bán Dyõb ádíi nēngáne chõm éche bėbénlé gól, sílva ké'ε aláá áde baányonj bėbénléde ádad debyéé bonj bėlóón mekáá. ³⁰ A pónde eche bad bėnkėmbíi'ě Dyõb, Dyõb dēnkėntédté mbėb mímab nēngáne dyam. Bonj bōõb alánge' moosyāāl hõm-té aá bétede nímáb mbeltéd mé mbėb. ³¹ Amaá-'ε epun é bīn atii, éche ákããdtē mod-téé nkõñsé áte rísyāāl nyaa echē etánğéné. Apwédé mod awě ákããd nímē nkáá. Alúmté-'ε moosyāāl aá ane mod akwõgnédé, apuud áde apúúdté mós á kwééd.”

³² Ade ábē bad bėwógé Paale ahóbé tãñgene mpuu, donje á bad bėwéláá mós bonj bó donje á bad bėnhõb bán, “Sēhede bán ékale sé nímē nkalanj ampě.” ³³ Ambíid e nê, Paale anhidé átínté echáb. ³⁴ Káõñ ne á asóg, nguse é bad éntimén Paale bėdúbé-'ε Yesue. Atínté e ábē bad, mod abédé áhed awě béchágé'áá bán Diónesiõse. Abédeé mod a káánsel e Ariopagus. Mmwaád ampě abédé áhed awě béchágé'áá bán Damarise ne bad bėmpěe.

* **17:19** Ariopagus: Abédeé káánsel e mbwóg á dyad á Atens.

18

Paale akil á dyad á Kōrinto

¹ Ambíd enê, Paale anhidé á dyad á Atens ákē á dyad á Kōrinto. ² Ade ápedé áwed antán mod a Israel nhóg awě béchágé'áá bán Akwilaa. Bénchyāá mós á Pontus. Mmē mesú mēn dōó bós mwaád, Prisilia bémbídtē á Italia. Bémbíd á Italia áyāle Kaisēe a Roma, Kladios antóméd ehāngé aá bad bé Israel bésyāāl bésyāā á dyad á Roma. Paale ankē Akwilaa bós mwaád anyín. ³ Andyēén bós bōóbōó bébele nsón. Bómpē, bēlóó'áá tēnde ákud mōné nímē bētagnanné yāl melemlem nēngāne mómmpē ábélé'áá. ⁴ Mbwe mé Nkóme áte tēé, Paale akagé'áá á ndáb e mekáne, ákanlé bad bé Israel ne bad bé Grikia ábel bédúbe mam nímē áhóbéé.

⁵ Ade Sailasē bós Timoti bébídé á Masēdonia boŋ bétán Paale, ambě eche yāl esyāál ákal nkalanj ní bwām. Alúmté'áá bad bé Israel áte aá Yesue mós adé Ane-awě-Béwógté. ⁶ Boŋ bépéntannáá mós, bēhōbē-'e mós mekan mé mbéb áyāl. Nē dēmběl Paale ankūd ebumbú á yāl álúmed bós nēn aá nkógsen ní Dyōb rísine' bós, aláá-'e bós aá, “Nzé nyébóó, né nyébēn-éé nyébelé. Meesaá me áte. Bootya bōób, nkag nkalanj ní bwām akal wēe bad ábe béesé bad bé Israel.” ⁷ Né-ōó Paale antedé bós áke ádyéé' wēe mod nhóg awě béchágé'áá bán Titus Justuse. Tituse abágé'áá Dyōb edúbé, ndáb embé-'e mós benben ne ndáb e mekáne e bad bé Israel. ⁸ Krispusē awě alyágté'áá ndáb e mekáne mómmpē andúbé Sāngwéé nchoo ne ádē abum á ndáb ásyāāl. Bad híin-ne ábe bémbē á dyad á Kōrinto, bēnwōg nímē nkalanj, bédúbe, békūd-te edusen.

⁹ Ebédé nkuu nhóg Paale annyín ndóg. Á ndóg-te wē, Sāngwéé anláá mós aá “Weebáá', kanlé bós ékag á'sō, weétinné mbíd. ¹⁰ Bíi nēn wēé ndé ne we, modmod éhēlēē we dyamdyam ábel, áyāle ábēm bad híin bédé á dyad-tē hén.” ¹¹ Né-ōó, Paale andyēé áwed mwě nhóg ne epeɗ, áyāgtē bad eyale é Dyōb.

¹² Ade Kaisēe ábélé Galio nkamlene ambáá á mbwóg e Akaya, bad bé Israel ábe bémbē áwed bēnladén, békób Paale, békēen mós á kóte. ¹³ Bénhōb nēn bán “Anén mod atéde bad nlém á abum aá bébenle Dyōb, nyaa echē eetāngene ngāne mbéndé éhóbéé.” ¹⁴ Ade Paale áhóbé aá móhōb dyam, dōó nkamlene Galio álāngéé bad bé Israel aá, “Nzé ádén akan dēmbē nēe awusé ké'e dyam dé ebébtéd áde mod ábélé, né nwóó nzom áwóglēn nyé bad bé Israel. ¹⁵ Boŋ ngāne édíi bán ádíi dyam dé mpenten tāngene e'yale, mīn ne échen mbéndé, nyébēn nyémad dós. Meekáádtéé échē ndín é mehób.” ¹⁶ Nēn dēmběl Galio anan bós á ndáb e kóte. ¹⁷ Héé bós moosyāál bétólé mod awě alyágté'áá ndáb e mekáne awě béchágé'áá bán Sōstene, boŋ bēbōmé mós á'sō é kóte. Boŋ nēn dénkēmbenlé Galio dyamdyam.

Paale atimé ámbíd á Antyōg

¹⁸ Paale ankoód mwā adyēe á Kōrinto ne bad ábe bédúbpé Krístā. Dōó átédte bós, boŋ asól á stīma, áchabpé edíb é nkwxé ákág á mbwóg e Siria. Adēkē, ankē ne Prisilia bós Akwilaa. Adēhidé á dyad á Senkria, ankāón nló áyāle melē nímē ámmwēē. * ¹⁹ Bēmpē á Efesus. Ade bépédé áwed, Paale antedé Prisilia bós Akwilaa, ákē á ndáb e mekáne bōóbē bad bé Israel békale'. ²⁰ Abé bad bēnlāá mós bán bōóbōó békood mwā adyēe ámpē, boŋ enkēnkwentēnné. ²¹ Boŋ adé áhídté, anláá bós aá “Nzé ntíi ní Dyōb mós

* **18:18** Bad bé Israel bēnwōŋ elem nēn bán, nzé mod amwédé melē boŋ alógté nímē melē atāngēné nēe ákōjné nló.

ndé, né mǝtǝm ámbíd áwēn.” Né-ǝǝ, ansól á stǝma áhídē-’ε á Efesus. ²² Ade ápedé á dyad á Kaisaria, anké á Jerusalem, áke áléled bad bé mwembé, bon ákǝg á Antyog. ²³ Ade ákélēbpē mwá adyεε áwed, anhidé, áké á mbwóg e Galesia ne Frigia ábagé bad ábe bédúbpé Yesuε bésyāal elébé áwéd bó nlém á abum.

*Apolose akalé eyale é Dyöb
á myad mé Efesus ne Kōrinto*

²⁴ Ambíd enê, mod a Israel nhóg awé béchágé’áá bán Apolose awě bēnchyā’é á dyad dé Alesandria ampě á Efesus. Anén mod abyéé’áá dyam ahób bwāmbwam, ansóntén-ne kálag e Dyöb bwām. ²⁵ An’yógé mekan mé nzii e Sǝngú. Akalé’áá, áyǝgtē-’ε bad mekan nǝme Yesuε nyaa eche etǝngéné ne kǝn esyāal. Bon pen edusen éche Jone chēmpen chǝǝ ámbǝi’é. ²⁶ Ambootéd pǝle akal á ndáb e mekáne ésebán abáa’ dyamdyam. Ade Prisilia bó Akwilaa béwógé mekan nǝme áhóbéé, bēntēd mó, békēen mó wéε bédyéé’áá. Hé-’áá bélúmté mó mekan mé nzii e Dyöb áte nyaa eché etǝngéné. ²⁷ Apolose antíi áá mókag á alon á Akaya. Né-ǝǝ, bad ábe bēndübē á Efesus bēnwōngēn mó. Bēntelé bad ábe bédúbpé Yesuε a Akaya nēn bán nzé apedé, békob mó nken. Ade ápedé áwed, anwōngēn bad bwāmbwam ábe bēndübē Yesuε áyāle nsimé ní Dyöb nǝme békúdé. ²⁸ Ne mpenten ngine, antóm bad bé Israel áte átǝnté e bad. Abenlád metón nǝme mébidé á kálag e Dyöb álúmed nēn bán Yesuε mó adé Ane-awé-Béwógté.

19

Paale akii á Efesus

¹ Apolose ambé abé á Kōrinto, dǝǝ Paale ápóó ene ped e mbwóg áte bon ápag á Efesus. Antán nguse é bad áwed ábe bédúbpé Yesuε. ² Dǝǝ ásedtēé bó áá “Ade nyéndübēē nyēnküd Edǝǝdǝn eche Esáá-ye?” Bēntimtén mó bán, “Aáy, séēwōgēē ké wógén bán chǝm édé éche béchǝgéé bán Edǝǝdǝn eche Esáá.” ³ Paale ansedéd bó aáken, “Nyaa e edusen ehéé-’ǝ nyēnkudté?” Bēnkwentén bán, “Nyaa e edusen eché Jone áhóbé’áá.” ⁴ Paale anláá bó áá, “Nyaa edusen eché Jone áhóbé’áá ebédéε áyāle bad ábe bétédte abel dé mbéb, Jone álǝngē-’ε bad bé Israel áá bédúbe ane awě ápě ámbíd eché, nédē Yesuε.” ⁵ Ade ábê bad béwógé chǝm éche Paale áhóbé, bēndusén bó á dǝn áde Sǝngú Yesuε. ⁶ Paale ambán bó mekáá á nló, Edǝǝdǝn eche Esáá épǝi-’ε bó. Dǝǝ bēbóótédé mehób mémpēe ahób nǝme bad béesóntanne, bēkalé-’ε nkalan ní Dyöb. ⁷ Abê bad bēbédé dyam dyóm ne bēbe.

⁸ Paale andyε áwed dyam ngon éláán. Póndé-té akagé’áá á ndáb e mekáne, ákanlé bó ésebán abáa’ dyamdyam. Bǝǝbǝǝ bépéntánnáá, áwané-’ε áte ábel bédúbe nēn bán chǝm éche áhóbéé tǝngene nkamlēn ní Dyöb édé mbále. ⁹ Bon bó donge á bad bēnwūū nló áte, bēekobpe adúbe, bēhǝbē-’ε mekan mé mbéb tǝngene Nzii e Sǝngú á’sǝ é bad bésyāal. Né-ǝǝ, Paale antédé bó, ákēēn bad ábe bédúbpé. Epun-té* bǝǝbǝǝ bépéntánnáá á ndáb e ayóge eché meléede Tiranusε. ¹⁰ Paale ambel nēn á etún é mwě nǝbe. Nê dēmbǝl bad bé Israel ne bad ábe béesé bad bé Israel ábe bédyéé’áá á mbwóg e Asia bēnwōg eyale é Dyöb.

* **19:9** Donge á kálag dé’só ábádé nchoo bootya dyóm á ngǝn ne póg e’ mbwεmbwε ápe ngǝn éniin é ngukél.

*Bǎn ábe Skeva béwǎnné abided
bad e'dǎǎdǎj bé mbéb áte*

¹¹ Dyǒb dǎmbǎl Paale ábelé mam mé menyáké nǐme bad bǎnkǎmmǎntǎnné anyín. ¹² Bad bétédé'áá ké betumbǎ ké'ǎ bewǎngǎsǎ ábe Paale ábǎnlédé, békǎǎn wǎǎ bad bé nkole, bǎbǎnlád bǒ ámad bǒ nkole, bǎbǎdtǎ-ǎ bǒ e'dǎǎdǎj bé mbéb áte. ¹³ Dǎngǎ á bad bé Israel ábe bǒmpǎ békágé'áá mebǎwǒg ne mebǎwǒg bǎbǎdtǎ bad e'dǎǎdǎj bé mbéb áte, bǒmpǎ bǎnwanǎn ábǎnled dǎn áde Sǎngú Yesue ábel nǐmǎn nsǒn. Bǎlǎngǎ'áá e'dǎǎdǎj bé mbéb bǎn, "Nkamlan nyé á dǎn áde Yesue awǎ Paale ákanlé bad, nǎn mǎé nyǎbǎd ane mod áte." ¹⁴ Prisǎ ambáámbáa a bad bé Israel nhǒg abédé awǎ bǎchágé'áá bǎn Skeva. Anchyáá bǎn bé baachǒm saámbé. Abǎ bǎn bǒǎ bǎbǎlé'áá nǎ. ¹⁵ Bon pǒndé pǒg, edǎǎdǎj é mbéb ǎnlǎá bǒ nǎn áá "Mbǐí Yesue, mbǐí-ǎ Paale, benzǎǎ nyé-ǎ nyédǐí?" ¹⁶ Héǎ ane mod awǎ edǎǎdǎj é mbéb ǎbédé áte, ábǒnlédé bǒ ne ngǐne esyǎǎl, atǒm-mǎ bǒ áte. Bédǎhǒb bǎn bétǒme mehélé né amaá bǒ alǒgǎn, ámad-tǎ bǒ mbóté anyabted. ¹⁷ Bad bé Israel ne bad ábe bǎesǎ bad bé Israel ábe bǎdyǎǎ'áá á Efesus bǎnwǒg ádǎn dyam. Ade bǎwǒgé dǒ, mbwǒg mǎnkǒb bǒ bwǎmbwam. Dǎn áde Sǎngú Yesue dǒ-ǎ dǎnkǔd edúbé ǎche ǎchábé ámǎn. ¹⁸ Bad híin ábe bǎndǔbǎ, bǎmpǎ á nhǎné, bǎpanlé yǎl áte, bǎhǒbǎ' mekan mé mbéb nǐme békǎbǎnlé. ¹⁹ Bad híin ábe békúmǎ'áá ngǎj bǎntǎd ǎchab kǎlag ǎche bǎbǎnládtáá ákum ngǎj, bǎpǎǎn chǒ, bǎhyáád chǒ á nhǎné. Kǎlag ǎsyǎǎl ǎche bǎnhyáádtǎ ǎhǎláá-sǎ ǎbe nkun dyam móom mé mǐlǎn métáan. ²⁰ Mmǎn mekan mésyǎǎl nǐme mébǎnládtáá mǎnkǎj bad híin bǎndǔbǎ eyale ǎche Sǎngwǎǎ, nǐmǎ nkalanj nǎkanlád-tǎ ngǐne ngǐne.

Mponǎé nǐpédé á dyad dé Efesus

²¹ Ade nǐmǎn mekan mémáá abǎnled, Paale ammǎd áwǎ nǎm-tǎ áá mǎǒpǒj á mbwǒg é Masǎdonia ne á Akaya bon ákag a Jerusalem. Dǒǎ áhǒbǎǎ áá, "Nzé mbǐdé á Jerusalem ntǎngǎné ake á Roma." ²² Né-ǒǒ, anlǒm bad bǎbe ábe bǎwǒngǎnnáá mó, Timotǎ bǒ Erastus á Masǎdonia, mwǎn-ne ályǎǎ á mbwǒg e Esia, ádyǎǎ ámpǎ mwǎ esǒj é pǒndé.

²³ Enǎn pǒndé chǎn dǒǎ mpuuté dǎ ngǐne nǐbédé á Efesus tǎngǎne Nzii e Sǎngú ǎchǎ bad bǎhǐdé'áá. ²⁴ Mod nhǒg abédé bǎn Demǎtruse. Alúǎ'áá bwǎm bé e'kii. Abǎlé'áá bwǎm ábe bǎnwǎgǎn bwǎm é' ndáb e dyǒb áde bǎchágé'áá bǎn Atemise. Mmǎn nsǒn nǐpǎnádtáá ábe bad bé nsǒn nsyǎj nǐme nǎchábé ámǎn. ²⁵ Anlád ábǎ bad bé nsǒn áte ne bad ábe bǒmpǎ bǎbǎlé'áá ene ndǎn e nsǒn, álǎngǎ bǒ áá, "Amúǎ, nyǎbǐí nǎn bǎn nǐme syǎnǎ nhǒn nǎsyǎǎl nǎhúú ne nǐmǎn nsǒn nǐme dǎbǎlé nǎn. ²⁶ Bǒǎb-pǒǒ, nyǎbǎn nyǎnyǎne', nyǎwǒge-ǎ chǒm ǎche anǎn Paale ábǎlé. Ahǒbe nǎn áá myǒb nǐme bǎbǎnlé mekáá méesaá myǒb ne abǎ dǎn. Abǎlé-ǎ bad híin ábe bédé á Efesus ne á mbwǒg esyǎǎl e Esia, bǎdǔbpǎ bǎn mam nǐme áhǒbǎǎ médé mbále. ²⁷ Né-ǒǒ mbáá' nǎn mǎé, nyonǎǎ ǎche syǎnǎ ǎbǎb dǎn. Saá-kaá nǎ dǎmpǎn, mbáá' mǎé kǎǎngǎ ndáb e ndǎle e dyǒb, Atemise chǒmpǎ ǎbáá dyam dé abǎn ámpǎ. Bad bǎenyǎnné mó ámpǎ néǎ dyam, áde ǎdǐí-'áá bǎn ádǐí dyǒb áde bad bé Esia bǎsyǎǎl ne bad bé nkǒjsǎ bǎsyǎǎl bǎbǎnlé."

²⁸ Ade ene ndun e mod ǎwǒgé nǎ bǎnliǎ bwǎmbwam, bǎbootéd-tǎ abǒn bǎn, "Atemise, dyǒb dé Efesus áde ngum tǒmaa myǒb mésyǎǎl." ²⁹ Mmǎ mpuuté dǎnkǒnnéd dyad áte ásyǎǎl. Ene ndun e mod ǎntǎl Gayǎsǎ bǒ Aristakuse ábe bǎmbǐd á Masǎdonia ábe bǒǎbe Paale bǎnwǒj.

Béntōmēn bós mehéle, békēēn bós á ndáb e mbom e bad bé dyad. ³⁰ Paale mwēn amboṣsēn ábid ene ndun e mod á'sō, boṅ bad ábe bédúbpé Yesue bēnkēnkwenténné. ³¹ Nguse é bad ábe behóbpáá mbwóg ábe bósbe Paale bēwóó'áá, bōmpē bēnlōmē mós nlēbtéd, ne mechángé nēn bán eékāgē' áá mókag bad atyéem á'sō wéē beládné.

³² Ene pónde, epuutéd émpē á mbom-tē. Donje á bad bēbōnē' áyāle dyam ahóg, ábíníí-'é bēbōnē áyāle ádíníí, áyāle bós bad híin bēnkēmbíí' é ké atón áde áládé bós áhed. ³³ Ngáne édíí nēn bán Alesandaa mós bad bé Israel bēntōmēdtē á'sō, bad behóg belángé' áá mós bán mós atāngéné bad mekan alúmed áte. Héē Alesandaa álúmté ekáá áá bad belām ehób. Ahédé' áá bad alúmed áte nēn áá saké bósbe ábē bad békáás boṅ mpuuted núbé. ³⁴ Boṅ áde bad béchéme nēn bán Alesandaa adíi mod a Israel, bós moosyáál bēmbootéd abón bán, "Atēmise, dyōb dé Efesus adé ngum tómaa myōb mésyāál." Bēmbōn nēn áyāle háwa ébe. ³⁵ Káóṅ ne á asóg, mod a mbwóg nhóg mós ambéd bad áte. Anhób áá, "A-baányanṅ bé Efesus, moosyáál abíí áá dyad dé Efesus dós ánōne ndáb e mekáne eche Atēmise, eche syānē ndāle e dyōb. Moosyáál abíí-'é áá ádén dyad dós anóne káóṅne aláá á ngəṅgú áde ábidé ámín. ³⁶ Ngáne nyé moosyáál nyébíí-'áá nēn bán modmod eéhēlēē-se ahé nímén mekan nswan, ééboo' é bán nyépeen mpongé ké nhóg. ³⁷ Ké nēṅgáne nyépeéné ábén bad hén, bēéchibéé chōmchōm á ndáb é myōb, bēéhóbeé-'é áded dyōb mekan mé mbéb áyāl. ³⁸ Né-ṓṓ, nzé Demetruse ne ábē bad bé nsón bēwóṅné mod mehób, bēbíi nēn bán e'pun é' kóte é'dé, bad bé mbwóg-ke bédé ábe békáadte. Béhele-se bésómén ane mod áhed. ³⁹ Nzé-'é chōm émpēe édé éche nyékoo' é áhed né mbom mí bad bé dyad, mós mēyālē, ngáne mbéndé ékaléé. ⁴⁰ Nhóbe nēn áyāle dyam áde ábénlédé chíi, ngómenaa a Roma áhōb áá syānē depeéné mpongé. Nzom ké póg eesaá eché débēléé nímén mpuuted nisyāál. Nzom e bwám ké póg-ke eesaá eché dehele débe bós áyāle nímén mpuuted." ⁴¹ Ade áamáá ahób nē anláá bad áá mod téé asúe' áwe ndáb.

20

Paale akii á Masedonia ne á Grikia

¹ Ade mpuutéd nímáá boṅ ekíde émad ahós áte, Paale anlād bad ábe bédúbpé Yesue áte, ályāgtān bós ne e'yale ábe é'wéde bós nlém á abum. Ade áamáá bós alyāgten dós áhídté, boṅ ákág á Masedonia. ² Akagé' áá eché mbwóg, álāngē bad nkalanṅ híin níme nūwéde bós nlém á abum. Dós ápedé á Akaya. ³ Andyéé-'é áhed á etūn e ngon eláán. Abōnsánnáá áke á alonṅ á Siria, dós ásoṅténé áá bad bé Israel behəgke mós áwúu mós. Héē átíídé áá mósōm ámbíd móbwe á Masedonia. ⁴ Bad híin bēnwóón mós. Bēbédéé Sopataa, mwān awe Piiruse awé ámbíd á Beria, Aristakuse bós Sekundus ábe bēmbíd á dyad a Tesalonika. Gayose awé ámbíd á dyad a Debe, Timotiē, ne Tikikuse bós Trofimus ábe bēmbíd á mbwóg e Esia. ⁵ Abén bad bēnkē á'sō, bésíné' sé a dyad á Troas. ⁶ Ade Ngande e Ewele é Ngēn étómé, sēnsól bōle á dyad á Filipi, boṅ ámbíd e e'pun étāan séntān bós a Troas.

Paale adīmténé akē á Troas

⁷ A Satedé ngukél,* sēnladén áte hōm ahóg ádyé ndyééd álúmed edəṅge é Sāngú. Paale akānlé' áá bós póle. Akaláá akal ne akal, káóṅne melúde mé nkúu, ngáne édíí nēn bán antāngén áke néē bíi é'sāngé. ⁸ Bēnchōd

* **20:7** Donje á kálag áhéde nēn bán: á epun é'só é sōndé.

e'trúkàŋ híin á toŋ ámín wée sênladénné. ⁹ Kódemod pág ébéde eché béchágé'áá bán Yutikusε andyεé á wínde, e'chá é'kééné'áá mó mwátiíd tiíd ngáne e'chá bémbēē mó á díd. Achabed áde Paale ánbabédé póle áte, dēnkəŋ ansól á e'chó-te bwám bwam. Dóo ápódte á toŋ ámín á ndágke eláán, ahún á ndəɔb. Békíí-'áá mó atéd, bétānē amaá awé. ¹⁰ Paale ansūd á ndáb mín wē, akúdén mó ámín boŋ áseb mó. Dóo álāngεé bad áá “Nyéētāgē áte, eewédeé, adíi adé á alongé.” ¹¹ Dóo Paale átímé ámbíd á ndáb mín, ásāl ewele áte boŋ bəɔbe bad ábe bédúbpe Krístəə bédyāg. Bóɔbɔ bēnkoód adyεε, békálé' póle kóəŋ bín é'sáa, boŋ ákag. ¹² Bénlyāgēd ene kódemod á ndáb áde mwēn adíi alongé. Abē bad bémbē menyinje bwám bwam.

Paale bésyāŋgé á Troas, békii á Miletus

¹³ Sēmbé á'sō sēsól á stíma-tē, sēpōŋ á edíb é nkwx, sékē á dyad á Asos. Awed dóo séntāngēnnē Paale apém. Anhób áá sébē á'sō áyāle nzii e dyad-tē chóo ánkéénné. ¹⁴ Ade átáné sé á dyad á Asos, sēmpém mó á stíma-tē boŋ syáábɔ sékäg á dyad á Mitilene. ¹⁵ Sēhídte-'áá hē boŋ nēε bín é'sāŋgé sékag kóəŋ sēpāg á nkin ní dyad á Kios. Bín bán bésāā ámpē é'sāŋnéd sé á nkin ní dyad á Samos, epun éche émbāten sēpāg á nkin ní dyad á Miletus. ¹⁶ Paale antíi nén áá sétóm dyad dé Efesus ámín ábel boŋ séebébté pónde á mbwóg e Esia. Ahédé'áá áá mówāmsen ape á Jerusalem epun é Pentekos édēhób bán chó épag áte.

Paale alyágténé belyáged bé mwembé bé Efesus

¹⁷ Ade sēpédé á dyad á Miletus, Paale anlóm nsal wée belyáged bé mwembé bé Efesus, áá bétān mó á Miletus. ¹⁸ Bépédé-'áá boŋ álāngē bó nén áá “Nyébēn nyébíi ngáne mbédé ne nyé bootya epun é'sō áde nísúme mekuu á mbwóg e Esia. ¹⁹ Mbēnlé'áá Sāŋgwéé ne asuded á yāl ásyāāl, níkudé ndutul ne mekəgsen áyāle ahəge áde bad bé Israel béhāgké'áá me. ²⁰ Nyébēn nyébíi bán áde níkanlé'áá nyé nkalan ní bwám, ní'yāgtē-ε nyé á nhéné, ne áwen mendáb, menkēnkoŋnédté nyé dyamdyam áde déntāngēn nyé awōŋgen. ²¹ Melemlem nēŋgáne ménsimmē bad bé Israel etúu áte nē dō-'áá ménsimmē bad ábe béesē bad bé Israel meé bétéde ádāb ábel é mbé, bétímen Dyōb, bédúbé-'ε awed Sāŋgwéé, Yesue. ²² Bəɔb-pəɔ, Edəádəŋ éche Esáá élúmtē me áte áá ntāŋgéné ake á Jerusalem, meebíi-'áá chóm éche ébenléd ne me áwed. ²³ Mbíi pen nén meé dyad-té áde níkagké Edəádəŋ éche Esáá é máá me etúu asím áte nén áá mbwóg ne ndutul bóo bésine me. ²⁴ Boŋ meetédeé ádēm alongé nēε dyam, nhe de meé nípid nímmēm nsón á asóg, nímad-te nsón níme Sāŋgú Yesue ábágé me áte. Mmēm nsón nídii ákal nkalan ní bwám tāŋgene nsímé níme Dyōb álúmté baányoŋ.

²⁵ “Mbédé átínté echēn, níkanlé nyé nkalan tāŋgene nkamlēn ní Dyōb. Bəɔb-pəɔ mbíi nén meé nyé modmod nyéenyínné me ámpē. ²⁶ Né-əɔ, nkoo' nyé aláa chíi nén meé, nzé nyé mod ké ahéé abódé áde alongé, nyébii nén bán meésáa me áte, ²⁷ áyāle nén dyamdyam déesaá áde mbáá nyé aláa tāŋgene mekan mésyāāl níme Dyōb átíidé áá móɔbēl. ²⁸ Nyétédēn yāl pónde, nyénəne-'ε abem á bad áde Edəádəŋ éche Esáá ébānné ásē echēn, bwám. Nyébē nēε benən bé mbód ánən bad bé Dyōb. Abelé nímmē mwembé níde nímmē, mbwiined ne kwééd eché Mwān awéde á awóg. ²⁹ Mbíi nén meé, nzé mmaá ake, bad bēpē átínté echēn melemlem nēŋgáne esəb ésóléé á abem á mbód. Béehidé-'áá áde béebébté nyé mwembé.

30 Póndé ɛpɛ áde bad bébítɛ átíntɛ echên dɛn, bɛnabpɛ metóm, ábel bad ábe bédúbpɛ Yesue béhíde bɔ́. 31 Né-ɔ́, nyétéd póndé nyékamtan- ne nɛn bán ní'yágtɛ'áá nyé moosyáál nkuu ne mũte á etún é mwɛ níláán á metake-tɛ. 32 Bɔ́ɔb-pɔ́ɔ, nlyáge nyé á mekáá mé Dyɔb meé mwɛn ánoɛ nyé. Nkalanj níme nílangé nyé tɛngɛne nsimé ní Dyɔb méwɔngɛn nyé. Nwóó ngíne áwéd nyé áte, mɛbɛ-'ɛ nyé nsimé níme Dyɔb ákóhɛnéde ábɛ bad. 33 Menkɛnwɔngé nlém áte áted mod sílva, ké'ɛ gól ké'ɛ mbótɛ. 34 Nyébɛn nyébíí bán nímmɛ mekáá mɛn mɔ́ míbɛnlé nsón boɲ níkud ngáb eche syáábe ábɛm bad ábe sébelé'áá nsón séchánné'áá kéchéé éche séntɔgnɛnnɛ. 35 Nlúmtɛ nyé á menzii mésyáál nɛn meé nyéwéd yál áte ábel nsón ngáne mbéle'áá, ábel boɲ nyéwɔngan bad bé nkole, nyékamtan- ne e'yale ábe Sánjú Yesu ánhɔbpɛ áá, 'Edé nnam mod ábe tómaa ákob.' ”

36 Paale amaá-'áá ahób nɛ, bɔ́ɔbe ábɛ bad bébwóg mebóbóɲ békáne. 37 Bɔ́ baásyáál béchyɛ'áá áde bɔ́ɔbɔ́ béhéɛnɛɛ tál bésómɛ-'ɛ ályágtɛn mó. 38 Chóm éche émbud bɔ́ ndutul awóged ébédɛɛ ahób áde Paale ánhɔbpɛ áá béenyínné mó ámpɛ mbéd. Dɔ́ békíí mó alyáged á stíma.

21

Paale akii á Jerusalem

1 Sɛnlyágtɛn bɔ́ sékɛ-'ɛ. Sɛnsól á stíma. Sɛnchabé edib ésebán sɛtyéeme hómhóm kááj sépɛ á dyad á Kos. Néɛ bɛn é'sángé, sɛmpɛ á dyad á Rodɛs. Sɛsyángé-'áá hɛ, sékag á dyad á Patara. 2 Áwed dɔ́ sɛtáné stíma echɛ ekag á Fonia. Sɛsólé-'áá boɲ sébwákgɛ' eke. 3 Sɛmpɛ á abwóg á hóm áde sényínáá alonj á Saiprus áde áde á mendíb-te. Sɛmbamé dɔ́ sésyákgɛ á mbɔɲ sɛtimé á mbwóg e Siria. Sɛnsúd á dyad á Tirɛ áyále áhed dɔ́ stíma éntɔngɛnnɛ nted asuded. 4 Sɛntán donje á bad áwed ábe bédúbpɛ Yesue, sɛmbɛ-'ɛ ne bɔ́ áyále e'pun saámbé. Edáádɔɲ éche Esáá ényáged bɔ́ beláá Paale bán eékág á Jerusalem. 5 Boɲ áde echɛd póndé émáá áte séntɛde bɔ́ séke. Ábɛ bad bésyáál, ne ábab bebaád bɔ́ɔbe bán bɛnhyɛ sé alyáged kááj syáábɔ́ sébíd á dyad-tɛ, sépɛ á nkin mé edíb. Syáábɔ́ moosyáál sémbwóg mebóbóɲ, sékánne'. 6 Sɛmaá-'áá akáne dɔ́ syáábɔ́ sélyágtɛné, séslɛ á stíma boɲ bɔ́-'ɛ bétimé ámbíd á ndáb.

7 Sɛnhidé á dyad á Tirɛ, sékɛɛnɛ échɛd eke á'sɔ́, sépɛ á dyad á Tolɛma. Ade sépédé áwed, sɛnlɛléd bad ábe bédúbpɛ Yesue, sédyɛɛ-'ɛ ne bɔ́ epun ehóg. 8 Néɛ bɛn é'sángé sɛnhidé á Tolɛma sékɛ á dyad á Kaisaria. Ade sépédé áwed sɛnkɛ á ndáb echɛ nkal-é nkalanj ní bwám nhóg awɛ béchógé'áá bán Filibe, sédyɛɛ áhed. Filibe abédé nhóg átíntɛ e bad saámbé ábe bɛmpwɛdtɛ néɛ benwɔngɛnɛ á mwembé ní Jerusalem. 9 Anchýáá bán bé bebaád béniin ábe bɛnkɛmbíí mwɛnchóm. Béhóbé'áá mam níme níhúú ne Dyɔb. 10 Ade sédíí áwed, dɔ́ nkal é edáádɔɲ nhóg awɛ béchógé'áá bán Akabusɛ ábídé á mbwóg e Judeya boɲ ápɛ. 11 Apédé-'áá wɛɛ sémbɛɛ boɲ átɛdɛ ngáá awɛ Paale, átádnɛ nímmɛ mekuu ne mekáá boɲ áhábɛ áá, “Edáádɔɲ éche Esáá éhóbé áá, nɛn dɔ́ bad bé Israel bétádtɛ mod awe awóó anɛn ngáá á Jerusalem, bébɛ-'ɛ mó á mekáá mé bad ábe béesɛ bad bé Israel.” 12 Ade séwógé nɛn, syáábe bad bɛmpɛɛ sɛnchánj Paale bán eékág á Jerusalem. 13 Dɔ́ Paale áhóbɛ áá, “Cheé nyébeleé nɛ, nyéebíí'ɛ bán nɛ nyéchyɛ' nyéhúnte mɛ nlém á abum-ɛ? Saké átád mɛ á Jerusalem dɛmpɛn-ɛɛ níbónsɛné, mbónsɛnɛ ké awé, ábele áde níbɛnlé Sánjú Yesue.” 14 Sɛnkɛnɛnlɛ mó nlém ahɛnɛn á abum, né-ɔ́ sɛnchené séhób bán, “Ebenled ngáne Dyɔb átífidɛ.”

¹⁵ Sëndyεé á Kaisaria nguse é e'pun, dóo séládé yǎl bonj sékǎg á Jerusalem. ¹⁶ Donje á bad ábe bédúbpé Yesue ábe bébídé á Kaisaria bómpé bènwoón sé. Bènkeén sé á ndáb e mod nhóg wée séntǎngǎnné adyεε. Béchágé'áá ane mod bán Naasine. Ambíd á dyad á Saiprus, abédé-ε nhóg awé anlyǎg Krístæ adúbe.

Paale akii Jemse anyin

¹⁷ Ade sépédé á Jerusalem, bad bé Krísto ábe bédé áwed bènkob sé nken ne menyinge. ¹⁸ Néε bǎn é'sǎngé syáabe Paale sênke Jemse anyin. Belyáged bé mwembé bébédé áhed. ¹⁹ Paale anléléd bó. Ade áamáá bó aleled, anhídé bó chǎm ésyǎal éche Dyǎb ábélé áfinté e bad ábe béésé bad bé Israel mbwiined ne nsún níme mó Paale ábélé. ²⁰ Ade bémáá chǎm éche Paale áhóbé awóg, bènken Dyǎb. Dóo bélǎngéé Paale bán, "Mmǎn enyíne' néε mekan médíí á Jerusalem hén. E'kálé ne e'kálé é' bad bé Israel bédúbpé Dyǎb bǎb. Béhíde-ε mbéndé e Moseε ne kán esyǎal. ²¹ Bélǎngé-ε bó nén bán eyágte bad bé Israel bésyǎal ábe bédé melonj mémpee nén wǎ bééhíde-ε mbéndé e Moseε. Bán elǎnge bó wée béeyagé ábab bán, wée bééhíde-ε elem éche syáné. ²² Bétǎngéne-ε awóg bán epedé. Chán-nǎ débénlé bǎb? ²³ Né-ǎǎ, éhíd ngáne sélǎá'ε wε. Bad bédé hén bényin ábe bémwédé melǎ mé Dyǎb. ²⁴ Wǎhíd bó nyáábǎ nyéke á nwobe, ésábnedte bó kéchéé éche béhédné bó. Ene pónde dóo béhele békǎn nló. Nén débél moosyǎal ábǎí áá dyan ké áhéé áde béhóbé wε á yǎl déesáá mbále. Bébǎí-ε bán mmǎn ámpé ebele mekan ngáne mbéndé eche Moseε éhedeé. ²⁵ Bonj pεn sélómme bad ábe béésé bad bé Israel ábe bédúbpé Krístæ kǎlag nén bán béedyág ndyéed eché bébágé myǎb mémpee néε mende, béemwǎg mekií, béedyág nyam eche béésinneé nkǎn, béékǎbē-ε mesón." ²⁶ Né-ǎǎ, néε bǎn é'sǎngé Paale antéd ábē bad, bǎbǎ béké á nwobe. Dóo ásólé á Ndáb-e-Dyǎb, ahób e'pun é'tǎn nwobe métédte bó. Ambíd enε-ε dóo bébéé mende á nló níme bó mod-té.

Békóbé Paale

²⁷ Ade e'pun saámbé bé nwobe é'kwógé ape á asóg, dóo nguse é bad bé Israel ábe bémbíid a mbwóg e Esia bényiné Paale á Ndáb-e-Dyǎb. Héε bépééné mpuutéed bonj bésǎlé bad áte, békóbé Paale. ²⁸ Bémbootéd abón bán, "A-bad bé Israel nyéhyag sé hén-ee! Anén mod mó akag hǎm-té áyágte bad áá bad bé Israel, mbéndé éche Moseε, bǎbε Ndáb-e-Dyǎb, béesaá chǎmchǎm. Ké bǎb den apeéné donje á bad ábe béésé bad bé Israel á Ndáb-e-Dyǎb-te, nē ábélé-ε enén ndáb e Dyǎb eesáá'ε ámpé." ²⁹ (Chǎm éche énkǎn bonj béhóbé nē édíí áyǎle bényin Trofimuse, mod a dyad dé Efesus bó Paal bewarté á dyad-té. Né-ǎǎ, bénwémten nén bán Paale asónlé mó á Ndáb-e-Dyǎb.)

³⁰ Dyad ásyǎal dēmpuutéed áte, bad bésyǎal bébíd áwed béhé Paale abum ámín, bédolé mó kǎn bébídén mó á Ndáb-e-Dyǎb. Abwǎg-ábwǎg bédíib-pε ekob é Ndáb-e-Dyǎb. ³¹ Ade ábē bad béhedeé Paale awúu nē, dóo bad behóg békíí mod ambáá a sánze a Roma aláa bán mpuutéed níde dyad á Jerusalem áte ásyǎal. ³² Abwǎg-ábwǎg mod ambáá a sánze eebébtéé pónde. Ampwǎd sánze émbáá ne esad ásyǎgnéd bó á dyad té wée bad bènkaánné. Bad bényiné-'áá ahúene sánze dóo bésógé Paale abǎmted. ³³ Dóo mod ambáá a sánze asídté wée Paale ábédé akób mó, ahób áá béhaan mó bengóbéngóbé bébe. Héε ásedtéé aáken, "Nzé-módé nén? Cheé ábélé?" ³⁴ Bad bémbootéd abón. Baahóg béhóbé éhén, ábíníí béhóbé éhíníí. Mpuutéed níbédé nyaa eche mod ambáá a sánze énkénhenlé

chõm éche ékóó abenled ahed áte. Né-ᵛó, anláá ábê bad aá békεεn Paale á ndáb e meláá. ³⁵ Bēnkεέν mó kóón bépεēn mó wεε mbwóg ébédé á mmwe ní ndáb e meláá. Bon áde bépédé ásol, bépēm mó ámīn pémén áyāle amute dēmmād ayæg. ³⁶ Abê bad bésyāal bēhídé'áá bó ámbíd, bēbōnē bán, “Béwúu mó!”

Paale alúmté áte aá móǎkwedεé nkáá

³⁷ Ade bēhóbé bán békεεne Paale á ndáb e meláá, dōó álāngεé mod ambáá á sánze nén aá mówóó mwā dyam álāa mó. Dōó ane mod a mbáá a sánze áhóbεé aá, “Nédē ehóbε ehób é Grikia? ³⁸ Nédē saké we edé ane mod a Egipto awē ampē hén póndé póg bon ábootéd mpuuté. Anlād e'kálé é sánze é'niin, bad bé ewúen, ákēēn bó á ehyange.” ³⁹ Héε Paale álāngεé mó aá, “Ndiī mod a Israel awē abídé á dyad á Tásus á mbwóg e Silisia. Mod awē abídé á dyad áde ádé etógnén. Sōn émwe níláa ábén bad akan.” ⁴⁰ Mod ambáá a sánze ambε mó kunze aá áhób akan. Né-ᵛó, Paale antyéém á'sō é' ndáb, alúmed ekáá, ekíde énhō baámm! Dōó ábóótédé bó akalēn á ehób é Hibru.

22

¹ “A-besān ne baányan ábēm, nyéwóglēn με. Nhede nyé alúmed áte nén μεé meékwedεé nkáá.” ² Awóg áde bēwógé néε Paale áhóbne bó ehób é Hibru, bēntōn metúu atále áte. Héε Paale ákagké á'sō áhōbē aá, ³ “Ndiī mod a Israel. Béchyáá με á dyad á Tásus á mbwóg e Silisia, bon á dyad á Jerusalem hén dōó níkwógé. Mbédé mwān a esukéle awē Gamalia. Awe mekáá dōó nítoó mekan mé mbéndé níme ábēd betaa bēhídé'áá ayáge. Mémpē mbēnláá Dyōb ne kán esyāal melemlem ngáne nyémpē nyébēnléé mó. ⁴ Bad ábe bēhídé'áá Nzii é Krísto menhé bó á meséb, kóón donje áwāg. Nkóbé'áá bebaád ne baachóm níhāg-ke bó á mbwóg. ⁵ Prise ambáámbáa ne káánsel e bad bémháá esyāal bēhele bēbíd με mbón bán mbále chōó níkaléé. Menkob kálag áwāb eché béténlé bānndé bé Israel ábe bédé á dyad á Damaskōs. Né-ᵛó, menkē áwed ákób ábē bad, áhan bó, ápεεn-ne bó ámbíd á Jerusalem ábel békógsen bó.

Paale ahóbé ngáne ámwédé Yesue adúbe

(Mbel 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Ade níkagké, néε nípédé bēnbēn ne dyad á Damaskōs, emwēdmwēd é ngine émbíd ámīn taléd, épēn με yāl esyāal. Nén dēmbēnléd dyam kád é' mūte. ⁷ Dōó níhúné á ndōob bon níwōgē ehób élanje με aá ‘A-Sōol, á-Sōol, cheé ékás bon étagté με?’ ⁸ Dōó nísedtεé mó meé ken ‘Nzéé édíí A-Sán?’ Bon áhōbē aá, ‘Me-εé ndé Yesue á Nazaret awē étagté, awē éhédé á meséb.’ ⁹ Bad ábe syāābō sēbédé bēnyīn échē emwēdmwēd bon bēnkēnwógké ehób éche mod awē ahóbé'áá áwēm. ¹⁰ Dōó nísedtεé meé, ‘A-Sán cheé nítanjéne ábel?’ Dōó Sánjwéé álāngεé με aá, ‘Hidé áse ékag á dyad té á Damaskōs. Nzé epedé áwed bēlāā we chōm ésyāal éche Dyōb áfídé aá ébel.’ ¹¹ Echē emwēdmwēd é ngine émbēl meéhele'áá anyīnen. Né-ᵛó, bad ábe syāābō sēbédé bēnchāā με á ekáá békēēn με á dyad té á Damaskōs.

¹² “Mod abédé á Damaskōs awē bēchágé'áá bán Ananiase. Abédéε mod awē abēnlé'áá Dyōb, áhídē-ε mbéndé éche syānē bad bé Israel. Anwón edúbé bwāmbwam áfinté e bad bé Israel ábe bédé á Damaskōs. ¹³ Ananiase ampē áwēm, atyéém με á nkæg, bon áhōbē aá, ‘A-mwānndé Sōol, bootéd anyīnen ámpē.’ Abwōg-ábwōg membootéd anyīnen ámpē,

ńńǎné-’ε mós. ¹⁴ Anhób aá, ‘Dyǒb áde ábēd betaa ápwédé wε ábíi níme ntíi, ányín awé mbaledε awé abele mekan níme métǎngéné, áwóg-ke ane mbaledε ehób á nsǎl. ¹⁵ Wε-εé wǎbīd mós mbónǎl áláa bad bésyǎǎl chǒm éche ényíné ne éche éwógé. ¹⁶ Βοοβ-ρῶ, cheé-ῶ ésinéé? Pádé ásé, ékwentεn wéé Yesuε mós adé wε Sánǵwéé bédusen wε. Nén débél Dyǒb déwobé nímǒn mbéb.’

*Paale aá Dyǒb dlómé mós wéε
bad ábe béesé bad bé Israel*

¹⁷ “Mentīm ámbīd á Jerusalem. Ade ríkǎnnéé á Ndáb-e-Dyǒb mennyín ndóg. ¹⁸ A ndóg-te wē mennyín Sánǵwéé. Anláá me aá, ‘Belé mehélé éwamsεn ahīde á Jerusalem áyǎle bad ábe bédé á Jerusalem hén béekoppé chǒm éche wéhǒbpé tǎngene me.’ ¹⁹ Dós me-’ε ríkwentanné Sánǵwéé nén mεé, ‘A-Sǎn ábǎn bad bébíi bwǎm nén bán nkagé’áá á ndáb é mekáne ríkǒbē, ríwanné-’ε bad ábe bédúbpé wε. ²⁰ A póndé eche béwúé’ε Stefanuse awé ahóbé’áá mam tǎngene wε, mměn membé áhed, ríkwentén mεé béwúu mós, me-’áá menwálé nkobe nímé bad ábe bénwúu mós.’ ²¹ Dós Sánǵwéé álanǵéé me aá, ‘Kǎg, áyǎle mǎlǒm wε nchabnede, wéε bad ábe béesé bad bé Israel.’ ”

²² Abé bad bémbē béwǒglǎn Paale kǎǎne á póndé eche átúbé dǎn aá mósag wéε bad ábe béesé bad bé Israel. Hē dós abé bad bébǒótédé abón bán “Nyémaden mós! Nyéwúu mós! Eékwognedéé ábē á alonǵé.” ²³ Bébóné’áá bépebté mbóté ámǎn, bépumté-’ε ebumbú ámǎn. ²⁴ Héε mod ambáá a sǎnze álanǵéé éche sǎnze aá bétéd Paale békeεn mós á ndáb e meláá. Anláá-’ε bó aá béswǎdted mós e’tangú ábel bonǎ áhǒb nzwǎm eché ekǎǎ bonǎ bad bé Israel bétǎgké mós. ²⁵ Bonǎ áde beháá mós ábel béswǎdted mós e’tangú, dós Paale ásedtéé sǎnze eché embé mós benben aáken, “Mbéndé ebagé kunze nén bán béswǎdted mod awé mbéndé e Roma ébélé mós mod a Roma e’tangú áde béekáadtéé mós-ye?” ²⁶ Ade ene sǎnze éwógé nē, anké wéε mod ambáá a sǎnze ásedtéé mós aáken, “Cheé wεwε ébeléé? Ane mod adíi mod a Roma.” ²⁷ Dós ane mod ambáá a sǎnze ákíi wéε Paale bonǎ ásedtéé mós aáken, “Láá me, mod a Roma mós édíi-ye?” Dós Paale ákwentanné aá, “Éε.” ²⁸ Héε mod ambáá a sǎnze áhóbéé aá, “Nsábpé nkúú ní mǎné bonǎ ngǒmenaa a Roma ákwentén aá nǎbē mod a Roma.” Dós Paale áhóbéé aá, “Me pen ndé mod a Roma se á nchyáátén.” ²⁹ Ade bad ábe behédé’áá Paale awanεn béwógé nē, ábwǒg-ábwǒg bēntédé mós, bésídé ámbīd. Mbwǒg ménkǒb ane mod ambáá a sǎnze áde ádíbté nén aá Paale adíi mod a Roma aá móhédē-’ε mós á mehanǎ áde mǎnkéntǎngénné.

Paale atyéémé á nkáásé á’sǒ é’ káánsel

³⁰ Mod ambáá a sǎnze ahédé’áá akonǎ dé áhed áte ásonǵtεn chǒm éche bad bé Israel behóbé bán Paale abelé. Né-ῶ, néε bǎn é’sǎngé, anhób aá behúud Paale bengǒbǎngǒbē á mekáá, anlébé-’ε beprise bémbáá ne káánsel esyǎǎl aá bósǒbǒ békǒb mbom. Dós átédé Paale bonǎ áttíidē mós á’sǒ ábǎb.

23

¹ Paale annǎn abé bad bé káánsel á mǎd mé mbǎm, bonǎ áhǒbē aá “A-baányanǎ, kǎǎne e’chii, nímé rísáá me á abum bwǎmbwam nyaa eché ádém alonǵé adíi á’sǒ é’ Dyǒb.” ² Héε prise ambáámbáa, Ananiase, álanǵéé bad ábe bébédé benben ne Paale aá bébǎm mós abén á nsǎl. ³ Dós Paale áhóbéé aá, “Dyǒb ámpé débǒm wε. Ehóhó é chǒm chén! Edyεé hē ebenlad mbéndé ákáad me, bonǎ ké nē, mmǎn ebóo’ mbéndé ahób áde éhóbé wéé

bébom me.”⁴ Héé bad ábe bémbē benben ne Paale bélāngēé mó nén bán, “Esyáá’ prisē ambáámbáa a Dyób.”⁵ Paale ankwentén bó nén aá, “A-baányan, menkēmbíí’ é meé mó adé prisē ambáámbáa. Eyale e Dyób éhóbé aá, ‘Mod eetāngeneé mod awé akamlan bad mekan mé mbéb ahób áyāl.’ ”

⁶ Ade Paale anyíné aá átínté e echorj é bad éche ébédé áhed, baahóg bédé bad bé epepé é Sadusia ábíníí-’é bédé bad bé epepé é Farisia, anchógéd ehób aláá bad bé káánsel aá, “A-baányan, ndíi mod a epepé é Farisia mbé-’é mwān a mod a epepé é Farisia. Ndé á nkáásé hén áyāle nén nsumé nlém nén meé bad ábe béwédé bépuú ámpē.”⁷ Ahób áde ahóbé nē, bad bé epepé é Farisia ne bé epepé é Sadusia bēmbotéd asele. Echorj é bad éche ébédé áhed ênkabén áte.⁸ (Nén dēmbenléd áyāle bad bé epepé e Sadusia béndübē nén bán nzé mod awédé eépuudéé ámpē, bédúbé bán ángel éesaá, bédúbé-’é nén bán e’daádān béesaá. Bon Befarisia pen béndübē bán nímén metón mésyāal meláán médé.)⁹ Ehób émbē échággé ábē bad ngine ngine dōo donje dé bemléede bé mbéndé ábe bémbē á epepé é Befarisia bétyéémé ámīn, bébootéd abón ngine ngine bán, “Séenyīnnéé anén mod awusé ké ahóg. Kapóg né edaádān ké’ é ángel ekoo mó dyam aláa!”¹⁰ Mmē mpentēn mēnhāgē nyaa eché nlém rihúné’áá ane mod ambáá a sánze aá béhele bényāb Paale áte. Né-óó, anláá éche sánze aá béke á amute-tē wē, béhūd Paale á mekáá nīme ábē bad bon békeēn mó á ndáb e meláá.

¹¹ Mmē nkuu dēn, Sāngwéé antyéém Paale á nkāg, aláá mó aá, “Weebáá’, ngāne ébídé me mbón á Jerusalem, wēbīd me mbón ámpē á Roma.”

Béhággé Paale

¹² Néé bīn é’sānggé mbwēmbwē, nguse é bad bé Israel bēmbōm bébel ntii, bēmwē melē nén bán béedyáá chōmchōm, béemwáá-’aá chōmchōm káān ne béwúú Paale.¹³ Bó bad ábe bēmbel nímén ntii bēntōm móom méniin.¹⁴ Dōo békíí wēe beprisē bémbáá ne belyáged bé dyad bon bélāngē bó nén bán, “Sēm wédé melē ne amwé dēn nén bán séeháá chōmchōm á nsāl káān né sēwúú Paale.¹⁵ Né-óó, nyāábe bad bé káánsel nyélóme mod ambáá a sánze a bad bé Roma nsāl nén bán ápiined nyé Paale. Nyēbāmtan nén bán nyēkoo’ mam mémpēe áhed áte áyāl echē. Bon sé pen séēbē mbonjén áwúu mó adēhób aá mópag hén.”¹⁶ Bon Paale mwānyan a mmwáád mwān anwóg ntii nīme bébélé áwúu Paale. Né-óó, anké á ndáb e meláá áke aláá mó.¹⁷ Dōo Paale áchāgēé sánze póg bon álánģē chó aá, “Kēené’ enén kódemod wēe mod ambáá a sánze awóó dyam aláa mó.”¹⁸ Héé ene sánze étédé ene kódemod bon ákeēné mó wēe mod ambáá a sánze. Héé ene sánze élánģéé mod a mbáá a sánze aá, “Paale awé adé á mbwōg mó achāgē me aá nīpeēn enén kódemod áwōn áyāle enén kódemod ewóó dyam aláa wē.”¹⁹ Dōo ane mod ambáá a sánze áchāngé mó á ekáá bon ásidnād mó á nkāg ásedté mó aá “Cheé éhēdeé me aláa?”²⁰ Dōo ene kódemod élánģéé mó aá, “Bad bémbáá bé Israel bétíídé nén bán bélāā wē bán épeēn Paale á’sō é’ káánsel, ne mbāmtēn nén bán káánsel ehēde mam mémpēe atōj dé áhed áte tāngene Paale.²¹ Bon weewóglán bó áyāle bad bédé tómaa móom méniin ábe bésóom ásin mó. Bémwédé melē nén bán béedyáá chōmchōm béemwáá-’aá chōmchōm káān né béwúú mó. Bémáá abonjēn, bésine-’é chōm éche wēhōbpē.”²² Dōo ane mod ambáá a sánze álánģéé mó aá, “Weelāngé modmod wēé mólāngē me ádén dyam.” Amaá-’aá ahób nē dōo álánģé ene kódemod aá ákag.

Békééné Paale wée nkamlene, Feligse

²³ Dóo ane mod ambáá a sánze áchénlé éche sánze émbáá émpée ébe bonj álángē bó nén aá, “Nyétéd mbwókel é sánze ébe, nyébonṣen chó áke á Kaisaria nchoo ne sánze móom saámbé éche ékéene hóse ne mbwókel é sánze ébe éche éwanne mekonj. Nyáábō nyébonṣen nyéhíde dyam ngáj abog nkuu. ²⁴ Nyéhede-’e Paale hóse eche ékéén mó. Nyélyáged mó nyépeen mó wée nkamlene Feligse ésebán dyam dé mbéb ábenlédé mó.”

²⁵ Bédéké antel kálag eche bēnwālē echē ehóbe nén aá,

²⁶ “Mē, Kladios Lisiasē me-é ntenle wē, nkamlene a edúbé ambáá, Feligse. Nlěnté wē. ²⁷ Bad bé Israel bēnkōb anén mod bēhedé-’e mó awúu. Nsóténé-’aá meé adii mod a Roma, dóo syáábe échēm sánze sékíí mó ahúd áwab mekáá. ²⁸ Nhédé’áá meé mbíi chóm éche bēhóbé bán abelé. Né-óó, menkéén mó á káánsel. ²⁹ Nhédé áte nnyíné nén meé eébeelé dyam áde álúmte nén bán atángéné awé ké’e atángéné áke á mbwog. Mam mésyāāl níme bēhóbé bán abelé médíi mam níme ménone échab mbéndé. ³⁰ Bélángé-’aá me bán bad bé Israel bēhagke mó áwúu mó, dóo rílómé mó áwōnj ábwōg-ábwōg. Nlángé-’e bad ábe bēhíde mó mekuu meé, béhye beláa wē chóm éche bēhóbé bán abelé.”

³¹ Echē sánze émbél ngáne bēnlāá’é bó bán bébel. Béntéd Paale békēen mó nkuu ne nkuu kóáj bépēen mó á dyad á Antipatris. ³² Née bín é’sángé, sánze éche ékéénáá mekuu éntim ámbíd á ndáb e meláá, bētédé sánze éche ékééné’áá hóse ákeen Paale. ³³ Bēnkeén mó á dyad á Kaisaria. Ade bépédé bēmbé nkamlene ene kálag bēbē-’e Paale áwe mekáá. ³⁴ Ade ane nkamlene áláá ene kálag ansedéd Paale aáken mbwōg ehéé ábídé. Ade ásónténé aá Paale ábídé á mbwōg e Silisia, ³⁵ anhób aá, “Měwōg kéchéé éche éwóó ahób nzé bad ábe bēhíde wē mekuu bépédé.” Héé álángé sánze aá békēen Paale á ndáb e káj eche káj Herōde ánlōngē, bēnne-’e mó áhed.

24*Paale atyéémé á nkáásé á’sō wée Feligse*

¹ Ámbíd e e’pun é’táan, prise ambáámbáa Ananiasē, anké á Kaisaria nchoo ne donje á bad bēmbáá bé dyad ne mod a mbéndé nhóg awé bēchágé’áá bán Tētuluse. Bēmpē á’sō wée nkamlene Feligse, bēhób mekan níme bēhóbé bán Paale abelé. ² Dóo bēchágé Tētuluse bonj ábootéd Paale mekan ahób á yāl, aá, “A-nkamlen Feligs, wē awé edúbé échábé ámin. Debyéé áde ébenladté ákamlen ápéénédé syánē nsaj á etún é pónéd. Ebelé-’e nhājln hiiin níme nípééné mbonj áwēd alon-tē. ³ Sékóbé-’e nē hóm ásyāāl ne pónéd ésyāāl. Sēságnan-ne wē bwámbwam. ⁴ Meéhēdēē nén meé níbud wē pónéd abébed bonj pen ndáó acháj nén meé ébenled ábonj e’bonj bé nlem, éhé sé mwá etál, éwóglen mwá dyam awé séwóó ahób. ⁵ Sényíné nén bán anén mod adé ekun é mbéb áfinté e bad. Apééné epuutéd áfinté e bad bé Israel nkójsé áte rísyāāl, adé-’e nlyáged nhóg a epepé e Naazarin. ⁶ Aponé edúbé é ndáb e Dyōb asuded, dóo sékóbé mó. * ⁸ Nzé esēdté mó, mekan níme álāá’é wē mmōj wényin nén wēé chóm éche séhóbéé édé mbále.” ⁹ Bad bé Israel ábe bēmbé áhed, bómpē bēnsōl áte bēhób bán mekan níme Tētuluse áhóbéé médé mbále.

Paale akáádé nkáá á’sō wée Feligse

* **24:6** Donje á kálag dé’sō ébádé nchoo 6b-8a: Séntíi bán sékáde mó ngáne echéd mbéndé ehóbéé. ⁷ Bonj mod ambáá a sánze, Lisiasē, ampē ákōbēn sé mó ne epame. ⁸ Dóo Lisiasē áhóbéé aá bad ábe bēwógné mó dyam bépe áwōnj e’só.

10 Hée dóo nkamlɛɛ, Feligse ábágé Paale etál aá áhôb akan, boŋ Paale ábootéd ahób aá, “A-sán, mbíí nén mɛé ekékāād nkáásé á alonj tē hén á etún é póndé, né-ɔ́ ndé menyinje ákáa nímém nkáá áwonj e’só. 11 Nzé ehédé áte, mmôŋ weényin nén weé éetómɛé dyóm dé e’pun ne é’be áde ríkí á Jerusalem ábe Dyôb edúbé. 12 Ké epun bad bé Israel béetáneé néé sé mod sépentanné á Ndáb-e-Dyôb, béētāne-’áa néé nípuutadté bad, ken á ndáb e mekáne ké’ε kéhéé á dyad tē. 13 Béewóó’é chômchôm éche élúmte nén bán mam níme béhóbé bán mbelé médé mbále. 14 Boŋ nkwentan pen nén mɛé, mbenle Dyôb áde ábēd betaa bébénlé’áá, ahíd áde ríhídeé Nzii eché etánjéné. Ndúbpé kóŋne mam mésyāāl níme méténlédé á mbéndé e Mosɛɛ ne á kálag é bekal bé’dáádəŋ. 15 Mémpe nsumé nlém ne Dyôb melemlen néé ábēn bad bēn ámpē, nén mɛé bad bésyāāl bēpuú, bé bwām ne bé mbéb. 16 Nē dó-’áa ákás boŋ níwané áte póndé ésyāāl ábel boŋ nlém rísán mɛ á abum á’só é’ Dyôb ne á’só é baányonj. 17 Mensyāg akɛ á Jerusalem nguse é mwě, né-ɔ́ menkě áwed áwánled ábém bad mwā mɔné ne ábe Dyôb mende. 18 Ade ríhídeé nímén mekan ámbíd, dóo ábén bad bétáné mɛ á Ndáb-e-Dyôb, áde ní máá mekún mé nwobe amad. Ndun e mod eebédeé áhed, mpuuté-d-ɛ ménkēmbáá. 19 Boŋ bad bé Israel bébédé áhed ábe bémbíđ á mbwóg e Esia. Ké bad bébágé’áá bēpag áwônj áláa wɛ dyam áde ríbelé né bóo béntánjēn apɛ, nzé émbē nén bán memběl dyam. 20 Ké’ε ábén bad ábe bédé hén, bēn béléa wɛ dyam dé mbéb áde mēmbenlé áde bēnkāádtē nímém nkáá á’só é’ káánsel, 21 éetómɛé dyam ahóg áde mēmbenlé. Menchógéd ehób nén mɛé ‘Békáadte mɛ chíi nén áyāle ndúbpé nén mɛé bad ábe bēwédé bēpuú.’ ”

22 Feligse abédéé mod awě ammād Nzii e mbále asôŋten. Dó-’áa áhúdé nkáásé ásē. Anláá bó aá, “Nzé nkamlɛɛ Lisiasɛ apedé, dóo mébíđēdtē nímén nkáá mbakú.” 23 Hé-’áa álánjé sánze e mbáá eché enóné’áá Paale aá átéd Paale, ábē ánɔne mó. Aá, boŋ pen ábe mó mwā kunze áhé-’ε etál nén besón ábe Paale béhyenad mó kéchéé éche átógnéné.

Paale atyéémé á’só wée Feligse bó Drusilia

24 Nguse é e’pun ámbíd enē, Feligse ampéén mwaád Drusilia. Drusilia abédéé mwān a Israel. Feligse anlóm Paale achəg, áwóglɛn nkalanj níme Paale álánjéé mó tənjenɛ adúbe á Yesu Krístəə. 25 Paale aboótédé-’áa mó akale, álánjé mó ngáne mod átánjéné abé á bwām awále, ngáne mod átánjéné yāl achəə bwām, ne Epun é nkáá eche éhúé’. Dóo mbwóg ríkóbé Feligse. Hée áhóbéé aá “Sébé ekag bəəb. Nzé nkudé etál ámpē mēchélɛ wɛ.” 26 Mewəmtɛn mébédé mó ámpē aá Paale ábe mó mwā mɔné ámbíd-ámbíd, nén dēmběl alómé’áá mó achəg póndé tē ákanlé mó.

27 Nén dēmbenléd áyāle mwě níbe, dóo Pokus Fɛstusɛ átédé etál éche Feligse néé nkamlɛɛ. Ngáne Feligse áhédé’áá aá bad bé Israel bēwógen mó bwām, antédé Paale á mbwóg.

25

Paale aá Kaisɛɛ múmó ákđad mó

1 Fɛstusɛ ampé á mbwóg e Kaisaria átéd atii dé nkamlɛn. E’pun é’láán ámbíd enē, ámbíd á mbwóg e Kaisaria ákɛ á Jerusalem. 2 A Jerusalem wɛ, beprise bémháa ne bad bémháa bé Israel bēnlāā Fɛstusɛ mekan níme béhóbé bán Paale ábelé. Bēnchāŋ Fɛstusɛ 3 bán áwónjen bó ábel bēpɛɛn Paale á Jerusalem. Bēnlāā mó nē áyāle bēnhəg áwúu mó á nzii. 4 Fɛstusɛ antimtén bó aá, “Paale adé á mbwóg á Kaisaria, mmén-ne mēŋm ámbíd

áwed mwämpin mí pónké. ⁵ Né-óó, nzé édé nén bán Paale abelé dyam dé mbéb, ábēn bad bémáá béhíd me á Kaisaria, bésómēn mó.”

⁶ Festuse andyēé á Jerusalem ámpē dyam e'pun waam ké'ε dyóm boŋ átimé' á Kaisaria. Néε bīn é'sánjé, andyēé ásē ákáad nkáá. Anhób aá bépēen Paale á kóte. ⁷ Ade bépééne Paale, bad bé Israel ábe bémbid á Jerusalem béntyēēm mó benben bébootéd e'bébtéd é' mekan ahób, ábe béhóbé bán abelé, boŋ bénkēnhenlé alúmed nén bán akoó nímé mekan abel. ⁸ Paale anhób aá mekan nímé béhóbéé mó áyāl méesaá mbále. Anhób aá, “Meébeleé dyamdyam áde álúmte bán ntāngan mbéndé e bad bé Israel, ké'ε Ndáb-e-Dyób ké'ε Kaisere a Roma.” ⁹ Festuse ahedé'áá aá mókud dīn á bwām á'sō é' bad bé Israel. Né-óó, ansedéd Paale aá, “Ebōšséné ake á Jerusalem ábel nén nkáad wε áwed tāngene nímén mam nímé béhóbéé wε á yāl-ε?” ¹⁰ Paale anhób aá, “Á kóte eche Kaisere a Roma dōó rityéémé nén, áhed dō-'aá bétāngéné me akáad. Meébeleé bad bé Israel dyam dé mbéb ké ahóg, mmōn ámpē ebīi nē bwām. ¹¹ Nzé édé nén bán mbóó mbéndé eché ekwōgnéd mbakú e kwééd, né nkwēnténé awé. Boŋ nzé édé nén bán mam nímé béhóbéé me áyāl méesaá mbále, né modmod eewóó'ε kunze ábe me áwab mekáá. Né-óó, nhóbe nén meé Kaisere mómó ákáad me.” ¹² Dōó Festuse álānténé nló ne ábē bad ábe belébé mó, boŋ ákwentán aá, “Ngáne émáá ahób wε Kaisere móókāād wε, etāngéné ake wéε Kaisere.”

Festuse alúmté kōŋ Agripa nkáá nímé Paale éte

¹³ Nguse é e'pun ámbid enē, kōŋ Agripa bó Benise, bēmpē á Kaisaria ákob Festuse nken. ¹⁴ Ade bémádé áwed nguse é e'pun, Festuse anlúmed kōŋ Agripa ehób eche Paale áte. Anláá mó aá, “Mod adé hén awé Feligse ānchenéé á mbwōg. ¹⁵ Ade nípédé-'ε á Jerusalem, beprise bémáá bé Israel ne bad bémáá bé dyad bēnhōb mam nímé béhóbé bán abelé, béchāj-'ε me bán nkwid mó nkáá. ¹⁶ Boŋ me-'ε menláá bó meé bad bé Roma béwóó elem nén, béheleé-se bébidéd mbakú nén bán mod akwedé nkáá, ésebán asébpé akáádé nímé nkáá á'sō wéε bad ábe bésómné mó. Bétāngéné mó etāl abe ákáá nímé nkáá. ¹⁷ Né-óó, áde bépédé hén, menkēmbébdté pónké. Néε bīn é'sánjé sánjēn, mendyē ásē á kóte nhób-pe meé bépēen mó. ¹⁸ Bad ábe bésómné mó béntyēēm ámin ahób mam nímé ábelé, boŋ bénkēnhóbpé bán abelé dyam dé mbéb ké ahóg áde ménwēmtēnnē meé béhōb bán abelé. ¹⁹ Ehób ésyāāl ébedéε nswaŋ nímé bēnwōngē ne Paale tāngene adúbe ádāb ne dīn á mod nhóg awé béchāgēé bán Yesue awé amaá awé boŋ Paale ahóbe aá adé á alonjé. ²⁰ Menkēnkongé abii ngáne nhélláá-se nhēd nímén mekan áte, né-óó, mensedéd Paale nzé ādāŋ ake á Jerusalem ábel boŋ békáad mó áwed tāngene mekan nímé béhóbé bán abelé. ²¹ Boŋ Paale anhób aá bébē bébane mó á mbwōg kóŋ ne á pónké eche Kaisere ábidédte nímé nkáá mbakú. Né-óó, menhób meé sánze ébē énoŋe mó kóŋ ne á pónké eche mélōmmē mó wε Kaisere.” ²² Héε kōŋ Agripa álāngéé Festuse aá, “Mmēn mēdāŋ anén mod awóglēn.” Festuse antimtén mó aá, “Wēwōglēn mó chān.”

²³ Néε bīn é'sánjé, Agripa bó mwānyaŋ Benise bēmpē ne edúbé ésyāāl ne esímo. Bénsāl á ndáb eche mbwōg éládné'áá nchoo ne sánze é mbáámbáa ne bad bémáá bé dyad. Festuse anhób aá béke bétéd Paale bépēen mó. ²⁴ Dōó Festuse ahóbéé aá, “Á-kōŋ Agripa ne bad bésyāāl ábe syáábōó sédē hén. Anén mod awé nyényíneé hén nén, adii mod awé bad bé Israel, ábe bédé wén ne ábe bédé á Jerusalem bépééne ehób áwēm bán

abɛlɛ mekan mé mbéb. Béhág e'saad nén bán eetânɣenɛé abé á alongé.
²⁵ Bon mmèn meenyínɛé dyamdyam áde anén mod ábélɛ áde átánɣéné kwééd. Ngáne edíí-'aá bán mwèn-ɛé anhób aá Kaisɛɛ mwèn-ɛé ákãád níme nkáá, né-ɔ́, nhóbɛ mɛé mɛ́lóm mó áwed. ²⁶ Ké nê, meékoo'ɛ dyam awónɔ́ áde mételɛé Kaisɛɛ áyāl echê. Né-ɔ́, mpɛ́ɛné mó hén á'sō é' bad, bwâmbwam á'sō ábôn, a-kân Agripa, ábel bon nzé mmaá éche ehób ahɛd áte, ríwôn chòm éche méténlɛ. ²⁷ Áyāle nén éebáá bwām mɛ álóm mod á mbwɔg ésebán nlúmte áte bwām dyam áde ákóó abɛl."

26

Paale akáádé níme nkáá á'sō wée kân Agripa

¹ Dóó kân Agripa álanɣɛé Paale aá, "Ewóó kunze bɔɔb áhób dyam." Paale ansálɛ ekáá áte, bon ábootéd akáa. Anhób aá, ² "A-kân Agripa, ntédé nén mɛé yāl eboó mɛ áte ányín nén ntyéémé áwonɔ́ e'só chii ákáa áhúd mekan mésyā́l áyāl níme ábén bad bé Israel béhóbɛé bán mbelɛ. ³ Nhóbe nê áyāle nén, mbíí nén mɛé edii mod awɛ asónɣténɛ e'lem é' bad bé Israel, ne wée nswanɣten níbidɛé bó. Né-ɔ́ ncháa wɛ nén mɛé échɛd yāl, éwóɣlɛn mɛ. ⁴ Abɛm bad bé Israel bébíí alongé ádɛm se á mwéndemé áde níbéde á Jerusalem. ⁵ Bélyógé mɛ abii. Nzé bédáá-'ɛ, né bɛn béhelɛ bébíid mbón nén bán se á mbootɛd, mbédé mod a epepé éche éhide' nímɛd mekan mé Dyób ámbíd nyaa echê ewúú áte. Nhíde' ngáne mod a epepé é Befarisia átánɣéné abɛl. ⁶ Bɔɔb-pɔ́ɔ, nzé ntyéémé á nkáásɛ hén chii, né edii áyāle e'lyág bé nlém ábe ríwóó nén mɛé Dyób débelɛ ábɛd betaa chòm éche ánhɔ́bpɛ aá mósɔ́belɛ bó. ⁷ Adén dyam d́-'aá nímɛd metúmbé dyóm ne mébe mɛsúmɛ nlém áyāl bán békúd, abɛ áde bébagɛé Dyób edúbé nkuu ne mŭte. Bon ábén e'lyág bé nlém bɛn-naá é'kóó bon bad bé Israel béhábɛ' mɛ mam mé mbéb á yāl, a-kân. ⁸ Cheé ékóó bon nyé bad bé Israel nyéehɛlɛ adúbe nén bán Dyób ápuudte bad ámbíd e kwééd? ⁹ Mmèn ámpɛ menwémɣtén mɛé ntánɣéné nɛɛ ríhédé nzii ésyā́l ábɛbed dīn áde Yesue, mod a Nazaret. ¹⁰ Né-'aá mɛmbɛnlɛ á Jerusalem. Menkúd kunze wée beprise bémbáá, nhé-'ɛ bad bé Dyób híin á mbwɔg. Nzé bémbídɛdɛ mbakú nén bán bétánɣéné awé, mémpɛ nkwéntánnáá. ¹¹ Memmɛntén bó ákógsɛn á ndáb é mekáne ésyā́l, ríhédé nén mɛé béháb Yesue mam mé mbéb áyāl. Ekan énkɔ́b mɛ áte áyāl echáb nyaa echê ríkágé'áá á myad mé melon mémpɛɛ átagɛd bó.

Paale ahóbɛ ngáne ámwéde Yesue atimɛn

(Mbel 9.1-19; 22.6-16)

¹² "Enén nzom chóó ekóó bon ríkág á Damaskɔs ne kunze ne ekag éche beprise bémbáá bémbɛé mɛ. ¹³ A-kân, á nzii wɛ, dyam kə́d, d́-'aá rínyínɛ e'nyínɛn bé ekíde ábe é'pɛne' tómaa enyɛn, é'bíde ámín é'lə́nɛd mɛ ne bad ábe syā́bɔ́ sɛnwón. ¹⁴ Sé moosyā́l sɛnhún ásɛ. Héɛ ríwógé ehób élanɣɛ mɛ á ehób é Hibru aá, 'A-Sɔ́ɔl, á-Sɔ́ɔl, cheé ékóó bon ehé mɛ á meséb. Nzum echê éwanɛɛ mɛ edii nɛngáne mwān ákwaglé abii ányan. Echê yāl chɛn-ɛé ábɛlɛé mbéb.' ¹⁵ Dóó rísédɛtɛ mó mɛé 'A-Sán, Nzé-móde edíí?' Dóó Sánɣwéé átímtannɛ mɛ aá, 'Mɛ-ɛé ndé Yesue awɛ éhágkɛ á meséb. ¹⁶ Bɔɔb-pɔ́ɔ, hidé áse étyéem ámín. Mpiídɛ wɛ ápwɛd wɛ nɛngáne áwɛm mbalɛde. Wɛ-ɛé wɛlā́á bad ábe bélyógé áse chòm éche ényínɛ chii ne éche mɛlúmɛdɛtɛ wɛ á pónde echê ehúɛ' á'sō. ¹⁷ Mɛsɔ́n ádón alongé á mekáá mé bad bé Israel ne á mekáá mé bad ábe béesɛ bad bé Israel ábe mɛlóm mɛ wɛ áwab. ¹⁸ Wɛ-ɛé wɛ́nɛde bó mɛd ábel béhide á ehíntɛn-tɛ, békud e'nyínɛn

bé ekíde, béhídē-’ε ásē e nkamlen rí Satan bétim á nkamlen rí Dyöb. Nê débēl béküd alagsen dé mbéb, bébē-’ε höm ahóg ne bad ábe Dyöb ásánťe ne adúbe áde bédúbpé me.’

*Paale ahóbē chöm éche ékǎá
boŋ bad bé Israel bésómén mó*

¹⁹ “Né-ǎǎ, a-kǎŋ Agripa, ndóg echě ményǎnnē echě ehúú ádyöb, menkěmbáŋgé chó ahíd. ²⁰ Bootya hê, membootéd nkalan rí bwám akal, membootéd á dyad á Damaskos, ríke á Jerusalem boŋ rítimé’ á mbwóg e Israel esyǎál, ne á mbwóg e bad ábe béesě bad bé Israel. Nkǎnlé’áá bó meé bétede nímáb mbéb bétimēn Dyöb, bébele-’ε mekan nime mélúmtē’ nén bán bétédťe rímab mbéb. ²¹ Akal áde ríkálé’áá rímén nkalan dǎo dēnkǎŋ boŋ bad bé Israel békób me áde ríbédé á Ndáb-e-Dyöb bépōn-ne me awúu. ²² Boŋ kǎáŋne bǎǎb, Dyöb dēn dǎo ákēwōŋgēn me. Né-ǎǎ, ntyéémé hén ákale nyé moosyǎál mbále. Ken bad ábe bédé etógnén ké’ε ábe béesě etógnén. Mekan nime ríhóbēé médii melemem mé mekan nime bekal bé’dǎǎdǎŋ ne Mosēe bēnhǎbpē bán mébenléd. ²³ Bēnhǎb bán Ane-awě-Béwógté atǎŋgéné áküd metake, abé-’ε mod a’só ápuu. Akalé bad áá e’nyǎnen bé ekíde é’pente’ ábēd bad bé Israel ekíde bǎǎb é’pente-’ε bad ábe béesě bad bé Israel.”

²⁴ Nyaa eche Paale ánkǎǎ’é emběl Fēstuse ankáné mó áte áá, “A-Paal weesáa’-é-ye? Adōŋ ayóge ámbáá áhede we mǎn apid-ε?” ²⁵ Paale ankwentén áá, “A-kǎŋ e edúbé, meépagké mǎn. Chöm éche ríhóbēé éde mbále nhóbne-’ε debyéé. ²⁶ Mēpanléd kǎŋ rímén mekan mésyǎál áte áyǎle mbíi meé asóŋténé rímén mekan. Ndúbpé nén meé mwēn asóŋténé akan téé áde ábénlédé, áyǎle dyam áde ábénlédé déebenledéé á e’koŋnéd-te. ²⁷ A-kǎŋ Agripa, edúbpé mekan nime bekal bé’dǎǎdǎŋ bétéléé ásē-ye? Mbíi meé edúbpé mó.” ²⁸ Agripa antimtén Paale áá, “Ayǎl e anén mwǎ esóŋ á pǎndé dǎo éwémťéné wéé móhele móbēl rítimēn adúbé á Krístǎ?” ²⁹ Paale ankwentén áá, “Ebê ké á esóŋ é pǎndé ké’ε pǎndé eche echabé áte, nkǎnne’ Dyöb nén meé, we ne moosyǎál awě awóglan me, ábē ngáne rídí. Boŋ pen meekǎnnéé meé béhē nyé bengǎbēngǎbē ngáne bēhédé me nén.”

³⁰ Dǎo kǎŋ, nkamlene Fēstuse, mwǎnyan a kǎŋ, Benise ne bad bésyǎál ábe bēbédé áhed béhídte ásē áke. ³¹ Bémáá-’áá abíd, áde békagké nê dǎo bēbóótédé akal nén bán, “Anén mod eébeleé dyamdyam áde ákwógnédé áhób bán bēwúu mó ké’ε béhē mó á mbwóg.” ³² Hée Agripa álanǧeé Fēstuse áá, “Nheláá-se rítēd anén mod nzé enkēnhób áá Kaisēe móǎmǎd nime nkáá.”

27

Paale ahídté áke á Roma

¹ Ade bémáá atíi bán sésǎl á stíma áke á alon j á Italia, bēmbě Paale ne bad bé mbwóg bēmpēe á mekáá wéε mod a mbáá a sǎnze awě bēchágé’áá bán Julíose. Julíose akamlánnáá echoŋ é sǎnze éche bēchágé’áá bán “Echoŋ é sǎnze é Kaisēe.” ² Sēnsǎl stíma á dyad á Adramitium. Ene stíma emmǎd aboŋsen áke á nkin mé edíb é nkwe á mbwóg e Asia. Dǎo sébwóŋké eke. Sédé áke sēnwálé Aristakuse. Aristakuse abédéε mod a mbwóg a Masēdonia, awě ambíd á dyad á Tesalonika. ³ Néε bǎn é’sǎŋgé, sēmpě á dyad á Sidon. Julíose amboón Paale nlém. Antédé áá áke ányǎn baáb, bébe mó kéchéé éche átoŋnén. ⁴ Sēnhidé hē, sébwógé eke. Boŋ ngáne edíi bán epub é ngine échómmé’áá sé á’sō-te, sēmbamé epub, sébwē benben ne

mbwóg e Saiprus pæd eche epub énkëmbáá ngíne. Saiprus abédée mbwóg eche mendíb mênlɔŋnédté. ⁵ Hée sétédté nkin á pæd e mbwóg e Silisia ne mbwóg e Pamfilia boŋ sésél á edíb é nkwx̄-te sępág á dyad á Mira á mbwóg e Lisia. ⁶ Awed mod ambáá a sánze annyín stíma eche ebídé á Alexandria etime' á Italia dóo áhéde sé áwēd-te. ⁷ Bootya hē, stíma ekééné sé mwālɔŋlɔŋ e'pun híin bó-'e é'tóme' sédēhób bán sēpag á dyad á Sinidus. Ngáne edíí bán epub échómmé'áá sé á'sō-te, sēnkēhēnlé akε á'sō ene pæd. Né-óó sēmbamé sępōŋ á pæd e mbəŋ wée epub éebude'áá atóm. Séntóm á Kep Salmōn sępē á mbwóg e Krət echē mendíb mēlɔŋnéde. ⁸ Sēmbamé nkəg mé edíb mēn ne mēn, sédēhób bán sēpag á hōm áde bēchəgēé bán Sef Habōs. Adē hōm déechabnedéé dyad á Lasi áyāl.

⁹ Sēndyēé áwed bwāmbwam kóŋj ényínnéd nēn bán nzé sēkií á'sō né dyam dé mbéb áhele ábenléd sé, áyāle ene pōndé mwē mēmmād ape á asóg, Epub é ngande e abε dé mendε mé Alagsen dé mbéb chí-'e emmad atóm. Né-óó, Paale ambε bó elébé áá, ¹⁰ “Amúē, nnyíne nēn mēé bootya hén bōob éhele ébēēn syānē ebébtéd ákεen échén eke á'sō. Nted mébēb bwāmbwam, stíma ebéb, nló mí bad-te ríhele rítóm.” ¹¹ Boŋ ane mod a mbáá a sánze andúbé dásō chōm éche mod ambáá a stíma ne mod awē awóó stíma bēnhōbpē, enkēndúbéé chōm eche Paale ánhōbpē. ¹² Adé abwóg á hōm áde stíma émbēé áhed, dénkēmbáá hōm áde mod áhele ádyēé á pōndé echē ekukud étóméé. Né-óó, bad ábe bēndəŋ nēn bán békag á'sō bēwanen bépe á dyad á Fonis bōó bēmbuú áte. Fonis abédée hōm áde bēbannéé stíma á mbwóg e Krət áde áñone' á akuu ne á mbəŋ. Áhed-taá bēhélé'áá-sε bēdyē á pōndé e ahéb á ngíne.

Ekukud étané Paale bó á edíb é nkwx̄-te

¹³ Mwā epub awē abídé á mbəŋ ambootéd atóm. Dóo ábē bad békámténé bán béhele békēēn nímab ntíi á'sō. Né-óó, bēnhūd ekii éche bēbwəgnéé stíma, boŋ bēbammé' nkin mé edíb mí mbwóg e Krət. ¹⁴ Boŋ béepedéé ké akε boŋ epub é ngíne éche bēchəgēé bán “Epub é pæd e akuu” ébídén ekukud á Krət ébootéd atóm ne ngíne. ¹⁵ Echē epub éntínnéd stíma. Nzii enkēmbáá ákε á'sō wée epub ébídeé. Né-óó, sēnsóg yāl awaned áte akεen stíma á'sō, sétédē nēn bán epub cháchá ékεene' chí pæd eche edás chí akεen. ¹⁶ Ade sępóó á pæd e mbəŋ e mwā dyad awē adé á mendíb-te awē bēchəgēé bán Kauda, sēnkūd mwā étál wée epub éebude'áá atóm. Áhed dóo séwánné kóŋj boŋ sēnabpé bōle ábe sédólé'áá ámbid e'dii, ábel boŋ béesanlé áte. Sédé amād ábel nē chōm émāá sé á yāl. ¹⁷ Bēndōl bōle, bésóléd bó á stíma-tē, bēbíd-te nkōod á stíma sēwéd bó atád. Bébáá'áá nēn bán béhele bétómén nló, bēhún á nsí-te á nkin mé edíb á aloŋ á Libia, né-óó, bēnsudéd abad* ásē áde ábele boŋ stíma ékag mehélé, bētédē bán epub chí ne chí ékεen stíma. ¹⁸ Ekukud émbē étōmnē' ngíne. Bīn é'sánjé-'áá boŋ bébootéd donje dé nted ahúd bēbwēmē' á mendíb-te. ¹⁹ Néε bīn é'sánjé ámpē, bébootéd donje á bwēm atéd ábe bēbēnlé'áá ádol stíma, bēbwémé á edíb-te. Bēn bēnkōŋ ábel nē. ²⁰ E'pun híin bēntóm ésebán sēnyíne' enyεn ké'ε betintine, epub-pε émbē étóme' ne ngíne esyāál. Kóŋj ne á asóg, sēnhūd yāl nlém bán sēmādné.

²¹ Sēmadé e'pun híin ésebán mod ahele ké ndyééd adyé. Hē dóo Paale átyéémé ámín átínté e bad bésyāál boŋ áhōbē áá, “A-baányan, nyēmbé nyēwóglan mε áde ríhóbé mēé deéhídté á Krət. Nzé nyēnwógén mε, né

* **27:17** Donje á kálag dé'só áwóó, ekii éche ébwogke stíma á mendíb-te.

deékudeé nímén metake ne enén mbólón eché dékúdé nén bɔɔb. ²² Bɔɔb-pɔɔ, ncháa nyé nén mɛé nyéwéd nlém á abum, nló mí mod méetómmé, stíma chěmpɛn chɔ́s ɛ́bɛb. ²³ Nhóbe nê áyāle nén nkuu míme rítómé nén ángel e Dyǒb áde áwóó mɛ áde mbenle-'áa empií mɛ, eláa mɛ aá, ²⁴ 'A-Paal, weewógé' mbwóg, etǎngéné atyéem á'sǒ wée Kaisɛɛ. Nlém mí bwám míme Dyǒb áwónhé-'áa wɛ, mbéle asoó alongé á bad bésyā́l ábe nyáábɔ nyédé.' ²⁵ Né-ɔ́, a-baányan, nyéwéd nlém á abum, áyāle nén ndúbpé mɛé mekan mésyā́l mébenléd ngáne bélāngé mɛ. ²⁶ Epub étǎngéné nées éntínté syáné á nkin."

²⁷ Ambíd e e'pun dyǒm ne é'niin nkuu, áde sédíi sédíi á edíb é nkŵé é Adria, dɔ́o dyam melúde mé nkuu, bad ábe bédole stíma békámténé bán kapóg syáábɔ sėkwogé abíd á nkin. ²⁸ Héɛ bétédé nkɔɔd míme bétádé chǒm eche édélé áyāl bonj bėbwēmé á edíb-te ányín ngáne edíb épédé achab asé. Dɔ́o bédíbté bonj e'che bė edíb asé é'dé móom mé méta méniin. Mwámpín mí pǒndé ámbíd e nê, bėmbwēm ámpé, bényín bán e'che bė edíb áse édé móom mé méta meláán. ²⁹ Bėwógé'áa mbwóg nén bán stíma ɛke ebúl á meláa-tê, né-ɔ́, bėntéd e'kii ábe bėbwəgnadté stíma é'niin, bėhūnéd bó ámbíd bonj bėbootéd akáne nén bán bín é'sáa mehélé. ³⁰ Héɛ bad ábe bédole' stíma, bėbóótédé nzii áhəd ásob. Bėnsudéd bǒle á mendíb-te, bėbāmtān bán bėkag ekii eche bėbwəgnadté stíma asudéd á'sǒ é' stíma. ³¹ Dɔ́o Paale álāngɛé mod ambáá á sánze ne sánze éche élyágé áse aá, "Nzé ábén bad ábe bédole stíma béesé á stíma-tê hén, nyelyágé nlém nén bán nyéɛbē á alongé." ³² Né-ɔ́, échē sánze énsēl mímé nkɔɔd míme méncḥā́ bǒle bétédé bó é'hó'.

³³ Ade bín é'kwógé asáa, Paale anchánj bó moosyā́l aá bėdyé mwā ndyééd. Anláa bó aá, "Nyékėdyé bɔɔb, dyǒm dé e'pun ne é'niin, ene pǒndé esyā́l-le nyéedyédē chǒmchǒm. ³⁴ Ncháa-ɔ́ nyé nén mɛé nyėdyé ndyééd. Moonyonj atǎngéné ndyééd adyé ábē ámín. Ké mbum e esid póg éebóó'ɛ." ³⁵ Ade Paale ámáá ahób nén, antéd ewele á'sǒ wée bó moosyā́l, aságnén Dyǒb, ásāl áte bonj ábootéd adyé. ³⁶ Nén dénwəd bó nlém á abum, bó mod-téé adyé-'ɛ mwā ndyééd. ³⁷ Mesongé mé bad bésyā́l ábe sėbédé á stíma-tê, mbédé mbwókel ébe móom saámbé ne ntóób.† ³⁸ Ade moosyā́l ámáá akód, bėnsyóg ngun éche ébédé á stíma-tê á edíb-te ábel bonj stíma éhéle áte.

Stíma epǎngé áte

³⁹ Ade bín é'kénlé, bad ábe bédole' stíma bėnkənchemmé nkag mé edíb wée bėbédé. Bonj bėnyín nkin wée stíma éhele etyéem. Dɔ́o bétíídé nén bán nzé stíma ehele ápē áhəd, né bėbēl áke ásonj yāl áhəd. ⁴⁰ Bėnsēl nkɔɔd míme méncḥā́ e'kii ábe bėbwəgnéé stíma, bėhūnéd bó á mendíb-te, bėhūnē-'ɛ besánkalaa bė e'ped bė mebámbé ábe é'hyámte stíma. Héɛ bėpódté abad áte á pəd e'só e stíma ábel bonj epub éntínté stíma á'sǒ. Héɛ sėbóótédé ake á nkin. ⁴¹ Bonj áde sékagké nê, dɔ́o stíma ébómé yāl á akúd dé nsíi á mendíb sé. Atyág áde ped e'só e stíma étyágé-'áa nê, stíma enkėnhenlé áke ámpē, bonj ped e mbíd embootéd apānted áte áyāle mendíb méhuéné-'áa ngíne mébómé yāl áhəd. ⁴² Sánze émbel ntíi bán bėwūū bad bė mbwóg bésyā́l, ábel nén bó modmod bėenyalé' á nkin se bėsob. ⁴³ Bonj mod a mbáá a sánze áhədé'áa aá mósonj Paale alongé, né-ɔ́, anláa sánze aá ébelelé nê. Antím aláa moosyā́l aá bad ábe bėhele

† 27:37 Donje á kálag dé'só áwóó mbwókel ébe móom saámbé ne ntóób, donje-'ɛ móom saámbé ne ntóób donje-'ɛ áwóó mbwókel ébe móom saámbé ne rítáan.

anyal bóbó bésébe behéb á edíb-te bényal békag á nkin. ⁴⁴ Aá ábe bó-ε bélyágé ásē, béchân ned e'ped é' stíma behíde bó ámbíd. Né-'aá, sébéle bon sé moosyáál sépē á nkin ésebán dyamdyam ábele sé modmod.

28

Paale bédyéé á Malta

¹ Ade sémáá ape á nkin ésebán dyam dé mbéb ábéle sé modmod, dōó sésōjténé nēn bán ene mbwōg echē edé á edíb-te wēe sébéde, béchāgeé chō bán Malta. ² Bad bé dyad ábe sétané áhed bēnwōngēn sé. Mbúú embootéd achó, ahéb-pe ábé, né-ōó, bēnkonéd muú bán séwále', békōb-pe sé nken. ³ Paale anlād ngen é lōn áte á mbág. Ade áhāgkē chō á dū, dōó píí e nyō ébidé á mbág ní lōn-tē áde muú rínáné chō, bon ekób mó á ekáá etyág-ke áhed. ⁴ Ade ábē bad bé dyad bényíné ene nyō ekēnléné Paale á ekáá dōó bēlāngēé nhōg ne aníní bán, "Anén mod adíi mod awē awúe' bad. Aponé kwééd á edíb-te bon kēnē nkáásé ní Dyōb rídii níkóbé mó." ⁵ Bon Paale answág ekáá ahúnéd ene nyō á dū-te ésebán ene nyō ebele mó dyamdyam. ⁶ Bésiné'áá bán ábooted achíd, ké'ε áhūn ásē mpátepém áwē. Bon néε békésinné káōn ésebán dyamdyam ábenlad mó, dōó bēhājléné mewēmten bon bétimé ahōb bán, "Anén mod adíi dyōb."

⁷ Nzag ébéde bēnben ne wēe sémbēē nē. Mod awē anwōn échē nzag béchágé'áá mó bán Publíose. Mó abédé nkamlēne ambáá a ene mbwōg echē ebédé á edíb-te. Ankob sé nken achágéd-te sé bwām. ⁸ Publíose sáá abédé á anōj dé nkole, ahéb dēnsog mó, ekwaglēne-'ε akób mó. Paale ankē áwē ton-tē, akáne', abán mó mekáá á nló, ádid-te mó bwām. ⁹ Ade bad bēwógé nē bad bé nkole bēmpēe ábe bēbéde á dyad-tē wē, bēmpē wēe Paale ádid-te bō bwām. ¹⁰ Bēmbē sé nde híin. Ade sébwōgkē ekē, bēnhī sé bwēm á stíma-tē ábe sébenlédte á nzii.

Paale bébidé á Malta bépédé á Roma

¹¹ Sēmadé á mbwōg e Malta ngōn éláán bon sēsōlē stíma echē embíd á Alessandria. Béchágé'áá ene stíma bán, "Myōb míme médé Nhéd." Sédé asyāó né ene stíma ekédyéé ádé hōm ene pōndé e ahéb á ngíne esyāól. ¹² Sēnkē, sépē á dyad á Sirakus. Sēmmād áwed e'pun é'láán. ¹³ Bootya hē dōó sékíí bon sépāg á dyad ámbáá a Regium. Néε bīn é'sāngé epub émbootéd abíd á ped e mbōn. Ambíd e e'pun é'be sēmpē á dyad á Putioli. ¹⁴ Sēndibéd bad áwed ábe bédúbpé Krístā. Bēnlāá sé bán sébē ne bō sōndé pōg. Néε sékíí bon sépag á Roma. ¹⁵ Bānned ábe bédúbpé Krístā bēnwōg bán sēhúe', né-ōó, bēmpē káōnse á hōm áde bēchágé'áá bán Dyōn á Apūs, donge-'ε bésiné sé hōm áde bēchágé'áá bán Ndáb é Beken Eláán. Ade Paale ányíné bō, ansāgnén Dyōb, nlēm níwédndé-te mó á abum.

Paale apedé á Roma

¹⁶ Ade sépédé á dyad á Roma bēntédé Paale bán ábē ne mó mwēn bon bēmbané sōnze bán énoe mó.

¹⁷ Ambíd e e'pun é'láán Paale anchélé bad bēmbáá bé Israel ábe bédé á dyad-tē wē á mbom. Ade bépédé anláá bō áá, "A-baányan bé Israel, menkēmbēnlé ábēd bad dyam dé mbéb ké ahōg, menkēmbēl-láá dyam dé mbéb ké ahōg tāngene e'lem ábe ábesyānē betaa bélyágkē syānē. Bon kēnē, ábēd bad bēnkōb me á Jerusalem bēbē-'ε me á mekáá me benkamlēne bé Roma. Né-ōó ndé hén néε mod a mbwōg. ¹⁸ Ade benkamlēne bé Roma bémáá me akáad, bēhédé'áá me achene, áyāle

bénkênkudté nɔɔm ké póg eché elúmte nén bán ntàngéné kwééd. ¹⁹ Bon bad bé Israel bénkênkwenténné bán bétede me, né-ɔɔ, menhób meé Kaisere móɔmád nímêm nkáá. Kénê-’ε ménkênwóngé dyamdyam dé mbéb áhób tângene ábém bad. ²⁰ Nén dɔ-’áá ákásá bon ríchēnlē nyé ábel bon syánē dékal. A mbále ndáá meé nyébíi nén bán nzé bengɔbengɔbē bédé mé á mekáá, né édíi áyāle mod awě bad bé Israel bésúmé áyāl bán ápě.” ²¹ Héε ábē belyáged bélāngéé Paale bán, “Séekūdēē kálag ké póg eché ebídé á Judeya áyāl echōŋ. Mod awe syánē ké nhóg-ke eébidēē áwed se ápēēn nlébtéd ké nhóg ké’ε ehób é mbéb áyāl echōŋ. ²² Bon séédāŋ nímōŋ mewēmten awóg, áyāle sēbíi nén bán hóm-téé bad bēhóbe mam mé mbéb tângene echén epepé éche édíi áte.”

²³ Né-ɔɔ, bóɔbe Paale béntfi akag áde béhyě mó awóglēn. Eché epun épédé-’áá ndun e mod épē-’ε wée Paale ádyéé’áá. Paale ambootéd bó mekan mé nkamlēn ní Dyōb akale bootya mbwembwe kóŋ ne ngukél. Anwanēn ábel bédúbe Yesue. Abēnládtáá e’ped ábe é’bídé á kálag e mbéndé e Mose ne á metelag mé bekal bédááŋ ábel bédúbe nén bán Yesue mó adé Krístā. ²⁴ Bó donge á bad béndúbē mó, bon donge dénkéndúbéé bán chōm éche áhóbéé édé mbále. ²⁵ Né-ɔɔ, bēmbóotéd apentēn áde békagké. Bédékě, Paale anláá bó áá, “Edááŋ éche Esáá éntāngēn áde élangé nkal é’dááŋ Yesayaa mekan áá áláa ábēn betaa áá, ²⁶ ‘Kág, éláa ábē bad wéé,

nyéewōg nyéwóg-ke ámpē bon nyéesóŋtēnné mbéd,
nyéēnōn nyénān-ne ámpē bon nyéenyínné mbéd.

²⁷ Nhóbe nē áyāle ábēn bad bélélé nlém á abum,
békólé nímab metúu,
bédíbé-’ε nímab mīd.
Nzé enkémbé nē, né nímab mīd ményíinne’
nímab metúu méwógne’
nímab nlém-me ísōŋten.

Né bétimén me
né mēchoód-te bó.’ ”

²⁸ Héε Paale ásoŋtēé nén áá, “Nyébíi-ɔɔ nén bán nkalan mé e’choóchon nime Dyōb álómé, álómé mó bóɔb wée bad ábe béésě bad bé Israel. Bēwóglēn-ne mó.” * ³⁰ Paale andyéé áwed mwě níbe á ndáb eché mwēn ásápé’áá. Bad bésyāal ábe béhyágé’áá áwē akobé’áá-’ε bó nken.

³¹ Akalé’áá nkalan mé nkamlēn ní Dyōb áyāgtē-’ε bad tângene Sāngú Yesu Krístā ésebán abáa’ dyamdyam, modmod enkénkēŋ-’áá mó áhób dyam.

* **28:28** Donge á kálag dé’só ábádé nchoo 29: Ade Paale áhóbé nén bad bé Israel ábe bēbédé áhed, bēnhídé bēn ne bēn, bébootéd-te apentēn bwámbwam.

Kálag echě Paale áténlé Baá Roma Ndibned ní kálag

Kálag echě Paale áténlé bad bé Roma ebédée abonşen bó áyāl e epe éche ántíí' é ápe á mwembé míme rídé áwed. Enén kálag elúmte chõm éche adúbe á Krísto ne ngáne alongé á bad bé Krísto átánǵéné abé. Paale akoó ahób áwēdte aá, “Nkalanj mí bwám rílúmte nyaa eche Dyõb ábeléé bonj bad békobnéd áwe e'só. Adúbe dõs ákæa bonj bad békobnéd á'sõ é' Dyõb” (1.17).

Paale alúmté áte aá éhednad bán bad béşyāāl békobnad á'sõ é' Dyõb áyāle bó moosyāāl bédé áşē e ngíne e mbéb. Aá mbwiined ne adúbe áde bédúbpe Yesu Krístæa dõs nê ábenladté.

Paale alúmté áte ámpē aá mod akude alongé dékōlē abé áde ádíí mod nhóg ne Krístæa. Ene ndín e mod ábelé abé nşanj ne Dyõb, Edæádəj é Dyõb-pe ébelé éhúd mós áşē e ngíne e mbéb ne e kwééd. Asógté ne elébé éche ábágé bad ne meknag míme ábágé Dyõb.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ne atón áde kálag ékoo' é ahób 1.1-17

E'soóşonj é'hednad ne moosyāāl 1.18-3.20

Nzii e Dyõb ákud e'soóşonj 3.21-4.25

Alongé dékōlē ábē ne Krístæa 5.1-8.39

Bad bé Israel ne ntíí ní Dyõb 9.1-11.36

Abé á mod a Krísto 12.1-15.13

Nsógtən ne melentən 15.14-16.27

Paale alomé melentən

¹ Mē, Paale, mbæledē awē Yesu Krístæa, mē-εé ntelé enén kálag. Dyõb ápwédé mē ábē awē mbapee a nlómag, ábē-ε mē nsón ákal nímē nkalanj ní bwám.

² Mmē nkalanj mós Dyõb dénhõbpē á'sõ é' pónde aá mósõbē ábē bad. Anláá bekal bé'dæádəj mam tǵenge nímē nkalanj ngáne bétélé mós áşē á Kálag e echě Esáá. ³ Mmén nkalanj rídíí tǵenge awe Mwǻn. A nyaa e moonyonj, ane Mwǻn anchyáád á mbyaa míme Dabidē. ⁴ A nyaa e Edæádəj, Dyõb dénlúmēd á ngíne e Edæádəj éche Esáá aá mós adé Mwǻn a Dyõb, apuud áde ámpuúdté mós. Ane Mwǻn adíí awed Sǻngwéé, Yesu Krístæa. ⁵ Á dín ádē dõs Dyõb ábágé mē nsimé ábēl-le mē mbapee a nlómag ábel bonj bad ábe béesē bad bé Israel bédúbe, bēwógne-ε Krístæa. Nén débēl áde dín dēwõj edúbé. ⁶ Nyémpē ábe nyédé á alonj á Roma, nyédé áfnté e bad ábe Dyõb ápwédé aá bēbē bad ábe Yesu Krístæa.

⁷ Né-õs, ntenle nyé moosyāāl awē adé á Roma. Nyédíí bad ábe Dyõb ádáá, apwédé-ε nyé, ábē ábē bad.

Nsimé ne nşanj míme ríhúú ne Dyõb, Titée awēd ne Sǻngú Yesu Krístæa nímē ne nyé.

Paale aságnan Dyõb

⁸ Dyam dé'sõ, nságnan ádēm Dyõb áyāle nyé moosyāāl á dín áde Yesu Krístæa. Nságnan mós áyāle adúbe áde nyédúbpe Yesu e ákanlaad nkõjşé áte ríşyāāl. ⁹ Dyõb áde míbenléé ne nlém nhóg akal áde ríkaleé nkalanj ní bwám tǵenge awe Mwǻn, áde mē mbónj nēn aá nkamtan nyé akamtən

ne akamten, ¹⁰ póndé téé nzé nkânne'. Nkânne' nén meé Dyöb ábel ríhél nyé ahye dényín, nzé nê ábóhnedé mó. ¹¹ Ndáá bwámbwam meé rínyín nyé ábel bonj nzé mpedé, ríwéd nyé áte ne nnam míme Edáádəŋ é Dyöb ébágé me. ¹² Dyam áde ríhóbeé ádíi nén meé, syánē mod-té áwéd nhóg ne aníní nlém á abum. Adúbe áđen áwéd me nlém á abum, ádēm-me ámpé áwéd nyé.

¹³ A-baányan, ndáá meé nyébii bán nkénwōŋ mewēmten ngen ne ngen áhye dényín nyé, bonj káəŋ ne bəəb nzii eénédnédéé. Ndáá meé mípe wê ábel nsón átínté echēn míme méchyāā e'pun melemlem ngáne mbéle átínté e bad ábe béesē bad bé Israel bémpee. ¹⁴ Nsón míme ríwóó rídii ákale bad bésyāāl nkalanj mí bwám, ken bad bé dyad-ε, ké'ε bad bé ahín. Ntəŋgéné mó akal wéε bad ábe bəwóó debyéé ne ábe bəwóó. ¹⁵ Nê dā'-aá ákáá bonj nwōŋ nlém bwámbwam ákale nyémpé ábe nyédé á Roma nkalanj mí bwám.

Nkalanj mí bwám ríwóó ngíne

¹⁶ Meekwágéé ákal nkalanj mí bwám áyāle mós rídé ngíne e Dyöb eché epiínédé moosyāāl awé adúbpé mó e'soosonj mbooted ne bad bé Israel átímé' wéε bad ábe béesē bad bé Israel. ¹⁷ Mmén nkalanj mí bwám rílúmte' syánē nyaa eche Dyöb ábeleé bonj bad békobnéd áwe e'só. Bad békobnad á'só é' Dyöb adúbe áde bédúbpé. Adúbe dāó ákəə' bonj bad békobnéd á'só é' Dyöb. Nén áde ne ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Mod awé akóbnédé á'só é' Dyöb adúbe áde adúbpé, ábē á alongé."

Moonyonj asyāāl abelé mbéb á'só é' Dyöb

¹⁸ Dyöb álúmte' míme melingá. Mébídé ádyöb təŋgene mbeltéd mé mbéb míme bad bébeleé ne e'bébtéd é' mekan ábe bad bébeleé. Mmē mbeltéd mé mbéb nkəə' bad áhíd mbále. ¹⁹ Dyöb álúmte' bós míme melingá áyāle nén bébíi mam mésyāāl míme bad bétəŋgéné abii təŋgene Dyöb bwám áyāle Dyöb dēn álúmté bós. ²⁰ Se á mbooted áde Dyöb dēnhəgké nkōŋsé, bwēm ábe áhágé é'lúmte bad bwám nén bán mam mé Dyöb míme mod éenyinnē díd médé ne mbále. Enyinnad-te nén bán eché ngum edé á ngíndé ne á ngíndé, adé-ε ámín e bwēm ésyāāl. Né-óó bəwóó'ε mbámten ké nhóg ákud alagsen. ²¹ Kénéε bébíi bán Dyöb áde, béebagéé mó edúbe néε Dyöb, béésāgnān-naá mó. Bonj pen mímab mewēmten mēmbootéd mam míme méesē dyamdyam akamten, ehíntén ékáá-ε bós mewēmten. ²² Béhóbe bán bəwóó debyéé, bonj bétímé e'yókél é' bad. ²³ Bésóbé Dyöb áde áde á ngíndé ne á ngíndé edúbe abe, bétímé bébage bwēm ábe bad béhágné mekáá á nwágēn mí bwēm ábe é'wág, bwēm néε moonyonj, menən, nyam ké'ε nyə.

²⁴ Né-óó, Dyöb átédte aá esíi é mekan mé ekob é yāl ékamlan bós ábel mbinde é mekan éche ésudte bós edúbé. ²⁵ Bétédte mbále éche edé təŋgene Dyöb béhíde' metóm. Bétédte ábe Dyöb áde áhágé bwēm ésyāāl edúbé, bétímé bébage bwēm ábe áhágé. Dyöb dā'-aá bétəŋgéné mekenag abe á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê. ²⁶ Né-óó, Dyöb áhúdé bós míd áyāl, atédte bós aá béhíde échab esíi ábel mekan mé mbinde. Bebaád belyáge' bechóm ananjed, bənanjad baachóm bémpee, áde béətəŋgenéé abel nê. ²⁷ Baachóm bómpé belyáge' bebaád ananjed ngáne étəŋgéné abé, bəwóó' esíi é ngíne ánanjed baáb baachóm. Baachóm bébele mekan mé e'són ne baachóm bémpee. Nê ábele' békudtad yāl nkōgsen míme bétəŋgéné akud áyāle mímén mekan míme bébeleé.

28 Ngáne édíí-'aá nén bán ábén bad béēwōηνεέ Dyōb póndé á alongé ádāb, Dyōb áhúdé bó mīd áyāl aá béκεεne nímap mewēmten mé mbéb á'sō, bébele mam níme béētēηγενεέ abel. 29 Mbeltéd mé mbéb nísyāāl níkáá bó nlém áte. Bébébé nlém, bédé ngoód, bélúmte e'bebé bē nlém, bédé kónjí, bēwúe bad, bédás kəkəo, bédás edogké, bédé akwáb, bédás bad ahób ámbíd. 30 Bédás bad mam ahób á yāl ábébed bó dīn, békós Dyōb, bésyāā bad, bédé epame, bédé kúmbe, bédəə' ebébtéd ahəg, béēwōgnēē ábab besáá ne benyaá. 31 Bédé eyókél, béēlōntēē akag, béewóo'édəηge á nlém-té, béewóo-'áa nlém ní ngəl. 32 Bébíí nén bán Dyōb áhóbé nén aá bad ábe bébele' échē ndín é mekan bétāηγένé awé, boη kénē bédii bébele nímé mekan. Saá-kaá nē dēmpen, békēmte bad ábe bébele échē ndín é mekan káηne kémtén.

2

Bad bé Israel béēhīdēē mbéndé

1 Né-óó, nyé mod ké ahéé awé akáadte bad bémpee, ábē kénzēé, eewóo'ē mbāmtēn ké nhóg ákud alagsēn. Ayāle nén nzé ekáadte bad áde mmōn ámpē ébeleé melemem mé akan níme ékáadteé bó, né ekwīde' káōηne echoη yāl nkáá. 2 Debíí nén bán mbakú echē Dyōb ábīdtēē tāηgene bad ábe bébele' échē ndín é mekan etāηγένé. 3 Bəəb-pəo, nzé nyé mod ké ahéé abīdte mbakú áyāl e mod ampée, boη mwēn abele melemem mé akan, awémténé aá móhele móbīd mbakú e Dyōb áte-ye? 4 Ké'ε aboη áde Dyōb ábóó nlém bwāmbwam, áchābtédé nyé e'kəd áte, áwesēn-ne nyé, nyéetédéé dó nēe dyam. Nyébíí nén bán e'boη bē nlém ábe Dyōb áwánlé áyāl echēn, é'díí ábe nyé etál átəde áden abé dé mbéb. 5 Nyélelé nlém á abum, nyéēhēdēē-'aá Dyōb atīmen, né-óó, nyéladte yāl nkógsēn ní Dyōb áte. Akógsēn-ne nyé á Epun é nkáásé. Echē Epun Dyōb délūméd nímé melīngá, alúmed-te aá mókáadte' nyaa echē etāηγένé. 6 Asābē mod téé nchoo ne nsón níme ábélé. 7 Bad ábe bépéné mekuu ábel mam níme métāηγένé ne áhəd ehúmé ne edúbé, bēbé á alongé á ngīndé ne á ngīndé. Echē ndín é bad Dyōb débe bó alongé áde déemaá'. 8 Bad bémpee-ε bédé ábe bétōηtan dásō échab yāl, béebeléé mam níme métāηγένé, bétímé bébele dásō e'bébtéd é' mekan. Echē ndín é bad, Dyōb délūméd bó nímé melīngá akógsēn-ne bó. 9 Baásyāāl ábe bébele mbéb, Dyōb débēl bétāg bwāmbwam, bēwóg-ke ndutul, mbooted ne bad bé Israel átímé' wéε bad ábe béesē bad bé Israel. 10 Boη ne bad ábe bébele bwám, Dyōb débe bó ehúmé, edúbé ne nsan, mbooted ne bad bé Israel átímé' wéε bad ábe béesē bad bé Israel. 11 Nyébíí nén bán Dyōb déekwognádté modmod.

12 Bad ábe béewóo mbéndé é Moseε, bébele mbéb. Dyōb dékāād-te bó ésebán abenlad mbéndé, bēbōō'ε. Bad bé Israel-le, bó ábe béwóo mbéndé é Mose, bébele mbéb, Dyōb débēnléd mbéndé ákáad bó. 13 Saké awóg áde mod áwógé mbéndé dós ákəə' boη ákobnéd á'sō é' Dyōb, ahíd áde mod áhídeé échē mbéndé dós ákəə boη ákobnéd á'sō é' Dyōb. 14 Bad ábe béesē bad bé Israel, béewóo'ε mbéndé, boη póndé ké ehéé echē bēbēnlédé nímap mewēmten boη bēbel chōm éche mbéndé éhóbé, né bélúmte nén bán kénēε béewóo'ε mbéndé, áwab nlém-té bēbíí nhəηlén áfínté e mboη ne mbéb. 15 Mmāb mbeltéd nlúmte nén bán chōm éche mbéndé éhədēé éténlédé bó á nlém-té, bēbíí-ε nén bán nímap nlém rīlāηge bó bán éde nē. Mmab nlém rīlúmte bó ké dyam áde bēbélé áde mbéb ké'ε ábóó. 16 Né-óó, á Epun é nkáásé, Dyōb dékāād bad bésyāāl nchoo ne chōm éche békámtné

ké'ε éche bébélé ké á kun-té. Abε Yesuε ene kunze ákáad bad. Adén akan dɔɔ rɪlɔŋgeé bad nzé nkale' nkalanj ní bwám.

Bad bé Israel ne échab mbéndé

¹⁷ Bɔɔb-pɔɔ, nyé ábe nyéchəge yəl bán bad bé Israel, nyésumé nlem áyāl e mbéndé éche Moseε, nyékumé-ε ekáá á tál bán Dyɔb adii áden Dyɔb. ¹⁸ Nyébii chòm éche Dyɔb áhedeé aá nyébel, nyébii-ε nén bán nyétəŋgéné née nyéhíde chòm éche étəŋgéné, ngáne nyéyáŋkə mbéndé. ¹⁹ Nyétédé yəl nén bán nyéε nyéyáŋkte bad ábe békwdé ndím abii áde béebii'ε Dyɔb, nyédúbpé bán nyéε nyéde née etrukánj éche bad ábe bédé á ehintén-té. ²⁰ Nyétédé yəl née bad ábe bélébe' e'yókél é' bad. Bán nyé-'aá nyéyáŋkte' bad ábe béebii dyaŋdyaŋ. Nyétédé yəl nê áyale nyéwəmtan bán ngáne nyébii mbéndé é Dyɔb bwám, nyébii mekan méyāāl, nyébii-ε mbále. ²¹ Bɔɔb-pɔɔ, ngáne édii bán nyéε nyéyáŋkte bad bəmpēe, cheé ékás bonj nyéeyáŋgté échen yəl? Nyékanle bad bán béechibē', nyé bən nyéechibéé-yε? ²² Nyé ábe nyéləŋge bad bán béekābē mesón á ndáb e e'wɔŋgé, nyébən nyéekábéé mesón-ε? Nyékɔɔ abele á myɔb mémpēe, bonj nyéekāŋkə á mebón mé myɔb nyéchibē bwəm-ε? * ²³ Nyékume ekáá á tál bán nyéwóo mbéndé é Mose, bonj nyésudte Dyɔb edúbé aboo áde nyéboó'ε éche mbéndé. ²⁴ Eténlédé á kálag e Dyɔb nén bán, “Bad ábe béesé bad bé Israel béhóbe' Dyɔb mam mé mbéb á yəl áyale mekan míme nyébeleé.”

²⁵ Nzé nyéhíde' mbéndé, né ayag áde nyéyagéé bad ákoo etóŋnén abé á'só é' Dyɔb. Bonj nzé nyéehíde mbéndé, né ayag áde béyagéé nyé, déesaá dyaŋdyaŋ. ²⁶ Bɔɔb-pɔɔ, nzé édé bán mod awé béeyagéé abele ngáne mbéndé éhedeé, né Dyɔb dékob mó née mod awé béyagé. ²⁷ Né-ɔɔ, bad ábe béhíde mbéndé kénéε béeyagéé bó, bélúmte nyé bad bé Israel bán mekan míme nyébeleé méetəŋgené. Béyagéé nyé, nyéwóo-ε mbéndé éche éténlédé á kálag, bonj nyéehídeé chɔ. ²⁸ Nyébii-ɔɔ nén bán, saké bad ábe bétómte' mekún álúmed nén bán bédé bad bé Dyɔb bɔɔ békóo bad bé Israel abé. Saá-kaá ayag áde béyagéé mod á ekob é yəl éche ényínnad dɔɔ ákəə' bonj mod ákōŋ mod a Israel abé. ²⁹ Bonj mod awé akōŋtə mod a Israel abé adii mod awé adé mod a Israel á nlem-té, nédē, mod awé béyagéé á nlem-té. Edəádəŋ é Dyɔb chɔ-'aá ébele mímén nsón, saké ahíd áde mod áhíde mbéndé éche bétélé ásē. Dyɔb dɔɔ ákəne' ene ndín e mod, saké baányonj.

3

Dyɔb ábele ngáne áhóbe

¹ Nsyəŋ níhéé-ɔ rídé ábē mod a Israel? Ké-ε nyaa e nsyəŋ ehéé edé áyag mod álúmed bán adé mod a Dyɔb? ² Nsyəŋ rídé bwəmbwam. Dyaŋ dé'só, áwab mekáá dɔɔ Dyɔb dēmbéé échē eyale. ³ Ngáne édii bán bó bad behóg bébele' aá ngáne Dyɔb dénhəbpē aá bébel, nédē Dyɔb dɔmpē débeɪnlé chòm éche ánhəbpē aá móɔbɛl-ε? ⁴ Eesaá nê. Kénéε moonyonj asyāál adii nkal a metóm, Dyɔb adé mbále pónde ésyāāl. Eténlédé á kálag e Dyɔb nén bán, “Nzé ehóbe dyaŋ, bad bétəŋgéné anyín nén bán dyaŋ áde ehóbe áde mbále. Nzé békáadte wε, ekáá nyaa eché étəŋgéné.”

* 2:22 Mebón míme bad bé' bɔɔd mébédéé ndáb éche énwɔŋ bwəm áte ábe é'léle nkun.

⁵ Boŋ nzé édé nén bán mam mé mbéb níme débēléé mēlūmtē bwām bán Dyōb déekwognádtē modmod, chán-nō déhōbpē? Nédē dehele dehōb nén bán Dyōb ábélé awusé ákōgsēn syánē áyāle mbéb níme débélé-yē? (Debyéé á moonyon dōo rñhōbnēé nén.) ⁶ Eesaá nē. Nzé émbē nén bán nyaa eche Dyōb ákáadtēé edé awusé, né chán-nō áhele akáád nkōjsé? ⁷ Boŋ nzé édé nén bán dyaŋ dé metóm áde ríkálé álūmtē ngáne Dyōb ápédé mbále abé nyaa echē bad bébage-'aá mō ehúmé, né cheé-ō ékásó boŋ Dyōb ábē ákáádtē mē nēé mod áwē abelé mbéb? ⁸ Cheé-ō syánē dééhōbēē nén bán, “Syánē débēl mbéb ábēl boŋ mboŋ rínyinned?” Dōŋge á bad béhōbe syánē mam mé mbéb áyāl bán dehóbé ádē akan. Dyōb dékōgsēn ábē bad ábē béhōbe nē nyaa éche étāŋgéné.

Modmod eébēlēē ngáne Dyōb áhēdéé áá débēl

⁹ Chán-nō syánē déhōbpē? Nyēwémténé bán syánē bad bé Israel detómé bad ábē béésē bad bé Israel-lē? Eesaá nē. Mmaá alúmed nén mēé ngíne e mbéb ekamlan bad bé Israel ne bad ábē béésē bad bé Israel nyaa póg. ¹⁰ Etēnlédé á kálag e Dyōb nén bán,

“Modmod eesaá áwē abele ngáne Dyōb áhēdéé. Mod ké nhóg eesaá.

¹¹ Mod eesaá awē asōŋténé mbále tāŋgene Dyōb, modmod eesaá-'aá awē awane áte ábíi Dyōb.

¹² Moosyáál abáá Dyōb á yāl.

Bó moosyáál bétímé béwóó abé dé mbéb.

Bó modmod eébēlēē dyaŋ áde átāŋgéné. Bó mod ké nhóg mwēn eesaá.

¹³ E'yale ábē é'bíde bó á nsāl é'díi nēé soŋ echē béékútēneé.

Bébeŋlad échab echém é nsāl ádog bad. E'yale ábē é'bíde bó á nsāl é'díi nēé kem e píi e nyā.

¹⁴ Mbon é mehób ne e'bébtéd bé mehób bēn ne bēn bóó é'bíde bó á nsāl.

¹⁵ Mekuu méhēnle bó ásē ásyog mekií.

¹⁶ Kéhéé áde bétóméé ebébtéd ne metake bóō belyágéé.

¹⁷ Béebíi'é nsāŋ.

¹⁸ Béēwóo-'áa mbwóg ní Dyōb ké nhóg áte.”

¹⁹ Bōōb-póó, debíi nén bán mekan níme bétélé á kálag e mbéndé, ménone bad bésyāāl ábē bēmbéé échē mbéndé. Né-ōó modmod ééhēlēē-se ádíbē nsāl áte áhób áá mósuú nzōm. Ken mod a Israel, ké'ē mod awē eésē mod a Israel. Moosyáál átyēēm á'sō é' Dyōb. ²⁰ Nyébíi nén bán modmod ééhēlēē-se ákobnéd á'sō é' Dyōb áyāle áhídeé mam níme mbéndé éhóbéé. Mbéndé edíi dásō álúmed bad bán bébélé mbéb.

Adúbe dōo ákəə boŋ bad békobnád á'sō é' Dyōb

²¹ Boŋ bōōb dōo Dyōb álúmté syánē nzii echē bad békobnadté áwē e'só. Ene nzii eewóó'ē dyaŋdyaŋ ábēl ne mbéndé é Mose. Echē mbéndé ne bekal bé'dáodəŋ béhóbé mam tāŋgene ene nzii se' bóód. ²² Ene nzii edíi nén, mod ké ahéé awē adúbpé Yesu Krīstəə, mō akobnad á'sō é' Dyōb. Nhəŋlén ké nhóg méesaá ken mod adé mod a Israel-lē, ken mod eesaá.

²³ Moosyáál abelé mbéb, modmod eékwognedéé ákud ehúmé é Dyōb.

²⁴ Nsimé ní Dyōb mbéle Dyōb átéde bad nēé bad ábē békóbnédéé áwē e'só. Abagé nímé nsimé ngēn. Abelé nē akōde áde Yesu Krīstəə ákódté bad ábē bédúbpé mō. ²⁵ Dyōb dēmbē mō nēé mende áá áwē áwēn nló. Bad békūd-tē alagsen dé mbéb áyāle bédúbpé mō. Dyōb ábélé nē, ákoŋ bad békyāāl alúmed nén áá mábele mekan nyaa echē étāŋgéné. Ngoŋ e'só Dyōb awésánnáá bad, eekōgsan-naá bad ábē bébélé'áá mbéb. ²⁶ Bōōb-póó

enén pónǵé, alúmte bad aá móbēle' mekan nyaa echē etǵngéné, alúmte-ε bad aá mǵokǵb kénzēé awē adúbpe Yesuε.

²⁷ Ngáne édii-'aá nē, cheé-ε dékumneé ekáá á tǵl? Nē déehednéé. Mbéndé ehéé ehóbé nē? Dekume' ekáá á tǵl áyǵle déhídēé mbéndé-ye? Aáy. Deékumneé ekáá á tǵl áyǵle nén, adúbe áde dédúbpe Yesuε dǵo ákǵa boŋ dékūd e'sooson. ²⁸ Syánē denyíne nén bán mod akobnad á'sǵ é' Dyǵb adúbe áde adúbpe Yesu Krístǵa saké áyǵle ahíd áde áhídēé mbéndé. ²⁹ Ké-'ε nyewēmtan nén bán Dyǵb ádii Dyǵb á bad bé Israel dēmpen-ε? Saá mǵ adé kǵŋne Dyǵb á bad ábe béesē bad bé Israel-le? Εε, mǵ adé kǵŋne Dyǵb á bad ábe béesē bad bé Israel. ³⁰ Dyǵb ádii ahǵg. Né-ǵǵ, átēd bad ábe béyágé néε bad ábe békǵbnédé áwe e'sǵ nzé bédúbpe Yesu Krístǵa. Melemlem néε átēdtē bad ábe béeyagéé nzé bómpē bédúbpe Yesu Krístǵa. ³¹ Chán-nǵ déhǵbpē bǵǵb? Nédē dehǵbe nén bán atéd áde Dyǵb átédé bad néε bad ábe békǵbnédé áwe e'sǵ, adúbe áde bédúbpe Yesu Krístǵa álúmte nén bán bad bééhídē mbéndé ámpē-ye? Aáy, éesaá nē. Boŋ pen chǵm éche mbéndé ehóbēé chǵs syánē débánēé mekáá.

4

Adúbe dǵo dēnkǵŋ boŋ Dyǵb akob Abrahamε

¹ Chán-nǵ déhǵbpē tǵngene taa awēd, Abrahamε? Cheé ēmbenléd á pónǵé eché? ² Nzé ankobnéd á'sǵ é' Dyǵb áyǵle mekan níme āmbenlé, né anwǵŋ dyam áde ákumneé ekáá á tǵl. Boŋ eéhele'aá-se awǵŋ dyam ké ahǵg áde ákumneé ekáá á tǵl á'sǵ é' Dyǵb. ³ Eéhele'aá abel nē. Kálag e Dyǵb ehóbé nén aá “Abrahamε andúbé Dyǵb, né-ǵǵ, Dyǵb déntēd mǵ néε mod awē akǵbnédé áwe e'sǵ.” ⁴ Nzé mod abelé nsǵn, bēbelé bésábé mǵ áyǵle nsǵn níme ábél. Mmē nsábe méebǵgke ndε. Nǵii chǵm éche átǵngéné akud áyǵle ebábé éche ásálté. ⁵ Boŋ nzé mod eébelē nsǵn boŋ asumé nlém nén aá adúbe áde módúbpe Dyǵb dǵo débēl boŋ mǵkobnéd á'sǵ é' Dyǵb, né Dyǵb áde ábele boŋ bad ábe bēbélé mbéb békobnéd áwe e'sǵ, détdé mǵ néε mod awē akǵbnédé áwe e'sǵ adúbe áde adúbpe mǵ. ⁶ Melemlem nē dǵo Dabide ánhǵbpē tǵngene nnam níme níde ne bad ábe Dyǵb átédé aá békǵbnédé áwe e'sǵ, kénéε édii bán béebeléé nsǵn ké nhǵg. ⁷ Dabide ánhǵb aá, “Nnam ne bad ábe Dyǵb álǵgséné nímad mewusé boŋ abǵdéd nímad mbéb. ⁸ Nnam ne mod awē Sǵŋ Dyǵbε éetúbpe nímmē mbéb dīn ámpē.”

⁹ Nédē bad ábe béyágé bēnpen bǵs békūd nímmē nnam níme Dabide áhóbé, ngé bad ábe béeyagéé bómpē békud mǵ? Demaa ahǵb nén bán kálag e Dyǵb ehǵbe aá, “Abrahamε andúbé Dyǵb, né-ǵǵ, Dyǵb déntēd mǵ néε mod awē akǵbnédé áwe e'sǵ.” ¹⁰ Pónǵé ehéé Dyǵb dēnchǵgké mǵ aá adé mod awē akǵbnédé áwe e'sǵ? Ade béeyǵgēé mǵ, ngé áde bémáá mǵ ayag? Nē dēmbenléd áde béeyǵgēé mǵ. ¹¹ Bēn'yag mǵ áde Dyǵb ámáá mǵ akob. Ayag áde bēn'yagké mǵ dēmbē e'chemléd ábe é'sǵgtan nén bán akǵbnédé á'sǵ é' Dyǵb adúbe áde adúbpe, kénéε édii bán áde ánkobnédté á'sǵ é' Dyǵb bēnkēn'yagké mǵ. Nē ábédé ábel boŋ Abrahamε ábē sáá a bad bésyǵal ábe béeyagéé, ábe békǵbnédé á'sǵ é' Dyǵb adúbe áde bédúbpe Dyǵb. ¹² Nē ábédé ámpē ábel ábē-'ε sáá a bad ábe béyágé ábe bómpē bédúbpe Dyǵb melemlem ngáne Abrahamε echēd sǵŋ ándūbēé á pónǵé eche béeyǵgēé mǵ.

Adúbe dǵo akǵa' boŋ mod akud chǵm éche Dyǵb áhóbé

13 Dyam démpēe áde débíí nén bán, se' bōód Dyōb dénlāā Abrahamē ne míme nchyaátén aá mōóbě nkōñsé áwab mekáá. Dyōb dénkēnhōbpé nén áyāle Abrahamē áhídé'áá éche mbéndé. Dyōb dénhōb nē áyāle Abrahamē andúbé mō, Dyōb átéd-te mō nēe mod awē akōbnédé áwe e'só. 14 Nzé émbē nén bán bad ábe behíde mbéndé bōó békūd chōm éche Dyōb áhóbé aá mōóbě, né adúbe áde bad bédúbpé Dyōb áde ngēn. Né chōm éche Dyōb áhóbé-'e aá mōóbě éesaá dyamdyam. 15 Chōm éche mbéndé ébeléé édíí dásō ápiined bad melingá mé Dyōb. Boŋ nzé mbéndé eése, abóo á mbéndé déebāgkē. 16 Nē dō-'aá akás boŋ Dyōb álāngē dásō bad ábe bédúbpé mō aá mōóbēl dyam áde mōhóbé. Abelé nē ábel boŋ ényíned nén bán nímē nsimé mōó rúkás boŋ álāngē nchyaátén míme Abrahamē ngen póg ne ngen ésyāāl aá mōóbélé bō dyam áde mōhóbé. Saké bad ábe behíde mbéndé bēnpen bōó ámbéé akag. Ambé káōñne bad bésyāāl ábe bédúbpé Dyōb ngāne Abrahamē ándūbēē. Abrahamē adíí sáá awē syāné moosyāál. 17 Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán Dyōb dénlāā Abrahamē aá, "Mbélé wē sáá a meloŋ híin." Né-ōó, Abrahamē mō adé syāné sáá á'sō é' Dyōb. Dyōb áde Abrahamē adúbpé dōó adé Dyōb áde ábage bad ábe bēwédé alongé, dō-'aá áhóbé' boŋ mekan míme méese mébé. 18 Abrahamē andúbé Dyōb ásūm-me míme nlém áwē, kénéé édíí bán á mīd mé moonyoŋ, nzōm ké póg enkēmbáá echē elúmte bán mam míme Dyōb dénhōbpē aá mébenléd mébenléd-te. Andúbé aá mōóbē "Sáá a meloŋ híin" ngāne Dyōb dénlāā'é mō aá, "Mmōñ nchyaátén mébuú áte nēe betintine." 19 Ade Dyōb álāngé Abrahamē nē, ambé dyam mbwōkel e mwě. Ambíí aá mōólyāgēé moonyoŋ ámpē, abíí-'e aá mwaád Seraa adé ekōm. Boŋ ké nē, adúbe dénkēnsudté mō. 20 Nlém méehúne'aá mō tñngene dyam áde Dyōb dénhōbpē aá mōóbélé mō, boŋ adúbe dénwéd mō áte, ábage Dyōb ehúmé. 21 Ammād áwe nlém-tē nén aá Dyōb débēl chōm éche áhóbé aá mōóbēl. 22 Né-ōó, adúbe áde Abrahamē dēnkōŋ Dyōb déntēd mō nēe mod awē abele mekan ngāne Dyōb áhedéé. 23 Bōob-pōó, e'yale ábe é'ténlédé nén bán, "Dyōb déntēd mō nēe mod awē abele mekan ngāne áhedéé" béesaá áyāle Abrahamē mwēmpen. 24 Abē e'yale é'dé áyāl e syāné ámpē. Dyōb déntēd syāné ámpē ábe dedúbpé nēe ábe bad, mō apuúdté Yesu Krístāē, Sāŋgwéé awēd. 25 Krístāē mōó Dyōb dēmbéé aá áwē áyāle mbéb nímēd. Dyōb apuúdté mō ábel boŋ dékud nzii ákobned á'sō é' Dyōb.

5

Depedé á nchemten ne Dyōb

1 Né-ōó, ngāne édíí bán adúbe áde dedúbpé ábelé Dyōb átédé syāné nēe bad ábe békōbnédé áwe e'só, syāné dedé nsaj ne Dyōb. Echēd Sāŋ, Yesu Krístāē mō akás boŋ debé nsaj ne Dyōb. 2 Mō-'aá adíbnédé syāné nzii echē adúbe áde dedúbpé ábelé boŋ syāné debíí nsimé ní Dyōb. Né-ōó, dedé menyiŋge bwāmbwam áyāle desumé nlém nén bán deékūd ehúmé é Dyōb. 3 Dedé menyiŋge ámpē áyāl e metake míme dékudéé, debíí nén bán metake mépēene' e'wéd bé nlém. 4 E'wéd bé nlém-me é'bele dewōŋ abé áde ákobnad ne Dyōb. Adē akobned áde dékobnadté-'e á'sō é' Dyōb dō-'aá ábele boŋ dewōŋ e'lyág bé nlém nén bán Dyōb débēl chōm éche áhóbé aá mōóbélé syāné. 5 Nzé delyāge-'e nlém, déebídté mekáá mé ngēn áyāle nén, Dyōb álúmté syāné ngāne ápedé syāné adāŋ abel áde ábelé boŋ echē

edəŋge ésól syánē á nlém-tê. Abelé nén abε áde ábágé syánē échē Edəádəŋ éche Esáá.

⁶ Ade dēnkēnwōŋgé ngíne ké póg áwōŋgen éche syánē yəl, Krístəə anwé á nló níməd, bebəl bé mbéb á póndé eche Dyöb déntfi'é. ⁷ Elélé áte mod áwé á nló ní mod awé abel' mekan níme métəŋgéné á'sō é' Dyöb. Kapóg-ke mod ahēle ákwentén áwé á nló ní mod a bwám. ⁸ Boŋ Dyöb álúmté syánē aá módəə syánē áyāle nén ambəl aá Krístəə áwê á nló níməd áde dédii débédé bebəl bé mbéb. ⁹ Deköbnédé á'sō é' Dyöb áyāle mekií níme Yesuε níme mésyógké á nló níməd. Nzé mekií níme Yesuε níme mésyógké á nló níməd mébéle deköbnédé á'sō e' Dyöb, nén déélūmtēē syánē bán Krístəə átom syánē asoŋ nê áse e meliŋgá mé Dyöb-ε? ¹⁰ Ade débédé bad bé ekəyi bé Dyöb, kwééd echē awe Mwän áwédé embəl dépē á nchemtēn ne mó. Ngáne édií-'aá bán depedé á nchemtēn ne Dyöb, abé áde awe Mwän ádií á alongé, á asóg, ásoŋ syánē. ¹¹ Saá-kaá nê dēmpēn, boŋ dewóge menyinŋe áyāle Dyöb ábélé syánē dedé ábē bad, mbwiined ne echəd Sáj Yesu Krístəə, mó awé akəə boŋ debé á nchemtēn ne Dyöb.

Nhəŋlén níme rídé átínté e Adame bō Krístəə

¹² Mod nhóg mó ambəl boŋ mbéb nípe á nköŋsé-te, mbéb mó-'aá nípééné kwééd. Né-óó, moosyáál awág áyāle moonyoŋ asyáál abelé mbéb. ¹³ Dyöb ádēhób aá móbage bad mbéndé, né bad bébele mbéb á nköŋsé-te. Boŋ kéhéé wéε mbéndé éesaá, modmod éhēlēē-se ahób aá mod abóó mbéndé. ¹⁴ Boŋ kénê, bootya á póndé eche Adame ápe á póndé eche Moseε, póndé eche Dyöb ábágé mbéndé, kwééd enwōŋ ngíne ámín e moonyoŋ asyáál. Bad béwágáá kénê bēnkēmbóó'é mbéndé e Dyöb melemlen ngáne Adame ámbōō'é.

Adame abédé á nwágén níme ane awé antəŋgén ape, nádē Krístəə. ¹⁵ Abé bad bébe béesaá nyaa póg, áyāle nén ndε echē Dyöb ábágé bad ngēn, eche Yesu Krístəə ápééné, éesaá melemlen nēngáne dyaŋ áde mbéb níme Adame mēmpēénné. Edé mbále bán bad híin béwédé áyāle mbéb níme mod nhóg ábélé. Boŋ nsimé ní Dyöb ríchábé ámín bwāmbwam tómaa nímē mbéb. Bad híin békúdé ndε e Dyöb ngēn nyaa echē echabé ámín, ámbíd e mod nhóg, Yesu Krístəə. ¹⁶ Ndε e Dyöb-pe ámpē éesaá melemlen néε dyaŋ áde mbéb níme Adame ámbenlé dēmpēénné. Mmē mbéb nhóg níme Adame ríkəə moosyáál akwedé nkáá á'sō é' Dyöb. Boŋ ene ndε ekəə Dyöb átédé bad néε bad ábe békóbnédé awé e'só, kénéε édií bán bad bébele mbéb abel ne abel. ¹⁷ Edé mbále bán mbéb níme mod nhóg Adame ámbenlé, ríbéle bad bésyāál bédé áse e ngíne e kwééd. Boŋ akan áde aníní mod nhóg, Yesu Krístəə ábélé, átómténé ngíne abé. Nén débəl bad bésyāál ábe békúdé nsimé ní Dyöb níme ríchábé ámín békobnéd-te áwe e'só békūd alongé áde déemaá', béwōŋ ngíne ámín e chöm ésyāál. ¹⁸ Né-óó, nímē mbéb nhóg níme Adame ámbenlé, mēmbəl Dyöb dēnkwid baásyāál nkáá. Melemlen nê dōo dyaŋ á bwám ahóg áde Krístəə ábélé dēmbenlé bad bésyāál békobnéd á'sō é' Dyöb, békūd-te alongé. ¹⁹ Awógen áde mod nhóg, Adame, énkēnwógénné Dyöb dēmbəl moonyoŋ asyáál ambé mod a mbéb. Melemlen nê dōo awógen áde mod nhóg, Krístəə áwógné Dyöb, ábélé bad híin békóbnédé á'sō é' Dyöb. ²⁰ Dyöb dēmpēén mbéndé ábel abel dé mbéb ríkag á'sō. Boŋ kéhéé wéε abel dé mbéb ákagké á'sō, nsimé ní Dyöb mbelé ríkag á'sō tómaa nê. ²¹ Né-óó, ngáne mbéb ríwóó ngíne ápeεn kwééd, nê dōo nsimé

ń Dyõb mómpe ńwóó ngíne ábel bon bad békobned á'sõ é' Dyõb, békud alongé áde déemaá' mbwiined ne Yesu Krístæ, Sáɲgwéé awêd.

6

Mbéb ńwúú syánē bon Yesuē apuúdté syánē

¹ Chán-nõ déhõbpē bõõb? Edé bán débê débēle mbéb ábel bon nsimé ń Dyõb ńchágke-ε? ² Aáy éesaá nê. Syáá dewédé, deewóó'é dyamdyam abel ne mbéb ámpē. Chán-nõ débēle debé débēlé' mbéb? ³ Nyéebii'é nén bán áde dékúde edusen bon debé mod nhóg ne Krístæ denwé ne m-ye? ⁴ Edusen éche syánē dēnkudté, élúmte' bán syánē dewédé, bélímé-'ε syánē ne m. Nén dēmbenléd ábel bon déwõɲ abé dékõõlē. Nén áde melelem ne ngáne Titée apuúdté Krístæ ne éche ehúmé á alongé dékõõlē. ⁵ Nzé syánē dedé nhóg ne m ayāl e eche kwééd né syánē débē nhóg ámpē ne m áde apuú'é. ⁶ Debí bán áde bēmboméé Krístæ á awõg, bēmbomnéd m abé áde dénwõɲgē bõõd. Abel bon ngíne echē áde abé dé' bõõd áde ábéltaá syánē mbéb ébõõ ne abõõ ásyāāl. Nén débēl mbéb méetédte syánē ntāɲ ámpē. ⁷ Nzé mod awédé, mbéb méekamlánne m ámpē. ⁸ Bõõb-põõ, ngáne dewédé ne Krístæ, dedúbpé bán débē á alongé ne m. ⁹ Syánē dedúbpé nē ayāle debí bán Krístæ apuúde, éewáá-'aa ámpē. Kwééd eewóó-'aa ngíne ké póg ámín echē ámpē. ¹⁰ Awé áde awédé, mbéb méewóó'é dyam ké ahóg abel ne m ámpē. Alongé áde ádí-'ε áte bõõb ádí alongé áde ádí ne Dyõb. ¹¹ Melelem nē dõõ nyémpē nyétāɲgéné yāl anyín nēe bad ábe bēwédé, ábel bon mbéb méekamlán nyé ámpē. Nyényín-ne yāl nēe bad ábe bédé á alongé ne Dyõb mbwiined ne Yesu Krístæ.

¹² Nē-õõ, nyéēmwāg se mbéb ńkamlán echen yāl e moonyon echē éwāg. Nē débēl nyéehidéé mekan mé esí mé ekob é yāl ámpē. ¹³ Nyéetāɲgené-'ε nēe nyétédte echen ped e yāl ké póg á mbéb-te se nyébenléd chõ ábel mekan mé mbéb. Bon pen, nyébe yāl wée Dyõb nēe bad ábe bēbítá á kwéédte, bon bébe bõõ alongé dékõõlē. Nyébe echen yāl esyāál á mekáá mé Dyõb ábel bon ábenlad nyé ábel mekan nime métāɲgéné á'sõ é' Dyõb. ¹⁴ Mbéb méetāɲgené nēe ńkámłéné nyé. Nyéesaá ásē e mbéndé bon nyéde ásē e nsimé ń Dyõb.

Débê betāɲ ábel mekan ngáne Dyõb áhedé

¹⁵ Chán-nõ déhõbpē bõõb? Ngáne dedíí ásē e nsimé ń Dyõb, nédē débē débēle mbéb ayāle deesaá ásē e mbéndé ámpē-ye? Aáy, éesaá nê. ¹⁶ Nyéebii'é bán nzé mod abagé yāl nēe ntāɲ ásē e mod ampée, ábel kéchéé éche ane mod áhõbéé, né adí ntāɲ awē ane mod-e? Bad ábe bēbágé yāl ábel mekan mé mbéb, chõm éche békudéé édíi kwééd. Bon mod awē abagé yāl ábel ngáne Dyõb áhedéé, abāg mod awē abele mekan nime métāɲgéné á'sõ é' Dyõb. ¹⁷ Nságnen míbē ne Dyõb. Nyé ábe nyēmbé betāɲ ásē e mbéb, nyétimé nyéhíde mbále e mekan mésyāāl nime bēyágté nyé ne nlem nhóg. ¹⁸ Bõõb-pe áde Dyõb áhúde nyé ásē e ngíne e mbéb nyétimé betāɲ, ábel mekan ngáne Dyõb áhedéé. ¹⁹ Nhõbe nímén mésyāāl á nyaa e moonyon ayāle nén nyé nēngáne baányon, nsõɲten méechabéé nyé ámín. Ngen e'sõ, nyēmbē echen yāl esyāál nēe betāɲ, nyébelé mbinde é mekan ne e'bébtéd é mekan, nyébelé-'ε ebébtéd chēn ne chēn, nyékag á'sõ. Bõõb-põõ nyétāɲgéné echen yāl esyāál abe nēe betāɲ, ábel mekan ngáne Dyõb áhedéé, nén débēl alongé ádēn désāɲ. ²⁰ Ngen e'sõ áde nyébéde betāɲ ásē e mbéb, nyēnkēnwõngé dyam abelen mekan nime Dyõb áhedéé áá

nyébel. ²¹ Nsyəŋ ríhéé nyênkudté áde nyébéláá mekan míme mékwágte nyé bəəb. Chóm éche mímé mekan mépɛɛɛɛé édii kwééd. ²² Boŋ bəəb, Dyöb áhúde nyé ásē e ngine e mbéb, betāŋ bé Dyöb-paá nyédíí. Nsyəŋ míme nyékudéé rídii nén bán Dyöb ábélé nyésáá ngáne ábē bad betāŋgéné asáŋ. Nê débēl nyéɛkútd alonǵé áde déemaá'. ²³ Nyébíí nén bán nsábe míme mbéb rípeɛɛɛé rídii kwééd. Boŋ nde echē Dyöb ábageé bad ngên edii alonǵé áde déemaá'. Dekude dó, abé áde dédíí ne Yesu Krístəə, Sáŋgwéé awéd.

7

Bad bé Krísto béesaá ásē e mbéndé ámpē

¹ A-baányan, nyédii bad ábe bēbíí mbéndé. Nyéebíí'ē bán mbéndé ekamlan mod dásā á pónde eche ádíí á alonǵé-ye? ² Détéd elánsén áyāl e ehób é e'wónǵé. Nzé mmwaád awóó nchóm, mbéndé ehóbe nén bán atāŋgéné abé ne nchóm pónde esyáál eche nchóm ádíí á alonǵé. Boŋ nzé nchóm awédé, mbéndé e e'wónǵé eekóbéé mós ámpē. ³ Né-ɔ́, nzé adyɛɛɛné mod ampée áde nchóm ádíí á alonǵé né bēchəg mós bán adii nkáb-a-meson. Boŋ nzé nchóm awédé né awóó kunze á'sō é' mbéndé, nzé awóó-'e nchóm ampée, ene pónde, né eekábéé asón. ⁴ A-baányan, nē dós édii ne nyémpē. Mbéndé eekamlánné nyé ámpē áyāle awé áde Yesue áwédé, nyémpē nyéwédé. Bəəb-pə́, nyédii bad ábe mod ampée, Yesue awé Dyöb ápuúdté, ábel boŋ nyébele Dyöb bwám. ⁵ Ayāle á pónde eche áded abé á moonyon ákamlánnáá syánē, mbéndé epuúdté'áá syánē esíí é mekan mé ekob é yāl áte. Nén ábéláá débélé' mekan mé mbéb míme mépɛɛɛɛ' kwééd. ⁶ Boŋ bəəb dehídté ásē e mbéndé, awé áde déwédé. Né-ɔ́, mbéndé echē ekamlánnáá syánē nēe betāŋ eekamlánné ne syánē ámpē. Nén ábélé dehíde dásā nzii ekósólé bəəb ábele Dyöb. Debenle mós nyaa echē Edáədaŋ é Dyöb élanǵéé syánē, saké nhídtē ne mbéndé éche bétélé ásē.

Mbéndé e Dyöb chē elúmte' syánē míme d mbéb

⁷ Chán-nō déhəbpē bəəb? Nédē déhəb bán mbéndé edé mbéb-ε? Aáy, deéhēlē-se dehób nē. Boŋ mbéndé chō ekáə boŋ mbíí chóm éche mbéb rídii. Nzé mbéndé enkēnhób aá mod eesíídé chóm é mod, né meebíí'ē nén méé ásii chóm é mod áde mbéb. ⁸ Boŋ ene mbéndé ennyēm me mewēmten mé mbéb ásē, ébel níbootéd bwēm é' bad asii nyaa ne nyaa. Nzé mbéndé eesē, né mbéb méesaá dyamdyam. ⁹ Pónde ebédé echē ménkēmbíí'ē mbéndé. Boŋ á pónde echē mbíí mbéndé, esíí é abel dé mbéb èmpuú me áte, nwé-'e. ¹⁰ Mbéndé eche Dyöb ábágé aá chós epɛɛɛne alonǵé chóchó étim me awúu. ¹¹ Mbéb mēnkud etál ámbíd e mbéndé, rídōg me, níbel mbéb. Né-ɔ́ mbéb mós ríwúú me.

¹² Né-ɔ́, denyíne nén bán mbéndé chēn esáá, chóm-éé mbéndé ehóbéé esáá, étāŋgéné, édé-'e bwám. ¹³ Nédē nē álúmte nén bán chóm éche édé bwám étimé me nē kwééd apiined-ε? Aáy, éesaá nē. Saké mbéndé chō epiínédé me kwééd, mbéb mós nípós ámbíd e mbéndé, chóm echē edé bwám, ápiined me kwééd. Nén dēmbenléd ábel nén bad bényín ngáne mbéb rídii. Né-ɔ́, mbéndé e Dyöb ebele' mbéb rílúmte eche ngíne bwámbwam.

Nzum echē ewante' moonyon áte

¹⁴ Debíí nén bán mbéndé eche déhóbéé edii chóm é edáədaŋ. Boŋ ndii moonyon a ekob. Ndii nēe mod awé bésómé ásē e mbéb nēe ntāŋ.

15 Meesõntánné mbeltéd nímém. Mam níme ríhedéé abel, meébélēē mó. Mam níme ríkóó mós rítiméé abel. 16 Bɔɔb-pɔɔ, abel áde ríbeléé chõm éche méehedéé abel, nén alúmte bán nkwěnténé meé mbéndé edé bwám. 17 Boŋ á mbále saké mmèn nkoo' abel, mbéb níme rídé me áte mós mbelte me nê. 18 Mbíí meé dyam á bwám ké ahóg déesaá me áte, nédē, ne nlém mí moonoyŋ níme ríwóó, kénéé édíí bán nlém rídé me áte ábel dyam á bwám, meébélēē dó abel. 19 Meébélēē dyam á bwám áde rídáá abel, boŋ dyam dé mbéb áde méehedéé abel, dóó rítiméé abel. 20 Bɔɔb-pɔɔ abel áde ríbeléé dyam áde méehedéé abel, nén alúmte nén bán saké mmèn nkoo' nímé mam abel ámpē. Boŋ mbéb níme rídé me áte mós ríbelte me má.

21 Né-ɔɔ, nnyíne nén meé mbéndé edé echē ekamlan me. Póndé téé áde ríhedéé dyam á bwám abel, mbéb mós ríwámsan me ekáá ape. 22 Awēm nlém-té, mbéndé e Dyõb chóó rídáá ahíd ne nlém rísyāā. 23 Boŋ nnyíne nén meé mbéndé empée edé echē ekamlan échēm ekob é yāl, echē ewane nzum ne mbéndé echē nímém nlém rídáá. Ene mbéndé ehaá me, ebélé-é ndé ntāŋ a mbéb. Mmē mbéb mós-áá nkamlan échēm ekob é yāl. 24 Ebál é etyāŋ éche étáné me! Nzé-módé ásoŋ me á mekáá mé échén ekob é yāl, éche épiinad me kwééd? 25 Nsáŋŋen mbê ne Dyõb. Asoó ádēm alonjé mbwiined ne Mwān, awed Sánjwéé, Yesu Krístā. Né-ɔɔ, mmēmpen ndé mbíd ébe, nímém nlém rílanje me áhíd mbéndé é Dyõb boŋ échēm ekob é yāl éhíde mbéb níme rídé me áte.

8

Alonjé áde Edáádāŋ é Dyõb ébagéé

1 Bɔɔb-pɔɔ, Dyõb déekwidéé modmod nkáá awé adé nhóg ne Yesu Krístā. 2 Mbéndé e Edáádāŋ echē epiinad syánē alonjé, abé áde dédíí ne Yesu Krístā, ehúde me á mehaŋ mé mbéndé e mbéb ne á mekáá mé kwééd. 3 Mbéndé enkēnhēnlé mbéb amad áyāle nén baányŋ bēnkēnwōngé ngíne áhíd chó. Né-ɔɔ, Dyõb ábélé dyam áde mbéndé énkēnhēnlé abel. Anlóm awe Mwān ne ekob é yāl e moonoyŋ éche ébele mbéb, ábóded ngíne e mbéb. Abel áde Dyõb dēmbenlé nén dēmbōdēd ngíne e mbéb ámín e moonoyŋ a ekob. 4 Dyõb dēmbel nê ábel boŋ bad ábe bééhíde mam ne ngíne e moonoyŋ boŋ bétimé' béhíde mekan ne ngíne e Edáádāŋ é Dyõb, bébel mekan nyaa echē etāngéné melemlen ngáne mbéndé ehóbéé áá bébel. 5 Bad ábe bébele mekan ngáne écháb ekob é yāl élanjéé bó, bébelé bésúm nímab nlém áyāl e mekan mé ekob é yāl. Boŋ bad ábe bébele mekan ngáne Edáádāŋ é Dyõb élanjéé bó, bébelé bésúm nímab nlém áyāl e Edáádāŋ é Dyõb. 6 Nzé mod asúmé nlém áyāl e mekan mé ekob é yāl, né áwē. Boŋ nzé mod asúmé nlém áyāl e mekan mé Edáádāŋ né Dyõb débe mó alonjé áde déemaá' ne nsāŋ. 7 Nzé mekan mé ekob é yāl mékamlan mod, ane mod abelé ákōó Dyõb áyāle eehídéé mbéndé é Dyõb, eéhlē-áá chó ahíd ne ahíd dēn. 8 Nén alúmte bán bad ábe béhíde échab esíí é mekan mé ekob é yāl, béheléé Dyõb menyinje awóged.

9 Boŋ ne nyé, nyéébélēē mekan ngáne ekob é yāl éhedéé áá nyébel. Nyébele' dásō ngáne Edáádāŋ éhedéé áá nyébel, nzé edé bán ne mbále Edáádāŋ é Dyõb edé nyé áte. Kénzéé awē Edáádāŋ éche Krístā éesaá áte, né éesaá ne Krístā. 10 Boŋ nzé Krístā adé nyé áte, nyéde á alonjé áyāle Krístā abelé nyékōbnéde á'sō é' Dyõb kénéé édíí bán échēn ekob é yāl ewē áyāle mbéb níme nyébéle. 11 Nzé Edáádāŋ éche Dyõb áde dēmpuúid Yesue

édé nyé áte, né ké échēn ekob é yāl éche éwág êmmad awé, né Dyōb áde ápúúdté Krístæa dépuúd chō. Abel nēn á ngīne e Edæádæŋ éche édé nyé áte.

¹² Né-ó, A-baányan, dyam áde áde détánġéné ahid déesaá dyam dé ekob é yāl, saké ábe ngāne ekob é yāl éhedeé. ¹³ Ayāle nzé nyēbele ngāne ekob é yāl éhedeé né nyēēwē. Boŋ nzé á ngīne e Edæádæŋ é Dyōb nyēwúú mbéltéd mé mbéb míme nyēbeleé, né nyēēkūd alonġé. ¹⁴ Dyam áde áde ádíi nēn, bad bésyāāl ábe Edæádæŋ é Dyōb élyágtéé, bédíi bān bé Dyōb. ¹⁵ Edæádæŋ éche Dyōb ábágé nyé éebeléé-se nyēbé nēe betāŋ, nyēbé á mbwóg-te. Boŋ pen Edæádæŋ é Dyōb ébélé nyēkoó bān bé Dyōb abé. Ngīne eché échē Edæádæŋ chō-’aá ekáa boŋ délēbpē Dyōb bān, “A-Tē! Echem Sāŋ!” ¹⁶ Edæádæŋ é Dyōb ébélé syānē debíi á nlém-tē nēn bān dedíi bān bé Dyōb. ¹⁷ Bōob-pōó, ngāne dédíi ábe bān, deēkūd nnam míme Dyōb ákōŋnédé ábē bān, syānē deēkūd-te bwēm ábe Dyōb ákōŋnédé mós, nzé ne mbále syānē dekwēnténé átag ne Krístæa ábel syānē ámpē dékud ehúmé éche Dyōb débéé mós.

Ehúmé éche bad bé Dyōb békudté

¹⁸ Nnyīne’ nēn mēé, metake míme dékudeé bōob méesaá dyamdyam nzé béhāgténé mós ne ehúmé éche bēlūmēdtē syānē á pōndé eché ehúe á’sō. ¹⁹ Bwēm ábe Dyōb áhágé á nkōŋsé é’sine’ ne e’lyág bé nlém, pōndé eché Dyōb délūmtēnnē ábe bān. Abēl nē ne ehúmé ésyāāl. ²⁰ Embē nēn bān bwēm ábe béhāgé é’díi ehóhó ngēn. Saké ábē bwēm bēn bōo bēntíi bān ébē nē boŋ Dyōb dōo déntíi. Ambel nē ne e’lyág bé nlém aá epun épē éche ²¹ mōhūdtē ábē bwēm bēn á mehanġ mé ngīne eché ebōodte bwēm, bōmpē békūd-te kunze ákud melemlēm mé ehúmé éche Dyōb ábageé ábē bān. ²² Debíi nēn bān káóŋ ne’ bōob, bwēm é’syāāl é’kane’ ne e’we ábe bēwógéé ábe é’dé nēŋgāne e’we bé achád. ²³ Boŋ saké nhāgtéd mwēmpen níkane’. Syānē bēn awé dewóó Edæádæŋ éche Dyōb ábágé syānē nēŋgāne ndē e’só, syānē ámpē dekane’ á nlém-tē. Debānnē nlém rísyāāl ásin pōndé eché Dyōb débēnlé boŋ dékōŋ ábe bān abé, ahúd syānē yāl esyāál á mehanġ-tē, ábe syānē yāl ékōōlē. ²⁴ Taase dekude e’soósonġ delyágé nlém bān deēkūd chōm éche Dyōb áhóbé aá mōōbēl. Boŋ pen nzé denyīne chōm éche délyágé nlém bān deēkūd, né saké e’lyág bé nlém bōo é’kóó abé nē. Nzé-módé ahele alyág nlém áyāl é chōm éche ámáá akud? ²⁵ Boŋ, dechedé yāl ásin chōm éche déēnyīnē, dekoō-’e chō asin.

²⁶ Melemlēm nē dōo Edæádæŋ é Dyōb éwōŋgannē syānē ayāle deewóó’é ngīne. Deebíi’ é ngāne détánġéné akāne boŋ Edæádæŋ chēn chōo ékānnad syānē ne nheemed míme nítómé e’yale bé nsal. ²⁷ Dyōb ánōne syānē nlém áte, abíi-’e mewēmten mé Edæádæŋ ayāle Edæádæŋ ékānnad bad bé Dyōb nyaa eche áhedeé. ²⁸ Debíi nēn bān dyam-té áde ábenlad Dyōb ábele dós á mboŋ mí bad ábe bédáá mós,* ábe áchēnlé ábel ngāne áhedeé. ²⁹ Dyōb démmad atíi nēn aá bad ábe mōmmadté apwēd ádāb abé ábē nēŋgāne abé áde awe Mwān ábel boŋ ane Mwān ábē Mwān á’sō átínté e baányan. ³⁰ Né-ó, bad ábe Dyōb démmadté apwēd, anchéle bós abé ábē bad. Abe áchēnlé-’e ahóbé aá békōbnédé áwe e’só, ábe bō-’e békōbnédé áwe e’só, abagé bós éche ehúmé.

Dyōb ádóó syānē mbwiined ne Yesu Krístæa

* **8:28** Dyam-té áde ábenlad Dyōb ábele dós á mboŋ mí bad ábe bédáá mós; donġe á kálag áwóó mam mésyāāl mébenlad á mboŋ míme bad ábe bédáá Dyōb.

³¹ Nzé denoné nímén mekan mésyāāl áte, cheé déhɛle dehób? Nzé Dyōb áde ne syánē, né nzé ahele atánǵén syánē? ³² Née Dyōb déebāñnéé ké awe Mwān. Antéd mós, ábe mós aá áwê á nló níme syánē moosyāāl, né éebaá syánē kéchéé émpéé éche déhédné mós-yé? ³³ Nzé-módé áhōb aá bad ábe Dyōb ápwédé békhwédé nkáá? Dyōb dēn dós áhōbē nén aá dedii bad ábe békōbnédé áwē e'só. ³⁴ Nzé-módé-š áhōb aá dekwédé nkáá? Yesu Krístəə awédé, ápuu, adyεé-'ε á ekáá émbáá é Dyōb, áhed-taá ákännadté syánē. ³⁵ Nzéé-š ahele ábēl boñ Krístəə asóg syánē adəñ? Mekan níme mélénlédé syánē áte, ké'ε ndutul, káa ahé áde bad béhāgkē syánē á meséb? Nzaa, káa awōñ áde déwōó'é mbóté? Nzé-'ε akime áde bad békímméé syánē? Ké'ε awúu áde bad béhédéé syánē awúu? ³⁶ Kálag e Dyōb ehóbé aá, “Póndé tée bad béwúε sé áyāl echōñ.

Bényíne sé nēñǵáne ndyōñ ní mbód níme békagké awúu.”

³⁷ Mmén mekan mésyāāl mébenlad boñ detómé mós áte, mbwiined ne Krístəə, mós awé adəá syánē boñ áwōñǵán-ne syánē. ³⁸ Mbíi bwám nén méé chōmchōm éesaá éche éhɛle-se épán edəñge éche Krístəə ádáó syánē. Ken kwééd-ε, ké'ε alongé. Ken ángel-ε, ké'ε benkamlenε, ké'ε ngíne éche édé ádyōb. Ken póndé eche dédíi áte nén, ké'ε póndé eché ehúε. ³⁹ Ké ngíne e nkoñ nímín, ké'ε e nkoñ nísé, chōmchōm éesaá átínté e nhəgtéd nísyāāl éche éhɛle épán edəñge éche Dyōb áwōñné syánē mbwiined ne Yesu Krístəə, awəd Sāñǵwéé.

9

Dyōb ne ábē bad bé Israel

¹ Nkale' mbále nēñǵáne mod awé adúbpé Krístəə, meékālēē metóm. Mmém nlém níme Edəádəñ éche Esáá élyágtéé, nílǵnge mε nén aá chōm éche nǵhóbéé édé mbále. ² Ndulul e ngíne ne metake mé ngíne bédé mε á nlém-té ³ áyāl e ábēm bad, ábēm baányañ ábe syáábōó sèdé mekií mehóg. Áyāl echáb nhɛde' nén méé né Dyōb dēmbǵ mε ebómán, ábēl-le meebág ne Krístəə. ⁴ Ábēm bad bédii bad bé Israel. Dyōb áhóbé aá mótdē bós néé ábē bān, alúmté-'ε bós éche ehúmé. Dyōb dēmpǵ á nchemten ne bós, ábē-'ε bós mbéndé. Anlúmed bós ngáne bétánǵéné mós edúbé abε, bós-'aá ánlāā'ε aá móšbélé chōm éche ánhōbpē aá móšbēl. ⁵ Bédii bad bé mbyaa níme ábēd betaa ábe bém̄bē se á mbooted. Ade Krístəə áchyáádté-'aá, mómpē néε moonyoñ, áwāb mbyaa dós ámbídtē. Mekenag mébē ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé, mós awé ákamlan chōm ásyāāl. Ebē nē.

⁶ Meehóbéé nén méé Dyōb déebenlé chōm éche ánhōbpē aá móšbēl. Edé bán saké bad bésyāāl ábe bébídé á mbyaa ní Israel bédé bad bé Dyōb. ⁷ Saá-kaá bán bésyāāl ábe Abrahamε bédé bán bé Dyōb. Dyōb dénlāā Abrahamε aá, “A mbyaa níme awoñ mwān Aisige dós bán ábe nǵhóbé méé mǵbǵ wε bēbídtē.” ⁸ Nén álúmté nén bán bán ábe béchyáá á nyaa e moonyoñ béesaá bán bé Dyōb. Boñ bán ábe bēnchyāā'ε nhídtē ne ngáne Dyōb dénlāā'ε Abrahamε aá móšbēl, bós békoo'é atōñ nēñǵáne bán bé mbyaa níme Abrahamε. ⁹ Ade Dyōb dénlāā'ε Abrahamε aá móšbélé mós dyam áde móhóbé, Dyōb dénhōb aá, “Mǵtīm ámbíd á póndé eche nítífidé. Ene póndé Seraa áwālē mwān a mwēnchóm.” ¹⁰ Saá-kaá nē dēmpen. Sáa nhóg mós Rebekaa ábe bán bé baachóm bébe bēnwōñgē. Ane sáá abédeε awesyánē taa, Aisige. ¹¹⁻¹² A póndé éche béechyāā'ε ábē bán, áde bēébī'ε abél dé mbéb ké'ε mboñ, Dyōb dénlāā Rebekaa aá, “Mwān ambáá ábē mbəledε awe mwān asad.” Dyōb dēmbel nén ábēl ényínned nén bán níme

mewēmten mōs āmbenlédte Abel mwān nhóg ábe ásē e aníní. Embonéd mó ápwed mod awē adás apwed, saké áyāle dyam áde ane mod ábélé. ¹³ Eténlédé á kálag e Dyōb ngáne Dyōb áhóbé aá, “Mendān Jakōbe bon ríkās Esao.”

¹⁴ Chán-nō déhōbpē bōob? Nédē deéhōb bán Dyōb ákwognad baahóg-e? Aáy, éesaá nē. ¹⁵ Se’ bōod, Dyōb dénlāā Mosee aá, “Mēwōg kénzée ngol awē rídás ngol awóg, mēlūmēd-te e’bonj bé nlém wēe kénzée awē rídás alúmed.” ¹⁶ Né-ōó, mpwēdtéd ní Dyōb méewōó’é dyamdyam ábel ne chōm éche bad béhēdē bán ébenled ké’ē éche bébēlé. Dyōb dōó ábenlad ábe e’bonj bé nlém ábel kéchéé éche áwémténē Abel. ¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán Dyōb dénlāā Farao aá, “Mpwēde we kān ábel bonj níbenled we álúmed echem ngine ne ábel bonj ádēm dīn ákanled nkōnsé áte rísyāal.” ¹⁸ Né-ōó, Dyōb álúmtē’ ábe e’bonj bé nlém wēe kénzée awē ápwédé, áwēdē-’e kénzée nló áte awē ápwédé aá áwúu nló áte.

Meliḡá mé Dyōb ne e’bonj bé nlém é’ Dyōb

¹⁹ Kapóg nyé mod nhóg nyēēsédéd me bánken, “Nzé nē dōó édíí, cheé ékás bonj Dyōb ábe áhōbē’ aá bad bébélé mewusé? Debíí bán modmod eéhēlē-se ahób aá mōōbenlé dyam áde Dyōb áhóbé aá ábel.” ²⁰ Bonj we moonyon, nzé-módé édíí áseded Dyōb dyam? Mbeé e māg eéhēlē-se ésedte’ mod awē abelé chō aá, “Cheé ékás bonj éhagé me nyaa eché éhágé me?” ²¹ Nyébíí nén bán ntumé-mbeé, awóó kunze ábelen hyag ábe ábenlé mbeé nyaa eché adás. Nzé adás, ahelese atéd hyag ábēlen mbeé ébe; póg ebé mbeé e edúbé, eníní-’e ebé mbeé eché bébenladté pónde ésyāal.

²² Kapóg Dyōb áhédé’áá nímē meliḡá alúmed, áhedé-’e aá bad bényín eche ngine. Bonj anched yāl bwāmbwam áwesēn bad ábe bēmbēl bonj áliḡ. Abe bad bēntāngēn-ne nkōgsēn akud. ²³ Kapóg-ke Dyōb dénwēmten-ne álúmed éche ehúmé é ngine ámín e bad ábe álúmté e’bonj bé nlém. Amaa ábē bad abonjēn ákud éche ehúmé. ²⁴ Syānē dedé-’e átínté e ábē bad ábe áchénlé. Saá-kaá átínté e bad bé Israel dēmpēn dōó áchénlé syānē. Achénlé syānē donje á bad káōne átínté e bad ábe béesē bad bé Israel. ²⁵ A kálag e Hoseya, Dyōb áhóbé nén aá,

“Bad ábe bēnkēmbé ábēm bad, mēchag bó mēé bédé ‘Ábēm bad.’

Aloḡ áde ménkēndəḡé mēchag dō mēé ádíí ‘Aloḡ áde rídás.’

²⁶ Melemlem mé hōm wēe ménlāā-’aá bó mēé ‘Nyēesaá ábēm bad’, áhed-taá méchəḡké bó mēé bédíí ábēm bán, bán bé Dyōb áde ábage’ alongé.”

²⁷ Nkal é’ dáādəḡ Yesayaa anhóad tāḡene bad bé Israel aá, “Ké mesongé mé bad bé Israel mēmbuú áte néē nsíí nímē rídé á nkag mé edib é nkwē, nguse chēmpēn chōó ekūd e’sóosoj. ²⁸ Sāḡwéé eebébédté pónde ábel mekan mésyāal nímē átómté mbakú aá mōōbēl á nkōnsé.” ²⁹ Nén ádē nēḡáne Yesayaa ánhōbpē aá, “Nzé Sāḡ Dyōb á Ngume enkēnyáḡnéd syānē donje dé nchyaátén, né debágáá néē myad mé Sodom ne Gomora.”

Paale akánnédé bad bé Israel

³⁰ Chán-nō déhōbpē bōob? Bad ábe béesē bad bé Israel bétímé békóbnédé á’sō é’ Dyōb mbwiined ne adúbe áde bédúbpe Krīstəə, kénéē édíí bán béwane’áá áte ákobned á’sō é’ Dyōb. ³¹ Bonj bad bé Israel bēwáné’áá áte bēhédé bán bēhíd mbéndé ábel bonj békobned á’sō é’ Dyōb, bonj bēnkēnhēnlé. ³² Cheé ékás bonj bēnkēnhēl? Bēnkēnhēnlé áyāle

nén bėwáné'áá áte ákobned á'sō é' Dyōb áyāle nsōn nıme bėn bėbélé saké áyāle adúbe áde bédúbpé Dyōb. Bėnkōd ekuu á aláá ádé bad bėkōdēé ekuu, bėkwē-’ε. ³³ Eténlédé á kálag e Dyōb tǎngene nê, nén bán, “Nyénōne”, mbanne aláá á Zayōn áde dēbēl boŋ bad bėkōdé ekuu, aláá áde dēbēl boŋ bad bėkwag. Boŋ kénzēé awē adúbpé mó éehúú’é ne mekáá mé ngēn.”

10

¹ A-baányan, ndáá ne nımēm nlém nısyāāl nén meé ábēm bad bé Israel bėkud e'soosōŋ, nkānnad-te bó meé nê abenled. ² Mbıde bó mbōŋ nén meé bédáá Dyōb abele ne nlém nısyāāl. Boŋ bėekoo’é asōŋten ngáne bétǎngéné mó abele. ³ Bėēsōŋtenēē ngáne Dyōb ábeléé boŋ bad bėkobnéd áwe e'sō. Bétıme bēhede nzıi echáb chēn echē ēbēl boŋ bėkobnéd á'sō é' Dyōb. Né-ōó, bėesudtēé yāl áhıd nzıi echē Dyōb átııdē ábel bad bėkobned awē e'sō. ⁴ Krıstəə abelé nsōn nıme mbéndé éntǎngēnnē abel, né-ōó, kénzēé awē adúbpé mó, akobnad á'sō é' Dyōb.

E'soosōŋ é' bǎgnédé ne metúmbé mėsýāāl

⁵ Se' bōóđ, Moseε antēl tǎngene akobned áde mod ákobnadté á'sō e' Dyōb áyāle áhıdēé mbéndé. Anhób áá, “Kénzēé awē abele chōm ésyāāl éche mbéndé ehóbēé, ákūd alongé áde déemaá’.” ⁶ Boŋ eténlédé á kálag e Dyōb bán nyaa eche adúbe ábeléé boŋ mod ákobnéd á'sō é' Dyōb edıı, “Weehóbé áwoŋ nlém-tē nén weé, nzé-módé ákē ámın, ádyōb.” (Néde, áhıd Krıstəə ámın, ásuded mó ásē.) ⁷ Ké-’ε “Nzé-módé ákē ásē á echóg éche éewóo asóg?” (Néde áhıd Krıstəə á echóg éche éewóo asóg ápeen mó ámbıd á alongé.) ⁸ Chōm-ée kálag e Dyōb ehóbé edıı nén áá “Eyale é Dyōb édé we benben. Edé ekale chó, édé-’ε we á nlém-tē.” Mmē nkalanı rdıı nkalanı nıme sékaleé nén bán nyétǎngéné adúbe awóŋ. ⁹ Nzé ehóbne nsəl nén weé, Yesue adıı Sǎngwéé, edúbpé-’ε awōŋ nlém-tē nén wē Dyōb dēmpuúd mó, né wēkūd e'soosōŋ. ¹⁰ Áyāle nén nzé edúbpé á nlém-tē, Dyōb ábele' ékobnéd áwe é'sō. Nzé ehóbne nsəl ne weé móđúbpē, ebelé ékūd e'soosōŋ. ¹¹ Kálag e Dyōb ehóbé nén áá “Kénzēé awē adúbpé mó, éehúú’é ne mekáá mé ngēn.” ¹² Nén ádé ne moosýāál, ken mod adé mod a Israel, ken mod eesaá mod a Israel. Dyōb adıı Sǎngwéé a moosýāál nyaa póg, abude-’ε kénzēé anamed awē ahēdné mó nwōŋgen. ¹³ Kálag e Dyōb ehóbē áá, “Kénzēé awē achəgē đın áde Sǎngwéé áá ásoŋ mó, ákūd e'soosōŋ.”

¹⁴ Boŋ chán béhele bēchəg mó bán ásoŋ ádāb alongé áde bėedúbpéé mó? Chán-ne béhele bédúbé mó, nzé bėewóge nımē nkalanı? Chán-nō béhele bėwóg nımē nkalanı nzé bad bėekanle bó mó? ¹⁵ Chán-ne bad béhele bėke bėkanlé bad nımē nkalanı áde mod éelóméé bó? Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Nzé mod apēéné nkalanı mı bwām, ébelé éppeen enyınge.” ¹⁶ Boŋ saké moosýāál akobé nkalanı mı bwām. Nkal é'dáódanı Yesayaa mwēn anhób tǎngene nê áá, “A-Sǎŋ, bó ahéé adúbpé nkalanı nıme sékálé?” ¹⁷ Né-ōó, adúbe ápag ne awóg áde mod áwógé nkalanı, bad bétǎngéné-’ε nkalanı nıme Krıstəə akal boŋ bad bédúbē mó. ¹⁸ Boŋ ndáá asēded nén meé ken, édé mbále nén bán bėnkēnwógké nımē nkalanı-ε? Bėnwóg mó bwām. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Ehób éche bad ábe bėkálé'áá nımē nkalanı énwōgnēd nkōŋsé áte nısyāāl. Abāb e'yale bēmpē mesóg mé nkōŋsé áte mėsýāāl.”

19 Ndə́ aseded nén mée ken, bad bé Israel bénkənsóntənné nímé nkalan-ε? Mosεε mó asébpé ahób nén aá Dyöb ahóbé aá,

“Měnaméd bad ábe béekoo alon abé, ábel bon nyéwóon bó kónjí. Měenaméd bad ábe bédé eyókéł ábel bon nyélinj.”

20 Nkal é'də́sdəŋ Yesayaa mómpē ankwentén ahób ngáne Dyöb dénhöbpē. Anhób á təl e ékwéé aá,

“Bad ábe béehede'aá mε bényiné mε.

Menlúmed yəl wée bad ábe béesedte'aá mε.”

21 Bon Yesayaa anhób təŋgene bad bé Israel aá Dyöb ahóbé aá, “Bootya mbwεmbwε káŋ ne ngukél, nlyágé mekáá mεé ábēm bad bétim ámbíd áwēm, bon béwúú nló áte, bééwógné-'aá mε.”

11

Dyöb déebaa'ε ábē bad bé

Israel á yəl ne abāŋ ásyāł

¹ Bəb-pə́, ndə́ aseded nén méeken, Dyöb ábáá ábē bad áyāl-ε? Eesaá nē. Mmēn ndíi mod a Israel awé abidé á mbyaa níme Abrahame, á túmbé e Benjamin. ² Dyöb déebaa'ε ábē bad áyāl. Bédii bad ábe ápwédé se á mbooted. Nyébíi chöm éche éténlédé á kálag e Dyöb ngáne Elaijaa ácháá'aá Dyöb, álāŋgē mó mekan níme bad bé Israel bébélé'aá.

³ Anláá Dyöb aá, “A-Sán, ábén bad béwúú ábon bekal bé'də́sdəŋ bésyāł, bépántéd-te nímōŋ menyán mé mendε. Mmēmpen-εé nlyágé, béhede-ε mémpē awúu.” ⁴ Chán Dyöb dēnkwenténné mó? Ankwentén mó aá,

“Mbānné bad ekále saámbe ábē ábēm bad. Bédii bad ábe béebagé Baale, dyöb dé metóm, edúbé.” ⁵ Nē dōó édíi káŋ ne bəb. Nguse é bad bé Israel édíi édé ábe Dyöb ápwédé ne nímé nsimé. ⁶ Apwεd áde ápwédé bó ádíi áyāle nímé nsimé saké áyāle mekan níme bébélé. Nzé émbē nén bán dyam áde bad bébélé dōó ákəə bon Dyöb ápwεd bó, nédē né saké nsimé móó ápwédné bó. ⁷ Cheé-ə́ nén álúmtéé? Bad bé Israel bénkənduté chöm éche békóó ahéd. Bad ábe Dyöb ápwédé bēnküd chöm éche béhédé'aá, bon ábíníi, nlém mēnləl bó á abum. ⁸ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán

“Dyöb dēmbel bó edimdim.

Káŋne e'chii, béēnyinnē, béewógné-'aá.”

⁹ Dabide mómpē anhób aá,

“Nkánne' nén mée ébel bwēm ábe é'wógte bó menyinge, bóbo é'bē bó néε melám.

Nkánne nén mée, békwε, Dyöb ákógsen-ne bó, áyāle mekan níme bébeleé.

¹⁰ Nkánne nén mée Dyöb ákwid bó ndím ábel bon béehelé anyínen.

Nkánne nén mée ápēmted-te bó nted níme rídélé níme ményəg bó mbíd pónde ésyāł.”

¹¹ Né-ə́, nsedte nén mée ken áde bad bé Israel bēnkədté ekuu bon békwε, bēnkwē ne akwε ásyāł-ε? Aáy éesaá nē. Abel áde bēmbenlé mbéb dēmbəl Dyöb dēmbē bad ábe béesē bad bé Israel etál ákud e'soóson, ábel bon bad bé Israel bébē kónjí. ¹² Akwε áde bad bé Israel bēnkweé, ápínédé bad bé nkōŋsé ábíníi bésyāł nsimé híin. Abé-'ε áde bad bé Israel bēmbē atóg áyāl e mekan mé edə́sdəŋ dēmpiinéd bad ábe béesē bad bé Israel nsimé ní Dyöb. Nzé Dyöb áhele ápē bad ábe béesē bad bé Israel anamed nē, áde bad bé Israel bébélé mbéb, né chán-nō nnam mépéé abé níme ábéé áde bad bé Israel bésyāł békudté e'soóson.

*Bad ábe béesě bad bé Israel
bébāg kúmbe áyāle békudé e'soosoj*

¹³ Chōm éche níhedeé ahób nén bōob, nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel, nyéē rílanǵé. Ndií mbapee a nlomag a bad ábe béesě bad bé Israel, né-óó mbage' nímēm nsón edubé esyāāl. ¹⁴ Kapóg nhelé mbēl bānned bé Israel bēbē kónjí bó donǵe á bad bōmpē békud e'soosoj. ¹⁵ Abán áde Dyōb démbāngē bad bé Israel á yāl démbēl Dyōb dētīm ásē ne bad bé nkōǵsé bésyāāl. Bōob-pōó, chán-nō ébēē áde Dyōb dékōbpé bad bé Israel ámbíd ámpē née ábē bad? Ebē byánán bad ábe bēwédé bēpúúde ámbíd. ¹⁶ Nzé bēbágé Dyōb eped é ewele é'sō née mendē, nē alúmte bán éché ewele esyāāl édíí échē. Nzé bēbágé-'e Dyōb nkanj mí bwel, né nǵen chómpē édíí échē.

¹⁷ Bēpagké donǵe á nǵen á bwel é menzab ábe bēwéné, bēbādtē á nǵen é bwel é menzab ábe é'kwoge' á ahín-tē. Nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel nyédíí nēǵáne échē nǵen é bwel bé ahín éche chómpē ekude mendíb míme mébídé á nkanj mí bwel é' bwām. ¹⁸ Ngáne édíí-'aá nē, nyéetāǵengeé née nyédíí kúmbe se nyénōné échíníí nǵen éche bésélé, nkōǵtéd. Nzé nyédé kúmbe nyééchatán nén bán saké nyé nyéchāǵgé nkanj boj nkanj mōó ríchāǵgé nyé. ¹⁹ Nyéhēle nyékume' ekáá á tāl bán bēhúde échē nǵen ábel boj bēbāde nyé áhed. ²⁰ Nē adé mbále. Bēhúde bó áhed áyāle bēnkēndúbéé, nyé-'e bētímté nyé áhed áyāle nyédúbpē. Boj nyéebāg kúmbe. Boj pen nyébē mbwōg. ²¹ Née Dyōb dénkēmbāǵgé bad bé Israel akōǵsen, bó ábe bédé nēǵáne nǵen éche énsēbē abé, nyéwēmtan bán ábān nyé akōǵsen-ne? ²² Nyényíne nén bán, ped póg Dyōb ábóó nlém, ped eníníí-'e alélé áte. Alélé áte wēe bad ábe bēpáné nzii boj abōǵné nyé nlém nzé nyédé nyéhíde' eche nzii. Boj nzé nyéehíde chó, né áhūd nyémpē. ²³ Nzé bad bé Israel ámpē bétédte ábab e'wúu bé nló áte boj bétímné Dyōb, Dyōb dētéd bó ámbíd ámpē. Awóó nǵine ábel nē. ²⁴ Nyé bad ábe béesě bad bé Israel, nyé ábe nyédé nēǵáne nǵen e bwel bé ahín-tē, née Dyōb áhélé nyé ahúd á bwel bé ahín-tē, abádé nyé á bwel ábe bēwéné, nyéwēmtan bán ééhēlē-sē atéd bad bé Israel átímed bó ámbíd áhed ámpē-yē? Bad bé Israel bóó bédé nēǵáne nǵen e bwel échē ensébé abé áyāl e ábē bwel.

Dyōb áwoge' moosyāal ngol

²⁵ A-baányan, nhede meé nyésōǵten dyan áde káǵǵne bōob modmod éēsōǵtēnēē, ábel boj nyéewēmtán bán nyétómténé debyéé awóǵ. Nhede meé nyésōǵten bán e'lel bé nlém á abum ábe donǵe á bad bé Israel bēbē káǵǵ né bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédúbē bésyāāl, bédúbpē. ²⁶ Nén débēnléd ábel boj bad bé Israel bésyāāl békud e'soosoj. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

“Nsōode ábid a Zayōn.

Abōdēd abé dé mbéb áde mbyaa míme Jakōbe ríwóó.

²⁷ A pónde échē mébōdēdtē nímab mbéb dōó mépéé á nchemtēn ne bó.”

²⁸ Bad bé Israel bédé bad bé ekoyí bé Dyōb bōob áyāle bēedúbpēé nkalanj mí bwām, nén ábēnlédé ábel boj nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel nyékud e'soosoj. Kénée édíí nē Dyōb ápwédé bad bé Israel, adii adáá-'e bó áyāle melē míme ámmwēē ne ábāb betaa. ²⁹ Nén adé áyāle nzé Dyōb apwédé mod boj anāmté mō, né apwédé, anāmté-'e mō. ³⁰ Bōód, nyéē nyénwúén Dyōb nló áte, boj bōob awúen áde bad bé Israel bēwúéné Dyōb nló áte, ábélé Dyōb áwóge nyé ngol, awóǵǵén-ne nyé áwóǵen mō. ³¹ Né-óó bōob,

bad bé Israel híin béwúéné Dyöb nló áte. Dyöb déwög bó ngəl, awónḡén-ne bó áwógen mómpē. Abel nê ábel boḡ áwóg bómpē ngəl melemlem ngáne ánwöḡkē nyé bad ábe béesě bad bé Israel. ³² Dyöb ábélé e'wúu bé nló áte é' bad é' dé née é'hédé bó á mbwəḡ ábel boḡ áwóg bó baásyāäl ngəl.

Bad bébe Dyöb mekenag

³³ Nyénəne' ngáne Dyöb ápedé nhən abé! Nyénəne' ngáne ábíi mam mésyāäl, awón-ε debyéé áde áchábé ámin. Modmod ééhēlēε-se asóḡtén ngáne Dyöb ábeleé mam. Modmod ééhēlēε-se asóḡtén-ne nyaa eche Dyöb ábeleé mam. ³⁴ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán

“Nzé-módé ahele se abíi mewémten mé Dyöb.

Nzé-módé ahele aléb Dyöb.

³⁵ Nzé-módé akébe Dyöb chöm

ábel boḡ Dyöb ásábe mó ámbíd.”

³⁶ Dyöb dáo áhágé bwēm ésyāäl. Mó akáá boḡ ábē bwēm é'syāäl é'bé. Mó-áá awóó ábē bwēm é'syāäl. Ehúmé ébē ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nê.

12

Nyaa eché éhednadté bán

alongé á bad bé Krísto ábē

¹ Né-óó, a-baányan, ngáne Dyöb áwógé syánē ngəl bwám bwam, ncháá' nyé meé nyébē née mende níme médé á alongé. Mmē mende mésán, mékobned-te ne Dyöb. Nén dáo áde nyaa eché éhednadté bán nyébage Dyöb edúbé. ² Nyéehidé' mbéltéd mí bad bé nköḡsé. Boḡ nyémwe Dyöb áhəḡlen nyé nlém á abum, ábel nén nyéwōḡ abé dékōōlē. Nê débēl nyéēsōḡtén nyéhíde-ε mam ngáne Dyöb áhedéé. Nyéébíi mboḡ, nyébíi mam níme méwóḡte Dyöb menyinḡe, nyébíi-ε mam níme métəḡné.

³ Ne nsimé níme Dyöb ábágé me, nlánḡe nyé nén meé, nyé modmod eenyíné yäl áá mótoḡtənē abé tómaa ngáne módíi. Boḡ mod-té ányín yäl ngáne ákóó abé. Mod-té ányín yäl nchoo ne nde eché Dyöb ábágé mó née mod awě adúbpé. ⁴ Yäl e moonyon edii póg, ewóó páḡ ne páḡ, páḡ téé-ε ewóó níme nsón. ⁵ Melemlem nê dáo édii ne syāā bad bé Krísto. Debuú áte boḡ dedii yäl póg ne Krístəə, syāā modmod eesaá ne mó mwən. ⁶ Dyöb ábénlé níme nsimé ábe syánē mod té eché nde, ékábné-ε áte. Nzé Dyöb ábágé mod nde áhób mekan á đín á Dyöb, ane mod áhōbē' níme mekan nchoo ne adúbe áde áwóó. ⁷ Nzé mod awóó nde ábele bad, ábenle bó. Mod awe mó-ε awóó nde áyáged, áyáḡte bad. ⁸ Mod awě awóó nde áwéd bad nlém á abum, áwéde bó nlém á abum. Mod awě awóó nde ábíded chöm á ekáá áwōḡgen bad, áwōḡgan bad, eénōnē ámbíd. Awě awóó nde ályáged bad, ályáḡte bad nyaa eché etəḡné. Mod awě mó-ε awóó nde áwóg bad ngəl, áwóḡe bad ngəl ne menyinḡe.

⁹ Mod téé ákoḡ bad adəḡ. Mod téé ákōō ebébtéd. Mod téé ásum mekuu ábel dyan á bwám. ¹⁰ Mod téé ádəḡ mwányan ne nlém rísyāäl. Mod téé ábage waáb edúbé tómaa ngáne ábageé eche yäl. ¹¹ Mod eéchēde yäl ábel nsón. Mod téé áwéd mekáá áte, ábenle-ε Sáḡḡwéé ne nlém rísyāäl. ¹² E'lyáḡ bé nlém ábe mod téé awóó ábéen bó menyinḡe. Mod téé áched yäl á metake-té. Mod téé áwesən-ne á mekáne-té. ¹³ Atínté e nyé bad bé Krísto, nzé nyé mod nhóg atóḡe chöm, waáb awě awóó chō awōḡḡen mó. Kénzéé awě apedé áwən, nyékōb mó nken bwám.

14 Nyékánne nén bán Dyöb ánamed bad ábe behédé nyé á meséb. Nyéekánne nén bán békud ebómán, nyékánne dásō bán Dyöb ánamed bó. 15 Nyéwóg menyinje ne bad ábe béwógé menyinje, nyéleb-pe ne bad ábe bélebe'. 16 Nyébê nsal nhóg ne nhóg ne aníní. Nyéenyēnē dúu ámín. Nyébê echoŋ ne bad ábe béesē dyamdyam. Mod eewémtán aá mótōmtēnē debyéé awóŋ.

17 Nzé mod abelé we mbéb weétimtán mó mbéb. Boŋ pen etāŋgéné éwēmtān ábel mboŋ á'sō é' bad bésyāāl. 18 Mod téé áhēd nzii ábé nsan ne moosyāāl. 19 A-baányan, nzé mod abelé nyé dyam dé mbéb, nyé bēn nyéētimtán mó. Nyétéde Dyöb dēn ákógsen mó. Nhóbe nén áyāle, éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, Dyöb áhōbē aá, "Me-éé ntimtān mbéb ké nhéé nímē mod ábélé. Me Sāŋgwéé me-éé nhóbe'." 20 Eténlédé á kálag e Dyöb hōm démpēe pen bán, "Nzé nzaa ewag ábōŋ bad bé ekōyí, ehé bó ndyééd, nzé píd ekóbé bó, ébe bó chōm éche bémwákē. Nzé ebélé nē, ekwágte bó, behédé-'e nzii eche behēŋlanné." 21 Mod eémwāg-se mbéb níkamlán mó. Boŋ nímēn mboŋ rítōm mbéb áte.

13

Nyébage benkamlene edúbé

1 Mod téé áwógne benkamlene ábe békamlan mó. Ayāle nkamlan ké nhóg méesaá níme Dyöb déetíidéé. Dyöb dō-'aá ábánné benkamlene bésyāāl á atii. 2 Né-ōó, kénzée awē eewógné' mod awē akamlan mó, né eewógnéé ntii ní Dyöb. Bad ábe bébele nē, behēdte yāl nkógsen. 3 Bad ábe bébele bwām, béewōgēē benkamlene mbwóg. Boŋ bad ábe bébele ebébtéd bōó béwóge benkamlene mbwóg. Nzé weéhēdē wēé móbāŋ nkamlene, ébelé mekan mé bwām. Nzé ebélé nē, né ákēmtē we. 4 Nkamlene adii mbālede a Dyöb awē Dyöb ábánné áwōŋgen we. Boŋ nzé ebéle mekan mé mbéb étāŋgéné mó abāŋ, áyāle ngine eché áwóó ákógsen bad eesaá ngēn. Adii mbālede a Dyöb awē Dyöb ábánné ákógsen bad ábe bébele mekan mé mbéb. 5 Né-ōó, mod atāŋgéné benkamlene awógen, saké áyāle ábáa'é nkógsen dēmpen, boŋ kóŋne áyāle ábíí nén aá níme nlém nílāŋgé mó aá mótāŋgēnē abel nē.

6 Né-'aá, nyétāŋgéné tááse ámpē asaa, áyāle Dyöb dōó bad ábe bésante tááse bébenléé. 7 Nyésápe mod téé chōm éche nyétāŋgéné mó asábe. Ken tááse-ye, ké'ε mōné ké nhéé níme belāŋgé nyé bán nyésábe áyāle bwēm ábe nyéwóó. Nyébáa bad ábe nyétāŋgéné abāŋ, nyébage-'ε bad edúbé ábe nyétāŋgéné edúbé abe.

Nyédaŋ nhóg ne aníní

8 Mod eewánlé modmod alúm. Alúm áde nyé mod téé átāŋgéné awále adii ádaŋ nhóg ne aníní. Kénzée awē adáó waáb, né alónté mbéndé esyāāl. 9 Mbéndé édé nén bán, "Mod eekábé asón á ndáb e e'wōŋgé. Mod eewúé mod, mod eechibé. Mod eesíídé chōm é mod." Echén mbéndé ne échíníí esyāāl chōó éládné boŋ ébé mbéndé póg. Ene mbéndé edii nén bán, "Dāŋ mwānyon ngáne édáá echoŋ yāl." 10 Nzé mod adáó mwānyan eébélēé mó mbéb. Né-ōó, edāŋge élónte mbéndé esyāāl.

11 Ngáne nyébíí-'ε nén bán pōndé emaa ape eché nyétāŋgéné akábned, nyétāŋgéné akábned, áyāle pōndé e e'sooson eche syáné edé benben tómaa ngáne énsēbēē abé áde dédúbpé Krístā dúbpen. 12 Ehintén emáá ape, bin é'kwógé asáa. Né-ōó, déte de mbeltéd mé mbéb níme débélé'áa.

Déwáa bwēm é' nzum áwan nzum e e'nyínen bé ekíde. ¹³ Déwále abé á bwám néε bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde. Nyéékāg á ngande éche bad bémwākē mím boŋ mékōbē bó, nyéekábé mesón. Nyéébēlē-ε e'tonǵé é' mekan. Nyéésenlé', nyéebāg-ke kónjí. ¹⁴ Boŋ nyéwōŋ abé áde Sǵngú Yesu Krístā. Nyéebāgē mekan mé esí mé ekob é yǎl etál, nyéébēlē ngáne échēn ekob é yǎl éche ébēlte nyé mbéb éhedeé aá nyébel.

14

Mod eekáádté waáb

¹ Nyékobe bad ábe ádab adúbe déewúú'é áte. Nyéēpēntān-ne tǵngene mam míme bēwémténé nēn bán bétǵngéné abel, ké'ε bēetǵngeneé abel. ² Adúbe áde donǵe á bad ábágé bó etál ádyé kéchéé boŋ bad ábe adúbe déewúú'é áte, bēedyākē donǵe á bwēm. ³ Bad ábe bedyāg kéchéé bēēnyīnē bad ábe bēedyāg donǵe á bwēm nkōŋtéd. Bad ábe bó-ε bēedyāg donǵe á bwēm bēekāádtē bad ábe bedyāg kéchéé áyāle bó moosyáál békóbnédé ne Dyōb. ⁴ Nzé-módé édíí ákáad mbaledε a mod ampée? Eche Sǵŋ chēn chōó etǵngéné ahób aá dyam áde ábélé áde bwám ké'ε déesaá bwám. Boŋ Sǵngwéé eche ngíne éwōŋgēn ane mbaledε ábel dyam á bwám. ⁵ Bad behóg bétédé donǵe dé e'pun bán áde etógnén tómaa ábíníí e'pun. Bad behóg-ke bétédé nēn bán e'pun é'syā́l é'díí nyaa póg. Mod-té átéd nēn aá kéchéé éche mówémténé, etǵngéné ne mó. ⁶ Bad ábe bétédé bán epun ehóg édé etógnén tómaa ábíníí e'pun, bébele nē ábe Sǵngwéé edúbé. Bad ábe bó-ε ámpē bedyāg kéchéé, bōmpē bébele nē ábe Sǵngwéé edúbé áyāle béságnan Dyōb áyāl e ene ndyééd. Bad ábe bó-ε bēedyāg donǵe á bwēm, bōmpē bébele nē ábe Sǵngwéé edúbé, béságnan-ne Dyōb. ⁷ Syánē modmod eésaa á alongé ne mó mwēn, modmod eewág-kaá ne mó mwēn. ⁸ Nzé dedé á alongé, né dedé á alongé ábel ngáne Sǵngwéé áhedeé. Nzé dewédé-ε né dewédé áwóged Sǵngwéé menyīnge. Né-óó, ken dedé á alongé, ké'ε dewédé, á mekáá míme Sǵngwéé dōó dédíí. ⁹ Nzom echē ekáá boŋ Krístā awé, ápuū-ε, abé á alongé, edíí ábel boŋ ábē Sǵngwéé awé bad ábe bēwédé ne ábe bédé á alongé. ¹⁰ Cheé-ō ékás boŋ eekáádtē mwānyonǵ? Ké'ε, cheé ékás boŋ ényīnē' mwānyonǵ nkōŋtéd? Ebíí nēn wéé syánē moosyáál deétyēēm á nkáásé á'sō é' Dyōb. ¹¹ Eténlédé á kálag e Dyōb bán,
 “Dyōb áhóbé aá, ngáne nídíí á alongé,
 moosyáál atǵngéné me mebóbōŋ abwóge,
 moosyáál ákēnē-ε me aá me-εé ndé Dyōb.”
¹² Né-óó, syánē mod téé deétyēēm á'sō é' Dyōb, áláa mó chōm té eche débélé.

Mod eébelté mwānyan mbéb

¹³ Né-óó, syánē modmod eekáádté waáb, boŋ pen mod téé ámad áwē nlém-té aá móǵtǵngeneé dyam ábel mbéd áde débēl boŋ mwānyan ákōd ekuu káa ahún á mbéb-te. ¹⁴ Abé áde nídíí mod nhóg ne Sǵngú Yesu, ábélé nkoó abíí nēn mēé ndyééd ké póg eésaa echē eesaa á'sō é' Dyōb. Boŋ nzé mod adúbpé aá ndyééd edé echē eesaa á'sō é' Dyōb, eedyāg chō. ¹⁵ Nzé edyāg chōm ké éhéé boŋ nē ábele' mwānyonǵ aníníí ebébtéd, né weewánlneé mwānyonǵ edǵnge. Weémwāg-se chōm éche édyāgkē ebébed alongé áde mod awé Krístā áwédé áwé nló. ¹⁶ Weémwāg-se kunze eche éwóó néε mod awe adúbe áwúú áte, ébēl mod ábel mbéb, ábel boŋ bad behōbē' we mekan mé mbéb áyāl. ¹⁷ Saké adyé á ndyééd

ne amwé á mĩm dǎǎ ádé etógnén á nkamlɛn ní Dyǒb. Mekan míme médé etógnén médii áwónj ábé áde átǎngéné á'sǒ é' Dyǒb, ábé nsanj ne ábé menyinje míme níhúú ne Edǎǎdǎj éche Esáá. ¹⁸ Kénzée awé abenle Krístǎ nê, akobnad á'sǒ é' Dyǒb, bad ámpé bēbélé bēhób bán abele dyaam á bwām.

¹⁹ Né-ǎǎ syánē déwēd yǎl áte débēle mekan míme mépɛɛne nsanj, ne míme méwǒngan syánē áwēd nhóg ne aníníí áte. ²⁰ Ehób é ndyééd éebélé-se nyēbēbéd nsón míme Dyǒb ábélé. Ndyééd ésyāǎl esáá á'sǒ é' Dyǒb. Boj édé awusé ádyé kéchéé eche ébǎl boj mod ampée ákwe. ²¹ Ebóó mod eébéle' chǒm éche éhɛle-se ébēl boj mwǎnyanj ákǎd ekuu. Ken ádyé nyam-e, ké'ɛ ámwé mĩm, ké'ɛ ádyé kéchéé émpɛe. ²² Kéchéé éche édúbpé tǎngene nímmén mekan, édií áfinté e nyé Dyǒb. Nnam ne mod awé abíí áá mǎǎbɛléé dyaam áde ádé mbéb tǎngene dyaam áde ámáá alúmed áá ábób. ²³ Boj kénzée awé nlém níkǎgladté á abum nén áá mǎǎtǎngeneé nyaa e ndyééd póg adyé boj átim chǒ adyé, né Dyǒb déhǎb áá abelé mbéb áyǎle eébéndɛé áde adúbe ábel chǒm éche átǎngéné abel. Nzé mod abelé dyaam áde nlém níkǎgladté mó á abum áá átǎngéné káa déetǎngeneé, né abelé mbéb.

15

Awoged bad menyinje, saké éched yǎl

¹ Syánē awe adúbe áwúú áte, detǎngéné néé déwǒngéné bad ábe adúbe déewúú'é áte. Deébéle mekan dásǎ nyaa eché ebǒɛnéde syánē bēn. ² Syánē mod téé átǎngéné néé ábéléé mam nyaa eché ewógte mwǎnyanj menyinje, áwéd mó adúbe áte. ³ Ké Krístǎ mwēn eébéle'áá mam dásǎ nyaa eché ewógte' mwēn menyinje. Boj abelé'áá ngáne éténlédé á kálag e Dyǒb nén bán “Nzyǎj ésyāǎl éche bad bésyáá'áá wɛ, étímnédé mɛ.” ⁴ Mam mésyāǎl míme bēntenlé á kálag e Dyǒb se' bǎǎd, bēntel mó áyǎged syánē. Nê démbɛ ábel déwǒn e'lyág bé nlém ábe é'húú ne eyale é Dyǒb éche ébele boj déwesán, éwēde-'ɛ syánē nlém á abum. ⁵ Nkǎnne nén mɛé Dyǒb áde ábele boj déwesán, áde áwēde-'ɛ syánē nlém á abum, ábel nyébê á nchemtɛn ne nhóg ne aníníí ngáne nyéhídeé Yesu Krístǎ, ⁶ ábel boj nlatén míme nyédíí níbel nyébê nsǎl nhóg áken Dyǒb, Sáá awé awéd Sǎngú Yesu Krístǎ.

Nyékob nhóg ne anintí

⁷ Né-ǎǎ nyékob nhóg ne aníníí melemlɛm ngáne Krístǎ ákóbé nyé ábel boj bad békene Dyǒb. ⁸ Nlǎnge nyé nén mɛé Krístǎ atimé mbǎledɛ a bad bé Israel, ábel boj álóned akag áde Dyǒb démbɛé betaa. Nê dénlúmédte nén bán Dyǒb ákale mbále. ⁹ Ampɛ-'ɛ ábel boj bad ábe béesɛ bad bé Israel, bēbe Dyǒb mekenag áyǎle ngǎl eche awógé bǎ. Né-'áá éténlédé á kálag e Dyǒb nén bán, “Né-ǎǎ mǛkɛn wɛ áfinté e bad ábe béesɛ bad bé Israel, mǛkɛn-ne nkǎngé áken ádonj dín.”

¹⁰ Eténlédé ámpɛ nén bán,

“Nyé bad ábe nyéesɛ bad bé Israel, nyéwógen bad bé Dyǒb menyinje.”

¹¹ Eténlédé-'ɛ ámpɛ bán,

“Nyé bad ábe nyéesɛ bad bé Israel, nyékene' Dyǒb, bad bé nkǎnsé bésyāǎl-le békene mó.”

¹² Nkal é dǎǎdǎj Yesayaa mǎmpɛ ahóbé ngáne éténlédé bán, “Mod ábid á nchyaátén míme Jese

awě äpě äkamlen bad ábe béesě bad bé Israel.

Awě-'aá bad ábe béesě bad bé Israel bésummé nlém."

¹³ Nkánne nén meé, Dyöb áde ábage' e'lyóg bé nlém ábel nyélón ne menyinje méšyāl nyébé-'e nsan áyāle adúbe áde nyédúbpé. Nê déběl ngíne e Edáádaj éche Esáá éběl áden adúbe dékwogé' akwog ne akwog.

Nzom echë ekáá boj Paale átelé' enén kálag

¹⁴ A-baányaj, mmén mbíí bwám nén meé nyé bën nyêwóó nlém ní bwám ábel mam míme Dyöb áhedéé aá nyébel, nyésónténé-'e mam bwám, nyékwognéd-te áyáged nhóg ne aníníí. ¹⁵ Boj kénê, donje á mekan áde áde nténlé nyé á kálag-té wén. Ntelé mó, ákamtén nyé nímén mekan méšyāl ésebán mbáá' dyamdyam. Nsimé míme Dyöb ábágé me móó níbéle boj ítelé nímén mekan. ¹⁶ Dyöb ábágé me nímé nsimé ábe mbaledé awe Yesu Krístæ, ákale bad ábe béesě bad bé Israel nkalanj ní bwám. Mbele nímén nsón née prise ákal nkalanj ní bwám míme ríhuú ne Dyöb, ábel nén bad ábe béesě bad bé Israel bébé mende míme níbágé boj mékobnéd á'só é' Dyöb. Dyöb dékob bó áyāle Edáádaj éche Esáá ébéle básáá á'só é' Dyöb. ¹⁷ Né-öö, ngáne rídíí ne Yesu Krístæ, nwóó nzom ákum ekáá á tâl áyāle nsón míme níbenléé Dyöb. ¹⁸ Méehēlē-se nhób dyamdyam démpēe éetóméé áhób tângene nsón míme Krístæ ábéle boj ríhel ábel, ábel bad ábe béesě bad bé Israel bébele ngáne Dyöb áhedéé aá bébel. Mekan míme ríhóbé ne míme níbéle móó médé mekan míme betáŋgéné áhób míme betáŋgéné-'e ábel. ¹⁹ Membél nímé mam á ngíne e e'chemléd ne menyáké, ne á ngíne e Edáádaj é Dyöb. Nén dëmběl menkál Nkalanj ní Bwám míme Krístæ bwám ngáne ríkágé'áá bootya á Jerusalem äpe á mbwóg e Ilirikum. ²⁰ Nkénwōj nlém ákal Nkalanj ní Bwám mebwóg míme modmod éépēdēē mbéd átúb dīn áde Krístæ. Membel nê ábel boj meékāg wéé mod ampée ámaa nsón abooted. ²¹ Nén áde ngáne éténléde á kálag e Dyöb nén bán,

“Bad ábe béewógé née béhóbé áyāl eché, bényīn,
ábe bó-'e béewōgē áyāl eché mbéd, básōŋtēn.”

Paale abelé ntií áke á dyad á Roma

²² Mmén meke míme ríkágé'áá móó mékáá boj meéhēlē ape áwēn. ²³ Boj bōob, ngáne nímádé nsón échéŋ ped é mbwóg, nwóó nlém áte bwám bwam äpe áwēn, ngáne ríkénwōŋgē mwě ne mwě. ²⁴ Měbwě áwēn nzé nkag á alonj á Spen. Nwóó mewēmtén meé mēnyīn nyé nzé nkag, meé nyéewōŋgēn-ne me áke áwed. Boj pen, mēdyéé ne nyé mwāmpīn, dehódéd nhóg ne aníníí nlém, boj ríkag. ²⁵ Boj bōob, ndé á nzii áke á Jerusalem áke déwōŋgen bad bé Dyöb ábe bédé áwed. ²⁶ Bad bé Krísto ábe bédé á mbwóg e Masedonia ne á mbwóg e Akaya bényíne nén bán ébōj bán belad mōné bélóme betóótōkē bé bad ábe bédé áfinté e bad bé Dyöb ábe bédé á Jerusalem. ²⁷ Bényíne nén bán ébóó bébel nê, bán betáŋgéné bó áwōŋgen. Ngáne édíí bán nnam míme Dyöb ábágé bad bé Israel, bébenlad mó ne bad ábe béesě bad bé Israel, ébóó bán bad ábe béesě bad bé Israel bómpē béwōŋgen bad bé Israel bwēm nēngáne medyé, mōné ne mbóté. ²⁸ Nzé nímádé nímén nsón á Jerusalem, áde nímáá bó mōné ábe míme beládté bó, méhidé áke á alonj á Spen. Ene pónde dá-'aá métyēēmmé ányīn nyé. ²⁹ Mbíí-'e meé nzé mpedé, échém epe ébél nyéékūd nnam míme Krístæ míme ríloné mbon.

³⁰ A-bänned, á dñn áde Sǎngú Yesu Krístæ, ne áyāle edǎnge éche éhúú ne échē Edǎdǎj, ncháa nyé nén mēé syānē délad mekáá déwēd mē akánned nén bán Dyōb áwōngēn mē. ³¹ Nyékánne nén bán Dyōb áñon mē ábel nén bad ábe béédúbpe Krístæ béebelé mē dyam dé mbé b kē ahóg nzé ndé á Judeya. Nyékánne-'é nén bán mōné míme mékiinédté betóótókē bé bad áfínté e bad bé Dyōb á Jerusalem, békob mós. ³² Ambīd enē dōó mépēé áwēn ne menyīnge, nzé Dyōb áhede aá ébê áned, ábel bonj ríkóme áte nzé ndé ne nyé. ³³ Dyōb dé nsanj ábê ne nyé moosyáál. Ebê nê.

16

Paale alómmé baab melentēn

¹ Ndáá mēé nyébíi bán awe syānē mwǎnyanj a mmwaád Fibii, awě awōngan ábel nsón á mwembé míme ndé á dyad á Senkria, abele nsón mí bwām. ² Nzé apedé áwēn nyékob mós nken á dñn á Sǎngú ngáne bad bé Dyōb bétǎngéné abel. Nyébe-'é mós nwōngēn kē ríhée míme áhédné nyé. Nyébíi bán mómpē akéwōngēn ekud é bad, awōngēn-ne mē ámpē.

³ Nyélted mē Priskaa bós nchóm Akwilaa ábe syáábōó sébelé' nsón míme Yesu Krístæ. ⁴ Bēnkwentén awé á nló nímēm. Nsǎgnan bós. Saá-kaá mwēmpen nsǎgnan bós, bonj kǎǎne mwembé míme bad ábe béesǎ bad bé Israel nisyāál, bómpe bésǎgnan bós. ⁵ Nyélted mē kǎǎne bad bé mwembé míme míbome' áwab ndáb.

Nyélted mē awem nsón-a-nlém, Epanetuse, adii mod awé abédé mod a'só ádúbe Krístæ á mbwóg e Esia. ⁶ Nyélted mē Maria, akébel nsón bwāmbwam áfínté echēn. ⁷ Nyélted mē kǎǎne Andronikuse bós Junia, ábe syáábōó sédé bad bé Israel, bémbe-'é á mbwóg ne mē. Bébyééné bwām áfínté e bembapēé bé nlómag, béndúbē-'é Krístæ bonj médúbē.

⁸ Nyélted mē Amplatuse, adii mod awé adé awem nsón-a-nlém awé ndáá á dñn á Sǎngú. ⁹ Nyélted mē kǎǎne Ubanuse awé syáábōó sébenle' Krístæ nsón. Nyélted mē kǎǎne Stakise, awem nsón-a-nlém. ¹⁰ Nyélted mē Apelēse, awé míme mbeltéd mí bwām rinyinnédé nén bán ríkóbnédé ne Krístæ. Nyélted mē kǎǎne bad bé abum á ndáb áde Aristobuluse. ¹¹ Nyélted mē Herodyone, awé adé awem mwǎnyanj a Israel. Bad ábe bédé abum á ndáb áde Nasisuse ábe bédúbpé Krístæ, nyélted mē bós á dñn á Sǎngú. ¹² Nyélted mē Trifane bós Trifosa, bebaád ábe bébenle' Sǎngwéé nsón. Nyélted mē Pesisē awem nsón-a-nlém, awé akébel nsón bwāmbwam á dñn áde Sǎngwéé. ¹³ Nyélted mē Rufuse, awé Sǎngwéé ápwédé ábele mós. Nyélted mē kǎǎne nyaá, atédé mē nēe awe mwān. ¹⁴ Nyélted mē Asinkrituse, Flegone, Hemese, Patrobese, Hemese, bänned bé Krísto ábe bósábōó bēbome'. ¹⁵ Nyélted mē Filologuse bós Julia. Nyélted-te mē bänned bé Krísto bé baachóm, Olimpase bós Neriusē ne mwǎnyanj a mmwaád ne bad bé Dyōb bésyāál ábe bédé ne bós.

¹⁶ Nyéhê nhóg ne aníní tál ne edǎnge é Krístæ. Mwembé nisyāál rílómmé nyé melentēn.

Nlyágtén mé asóg

¹⁷ A-baányanj, ncháa nyé mē-éé nyétéd pónde ne bad ábe bēpēene' nkabén áfínté echēn, ábe bēpante bad nzii. Bényágte nyé ayáge áde ápentan ayáge áde nyénsēbēē ayáge. Nyéehídé ábē bad. ¹⁸ Nyéehídé bós áyāle saké awed Sǎngú Krístæ bébenléé bonj pen mam míme mébōngédé bēn mós bébeléé. Bényinte' nsál áte, béhóbē-'é mekan áted bad ábe béēsōntān bwām nlém á abum. ¹⁹ Bad bésyāál bēwógé nyaa eche

nyésúmé mekuu áhíd nkalaŋ ní bwám. Né-ṣó, mbééne nyé menyinje. Boŋ nheɗe nén meé nyébií ábel mekan mé bwám, níhedé-’ε nén meé nyéebié’ dyamdyam tãŋgene abel dé mbéb. ²⁰ Dyöb dé nsaŋ ákwógé Satane ahinten áwēn ekuu-sé. Nsimé nime awed Sãŋgwéé, Yesu Krístæ níbê ne nyé.

²¹ Timotiε awé súmō sébele nsón, alómmé nyé melenten. Lusioσε, Jasene, ne Sosipataa, bãnned bé Israel bómpē bélómmé nyé melenten. ²² Me, Tetiuse awē ntenle’ Paale enén kálag, mémpē nlómmé’ nyé melenten néε awen mwãnyan a Krísto. ²³ Gayose alómmé nyé melenten. Awe ndáb dṵṵ sédíí, áhed-taá mwembé níbomeé. Erastuse, nkoó-mōné a dyad, ne Kwatusε, awed mwãnyan bómpē bélénté nyé. *

Mekáne mé asóg

²⁵ Syánē débe Dyöb ehúme áyāle nén áwóó ngine áwéd nyé adúbe áte. Nê dṵ-’aá ménlāā’é nyé áde níkanlé nyé Nkalaŋ ní Bwám tãŋgene Yesu Krístæ. Mmē nkalaŋ nídií mbále echē Dyöb dēnkoó’é se etún, ekēnlúmedté bad. ²⁶ Boŋ bṵṵb alúmté syánē. Abídté mó áwed bṵṵb ne mekan nime bekal bé’dáádəŋ bēntenlé á kálag e Dyöb. Abelé nê ábel boŋ bad bé meloŋ mésyāāl bēwógne mó. Nén ábénlédé ngáne Dyöb dénhābpē aá ébenléd. Mó adé á ngíndé ne á ngíndé. ²⁷ Dyöb dēmpen dṵṵ áwóó debyéé ásyāāl. Débe mó mekenag áyāle chōm éche Yesu Krístæ ábélé, á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.†

* **16:23** Doŋge á kálag dé’só ábádé nchoo 24: Nê, nsimé nime awed Sãŋgú Yesu Krístæ níbê ne nyé baasyāāl. Ebê nê. Kálag émpēé ébádé nímén nchoo ámbíd e nchoo 27. † **16:27** Doŋge á kálag áwóó nchoo 25-27 hén ne ámbíd e nchoo 14.23; émpēé éwóó mó ámbíd e nímén nchoo mwēmpen 14.23; doŋge áwóó mó ámbíd e nchoo 15.33.

Kálag e'só echë Paale áténlé Baá Kōrinto Ndibned ní kálag

Kálag e'só eche Paale átélé, bad bé Krīsto ábe bédé á mwembé ní Kōrinto b́o ánteléé ch́o. Paale átélé enén kálag t̃ngene ndutul éche bad bé mwembé békúdáá á alongé ádab, békudé-'e ndutul t̃ngene ádab adúbe. Póndé echë Paale átélé enén kálag, dyad á Kōrinto d́o ábédé nló ní dyad á mbwóg e Akaya á póndé e nkamlen e bad bé Roma. Adé dyad démbyēēn bwámbwam áyāl e mekan nēngáne nyongé echë etómnádtáá áwed, mekan mé mbwóg nímāb bémbēēn mó kúmbe, abel dé mekan mé mbinde déntōm áte áwed, b́eb́enlé'áá-'e myōb híin.

Mekan míme Paale ákóo awéd áte médii nkabén ne mbinde e mekan éche édé á mwembé-te. Ahóbe káōhne t̃ngene nyaa echë bad b́enōné e'wóngé, nlém míme bad b́étāngéné awōh átiú ké dyam ábóo káa déeboó'e, nyaa echë Edósdāh éche Esáá ébageé bad nde ne t̃ngene mpuu. Akóo alúmed áte ch́ōm éche nkalanj ní bwám níhóbeé t̃ngene nímén mekan.

A eped dyōm ne é'láán Paale ahóbe t̃ngene edānge. Echë eped ch́o-'áá bad b́etómténé abii átiúnté e enén kálag esyāal.

Nkabté d ní kálag

Ndibned 1.1-9

Nkabén míme níde a mwembé-te 1.10-4.21

Mekan mé mbinde ne alongé á túmbé 5.1-7.40

Mb́eltéd ní Bad bé Krīsto ne bad ábe b́eédúbpe Krīstā 8.1-11.1

Alongé á mwembé ne abele á Dyōb 11.2-14.40

Mpuu míme Krīstā ne ní bad bé Krīsto 15.1-58

Nde eche b́eládté bad bé Krīsto b́e Jerusalem 16.1-4

Mekan míme ménōne bad b́en ne nsógtēn 16.5-24

¹ Me Paale, awë Dyōb ápwédé ábe mbapee a nlómag awë Yesu Krīstā ngáne Yesu Krīstā apwédé me ábe awë mbapee ngáne Dyōb déntī'í, me ne Sostene, awe syánē mwānyāh, séē sēténlé nyé enén kálag. ² Mwembé ní bad bé Dyōb ábe bédé á dyad á Kōrinto, nyēē nítenléé enén kálag. Dyōb áchénlé nyé ábe ábē bad ábe b́esáá. Asánté-'e nyé abé áde nyédíí ne Yesu Krīstā. Melemlem nē d́o ápwédé bad b́empēe ábe bédé h́ōm-téé, ábe b́ebenlad d́in áde awe syánē Sāngwéé, Yesu Krīstā. Adii awab Sāngwéé, abé-'e awe syánē. ³ Nsimé ne nsāh míme níhúú ne Dyōb, Titéé awéd ne míme Sāngú Yesu Krīstā, níbē ne nyé.

*Paale aságnan Dyōb áyāl e
mwembé ní Kōrinto*

⁴ Nságnan Dyōb póndé téé áyāl echēn, áyāle nsimé míme ábágé nyé mbwiined ne Yesu Krīstā. ⁵ Abé áde nyédíí mod nhóg ne Yesu Krīstā ábélé Dyōb ábágé nyé ch́ōm esyāal nyaa echë elóné mbon. Abelé nyékale nímē nkalanj nyaa eche ehēdnad, nyēsōjténé-'e mam mésyāal bwám t̃ngene nímē mekan. ⁶ Nén alúmtē bán nkalanj t̃ngene Yesu Krīstā míme sékánlé nyé níkóo nyé asól á nlém-té. ⁷ Né-ōó, nyéetógéé nde ké póg ábele Dyōb, ngáne nyésinēé póndé eche Sāngú Yesu Krīstā alúmēdtē yāl. ⁸ Sāngú Yesu Krīstā mwēn-ēé áb́el adúbe áwúú nyé áte káōhne á asóg dé nkōjsé ábel nén á epun éche ápéé ákáad bad, bad b́eéhōbē bán dyam dé

mbéb ké ahóg adé ade nyébélé. ⁹ Dyöb ábele' ngáne áhóbé aá móðbël, mó apwədə-'ε nyé ábé mod nhóg ne awe Mwän, Yesu Krístæ.

*Paale aá nkabén méebāg
átínté e bad bé Dyöb*

¹⁰ A-baányan, ncháa' nyé á ðin áde Sánjú Yesu Krístæ nén meé, nyé moosyál nyépe á nchemten áyāl e kéchéé éche nyéhóbé ábel bon nkabén méebāg átínté echên. Bon pen nyébê mod nhóg á mewemten ne áyāl e kéchéé éche nyéhóbé bán nyébele'. ¹¹ A-baányan, nhóbe nén áyāle bad ábe Kloo bélāngé me bán nyé bën ne bën nyésenle'. ¹² Chöm éche ríhóbéé édíi nén, átínté echên, baahóg béhóbé' bán "Ndíi mod awé ahíde ayáge áde Paale", donje bán, "Ndíi mod awé ahíde ayáge áde Apolose", ábiníi bán, "Nhíde ayáge áde Petro", bémpēe-'ε bán "Ndíi mod awé ahíde ayáge áde Krístæ." ¹³ Nédē nyéhede ahób bán Krístæ akābné áte-yε? Me Paale-εé bēmboméé á awög á nló nímēn'ε? Ké'ε á ðin áðēm, me Paale, dóo bēndusénné nyé? ¹⁴ Nságnan Dyöb nén meé menkēndusénné nyé modmod éetóméé Krispuse bó Gayos. ¹⁵ Né-óó, nyé modmod nyééhēlēē se nyéhób bán nyékudé edusen á ðin áðēm. ¹⁶ (Mendusén kóñne abum á ndáb áde Stefanuse. Méekāmtānnē pen me ndüséné mod ampée.) ¹⁷ Krístæ enkēnlómmé me ádusen bad. Bon pen anlóm me ákal nkalan ní bwām, menkāl-le mó ésebán mbenlad e'yale ábe é'lúmte debyéé á moonyon. Nzé mbenléd e'yale ábe é'lúmte debyéé á moonyon né nkalan tñgene kwééd eche Yesue áwédé á awög, méebāá dyamdyam.

Paale aá Krístæ adli ngíne ne debyéé á Dyöb

¹⁸ Dyam áde ríhóbéé ádíi nén, nkalan tñgene kwééd eche Krístæ áwédé á awög rídii chöm éche édé eyókél wée bad ábe béké á dü á muú. Bon ne syánē bad ábe béküd e'sooson, nímē nkalan rídii ngíne e Dyöb. ¹⁹ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb áhóbé aá, "Mēbel debyéé áde bad ábe bēwēmtan bán bēwóó debyéé ányinnēd nén déesaá dyamdyam, mēlūmēd-te nén meé bad ábe bēwēmtan bán bēbíi dyam, bēēbíi'ε dyamdyam."

²⁰ Né-óó, élúmté nén bán mod a debyéé eesaá dyamdyam, meléede a mbéndé á bad bé Israel eesaá dyamdyam. Bad ábe bélānge bad mekan ne debyéé enén pónde béesaá dyamdyam. Dyöb álúmté aá debyéé dé nkōnsé ádíi eyókél ngên.

²¹ Ngáne édíi bán Dyöb ábēnlédé áde debyéé ábel bon bad bé nkōnsé béebenlād ádab debyéé ábíi mó, mó Dyöb amaá atii aá móssōñ alongé á bad ngáne bédúbpē nkalan nímē sékaleé tñgene Krístæ. Kénée bad ábe bēēbíi Dyöb bétédé nén bán póle e e'yókél é' bad chóó sékaleé. ²² Bad bé Israel bédæ bán bényín e'chemléd é' menyáké bon bédúbē, bad bé Grikia-'ε béhede debyéé áde áchábé ámín. ²³ Bon sé pen, sékale nén bán Krístæ, Ane-awē-Béwógté, anwé á awög. Ne bad bé Israel, nímē nkalan rídii dyam áde bēnkēndāngé awóg ne awóg ðēn, ne bad ábe bó-'ε béesē bad bé Israel, nímē nkalan rídii eyókél ngên. ²⁴ Bon Dyöb áchēnlé donje á bad ábé ábē bad. Bó donje á bad bédii bad bé Israel, ábiníi-'ε bad bé Grikia. Ne ábēn bad nímē nkalan nímē sékaleé rídii Krístæ, mó adé ngíne e Dyöb, mó-'aá adé debyéé á Dyöb. ²⁵ Chöm éche ényínnad nēe eyókél é Dyöb étómé debyéé á moonyon. Eche chó-'ε ényínnad nēe ewōmwōm é Dyöb, étómé ngíne e moonyon.

²⁶ A-baányan, nyékamten nyaa é bad éche nyébédé á pónde eche Dyöb áchénlé nyé ábē ábē bad. Bad bé nkõjsé bényin nyé nguse é bad née bad ábe béwóó debyéé. Nyé nguse é bad nyébédé benkamlene. Nyé nguse é bad nyembíd á túmbé é benkamlene. ²⁷ Boñ Dyöb ápwédé bad ábe bad bé nkõjsé béntedtē née e'yókél é' bad. Abelé nê ákwáged bad ábe béchágé yál á nkõjsé-te nén bán béwóó debyéé. Dyöb dēmpwēd-te bad ábe nkõjsé ményinnē née bad ábe béesē etógnén. Ambel nê ákwáged benkamlene. ²⁸ Dyöb dēmpwēd bad ábe bad bé nkõjsé bényinnē bán bédé nkóñté, ápwēd ábe bényinnē bán béesaá dyamdyam, bad ábe bényinnē bán béesaá dyam dé abelen. Dyöb dēmbel nê álúmed nén aá mam míme bad bé nkõjsé bényiné bán méde etógnén, méesaá chõmchõm. ²⁹ Ambēl nê ábel boñ modmod eékümē' ekáá á tâl á'só é' Dyöb. ³⁰ Chõm éche ábénlé nyé chóó ekáá boñ nyébé mod nhóg ne Yesu Krístæ. Mekan míme Yesu Krístæ ámbenlé, ne syánē, debíi bán ádíi debyéé á Dyöb. Nédē, Yesu Krístæ mó abelé boñ syánē débélé mekan míme métáñgéné, debé bad ábe básáá, mó-'aá akõdté syánē á mbéb-te. ³¹ Né-çó, éténlédé á kálag e Dyöb nén bán "Kénzée awē akume ekáá á tâl, ákume' ekáá á tâl dásó áyāle dyam áde Sāngwée ábénlé mó."

2

Paale abēnlédé ngine e Dyöb ákal nkalan tñgene kwéed eche Yesu

¹ A-baányan, áde nípédé áwēn ákale nyé nkalan míme rñhóbe mam tñgene Dyöb,* meébenlád-taá e'yale é'mbáá ké'ε debyéé ámbáá. ² Membel nén áyāle áde mbédé átíntē echēn memmád á nlém-tē nén mēé méebenlé dyam démpēe éetómēé ákal nkalan tñgene Yesu Krístæ ne kwéed echē áwédé á awõg. ³ Ade mbédé ne nyé menkēnkwoñédté mmēn ábel nsón, mbwõg mbédé me áte, nlém rñhūnē-'ε me á abum. ⁴ Ade n'yágté'áá nyé, rñkanlé-'ε nyé, póle echē rñlāngé'áá nyé eebédeé póle echē etéde bad nlém á abum echē edé debyéé ámbáá áte. Meékanle'áá-'ε nyé ne debyéé ámbáá ábel nén nyédúbe chõm éche rñlāngéé nyé. Boñ pen áde rñkanlé'áá nyé nkalan rí Dyöb, mekan míme rñhóbé'áá melúmté'áá bán ngine e Edaðañ e Dyöb edé áwēd-te. ⁵ Meéhe de'áá mēé nyédúbe nkalan rí Dyöb áyāle mod ábēnlédé debyéé ámbáá ákale nyé mó. Boñ nhedáá mēé nyédúbe míme nkalan ngáne Dyöb dēn ábēnlédé eche ngine ábel nyédúbe.

Debyéé áde dhúu ne Dyöb

⁶ Kénē-'ε ámpē, nzé séde ne bad ábe bémáá awúu áte á adúbe-tē, sébelé sébenlád debyéé nzé sékanle bó póle. Adé debyéé pen déebāgkē debyéé áde mod a nkõjsé ábenlادتé. Déesaá-'áa debyéé áde ké benkamlene bé nkõjsé bé' chíi bébenlادتé. Abē benkamlene bédíi bad ábe rímab nkamlen mébēē á esõñ é pondé. ⁷ Debyéé áde sébenlادتé ádíi debyéé áde Dyöb ábágé sé. Sékale ntíi rí kun míme Dyöb ábēnlédé áde debyéé ábel. Ngen e'só Dyöb dénkēnlúmédté modmod mímén ntíi áte. Mmén ntíi míme Dyöb átíídé ahóbé áá syánē ámpē dēbē áse e éche ehúmé á pónde echē ehúé'. Dyöb déntíi áá móõbelé syánē nē se áde éehāgēē nkõjsé. ⁸ Nkamlene a nkõjsé ké nhóg enkēnsõñténné ádén debyéé á Dyöb. Áyāle nzé bénsõñtēn chõm éche Dyöb ábeláá, né bēnkēnwúú'ε Sāngwée a edubé

* **2:1** Mam tñgene Dyöb; donje á kálag dé'só áwóó: mam tñgene mekan mé e'koñédé mé Dyöb.

abome áde bemboméeé mós á awɔg. ⁹ Bon̄ kénê-’ε ámpē, éténlédé á kálag e Dyõb nén bán,

“Mam níme Dyõb ábõhséné ábele ábē bad ábe bédás mós, médii mam níme modmod éenyinēē mbéd,

nímē modmod éewõgēē mbéd,

níme modmod éekāmtēnē-’áá áwe nlém-tē mbéd.”

¹⁰ Mmén mekan mós Dyõb álúmté syánē. Echē edáádəŋ chós ánlõmmē álúmed syánē nímén mekan. Edáádəŋ éñone mekan mésyāā́l áte, ébíi-’ε mekan mésyāā́l, káəŋne mekan mé Dyõb níme mod éehelée-se awámsén asõŋten. ¹¹ Modmod eebýéé’ é mewēmtēn mé mod ampée. Edáádəŋ éche édé mod áte chós ébyéé’ nímē mewēmtēn. Melemlem nê dós modmod éebii’ é mewēmtēn mé Dyõb, étõmēé Edáádəŋ é Dyõb. ¹² Edáádəŋ éche syánē déwóó éhúú ne Dyõb. Deewóó’ é edáádəŋ é nkõhsé. Dyõb ábágé syánē échēn Edáádəŋ ábel désõŋten mam mésyāā́l níme ábééné syánē nímē nsimé.

¹³ Né-ɔɔ, séebēnládtē e’yale ábe moonyõŋ ábenládtē áde debýéé áyáged bad. Bon̄ sébenlad e’yale ábe Edáádəŋ é Dyõb élyágtēé sé áhób. Sébenlad e’yale ábe Edáádəŋ élan̄gēé sé t̄ŋgene nímē mekan. ¹⁴ Mod awē eewóó Edáádəŋ é Dyõb áte eedúbpréé mekan níme Edáádəŋ é Dyõb élan̄gēé bad áyāle anyíne mós eyókél. Eéhēlēē-’ε mós asõŋten áyāle Edáádəŋ éche Esáá chēmpēn chós éwõŋgan bad ádol mekan mé Dyõb áte bwām. ¹⁵ Mod awē awóó Edáádəŋ áte ádol mekan mésyāā́l áte bwām. Bon̄ modmod eéhēlēē-se asõŋtén mewēmtēn níme ane mod. ¹⁶ Edé nén ngáne éténlédé á kálag e Dyõb nén bán,

“Nzé-módé abii mewēmtēn níme Sán̄gwéé?”

Nzé-módé ahele se aléb-pe mós?”

Bon̄ syánē dewóó mewēmtēn níme Kr̄stəə.

3

Paale áá bembəledε bé Dyõb bós bós moosyāā́l bédii

¹ A-baányan̄ bé Kr̄sto, meéhele’áá sé nláá nyé mekan ngáne n̄lan̄gēé bad ábe adúbe ádāb áwúú áte áyāl e mekan mé Dyõb. Bon̄ n̄lan̄gē’áá nyé mam ngáne n̄lan̄gēé bad ábe béwóó mewēmtēn mé moonyõŋ a ekob. Nyébédé née nkóál, mentéd nyé née bad ábe bēmbóótéd ábē mod nhóg ne Kr̄stəə. ² Abii dós nkóál n̄mwáa’ é, eedyágké ndyééd echē elélé. Né-’áá mē-’ε mēmbóótédte nyé mam níme méelele áte t̄ŋgene nkalan̄ ní Dyõb ayáged. Menkēnyágédte nyé mam níme méwúú áte, áyāle ene pónde nyenkēnkwoḡké ákob mós. Ké bəəb-pe nyéekwõgēē ákob mós. ³ Ayāle nyédii nyéhíde’ mekan mé ekob é yāl, nyéwánlné nhóg ne anínii kónji, nyé bēn ne bēn nyéswan̄tán-ne. Bəəb áde nyédii nyébeleé nímén mekan éelúmtēē bán nyédii nyéhíde échēn esí é mekan mé ekob é yāl-ε? A mbále, nyébeleé née bad ábe béwóó dásō nsõŋten ní moonyõŋ. ⁴ Chõm éche ékás bon̄ r̄hōbē nén édii nén, átíntē echēn bad behóg behóbe bán, “Ndií mod awē ahíde ayáge áde Paale,” ábínii-’ε bán, “Ndií mod awē ahíde ayáge áde Apolose.” Enén ndín e mbéltéd elúmtē’ bán nyéwóó dásō nsõŋten ní moonyõŋ.

⁵ Bəəb-pɔɔ, nzéé Apolose ádíí? Nzéé mē, Paale-’ε r̄díí? Bembəledε bé Dyõb ngēn bós sédíí. Séwõŋgéné nyé ádúbe Kr̄stəə. Sé mod téé abele nsón níme Sán̄gwéé ábágé mós áá ábel. ⁶ Ndií mod awē awéné mbál-e-bù, Apolose-’ε mós adé mod awē asyogé’áá ene mbál mendib áyāl, bon̄ Dyõb

dóo dëmbël boŋ mbál níkwoge' saké sé. ⁷ Né-òó, mod awě awéné ne mod awě asyógé mendíb b́ modmod béesaá etógnén. Mod awě adé etógnén adii Dyòb. Ḿ abele boŋ mbál níkwoge'. ⁸ Mod awě awéné ne mod awě asyógé mendíb bébèleé nsón nhóg, Dyòb désābē-ε bó mod téé nchoo ne nsón míme ábélé. ⁹ Bembaledε bé Dyòb ábe bébele nsón nhóg bóo sédii. Nyé bad ábe nyédúbpé-'ε nyédii nêŋgáne nzag echě Dyòb áwóó. Nhele níhəgtén-ne nyempē ábē nêŋgáne ndáb echě Dyòb álóó'ε.

¹⁰ Mběnlédé nsimé míme Dyòb ábágé me ábel nsón nêŋgáne nlóó-ndáb awě awóó debyéé álónj ndáb. Mensáá nsón ní Dyòb áfínté echên, bembaledε bémpēe békεεné nsón míme nísáádé á'sō. Boŋ kénzée awě alóó' atəŋgéné atéd pónđé ngáne álóó'ε ámín e nsón míme bémáá asáa. ¹¹ Ayāle modmod ééhēlē-se ábel nsáaned mémpēe éetóméé míme nímáá abel. Mmē nsáaned nídii ayáge áde ní'yágté nyé təŋgene Yesu Krístəə nén mezé, Dyòb ásoo' áded alonjé mbwiined ne Yesu Krístəə. ¹² Donje dé bembaledε bébenlad bwēm nêŋgáne gól, sílva ne meláá mé etógnén ákεεn nímé nsón á'sō. Bembaledε bémpēe-'ε bébenlad bwēm bé nsón bémpēe ábe é'bidé ayāl e mel, ne ábe é'dé byaá, ákεεn nsón á'sō míme bésáádé. ¹³ Pónđé épē echě moosyáál anyínnē nyaa e nsón echě mod téé ápédé abel. Ayāle á epun éche Yesue ápéé ábidéd mam mésyāāl áwed. Ebē nêŋgáne mod awě ahédé bwēm á dū, boŋ muú mbēl anyín éche éhele-se éhyáj ne eche éehelé-se éhyáj. ¹⁴ Nzé nsón míme mbaledε ábélé ámín e nsón míme bémáá asáa méehyáa, né ákud nsábe. ¹⁵ Boŋ nzé nsón míme mbaledε ábélé ámín e nsón míme bémáá asáa níhyáá, ane mbaledε éekudté chómchóm, boŋ kénē, mwèn ádii abé mod nhóg ne Krístəə. Boŋ pɛn ábē nêŋgáne mod awě abídné mehélé á ndáb-te echě ehyáa. Adii abé á alonjé boŋ chóm ésyāāl éche áwóó émad ahyáj.

¹⁶ Ndúbpé mezé nyébíi bán nyédii abón áde Dyòb ádyεε'ε áte. Edəádəŋ é Dyòb édé áfínté echên. ¹⁷ Kénzée awě abépte abón á Dyòb, Dyòb débēbéd ane mod, ayāle nén wée Dyòb ádyεε'ε ádii hóm áde áde ngəŋjú. Nyébēnnaá nyédé áde hóm áde áde ngəŋjú.

¹⁸ Modmod eédogé yál. Kénzée awě awémténé áfínté echên aá mówōō debyéé á nkòŋsε-te wén, átimed yál eyókél é mod ábel boŋ ákoŋ debyéé awónj. ¹⁹ Nlāŋge nyé nén ayāle, dyaŋ áde bad bé nkòŋsε bényíneé bán áde debyéé dóo Dyòb anyíneé née eyókél é akan. Debíi bán nén áde mbáale ayāle éténlédé á kálag e Dyòb nén bán, “Bad bėwəmtan bán bėwóó debyéé boŋ Dyòb ábenlad ádab debyéé dən ákób ádab akwáb.” ²⁰ Eténlédé ámpē nén bán, “Sánjwée abíi aá bad ábe bėwəmtan bán bėwóó debyéé ádab debyéé déesaá dyaŋdyaŋ.” ²¹ Né-òó, modmod eékūmnē baányonj ekáá á tál, ayāle nyéé Dyòb ábágé bwēm é'syāāl. ²² Dyòb álómé me, Apolosε ne Petro áwónjɛn nyé. Bwēm é'syāāl ábe Dyòb áhágé á nkòŋsé, abagé nyé bó ábenled. Ké nyébé á alonjé ké'ε nyéwé, Dyòb ábélé nē á mboŋ nímēn. Mekan-ne míme mébenlad ne nyé bəəb ne míme mébenléd ne nyé á pónđé eche ehúé' á'sō, médii á mboŋ nímēn. Abén bad bėsyāāl ne abén bwēm é'syāāl Dyòb ábágé nyé bó. ²³ Nyédii bad ábe Krístəə, Krístəə mó-'ε abé ane awě Dyòb áwóó.

4

Paale aá Dyòb ápwédé bó ábele Krístəə

¹ Nyétéd sé nêŋgáne bad ábe bébenle Krístəə, ábe Dyòb ábélé aá bəlāŋge bad mekan mé e'koŋned. ² Chóm éche éhədnad bán échē ndín é

bembaledε bébel édíi ábel nsón bwám míme echab sánj ábágé bó aá bébel. ³ Bonj meewóó' é pónidé ábel ne kéchéé éche nyé ké'ε mod ampée áwóó áhób tângene nsón míme Dyób ábágé me aá mbél. Ké mmén meehóbéé tângene nsón míme mbeléé, ké mbóó ké'ε méebóó' é. ⁴ Meenyínéé awusé ké ahóg áyāl e nsón míme mbeléé bonj nê déélúmteē nén bán chóm ésyāal éche mbeléé étángéné. Sánjwéé mwēmpen mó abíi nsón míme mbeléé, ké ntángéné ké'ε méētāngeneé. ⁵ Né-óó, nyéehóbé bán mod abelé nsón mí bwám ké'ε abelé nsón mé mbéb áde pónidé éēpēdēē ábel nê. Ene pónidé ēpē áde Sánjú Yesu Krístāá apεé. Ade apεé, ábidéd bwēm ábe é' bédé á ehinténté á e'nyinen bé ekíde abídéd-te bad mewēmtēn áwed míme modmod énkembíí' é. Ene pónidé dó-'aá Dyób dékenné mod téé ngáne apédé nsón abel.

⁶ A-baányan bé Krísto, nhóbe' mímén mésyāal áyāl echēm ne Apolose áwóngen nyé ásōntēn. Ntéde sé bad bébe nēngáne elánsén ábel nyéyáge e'yale ábe behóbéé nén bán “Mod ábele dásō mekan míme méténlédé.” Modmod ekumné mod nhóg ekáá á tál se ányíne aníníi nkóntéd. ⁷ Dyób áhágé mod nhóg etógnén tómaa aníníi-yε? Cheé-ō mod ádíi éche Dyób déebeléé bonj abé? Cheé-ō mod ákuménné ekáá á tál, áde édíi bán kéchéé éche mod ádíi Dyób dóó ábélé mó?

⁸ Bóob nén nyélúmte byánán nyéwóó chóm ésyāal éche nyétógnéné. Nyélúmte byánán nyésudé nhōn. Nyétédte sé bembaledε, nyé bēn nyéwēmtan bán nyédii kāη. Mendāη nén meé nyékoη kāη abé ábel bonj sémpē sékamlan ne nyé. ⁹ Nwēmtan nén meé Dyób ábélé aá sé bembapεε bé nlomag sébē nēngáne bad ábe béesē etógnén átínté e bad. Sédíi nēngáne bad ábe bétómté mbakú bán béwē. Nhóbe nén áyāle bad bésyāal bēnōne sé ányín chóm éche ébenlad ne sé. Saá-kaá bad bēnpēn bonj káōη ne ángel énoe sé. ¹⁰ Bad bényíne sé nēe e'yókéł é' bad áyāle sébenléé Krístāá. Bonj nyépen nyéwēmtan bán nyéwóó debyéé áyāle nyédii nhóg ne Krístāá. Bad béwēmtan bán séewóó' é ngíne ábel dyamdyam bonj nyéwēmtan bán nyéwóó ngíne eché ehúú ne Dyób. Bad béebagéé sé edúbé bonj bébage nyé edúbé. ¹¹ Káōηne ne bóob, séewóó' é chóm éche sédyággē ne éche sémwággē. Séewóó' é mbóté éche ékwógé sé ahé. Séyóggé mbéte akud á mekáá mé bad. Séewóó' é wéε sédyéé' é. ¹² Sébele ntü ní ngíne ábel bonj sékud chóm éche séwōnganné éched yāl. Nzé bad bésyāá' sé sēlānge bó bán mekan mébéen bó bwám. Nzé bad bébele sékude metake, sēwεsan. ¹³ Nzé bad behóbé sé mekan mé mbéb áyāl, séhóbe bó mekan mé bwám áyāl. Ké bóob bad bédii bényíne sé mbinde áwab díd-te. Séesaá dyam dé abelen áwāb.

¹⁴ Ntele nén saké áwóged nyé e'sōn bonj ntenle nyé áléb nyé tångene mekan míme nyétángéné abíi. Áyāle nyédii nēngáne ábēm bán ábe nídáá. ¹⁵ Kénéε édíi bán nyéwóó bemeléede bé Krísto híin, mod nhóg mwēmpen mó adé nēngáne saá awēn. Apεen áde nípínédé nyé nkalanj mí bwám ábélé ndii nēngáne saá awēn a Krístāá. ¹⁶ Né-óó, ncháa nyé nén meé nyébele mekan míme mémpē mbeléé. ¹⁷ Nén dóó ákáá bonj rílóme Timotie áwēn. Adii nēngáne awem mwān á díñ á Sánjú. Ndāá mó, ayóggé-ε mekan abel ngáne éhēdnadté. Nzé apedé ákamtén nyé nyaa e alongé eche níwóó nēngáne mod a Krísto. Ene nyaa e alongé edé nchoo ne chóm éche ní'yágtéé mwembé ké níhéé míme níkagké áte áyáged. ¹⁸ Nyé donje á bad nyédé kúmbe, nyéwēmtān bán méepaá áwēn. ¹⁹ Bonj nzé Sánjwéé akwēténé, nkwogé apε áwēn. Ene pónidé-'aá méhēdté áte ábíi chóm éche

ábê bad ábe bédé kúmbe békoo' é abel. Mébíi ké békónté ngíne awónge echê ehúú ne Dyöb ké'ε nsəl ngên mósó bébeléé áte. ²⁰ Nkamlen ní Dyöb méesaá chöm éche édé á nhóbtéd, bonj nídi ngíne echê elúmte' á mbéltéd. ²¹ Ahéé abóhénéde nyé, nyédaá bán nze mpedé awên ríkógsan nyé áyāl é kúmbe eche nyédíi ké'ε nyédaá bán nze mpedé nílúmed nyé nlém mé edənge, ríchedne nyé yāl?

5

Paale ahóbe təngene akáb dé mesón á mwembé ní Korinto

¹ Nwóge nén bán mod nhóg áfínté echên akábe asón, nyaa e asón echê ké bad ábe béebíi Dyöb béeheléé se békāb. Chöm éche ríhóbeé édíi nén meé, mod nhóg áfínté echên akábe asón ne sáá mwaád. ² Chán-nō nyéhele nyébé kúmbe áde édíi bán ane mod nímé mbéb rítəngéné nyé dāsō ndutul awóged. Mós awé abele enén ndín e dyam, nyétəngéné néé nyénané mós áfínté echên. ³ Nhóbe meé nyébel nê áyāle kénée méesaá ne nyé, nkamtan nyé pónde téé. Nhóbe byánán ndé ne nyé nén meé mmaá mbakú atómed, ⁴ ne kunze eche Səngú Yesu Krístəə ábágé me, nhóbe nén meé nyékógsen ane mod awé abélé nímé mbéb. Nze nyélādné, ébê byánán ndé ne nyé, awəd Səngú Yesu Krístəə ábe nyé ngíne ábel kéchéé éche nyéwémtné abel. ⁵ Nhéde meé nyébe ane mod á mekáá níme Satane ábel bonj Satane ábébed échē ekob é yāl. Kénée édíi bán Satane ábēbēd échē ekob é yāl, Yesue əsəŋ echē edəədəŋ á epun éche ápéé ákáad.

⁶ Nyéetəngeneé kúmbe abé. Nyébbíi nén bán mbumé ní ngun risonle' nze bēhéde mwā esulten awəd-te, melemem nê dōo ane mod awé abelé nímé mbéb áhele ábel bad bémpeé bébel mbéb. ⁷ Nyéhūd esulten é nchun ésyāā, ábel bonj nyébé nēngáne mbumé mékōālē níme méewóo esulten, né-'áá nyékóó abé. Nyéde nén áyāle Krístəə anwé á nló nímēd. Mós ambé néé Mwān-a-Ndyəŋ ní mbód awé bēmbéé néé mendé mé ngande e Nnyíme-ámīn, áyāl é mbéb ní bad. ⁸ Né-əó, nyéwōg menyinje ne ene ngande, esulten é nchun éebāg ampē. Abé ádēd ábê pónde ésyāā nēngáne abé á bad bé Dyöb, deébēlé e'bébtéd é' mekan, deebébe-'ε nlém á abum. Bonj pen déwōŋ abé dékōālē, déhíde Krístəə ne nlém nhóg, dékale-'ε mbále.

⁹ Kálag echê mēnteleé nyé menláá nyé meé nyéehonjé' bad ábe békābe mesón. ¹⁰ Saké bad ábe bēedúbpe Dyöb bósó ríhóbaá, kénée édíi bán bó donje á bad békābe mesón, bédé ngoód, bédé bechíb, donje ábenlé-'ε myöb mé metóm. Weéhēlē-se ebánj échén ndín é bad á yāl káŋj né ehídté á nkōŋsé. ¹¹ Bonj bad ábe mēnteleé nyé meé nyéehonjē bédíi bad ábe bēchágé yāl bán bédíi bad bé Krísto bonj békābē mesón, bēbé ngoód, bēbagé myöb mé metóm edúbé, bēhābē bad mekan mé mbéb á yāl, bémwāg mīm bwāmbwam mékōbē bós, bēbé-'ε bad ábe bēchíbe'. Nyéedyág ké ndyéed ne échén ndín é bad. ¹² Meewóo'ε kunze ké póg áhób meé békógsen bad ábe béesé bad bé Dyöb. Bad ábe bédé á mwembé-te bós nyétəngéné akógsen. ¹³ Dyöb dósó dékāād bad ábe béesé á mwembé-te. Eténléde á kálag e Dyöb nén bán, "Nyéhūd mod awé abele mbéb áfínté echên."

6

*Mod eesómné mwānyan
wée bad ábe béedúbpe Krístəə*

¹ Nzé nyé mod ké ahéé awánléné mwānyan a Krísto dyam, éékāg wée mod awé eedúbpe Krístəə aá ákáad bó. Bon pen áke wée bad bé Dyöb ábel bétimed bó ásē. ² Nyébii nén bán bad bé Dyöb bóó békāād bad bé nkōñsé. Né-óó, ngáne édíí bán nyéékāād bad bé nkōñsé, nyétāngéné nēe nyékāadtēé mpintéd mé mekan. ³ Nyébíí bán syánē-éé dékāād ángel. Nēe édíí-’aá nē, chán-nō déehelée baá mam ábe bétage mbóó átíntē echēn mbwē-tée amad? ⁴ Né-óó, nzé échē ndín é mam épédé átíntē echēn, nyéētím chó nēe atéd, nyékēēn wée bad ábe mwembé méētédēē nēe dyam bán bóbó bémade nyé chó-ye? ⁵ E’són ne nyé. Nédē modmod eésáá átíntē echēn awé awóó debyéé ákóm nsan átíntē e mod bó mwānyan ábe bēwánléné-ye? ⁶ Bon mod atime mwānyan akēen á kóte, bad ábe béedúbpe Dyöb békāadte-’é búmā.

⁷ Asómen áde nyésómnēé nhóg ne aníníí á kóte álúmte bán nyékwédé ne akwē dēn. Edé mbon mwānyon ápanen wē tómaa wē ákēen mó á kóte. ⁸ Bon nyétíme nyépanne, nyédoge-’é nhóg ne aníníí, nyébele nē káōñne wēe baānyon bé Krísto. ⁹ Nyébii nén bán bad ábe bébele e’bébtéd é’ mekan béebáá á nkamlēn rí Dyöb. Modmod eédōgē nyé. Bad ábe békábe mesón, bad ábe bébenle myöb mé metóm, bad ábe békábe mesón á ndáb e e’wóngé, baachóm ábe bénanad baáb baachóm bémpēe, ábén bad bésyāāl bó modmod béebáá á nkamlēn rí Dyöb. ¹⁰ Bad ábe béchíbe’, bad ábe bédé ngoód, bad ábe bébágé yāl á amwé á mím, bad ábe béhóbe bad mekan mé mbéb á yāl ne bad ábe bédumne bad bwēm bó modmod béebáá á nkamlēn rí Dyöb. ¹¹ Nyé donge á bad nyébeláá échēn ndín é mekan. Bon á dín áde Sāngú Yesu Krístəə ne á Edáádāñ éche ádéd Dyöb, béhúdé nyé nímén mbéb á yāl, nyédé bad ábe bésáá, Dyöb ábánné nyé nēe bad ábe bésáá, nyékōbnédé-’é á’sō é’ Dyöb.

Nyébenlad échen yāl ábe Dyöb edúbé

¹² Nyé mod nhóg ahele ahób aá, “Nwóó kunze ábel kéchéé éche rídáá abel.” Nē áde mbále. Bon pen saké chöm ésyāāl éche mod ábeleé éwōñgan. Mod ahele ahób aá “Nwóó kunze ábel kéchéé éche rídáá abel.” Bon chöm ké éhéé éetāngēnéé nēe étedéé me ntāñ. ¹³ Mod ampée ahele ahób aá “Bébéle ndyééd áyāle abum, bébēl-le abum áyāle ndyééd.” Nē áde mbále. Bon Dyöb débēl ábē bwēm bēpē á asóg. Dyöb déebeléé alongé á moonyon aá bébenle mbinde é mekan bon abelé dó aá bébenle Sāngwéeé, Sāngwéeé mó-’aá atagne yāl e moonyon. ¹⁴ Dyöb dēmpuúd Sāngwéeé, nē dó-’aá ábenlédte eche ngíne ápuud syánē. ¹⁵ Nyéebíí’é nén bán échen yāl chóó édé pág éche ébélé yāl eche Yesue-ye? Né-óó, nhele ntéd pág é yāl éche Krístəə bon níke rílatēn ne yāl e akwalēe-ye? Eetāngēnéé abé nē mbéd! ¹⁶ Ké’ē nyéebíí’é bán mod awé atédé eche yāl bon álatēn yāl e akwalēe abelé búmā bétímé yāl póg-é? Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Eché yāl ébe étím yāl pág.” ¹⁷ Bon mod awé mó-’é adé nhóg ne Sāngwéeé abele átím mod nhóg ne mó á edáádāñ. ¹⁸ Nyéewóó’ē dyam dé abel ne mbinde é mekan. Mbéb ké ríhéé mémpēe níme mod ábeleé méenānéé eche yāl. Mod awé akábé asón abelé mbéb tāngēne eche yāl. ¹⁹ Nyéebíí’é bán échen yāl édíí abón áde Edáádāñ éche Esáá édyēé’é áte-ye? Dyöb dóó ábágé nyé

έchen yäl. Saké nyé nyêwóó chó, Dyöb dóo áwóó nyé. ²⁰ Dyöb ácháné nyé ne nkun míme íchábé ámín. Né-óó, nyébenled échen yäl ábe Dyöb edúbé.

7

Paale alébe bad tângene e'wóngé

¹ Bóob-póó, mēlāā nyé tângene mekan míme nyétélé á kálag eché nyéténlé me. Ebóó bán mod eewóó' mmwaád.* ² Bonj ngáne édífí bán akáb dé mesón ábúú áte bwám bwam, ébóó bán mwēnchóm téé áwōn awē mmwaád, mmwaád téé-'e awōn awe nchóm. ³ Mwēnchóm téé atāngéné ábelé' mekan míme mwēnchóm atāngéné mwaád abele, mmwaád téé-'e atāngéné ábelé mekan míme mmwaád atāngéné nchóm abele. ⁴ Mmwaád mwēn eékamlánné eche yäl, nchóm mó akamlan mó, melemlen nê dóo mwēnchóm eékamlánné eche yäl, mwaád mó akamlan mó. ⁵ Nyé ábe nyêwōnné, mod ké nhóg eebānné waáb e'non é'sē, éetóméé né nyé bēn nyéchēmténé bán nyébel nê á esón é pónde, ábel bonj nyêwōn pónde e bwám ákáne. Bonj pen ámbíd e nê nyétāngéné abé ámpē ngáne nyénsēbēē abé, ábel bonj Satanē eépiinád nyé mekágsen ákáb asón. ⁶ Meehábéé nēn méé nnyágte nyé ábel nê, bonj nhóbe méé nê dóo ébóó bán nyébel. ⁷ Mendān pen méé bad bésyāal bēbē áde béewōnnéé nēe me. Bonj mod téé awóó nde eche Dyöb ábágé mó. Abelé donje á bad aá béwōn mewēmtēn áwōn mmwaád ké'e nchóm, ábēl-le ábíníí aá béewōó'.

⁸ Bóob-póó nlānge nyé bad ábe béewōó bebaád ké'e bechóm ne ábe bédé bekúd méé, ébóó bán nyéewóó bebaád ké'e bechóm ngáne me-'e méewóó'é. ⁹ Bonj pen, nzé nyéehel yäl akób, mod-téé awōn mmwaád ké'e nchóm. Nhóbe nēn áyāle édé mbonj mod áwōn mmwaád ké'e mmwaád áwōn nchóm, tómaa áwōn esíí é ngíne áte wēé né móonwōn áde wéewóó'é.

¹⁰ Bóob-póó, ne bad ábe béwóó bebaád ké'e bechóm, saké me nhóbe' pen, Sāngú Yesue mó ahóbe'. Ahóbe nēn aá mmwaád eetāngeneé nchóm atēde. ¹¹ Bonj nzé édé bán atēdté nchóm, atāngéné adyēe ésebán awóó' nchóm ampée, ké'e bó nchóm bétim ásē. Mwēnchóm-me eetāngeneé nēe ánáné mmwaád á e'wóngé.

¹² Bóob-póó, ne nyé bad ábe nyēlyāgé ásē, me-éé nhóbe' saké Sāngú Yesue. Nhóbe nēn méé, mod awē adúbpe awē awóó mmwaád awē eedúbpe bonj ákwentén aá búmō bēdyēe, ane mod eēnānē' ene ndín e mmwaád á e'wóngé. ¹³ Nzé mmwaád, awē mó-'e adúbpe awóó mod awē eedúbpe awē akwenténé mó awōn, ane mmwaád eetāngeneé ane mod atēde. ¹⁴ Nhóbe nê áyāle nzé mod awē eedúbpe awóó mmwaád awē adúbpe, ákobnéd á'sō é' Dyöb, abé áde ádíí mod nhóg ne mmwaád awē adúbpe. Melemlen, nzé mmwaád awē eedúbpe awóó mod awē adúbpe, ane mmwaád ákobnéd á'sō é' Dyöb abé áde ádíí nhóg ne mod awē adúbpe. Nzé énkēmbé nê, né bán ábe ábén bad béchyáa'é béekobnādté á'sō é' Dyöb. Bonj édé nēn bán békobnad á'sō é' Dyöb. ¹⁵ Bonj pen nzé mod awē adúbpe awóó mod awē eedúbpe, bonj awē eedúbpe ahóbe aá e'wóngé é'maa nyétēdē, é'maa. Nzé nê ábénlédé, mod awē adúbpe awóó kunze ádyēe nê ésebán bényágte mó ádyēe á ndáb e e'wóngé. Dyöb áhede aá syánē débē nsaj ne nhóg ne aníníí. ¹⁶ Wē, mmwaád awē adúbpe Yesue, kapóg ehēle ésonj alongé áde awonj nchóm awē eedúbpe. Melemlen ne

* **7:1** Eewóó' mmwaád, donje á kálag áwóó: eénañnáád mmwaád.

wε mwENCHÓM awě edúbpe, kapóg ehele ésōη alongé áde awonη mmwaád awě eedúbpe.

Paale aá bad bébê ngáne Dyōb dēmpwēdté b́

¹⁷ Boη pen Sǎngú Yesue amaá atii ngáne alongé áde syánē mod té átǎngéné abé. Né-ɔ́, syánē mod téé ábē nyaa eché ámbēē áde Dyōb dēmpwēdté syánē aá débē ábē bad. Adén dyam d́oó rǎlǎngéé mwembé té. ¹⁸ Nzé edé mod awě bēmmadté ayag boη ámbíd e pónde Dyōb ápwēd wε, weéfmē e'chemléd ahúd ábe é'lúmte nén bán bēn'yǎg wε. Melemlem, nzé edé mod awě bēnkēn'yagké boη Dyōb ápwēd wε, weémwāg-se béyāg wε. ¹⁹ Ké béyágé mod ké'ε béeyagéé mó, nē déesaá etógnén. Chóm éche édé etógnén edii áhíd mbéndé é Dyōb. ²⁰ Mod téé ábē nyaa eché ámbēē áde Dyōb dēmpwēdté mó. ²¹ Nzé wembé ntǎη á pónde eché Dyōb dēmpwēdté wε, nén déetagté wε. Boη nzé echoη sǎη ahóbé aá wéebáá ntǎη ámpē, ékōb áned. ²² Mod awě ambé ntǎη Dyōb ádēhób aá mǎpwēde mó adii nēe kunze áyāle Sǎngú Yesue ahúde mó á mehaη. Melemlem ne mod awě enkēmbé ntǎη Dyōb adēhób aá mǎpwēde mó. Apwēd áde Dyōb ápwédé mó ábélé adii ntǎη awě Krístə. ²³ Dyōb ácháné nyé ne nkun nime ríchábé ámín. Né-ɔ́, nyéewóglán bad ábe bélǎnge nyé mekan nime nyétǎngéné abel. ²⁴ A-baányan, nhede meé mod téé áwōη alongé áde ánwōngé áde Dyōb ápwédé mó.

Paale ahóbé tǎngene bekúd

ne bad ábe béewóo bebaád ké'ε bechóm

²⁵ Bɔɔb-pɔɔ, tǎngene bad ábe béewóo bebaád ké'ε bechóm, Sǎngú Yesue eelǎngéé me chóm éche rítǎngéné nyé aláa tǎngene adén atón. Boη ké nē, awōngēn áde Sǎngwéé áwōngéné me ábē mod awě bad bésúme nlém áyāl, mēlāá nyé dyam áde mbíí meé átǎngéné. ²⁶ Nnyíne nén meé ngáne ndutul edii enén pónde, ébóó bán mod adyεε ésebán awóó' mmwaád ké'ε nchóm. ²⁷ Nzé mod amaá mmwaád awón, eétdtē mó. Nzé mod eewóo mmwaád, eéhēd mmwaád awě áwóó' é. ²⁸ Boη nzé mod awóo mmwaád, eébeleé mbéb. Nzé mmwaád-te awóo nchóm eébeleé mbéb. Ké nē-'ε bad ábe béwóo bebaád ne bebaád ábe béwóo bechóm békudé metake híin á alongé ádāb. Nzom eché ekəá boη ríhōbē nē edii, nhede meé béekudé rímén metake.

²⁹ A-baányan, chóm éche ríwémténé nyé aláa edii nén, pónde eché déwóo á nkōnsé edé esōη. Né-ɔ́, bootya bɔɔb mod awě awóo mmwaád ábii nén aá mmwaád eesaá chóm éche étómténé etógnén abé áwē alongé. ³⁰ Melemlem ne bad ábe bésudne', béētédé nē nēe dyam áde átómténé etógnén abé. Abe b́-'ε bédé menyinge, béētédé nē nēe dyam áde átómténé etógnén abé. Bad ábe béchane bwēm béētédé bán bwēm ábe béchaneé b́oó é'tómténé etógnén abé á alongé ádāb. ³¹ Bad ábe béhíde mekan mé nkōnsé ámbíd, béebanné nlém á yǎl e nímē mekan. Ayāle mekan mésyāal nime débeleé á nkōnsé-te chii, mēpé á asóg. ³² Nhede meé dyamdyam déetagté nyé nlém á abum. Mod awě eewóo mmwaád, Sǎngwéé móo ákamtanné pónde ésyāal, ngáne ábenlé-'ε boη awóged Sǎngwéé menyinge. ³³ Boη mod awě awóo mmwaád mekan mé nkōnsé mwēn ne mwēn móo ákamtanné pónde ésyāal. Pónde téé akamtan ngáne átǎngéné mwaád menyinge awóged. ³⁴ Né-ɔ́, akamtan mekan mébe akamtēn ahóg. Mmwaád-te awě eewóo nchóm, ké'ε mwǎn a mwaád awě eebíí mwENCHÓM, Sǎngwéé móo ákamtanné ne ngáne ábeléé mó. Mekan mésyāal nime ábeleé nime nlém rísyāal ríbag áhed ábel ásǎη á'so

é' Dyõb. Boŋ mmwaád awě awóó nchóm mekan mé nkõŋsé mwèn ne mwèn móó ákamtanné. Póndé téé akamtan ngáne átánǵéné nchóm menyinge awóged. ³⁵ Nhóbe nímén mekan mésyāā́l ábel boŋ mewõŋgen nyé. Meehóbbéé meé nyétánǵéné mó ahíd. Boŋ nheɗe meé nŵõŋgen nyé áhíd chõm éche étánǵéné ábel boŋ nyébenle Sánǵwéé ne nlém nhóg.

³⁶ Nzé mod anyíné aá móõhenlé yǎ́l akób ásin káŋŋ mówõŋ mmwaád awě áhóbbé aá mówõõ', ákag á'sõ áwõŋ mó ngáne nímé mewẽmtan melánǵé mó. Nê déesaá mbéb. ³⁷ Boŋ nzé mod amaá atii áwe nlém-tê, áde béenyǎgteé mó boŋ akóbé yǎ́l, amadé-'é á nlém-tê aá móõwõŋge ane mmwaád awě áhóbbé aá móõwõŋ, né abelé dyam áde áde bwám. ³⁸ Né-õó, nzé mod awóó mmwaád né abelé dyam á bwám. Mod awě mó-'é akóbé yǎ́l boŋ eewóó mmwaád abelé dyam áde ábóó bwámbwam.

³⁹ Mmwaád awě awóó nchóm atánǵéné abé ne nchóm á alongé áde ásyāā́l. Boŋ pen nzé nchóm awédé, awóó kunze áwõŋ mod awě ádáá. Ane mod pen átánǵéné abé mod awě adúbpé Sánǵwéé. ⁴⁰ Boŋ ne me, nnyíné meé mmwaád awě nchóm awédé, ábē menyinge nzé adyēé nê áde éewóó-'é nchóm ampée. Mbíí nén meé Edaádəŋ é Dyõb chõó élyǎgte me áhób nímén mekan.

8

Paale ahóbbé tǎŋgene medyé níme bébageé e'diidinge

¹ Bõõb-ɓóó, nhóbe tǎŋgene medyé níme bad bébageé e'diidinge nêe mende. Edé mbále ngáne éhóbnédé nén bán "Syánē moosyāā́l debíí dyam." Ene ndín e e'bíí bé akan ebele mod abǎg kúmbe. Boŋ edəŋge éwéde syánē áte. ² Nzé mod awẽmtan aá móbbíí dyam, ane mod eébbíí'é dyam ngáne átánǵéné abíí. ³ Boŋ nzé mod adáá Dyõb, Dyõb ábelé abíí mó.

⁴ Bõõb-ɓóó, nǎhõb tǎŋgene adyé dé medyé níme bébageé ediidinge nêe mende. Debíí nén bán e'diidinge, nédē myõb níme bébenlé mekáá, méesaá dyamdyam. Dyõb ahóg dẽmpen dõó adé. ⁵ Bad béhóbe bán myõb mémpēe níme béchǎgeé bán myõb médé á nkoŋ ní mín ké'ε á nkoŋ nísé. Edé-'ε mbále bán myõb níme bad bẽn bébenlé mekáá ne besánǵwéé bé nkõŋsé híin bédé. ⁶ Boŋ kénê debíí bán Dyõb ahóg dõó adé. Mó adé Titéε awě ahagé chõm ésyāā́l, mó akáá-'ε boŋ debé á alongé. Sánǵwéé nhóg mwẽmpen-naá adé. Mó adé Yesu Krístəə. Mbwiined ne mó dõó béchágé chõm ésyāā́l. Mbwiined ne mó dõó-'aá dédíí á nkõŋsé. ⁷ Boŋ saké moosyāā́l abíí nímén mekan. Donje á bad pen béménténé ábē e'diidinge edúbé abe nyaa eche káŋŋ ne chii nzé bédyág medyé, bédíí bẽwẽmtan bán bébage nímé myõb edúbé. Nlém méewúú'ε bõ á abum, né-õó bẽwẽmtan bán nímé medyé mébele béesaā́'ε á'sõ é' Dyõb. ⁸ Ndyééd éehēlēē-se ébēl bad bésán' á'sõ é' Dyõb. Deéhēlēē-se debé bad bé mbéb nzé dedyéde chõ ké'ε debé bad bé bwám áde déedyédeé chõ. ⁹ Nyétéd póndé pen ngáne nyébenladtē kunze echē ebǎgnédé nyé bad bé Krísto. Nyébenlad chõ nyaa eche nyéēbenlé se áben baányan' bé Krísto ábe nímab nlém méewúú'ε á abum béhún á mbéb-te. ¹⁰ Nzé mod awě nlém méewúú'ε á abum anyíné nyé ábe nyéhóbbé bán nyébíí akan nyédyág medyé á abón áde nímé myõb, nyéebíí'ε bán nén déted mó nlém á abum ádyé medyé níme bébágé ábē e'diidinge nêe mende-ye? ¹¹ Né-õó, wε awě echǎge yǎ́l wéé mod awě abíí akan, ehede wéé mwányon' awě Krístəə awédé áwe nló awě áyāle ábõŋ e'bíí bé akan-ε? ¹² Nzé ebelé mbéb wéε mwányon', né

Krístə mósó ébélé mbé́b áyāle ebelé mwānyon a Krísto ebébtéd, ebébté-'é mósó nlem á abum. ¹³ Né-ᵛᵛ, nzé ndyééd eche ndyáǵkē ebele mwānned a Krísto ahúne' á mbé́b-te, né méedyáá ene ndyééd ámpē mbéd, ábel bon, éébéle se mwānned ahún á mbé́b-te.

9

Kunze e bembapεε bé nlomag ne nsón míme bétǵngéné abel

¹ Me, Paale ndii mod awě awóó kunze nēngáne bad bémpēe ábe bédúbpé. Ndii mbapεε a nlomag. Nnyíné Yesue, Sǵngwéé awéd. Nyéé nyédé nēngáne mbakú áyāl e nsón míme Sǵngwéé ábélé mbwiined ne me. ² Ké bad bémpēe béenyínē me nēngáne mbapεε a nlomag, nyépen nyékobé me nén bán ndii mbapεε a nlomag. Abé áde nyédii ne Sǵngwéé nyé bēn nyédé néε e'chem ábe é'lúmte bán ndii mbapεε a nlomag.

³ Mekan míme mbélé rǵlǵngē bad ábe béhōbe me mam áyāl médii nén: ⁴ Séewóó'é kunze bad ábe sé ndyééd ne mmítéd áyāl e nsón míme sébeleé-ye? ⁵ Séewóó'é kunze átéd mmwaád awě adúbpé Krístə áhoon sé áke meke melemlem ngáne ábinií bembapεε bé nlomag bébeleé-ye? Saá nē dósó Sǵngwéé baányan ne Petro bébeleé-ye? ⁶ Sé Banabase bēnpen-εé sētǵngéné nsón abel átǵgen éched yāl-le? ⁷ Sǵnze ehéé ébelé nsón bon mwēn átǵgné eche yāl? Nzé-módé áwōn nzag e besabé bon eedyǵ ké epum é sabé ehǵ? Nzé-módé adé awě abōnge nyag ésebán aminε' chó mebií ákud mílǵ?

⁸ Saké á nsōn ten mí moonyon dēmpen rǵhōbéé mímēn mam, mbéndé e Mose chómpē ehóbé melemlem. ⁹ Ehóbé nén aá, "Weetádé nyag nsal eche esálte ngun." Bᵛᵛb-ᵛᵛ, nén álúmte nén bán Dyōb átédé nyag etógnē-ε? ¹⁰ Saá syánē bēn-εé ákoᵛteé ahób-ε? Syánē bēn-εé dekᵛᵛ bon átélé nē. Mod awě akwele nzag abele aá mósókúđ mbote, mod awě mós-'ε asálte ngun abele nsón aá mósókúđ ngun. ¹¹ Sé bembapεε bé nlomag séwéné mekan mé e'dáadǵn áfinté echēn. Edé mbé́b nzé séhēdné nyé mekan mé nkōnsé-ye? ¹² Nzé bad bémpēe béwóó kunze áhēden nyé bwēm, né séwóó'é kunze áhēden nyé bwēm tómaa bō-ye?

Bon sébēnledéé enén kunze. Sékwēnténé metake mésyāāl, ábel bon nén déékāᵛ' akal dé nkalan mí bwām míme sékaléé tǵngene Krístə. ¹³ Nyébii bwām bán bad ábe bébele nsón á Ndáb-e-Dyōb, áhed dósó bō-'ε békudé echab ndyééd. Melemlem nē dósó bad ábe bébele nsón ábe mendε á menyán mé mendε, áhed dósó bébelé békud akab dé mendε. ¹⁴ Melemlem nē dósó Sǵngwéé áhóbé aá bad ábe békale nkalan mí bwām békud ntǵgné wéε bad ábe bēkanléé mímé nkalan.

¹⁵ Kénéé edii nē, mebēnledéé enén kunze ké pǵg. Saá-kaá nē ákáá bon rítelé' enén kǵlag ábel bon bēbenle me mímēn mésyāāl. Mēkwēntén áwé tómaa mod ábel meewóó' nzm ákum ekáá á tǵl tǵngene mímēm nsón. ¹⁶ Meewóó'é kunze ákum ekáá á tǵl áyāle nkalan mí bwām míme rǵkaléé. Dyōb dēn dósó áhóbé aá mbél mímēn nsón. Medim ne me nzé meékale nkalan mí bwām. ¹⁷ Nzé mmēn-εé mempwéd mímēn nsón míme mbéléé, né nsine nsábe. Bon ngáne meepwēdéé mós, Dyōb dēn dósó ábágé me mós aá mbél. ¹⁸ Nsábe rǵhéé-'ᵛ rǵkudéé? Nsábe míme rǵkudéé rǵdii nén, nzé nkale nkalan mí bwām meéhēdné bad nsábe, meébēnládtē kunze eché rǵtǵngéné abenled akal áde rǵkaléé nkalan mí bwām.

19 Ndé ne mmèn, meésaa ásē e mod. Boṅ mbelé yǎ ntān a bad bésyāāl ábel boṅ bad hiin bétim bad ábe Krīsto. ²⁰ Ade níbeléé nsón ne bad bé Israel, mbele mam nēe mod a Israel ábel boṅ bétim bad bé Krīsto. Kénéé édíí bán mmèn meésaa ásē e mbéndé éche Mosee, ndé byánán nhíde chó áde níbeléé nsón átínté e bad ábe behíde chó. Mbele nén ábel boṅ bétimēn Krīstāe. ²¹ Melemlem nzé mbele nsón átínté e bad ábe béesē ásē e mbéndé é Mose, mbelé níbelé' mam nēe bó. Mbele nén ábel boṅ bétimēn Krīstāe. Nén déesaá bán meehídeé mbéndé é Dyōb. Mmèn nkoó abé ásē e mbéndé e Krīsto. ²² Nzé ndé ne bad ábe ádab adúbe déewú' é áte, mbelé mbé nēe bó ábel boṅ bétimēn Krīstāe. Né-óó, ntimé abé ngáne éboṅndétté mod téé. Mbēnlad nzii ké ehéé ábel boṅ ríson alongé áde bó donḡe á bad.

²³ Mbele nímén mésyāāl áyāle nhede mēé nkalan ní bwám ríkanlad, ábel boṅ ríkud nnam níme nímé nkalan nípeeneé. ²⁴ Nyēbíí bán bad hiin bényagte mehélé boṅ mod nhóg abelé átóm baáb, ákūd-te nsábe. Né-óó, nyényagte ábel boṅ nyékud nsábe. ²⁵ Mod ké ahéé awé aboṅsan ányaged mehélé abelé ásūdéd yǎ. Abele nén ábel boṅ bēwáad mó ekóté é edúbé é mbonja. Echē ekóté éebeméé, ébēb. Boṅ nsón níme sébeleé, sébele mó ákud nsábe níme mébē á ngíndé ne á ngíndé. ²⁶ Nē ákás meényagtéé kéchán, meelúméé-'é ábēm e'chog kéchán. ²⁷ Né-óó, nwéde yǎ áte, nsudte-'é chó ábel boṅ ébel kéchéé éche ríhedeé me ébel. Mbele nén ábel boṅ meémaā bad bēmpēe nkalan ní bwám akale boṅ mmèn meékūdē nsábe.

10

Paale aá bad béebenlád myōb mé metóm

¹ A-baányan, ndáó mēé nyékamten ábēd betaa ábe Mosee ályágté'áá áde bébídé á Egipto. Dyōb dénlōmē bó mbag echē elyágté'áá bó. Bó moosyāál bēmpōṅ á edíb é nkẁē te ésebán behóó'. ² Apon áde bēmpōṅgé á edíb é nkẁē-te ne abé áde bēmbēē ásē e mbag dēmbēl bēnkūd edusen, behíde-'é Mosee. ³ Bó moosyāál bēndyē ndyééd e edáádān eche Dyōb dénlōmēé bó mbwiined ne menyáké. ⁴ Melemlem bēmmwē-'é mmítéd mé edáádān níme Dyōb dénlōmēé bó mbwiined ne menyáké. Bēmmwē mendíb níme Dyōb dēmbēnlé boṅ mébid á ndim e aláá-te echē embé ne bó. Ene ndim e aláá ebédéé Krīstāe. * ⁵ Boṅ kénē Dyōb dénkēnwógēnné bó bad hiin menyīṅge. Nē dénkāṅ anwúú bó, ndim ríhētéd bó áte á ehyanḡe.

⁶ Bōob-óó, nímén mekan mésyāāl médíi nēṅgáne eláṅsēn ásim syánē etúu áte, nén deewóó nlém ábel mbéb ngáne bébélé'áá. ⁷ Nyēbēnlé myōb mémpēe ngáne bó donḡe á bad bébēnlé'áá. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Ábē bad bēndyēé ásē, bēdyāḡ bwēm, bēmwāḡ mīm, bébelé-'é mbinde é mekan.” ⁸ Syánē deekábé mesón ngáne bó donḡe á bad bébélé'áá. Nén dēmbēl Dyōb dénkōgsēn bó, bó bad sóom mé e'kálé mébe ne e'kálé é'láán béwé epun ehóg. ⁹ Syánē deekāḡe Sāṅḡwéé ngáne ábēd betaa bēmbēnlé boṅ nyō éwúú bó. ¹⁰ Syánē deenyoṅnád Dyōb áte ngáne bó donḡe á bad bébélé'áá. Dyōb dénlōm ángel e kwééd ewúú bó. ¹¹ Mmén mam mésyāāl mēmbēnléd ábel mébē nēṅgáne eláṅsēn wēe bad bēmpēe, bēntél-le mó ásē ásim syánē etúu áte. Syánē dedé bōob á pónde echē nkōṅsé ríkwógé ape á asóg. ¹² Né-óó, mod a Krīsto ké ahéé awé awémténé aá mótyēēmē á adúbe-té átéd pónde ábel boṅ eékwāḡ.

* **10:4** Ene ndim e aláá ebédéé Krīstāe: Bad bé Israel bēmbíí bán ndim e aláá embé ne bó ngáne békáḡé'áá á ehyanḡe. Paale aá ene ndim e aláá ebédéé Krīstāe, Krīstāe-'é abédé ne bó.

13 Mekəgsen ké méhéé níme métáné wε, médii nyaa e mekəgsen eché etáne bad bémpēe. Boη Dyōb áwóó nlém nímé bad béhele-se bésum mó nlém á yāl, éemwaá'áa'-ε aá ékud mekəgsen níme métómé wε. Póndé eché mekəgsen mépéé, ábēl ebíd mó áte, abε áde ábée wε ngíne átóm mó áte.

*Paale aá bad béetāηgené
ake á ngande é myōb mémpēe*

14 Né-óó, a-baányan, nyēbenlé myōb mé metóm. 15 Nhóbe áwēn née bad ábe mbíi meé béwóó debyéé. Nyébēn nyédol áte chōm éche nílāηgeé nyé. 16 Póndé eche syānē ábe dedúbpé démiídeé mbwendé ní mím nhóg, debage Dyōb nságnēn níme Krístə. Melemlem ne ewele éche débélé déladné ádyé, debelé dedyé yāl eché Krístə. 17 Ngáne édíi bán ewele édíi ehóg, kénée syānē débúú áte, dedii yāl póg, áyāle melemlem mé ewele móó dédyágkē. 18 Nyénəne bad bé Israel, bad ábe bédyág medyé níme bébágé nēηgáne mende á menyán, bómpē bélatan á menyán mé mende ábe Dyōb edúbé. 19 Cheé níkoo'é ahób hén? Nhóbé meé e'diídīηge ábe bad bébageé mende, ne nímē mende níme bébageé, bédé dyam-ε? 20 Aáy, chōm éche níhóbéé édíi nén meé, mende níme bébageé á menyán níme bad ábe béedúbpε Dyōb, saké Dyōb dáo bébageé mó, e'dáoádəη bé mbéb bóó bébageé. Meéhēlēē meé nyéwōη dyamdyam abel ne e'dáoádəη bé mbéb. 21 Nyéēhēlēē-se nyémíidē mbwendé níme Sáηgwéé nyémíidē-ε níme e'dáoádəη bé mbéb. Nyéēhēlēē-se nyéladné' ádyé ndyééd á menyán mé mende níme Sáηgwéé, nyéladné-ε ádyé á menyán mé e'dáoádəη bé mbéb. 22 Dehede Dyōb kónji ahé áte-ye? Dewēmtan bán dedé ngíne tómaa mó-ye?

Kéchée éche débéléé débél chό abε Dyōb edúbé

23 Bad béhóbe nén bán “Dewóó kunze ábel kéchéé éche dédáá abel.” Nē ádé mbále, boη saké chōm ésyāāl ébóó abel. “Dewóó kunze ábel kéchéé éche dédáá abel”, boη saké chōm ésyāāl épεene nsyāη. 24 Nyé modmod eéhēdē chōm éche épiinad mwēmpen bwám boη nyéhede chōm éche éwōηgan bad bémpēe. 25 Nyéwóó kunze ádyé kéchéé éche nyéchané á dyən-tē áde nyéesedteé dyam áde débēl boη nlém níkəgléd nyé á abum tēηgene éche chōm éche nyéchané. 26 Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Nkōηsé ne chōm ésyāāl éche édé áwēd-te bédii ábe Sáηgwéé.” 27 Nzé mod awé edúbpe Dyōb alébpé wε áhye dé adyé ndyééd, boη etíidé wéé mókag, edyé kéchéé éche ábágé wε ésebán esedte mó dyamdyam tēηgene ene ndyééd. Nlém méekəglád wε á abum áseded dyam tēηgene ene ndyééd. 28 Boη nzé mod aláηgé wε aá “Enén ndyééd bēmbε chό née mende wéε e'diídīηge,” weedyág chό áyāl eché ne ábel boη nlém méekəglád modmod á abum. 29 Nédē, saké ngáne nē débēnlé boη nlém níkəgléd wε á abum boη bwámbwam ngáne nē débēnlé boη anínii mod átagé áte á nlém-tē. Cheé ékəη boη nlém nímé níkəglad mod ampée á abum níbel boη meébēnlad kunze eché ebāgnédé me? 30 Nzé mbagé Dyōb meságnen áyāle ndyééd eché ábágé me, chán édíi bán mod ampée ahele áhōbē me mam mé mbéb áyāl, áyāle níbágé meságnen. 31 Né-óó, kéchéé éche mod ábeléé, ké ádyág ké ámwāg, ábele chό ésyāāl nyaa eché ebage Dyōb edúbé. 32 Nyébele chōm téé nyaa eché éepénné mpuutéđ, ken wéε bad bé Israel, bad ábe béésé bad bé Israel, kéε mwembé ní Dyōb. 33 Nyébele mam melemlem ngáne níbeléé. Nwane áte áwóged mod asyāāl menyīηge áyāl e chōm téé

éche níbeléé. Meébééléé chóm éche ébónnéde me bonj mbele chóm éche ébónnéde moosyáál, ábel bonj Dyób áson alongé á moosyáál.

11

¹ Né-óó, nyéhíde' nímém mbeltéd ngáne me-'e ríhídeé mbeltéd míme Krístæ.

Paale ahóbe tângene akúten dé nló á mwembé-te

² Bóob-póó, nkene nyé áyále nyékamtan me pónde ésyāāl, nyéhíde-'e elem éche mén'yāgēdtē nyé. ³ Bonj ndəə meé nyésōntēn nēn bán Krístæ mó adé nló ámín e baachóm bésyāāl, mwēnchóm-me abé nló ámín e mwaád. Dyób dó-'aá adé nló ámín e Krístæ. ⁴ Mwēnchóm ké ahéé awé akánne' ké'ε ahóbe mekan á đín á Dyób bonj akúten nló, awógte Krístæ awé adé nló ámín eché e'són. ⁵ Mmwaád-te awé akánne' ké'ε ahóbe mekan á đín á Dyób bonj eekútene nló, awógte nchóm awé adé nló ámín eché e'són. Nhəjlén ké nhóg méesaá átínté ene ndín e mmwaád ne mmwaád awé akəhne nló. ⁶ Mmwaád awé eekútán nló, émbē mbonj né ankəj mó ngen póg. Ngáne édí-'aá dyaam dé akwágké mmwaád ákəən nló ké'ε áselēn nyonj, bebaád békútan mímab nló. ⁷ Mwēnchóm eetāngēnéé nló akúten ngáne édí bán ahəg áde Dyób áhágé mó á nwágén míme álúmte éche edúbé. Bonj áhágé mmwaád álúmed edúbé é mwēnchóm. ⁸ Dyób dénkənhəgēnné mwēnchóm mmwaád, bonj anhəgēn mmwaád mwēnchóm. ⁹ Saá-kaá mmwaád ankəj bonj Dyób áhágé mwēnchóm bonj mwēnchóm mó ankəj bonj Dyób áhágé mmwaád. ¹⁰ Ayāl e enén nzəm mmwaád átāngēnéé néé áwóó e'chem á nló ábel bonj ángel ényín. ¹¹ Kénê-'e, ngáne dédí nhóg ne Sāngwéé, mmwaád éēhēléé-se abé ésebán mwēnchóm, mwēnchóm-me éēhēléé-se abé ésebán mmwaád. ¹² Edé nē áyále Dyób dēnhəgēn mmwaád mwēnchóm, nē dó-'aá mmwaád-te áchyáá'ε mwēnchóm. Bonj bwēm é'syāāl é'húú ne Dyób. ¹³ Nyébēn nyénən áte, mmwaád átāngēnéé akáne á elad é bad bé Dyób áde éekutēnéé nló-ye? ¹⁴ Nyaa eche Dyób áhágé bad chēn eelúmtéé nēn bán edé akwágké mwēnchóm átede esid ékwog mó á nló bwāmbwam-e? ¹⁵ Bonj nzé esid échábé mmwaád ébele ábonj. Dyób ábágé mó esid néé ekúten é nló. ¹⁶ Nzé mod ahede ádén dyaam apentēn, chóm ésyāāl éche ríwóó ahób éđii nēn meé, syānē ne mwembé rí Dyób rísyāāl, deewóó'ε nyaa empée eche débéléé nímén mekan, mwembé rí Dyób-pe méewóó'ε.

Ndyéed e Sāngú

(Mat 26.26-29; Mak 14.22-25; Luk 22.14-20)

¹⁷ Bonj tângene nímén mekan míme rílanğéé nyé bóob, méēhēléé-se ríkene nyé áyále nzé nyébomé ábele Dyób, mekan mé mbéb móo nyébeléé saké mé bwám. ¹⁸ Dyaam dé'sō, nwógé bán nzé nyébomé néé mwembé, nkabén níbeléé níbé átínté echēn, ndúbpe-'e nēn meé kapóg nē adé mbále. ¹⁹ Nkabén ntāngēnéé abé átínté echēn pēn, ábel bonj bad ábe békoo Dyób ahíd bényínned. ²⁰ Né-óó nzé nyébomé nēngáne elad é bad bé Dyób, saké Ndyéed e Sāngú nyédyágkē. ²¹ Ayāle nzé nyébomé ádyé Ndyéed e Sāngú, mod tēé adyāg eche ndyéed ésebán asine waáb, nē ábele baahóg bébāg nzaa, ábíní-'ε mím mékób bó. ²² Nédē edé nēn bán nyéewóó'ε mímen mendáb míme nyétāngēnéé medyé adyé nyémwāg-ke mím áte-ye? Ké'ε nyényíne' bán mwembé rí Dyób méesaá dyaamdyaam, nyékwāgtē-'ε bad ábe béewóó chóm éche bédyágkē? Cheé nyéhedeé bán rílaa nyé tângene ádén akan? Nyéhede bán ríkene nyé-ye? Meēhēléé-se níbel nē.

²³ Nhóbe nén áyāle chōm éche Sāngwéé án'yāgēdtē me chōo me-ε nílāngé nyé nén, mímé nkuu dēn áde békíi Sāngú Yesue ntúrē, antéd ewele, ²⁴ aságnēn Dyōb, ákāb chō áte, áhōbē aá, “Echem yāl nén, ebágnédé yāl echēn. Nyébele nén ákamten me.” ²⁵ Ade bémaá ndyééd adyé ambēl melemlem ne mbwendé ní mím. Anhób aá, “Mmén mbwendé ní mím ndíi melē mékōsōlē mé Dyōb níme mímēm mekíi mésógténé. Nyébele nén pónédé tēé ákamten me.” ²⁶ Nén álúmte nén bán pónédé tēé echē nyédyákgē échēn ewele nyémwāg-ke mímén mím, nyékale kwééd eche Sāngwéé kááj ne á pónédé eche ápeé.

²⁷ Né-óó, kénzēé awē adyāg échēn ewele, ámwāg-ke mímén mím nyaa eche éébāgē Sāngwéé edúbé né abelé mbéb tāngene yāl ne mekíi níme Sāngwéé. ²⁸ Né-óó, mod tēé ásébe ásimen yāl boŋ ádyē ewele, ámwē-ε mím níme Sāngwéé. ²⁹ Nyébel nē áyāle kénzēé awē adyāg échē ewele ámwāg-ke níme mím, boŋ eékoo ahé á nlém-tē aá yāl eche Sāngwéé chō edé, ákudtéd yāl nkōgsen adyé áde ádyákgē échē ewele, ámwāg-ke níme mím. ³⁰ Nē dōo ákōó boŋ nyé bad híin nyéchiitéd, nyékonlé-ε, donge-ε béwédé. ³¹ Boŋ nzé syánē desébpé yāl akáad, né Dyōb déekógsénné syánē. ³² Boŋ Sāngwéé akáadte, akógsan-ne syánē áyāle mewusé níme débélé ábel boŋ eebáá syánē áyāl áde ákāadte nkōŋsé. ³³ Né-óó, a-baányan, nzé nyélādné ádyé ndyééd e Sāngú, désínē nhóg ne aníní. ³⁴ Nyé ké ahéé awē nzaa ékóbé, adyé ndyééd á dnāb, ábel boŋ nzé nyélādné weébēle akan áde débēl boŋ Dyōb akáad we. Tāngene mekan mémpēe, nzé mpedé, dōo mēlāā'é nyé ngáne nyétāngéné abel.

12

Nde éche éhúú ne Edáádāŋ éche Esáá

¹ Bōob-pōo a-baányan, ndáá meé nyébíi mbále tāngene nde éche Edáádāŋ éche Esáá ébageé. ² Nyébíi nén bán áde nyénkēmbíí'é Dyōb, bēntéd nyé nlém á ábum, bēpānéd nyé nzii ábele myōb níme mééhōbē akan. ³ Né-óó, ndáá meé nyébíi nén bán modmod awē Edáádāŋ é Dyōb élyágtéé, ééhēlē-se ahób aá, “Ebómán ne Yesue.” Nē dō-áá modmod ééhēlē-se ahób aá, “Yesue adíi Sāngwéé,” étōmēé nē Edáádāŋ éche Esáá élyágté mó.

⁴ Nde édé nyaa ne nyaa, boŋ melemlem mé Edáádāŋ móo mébage échē nde. ⁵ Nyaa éche déhéle débēl nsón ní Dyōb édé nyaa ne nyaa, boŋ melemlem mé Dyōb móo bébenléé. ⁶ Ngude eche débēnléé nsón edé nyaa ne nyaa, boŋ melemlem mé Dyōb móo débēnládté áde debyéé ábel nsón. ⁷ Mod-tēé akudé chōm éche Edáádāŋ élyágtéé mó abel, nē áde-ε á mboŋ ní moosyāál. ⁸ Edáádāŋ élyágté mod nhóg áhób dyam ne debyéé, melemlem mé Edáádāŋ mélyágtē aníní mod áyáged bad ne debyéé. ⁹ Melemlem mé Edáádāŋ níme mébele boŋ mod nhóg awōŋ adúbe aá Dyōb débēl dyam áde áhóbé aá ábel bōob ábēl-ε dō, níme melemlem mé Edáádāŋ móo mébage aníní mod ngíne áhood bad. ¹⁰ Echē Edáádāŋ ébage mod nhóg ngíne ábel mekan mé menyáké, ábēl-le aníní álāngē bad mekan á dīn á Dyōb. Chōo ébágé-ε bad bēmpēe debyéé ásoŋten ké chōm éche mod áhóbéé ké'ε ábeléé éhúú ne Edáádāŋ é Dyōb ké'ε éehúú'ε. Melemlem mé Edáádāŋ mébage mod nhóg debyéé áhób mehób mémpēe, ábē-ε aníní debyéé átóge mehób níme ábē bad bēhóbéé. ¹¹ Melemlem mé Edáádāŋ móo mébele níme mekan mésyāál, abage mod tēé echē nde ngáne ádōó.

*Elad é bad bé Dyöb édií nées
yäl póg eche ewóó póg hiin*

¹² Yäl edii póg bon ewóó póg hiin. Kénée edii-'aá bán yäl edé pág ne pág, edii yäl póg. Melemlem në dóó edii ne Krístæ. ¹³ Melemlem në dóó syané moosyáál, bad bé Israel ne bad ábe béésé bad bé Israel, betån ne kunze, Edæádæn ehóg ébélé dekudé edusen bon debé pág éche ébélé ene yäl póg. Dyöb áhéde-'e syané melemlem mé Edæádæn á nlém-té.

¹⁴ Saké pág póg chó ebelé yäl e moonyon, bon pág hiin. ¹⁵ Nzé ekuu éhele-se éhób aá, "Ayāle nēn meésaa ekáá, meésaa á yäl e moonyon," nēn déélúmteé bán eésaa á yäl e moonyon. ¹⁶ Nzé etúu-'e éhele-se éhób aá "Ayāle meésaa díd, meésaa á yäl e moonyon," nēn déeheléé-se álúméd bán eésaa ayāl e ene yäl. ¹⁷ Nzé yäl esyáál embé díd dēmpen, né chán ámwagké dyam awóg? Nzé yäl esyáál embé etúu chēmpen, né chán ámwagké chóm elod awóg? ¹⁸ Bon edé nēn bán Dyöb ábánné pág téé á yäl e moonyon ngáne ádáá. ¹⁹ Nzé pág póg chóó yäl e moonyon émbēē, ne béechagké chó bán yäl. ²⁰ Edé nēn bán pág edé hiin bon yäl pág chóó ewóó chó. ²¹ Né-óó, díd déeheléé-se áláá ekáá aá, "Meetógneneé we." Nló-'e méeheléé-se ríláá mekuu aá, "Meetógneneé we." ²² Etímé anyinned pen nēn bán pág é yäl éche dényíneé bán eésaa dyamdyam chóó etómténé etógnén abé. ²³ Pág é yäl-le éche dényíneé bán éewóó'é edúbé chóó débageé edúbé bwámbwam. Eche dényíneé-'e bán éeboó'é álúmten, chóó dékoo'é anon. ²⁴ Pág échē ébóó álúmten chó-'e éetógneneé échén pág. Dyöb ábéle yäl e moonyon nyaa echē pág éche ényínnad byánán eésaa etógnén, chóó débageé edúbé bwámbwam. ²⁵ Abelé në ábel bon nkabén méébāg á yäl e moonyon, bon pen pág téé éwōngan waáb. ²⁶ Nzé pág e yäl póg etage, échíníí ésyāál chómpē ébelé étage'. Nzé pág póg ekudé mekenag, échíníí ámpē ébelé éwógnén mó menyínge.

²⁷ Né-óó, nyé moosyáál nyédii yäl echē Krístæ, nyé mod téé-'e nyédii pág echē ene yäl. ²⁸ Dyöb ábágé bad nsón á mwembé-te nyaa ne nyaa. Asébpé abelé baahóg bembapēé bé nlomag, ámbíd enē, ápwēdé bekal bé'dæádæn bon ápwēde-'e bemeléede. Ápwēd-te bad ábe ámbēé ngíne ábel menyáké, ápwēd bad ábe ábágé ngíne áhood bad, ápwēd bad ábe béwōngan bad, ápwēd bad ábe ábágé debyéé ályáged bad, ápwēd-te bad ábe ábágé debyéé áhób mehób mé bad bēmpēe. ²⁹ Saké bad bésyāál bédé bembapēé bé nlomag, saké bad bésyāál bédé bekal bé'dæádæn, saké bad bésyāál bédé bemeléede, saké bad bésyāál bédé bebel bé menyáké. ³⁰ Saké bad bésyāál Dyöb ábágé ngíne áhood bad, saké bad bésyāál Dyöb ábágé debyéé áhób mehób mémpēe. Saké bad bésyāál Dyöb ábágé debyéé átóge mehób mémpēe. ³¹ Nyébane nlém ayāl e nde éche etómténé etógnén abé.

Kénê-'e mæédii nlúméd nyé nzii empēe echē etómténé abon tómaa échíníí.

13

Edé etógnén ádæn bad

¹ Nzé nhóbe mehób mé baányon ne mé ángel bon meédæ baányon, ehób échēm edii nées nkán níme níbele ntogag ké'e ngán echē békuméé. ² Nzé mbyéé' nkalan í Dyöb akal, nzé nsōntan mekan mé e'konéd mésyāál, nwóó debyéé ásyāál, nwóó-'e adúbe áde níhele-se nhób méé mbæod éhænlen e'dii, bon meédæ bad, né meésaa dyamdyam. ³ Nzé mbage

bad chõm ésyāāl éche níwóó, nkwx̄nténé-’ε ábe echem yāl meé béhyád, áde méedāá’ε baányon, bwām é’héé nê ábélé me? ⁴ Mod awě adāá bad, abelé áwesán, álúmtē-’ε e’boŋ bé nlém. Eesíídéé bad, eésaá kúmbe. ⁵ Mod awě adāá bad, eebáŋkē ewanŋe, eéh̄dtēé eche yāl chēmpen bwām, eewámsánne alin, eékonŋéé-’ε mekan mé mbéb á nlém-tē. ⁶ Mod awě adāá bad, eewóŋnéé mekan mé mbéb menyinŋe, mekan níme métánŋéné móó áwóŋnéé menyinŋe. ⁷ Mod awě adāá bad, akobe mekan mésyāāl, adúbpe mekan mésyāāl, awóó’ e’lyág bé nlém pónde ésyāāl, ákaá-’ε nlém pónde ésyāāl. ⁸ Edanŋe eéwōó’ε asóg. Ahób dé mehób á dīn á Dyõb dépē á asóg, ahób dé mehób mémpēe, ámaa, debyéé-’ε áde mod áwóó’ε, ápē á asóg. ⁹ E’bii bé akan ábesyānē béelónéé mbon, akal áde sékaléé nkalan í Dyõb, séelónéé mbon. ¹⁰ Boŋ áde mekan níme mélóné mbon mépēé, mekan níme méelone mbon mépē á asóg. ¹¹ Ade níbedé mwéndem nhóbé’áá née mwéndem, nímm̄m mewēmten mémbēē mewēmten mé mwéndem, ndolé-’ε akan áte née mwéndem. Boŋ bōob áde nídí mod ambáá, ntēdté abé á mwéndem. ¹² Denyíne chõm bōob nēŋgáne á ebudbud-tē á dyené-te. Boŋ ámbid e pónde, syáné dēnyīn Dyõb, syáné ne mó dénnōné-’ε e’só ne e’só. Meébudéé Dyõb asōŋten bōob bwām, boŋ pónde eche ehúe’ mēsōŋten mó melemlen ngáne mómpē ásoŋtēnnē me bwām. ¹³ Né-óó, metote meláán médé; áwōŋ adúbe, áwōŋ e’lyág bé nlém ne áwōŋ edanŋe. Boŋ atote áde átómténé etóŋnén abé áfinté e nímm̄n meláán, ádíí áwōŋ edanŋe.

14

Nde émpēe éche ehúú ne Edāádāŋ

¹ Nyéwan áte ádāŋ bad, nyéwōŋ-’ε nlém áte ákud mende níme Edāádāŋ ébageé nyé, bwāmbwam áláa bad mekan á dīn á Dyõb. ² Mod awě ahóbe mehób mémpēe eehóbéé wée bad boŋ wée Dyõb dōó áhóbéé. A mbáale, modmod eesōŋtānné dyam áde áhóbéé. Kénéé ngíne e Edāádāŋ élyágtéé mó áhób mekan, bad ábe álāŋŋéé nímm̄ mekan, ne bō, nímm̄ mekan médíi mekan níme mod eēsōŋtānnē. ³ Mod awě ahóbe mekan á dīn á Dyõb, ahóbe mó áwōŋŋen bad áwúu áte, áwéd bad nlém á abum ne áhóded bad nlém á abum. ⁴ Bad ábe behóbe mehób mémpēe béwōŋŋan échab yāl boŋ bad ábe behóbe mekan á dīn á Dyõb behóbe mó áwōŋŋen mwembé rísyāāl. ⁵ Ndāá meé nyé moosyāál nyéhóbe mehób mémpēe, boŋ métōmtēn adāŋ meé nyéhóbe mekan á dīn á Dyõb. Mod awě ahóbe mekan á dīn á Dyõb, atómé mod awě ahóbe mehób mémpēe, éetóméé né atógke’ chõm éche áhóbéé ábel boŋ áwōŋŋen mwembé.

⁶ Né-óó, a-baányan, nzé mpedé áwēn boŋ nhóbe mehób mémpēe, né chán méwōŋŋēnnē nyé? Meéhēlēē-se nwōŋŋén nyé ké mwātiíd, nzé meépeene dyam áde Dyõb álúmté me, ké’ε dyam áde níbíí, ké’ε áhób mekan á dīn á Dyõb, ké’ε dyam áde méyāŋgdte nyé.

⁷ Dētéd elon ne ndinŋé, bwēm ábe béesé á alongé ábe bébenladtē ákum mesíke. Chán mod ahele se abíí nkāŋgé níme békónéé nzé béekumé mó bwām. ⁸ Nzé mod ahele elon atōŋ éche élād bad áke á bel, boŋ eetóo chõ bwām, né chán áhele ábēl boŋ bebōŋsēn ake á bel? ⁹ Né dōó edíí ne nyé ámpē. Nzé nyéhede mehób mémpēe ahób boŋ nyéhóbe mekan níme méewōo nsōŋten, nzé mod eebíi dyam áde nyéhóbéé, né nyéhóbe nēŋgáne epub éche étóme’. ¹⁰ Mehób médé á nkōŋsé-te nyaa ne nyaa, ké ehóŋ-ke eésaá éche éewóo nsōŋten. ¹¹ Boŋ nzé meebíi ehób éche mod áhóbéé, mod

awě ahóbe chó äbē nken áwēm, me-’ε mbé nken áwē. ¹² Ngáne nyéhεdεé bán nyébele mekan míme Edáádəŋ é Dyöb élyágtεé nyé abel, nyéwane áte nyébele’ míme mébele boŋ mwembé nkwogé bwám.

¹³ Né-óó, mod awě ahóbe mehób mémpēe atángéné akáné ábel boŋ Dyöb ábel mó átóge chöm éche áhóbεé. ¹⁴ Ayāle nzé nkānne’ ne ehób émpēe, échēm edáádəŋ chów ékānne, boŋ mmēn meebyé’ε chöm éche ríhóbεé. ¹⁵ Cheé-ō rítángéné abel? Ntángéné akáne ne échēm edáádəŋ, nkáné-’ε ne rímēm nlém. Měkōnē nkāŋgé ne échēm edáádəŋ, ríkōnē-’ε ne rímēm nlém. ¹⁶ Nzé eβenlad échōŋ edáádəŋ ábe Dyöb mekenag, chán mod a ngēn awě adé ásē, áhōbpē aá, “éβē nē” áde éēsōŋtεεé dyam áde éhóbεé. ¹⁷ Ehele-se ékené Dyöb bwám boŋ dyam áde éhóbεé déēwōŋgān mod awě alyágé ásē ne awōŋgen dēn. ¹⁸ Nságnan Dyöb nén meé nhóbe mehób mémpēe tómaa nyé bad bésyāā, ¹⁹ boŋ kénē, nzé dedé á mwembé-te, mēdāŋ meé ríhōb metote métáan míme méwōŋ nsōŋten, ábel boŋ bad béyáge, tómaa áhōb metote ekálé dyóm míme méēwōo nsōŋten.

²⁰ A-baányan, nyéewóó’ mewēmten mé bēndem. Nyébē pen néε bēndem ábe béebíi chöm éche mbéb rídíi. Boŋ á mewēmten nyébē néε bad ábe békwógé. ²¹ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán me Sáŋgwéé nhóbe nén meé,

“Měbelén bad ábe béhóbe mehób mémpēe áhób wéε ábēm bad.

Měbelén e’bēb é’ beken bé bad, boŋ ké ábēm bad béewógénné me.”

²² Né-óó, ahób dé mehób mémpēe ádíi e’chemléd ne bad ábe béedúbpe, saké ne bad ábe bédúbpe. Ahób-pe mekan á dīn á Dyöb ádíi e’chemléd ne bad ábe bédúbpe, saké ne bad ábe béedúbpe. ²³ Nzé bad bésyāāl béhóbe mehób mémpēe áde bédíi á mwembé-te, boŋ doŋge á bad ábe béēsōŋtεene mekan mé Dyöb ké’ε bad ábe béedúbpe Krístəə bésólé, béehōbpé bán nyépag mīn-ε? ²⁴ Boŋ nzé bad bésyāāl béhóbe mekan á dīn á Dyöb, boŋ doŋge á bad ábe béēsōŋtεene chöm éche béhóbεé ké’ε bad ábe béedúbpe Krístəə bésólé, awóg áde béwōgkē nkalan rí Dyöb, débél bēbíi bán bébele mbéb, békwédé nkáá á’sō é Dyöb. ²⁵ Mmē nkalan méhūd bó mekan míme bēnkoo’ é á nlém-tē. Békwxé-’ε ásē, bébagé Dyöb edúbé béhōbē nén bán, “Ne mbále, Dyöb adé áftinté echēn.”

Paale ad mpuutéđ mébāg á mwembé-te

²⁶ A-baányan, chöm éche ríkoo’ε ahób édíi nén, nzé nyéládné á mwembé-te, mod nhóg abelé awón nkāŋgé, ampée-’ε awón chöm éche áyágtεé, ampée awón dyam áde Dyöb álúmté mó, ampée awón dyam áde áhōbpē á ehób émpēe, ampée-’ε abé awě atógke mehób mémpēe. Nyébele rímén mésyāāl áwōŋgen mwembé. ²⁷ Nzé bad béhóbe mehób mémpēe, bad béēhōbē tómaa béléán, bó mod téé áhōbē ámbíd eche waáb ámáá ahób. Mod-te atángéné abé awě atógke chöm éche béhóbεé. ²⁸ Boŋ nzé mod eésē awě atógke’, mod awě ahóbe mehób mémpēe, atángéné néε ádíbe nsā, áhōbē áwe nlém-tē ne wéε Dyöb. ²⁹ Ade bad bébe ké’ε béléán béléŋgeé bad mekan á dīn á Dyöb, ábíníi bad bétángéné béwōglān ábíi ké chöm éche béhóbεé étángéné. ³⁰ Boŋ nzé mod adé á mwembé-te awě akudé nkalan míme Dyöb álúmté mó, mod awě ahóbe akan ásóg ahób. ³¹ Nyé moosyāāl nyélāŋge bad mekan á dīn á Dyöb nhógē-nhógē ábel boŋ mod téé áyágke, nē áwéde-’ε mod téé nlém á abum. ³² Nde eché Edáádəŋ ébageé bad áláa bad mekan á dīn á Dyöb, edii nde éche mod awě ahóbé rímé mekan áhεεε ákamlēn. ³³ Dyöb déesaá Dyöb áde ápεene mpuutéđ, nsan móo ápεεεé.

A mwembé ní bad bé Dyöb n̄syāāl, ³⁴ bebaád bédib nsəl n̄zé bédé á mwembé-te, bétāngéné abé asē e baachóm ngáne mbéndé e Mose éhóbéé. ³⁵ N̄zé d̄yam adé áde bédás abii, bésēdēd ábab bechóm á ndáb. Ayāle édé akwágkē mmwaád áhób d̄yam á mwembé-te. ³⁶ Nyé bad bé K̄orinto, áwēn d̄so eyale é Dyöb émbid̄tē-ye? Áwēn d̄mp̄en-éé eyale é Dyöb émp̄e-ye?

³⁷ N̄zé mod anyíne yāl aá módē mod awē alānge bad mekan á d̄in á Dyöb, ké'ε aá m̄ówōō nde echē ehúú ne Edāád̄an, atāngéné abii aá d̄yam áde n̄itenléé nyé ádii d̄yam áde Sāngwéé áhóbé aá nyébeł. ³⁸ Boŋ n̄zé ahóbe aá m̄óhídtē n̄m̄én mekan nyéhúd m̄ó m̄id̄ áyāl. ³⁹ Né-óó, a-baányan, nyébane nlém áláa bad mekan á d̄in á Dyöb, boŋ nyéekás bad áhób mehób mém̄p̄ee. ⁴⁰ Nyébele mekan m̄esyāāl bwām, nyébele-ε m̄ó nyaa echē etāngéné.

15

Mpuu n̄ime Yesu Kr̄istā

¹ B̄oob-p̄óó, a-baányan, nkamtan nyé nkalan̄ ní bwām n̄ime m̄enkaléé nyé. Nyēnkob m̄ó, n̄ibélé-ε nyēsūmnédé áyāl e adúbe áde nyéwóó. ² N̄zé nyēdii nyéchāgnédé áyāl e n̄imē nkalan̄ n̄ime édii bán m̄óó n̄p̄εene e'soóson, né nyéékūd e'soóson, éetóméé né adúbe áde nyédúbpé Kr̄istā, d̄ó-ε adé ngēn. ³ Menkalé nyé nkalan̄ n̄ime m̄enkudtē, m̄ó-'aá n̄tóm̄téné etógnén abé. M̄mē nkalan̄, n̄idé n̄én bán Kr̄istā anwē á nló n̄imēd ngáne éténlédé á kálag e Dyöb. ⁴ Eténlédé n̄én bán bēnlīmē m̄ó, ápūū ámbid e e'pun é'láán. ⁵ Anlúmed Petro yāl, boŋ ámbid e p̄ondé anlúmed-te ábínii bembap̄ee yāl. ⁶ Ámbid enē, tómaa mbwókel é bad étáan ábe bēhídé'áá m̄ó anlúmed b̄ó yāl alúmed ahóg. Abé bad h̄iin bédii bédé á alongé chii, donge-ε bémáá awé. ⁷ Ámbid e p̄ondé anlúmed Jemse yāl, boŋ alúmed-te ábínii bembap̄ee bé nlomag b̄esyāāl yāl. ⁸ K̄óōne á asóg anlúmed mém̄p̄ē yāl, kénéé édii bán ndii mod awē bēnchyāā'ε á p̄ondé echē bad bēnkēmbí'ε bán bēchyāa. ⁹ Nhóbe n̄én áyāle áfinté e bembap̄ee bé nlomag b̄esyāāl, m̄ée ndé mbap̄ee awē éesē etógnén. Meékwognedéé áchāgned ké n̄ée mbap̄ee a nlomag áyāle menhé bad bé mwembé ní Dyöb á meséb. ¹⁰ Boŋ nsimé ní Dyöb n̄ibélé ndé chōm éche n̄dii. M̄mē nsimé n̄ime Dyöb ábagé-ε me, méesaá ngēn. Boŋ p̄en mbelé ns̄n tómaa ábínii bembap̄ee bé nlomag, kénéé édii bán saké m̄m̄en mbelé'áá n̄imē ns̄n, nsimé ní Dyöb m̄óó n̄ibédé ne me. ¹¹ Né-óó, ké émbē bán m̄eé nkanlé nyé n̄im̄én nkalan̄, ké'ε bembap̄ee bé nlomag ábínii b̄óó békálé m̄ó, chōm ehóg ch̄óó syāāb̄o moosyāál sékaléé, m̄ó-'aá nyédúbpé.

Paale ad ngáne Dyöb d̄empuúdtē Kr̄istā, bad bé Kr̄isto b̄omp̄ē b̄epuú

¹² B̄oob áde sékale-'áa n̄én bán Kr̄istā apuúdé, chán-n̄o nyé donge á bad nyéhēle nyéhōbē bán bad ábe b̄ewédé b̄eepuú'ε? ¹³ N̄zé ahób áde nyéhóbéé n̄én bán m̄puu méesaá ámbid e kwééd adé mbále, né élúmte bán Kr̄istā enkēmpuú'ε. ¹⁴ N̄zé Kr̄istā enkēmpuú-ε, né nkalan̄ n̄ime sékanléé nyé méesaá d̄yamd̄yam, né áden adúbe ámp̄ē déesaá d̄yamd̄yam. ¹⁵ Né n̄ē álúmte n̄én bán sékale Dyöb metóm áyāl ahób áde séhóbéé bán apuúdtē Kr̄istā. Boŋ n̄zé édé mbále n̄én bán b̄eepuudéé n̄zé b̄ewédé, né Dyöb d̄enkēmpuúdtē Kr̄istā. ¹⁶ N̄zé bad ábe b̄ewédé b̄eepuudé, né k̄óōne Kr̄istā eepuudéé. ¹⁷ N̄zé Dyöb d̄enkēmpuúdtē

Krístəə, né adúbe ádēn déesaá dyamdyam, né nyédii nyédé-’ε á mbéb te. ¹⁸ Né élūmēd-te bán bad ábe bédúbpé Krístəə ábe bēwédé, bēbós-’ε. ¹⁹ Nzé e’lyág bé nlem ábe séwóó áyāl wée Krístəə é’sógé áyāl e ádēn alongé dēmpen, né bad bétāngéné se ngəl atōmtēn dé awóg tómaa nyaa eché béhele bēwóg bad bēmpēe.

²⁰ Bonj édé mbále nēn bán Dyōb ápuúdté Krístəə. Mós abédé mod a’só ápuu átínté e bad ábe bēwédé. ²¹ Dyam áde mod nhóg ábélé dós ákás bonj bad bēwāg. Melemlem nē dós dyam áde mod nhóg ábélé ákás bonj bad bēpuudé’. ²² Bad bésyāāl bēwē abé áde bédíí mod nhóg ne Adame, melemlem nē dós Dyōb débenlé bad bésyāāl bēpuu abé áde bédíí mod nhóg ne Krístəə. ²³ Mod tée ápuú eche pón dé eché átāngéné apuu. Krístəə, mós awé adé mod a’só ápuu, áde ápéé ámpē, bad ábe bédé ábe Krísto bómpé bēpuú. ²⁴ Ámbid enē, asóg dēpē. Ene pón dé e’dáəđəŋ ábe é’kamlan, benkamlen ne ngine é nkōŋsé, Krístəə ámāđ echab ngine. Dó-’aá ábeé nkamlēn wée Dyōb Titée. ²⁵ Krístəə ábē á nkamlēn kásəŋ Dyōb ábēl atóm ábē bad bé ekoyí áte, ábānē-’ε bós áse eché. ²⁶ Mod a ekoyí awé ádimténne atóm áte adíí kwééd. ²⁷ Edé nēngáne éténlédé á kálag e Dyōb nēn bán, “Dyōb ábánné mekan mésyāāl áse eché.” Elūmte bwām pen nēn bán mekan mésyāāl nime Dyōb áhóbé aá móbánné áse e Krístəə, Dyōb dēn déesaá áwēd-te. ²⁸ Áde bwēm ésyāāl bémadté abé áse e nkamlēn nime Krístəə, mwēn-ne Mwān a Dyōb, ábē áse e Dyōb. Dyōb dós-’aá ábánné bwēm é’syāāl áse eché, ábēl bonj mwēn Dyōb-pe ákamlēn bwēm é’syāāl ngen póg ne ngen ésyāāl.

²⁹ Bəəb-pós, chán-nō déhōbpé áyāl e bad ábe békúdé edusen á nló ní bad ábe bémáá awé? Nzé bad ábe bēwédé bēetagné apuu, cheé ékás bonj bédusán bad á nló ní bad ábe bémáá awé? ³⁰ Cheé-ō ékás bonj sébāg á nsəl ní kwééd pón dé tée? ³¹ A-baányan, mbāg á nsəl ní kwééd epun tée. Kúmbe eche mbééné nyé abé áde dédíí mod nhóg ne Yesu Krístəə, Sāŋgwéé awēd, chós ekás bonj ríhōbē nēn. ³² Nzé nnōné chós á nyaa e moonyon, nsyāŋ ké nhóg méesaá né nzum eche syáabe e’loo nyam séwánáá á Efesus. Bonj nzé édé nēn bán bad ábe bēwédé bēpuú’ε, né deéhōb bán, “Dédyág, démwāg-ke, áyāle chān mod áwē.”

³³ Nyéedōgnād, “E’chonj bé mbéb é’bébte abé á bwām.” ³⁴ Nyéewóó mewēmten ámpē néé e’yókél é’ bad, nyésóg-ke mbéb ábēl. Nyé donje á bad nyéebíí’ε Dyōb. Ngáne ríhóbéé nēn, nēn átāngéné nyé akwágké akóbed.

Ngáne bad ábe bēwédé bēpuú’ε

³⁵ Bonj mod ásedéd aaen, “Chán Dyōb áhele ápuūd bad ábe bémáá awé? Yál ehéé bēwōŋgē?” ³⁶ Eyókél é chōm, nzé ewené mbál-e-bū éēbēlē-se ewé bonj ekóg-ε? ³⁷ Chōm éche bēhágkē á ndəəb édíí mbál ngēn, saké alín á bwēl ásyāāl áde ákwoge’ bēwénéé, bonj mbum, kapóg mbum e ngun ké’ε mbum empée. ³⁸ Dyōb dēn dós ábēle’ ngáne ádás bonj mbál tée níwōŋ yál eche níwóó. Abage mbál tée yál eche etāngéné. ³⁹ Yál é bwēm é’syāāl ábe é’dé á alongé éesaá nyaa póg. Baányonj bēwóó echab ndín e yál, nyam éwóó echáb, menən méwóó echáb, súu-’ε éwóó echáb. ⁴⁰ Bwēm é’dé ábe é’dé á nkonj nímin, é’bé-’ε ábe é’dé á nkonj ríse. Bwēm bé nkonj ní mín é’wóó ábāb e’bonj ábe bwēm bé nkonj ríse bēewóó’ε. Bwēm bé nkonj nsé-’ε é’wóó ábāb e’bonj ábe bwēm bé nkonj ní mín bēewóó’ε. ⁴¹ Etondeé awóó ábē e’bonj, ngən ewóó ábē, betintine-’ε bēwóó echáb nyaa e e’bonj. Kásəŋne átínté e betintine, e’bonj ábe bēwóó é’dé nyaa ne nyaa.

⁴² Nén dɔɔ ébēē ne bad ábe bépuú. Yǎl echē bélimmēé edii yǎl eche ebébe', echē Dyöb ápuudtéé edii yǎl echē eebébé' ámpē. ⁴³ Yǎl eche bélimmēé eebágkē elón, eewúē-'aá áte. Nzé Dyöb ápuúdté ch́o ebóo' elón bwám bwam, ewúē-'e áte. ⁴⁴ Ade bélimmēé ch́o ebágkē yǎl e ekob, bon nze Dyöb ápuúdté ch́o ebágkē yǎl e edáádān. Yǎl e ekob edé, yǎl e edáádān-'e ámpē edé. ⁴⁵ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán "Mod a e'só, Adame, Dyöb dēnhæg ḿo abé nhægtéd níme níwóó alongé." Bon Adame a ndimten adii Edáádān éche ébage alongé. ⁴⁶ Saké mod a edáádān ḿo asébpé abé. Mod a ekob ḿo asébpé abé bon mod a edáádān ḿo-'e ábág. ⁴⁷ Mod a'só ambíd á nkõñsé, bēnhægén ḿo ndɔɔb. Awe ḿo-'e ampē ámpē, ádyöb dɔɔ ábidé. ⁴⁸ Bad ábe bédé á nkõñsé te, bédé nēngáne Adame awē bēnhægēnné ndɔɔb. Abe b́o-'e bédé bé dyöb, bédé nēngáne ane awē abídé ádyöb. ⁴⁹ Ngáne déwagné mod awē behágné ndɔɔb, melemlem nē dɔɔ déwāgēnnē ane awē abídé ádyöb.

⁵⁰ A-baányan, ch́õm éche níhóbeé edii nén, ch́õm éche édé á nhægtéd ní yǎl e ekob ne mekií éhelélé-se ékūd bwēm bé nkamlen ní Dyöb. Eche ch́o-'e eebé abé ne abé éhelélé-se ékūd bwēm ábe bēbē abé ne abé. ⁵¹ Nyélám metúu nyéwóg dyam áde nílangé nyé áde bad béébii'ē. Syánē bad bésyāal déewáá', bon pen Dyöb déhæñlén syánē baásyāal ⁵² á esóné é pónde. Mmē nhæñlén mébē á mehélé-te, nēngáne mod áhelese ápēbēd ðid. Nén débēnléd áde bétõngē elon é asóg. Ade bétõngē elon, bad ábe bēwédé bépuú, béewáá ámpē, Dyöb déhæñlén-ne syánē baásyāal. ⁵³ Ene yǎl eche ebɔɔde' étim yǎl eche éebɔɔ ámpē, yǎl eche ch́o-'e ewág étim yǎl eche eewág ámpē. ⁵⁴ Pónde eche yǎl echē ebɔɔde' étimmé yǎl echē éebɔɔde', ne áde yǎl eche ewág étimmé yǎl echē eewág, elón ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

"Kwééd eesaá ámpē ne abé dēn, Dyöb átómé ch́o áte."

⁵⁵ "A-kwééd, héé echon ngíne átóm mod áte edíí? A-kwééd, héé echon ngíne áwóged mod e'we edíí?"

⁵⁶ Mbéb ḿoó níkáá bon kwééd ewón ngíne áwóged mod e'we, ngíne e mbéb-pe ehúú ne mbéndé. ⁵⁷ Bon séságnan Dyöb, ḿo abelé bon sétóm mbéb áte mbiined ne eched Sán, Yesu Krístæ.

⁵⁸ Né-ɔɔ, a-baányan bé edænge, nyésumen bwám, dyamdyam déehõbte nyé mekuu ásē. Nyébē nyékeene nsón níme nyébēnléé Sängwéé á'só. Nyébíí nén bán nsón níme nyébēnléé Sängwéé ké nhóg méesaá ngēn.

16

Bésángé m̀oné áwõngēn bad

¹ Bɔɔb-pɔɔ, nílaa nyé tãngene m̀oné níme nyēnladté áwõngēn bad bé Dyöb. Ngáne ménlāá'ē mwembé níme níde á Galesia mēé bébel, melemlem nē dɔɔ nyémpē nyétãngéné abel. ² Sõndé téé nyé mod téé áhúd mwá m̀oné ákoo. Nén ábē nchoo ne mod téé níme nkudág. Nzé nyébelé nén, nē débēl nze mpedé, nyéetõgēnné m̀oné asaa ámpē. ³ Nzé mpedé, bad ábe nyépwédé, mēlõmēn b́o kálag ákeēn níme m̀oné níme nyéládé á Jerusalem. ⁴ Nzé ébóó bán mémpē níke, né béwoón me.

Nt̄i níme Paale ábéle

⁵ Mēpē áwēn nze mmaá átóm á mbwóg e Masedonia, áyāle nwóó mewēmtēn átóm á mbwóg e Masedonia. ⁶ Kapóg médyéé ne nyé, nhele mbé-'e ne nyé pónde esyáal echē ahéb ábágkē ngíne, ábel bon nyéwõngēn

me áκεεν échêm eke á'sō hōm ké áhéé áde níkagké. ⁷ Meédəə'έ μεέ dényínen ámīn-ámīn. Nwóó mewēmten ábé ne nyé mwă etūn é póndé nzé Sǎngwéé akwěnténé. ⁸ Mēdyέέ á Efesus hén kóōj ne á póndé e ngande e Pentekos. ⁹ Nzii enědnédé me hén ábel kase e nsón, kénéε édii bán bad hīn bédé ábe bétāngan me.

¹⁰ Nzé Timotie apedé áwēn, nyényīn bán nyěkobé mó nken áyāle melelem mé nsón míme Sǎngwéé míme ábeleé, móó mémpe níbeleé.

¹¹ Modmod eenyíné mó nkóntéd. Nyéwōngēn mó áκεεν échē eke á'sō ne nsaj ábel boj bóobe bad bé Krīsto bémpēε ábe rísineé, bétān me hén.

¹² Βοοb-πόό, tāngene awesyānē mwānyaj Apolose, menwéd mó nlém á abum bwāmbwam áhye dé anōn nyé nchoo ne bad bé Krīsto bémpēε, boj pen eewóó'έ nlém ápe βοοb. Nzé etál ébāgnédé mó, āpě.

Melentēn mé asóg

¹³ Nyétéd póndé, nyésūmen á adúbe-tē. Nyéwúu nlém á abum, nyéwúu áte. ¹⁴ Kéchéé éche nyébeleé, nyélúmed bán nyédəə nhóg ne aníní.

¹⁵ Βοοb-πόό a-baányaj, nyébíi nén bán abum á ndáb áde Stefanuse dōó ábédé dé'só á mbwóg e Akaya ádúbe Krīstəə, bébágé-'ε echab yāl ábele bad bé Dyōb. Ncháa nyé nén μεέ, ¹⁶ nyébē áse e ndín é bad néε échén, ne áse e mod ké ahéé ampée awě abele nsón néε mímén. ¹⁷ Ndé menyīnge ne epe éche Stefanase, Fōtunatusε ne Akaikuse. Bépédé áyāle bébéle nsón míme nyéntāngēnnē abel. ¹⁸ Běwédé me nlém á abum ngáne bēnwēdtē nyémpē nlém á abum. Kéchéé éche échén ndín é bad éhóbeé, nyétāngéné bó edúbé abε. ¹⁹ Mwembé míme rídé á mbwóg e Esia rílómmé nyé melentēn. Akwilaa bó Prisilia ne mwembé míme níbome áwab ndáb, bélómme nyé melentēn ne nlém nhóg á đīn áde Sǎngwéé. ²⁰ Abed baányaj bé Krīsto ábe bédé hén bélómmé nyé melentēn.

Nyéhē nhóg ne aníní tāl. ²¹ Με Paale, mbenlad échêm ekáá átele nyé mímén melentēn. ²² Kénzéé awě eédəə Sǎngwéé ebómán ne mó. A-Sǎngú awêd, hyǎg! ²³ Nsimé míme Sǎngú Yesue níbē ne nyé. ²⁴ Ndəə nyé bad bésyāāl á đīn áde Yesu Krīstəə.

Kálag echê elónténé ébε echê Paalε áténlé Baá Kōrinto Ndibned n̄ kálag

Enén kálag ch́o edé kálag echê elónténé ébε, echê Paalε áténlé bad bé dyad á Kōrinto áde ábédé á Masēdonia. Paalε antél ch́o á pónde echê mam méekage'aá b́oobe mwembé n̄me n̄bédé á Kōrinto. Bad behóg átínté e n̄mē mwembé b́énhōb Paalε mekan mé mbéb á yál, boj kénē Paalε anwón n̄lém bwámbwam aá b́oobōo b́étim ásē. Ade b́entimmé-ε ásē, Paalε anwóg menyin̄ge bwámbwam. A kálag-té wén, Paalε ahóbé ngáne b́oobe bad bé mwembé bé Kōrinto b́embē. Awēd-te ahóbé n̄zam echê ekáá boj átél' enén kálag ne e'yale ábe é'wúú áte t̄ngene n̄zyān éche ákudé ne atyéem̄en áde baahóg átínté e mwembé b́etyéemánáá ḿo. Alúmté-ε n̄mē menyin̄ge ngáne nyaa echê átélé enén kálag, ébélé bad b́étédte ábel dé mbéb boj b́oobōo b́étim-me ásē. Acháa-ε mwembé aá b́esaa m̄oné ne n̄lém nhóg áwón̄gen betóótōkē bé bad bé Kr̄isto ábe b́ebédé á mbwóg e Judeya. A kálag-té wē ámpē, Paalε ahóbe mekan álúmed aá ḿóbédē mbapεε a n̄lomag a mbále awē Yesu Kr̄istā. Ambel nén áyāle nguse é bad ébédé á Kōrinto échê échag yál bán bembapεε bé n̄lomag bé mbále ábe Kr̄istā, bán Paalε-ε adé mbapεε a n̄lomag a metóm.

Nkabted n̄ kálag

Ndibned n̄ kálag 1.1-11

Paalε ne mwembé n̄ dyad á Kōrinto 1.12-7.16

Asan̄ned bad bé Kr̄isto á mbwóg e Judeya m̄oné 8.1-9.15

Paalε mbapεε a n̄lomag a mbále awē Kr̄istā 10.1-13.10

Melent̄en mé asóg 13.11-13

¹ Mε Paalε, mbapεε a n̄lomag awē Yesu Kr̄istā ngáne Dyōb átíídé, mε-εé ntelé enén kálag. Mε ne awēd mwānyan̄ a Kr̄isto, Timotiε, s̄elómme' nyé elad e bad bé Dyōb ábe bédé á dyad á Kōrinto ne bad bé Dyōb b́esyāal ábe bédé á mbwóg e Akaya, melent̄en. ² Nsimé ne nsan̄ n̄ Dyōb Titée awēd ne Sán̄gú Yesu Kr̄istā, n̄bē ne nyé.

Dyōb áwéde' moosyāal n̄lém á abum

³ Syánē déken Dyōb, Sáá awē awēd Sán̄gwéé, Yesu Kr̄istā. Ḿo adé Titée awē awóge moosyāal ngól, abé-ε Dyōb áde áwéde' moosyāal n̄lém á abum. ⁴ Awéde' syánē n̄lém á abum áyāle ndutul ésyāal eche dékudéé, ábel boj syánē ámpē déhel bad n̄lém awéd á abum ábe b́ompē b́ekude nyaa e ndutul ké ehéé. Déwéd b́o n̄lém á abum meleml̄em ngáne Dyōb áwédeé syánē n̄lém á abum. ⁵ Ngáne Kr̄istā ákudé'aá metake, néε syánē ámpē dékudéé metake áyāl echê. Né-ōó, abé áde dédíi ne Yesu Kr̄istā, Dyōb déwéd syánē ámpē n̄lém á abum bwámbwam. ⁶ Nzé s̄ekude metake édii áwéd nyé n̄lém á abum ne áwón̄gen nyé ákud e'soos̄on̄. Nzé s̄ekudé e'wéd bé n̄lém á abum né nyémpē nyéékūd e'wéd bé n̄lém á abum, nyékūd-te ngine áwes̄en meleml̄em mé metake ne e'kan̄ bé n̄lém ngáne sémpē séwés̄éné. ⁷ S̄esumé n̄lém áwēn bwámbwam. S̄ébíi nén bán nzé nyékude' metake meleml̄em ngáne sémpē s̄ekudéé, Dyōb déwéd nyé n̄lém á abum meleml̄em ngáne áwéde-ε sé.

⁸ A-baányan̄, sédāá bán nyésōn̄ten nyaa e metake echê s̄ekudé á mbwóg e Esia. Metake n̄me s̄enkudtē m̄endenléd sé nyaa echê s̄enwēmt̄enne

bán séebáá á alongé. ⁹ Sênwém̄tén nén bán bébídte mbakú bán béwúu sé. Boŋ sékudé'áá nímén metake ábel séesumé' nlem áwɛd yəl, boŋ pen sésum wée Dyöb, mó awé apuudte bad. ¹⁰ Kénéé edii bán sémbé á nsəl ní kwééd, ansón sé. Nzé sédé á ndutul-té, Dyöb débē ason sé. Sésümé-ε nlem nén bán ábē ason sé pónde tée eche sébēε á ndutul ámpē. ¹¹ Ason sé akánned áde nyékánnadté sé. Bad híin bēlad mekáá ákánned sé, Dyöb-pe dénaméd sé. Nén débēl bad híin béságnēn Dyöb ason áde ásóó sé.

Paale ahudé eke asē

¹² Dyam áde áde ábélé sédé kúmbe. Nlem níkenlé sé á abum nén bán, abé áde séwóó á nkõnsé-te wén, tanje nyaa eche sédíí ne nyé, ne nlem níme nsáá ne nlem nhóg, ádíi nyaa eche Dyöb ábélé aá ébē. Adén abé dénkembáá ne debyéé á moonyon boŋ démbē ne nsimé ní Dyöb. ¹³ Chõm éche sétenlé nyé edii éche nyéhēnlé aláŋ, nyésõŋtēn-ne. Nsumé nlem meé nyésõŋtēn nímén mekan pónde ésyāā. ¹⁴ Ngáne nyémáá donje á mekan tãŋgene sé asõŋten, ndúbpé nén meé nyéēkon sé asõŋten bwám. Nén débēl á pónde eche Sãŋgú Yesue ápéé, nyéēhel ahób bán nyédé kúmbe ne sé melemlem ngáne sémpē séhēnlé ahób bán sédé kúmbe ne nyé.

¹⁵ Adúbe áde méndübēε meé nén áde mbále mentii meé mēsēbē ape áwēn ábel boŋ nyétombwēn ngen éche élónténé ébē. ¹⁶ Mentii meé mēhyē áwēn nzé nkag á mbwóg e Masedonia, mentii-ε ámpē meé á ehúu métyēem áwēn ábel boŋ nyéwõŋgen me áke á mbwóg e Judeya. ¹⁷ Ade mémbēnlé nímén ntii, énkembáá éche níheláá-se níhãŋlén nlem á abum. Meébēlēε nímén ntii á nyaa e moonyon. Meésáá nēε mod awé akwentan aá, “Éε, mēbēl.” Boŋ ámbíd e pónde átim ahób aá, “Aáy, méebēnlé.” ¹⁸ A'sõ é' Dyöb áde ábele ngáne áhóbé aá móšbēl, nzé sēlãŋgé nyé bán séēbēl dyam, sébelé sébēl-le dó. ¹⁹ Nzõm echē ekáá boŋ nén ábe edii áyāle nkalan ní bwám tãŋgene Mwãn a Dyöb, Yesu Krístæ, níme me, Sailase ne Timotie sékánlé'áá nyé. Yesue eehóbéé aá móšbēl dyam boŋ eéŋimé dó ábel. Yesu Krístæ ábele dyam áde áhóbé aá móšbēl. ²⁰ Chõm ésyāā éche Dyöb áhóbé aá móšbēl, ábelé mébēnlad ábel áde ábélé boŋ debé ne Krístæ. Nén dóo ákáá boŋ áyāle mekan níme Yesue ábeleé syánē déhōbē bán, “Ebē nē” ábel boŋ Dyöb ákud edúbé. ²¹ Dyöb dóo ábélé boŋ syánē debé dedúbpe Krístæ. Dyöb dēn dóo áwógté syánē ábē ne Krístæ. ²² Ahédé-ε syánē ábē e'chem ábe é'lúmte bán syánē dedé ábē bad, ahé-ε syánē éche Edáádãŋ éche Esáá á nlem-té álúmed nén bán deéküd bwēm é'syāā ábe ahóbé aá móšbē syánē.

²³ Dyöb áde me mbõŋ nén aá chõm éche níhóbéé édé mbále. Nzõm echē enkãŋ boŋ menkēntim ámbíd á dyad á Kõrinto, edii áyāle meéhede'áá meé níwóged nyé ndutul. ²⁴ Sééhēdēε bán éhē byánán sēnyágté nyé adúbe kéchéé. Boŋ pen sébele nsón ne nyé, ábel boŋ nyébē menyĩŋge áyāle nyésũmné á adúbe-té.

2

¹ Né-õó, memmäd á nlem-té nén meé méehyaá nyé anyín ámpē. Nzé mempē nwógté'áá nyé ndutul. ² Nzé nwógté nyé ndutul, mod éebáá awé áwóged me menyĩŋge, áyāle nwógté bad ndutul ábe bémbē bēwógté' me menyĩŋge. ³ Nén dóo dēnkãŋ boŋ nítlē nyé enén ndin e kálag. Meéhede'áá meé nzé mpedé áwēn, nyé bad ábe nyéwógté' me menyĩŋge, nyéwóged me ndutul. Ndúbpé nén meé nzé ndé menyĩŋge, né nyé moosyāā nyéēbē menyĩŋge. ⁴ Ntēnlé nyé enén kálag nyaa eche nítlé áyāle membé ndutul,

metake mebé me á nlém-tê, rítelé-'ε chó ne mésəd. Menkêntelée nyé chó ábel bon nyéwóg ndutul, bon mentelé nyé chó ábel nyébii ngáne rídáá nyé bwámbwam.

*Paale aá bad bé Kòrinto
bélagsen mod awé abelé mbéb*

⁵ Nzé mod abelé dyam áde áwógté bad ndutul, saké áwèm dèmpen dáo ábélé dó, né abelé dó wée nyé moosyáál ámpē. Bon ádén dyam ádí dyam áde mééhābēē bwámbwam. ⁶ Nkógsen míme bad híin áfínté echên bébágé ene ndín e mod, ríkwógnédé mó. ⁷ Bon nyétāngéné néē nyélagéséné mó nyéwéd-te mó nlém á abum, ábel ndutul eche ákúde eetómtán mó adenled. ⁸ Né-óó, ncháa nyé meé nyélúmed mó bán nyédíi nyédáá mó. ⁹ Nzám echē enkāη bon rítelē nyé enén kálag edíi ábíi nzé nyéēbēl mam mésyāál míme ríhóbé meé nyébel. ¹⁰ Kénzée awé nyélagéséné, mémpē nlagéséné mó. Dyam áde nlagéséné, nzé édé bán nlagéséné dó, né nlagsan dó áyāl echên. Krístā abelé abíi-'ε aá nlagéséné dó. ¹¹ Debele nē ábel bon Satanē eetómé' syánē áte, éesaá bán syánē deebíi'ē mwane míme Satanē.

Békale nkalanj tângene melē mékōālē

¹² Ade mípédé á dyad á Troas, ákal nkalanj mí bwám míme Krístā, Dyōb dēnnednéd me nzii ábel míme nsón. ¹³ Bon nlém ménkēmbáá me bwám á abum áyāle menkēntánne Tituse, mwānned a Krístā awé sūmō sēbele nsón. Né-óó, menlyágtén bó, ríkāg-ke me á mbwóg e Masedonia.

¹⁴ Nságnan Dyōb áyāle ayōgké abel syāā dehele' míme nkalanj akal. Abé áde dédíi ne Krístā ábélé dedé nēngáne bad ábe Dyōb ákóbé bon ályágté áke dé akal nkalanj mí bwám mebwóg mésyāál. Dyōb ábélé bad bébyēē Yesu Krístā áyāle míme nkalanj míme syāā dékalé. Mmē nkalanj ríkg áfínté e bad ngáne elod é bwám. ¹⁵ Elod é bwám, elod é Krísto, chóó dédíi á'sō é' Dyōb. Nzé dekale nkalanj tângene Krístā, bad bésyāál ábe bédúbpé míme nkalanj míme dékalé, Dyōb ásoo' ádāb alonjé. Bon bad bésyāál ábe bédúbpé míme nkalanj, Dyōb déesoo' é ádāb alonjé. ¹⁶ Ne bad ábe bédé á nzii echē epágnédé Dyōb á yāl, nkalanj mí bwám míme syāā dékanlé bó rídé áwāb nēngáne ebébtéd é elod éche éwúe' bó. Abíníi-'ε ábe bédé á nzii áke wée Dyōb nkalanj mí bwám míme syāā dékanlé bó, rídii nēngáne elod é bwám áyāle syāā delānge bó bán bébē á alonjé ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé. Nzé-óó adé awé ahelese ábel enén nyaa e nsón? ¹⁷ Séesaá ngáne bad abíníi híin ábe békale eyale é Dyōb ábel bon békud nsyāη. Ne sé séēbēlē nē, áyāle Dyōb álómé sé ákal nkalanj mí bwám, míme nkalanj sēkale' mó ne nlém nhóg abé áde sédíi mod nhóg ne Krístā, debíi-'ε nén bán Dyōb dáo álómé syánē ábel míme nsón.

3

Bekal bé nkalanj mé melē mékōālē

¹ Nyéwémtné bán séhóbe' mekan mé bwám tângene échēd yāl ámpē-ye? Nyéwémtné bán séēbe nyé kálag ké'ε séhēd kálag áwēn, álúmed nén bán sékwógnédé ábel nsón áfínté echên, ngáne bad bémpēe bébelé-ye? Séebenlé nē. ² Nyédíi sé á nlém-té nēngáne kálag echē bétélé bon bad bésyāál belāá ábíi chōm éche édé áwéd-te. ³ Nyélúmte' bán nyédíi kálag echē Krístā átélé bon álómén sé. Enén kálag éesaá kálag echē béténlé ínke bon edíi echē Edáádāη é Dyōb áde ábage alonjé étélé. Bénkēntenlé enén kálag á melāá mīn, míme métánlé, bon bēntel chó á

nlém mí baanyon. ⁴ Séhóbe nén áyāle sésúme nlém ne Dyöb abé áde sédíí ne Krístəə. ⁵ Sé bēn séhēlēē-se séhób bán séhele-se sébēl nímén nsón. Sé bēn séhēlēē-se sébēl mós. Dyöb dós abélé bonj séhēl mós abel. ⁶ Abelé sékwōgnédé ákal nímē nkalanj mé melē mékōšlē. Méesaá nkalanj áhíd mbéndé é melē mé nchun. Bad ábe bēhíde ene mbéndé bēwág, bēébāg-kaá ne Dyöb. Nkalanj áhíd melē mékōšlē níme séyágtēé, nídé nén bán Dyöb ábage bad Edəədənj éche Esáá, ébele-'e bēbē ne mós á ngíndé ne á ngíndé.

⁷ Bəəb-pəš, Mosēē an'yágéd bad áhíd mbéndé é Dyöb é melē mé nchun. Dyöb dētēl éché n mbéndé ámín e meláá níme métánlé bonj ábe Mosēē aá áyágtē bad. Ade Dyöb dēmbēé Mosēē éché mbéndé, ambēl e'só é'péné' Mosēē féréd, álúmed bán éché mbéndé édíí éché. E'só é'péné'áá Mosēē nyaa echē bad bé Israel bēhele'áá mós anən á'sō. Bonj kénéé é'péné'áá bwāmbwam, nímē mwayé mēmbootéd asud mwāmpín mpín. Bad ábe bēhíd melē mé nchun bēnwē, bēnkēmbáá-'áá ne Dyöb. ⁸ Né-šš, nzé séyágtē bad nkalanj tənge ne Edəədənj é Dyöb, Dyöb délūméd bad nén aá nímē nkalanj nítómténé etógnén abé á alongé á bad. ⁹ Dyöb dénlūméd aá módē ngum áde ámbēé Mosēē mbéndé. Echē mbéndé émbēl bad bēbíí bán ákōgsēn bós áyāle mbéb níme bēbélé. Bonj anabpé echē ngum alúmed abel áde abélé bonj sékalé' nímē nkalanj níme rílūmte ngáne bad békobnadté áwe e'só. ¹⁰ Mbéndé éche Mosēē áyágtē'áá bad bəšd áhíd mbéndé é Dyöb émbē etógnén. Ayágéd áde séyágtēé bad bəəb bán Dyöb délagsén bós mbēb, bēbelé-'e ngáne áhēdēé, dós átómténé etógnén abé. ¹¹ Kénéé édíí bán Dyöb dénlūméd ngáne ádíí etógnén áde abélé melē mé nchun, melē níme mēmbē á esōj é póndé, alúmté aá mótómtēnē etógnén abé abel áde abélé melē méékōšlē. Mmén melē méékōšlē mós méhānjléné alongé á bad, mébē-'e abé ne abé.

¹² Né-šš ngáne sésúme nlém bán nkalanj níme sékaleé nídé etógnén bwāmbwam, sékale mós ésebán sébáá'. ¹³ Séesaá nēngáne Mosēē. Mosēē ankúdtén e'só ábel bonj bad bé Israel bēnyíné ngáne e'só ábe é'péné'áá mós é'dímēé. ¹⁴ Bonj bēnkēnsōjténné. Á mbále, bootyaa ene póndé ápe chii, bēheleé asōjtén nén bán apen áde e'só é'péné'áá Mosēē, nímē mpentéd nísúdé. Póndé ké ehéé nzé bad bēwógé mod aláá kálag e melē mé nchun, bēesōjtānnē chōm éche bēwógé. Edé nēngáne abad ákúténé bós mewēmtēn. Nzé mod adé ne Krístəə dēmpen dós asōjtānné. ¹⁵ Á mbále, bootyaa ene póndé ápe chii, póndé ké ehéé echē bēláá mbéndé é Mosēē, ébelé ébē byánán abad ákúténé bós nsōjtēn nyaa eche bēheleé chōm éche bēláá' é abíí. ¹⁶ Bonj nzé bós ké ahéé adúbpé Sāngú Yesue, chōm éche ébāg nēngáne abad éche ékutan bós nsōjtēn ébelé éhíde. ¹⁷ Bəəb-pəš, Sāngwéé adíí Edəədənj. Kéhéé áde Edəədənj éche Sāngwéé édíí, bad bēébāgkē á mehanj-tē. ¹⁸ Syánē ábe Dyöb áhúde abad áde dénkūtēn syánē e'só, abé ádēd ábele' bad bēbíí ngáne ehúme éche Sāngwéé épédé abé. Bényíné' bán abelé syánē ngáne bad ábe bēbele ngáne Dyöb áhēdēé. Edəədənj éche Esáá éhānlan syánē ahānlen ne ahānlen ábē ngáne Yesue ábel bad bényín ngáne ápédé ngíne abé. Sāngwéé, mós awé adé Edəədənj, mós ábele nímén mekan.

4

Yesue alúmté syánē ngáne Dyöb ápédé abé

¹ Ngəl echē Dyöb ádíí chós ekəš bonj sékalé' nímén nkalanj. Né-šš, séedonlé mekuu ámbíd ákal mós. ² Séebenlé mekan mé e'sōn níme bad

bébeléé á mesoom-tê. Séedōgnēē nyé ehób é nsəl, séehānlan-naá eyale é Dyōb ádog nyé. Boŋ pen, séyágte' bad eyale é Dyōb nyaa eché bad bésōntēnnē chō. Ngáne séyágteé eyale é Dyōb ne nlém nhóg, modmod eéhelēē-se ahób á nlém-tê aá sēdoge mó. Sēbíí bán Dyōb ábíí kéchéé éche sébeléé. ³ Nzé donge á bad béehēle nkalanŋ ní bwám míme séyágteé asōntēn, né édíi wéé ábē bad béedúbpeé mó. Ngáne béedúbpeē Dyōb béebáá ne mó. ⁴ Satanē, nkamlēne a nkōŋsé, akamlan mewēmtēn míme bad ábe béedúbpe Krīstā. Béehelēē-se bésōntēn bán nkalanŋ ní bwám nílūmte ngáne Krīstā apédé etógnén abé. Krīstā adíi néé Dyōb dēn. ⁵ Né dōó ákáá boŋ séēkālē tāŋgene échēd yál. Boŋ sēkanle nyé bán Yesue mó adé Sāŋgwéé. Sédíi bembalede ábēn áyāl e Yesue. ⁶ Dyōb áde dénhāb aá, “E'nyínen bé ekíde é'bē wéé ehíntēn énsēbēē abé,” mó abelé míme nkalanŋ tāŋgene Yesue ábē nēŋgáne e'nyínen bé ekíde ábe é'pene' syánē á nlém-tē. Syánē baasyāā́l ábe dedúbpe Yesue bōó Dyōb ábénlé nē. Dyōb ábélé nē ábel boŋ bad bēbíi nēn bán módé etógnén abíi áde bad bēbíí' é bán Yesu Krīstā adíi néé mó.

⁷ Boŋ nkalanŋ míme Dyōb ábágé sé ákal, nídíi chōm éche etómténé etógnén abé. Sédíi nēŋgáne mbeé e mōg eché chōm édíi áte. Nēn ábénléde ábel boŋ bad bēbíi nēn bán ngíne eché echabé ámín ehúú ne Dyōb saké ne sé. ⁸ Sēkude nyaa é ndutul híin boŋ séēlyāgēē áwēd-te. Donge á pónde séebyé' é dyam áde sébeléé, boŋ séehóbéé nēn bán Dyōb déelúmédté se chōm éche sétāŋgné abel. ⁹ Bad bētagte se pónde té boŋ Dyōb déetēdté sé. Bélōgne sé, boŋ Dyōb déekwēntānné aá bēwúu sé. ¹⁰ Kéhéé áde sékagké ákal nkalanŋ ní bwám séhédé á nlém-tē nēn bán bad bēhede' sé awúu ngáne bēnwū-é Yesue, boŋ bad bēbíí bán Yesue adé á alongé, mó- 'aá ahāg sé ngíne áte abé áde sédíi á alongé. ¹¹ Sēbíí nēn bán kénéé sédíi á alongé bōob, séde benben ne kwééd pónde té áyāle sēbenle Yesue. Nēn áde ábel boŋ bēbíi bán Yesue adé á alongé, mó- 'aá ahāg sé ngíne áte abé áde sédíi á alongé. ¹² Né-óó, sēkwēnténé kwééd ábel boŋ nyékud alongé áde déemaá'.

¹³ Sédíi melemlēme ngáne mod awē ahóbé ngáne éténléde á kálag e Dyōb nēn bán “Ndúbpe wē, né-óó, nkale' tāŋgene wē.” Melemlēme ngáne ane mod ándúbpe Dyōb, sémpē sédúbpe Dyōb, sémpē sédíi sékale-ē tāŋgene mó. ¹⁴ Sēbíí bán Dyōb áde ápuúdté Sāŋgú Yesue dépuúdtē sémpē ábē á alongé ámpē ne Yesue. Dyōb dépēēn-ne sé ne nyé wéé adíi. ¹⁵ Metake mésyāā́l míme sékudeé médíi áwōŋgen nyé, ábel boŋ nzé bad híin bēwógé eyale é Dyōb, nsímé ní Dyōb mébēl békūd alagsen dé mbéb, bēbūd-te mó asāgnén. Nēn débēl bad híin bēkené' Dyōb.

¹⁶ Né-óó, séedonlé mekuu ámbíd ákal nkalanŋ ní bwám, kénéé édíi bán ngíne esude' sé á yál, kénéé Dyōb áwede' sé nlém á abum, ahāg-ke sé ngíne áte mbwē té. ¹⁷ Baá metake ábe sékudeé bōob béesaá ábe sétagteé nlém á abum. Sēkude metake bōob boŋ ehúmé éche ébē ne sé échāb ámín nyaa eché séekamténné metake míme sékúde á nkōŋsé wēn, ébē-ē ne sé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁸ Nē dōó ákáá boŋ séenyíné' metake míme sékudeé bōob néé dyam. Boŋ sēbānné nlém áyāl e bwēm ábe Dyōb ákōŋnéde sé, kénéé édíi bán séenyínéé bō. Bwēm ábe sényínéé bōob é'dé dāsō áyāl e esōŋ é pónde, boŋ bwēm ábe séehelēē-se sényín bōob, bēbē á ngíndé ne á ngíndé.

Deéküd yäl ékōōlē ádyōb

¹ Sēbíí nēn bán échēd yāl éche sébééné á nkōñsé edii nēe e'bem ábe sédyēé'á áte. Nzé bépáá ábē e'bem, sébíí nēn bán sēwóó ndáb ádyōb échē moonyonj éelóó'é. Dyōb dōo álóo' chō, ēbē-é á ngindé ne á ngindé. ² Sēkōōmad áte bōōb á ebem-tē wēn, sēwane áte bán ene ndáb échē ebíde' ádyōb ékútēn sé ngáne mbóté ékútannē mod. ³ Nzé sēdé ene ndáb áte, séebáá nēngáne mod awē adé nsōb. ⁴ Abēen áde sébééné enén yāl á nkōñsé te wēn, sēkōōmad áte adenled áde nēn adénlédé sé. Eesaá nēn bán sēhede enén yāl e nkōñsé ahúd, boñ sēhede yāl ékōōlē eche edé ádyōb, ábel enén yāl e nkōñsé échē ewág émaa, étim yāl échē ēbē á alongé. ⁵ Dyōb dōo ábōñséné syánē ákud nímén nhəñlén alómmé-é syánē échē Edáádəñ éche Esaá álúmed nēn áá adén akan débēnléd.

⁶ Né-ōó, pónédé téé desume' nlém nēn bán abé áde dēdíí ne échén yāl á nkōñsé, deesaá hōm ahóg ne Səngwéé. ⁷ Sēdé á alongé á nkōñsé ne échén yāl, áyale sédúbpé mó saké ngáne sényínéé mó. ⁸ Sēsúmé nlém nēn bán ábe syánē yāl ékōōlē, sēhede-é échēd yāl é nkōñsé atēde áke débé ne Səngú Yesue. ⁹ Né-ōó, nímēd nlém rísyā́l nítəngéné abé áwóged Yesue menyinge áyāl e kéchéé éche débēléé, ké ébē bán sēdé ne échēd yāl á nkōñsé, ké'ε séesaá ne chō. ¹⁰ Syánē mod téé átyēēm á nkāásé á'sō ábe Yesu Krístəə epun éche ákāádtē moosyā́l, təngene mekan níme ábélé á pónédé échē ábédé á nkōñsé. Mod té ákūd nsábe təngene mekan mé bwām ké'ε mé mbéb níme ábélé.

Abé á nchemtēn ne Dyōb

¹¹ Ngáne sébíí bán Səngwéé ákāād bad, sébagé-é mó edúbé, sēwane' áte nēn bán bad bésōñtēn nēn bán nkalanj níme sékaleé rídé mbále. Dyōb ábíí nyaa é bad éche sédíí, mbíí-é mēé nyémpē nyēbíí nyaa é bad éche sédíí, ndúbpe-é mēé nyēbíí-é bán sékale mbále. ¹² Séehóbéé mekan mé bwām təngene échēd yāl ámpē. Boñ pən sēhede bán nyéwōñ nzəm ábēen sé kúmbe, ábel boñ nyéwōñ dyan áláa bad ábe bédé kúmbe áyāl e mekan níme bēbēléé níme bad bényínéé, saké áyāl e mekan níme médé bō á nlém-tē. ¹³ Donje á bad bēhōbe bán sēhōbe mekan nēe bad ábe nló méēsáá'é áte. Nzé nē adé mbále, né Dyōb dōo sébagéé edúbé. Nzé sēhōbe mekan nēe bad ábe nló rísáá áte, né áwōñgen nyé dōo sēhōbé. ¹⁴ Edəngē éche Krístəə chōo étédé sé nlém á abum ábel mekan níme sébēléé, áyale sēmadé á nlém-tē nēn bán Krístəə awédé á nló ní moosyā́l. Né-ōó, édé nēngáne moosyā́l áwédé. ¹⁵ Anwé á nló ní moosyā́l ábel boñ bad ábe bédé á alongé, alongé ádāb déelūmtē bán bédé á alongé áyāl echāb dēmpən. Boñ pən bédé á alongé áyāl e Krístəə, mó awē anwé, boñ Dyōb ápūūd-tē mó á nló nímāb.

¹⁶ Né-ōó, bootya bōōb, déēnōnē mod nyaa eche moonyonj ánəñéé. Kénéé edíí bán sēnəné'áá Krístəə á nyaa e moonyonj, séēnōnēé mó nē ámpē. ¹⁷ Né-ōó, kénzēé awē adé mod nhóg ne Krístəə, adii nhəgtéd mékōōlē. Mmē mbeltéd mé nchun rísyā́l nímáá atóm awóó-é mbeltéd mékōōlē rísyā́l bōōb. ¹⁸ Mmén mbeltéd mékōōlē níhúú ne Dyōb. Ábélé syánē detimé ásē ne Krístəə, abagé-é syánē nsón ákale bad nēn bán bēhēle bēbē nsəñ ne Dyōb. ¹⁹ Chōm éche ríhōbéé edíí áyāl e kwééd échē Krístəə áwédé á awəg. Dyōb ábélé bad bépédé á nchemtēn ne mó. Dyōb déētóó'áa mbéb níme bad bēbélé, abagé-é syánē nsón ákale bad nēn bán bēhēle bēbē nsəñ ne Dyōb. ²⁰ Aláa áde Dyōb áləngéé sé mekan áláa bán sédíí bad ábe bēhōbe Krístəə. Sēsíme nyé etúu áte á dīn á Krístəə nēn nyépe á nchemtēn ne Dyōb. ²¹ Dyōb dēmpwēd Yesue átag áyāl e mbéb rísyā́l níme

syánē débélé. Yesue enkêmbenlé mbéb ké nhóg, bon kénê ankwentén atag áwəd nló. Dyöb álágséné syánē mbéb ahóbe-’ε áá déébēlēē mbéb ámpē melemlem ngáne mōmpē éebeléé mbéb.

6

¹ Né-ᵛᵛ, sé ábe sébele’ nsón ní Dyöb ne Dyöb, sécháa nyé nén bán nsimé ní Dyöb míme nyékudéé méēbāg ngēn. ² Dyöb ahóbé ngáne éténlédé nén áá,

“Áde póndé épédé echē etāngéné, menwóg chōm éche nyéhóbe.

Áde epun é e’soosoj-’ε épédé, menwōngén nyé.”

Nyénōne’ póndé nén bōob echē etāngéné, éche nyétāngéné nsimé ní Dyöb akud. Nyénōne’, epun épédé éche nyéhele nyékud e’soosoj.

³ Séekáá’ε modmod nzii, ábel bon awusé déenyinnād áyāl e nsón míme sébeleé. ⁴ Bon pen, nēngáne bembaledé bé Dyöb, sélúmte’ yāl nyaa ésyāāl ábē bad ábe bébele’ mekan míme métāngéné. Sēwánlé e’kañ bé nlém é’ ngine tāngene metake míme sékudéé, tāngene alonjé áde álenlad sé áte, ne ndutul éche étáne sé. ⁵ Sékude mbéte, béhāg sé á mbwōg, ndun e mod empēén epuutéd béchodé sé yāl áte, sébele ntú ní ngine, sénangé’ e’pin, sédyéé-’ε nzaa. ⁶ Sélúmte’ ámpē bán sēdii bembaledé bé Dyöb ábel áde sébeleé mekan mé bwām ne e’sāñ bé nlém, ábe áde Dyöb ábágé sé nsōnten ábii alonjé áde sétāngéné awōñ, awesen áde séwesanné, ne awōon áde séwōñné bad bémpēe nlém ní bwām. Edáádāñ éche Esáá chōo élyágte sé, sédāá-’ε moosyāāl ne nlém nhóg. ⁷ Nkalan míme sékaléé nídii nkalan ní mbále, ngine e Dyöb chō-’áá sébenladté ákal mō. Ábel áde sébeleé mekan míme métāngéné ábélé bad béewóó’ε dyam dé mbéb ké ahóg ábán sé á yāl. ⁸ Séēbē sébenlé Dyöb ké béken sé, ké’ε béekene’ sé. Ké bad béhōbē sé mekan mé mbéb áyāl ké’ε mekan mé bwām. Bad béhóbe bán sélúmte bán sēdé ndín é bad éche séesaá, bon sēdii bad ábe séhóbé bán sēdé. ⁹ Bad bébíí sé bwām bon bémpēe bényíne’ sé bán sēdii bad ábe béesē dyam dé abelen. Bad béwēmtan bán séebáá á alonjé bon kénê sēdii sēdé á alonjé. Sékude metake á mekáá mé bad bon kénê, béewúú’ε sé. ¹⁰ Sēdé á ndutul tē, bon kénê, séwóge menyinge póndé ésyāāl. Kénéé édíí bán séebudéé chōm awōñ, bon kénê nsón míme sébeleé mbélé bad híin bédúbpé Dyöb. Né-ᵛᵛ nē ábélé bébúdé bwēm awōñ bōob. Kénéé séewóó’ε chōmchōm, nhōn ní Dyöb nídii mīmēd.

¹¹ A-bad bé dyad á Korinto, sētēnlé nyé chōm ésyāāl ésebán sékoñnad nyé dyamdyam. Sélúmte-’ε ngáne nlém nídii sé áte áyāl echēn. ¹² Sédáá nyé, séebáá-’áá alúmed bán sēdáá nyé. Nyé pen nyélúmte sé nén nyéédáá’ε sé. ¹³ Nhóbe áwēn bōob nēe ábēm bán. Nyémpē nyédāñ sé ngáne sémpē sēdáá nyé.

Nyéébēlē’ mekan míme bad ábe bēédúbpe Krīstāa bébeleé

¹⁴ Nyéebāg nlatén ne bad ábe bēédúbpe Krīstāa. Nhóbe nén áyāle bad ábe bētāngéné á’sō é’ Dyöb, béewóó’ε dyam abelen mekan míme e’bébtéd é’ bad bébeleé. E’nyínen bé e’kíde béewóó’ε dyam abelen ehíntén. ¹⁵ Krīstāa eewóó’ε dyam ábel ne Satane. Mod awē adúbpe Krīstāa eewóó’ε dyam dé abelen mod awē eedúbpe. ¹⁶ Ndáb-e-Dyöb eewóó’ε dyam dé abelen ndáb echē bad bébenléé myöb mémpēe. Nhóbe nén áyāle dedii ndáb e Dyöb, Dyöb áde áde á alonjé. Edé nén ngáne éténlédé bán Dyöb ahóbé áá,

“Mébē ne ábēm bad, rídyēē-’ε áwāb.

Bébelé me nēngáne ádab Dyōb, me-’ε métēd bó nēngáne ábēm bad.”

¹⁷ Sāngwéé aláŋge ábē bad aá,

“Né-óó, nyéte de, nyéebág-ke ne bad ábe béedúbpe me.

Nyéewóó’ dyam abel ne e’bébtéd é mekan míme bébeléé.

Měkōb-pe nyé néε ábēm bán.

¹⁸ Mébē nyé sáá,

nyé-’ε nyéēbē ábēm bán.

Me Dyōb á Ngum me-εé nhóbe’.”

7

¹ A-baányan bé edəŋge, ngáne Dyōb áhóbé aá módii awesyánē Sáá, syánē-’ε debé ábe bán, déte de mekan míme méwógte syánē mbinde á ekob é yál ne á edəádəŋ. Syánē débε Dyōb edúbé, déwōŋ-’ε alonjé áde ásaá, nē débēl débəgé Dyōb edúbé ngáne éhədnadté.

Paale adé menyiŋge

² Nhεde meé nyédəŋ sé ne nlém rísyāal. Séepānnēē modmod, séēbēltēē modmod mbéb, séédōgēē-’ε modmod. ³ Meehóbéé nén áhób nyé. Mensébé nyé atele nén meé, sédāá nyé bwāmbwam, ké á kwééd ké’ε á alonjé, dēbē debé mod nhóg. ⁴ Nkumne nyé ekáá á tál. Mbééné nyé kúmbe. Nyéwédé me nlém á abum bwāmbwam nyaa echē rítómténé menyiŋge abé kénéε sékudéé metake bwāmbwam.

⁵ Ade sépédé á mbwóg e Masədonia, sēnkēnkóméé áte. Sékudé’áá metake nyaa ne nyaa. Bad bépentánnáá ne sé mbwóg-ke mbé sé áte áyāle sékāmtánnáá nyé. ⁶ Boŋ Dyōb áde áwéde bad ábe béewóo e’lyág bé nlém, nlém á abum, dénwēd syánē nlém á abum alóm áde ánlōmmē Tituse áwesyanē. ⁷ Saá-kaá échē epe chēmpen ēmbel séwóg menyiŋge, boŋ awéd áde nyénwēdtē mó nlém á abum dénwōgēd sé menyiŋge. Anláá sé ngáne nyédáá me anyín bwāmbwam, aláá-’ε sé ngáne nyénwōgkē pél áyāle ndutul eche ebédé nyé á nlém-té ngáne nyénkēnwógédte me menyiŋge. Anláá-’ε me ngáne nyéwóo nlém áte ábē me ámbid. Ade Tituse aláŋgé sé mímén mekan, membé menyiŋge bwāmbwam.

⁸ Kénéε édíí bán ene kálag echē mēntelēé nyé enwógéd nyé ndutul, meesaá ngəl nén me nténlé nyé chó. Kénéε édíí nén bán membé ngəl atel áde mēntenlé chó, nnyíné nén meé echem kálag echē ríténlé nyé ewiidé nyé nē á esón é pónde. ⁹ Boŋ bəob ndé menyiŋge, saké áyāle ménwōgēdtē nyé ndutul, boŋ áyāle ndutul eche nyénwōgkē ebélé nyéhəŋléné áden abé dé mbéb nyébele’ ngáne Dyōb áhədéé. Nyénwóg ndutul ngáne Dyōb áhédé’áá aá nyéwóg. Né-óó, ndutul ké ehéé echē sēmbenlé boŋ nyéwóg, enkēmbébénné nyé. ¹⁰ Nzé ndutul edé mod á nlém-té ngáne Dyōb áhədéé, ane mod abelé ahəŋlén áde abé dé mbéb ábelé’ ngáne Dyōb áhədéé. Nén ábele’ ane mod ákūd e’soosəŋ, nē déewiidéé modmod ámpē. Boŋ bad ábe bédúbpé Dyōb, ndutul echē edé bó á nlém-té áyāle bédíí baányon ebele’ bəwág á edəádəŋ. ¹¹ Boŋ ndutul embé nyé á nlém-té ngáne Dyōb áhədéé aá ébē. Né-óó, nyénəne’ chōm éche nē ápiínédé nyé. Nyéhədé’áá bán míbii nén meé nyéwane áte álúmed bad nén bán nyéēbēlēē awusé ké ahóg bəob. Meliŋgá mémbē nyé áte nén bán ábē bad bébelé awusé á etún é pónde nyédé ahób bán nyéləŋge bó bán bésóg mbéb abel. Nyénwóg mbwóg nén bán Dyōb dékōgsən nyé nzé nyédé nyébele échən ndín é mekan. Nyéndəŋ me anyín bwāmbwam, nyénwōŋ nlém ábē me ámbid, nyékōgsən-ne bad

ábe bébele mbéb. Abel áde nyébéle nímén mésyāāl, álúmté sé nén bán nyéebēlēē mekan mé mbéb. ¹² Né-ṣṣ, kénéé rítélé ene kálag, menkēntenlé ch́ó áyāle mod awě abelé epandé ké'ε mod awě bépánné bon ntelé ch́ó ábel bon nyébíi á'só é' Dyōb nén bán nyēkoó sé adān. ¹³ Nē d́ó akáá bon nyéwēdē sé nlém á abum.

Saa-kaá e'wéd bé nlém á abum bēnpen, bon sēmbé menyiŋge bwāmbwam anyín áde sēnnyínnē Tituse adé menyiŋge áde ápédé. Anláá sé ngáne nyébéle bon asóg atag áte. ¹⁴ Membé kúmbe áláa Tituse ngáne nyédíi bad bé bwām, nyēnkēnwógéd-taá me e'són áyāle nyēnlúméd nén bán mekan níme ménlāā'é mó médé mbále, ngáne mekan mésyāāl níme sēnlāā'é nyé médíi mbále. ¹⁵ Nē ábélé níme nlém ntime' áwēn tómaa ké ngen e'só, akamtēn áde akamtanné ngáne nyé moosyāāl nyénwōŋgē nlém ábel mekan níme anlāā'é nyé aá nyébel. Nlém ntime mó áwēn ámpē nzé akāmténé ngáne nyēnkobpé mó ne edúbé, nyéwōŋgēn-ne mó ne nlém nhóg. ¹⁶ Ndé menyiŋge áyāle nsumé nlém rísyāāl áwēn.

8

Bad bé Krísto bétógnéné bad ábe bétógnéné awōŋgen

¹ Bṣṣb-pṣṣ a-baányan, sēhede bán nyébíi nén bán Dyōb ábágé nímē nsimé wēe bad bé Dyōb ábe bédé á mwembé níme rídé á mbwóg e Masēdonia ábel bon bésále ekáá áte. ² Békúdé metake mé ŋine níme mékage bó áte bwāmbwam. Kénéé édíi bán bédé atóg bwāmbwam, bésánlé ekáá áte bwāmbwam, bédé-'ε menyiŋge. ³ Ndé mbōŋ nén meé, bēmbě ch́óm éche bēnwōŋgē, bēntōmtēn-ne abe tómaa ch́óm éche bēmbēē bēbage'. Bébágé'áá-'ε ngáne nlém nímāb ménlāā'é bó. ⁴ Bēnchān syánē bwāmbwam ábē menyiŋge áwōŋgen bad bé Dyōb bé Jerusalem ngáne b́ompē bēbelé. ⁵ Bēmběl tómaa ngáne sēnwēmtēnnē. Bēnsēbē ádāb alonjé abe á mekáá níme Sāŋgwéé. Ambíd enē bēmbě ádāb alonjé áwēd mekáá ngáne Dyōb áhedéé aá bēbel. ⁶ Né-ṣṣ, sēcháa' Tituse awě ambootéd nímén nsón ne nyé nén bán ádíi áwōŋgan nyé, nímén nsón níme nyésánlé ekáá áte, nyébāgē-'ε bad kéchéé éche bétógnéné ne nlém nhóg, nyépid mó á asóg. ⁷ Bṣṣb-pṣṣ, nyébele bwām á menzii mésyāāl. Adúbe áwúú nyé áte. Nyékale' nkalaŋ mí bwām, nyébíi mekan mé Dyōb, nyéwóó nlém áwōŋgen bad nyēdāá-'ε sé bwāmbwam. Né-ṣṣ, sēhede bán nyébele bwām, kóáŋne ásale ekáá áte, nyébage-'ε bad kéchéé éche bétógnéné.

⁸ Meekamlánné nyé ábel nén. Bon ngáne rínyiné bad ábe bédúbpé bēwōŋgan bad bēmpēe, nhede meé nyémpē nyélúmed ngáne nyédáá bad bēmpēe. ⁹ Nyébíi ngáne eched Sāŋ, Yesu Krístāá áwōŋganné nyé ásale ekáá áte. Kéchéé éche Dyōb áwóó mó awóó. Bon kéné á etútú échēn antédé nímē nhon rísyāāl ádyōb ápē á nkōŋsé abé nēe ntógétóke mí mod. Amběl nē ábel bon nyékud nnam níme Dyōb ábageé bad.

¹⁰ Mbage nyé elébé nén meé, mwě níme rítómé nyēmbé bad bé e'só áwōŋ nlém áwōŋgen bad, nyēmbé-'ε bad bé e'só ábooted bad awōŋgen. ¹¹ Bṣṣb-pṣṣ, nyētāŋgéné nsón níme nyébóótédé amad. Nē déběl bad bēbíi nén bán nyédé mbonšén ábe ngáne nyéwóó ápid-te nē á asóg melemlen ngáne nyēmbonšénné ábooted nē. ¹² Nzé ewóó nímē nlém ábe mod ch́óm ngáne éwóó ch́ó, ébelé ékobnéd ne Dyōb. Dyōb déhedéé aá mod ábe tómaa ch́óm éche áwóó.

13 Meehóbéé meé nwòŋgen níme nyébageé bad níwòŋgen bó boŋ nyé bèn nyébé á metake-tè, boŋ nhede meé nyé moosyáál melemlen, nyéwòŋ chòm éche ékwògnédé nyé mod-téé. 14 Bòòb-pòò abud áde nyébúde bwèm awòŋ, nyéwòŋgan bad ábe bédii béhede', ábel boŋ á pónde eche nyémpè nyétògnènnè bòmpe béwòŋgen nyé. Nê débèl mod téé àwòŋ. 15 Eténlédé á kálag e Dyòb nèn bán, “Mod awè ambud awòŋ, enkênwòŋgé tómaa ngáne ántògnènnè, awe mó-'e enkèmbud awòŋ, andii anwòŋ ngáne ántògnènnè.”

Bélomé Tituse bó á Korinto

16 Nságnan Dyòb abe áde ábágé Tituse ámpè nlém áwòŋgen nyé melemlen ngáne ábágé me. 17 Tituse eépāgkè áwèn áyāle sélāngē mó bán ape, boŋ apag káŋe ne áyāle awóó nímé nlém ape, apag áyāle mwèn adáá ape. 18 Sélómne mó mwānned a Krísto ampée. Anén mwānned a Krísto, abyééné átíntè e mwembé nisyāal akal áde ákaleé nkalaj mí bwám. 19 Saké alóm áde sélóméé mó dèmpen, mwembé mēmpwed mó áhoon sé ngáne sébeleé nsón áwòŋgen bad ábel boŋ edúbé éche Sāŋgwéé ényínned ne álúmed nèn bán séwóó nímé nlém áwòŋgen bó.

20 Séehēdēē bán modmod áhòb dyam dé mbéb tāŋgene nímén nsón mé asále dé ekáá áte níme sébeleé. 21 Séwóó nlém ábel dyam áde átāŋgéné saké á'sò ábe Sāŋgwéé dēmpen boŋ káŋe ne á'sò é' baányon.

22 Sélóme' mwānned a Krísto áwèn nchoo ne Tituse bó. Alúmté sé á menzii híin aa mówòò nlém áte áwòŋgen nyé. Bòòb-pe áde ályágé nlém áwèn, anābpé nlém awòŋ áwòŋgen nyé. 23 Tituse mó ne mó ayōgké me áhoon ábel nsón áwòŋgen nyé. Abíníi bānned bé Krísto ábe békag ne Tituse bédii bad ábe mwembé melómé á dīn ádāb, kéhéé-'e wée békíi mam níme bébeleé mépiinad Krístā edúbé. 24 Né-òò, nyélúmed ábén bad nèn bán nyédáá bó. Ábel áde nyébenlé nê, mwembé níme nílómé bó mēsòŋtēn nèn bán nèn dōó ákáá boŋ sékumné nyé ekáá á tál.

9

Békag bad bé Krísto bé Jerusalem mōné asarjed

1 Bòòb-pòò, éesaá etógnén me átele nyé tāŋgene nsón níme séwòŋganné bad bé Dyòb. 2 Mbíi nlém níme nyéwóó áte áwòŋgen bó, mbééné-'e nyé kúmbe awòŋ áde nyéwóó nlém áwòŋgen bad ábe bédé á mbwóg e Masēdonia. Menláá bó nèn meé, “Nyé ábe nyédé á mbwóg e Akaya, nyémbé mboŋsén se mpú-mwě ábe bó mōné.” Nlém níme nyéwóó áwòŋgen bad rítédé bó bad híin nlém á abum ábel melemlen. 3 Bòòb-pòò, nílómé' ábén bānned bé Krísto áwèn, ábel boŋ ahób áde séhóbéé bán sékumne nyé ekáá á tál déébāg bán sékale metóm. Boŋ ébè bán ngáne nílāngé bó meé nyéēbē mboŋsén ábe bó mōné, nyéēbē-'e nê dēn. 4 Né-òò, nzé mpedé áde bad bé Masēdonia bépédé ne me boŋ ntáné nyé áde nyéēboŋsēnéé, séékwāg bwāmbwam, nyé-'e ámpè nyékwāg. 5 Né-òò, nê dōó ákáá boŋ nídōl áte nèn meé édé etógnén álóm ábed bānned bé Krísto á'sò, ábel nyémad nwòŋgen níme níchábé ámīn níme nyéhóbé bán nyéēbe bó, aboŋsen. Nzé nyébelé nê, né nwòŋgen nisyāal mébē mboŋsén nzé mpedé. Nèn délúmed nèn bán nyébage ne nlém nhóg saké áyāle sényágté nyé.

6 Nyébíi nèn bán mod awè eébude awén, éebudté ahúd, awe mó-'e abudé awén ábūd-te ahúd. 7 Nyé mod té ábe mōné ngáne níme nlém

ńlángé mós. Mod éebāgē sé nlem ńkoglád mós á abum ké'ε ébé byánán bényágté mod. Dyöb ádáó mod awé abage ne e'sánj bé nlem. ⁸ Dyöb débe nyé kéchéé éche nyétógnéné abel bonj nyéwónj chöm ésyāāl éche ékwógnédé nyé ásále ekaá áte ábe bad bémpēe. Nén débēl nyéēbude' bad mekan mé bwām abele. ⁹ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Asánlé ekaá áte ábe betóótōkē bé bad nwōngēn, bad béechaténne ábe e'bonj bé nlem."

¹⁰ Dyöb dós abage bad bwēm ábe bēwénéé, ábagé-ε bad chöm éche bédyákē. Abē nyé bwēm ésyāāl ábe nyétógnéné áwén, ábēl é'kwōg é'chyaá mbote eche ebuú áte bwāmbwam. Abel nén áyāl e e'bonj bé nlem ábe nyéwóó. ¹¹ Dyöb débēl nyébé nhon áyāl e chöm ésyāāl, ábel bonj nyésále ekaá áte. Nén débēl bad híin bésāgnēn Dyöb áyāle nwōngēn níme nyébagéé bós níme ríhúú ne sé. ¹² Abel áde nyébeleé nén, déesaá áwōngēn bad bé Dyöb dēmpēn, bonj áde káōngēn álúmed bán bad híin bésāgnan Dyöb bwāmbwam. ¹³ Mekan níme nímén nsón níme nyébeleé nén mébidédte áwed, mébēl bad híin bēbagé Dyöb edúbe áyāle nyébele ngáne nkalañ ní bwām níme Krístā ríhóbeé, nyélúmte-ε ábēn e'bonj bé nlem wéε bad bé Dyöb ábe bédé á Jerusalem, nyélúmte-ε wéε bad bé Dyöb bémpēe. ¹⁴ Bēwóó nlem ányín nyé, békānnād-te nyé áyāle nsimé rí Dyöb rídé ne nyé. Mmē nsimé ríchábé ámín bwāmbwam. ¹⁵ Nsāgnēn níbē ne Dyöb áyāle abagé syánē nsimé níme rílélé ahəgten.

10

Paale aláŋgé bad bé Kərinto aá níme nsón ńtāŋgéné

¹ Με Paale, me awé mpwiítédé nsudte-ε yāl nēngáne Krístā, ncháa nyé. Baahóg bēhóbe' nén bán nzé ndé ne nyé mbelé ríwógé mbwóg. Bán bonj nzé meésē ne nyé, mbelé rítenlé nyé kálag éche éwúú áte. ² Ncháa nyé nén meé nyéēbēl' ngáne ábē bad bēbeleé ábel bonj nzé mpedé áwēn, ríhóben nyé ésebán mbáa' dyamdyam. Bad ábe méhóbenne bédii bad ábe bēhóbe bán sēbele nsón ngáne bad bé nkōjsé bēbeleé. ³ Kénéé édíi bán sēdé á nkōjsé-te, séēwānēē nzum ngáne bad bé nkōjsé bēwanéé. ⁴ Bwēm ábe séwannéé nzum béesaá melelem ngáne ábe bad bé nkōjsé bēwannéé. Bonj bwēm é' nzum é' ngíne é' Dyöb bós sébenladté ábēbed mebwóg mé ngíne ábēd bad bé ekōyí. Abén bwēm é' nzum bós sébenladté ásuded mpenten ké ríhéé níme bad bēpēnēé níme méésē mbále. ⁵ Sébenlad bós ámpē ámad mehób mé kúmbe níme bēhóbeé níme mébele' bonj bad béēbyē' Dyöb. Sébele' bad bēhəŋlan nímañ mewēmtēn ábel nímañ mewēmtēn mésyāāl mébē nyaa éche Krístā áhēdéé aá mébē. ⁶ A pónde échē nyébenlé ngáne Krístā áhēdéé ne nlem rísyāāl, dós sébonsénné ákōgsēn kénzēé awé alúmté aá móbēnlé ngáne Krístā áhēdéé.

⁷ Nyénone' chöm éche édé nyé á'sō-te. Mod ké ahéé awé asumé nlem ne Krístā ábii aá ngáne módíi, nē dós sémpē sédíi ne Krístā. ⁸ Ké menkūm ké ekaá á tál áyāle ngíne eche Sāngwéé ábagé me tómaa ngáne ríkuméé bōob, méewógkē e'són. Abagé me ene ngíne áwéd nyé áte saké ásuded nyé adúbe. ⁹ Meéhēdēē meé ényíned nén bán kálag éche rítenléé nyé édíi áwóged nyé mbwóg. ¹⁰ Nhóbe nén áyāle bad bēhóbe bán kálag éche rítenléé nyé éwúú áte, éwóó-ε, e'yale bé mbéb áte. Bēhóbe-ε ámpē bán bonj nzé mmēn ndé, meewóó'ε ngíne, kéchéé éche ríhóbeé-ε éewóó'ε

ngine ké póg. ¹¹ Bad ábe behóbe nê bébii nén bán kéchéé éche rítélé á kálag, nzé meesé ne nyé, mēbel chó nzé ndé ne nyé.

¹² Séehēlēē-se sehób mbéd bán sehagtan yāl, ké'ε sé bán sédé nyaa póg ne bad ábe behóbe' mekan mé bwām áyāl echáb. Boŋ ngáne bēn ne bēn behagtanné yāl, behóbē-ε bán bēn ne bēn bétómné, bédé eyókéł. ¹³ Boŋ sé pen séekūmēē ekáá á tâl tómaa ngáne sétāngéné akum. Hōm áde Dyōb álómé sé aá sébel nsón dōo sébéenēé kúmbe. Nsón nīme sébeleé átínté echēn mómpē rídé nsón nīme sébéenēé kúmbe. ¹⁴ Séekūmēē ekáá á tâl ábel nsón hōm áde Dyōb dénkēnlómmé sé nsón abel. Sé-'aá sébédé bad bé'sō ábid nchabnede áhye dé akale nyé nkalaŋ ní bwām nīme Krīstā. ¹⁵ Séekūmēē ekáá á tâl tómaa ngáne sétāngéné akum, nédē séekūmēē ekáá á tâl áyāl e nsón nīme bad bémpēe bébélé. Boŋ pen sēsumé nlém nén bán ngáne áden adúbe ákwogéé, nê dōo nsón nīme sébeleé mékwogéé bwāmbwam mebwóg nīme sébeleé nsón. ¹⁶ Nén débēł séekāg mebwóg mémpēe nīme méchābnédé, sékale' Nkalaŋ ní bwām, ésebān sékume' ekáá á tâl áyāle nsón nīme bad bémpēe bébélé mebwóg mémpēe.

¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Kénzēé awé akume' ekáá á tâl, atāngéné akum ekáá á tâl, áyāle chōm éche Sāngwéé ábénlé mó." ¹⁸ Saké ahób áde mod áhóbēé yāl mekan mé bwām á yāl dōo álúmte' bán akōbnédé néε mbapēε a nlómag, boŋ mod a mbále awē Dyōb áhóbēé mekan mé bwām á yāl mó adé mod awē akōbnédé.

11

Paale ne bembapēε bé nlómag bé metóm

¹ Nchāá nyé nén meé nyémwε rílāá nyé mwā a akan ké nnyínnéd ké eyókéł. Nyébān metuú. ² Nsīide' nyé nyaa echē Dyōb áhele ásíí nyé. Nyédii nēngáne ngōn e mmwāád echē eébií mwēnchóm. Ane mmwāád móō ríhóbé meé mod nhóg áwōŋ, ane mod adii-'ε Yesu Krīstā. ³ Boŋ ké nê, ndé mbwóg nén meé ngáne Satanε ámpōngé Ifε nló áte ne nīmē mwane, melemlem nê dōo bépōngé nyémpē nló áte nyaa echē nyéesummé nīmēn nlém rísyāł ámpē wéε Yesu Krīstā nyéebeléé-'ε mó ne nlém rísyāł. ⁴ Nhóbe nén áyāle nzé mod apedé boŋ akānlé nyé nkalaŋ nīme méesē nkalaŋ nīme Yesuε nīme sēnkáléé nyé, nyébelé nyésēbēn mó tâl. Ké'ε nzé akānlé nyé tāngene edāádāŋ éche éesē edāádāŋ éche sēnkáléé nyé, nyébelé nyékob. Ké-'ε nzé mod akānlé nyé nkalaŋ ní bwām nīme méesē nkalaŋ ní bwām nīme sékánlé nyé, nyébelé nyékōbēn mó mekáá mébe.

⁵ Meedúbpeé meé ábén bad ábe béchágé yāl bán bédé bembapēε bé nlómag bémbáá bétómé me áyāl e nsón nīme sébeleé, nzé nhāgténé syāábō. ⁶ Nhele se meebyéé' dyam ahób átínté e bad ngáne behóbēé, boŋ nwóó nsōŋten tāngene dyam áde ríhóbēé. Sékélūmēd nyé nīmēn mekan áte híin nīme sébeleé.

⁷ Ade ríkánlé'áá nyé nkalaŋ ní bwām nīme ríhúú ne Dyōb, menkēnhóbpé meé nyésábe me. Mensudéd echem yāl ábel boŋ nyéwōŋ edúbé. Ade mēmbenlé nén, dyam dé mbéb dōo mēmbenlé-ye? ⁸ Mbēnlé'áá nyé, mwembé mémpēe mésābpē me, né-óó, ébédéε byánán ndoge' nīmē mwembé áwōŋgen nyé. ⁹ Ade mēmbēē-'ε ne nyé donge á pónde meewóo'áá chōmchōm boŋ meétagte'áá nyé, áyāle kéchéé éche méntōgnēnē ábēm baányāŋ bé Krīsto ábe bémbíd á Masēdonia bébágé'áá me. Ngáne ménkēntagédte nyé ngen e'sō, méétagéd-tāá nyé pónde ké póg. ¹⁰ Ngáne ríkáléé mbále néε mod a Krīsto, modmod á mbwóg

e Akaya eéhēlēē-se ábēl se nsóg ekáá akum á tâl akob áde méekobéé nsábe áwēn. ¹¹ Nyéwémtné bán ahób áde ríhóbé meé méetagédte nyé ákob chóm áwēn ádíi áyāle méedā'é nyé-ye? Dyöb ábíi aá ndāó nyé.

¹² Adén akan áde míbeléé bōob, mēbē míbelé dō, ábel bonj méēbāgē bembapēé bé nlomag bé metóm etál áwōŋ nzōm ákum ekáá á tâl áhób nēn bán bébele nsón melemlem ngáne sémpē sébeléé. ¹³ Echē ndín é bad éche ékume' ekáá á tâl, bédii bembapēé bé nlomag bé metóm. Bédoge bad áyāl e nsón míme bébeléé, alúmed áde bélúmtéé yāl byánán bédii bembapēé bé nlomag ábe Krístā. ¹⁴ Nēn déēkōmtēē me yāl áte, áyāle nēn ké Satane mōmpē alúmté yāl byánán adii ángel e Dyöb echē esáá. ¹⁵ Né-ōó, éesaá me menyáké nzé bembaledé ábe Satane bōmpē bélúmté yāl byánán bédii bembaledé ábe béyágte' bad ábel mekan míme métāŋgéné ngáne Dyöb áhedeé. Káŋŋe á asóg, nkōgsen míme békudté métāŋgēn mímāb mbeltéd.

*Metake míme Paalé akúdé
néé Mbapēé a nlomag*

¹⁶ Nhóbe ámpē nēn meé, modmod eewémtnán aá ndé eyókél. Bonj nzé nyéwémtné bán ndé eyókél, nyéwōg-kōó chóm éche rílanŋeé nyé ábel bonj mémpē níkum ekáá á tâl mwāmpīn. ¹⁷ Kéchéé éche ríhóbéé bōob éesaá chóm éche Sāŋgwéé áhóbé aá ríhōb. Nzé nkume' ekáá á tâl áhób kéchéé bōob, né nhóbe nēŋgáne eyókél é mod. ¹⁸ Ngáne édii bán bad híin békume ekáá á tâl néé bad bé nkōŋsé, mémpē mēbēl melemlem. ¹⁹ Nyébēn nyéhóbéé bán debyéé dēn-éé nyékúdé, nē ábélé nyékobe ne menyīŋge kéchéé éche e'yókél é' bad éhóbéé. ²⁰ Ké mod átímté' nyé nēŋgáne ntāŋ, ké ádyāg nyé bwēm áyāl, ké' é ádogé nyé, ké' é áchāgté yāl ámīn, ké' é ábōm nyé abén á'sō, nyékobe mō. ²¹ Akwágké ákóbe me nēn, sēnkēnwōŋgē ene ndín e nlém ábel nyé échē ndín é mekan á yāl.

Nhóbe bōob nēŋgáne eyókél é mod. Mēbē kúmbe, níkumé-'é ekáá á tâl áyāl e mekan míme míbeléé melemlem nēŋgáne bembapēé bé nlomag bé metóm bébeléé. ²² Bélāŋgé nyé bán bédii bad bé Hibru bēn, mémpē ndii mod a Hibru. Béhóbé bán bédii bad bé Israel, mod a Israel mōó mémpē ndii. Béhóbe bán bédii bad bé mbyaa míme Abrahamé, mod a mbyaa míme Abrahamé mōó mémpē ndii. ²³ Béhóbé bán bédii bembaledé ábe Yesu Krístā, mémpē nlāŋge nyé meé mbelé nsón tómaa bō. Nhóbe' bōob nēŋgáne mod awē nló méēsáá'é áte. Mbelé ntū rí ngíne tómaa bō, nkénkē á mbwōg ngen ne ngen tómaa bō, nkénkūd mbéte é ngíne tómaa bō, nkémbē-'é á nsāl rí soŋ ngen ne ngen tómaa bō. ²⁴ Bad bé Israel békébōm me e'tanŋú móom meláán ne abog, ngen étáan. ²⁵ Bad bé Roma békébōmén me ntōŋ ngen eláán. Ngen póg bad bēmpēe békébōmén me meláá káŋŋ bēpōn me awúu. Stíma ékékunnéd sé á edīb é nkwē-te ngen eláán. Póndé póg nhóó'áá á edīb é nkwē, nēn dēmbēnléd áyāl e epun ehóg ésyāā, nkuu ne müte. ²⁶ Nkénkē meke bwāmbwam. Á meke-té wē, e'dīb é'képōn me ahóod. Mponé alongé abód á mekáá mé bechīb, á mekáá míme ábēm bad bé Israel ne á mekáá míme bad ábe béesē bad bé Israel. Mponé alongé abód á dyad á mbáá, nípōn alongé abód á ehyāŋge, nípōn alongé abód á edīb é nkwē te, nípōn-ne alongé abód á mekáá mé bad ábe béhóbe bán bédé bad bé Krísto áde béesaá. ²⁷ Mbelé ntū rí ngíne, nnāŋgé epin ngen ne ngen. Donŋe á póndé meewóo'áá chóm éche ndyāgkē ké' é ké chóm éche nímwāgkē, meeyōgke'áá-'é póndé awōŋ ádyé ndyééd. Donŋe á póndé ahéb ábágáá me á yāl bwāmbwam meewóo'áá-'é chóm

éche ríhágkē á yǎl. ²⁸ Amín e nímén mésyāāl, nwóó nímê nlém áte mbwete ánon mwembé rísyāāl níme rídé ásē echēm bwám. ²⁹ Nzé mod eewúu áte áyāl e mekan mé Dyōb, mbelé nwóg yǎl áte melemlem ngáne mómpe áwógéé. Nzé bébélté mod mbéb, mbelé nwóg ndutul bwámbwam.

³⁰ Nzé rítánjéné ekáá akum á tâl, né chōm éche rítánjéné ekáá akumen á tâl édii mekan níme mébele' bonj bad bényín me nênjáne mod awē eewóo ngíne. ³¹ Dyōb, Sáá awē Sánjú Yesue, abíi aá meekālēē metóm. Mekenag mébê ne mó á ngíndé ne á ngíndé. ³² Ade mbédé á dyad á Damaskos, nkamlene awē ambé ásē e kên Aretase ambané sánze ánon nsal mé e'ké ní dyad rísyāāl ábel bonj békōb me. ³³ Bad bēnhē me á elōj-tē, bébidéd me á wínde echē ebédé á eséd éche ênləjned dyad, bésūdéd me á ndəob, dōo rínyágté bonj ríkē-'e.

12

Dyōb álúmté Paale mekan á ndóg-te

¹ Mēbē níkumé ekáá á tâl. Kénéé edíi bán nê déewōngānnē. Bonj mēkē á'sō áláa nyé tǎngene ndóg éche rínyíne ne mekan níme Sánjwéé álúmté me. ² Mbíi dyam áde dēmbenléd ne mod awē adúbpé Krístəə nhóg. Dyōm á mwē ne níniin áde átómé ámbíd, Dyōb dēnsog mó ákēēn mó ádyōb á ndágke echē etómténé achab amín. Meebíi' é ké ankē áwed á ekob é yǎl ké' é á edəádəj, Dyōb dōo abíi. ³ Mbíi-'e chōm éche ébénlédé ane mod áwed, kénéé méebíi' é ké á ekob é yǎl dōo ábédé ké' é á edəádəj, Dyōb dōo abíi. ⁴ Krístəə ansog mó, ákēēn mó á Paradis. Ahed Dyōb dénłāá mó mekan níme éemwagkē aá moonjonj a ekob é yǎl áhōb wée bad bēmpēe. ⁵ Ayāl e ene ndín e mod dōo mékummé ekáá á tâl saké áyāl echēm chēn. Chōm éche mékuménne ekáá á tâl édii mekan níme mélúmté' bán nwóó yǎl e moonjonj. ⁶ Bonj ké mendəj ké ekáá akum á tâl, méenyínédte nēe eyókél é mod áyāle mbále chōo mékanlé. Méekuménne échē ndín é mekan ekáá á tâl ábel bonj nyéebāgē me edúbé áyāle échē ndín é mekan. Bonj pen ndəá meé nyétéd me ngáne rídii áyāl e mekan níme mbelēé ne níme ní'yágteé nyé. ⁷ Bonj ábel bonj meebág kúmbe áyāl e nímê mekan mé menyáké níme Dyōb álúmté me, bonj ábel-le nwóg, Dyōb dēmbēl aá níwōj nkole á yǎl níme mbélé'áá me níwógé e'we bwámbwam. Mmén nkole mbédéé nēe mēsénze níme Satane álómé átaged me ábel bonj meebág kúmbe. ⁸ Nkánne wée Sánjwéé ngen éláán, ríchāá mó meé ákoben me nímén metake. ⁹ Bonj chōm éche ánlāá' é me ebédéé aá, "Nsimé níme mbágé we níkwógé we. Nwédé we áte nyaa echē étóméé metake mésyāāl áte níme éwóó. Ayāle á pónde echē ngíne éebāgkē mod áte dōo echem ngíne éwōnganné mó áwéd mó áte." Bəob-pəó, mébē menyinge ákum ekáá á tâl áyāl e mekan níme mélúmté' bán ndii moonjonj a ekob, ábel bonj bad bényín nén bán ngíne echē Krístəə édé me áte, ch' -'áá ewéde me áte. ¹⁰ Né-əó, á yǎl e Krísto, mbelé mbé menyinge ké áde méewúu' é áte, ké áde bad bésyáá' é me, ké áde mekan mélénlédé me áte, ké áde bad bétagteé me ké' é áde rídii á ndutul tē. Nhóbe nén áyāle pónde ké ehéé áde méewóó' é ngíne, Krístəə abelé abē me ngíne.

Paale atōjtan mwembé níme rídé á Korinto

¹¹ Nhóbe nēe eyókél é mod bonj nyēē nyékəá bonj ríhōbē nē. Nyēmbé nēe nyéhóbeé me mekan mé bwám áyāl. Ké émbē bán meésaa dyam, bonj pen bad ábe nyéchəgéé bán bembapəe bé nlómag bēmbáá, béētóméé me áyāl

e chõmchõm. ¹² Ade mbédé ne nyé, menwesén álúmed nyé e'chemléd ne ábel menyáké mé ngine álúmed nén bán ndii mbapεε a nlómag awé Dyõb álómé. ¹³ Etõmεé abele áde mbénlé nyé boŋ meékwentene meé nyésábe me, nyéláa me nyaa empée eché ntédé bad bé mwembé mímíní meé bédé me etógnén tómaa nyé. Nzé édé nén bán nê áde awusé, nyélagsén me.

¹⁴ Bõõb ndé mboŋsén ápe áwēn ngen éche élonťéné éláán boŋ pen méetagédté nyé. Méeþágkε ábel boŋ nyébage me bwēm boŋ nyébēn-εé nyékáá boŋ nípag. Nyétāngéné abii nén bán besáá ne benyaá bé bán bõõ bétāngéné ábab bán atōgen saké bán bétōgné benyaá ne besáá. ¹⁵ Mēbē menyīnge ábenled kéchéé éche níwóó káōŋne yāl echēm, áwōŋgen nyé. Nzé ndáá nyé bwāmbwam, nédē nyémpē nyéetāngeneé me adāŋ bwāmbwam-ε? ¹⁶ Nyébēn nyébíí nén bán menkēntagédté nyé, boŋ mod ampée ahóbé áá membé akwáb, ídogne-ε nyé metóm. ¹⁷ Chán mēndogkε nyé? Bad ábe ménlōmmē áwēn menláá bó mée bédog nyé-ye? ¹⁸ Menchāŋ Tituse meé ápe áwēn, nlómén-ne mó aníníí mwānned á Krísto. Nédē nyéēhōb bán áde Tituse ápedé áwēn, andog nyé-ye? Eesaá mbále nén bán sé Titus sēwóó mewēmten mehóg-ε?

¹⁹ Kapóg enén pónđé esyāál nyēwēmtan bán séhede éched yāl nẏam asuud ahób áde séhóbεé bán sékánlé nyé mbále. Eesaá nē, kéchéé éche sélāngeé nyé sélānge nyé chó nēε bad ábe Krístāá ályágtéé, Dyõb-pe áwógε' chõm éche séhóbéé. A-baányanŋ bé edānge, kéchéé éche sébéléé, sébele chó áwédé nyé áte. ²⁰ Mbáá' nén meé áde mépeé áwēn nēε nyébeleé mekan níme méedāá'é, me-ε ámpē mēbel mekan níme nyéedāngé. Mbáá' nén meé áde mépeé, métān ngáne nyébēn ne bēn nyésenléé, nyésíidεé nhóg ne aníníí, nyélinεéé nhóg ne aníníí, nēε nyéedāá'é bán mod ampée awōŋ edúbé, nēε nyésyāŋneé, nyéhóbεé nhóg ne aníníí ámbíd, nēε nyédíí kúmbe, nēε nyébeleé-ε mam mé epuutéd. ²¹ Mbáá' nén meé áde mépeé áwēn ámpē, Dyõb déwōgēd me e'són áwēn é'sō. Mēsudén-ne áyāle bad híin átínté echēn bédíí bébele' mekan mé mbéb níme bébélé'áá bõõb, ésebán béhāŋlan ádab abé dé mbéb ábel ngáne Dyõb áhedeé. Bébele' mekan mé mbinde, békábe mesón, bébele-ε mekan níme mbinde níme méwógte bó e'són.

13

Paale abagé elébé é asóg

¹ Nén dēlōntēn ngen éláán áde nípagkε áwēn. Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Nzé békáadte mod bétāngéné awóg wée mbóŋ ébe ké'ε éláán.” ² Ade mēmpεé áwēn ngen éche énlōntēn ébe, menláá nyé meé mékōgsēn bad ábe bébele' mbéb átínté echēn. Ndii nlānge-ε bó bõõb, nlānge-ε bad bémpēε ábe bómpē bébele' mbéb, ké bõõb áde méesaá ne nyé. Ade mépeé ámpē, méewógkε modmod ngol. ³ Ene pónđé dõo nyébíí' é bán kéchéé éche níhóbéé éhúú ne Krístāá. Eesaá nén bán Krístāá eewúú' é áte áyāl e chõm esyāál eche ábeleé, boŋ alúmte' eche ngine átínté echēn. ⁴ Edé mbále nén bán Krístāá nēngáne moonyon, enkēnwōŋgé ngine áde bēmboméé mó á awōg. Boŋ kénē, adé á alongé bõõb, áyāle Dyõb dēmbenléd eche ngine ábane mó á alongé ámpē. Abé áde sédíí mod nhóg ne Krístāá, sémpē nēngáne baányon séewúú' é áte. Boŋ sémpē séēbē á alongé ne Krístāá á ngine e Dyõb, sébēlé-ε nyé chõm esyāál éche sétāngéné nyé abele.

⁵ Nyé mod téé mwën átôŋ yäl asimɛn, ábíi ké alongé ádɛn ádé nɛŋgáne alongé á bad ábe bédúbpé. Ndúbpé mɛé nyé mod téé abíi nɛn áá Yesu Krístáa ádé mó áte. Nzé nyé mod téé asímné yäl né nyéébtíi nɛn bán á mbále nyédé ne Krístáa. ⁶ Ndúbpé mɛé nyéchemé nɛn bán nsón míme sébeléé níúmte nɛn bán sɛdíi bembapɛɛ bé nlómag bé mbále. ⁷ Sɛkánne Dyöb nɛn bán nyéébelé' awusé ké ahóg. Séekánnéé nê ábel boŋ bad bényín bán sɛdíi bembapɛɛ bé nlómag ábe bébele mímab nsón bwám. Boŋ pɛn, sɛkánne' nɛn bán, nyébele mekan nyaa eché etáŋgéné kénéé edíi bán donge á bad béhōb bán séelúmteé chōmchōm éche élúmte' bán sɛdíi bembapɛɛ bé nlómag ábe bébele nsón bwám. ⁸ Edé nɛn áyále sééhɛlɛɛ-sɛ sébɛl dyamdyam áde átŋgan nkalɛŋ ní bwám ní mbále. Boŋ pɛn chōm éche sébeléé edíi áwōŋgen bad ábíi ne ábel ngáne nkalɛŋ ní bwám ríhōbéé. ⁹ Sébelé sébé menyinge nzé sɛnyíné nyébele mekan míme mélúmte nɛn bán adúbe áwúú nyé áte, ké sépɛn sɛnyínnéd bán séewúú' áte áyále séenyinéé nzom ké póg ákógsɛn nyé. Sɛkánne' nɛn bán Dyöb áwōŋgen nyé nímmɛn mbɛltéd níbê bwám ne abé dɛn. ¹⁰ Nɛn dōo ákóó boŋ rítelé' nímmɛn mekan, kénéé edíi bán meésaa ne nyé. Ntenle nyé ábel boŋ nzé mpedé áwɛn meébɛnlád ngíne eche Sánŋwéé ábágé mɛ ákáne nyé áte. Kunze eche Sánŋwéé ábágé mɛ edíi ábel boŋ níwōŋgen nyé áwéd nyé áte saké ábel boŋ míbɛnled chó ásuded nyé.

Melenten mé asóg

¹¹ Asóged enén kálag, a-baányan, nyébê menyinge. Nlɛnge nyé mɛé nyéhɛŋlɛn, ádɛn abé ábê bwám ne abé dɛn. Nhɛde mɛé nyéwóg échɛm elébé. Nyéwōŋ mewɛmtɛn mehóg. Nyébê nsan ne nhóg ne aníníi. Nzé nyébelé mímmɛn mekan mésyāāl, Dyöb áde ábélé boŋ nyédəan, nyébé-'ɛ nsan ne nhóg ne aníníi, dénaméd nyé. ¹² Nyéhê nhóg ne aníníi tál á dɛn á Yesu. Bad bé Dyöb bésyāāl bélómmé nyé melɛntɛn.

¹³ Nkánne' nɛn mɛé nsímé míme Sánŋú Yesu Krístáa, edənge é Dyöb, ne nlatɛn míme Edəóðan éche Esáá épɛɛɛé, bébê ne nyé.

Kálag echě Paale áténlé Baá Galesia Ndibned ní kálag

Békálé'áá nkalanj ní bwám tãngene Yesue áfinté e bad ábe béesě bad bé Israel, bad bėnkōb-pe mō. Atate dėmbid áyāl e nímėn nkalanj áde áhōbe ké mod atãngėné mbėndé e Mosėe ahíd ábel boj ákonj mod a Krısto abé. Paale alúmté áte nén aá chōm éche ékəə' boj mod ákud alongé áde Krıstəə abageé édiı adúbe áde áwóó. Boj áfinté e mwembé nıme mbédé a dyad á Galesia, dyad á mbwóg e Roma e Esia Mainə, bad bėbédé ábe bétãngánnáá ayáge áde Paale, bėhōbē nén bán mod atãngėné ahíd mbėndé e Mosėe ábel boj ákobned á'sō é' Dyōb.

Kálag echě Paale áténlé mwembé ní Galesia ebédé ábel boj bad ábe bėhídé'áá adúbe áde déetãngene bėtim ámbid bėhıde adúbe á mbále.

Paale aboótédé enén kálag álumed bad áte kunze echě awóó ábė mbapee a nlomag awě Yesu Krıstəə. Alúmté áte nén aá abé áde módıı mbapee a nlomag áhúú ne Dyōb saké ne moonyonj. Alúmté-'e áte nén aá nıme nsón menkonj abé ábel nsón áfinté e bad bé Israel. Ahōbė-'e ámpė nén aá adúbe dėmpen dōó ákəə' boj bad bėkobnéd á'sō é' Dyōb. Asóged enén kálag, Paale alúmté áte nén aá abé á mod a Krısto ákag ne edãnge éche ehúú mō á nłm tē, adúbe áde adúbpe Krıstəə.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-10

Kunze echě Paale áwóó ábė mbapee a nlomag 1.11-2.21

Nkalanj ní bwám mé nsimé ní Dyōb 3.1-4.31

Kunze e mod a Krısto ne chōm éche átãngėné ábel 5.1-6.10

Nsógten 6.11-18

Paale alómé melenten

¹ Me Paale, mbapee a nlomag nhóg, me-ee ntelé enén kálag. Saké baányonj bėpwédé me ábė mbapee a nlomag. Meėbenlád-taá kunze e moonyonj. Boj nımēm mpwėdtéd rıhúú ne Yesu Krıstəə bō Dyōb Titée, awě apuúdté mō. ² Mmėn ne bad bé Krısto bėsyāal ábe bédé ne me hén, sėlómme' mwembé rısyāal nıme rıde á Galesia melenten. ³ Nsimé ne nsanj ní Dyōb Titée awėd bō Sãngú Yesu Krıstəə mbē ne nyé. ⁴ Nyėbíı bán Yesu Krıstəə abagé eche yāl áwé áyāl e nımed mbėb ábel boj áhūd syānē á mbeltéd mé mbėb nıme rıde á nkōjsé-te chii. Ábelé nē áyale nē dōó Dyōb Titée ántıı'ė. ⁵ Mekenag mėbē ne Dyōb á ngındé ne á ngındé. Ebē nē.

Nkalanj ní bwám mémpēe méesaá

⁶ Dyōb ápwédé nyé ábė ábē bad ámbid e nsimé nıme Yesu Krıstəə ábėnlé nyé. Boj éde me e'kōmten é' yāl-áte ányın nén bán nyėwámśéné Dyōb atede, nyėhıde ayáge dėmpēe áde nyėwėmténé bán áde nkalanj ní bwám. ⁷ Nkalanj ní bwám mémpēe méesaá. Baahóg bédé ábe bėpuutad nyé. Bėhede nkalanj ní bwám nıme Yesu Krıstəə ahãjlen. ⁸ Boj rıláa nyé nén meé, nzé ké sé, ké'ε ángel ehúú ádyōb boj ekánlé nyé nkalanj ní bwám nıme rıde nhãjlen ne nıme sėnkaleé nyé, e'dim é'bē ne mō. ⁹ Sėmmãd nyé aláa, nłãnge-'e nyėmpē meé, kėnzéé awě akánlé nyé nkalanj ní bwám nıme rıde nhãjlen ne nıme sėnkaleé nyé, boj nyėkōb-pe, e'dim é'bē ne ane

mod. ¹⁰ Ngáne ríhóbeé nén, nyéwémtán nén bán nhede' meé baányon béchəge' me đin á bwâm. Meéhēdēē nē. Dyōb dōo ríhedeé meé áchəge' me đin á bwâm. Nzé embē nén bán ndii nhede meé baányon béchəge' me đin á bwâm, né meesaá mbəlede awē Krístəə.

Nkalaŋ nime Paale ríhuú ne Krístəə

¹¹ A-baányan, nhede' meé nyébii nén bán nkalaŋ ní bwâm nime ríkanlé nyé, mééhūu'é ne moonyon. ¹² Moonyon ké nhóg eelāŋgeé me nímē nkalaŋ, modmod eeyágte'áa me. Boŋ Yesu Krístəə mwēn mōo alúmté me nímē mekan áte. ¹³ Nyéwógé ngáne ádem alongé démbēē ngen e'só adē ríhídé'áa mbəltéd ní bad bé Israel. Nyéwógé nén bán ntagté'áa bad bé Krísto ne nhel rísyāāl. Nhédé'áa meé rímad bó moosyāāl. ¹⁴ Nhídé'áa ayáge á bad bé Israel tómaa bēd bésyāāl ábe syāabōo sēbédé kōd. Menwōŋ-ε kán áte bwāmbwam áhíd elem éche ábēd betaa. ¹⁵ Boŋ kénéé ébédé nē, Dyōb démmād me apwəd né béechyáá'é me. Anchélé me ne nímē nsimé, ábele mō. ¹⁶ Anlúmed me awe Mwān ábel boŋ ríkanle bad ábe béesē bad bé Israel nkalaŋ ní bwâm nime ane Mwān. Ade ábéle nē, menkēntánné modmod meé áyáged me dyam áde rítāŋgéné abel. ¹⁷ Boŋ ábwōg-ábwōg menkē á mbwóg e Arebia. Ámbíd e pōndé, mentīm ámbíd á dyad á Damaskos. Menkēnkaá-'áa ké á Jerusalem áke dényín bad ábe bénsēbē bambapēé bé nlomag abé. ¹⁸ Ámbíd e mwē rílaán dōo nkíi á Jerusalem ányín Petro.* Membé ne mō áwed dyōm dé e'pun ne é'taan. ¹⁹ Menkēnyínné mbapēé a nlomag ampée ké nhóg ésebé Jemse, Sánjú Yesuē mwānyaŋ. ²⁰ Mam nime rítenlé nyé médé mbále. Dyōb ábíi áa saké metóm mōo ríkaléé. ²¹ Ade ríhuú á Jerusalem, menkē á mbwóg e Siria ne á mbwóg e Silisia. ²² Ene pōndé né bad bé Krísto bé mwembé mé myad mé mbwóg e Judeya béebī'é me. ²³ Béwógé'áa wógén bán, “mod awē ahágé'áa bad bé Krísto á meséb mwēn atimé bōob akanle bad áa bad bédúbe Yesu Krístəə, melemlem mé adúbe nime áhédé'áa abóded.” ²⁴ Dyam áde Dyōb ábénlé me dēmbēl békéné'áa Dyōb.

2

*Bembapēé bé nlomag abiníi
béchémné nsón nime Paale*

¹ Ámbíd e dyōm á mwē ne ríniin, menkē á Jerusalem ámpē. Ene pōndé menkē áwed ne Banabase, menwálé-ε Tituse áyāl. ² Menkē áwed áyāle Dyōb dénhōb áa ríke. Ade ríbéde áwed, syāabe belyáged bad mwembé sēnké kun. Mentánléd bó nkalaŋ ní bwâm nime ménkaléé bad ábe béesē bad bé Israel. Membel nē ábán nén nsón nime ríbéle, ne nime rídii mbēle', méebōō' ngēn. ³ Bēnkōb dyam áde ménlāá'é bó. Ké Tituse awē ambé mod a lonŋ á Grikia awē abéde ne me, bēnkényágédté mō nén bán bétāŋgéné mō ayag. ⁴ Kénē, donŋe á bad bé metóm ábe bénsāl átínté e bad bé Krísto byánán bómpē bédé bad bé Krísto béhédé'áa bán béyag mō. Abé bad bénsāl átínté echēd á mesōom-tē ábel bényín ngáne débēléé mekan ne kunze esyāāl áyāle syānē dedé ne Yesuē. Béhédé'áa bán débē betāŋ, déhíde' mbéndé e bad bé Israel. ⁵ Boŋ sēnkēnháá bó etāl ké mwāmpin, áyāle séhédé'áa nén bán nyébē nyébii ngáne mbále e nkalaŋ ní bwâm ékóó abé.

* **1:18** Petro: Kálag é'só éwóó Sepase. Adé đin ádii melemlem néε Petro.

⁶ Bad-te ámpē ábe bēbédé áhed néε belyáged bé mwembé, bēnkēnwóngé dyamdyam ábád ámīn e mam míme rí'yágté. Ké né-'ε, ábe áde bēmbēε belyáged dénkēnwóngé dyamdyam ábel ne me áyāle moosyáál adii nyaa póg á'sō é' Dyōb. ⁷ Boη bēntim anyīn nēn bán Dyōb ábágé me ekag ákale bad ábe béesē bad bé Israel nkalanj ní bwám. ⁸ Edé nēn bán, Dyōb ádē ápwédé Petro ábé mbapεε a nlómag wée bad bé Israel, dō-'aa ápwédé mēmpē ábé mbapεε a nlómag wée bad ábe béesē bad bé Israel. ⁹ Ade Jemεε, Petro ne Jōne ábe bad bēmbīí'ε néε mekon mé mwembé bényíné bán Dyōb ábágé me míme nsimé ábé mbapεε a nlómag, bēnhē sé Banabase ekáá-áte, álúmed nēn bán békóbé sé néε bad ábe bóbōo bebele' nsón nhóg. Syáábōo sēntīi nēn bán, sébē sékanle bad ábe béesē bad bé Israel nkalanj ní bwám, bō-'ε bēbē bēkanle bad bé Israel. ¹⁰ Bēnlāā sé pen bán, séēchatán betóótōkē bé bad awōηgen. Nē dō-'aa ábédé dyam áde mēndəη'ε ábel bwāmbwam.

Paale akánné Petro áte á dyad á Antyog

¹¹ Ade Petro ápédé á Antyog, menkáné mó áte áfīnté e bad áyāle ábelé'áa dyam áde déεboo. ¹² Ade ápédé áwed pεén, ammentén ndyééd adyé ne bad bé Krīsto ábe béesē bad bé Israel. Boη áde donje á bad bé Israel bēbídé wée Jemεε á Jerusalem boη bēpε á Antyog, Petro ambootéd mekuu adol ámbíd. Eedyáge'aa ndyééd ámpē ne ábē bad ábe béesē bad bé Israel. Ámbel nē áyāle abáá'áa epepé é bad ábe bēhóbé'áa bán bétəηgéné bad ábe béesē bad bé Israel ayag. ¹³ Nē dēmbēl bad bé Israel ábe bēmbē bad bé Krīsto bómpē bēmbootéd mekuu adol ámbíd. Káəηne Banabase mómpē anhid bō ábel ádē awusé. ¹⁴ Ade rinyíné nēn méε béεbeleé mam ngáne nkalanj ní bwám ríhóbéé áa bēbel, menláá Petro á'sō wée bō moosyáál méε, “Kéneé edíi mod a Israel, etēdté mbeltéd ní bad bé Israel, ebele mam bōob néε bad ábe béesē bad bé Israel. Chán-nō éhele ényāgté' bad ábe béesē bad bé Israel áhíd mbeltéd ní bad bé Israel?”

¹⁵ Sóo bēn awē dedé bán bé Israel se á nchyáátén, deésaa néε bad ábe béesē bad bé Israel ábe débíi nēn bán bēēbīí'ε mbéndé é Dyōb. ¹⁶ Boη kénē, debíi nēn bán Dyōb déekobéé mod néε mod awē asáá áyāle áhídéé mbéndé. Adúbe áde mod adúbpé Yesu Krīstəə dōo ábele' boη Dyōb ákōb mod. Né-ōó ké syáné ámpē dedúbpé Yesu Krīstəə ábel boη Dyōb ákōb syáné áyāle adúbe áde dedúbpé Yesuε saké áyāle dehíde mbéndé. Dyōb déekobéé modmod áyāle áhídéé mbéndé. ¹⁷ Áhed áde déhedéé bán désəη á'sō é' Dyōb áyāle adúbe áde dedúbpé Krīstəə, ábele donje á bad bé Israel bényíne' syánē néε bebel bé mbéb áyāle deehídéé mbéndé é bad bé Israel ámpē. Nédē éluṁte' bán Krīstəə móo ábelte' syánē mbéb-ε? Aáy, nē déeheléé-se ábé. ¹⁸ Boη nzé ntimé ámbíd ámpē boη nhíde' mbéndé éche mēmṁadté atede, né nkwedé mbéndé. ¹⁹ Nzé bēhídé mbéndé chó ne chó, né nwédé. Né mbéndé chēn-naá ewúú me. Boη Yesu Krīstəə anhid me á mbéndé-te, ábel ríhel Dyōb ábele. ²⁰ Awé áde Yesuε ánwēé á awog áde nēn bán mēmpē menwé. Meésaa á alongé ámpē. Krīstəə mó adé me áte. Né-ōó, kéchéé éche mbeléé á nkōsε-te wēn bōob, mbele' chó ne adúbe áde rídúbpé Mwán a Dyōb awē adəə me, boη awé-'ε á nló mímēm. ²¹ Meésaa nhóg awē áhele áhób nēn aa nsimé ní Dyōb méésaa dyamdyam. Áyāle nēn, nzé émbē nēn bán Dyōb áhelese ákōb mod áyāle ahídé mbéndé, nédē né Yesuε awédé á awog ngēn.

3

Mbéndé káa adúbe

¹ E'yókél é' bad bé Galesia. Nlem áhéé adydédé nyé nén? Nyéekamtánne ngáne ménlümédte nyé áte nén meé, Yesue awédé á awog á nló míme nyé moosyáál-ε? ² Ndə́ méé riseded nyé dyaam ahóg. Póndé eché nyékúde Edə́ədə́n éche Esáá, áyale nyéhíde'áá mbéndé e bad bé Israel d́́o nyénkudté ch́́o-ye? Ngé áyale nyéndübēē nkalaŋ ní bwám míme nyénwógkə? ³ Chán nyédí eyókél nén? Néε nyémáá abooted dé Abel ngáne Edə́ədə́n é Dyöb éhedéé, mbeltéd mímēn ríhedé atim á asóg hén bə́əb ngáne mewémten mé baányon ríhedéé-ye? ⁴ Nyékudé metake áde nyédúbpe Kristə́. Nédé mímē metake méde ngēn-ε? ⁵ Dyöb dēmbě nyé Edə́ədə́n éche Esáá, ábēl-le menyáké áfinté echēn. Áyale nyéhíde'áá mbéndé d́́o dēnkə́n bon ábelé né-ye? Aáy, saké nē dēnkə́n. Nkalaŋ ní bwám míme nyéndübēē ḿ́o mēnkə́n bon ábel nē. ⁶ Nyénəne mod néε Abrahamε. Eténlédé nén bán, "Andúbé Dyöb. Nē dēmbēl, Dyöb dēnkob ḿ́o néε mod awé asáá." ⁷ Nyésóŋten-nə́o nén bán bad bésyā́l ábe bédúbpe Dyöb ngáne Abrahamε ándübēē b́́o békóó bán ábe Abrahamε abé. ⁸ Eyale é Dyöb énhə́b á'sō e' póndé nén bán Dyöb dékə́b bad ábe béesé bad bé Israel néε ábē bad áyale bédúbpe ḿ́o. Nén dēmbýēn bootya póndé eche Dyöb dénláá-é Abrahamε aá, "Méénaméd melon ye nkónsé mésyā́l ámbíd echōn." ⁹ Né-ə́o Dyöb dénaméd moosyáál awé adúbpe ḿ́o melemlem ngáne ánnamédte Abrahamε. ¹⁰ Nyébii-ε nén bán e'dim é'dé ne baasyā́l ábe bebánné nlém nén bán ahíd á mbéndé d́́o débēl bon Dyöb ákob b́́o. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "E'dim ne kenzéé awé eehíde' mbéndé ésyā́l éche eténlédé á kálag e Dyöb." ¹¹ Bə́əb-pə́o élümte nén bán modmod eékbóndté á'sō é' Dyöb áyale áhídeé chōm-éε mbéndé éhedéé. Nhóbe nē áyale eténlédé nén bán, "Bad ábe békóbnédé á'sō é' Dyöb áyale bédúbpe, békúđ alongé áde déemaá'." ¹² Mbéndé eewóó'ε dyaamdyaam ábel ne adúbe. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Nzé mod ahíde' mbéndé ákud alongé, atánǵéné mbéndé ésyā́l ahíd." ¹³ Bon Kristə́ ahúde syáné á e'dim ábe dékúde á mbéndé-te. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "E'dim ne kenzéé awe bebómmé á awog." Né-ə́o, áde bebómmé Kristə́ á awog, ampém e'dim áyale mbéb mímēd. ¹⁴ Yesu Kristə́ ampém e'dim ábel nén, bad ábe béesé bad bé Israel békud nnime Dyöb dénhə́bpē aá, Abrahamε ákúđ. Nē ákə́á adúbe áde dédúbpe ḿ́o, ábélé syáné ámpē dékudé Edə́ədə́n éche ánhə́bpē aá ḿ́o b́́e syánē.

*Mbéndé ne dyaam áde Dyöb**dénhə́bpē ad ḿ́o b́́e*

¹⁵ A-baányon, ndə́ méé rítéd nhə́gtén ne mekan míme mébenlad epun téé. Nzé bad bébe bétédé nsəl, bon bétíde dyaam, bépédé-ε á nchemten, modmod éhēlēē-se ahúd d́́o ásē. ¹⁶ Dyöb dēmbě Abrahamε ne mwān akag. Kálag e Dyöb eehóbeé nén aá, "bán" byánán bad bebúú áte. Ehóbe nén aá "mwān." Kristə́ ḿ́o-áá adé ane Mwān. ¹⁷ Chōm éche ríkoo'ε ahó́b édíi nén Dyöb dēmwe melé ne Abrahamε Dyöb áhó́b-pe aá ḿ́o lónéd áde akag. Mbwókel é mwě éniin ne móom mé mwě meláán, ámbíd e nē, d́́o Dyöb ábágé Mosεε mbéndé. Eché mbéndé éeheléé-se ébóó mímé melé, se éhúd dyaam áde Dyöb áhó́b é ásē. ¹⁸ Nzé émbē nén bán, Dyöb ábage' nyé kéchéé éche átánǵéné ábē bán abe áyale nyéhídeé mbéndé, né mímé nnime mbé ábageé nyé méesaá ámpē áyale dyaam áde ánhə́bpē aá ḿ́o b́́elé Abrahamε. ¹⁹ Cheé-ə́ émbē nzom eché Dyöb ábágné mbéndé?

Ambě ch́o álúmed bad ch́om-ée abel dé mbéb ákóó abé. Ene mbéndé entánghén-ne abé kááŋ ne póndé eche mwán a mbyaa míme Abrahamé awé Dyõb dëmbéénné akag ántāngēnē ape. Dyõb dëmbě mbéndé wée ángel ábe Mosé. Mosé ḿo abédé mod-a-tíntê a baányon ne Dyõb. ²⁰ Bɔɔb-pɔɔ mod-a-tíntê ahednad nzé bad bédé mbíd ébe. Bon Dyõb dëmbě Abrahamé akag ne ḿo mwën, áde mod-a-tíntê éesaá.

Nsón míme mbéndé éwóó

²¹ Néde nén álúmte bán mbéndé epentan akag á Dyõb-e? Aáy, éesaá nê mbéd. Nzé émbē nén bán mbéndé embé echē ebage alongé áde déemaá', né desáá á'sō é' Dyõb ahíd áde déhídeé ch́o. ²² Bon kálag e Dyõb ehóbe nén aá, mbéb ríháá nkõŋsé rísyāāl. Né-ɔɔ nde echē Dyõb dénhõbpē aá ḿoɔbě, abagé ch́o wée bad ábe bédúbpé Yesu Krístā. ²³ A póndé eche Krístā éēpēdēē, mbéndé enhan syánē, dembé-'e asē e mbéndé kááŋ ne á póndé eche Dyõb dénlúmēdtē nén aá bad bésom nlém wée Krístā. ²⁴ Né-ɔɔ mbéndé ch́o enoné'áá sé kááŋ ne póndé eche Krístā ápedé ábel nén Dyõb ákob sé áyale adúbe áde sédúbpé Krístā. ²⁵ Bɔɔb áde póndé épédé echē détāngēné nlém asum wée Krístā, ch́om éetāngēnéé abé éche énoné' sémpē. ²⁶ Nyé moosyāál nyédii bán bé Dyõb áyale adúbe áde nyédúbpé Yesu Krístā. ²⁷ Nyékudé edusen, né-ɔɔ, nyédé mod nhóg bɔɔb ne Krístā, nyéwóó-'e kunze bɔɔb nēe ḿo. ²⁸ Né-ɔɔ nhāŋlén méesaá ken mod adé mod a Israel, ken mod éesaá mod a Israel, ken mod adé ntāŋ ké'ē kunze, ken mmwaád-ē ké'ē mwēnchóm. Nyé moosyāál nyédii mod nhóg áyale nyédúbpé Yesu Krístā. ²⁹ Ngáne nyédíí bad bé Krísto, nyédii bán ábe Abrahamé, nyéékūd-te nnam míme Dyõb dénhõbpē aá ḿoɔbě Abrahamé.

4

¹ Ch́om-ée ríhóbeé édé nén, mwán awě sáá átíidé aá ḿoɔdyé eche mbwóg, nzé adii adé mwëndem, abelé abé nēe mbæledē, kénēe édíí nén bán ḿo akóó ene mbwóg awón. ² Ene póndé, abelé awón bad ábe belyágnédé ḿo ne ábe bēnōnne' ḿo ene mbwóg kááŋ né póndé eche sáá átíidé epedé. ³ Melemlem nê d́o syánē dëmbēē nēe bēndem áde Krístā éēpēdēē. Póndé eched, ngine é nkõŋsé éntéd syánē ntāŋ. ⁴ Bon áde póndé eche Dyõb déntíí'é épédé, Dyõb dénlóm awe Mwán á nkõŋsé-te. Ane Mwán ambíd á abum dé mmwaád, ákwōg-ke asē e mbéndé. ⁵ Dyõb dénlóm ḿo ákōde syánē á mehan mé mbéndé, ábel bon syánē détim bán bé Dyõb. ⁶ Abé áde nyédíí-'aá bán bé Dyõb, ábelé Dyõb álómé Edāádāŋ é Mwán áwesyánē nlém-tē. Echē Edāádāŋ ébélé bɔɔb, dechāge Dyõb bán, "A-Tē." ⁷ Né-ɔɔ nyéesaá betāŋ ámpē. Nyédii bán bé Dyõb. Abé áde nyédíí-'aá bán bé Dyõb, Dyõb débě nyé kéchéé éche átāngēné ábe bán abe.

⁸ Ngen e'só, áde nyénkēmbíí'é Dyõb, nyébédé betāŋ asē e myõb míme méesē dyamdyam. ⁹ Bon bɔɔb áde nyébíí Dyõb, ké'ē ríhõb meé bɔɔb áde Dyõb abíí nyé, cheé ékás bon nyéhédé mbíd atimen ábe betāŋ ámpē asē e ngine é nkõŋsé? ¹⁰ Nyéhíde donge dé e'pun nēe bīn é'mbáá, nyéhíde-'e donge á ngōn, donge á póndé áyale mwě, ne donge á mwě nēe bīn é' mbáá byánán Dyõb d́o nyé benléé. ¹¹ Nê ábele' ndé mbwóg nén meé mbébté póndé áyale nsón rísyāāl míme ríbelé áyale echēn.

¹² A-baányan, ncháa' nyé meé, nyébē nēe me, áyale mémpē ndé bɔɔb nēe nyé. Méesaá asē e mbéndé ámpē. Nyéēbelé-'e me dyam dé mbéb ké ahóg. ¹³ Nyébíí nén bán áde rísebpé nyé nkalan mí bwām akale, ndyēné'áá nyé áyale menkēndyē'ē bwām. ¹⁴ Kénēe nímēm nkole ríhélé'áá ríbel

nyébán me áyāl, nyéekémbán' é me áyāl, nyéekénnán-naá me. Nyéenkòb me byánán ángel e Dyòb chòó rídíí, ké' é byánán Yesu Krístəə rídíí. ¹⁵ Ene pónde nyébe menyinje bwámbwam. Héé nímé menyinje médíí bəəb? Mmèn mbide nyé mbón nén meé, á pónde eched, nyéndəñ me nyaa eché, nzé émbē nén bán mod ahel' áá-se ahúd mīd ábe waáb, áá ábenlad, né nyénhúd nímən mīd nyébe me. ¹⁶ Nédē ntimé mod a ekoyí awe nyé bəəb áyāle níkanlé nyé mbále tən̄gene nkalan ní bwám-e? ¹⁷ Abé bad ábe béyágte nyé ayáge démpēe, béwóó nlém nén bán nyétimən bó, bon béewōñné nyé nlém ní bwám. Béhede bán nyéebág ne me ábel bon nyéwōñ nlém ábé ne bó. ¹⁸ Ebóó áwōñ nlém ábel dyam, nzése nímé nlém rídé ábel dyam á bwám. Ebóó áwōñ nlém ábel dyam pónde ésyāal, saké nzé nyédé ne me dēmpən. ¹⁹ A-bán bé nlém ábēm, nwóge' e' we bəəb áyāl echēn, melelem ngáne mmwaád áwóge' e' we bé achád. Mēéwōg-ke ábé e' we káñ né abé á Krísto ásólé nyé áte bwám. ²⁰ Mendəñ meé mbé ne nyé bəəb ábel mbíí ngáne ríhóbe' é áwēn áyāle nyéhóódté me yāl áte.

Eláñsén éche Hagaa ne Seraa

²¹ Nyé ábe nyéhede abé ásē e mbéndé, ndəə nyé aseded meéken nyébíí chóm-éé mbéndé ékoo' é ahób-e? ²² Eténlédé á kálag e Dyòb nén bán Abrahamə anchyáá bán bé baachóm bébé, nhóg ne mmwaád a ntāñ, anínií' é ne mmwaád a kunze. ²³ Mwān awé mmwaád a ntāñ ánychyāá' é, anchyáá mó nyaa eche moonyon áchyáá' é mwān. Bon akag áde Dyòb dēmbéé Abrahamə dóo dēnkəñ bon mmwaád a kunze achyáá mwān. ²⁴ Abén bebaád bébe, dehele déhəgtén bó ne melē mé Dyòb mébe. Hagaa adé nhəgtén ne melē níme Dyòb démwēē ne bad bé Israel á mbəəd e Sinai á pónde eche ábágé Mosēé mbéndé. Bad bésyāal ábe bédé ásē e nímé melē bédíí betāñ. ²⁵ Hagaa adíi nēngáne melē níme Dyòb démwēē ne Mosēé á mbəəd e Sinai, á alon á Arebia. Bad bé Jerusalem bómpē bédíí bəəb néé Hagaa áyāle bó moosyāal bédíí betāñ. ²⁶ Bon mmwaád a kunze, adé nhəgtén ne Jerusalem awé adé ámín. Ane mmwaád mó-'aá adé nyaa awesyánē. ²⁷ Eténlédé á kálag e Dyòb nén bán, “A-ekəm é mmwaád, we awé weechyáá’, hé esaád é menyinje. We awé weéwōgē e' we é' mwān mbéd, wóg menyinje áyāle, we awé awon nchóm ántedéé, echyáá bán bəəb tómaa mmwaád awé nchóm adíí á ndáb.”

²⁸ Bəəb-póó a-baányan, akag áde Dyòb dēmbéé Abrahamə ábélé bəəb nyédíí bán bé Dyòb melelem néé Aisige. ²⁹ Ene pónde, ébédé nén bán, mwān awe bēnchyāá' é nyaa eché moonyon áchyáá' é, atəgté' áá mwān awé bēnchyāá á ngíne e Edəədəñ é Dyòb. Melelem nē dóo édíí káñ ne chíi. ³⁰ Bon chán kálag e Dyòb éhóbé tən̄gene nē? Kálag e Dyòb ehóbe' nén aá, “Nān mmwaád a ntāñ bó mwān. Mwān awé mmwaád a ntāñ áchyáá eetāñgenéé mbwóg eche sáá adyé nchoo ne mwān awé mmwaád a kunze áchyáá.” ³¹ Né-óó a-baányan, deesaá bán bé mmwaád a ntāñ. Dedíí bán bé mmwaád a kunze.

5

Séesaá á mehan-tê ámpē

¹ A mehan-tê dóo Krístəə áhúde syáné ábel bon syáné deebág néé betāñ ámpē. Né-óó nyéwéd mekuu ásē, nyéēmwāg-ke se modmod ahé nyé á mehan-tê ámpē.

² Nyéwóglen me. Me Paale, nlânge nyé nén meé nzé nyéwémténé nén bán nzé béyágé nyé, né nê débĕl Dyöb ákob nyé née bad ábe básáá, né nsón míme Krístaa ábélé méehelée-se níwónghén nyé mbéd. ³ Nsimé nyé etúu áte ámpĕ nén meé, kénzée awĕ akwĕnténé aá béyag mó ábel bon Dyöb ákob mó, atónghéné mbéndé ésyāal ahíd. ⁴ Nyé ké ahée awĕ awémténé aá mótāngĕnē mbéndé ahíd ábel bon Dyöb ákob mó, asénlédé ne Yesue, ahúde-’e yāl á nsimé ní Dyöb-te. ⁵ Sé ne sé, Edāádān é Dyöb ébélé sĕlyágé nlém nén bán Dyöb dékob sé nĕngāne bad ábe básáá áyāle sĕdúbpĕ Krístaa. ⁶ Ken béyágé mod-ε, ken béeyageé mod-ε, nê déēwóó’ē dyamdyam ábel ne abé áde dédíí ne Yesu Krístaa. Chōm éche édé etógnén édíí, ádúbe Krístaa. Adé adúbe átāngĕné anyĭnned ne edānge éche déwónghén nhóg ne aníníí.

⁷ Ngen e’só, nyĕkĕéné’áá mekan bwām. Nzé-módé ahāngĕné nyé nlém á abum aá nyéehíde’ mbále e nkalan mí bwām ámpĕ? ⁸ Ahāngĕn áde nyéhāngĕné nlém á abum déehelée-se áhúú ne Dyöb, áyāle Dyöb dĕn dōo ápwédé nyé ábé ábe bán. ⁹ Mod nhóg awĕ adé mbéb átínté echĕn, mó abébe’ baáb ábíníí bĕsyāal, nĕngāne mbumé ní ngun nísonléé nzé bĕhédé mwā esulten áwĕd-te. ¹⁰ Bon pen ndúbpĕ nén meé, Dyöb débĕl nyéehídte ayáge á bad bémpĕe bon nyĕēhíd adēm. Dyöb dékōgsĕn mod ké ahée awĕ apuutad nyé, ábĕ kénzée.

¹¹ A-baányan, nzé émbĕ nén bán ndíí nkale nén meé bĕtāngĕné mod ayag bon Dyöb dékob mó née mod awĕ asáá ngāne baá Israel bĕdúbpĕ, né cheé ékás bon bĕhé me á meséb? Nzé nkalé’áá nén meé bĕtāngĕné bad ayag bon meékale’ aá kwéed eche Krístaa áwédé á awog, né nê déelĭnsée bad bé Israel. ¹² Ndāo nén meé ábĕ bad ábe bĕpuutad nyé nló áte, bĕkag á’sō, bĕke bĕsĕlen yāl e mwĕnchóm esyāal.

¹³ A-baányan Dyöb dĕnchĕlĕ nyé áhide á mehan-tĕ. Bon abé áde nyéesaa á mehan-tĕ ámpĕ déebageé nyé kunze ábel kéchéé éche échĕn ekob é yāl éhedeé. Bon pen, nyémod-tĕé ábenle waáb á edānge-tĕ. ¹⁴ Nyébele’ nê áyāle nzé bĕládé mbéndé ésyāal, chōm éche éhóbĕé édíí nén, “Edān mwānyon ngāne édás echon yāl.” ¹⁵ Bon nzé nyĕtimé nyĕkwaglan, nyĕwanne-ε nhóg ne aníníí née nyam é mehín, nyĕtéd póndé. Nzé nyĕetéde póndé, ne nyĕēwūú nhóg ne aníníí ne awúu ásyāal.

Edāádān é Dyöb ne ekob é yāl

¹⁶ Né-ōó, nlĕbe nyé nén meé nyémwĕ Edāádān é Dyöb élyágte nyé. Nê débĕl nyéebelée mekan me mbéb míme ekob é yāl éhedeé. ¹⁷ Mam míme ekob é yāl édás, méekagké ne mam míme Edāádān édás. Mam-me míme Edāádān édás méekagké ne mam míme ekob é yāl édás. Echĕn ngĭne ébe éwane’. Nê ábele’ nyĕēhĕlĕē dyam ábel áde nyédás ábel. ¹⁸ Bon pen nzé Edāádān é Dyöb élyágte nyé, né nyĕesaá ásĕ e mbéndé ámpĕ.

¹⁹ Mbĕltéd mé ekob é yāl méēyāgtādtéd. Ndíí mbĕltéd née akáb dé mesón, ábel dé mekan mé mbinde, akáb dé akwaleε. ²⁰ Abele á myöb mémpĕe, alem, ekoyí, nselag, kónjí, melĭngá, abun dé e’tál, ngabĕn, nkabĕn, ²¹ asíí á bad, sōgké e mĭm, epuutéd ne mbĕltéd mé mbĕd mémpĕe née mĭmén. Nsimé nyé etúu áte ngāne ménsim-maa bōód nén meé, bad ábe bébele’ échĕ ndín é mekan béekudté nnam mé nkamlĕn ní Dyöb.

²² Bon nzé Edāádān éche Esáá édé mod áte, chōo ébele bon ábelé mam ne edānge, ne menyĭnge, ne nsan, ne nwĕsen, ne e’bon bé nlém, ne abé

á bwâm, abé-'ε mod awě bad béhele bésum nlém áyāl. ²³ Edǎǎdǎj chǒ-'áá ébele' boŋ mod ásudté yāl, achǎǎ-'ε yāl bwâm. Mbéndé éewóó'έ dyam ábelen nén. ²⁴ Bad ábe bédé ne Yesu Krǐstǎǎ béesaá ásē e nkamlen ní mam mé ekob é yāl ámpē. Ebelé ebé byánán bébómmé échab esíí é mam mé ekob é yāl á awǎg, éwédé-'ε áhed. ²⁵ Ngáne Edǎǎdǎj é Dyǒb ébágé syánē alongé dékǎǎlē, démwε échē Edǎǎdǎj chēn élyágte syánē áyǎle chǒm ké ehéé éche débελεέ. ²⁶ Deenyēnē yāl ámín, deélinśé nhóg ne aníníí, deesíídé-'ε nhóg ne aníníí.

6

Kéchéé éche mod áwéné chǒǎ dhūdtē

¹ A-baányan, nzé nyé mod nhóg nyéhúné á mbéb-te, nyé ábe nyédíí nyébele' mekan níme Edǎǎdǎj é Dyǒb éhedéé, nyétǎngéné néε nyéwǒngéné mǒ áhúd mǒ á mbéb-te. Nzé nyéwǒngan mǒ, nyéchédēn mǒ yāl. Boŋ pen, nyétéd pǒndé ábel nén nyébēn ámpē nyéhúné' á mekǎgsenté ábel nímmē mbéb. ² Nyéwǒngan nhóg ne aníníí áhide á ndutul-tē. Nzé nyébele nē, ne nyéhíde' ngáne mbéndé e Krǐstǎǎ éhedéé. ³ Kénzée awě awémtné aá mǒtǒmtēnē abé, adoge yāl. Ene ndín e mod eesaá dyamdyam. ⁴ Mod téé átǒj yāl asimēn. Nzé mod abelé nsón ní bwâm, né áwǒgēn yāl menyinge. Né éehǎgtán-aá yāl ne bad bémpēe. ⁵ Nhóbe nē áyǎle mbéltéd nímmē mod téé rínǎne' mēn.

⁶ Kénzée awě béyágteé Eyale é Dyǒb, atǎngéné néε áhágké mod awě ayágte' mǒ chǒm é bwâm ké ehéé éche áwóó, áwǒngēn mǒ.

⁷ Mod eédǒgē yāl. Mod eewémtn-ε aá móhele módog Dyǒb. Kéchéé éche mod áwéné, chǒǎ áhūdte. ⁸ Kénzée awě abele mam mé mbéb níme ekob é yāl éhedéé, ábíí aá nímmē mam mēn mépiinéd mǒ kwééd. Boŋ kénzée awe mǒ-'ε abele' mekan mé bwâm ngáne Edǎǎdǎj é Dyǒb éhedéé, ábíí aá nímmē mam mébēl mǒǎkūd alongé áde déemaá'. ⁹ Deekómé bwâm ábel. Nzé deétednede ábel bwâm, né deékūd nnam á pǒndé echē etǎngéné. ¹⁰ Né-ǎǎ pǒndé téé eche etál ébágnédé syánē ábel bwâm, débél bwâm wéε moosyǎál, tanje wéε bǎnned bé Krǐsto.

Elébé ne melentēn mé asóg

¹¹ Nyébēn nyényín mbóŋ mé e'yale ábē níbénlédé átele nyé enén kálag ne échēm ekáá. ¹² Bad ábe béhele nyé anyáged nén bán bétǎngéné nyé ayag, bébele nē álúmtēn yāl, ábel boŋ békud dǐn á bwâm á'sǒ é' bad. Bébaa' bán bad bééhǎg bǒ á meséb nén bán bétúmmé akal nén bán, kwééd eche Yesuε áwédé á awǎg chēnpen chǒǎ ekǎǎ boŋ mod ákūd e'choóchoŋ. ¹³ Ké bad ábe béyágé bēn bééhídēē mbéndé, boŋ béhele bán béyag nyé ábel békume ekáá á tǎl nén bán nyékwēnténé nén bán béyag nyé. ¹⁴ Dyam áde mε pen mékuménne ekáá á tǎl ádíí kwééd echē awesyánē Sánǎgwéé, Yesu Krǐstǎǎ áwédé á awǎg áwēd nló. Eche kwééd ebelé mam mé nkǒŋsé méesaá mε dyamdyam á dǐd-te, meewóó-'áa dyam ábelen nkǒŋsé. ¹⁵ Ken béyágé mod, ken béeyagéé mod-ε, nē déewóó'έ dyamdyam ábel. Dyam áde áde etǒgnén ádíí Dyǒb átimed mod ekǒǎlé. ¹⁶ Nsanj ne ngǎl e Dyǒb ébē ne bad bésyǎál ábe béhíde ádén ayáge. Abé bad bǒǎ bédé bad ábe Dyǒb ápwédé.

¹⁷ Asóged enén kálag, nlǎnge nyé nén méé, modmod eétagtán mε nímmēn mekan áyǎle mebanj mǎdē mε á yāl hén níme mélúmtē nén bán mbēnle Yesuε.

¹⁸A-baányan, nsimé níme Sányú Yesu Krĭstəə mbê ne nyé moosyəál. Ebê nê.

Kálag echě Paale áténlé Baá Efesus Ndibned ní kálag

Kálag echě Paale áténlé bad bé Efesus ehóbe' t̄ngene ntii ní Dyõb, áp̄een nímē nhəgtéd r̄syā́l, nímē r̄dē á nkõṅsé ne nímē r̄dē ám̄in hõm ahóg. Kr̄stə́a m̄ó-'aá adé nló ám̄in e nímē nhəgtéd r̄syā́l (1.10). Ehóbe-'e ámp̄ē ngáne bad bé Dyõb bét̄əngéné abé n̄ēngáne mod nhóg abé áde bédíí ne Yesu Kr̄stə́a.

A mbooted, enén kálag ehóbe' t̄ngene abé áde bad bé Dyõb bét̄əngéné abé n̄ēngáne mod nhóg. Ngáne Dyõb ápwédé ábē bad, álagsén b́ó, ahúd-te b́ó á mbéb-te, mbwiined ne awe Mwǎn Yesu Kr̄stə́a. Ehóbe-'e ámp̄ē ngáne Edə́əðəṅ eche Esáá élümt̄éé aá d̄yam áde Dyõb áhóbé aá m̄óṣb̄ēl, d̄ēbenléd. Asóged, Paale alébé bad bé Dyõb bé Efesus ngáne abé ádāb át̄əngéné abé n̄ēngáne bad ábe bédé mod nhóg á ð̄in á Kr̄sto. Paale ab̄ēnlédé ngan hiin álúmed ngáne bad bé Dyõb bét̄əngéné abe abé áde bédíí mod nhóg ne Kr̄stə́a.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Kr̄stə́a ne mwembé ní bad bé Kr̄sto 1.3-3.21

Alongé d̄ékṣ̄l̄ē ábē ne Kr̄stə́a 4.1-6.20

Nsóḡten 6.21-24

Paale alómme' bad mel̄enten

¹ M̄e Paale, mbap̄ee a nlómag awě Yesu Kr̄stə́a ngáne Dyõb áhédé'áá, m̄e-éé ntenle nyé enén kálag. Ntenle nyé bad bé Dyõb ábe nyèdé á dyad dé Efesus. Nyèdé mod nhóg ne Yesu Kr̄stə́a nyéhíde-'e m̄ó ne nlém nhóg. ² Nsimé ne nsañ ní Dyõb Tit̄éé aw̄ed ne nímē Sǎṅgú Yesu Kr̄stə́a níbē ne nyé.

Nnam nímē bad ábe bédé nhóg ne Kr̄stə́a békudé

³ Débe Dyõb mekenag. M̄ó adé Dyõb áde awed Sǎṅgw̄éé, Yesu Kr̄stə́a, abé-'e m̄ó Sáá. Dyõb d̄óó ánámte syánē abe áde ábágé syánē bw̄em é'syā́l ábe é'bidé áwē nkam̄len ní mín. Abelé n̄en abé áde d̄édíí mod nhóg ne Kr̄stə́a. ⁴ Byánán Dyõb d̄éh̄əṅ nkõṅsé, ampw̄əd̄ syánē ábē ábē bad, abel áde ámb̄enl̄é boṅ des̄əṅ, deewóó-'e atón dé mbéb ké ahóg áwe e'só. Adəṅ áde Dyõb ád́óó syánē, ⁵ d̄ēmb̄ēl antíí se' b̄óóḍ aá d̄éb̄ē ábe b̄ān mbwiined ne nsón nímē Yesu Kr̄stə́a ámb̄el̄éé syánē. Dyõb d̄ēmb̄el̄ n̄en áyāle n̄en d̄óó antíí'é aá m̄óṣb̄ēl ngáne éb̄oṅnédé m̄ó. ⁶ Abelé aá d̄éb̄ē ábe b̄ān ábel boṅ d̄ékene m̄ó áyāle mekan mé bw̄ām nímē áb̄el̄é. Abagé syánē echě ndale e nsimé nḡen. Dekúde nímē nsimé abé áde d̄édíí mod nhóg ne awe Mwǎn awě ád́óó bw̄āmbwam. ⁷ Abé áde d̄édíí mod nhóg ne Kr̄stə́a ne asȳog áde ásȳogé nímē mekií áwesyánē nló, d̄óó ák̄óó boṅ ák̄ōdē syánē alags̄en áde álags̄ēnē syánē mbéb. Abel áde Dyõb áb̄el̄é n̄en álúmt̄e syánē b̄ān nímē nsimé r̄d̄é k̄ase e nsimé. ⁸ Abagé-'e syánē m̄ó nyaa echě elóné mbon, áb̄ūd-te syánē debyéé abe, áb̄ēl-le des̄oṅt̄en mekan m̄esyā́l. ⁹ Abelé mekan m̄esyā́l ngáne áhédé'áá aá m̄óbel. Abelé syánē debíí mekan nímē k̄óṅ ne b̄óó modmod ées̄oṅt̄en̄éé. Mm̄en mekan m̄edíí mekan nímē ámb̄enl̄é mbwiined ne Kr̄stə́a. ¹⁰ Dyõb át̄íídé aá m̄óṣb̄ēl ním̄en mekan m̄esyā́l á p̄ondé echě et̄əngéné. Ene p̄ondé álad bw̄em é'syā́l ábe é'dé

á nkon ní mín ne nísé, bébē ásē e Yesu Krístəə mós awě adé nēngáne nló. ¹¹ Dyōb ápwédé sé ábē ábē bad abel áde ábélé bonj debé mod nhóg ne Krístəə. Ambel nén áyāle ammad atii se' bōód. Abele mam mésyāāl mébenlad ngáne áfídé. ¹² Ambel nén ábel sé ábe sēbédé bad bé e'só ásum nlém wée Yesu Krístəə séwāle abé áde dékǎn bonj bad bēmpēe békēn mós áyāl e echē ngumε echē echabé ámín. ¹³ Nyémpē nyénwóg nkalanj ní mbále. Mmē nkalanj ní mbále nídii nkalanj ní bwám níme nípíínédé nyé e'soósōj. Nyéndúbé Krístəə, nyébé-'ε mod nhóg ne mós. Nén dēmbēl Dyōb dēmbē nyé Edəádəj éche Esáá éche ánhōbpē aá mósǒbē ábē bad. Echē Edəádəj édii nēngáne e'chem ábe é'lúmte bán nyédii bad bé Dyōb. ¹⁴ Echē Edəádəj chōō élúmte syánē nén bán dēékūd bwēm ábe Dyōb áhóbé aá mósǒbē syánē. Dēékūd ábén bwēm á pónde eche Dyōb déhūdte syánē ábe dedé ábe bad á mehanj-tē. Nén débēl bad békēné Dyōb áyāle echē ngumε echabé ámín.

Mekáne níme Paalε

¹⁵ Nwógé bán nyédúbpé Sǎngú Yesuε, nwógé-'ε bán nyédəá bad bé Dyōb bésyāāl. Né-óó, ¹⁶ nságnan Dyōb pónde tée áyāl echēn, nzé nkánnad nyé. ¹⁷ Nkánne-'ε mεé, Dyōb áde echəd Sǎj, Yesu Krístəə, Titée a ehúmé ábe nyé Edəádəj é debyéé ne é nsōjten mé mekan mé e'konédé ábel bonj nyébii mós bwám. ¹⁸ Nkánne-'ε ámpē nén Dyōb ákéled nyé nlém á abum, ábel nén nyébii bwēm é' bwám ábe nyésummé nlém áyāl, áyāle apwédé nyé. Nkánne-'ε nén mεé nyésōjten ngáne nnam níme áhóbé aá mósǒbē ábē bad nípédé achab ámín. ¹⁹ Nkánnad-tε nyémpē nén mεé nyébii eche ngíne. Ene ngíne etómé bwēm é'syāāl, chō-'aá ewōngan syánē ábe dedúbpé mós. Mmén melelem mé ngíne eche echabé ámín, ²⁰ chōō ámbenlédte áde ámpuúdté Yesuε, ábēl-ε ádyēē mós á ekáá émbáá áwē nkamlen ní mín. ²¹ Ahed-taá Krístəə ákamlanné ngumε ne benkamlenε bésyāāl. Ade đín-ne áde ngíne tómaa mǐn mé benkamlenε bésyāāl, ábe bédé bōob ne ábe bébē á pónde echē ehúé'. ²² Dyōb ábágé Krístəə nkamlen ámín é chōm ésyāāl, abelé-'ε mós awě akamlan chōm ésyāāl, ábē nló, mé elad é bad ábe bédúbpé. ²³ Echē elad é bad ábe bédúbpé bédii néε yǎl echē Krístəə. Echē elad é bad élōgte Krístəə mbom, Krístəə mós-'aá alōgte chōm ésyāāl eche édé kéhéé mbom.

2

Dedé á alongé abé áde dedíi mod nhóg ne Krístəə

¹ Ngen e e'só, nyēmbé nēngáne bad ábe bēwédé áyāle nyéēbele'aá mekan níme Dyōb áhóbé'aá aá nyébel, nyébeláá-'ε mbéb. ² Ene pónde nyéhídé'aá mbéltéd mé mbéb ní bad bé nkōnsé. Nyéwógné'aá nkamlenε awě akamlan e'dəádəj bé mbéb ábe é'dé á pemε-tē. Káōjne chii échē edəádəj édii élyágte' bad ábe béebelé' ngáne Dyōb áhedéé. ³ Syánē moosyāāl debédé néε bō, dékōdté esí é mekan mé ekob é yǎl. Debélé'aá ngáne mekan mé mbéb mé ekob é yǎl méhéde'aá aá débēl, déhídé-'ε mekan níme mewēmtēn mélángé'aá syánē aá débēl. Mmén mbéb níme débélé'aá mēmbēl Dyōb déntāngēn syánē ámpē akógsen melelem ngáne ántāngēnnē moosyāāl akógsen. ⁴ Bonj ngáne Dyōb átómténé ngól abé ádāj-'ε syánē bwámwam, ⁵ abelé syánē dedé á alongé abé áde dedíi ne Krístəə, kénéé édii bán dembé néε bad ábe bēwédé áyāle débēle'aá mekan níme Dyōb dénhōbpē aá débēl. Nsimé ní Dyōb mós níkáá bonj nyékūd e'soósōj. ⁶ Abé áde dedíi-'aá ne Krístəə, Dyōb ápuúdté syánē

ne mós, adidé-'ε syánē hōm ahóg ne Krīstəə á nkoŋ nímín. ⁷ Ambel nén álúmed syánē abē e'boŋ bé nlém mbwiined ne Yesuε Krīstəə ábel boŋ á póndé echē ehúε', bad bényín ngáne míme nsimé nípédé nhən abé rítom-ε chōm ésyāāl. ⁸ Nsimé ní Dyōb mós ríkás boŋ nyékūd e'soósoŋ. Adúbe áde nyédúbpé Krīstəə dós ákás boŋ nyékūd abē e'soósoŋ. Saké mekan míme nyébélé mékás boŋ nyékūd e'soósoŋ. E'soósoŋ ábe nyékúdé e'dii nde e Dyōb. ⁹ Saké mekan mé bwám míme nyébélé mékás boŋ nyékūd e'soósoŋ. Né-ós, nzəm ké póg eésaa eche mod átəŋgéné ekáá akum átəl. ¹⁰ Syánē dedii ekáá é nsón é Dyōb. Abé áde dedii mod nhóg ne Yesu Krīstəə, ábágé syánē alongé ábel boŋ débəle mekan mé bwám. Nén dós Dyōb déntii'ε se' bósód áá déwōŋ ene nyaa e abé á alongé.

Abé nhóg ne Krīstəə

¹¹ Nyé ábe nyéēsē bad bé Israel nyéēchatán ngáne nyémbēē bósód. Bad bé Israel ábe béchágé yəl bán, “bad ábe béyágé,” béchəge nyé bán, “bad ábe béeyagé.” Boŋ nímén meyagag mé ekob é yəl médii chōm éche moonyoŋ ábenléé mekáá. ¹² Nyéēchatán bán ene póndé nyénkēmbí'ε Krīstəə. Nyénkēmbáá nlatén ne echoŋ é bad bé Israel, bad ábe Dyōb ápwédé. Nyénkēnwóngé dyam ábel ne melé míme Dyōb démmwēē míme rílúmté' chōm éche Dyōb dénhōbpé áá mósōbəl. Abé áde nyémbēē á nkōŋsé-te, nyénkēnwóngé e'lyág bé nlém hōmhōm, nyénkēmbí-'aa Dyōb. ¹³ Bósód nyénchabnéd Dyōb á yəl. Boŋ bósob abé áde nyédii nhóg ne Yesu Krīstəə, apééné nyé bənben ne Dyōb asyag áde ásyógé nímē mekii áwən nló. ¹⁴ Krīstəə mwən mós apiínédé syánē nsəŋ. Abélé bad bé Israel ne bad ábe béēsē bad bé Israel bédé mod nhóg. Kwééd eche áwédé ehúde ekoyi éche ébédé átínté echēd. Echē ekoyi ébédéé nēe ekəŋned éche énkab syánē áte. ¹⁵ Abélé mbéndé é bad bé Israel énkēnwóngé ngíne ámpē. Ambel nén ábel boŋ álad bad bé Israel ne bad ábe béēsē bad bé Israel bébē nēe mod ekósólé nhóg awē bósōbō bébē mod nhóg ne mós mwən Krīstəə. Né-ós, abel áde ábélé nén ápééné nsəŋ átínté e bad bé Israel ne bad ábe béēsē bad bé Israel. ¹⁶ Awé áde áwédé á awəg, ábélé syánē dedé mod nhóg ne Dyōb, átímté-'ε syánē ásē ne Dyōb. Né-ós, amadé ekoyi éche ébédé átínté e' syánē. ¹⁷ Krīstəə ampē ákanlé nyé ábe nyéēsē bad bé Israel, nyé ábe nyénchabnéd Dyōb á yəl nkalaŋ mé nsəŋ, ankalé-'ε bad bé Israel, bós ábe bémbē Dyōb bənben. ¹⁸ Mekan míme Krīstəə ábélé, mébélé syánē moosyáál dekudé nzii ápe á'sō wéε Titéε. Melemlem mé Edáádəŋ ehóg chós éwōŋgan syánē ábel nē. ¹⁹ Né-ós, nyé bad ábe béēsē bad bé Israel nyéesaá beken ámpē nyéesaá-'aa bad ábe bébídé etún. Boŋ pen nyáábe bad bé Dyōb nyédii bad ábe bébídé hōm ahóg. Nyé moosyáál nyédii nēe bad ábe bédé á túmbé e Dyōb. ²⁰ Nyédii nēe bwēm ábe bélōŋnéé ndáb. Bembapεε bé nlomag ne bekal bé é'dáádəŋ bós bédé nsáané ní ndáb. Yesu Krīstəə mwən-naa adé akon dé nchóméε. ²¹ Mós akás boŋ ene ndáb etyéem, ékwogé', épē-'ε ndáb eche Esáá eche Səŋgwéé. ²² Abé áde nyédii mod nhóg ne Krīstəə, aladé nyé ne bad bé Krīsto bémpēe. Abé áde nyédii-'aa bósob nyédii nēe ndáb echē Dyōb ádyεε'ε áte. Dyōb áde áde nēŋgáne Edáádəŋ.

3

*Paale akánlé bad ábe
béēsē bad bé Israel nkalaŋ ní bwám*

¹ Enén nzom ch́ ekáá bonj ríkannád nyé. Abele áde mbenléé Yesu Krístæ ne akale áde rikanléé nyé d́o akáá bonj mbé mod a mbwog. ² Ndúbpé meé nyéwógé bán Dyöb ápwédé me ákale nyé nkalanj ní bwám tñgene nímé nsimé. ³ Dyöb ábágé me nsòhten mé mekan mé e'konéd níme mbéle mbíí mekan níme kááñne b́ob modmod éesòhtenéé. Mmaá nyé nguse é e'yale atele tñgene nén. ⁴ Nzé nyélaá mam níme rítélé, nyéèchém nímém nsòhten áyāl e mekan níme kááñne b́ob modmod éesòhténéé tñgene Krístæ. ⁵ B́od, Dyöb dénkénlúmédte baányonj nímén mekan níme kááñne b́ob modmod éesòhténéé. Bonj b́ob abènlédé échē Edáádaj álúmed bekal bé'dáádaj ne bembapεε bé nlomag ábe bédé ábele Dyöb, nímén mekan. ⁶ Mmén mekan níme moonyonj enkëmbíí' é médii nén: Bad ábe béesē bad bé Israel, bómpē békúde nnam níme Dyöb áhóbé áá ḿobē melelem nñgáne bad bé Israel békúde. Bad bé Israel ne bad ábe béesē bad bé Israel bédé mod nhóg. Dyam-me áde Dyöb áhóbé áá ḿobelé bad bé Israel, bad ábe béesē bad bé Israel bómpē bétombwén d́o áyale bédé mod nhóg ne Yesu Krístæ. Nkalanj ní bwám ḿo ríkás bonj nímén mekan mésyāal mébenléd. ⁷ Mmén nkalanj ní bwám ḿo ríkaleé. Dyöb ábenlédé nímé nsimé, abagé me nímén nsón. Mbele ḿo á nwòhgen mé eche ngíne. ⁸ Kénée méetagnéé etógnén abé átínté e bad bé Dyöb, Dyöb dëmbē me nímén nsimé, ákale bad ábe béesē bad bé Israel tñgene nnam níme Krístæ ábageé. Moonyonj eéhēlēē-se abii ngáne nímén nnam rídíí. ⁹ Dyöb dëmbēl mentánléd bad bésyāal nyaa echē ápidé níme ntii mé mekan á asóg níme kááñne b́ob modmod éesòhténéé. Dyöb áde áhágé chóm ésyāal, dénkénlúmédte modmod nímén ntii b́od. ¹⁰ Dyöb dëmbēl nē, ábel nén benkamlene ne ngume echē édé á nkonj nímín, bényín ngáne ápedé debyéé awóg áyāl e chóm ésyāal eche ábeleé b́ob, mbwiined ne elad é bad bé Dyöb. ¹¹ Se' b́od, byánán Dyöb déhāg nkòhsé, ammad atii áá nímén mekan ḿo ḿobenlé. B́ob-pe, abelé nímén mekan mébenlédé mbwiined ne mam níme Yesu Krístæ, echēd Sánj ábélé. ¹² Adúbe áde dëdúbpé Krístæ debé-'ε mod nhóg ne ḿo, d́o ádíbnédé syánē nzii ápé bēnben ne Dyöb ne e'sum bé nlém é'syāal ésebán debáa' dyamdyam. ¹³ Né-óó, ncháa' nyé nén meé nyéétimné mbíd áyale metake níme ríkudéé áyāl echên, médíí níme npiinad nyé bwám.

Paale akánnédé bad bé Efesus

¹⁴ Enén nzom ch́o ekáá bonj mbwogē' mebóbónj á'so wée Titée ákanned nyé. ¹⁵ Ḿo adé Titée a metúmbé mésyāal, áwē d́o mín mé metúmbé mé nkonj rísé ne mé nkonj ní mín mébídé. ¹⁶ Ngáne nímē nhon níme ákòhnedé nyé ríchábé ámín, nkánne nén meé échē Edáádaj ébe nyé ngíne ábel bonj nlém ríwúu nyé á abum. ¹⁷ Nkánne-'ε ámpē ábel nén adúbe áde nyédúbpé Krístæ ábel ásumen nyé á nlém-té. Nkánne-'ε meé nyédaj Dyöb, nyédaj-'ε nhóg ne aníníí. Nzé nyébele nē, né nyéēbē nñgáne alín á bwel áde níme nkanj ríkíí ásē bwám, nyébé-'ε néé ndáb éche esúmnédé ásē bwám. ¹⁸ Nkánne' nén meé nyé ne bad bé Dyöb bésyāal nyébii bán Krístæ adáa syánē bwámbwam, échē edange éewóo-'áá asóg. ¹⁹ Nkánne' ámpē nén meé kénée édíí bán modmod eéhēlēē-se ákonj abii ngáne Krístæ ápedé nyé adaj, Dyöb ábel nyésòhten. Nkánne' nē ábel bonj abé ádēn ábē néé áde Dyöb.

²⁰ Dyöb áwóó ngíne ábel mekan níme méchábé ámín bwámbwam tómaa mekan níme déhédné ḿo. Abele mekan tómaa ké ngáne déhele dewémtn bán ábēl. Eche ngíne eche edé-'ε syánē áte ch́o áberlادتé ábel

nímén mekan. ²¹ Mekenag mébê ne mó áyāle ndale é mekan éche ábélé, éche ényínnédé áfínté e elad é bad bé Dyöb, ényínnéd-τε áyāl e mekan níme Krístəá ábélé. Mekenag mébê ne mó póndé ésyāāl, á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

4

Bad ábe bédúbpé Krístəá bédé mod nhóg ne mó

¹ Né-ṵṵ, me nêngáne mod a mbwəg áyāle nsón níme níbenléé Sánḡwéé, ncháa' nén meé, abé ádēn ábê abé á bwām ngáne Dyöb áhedéé, apwəd áde ápwédé nyé. ² Kéchéé éche nyébeléé nyésuded yāl, nyébê bad ábe bépwiídtédé, nyéwesən-ne nhóg ne aníníí. Nyélúmed edənge awesən áde nyéwesanné nhóg ne aníníí. ³ Edəádəŋ éche Esáá ébélé nyédé mod nhóg. Né-ṵṵ, nyéwan áte ábê nsəŋ ne nhóg ne aníníí, ábel nén nyédíí nyébê mod nhóg. ⁴ Syánē baásyāāl dedíí yāl póg, melemlem mé Edəádəŋ ehóg chóg syánē dékúdé. E'lyág bé nlém e'hóg bó-'aá déwóó áyāl e melemlem mé nnam níme Dyöb dénhöbpé aá móḵbe syánē áde ámpwədté syánē. ⁵ Sánḡwéé nhóg móo syánē baásyāāl déwóó'. Adúbe ahóg dóg syāā baásyāāl déwóó dékú-d-τε melemlem mé edusən. ⁶ Dyöb ahóg dóg syánē baásyāāl débənléé, mó-'aá adé Titée awe syánē moosyāāl. Mó akamlan syánē baásyāāl. Abele' syánē moosyāāl debele kéchéé éche áhedéé aá débəl, adé-'e syánē moosyāāl áte ne éché Edəádəŋ.

⁷ Syánē mod té dekudé nsimé á nhəgtéd níme Krístəá ábágé. Bonj nímé nsimé méesaá nyaa póg. ⁸ Nê dóg ákáá bonj étenléd á kálag e Dyöb nén bán, “Ankě á hóm áde áchábé ámín.

Ade ákagké, ankeén ábē bad bé ekəyí ábe ántömmē áte, ábē-'e ábē bad échē nde.”

⁹ Ngáne étenlédé nén bán, “Ankě á hóm áde áchábé ámín.” Chán nê ádíí? Nê alúmte nén bán ansébé ape a hóm áde áde se ásē, nédé á nköŋsé wén. ¹⁰ Mó awé ampé a nköŋsé mó adé melemlem me mod awé ankě á hóm áde áchábé ámín tómaa mebwóg mésyāāl. Ankě ámín ábel chóm ésyāāl elón mbom. ¹¹ Mó mwén mó abagé bad nde. Abelé donḡe á bad ábê bembapəe bé nlomag, donḡe ábê bekal bé'dəádəŋ, ábəl donḡe ákal nkalanj ní bwām, ábəl donḡe ábê belyáged bé bad ábe bédúbpé, ábəl-le donḡe ábê bemeléede áyáged bad ábe bédúbpé. ¹² Ambē ábê bad échén nde ábonḡen bad bé Dyöb ábele mó. Ambəl nê ábel bonj bad ábe bédúbpé bó ábe bédé nêngáne yāl eche Krístəá béwúu áte. ¹³ Nén débē káŋŋe á póndé eche syánē débēē mod nhóg, adúbe áde débúbéē Mwän a Dyöb, debíí-'e mó. Nzé dedé nê, nê débəl dəélōn mbon, debé nêngáne Krístəá awé alóné mbon. ¹⁴ Né déebáá nêngáne bēndem ámpē. Nén débəl bad bé akwáb ábe báyágte' ayáge dé metóm, béehenlé syánē adog, béehəl-laá ábel se dedúbé mekan níme méetəŋgene. Déebáá nêngáne bōle ábe epub é ngíne éhueneé pəd e mendíb póg étímné' eníníí. ¹⁵ Déebáá nê, bonj pen dékale mbále délúmte-'e edənge ne nhóg ne aníníí. Débele nê ábel bonj dékwog á menzii mésyāāl débē nêngáne Yesu Krístəá awé adé nló. ¹⁶ Krístəá aladé ábē bad hóm ahóg, ngáne mebonj mé yāl méladeé yāl e moonyonj. Nzé pəd e yāl téé ebele níme nsón ngáne étəŋḡéné ábel, ne yāl esyāāl ékwogé', ewúú-'e áte. Nê dóg édíí káŋŋe á elad é bad bé Dyöb, nzé mod-té adəá mwānyanj.

Alongé dékəālē á mod a Krísto

¹⁷ Né-ṣó, nkoo' nyé aláa á dín á Sánjú nén mée abé ádēn déēbāg nēngāne abé áde bad ábe béebii Dyōb. Mekan nime békamtanné médii mekan nime méesé dyam dé abelen, méehelée-'ε se méwōngén bó. ¹⁸ Ayāle nímab mewēmtēn méde mewēmtēn mé mbéb, béhīdē nyaa e Dyōb. Béewoo'ε alongé áde Dyōb ábageé ayāle béwúú nló áte béebii-'áa nyaa e Dyōb. ¹⁹ Nzé béhélé dyam dé mbéb, akwágké déekóbée bó. Bébagé yāl ábel mekan nime échāb ekob é yāl éhedeé. Béwóo nlém áte pónde ésyāā́l ábel mekan mé mbinde. ²⁰ Boṅ nyé, áde bēn'yāgēdtē nyé tāngene Krīstāa, saké ene ndín e abé bēnlāā-'ε nyé bán nyētāngéné awōṅ. ²¹ Ndúbpé nén mée nyēnwóg mam mé mbāle tāngene Yesue. Abé áde nyēmbēē-'ε mod nhóg ne mó bēnlāā nyé mam ayāl eché. ²² Bēn'yāgēd nyé bán nyētēde abé dé nchun áde nyēnsēbēē awōṅ. Ene pónde ádēn alongé démbēb ayāle nyēnwōṅ nlém dāsā́ ábel mekan mé mbéb. Mmē nlém nime nyéwóó'áá-'ε ábel mekan mé mbéb nípánté'áa nyé nzii. ²³ Bēn'yāgēd nyé nén bán nyémwe Dyōb áhāṅṅen nyé nlém á abum ábel boṅ nyéwōṅ mewēmtēn mékōōlē. ²⁴ Dyōb ábage nyé abé dékōōlē áde áde nēngāne áde abé. Né-ṣó, abé ádēn ábē nēngāne ádē abé dékōōlē. Adén abé dékōōlē adíí abé dékōōlē á mbāle ngāne Dyōb áhedeé ásāṅ-'ε.

²⁵ Né-ṣó, modmod eekālē metóm ámpē. Syánē mod-té ákanle mwānyāṅ mbāle, ayāle syánē moosyā́l dedíí nēe bad ábe beládné boṅ bébēl yāl póg. ²⁶ Nzé nyéllí, nyéēmwāg-se meliṅgá mébēléd nyé mbéb. Nyéēmwāg-se nímēn meliṅgá métom epun é bīn. ²⁷ Nyéēbāgē Satane yāl ádog nyé. ²⁸ Bad ábe béchibe' bésóg achíb. Boṅ pēn bébenlad nímab mekáá ábel nsón ne nlém nhóg ábel boṅ békud chōm, béwōngēn-ne betóótōkē bé bad. ²⁹ Eyale é ebébtéd ké ehóg éebíde modmod á nsāl. Boṅ pēn nyébenlad e'yale é' bwām ábe béwōngēn bad áwúú áte á adúbe tē. Nyébenlad e'yale á pónde eche ehednad, ábel é'wōngēn bad ábe béwóglan nyé. ³⁰ Nyéēbēlē mam nime méwōgēd Edāádāṅ éche Esáá ndutul. Edāádāṅ éche Esáá chíó édé nēngāne e'chem ábe Dyōb áhédé nyé ásin pónde eche ákōdéé nyé ne akōde ásyā́l. ³¹ Nyéhūd mewēmtēn mé mbéb mésyā́l á nlém-tē, nyéchene-'ε ekan é ngine ne meliṅgá. Nyéēsēnlé', nyéesyā́-'ε bad ahób áde nyéhóbe' bó mekan á yāl. Nyéelúmté' e'béb bé nlém wēe modmod. ³² Nyélúmed e'boṅ bé nlém wēe nhóg ne aníníí, nyéwōṅ-ge nlém ní ngāl. Nyélagsan nhóg ne aníníí melemlen ngāne Dyōb álágsēné nyé ayāle Krīstāa.

5

Abé áde bad bé Krīsto bētāngéné awōṅ

¹ Nyéwāle abé áde áde nēngāne abé á Dyōb, ayāle nyédíí ábe bán ábe ádáá bwāmbwam. ² Nyédāṅ bad bémpēe, melemlen ngāne Krīstāa ádáá nyé boṅ awé-'ε á nló nime syánē. Ambě yāl wēe Dyōb nēe mende ne nde eché enwógéd Dyōb menyiṅge bwāmbwam. ³ Ngāne édíí bán nyédíí bad bé Dyōb, éeboó'ε bán nyékábe' mesón, ké'ε nyébele mekan mé mbinde ké'ε nyébē ngoód. Echén ndín é mekan éeboó'ε ké awógned áfinté echēn. ⁴ Eeboó'ε bán nyéhóbe' mbinde ne e'nyōgléd bé mehób, ké'ε nyébele' e'kúkú bé ngwel. Boṅ pēn nyéságnan Dyōb. ⁵ Nyébii nén bán kēnzéé awē akábe mesón ké'ε awē abele mbinde é mekan ké'ε awē adé ngoód, éesónlé á nkamlen nime Krīstāa ne nime Dyōb, éekud-taá bwēm é' bwām ábe Dyōb áhóbé áá mōóbē. Mod awē adé ngoód adíí nēe mod awē abenle' nyōb mémpēe.

⁶ Nyéemwāg-se mod ádōgēn nyé e'yókél é' mehób. Dyöb dékōgsēn bad ábe bébelé' ngáne áhedeé bonj bébelé échén ndín é e'bébtéd é' mekan. ⁷ Né-óó, nyéelatán ne bad ábe bébele' échén ndín é e'bébtéd é' mekan. ⁸ Ngen e'só nyémbé á ehíntén-té, bonj bōob abé áde nyédíi ne Sāngwéé ábélé nyédé á e'nyínen bé ekíde tē. Né-óó, abé ádēn ábē ngáne abé á bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde. ⁹ Nhóbe nēn áyāle bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde tē bébele mekan mé bwām, bébelé mekan míme métāngéné ne mekan míme médé mbáale. ¹⁰ Né-óó, nyéwanen ábii mekan míme méwógte Sāngwéé bwām. ¹¹ Nyéewóó dyam ábel ne mbéltéd míme mééboo míme bad ábe bédé á ehíntén tē bébeléé. Bonj pen nyélūmed bad nēn bán éché ndín é mbéltéd ééboo'é. ¹² Edé e'sōn átúb éché ndín é mekan dīn éche bad bémpēe bébeléé á mesōm-té. ¹³ Nzé mod abídté éché ndín é mekan áwed bad bényīn ngáne mēn mékóó abé. ¹⁴ E'nyínen bé ekíde bōo é'koo mekan mé mbéb abíde áwed. Nē dōo ákás bonj ehóbnéd nēn bán, “Wē awē ekúne' kábnéd,

puú, weebág nēe mod awē awédé.

E'nyínen bé ekíde ábe Krístā-’e é’pen wē á yāl.”

¹⁵ Né-óó, nyétéd pōndé ne nyaa e abé echē nyéwoo'é. Aden abé déebāg nēngáne abé áde e'yókél é' bad bonj ábē nēngáne abé áde bad ábe béwóó debyéé. ¹⁶ Pōndé ké ehéé eche etál ébágnédé nyé ábel bwām, nyébel. Ayāle mbéb rítómé áte enén pōndé. ¹⁷ Né-óó, nyéebág nēngáne bad ábe bédé eyókél. Bonj pen nyésōntēn chōm éche Sāngwéé áhedeé aá nyébel, nyébel-le chō. ¹⁸ Nyéemwāg mīm se mékōbē nyé áyāle nēn nē áwógte mod e'sōn. Bonj pen Edáádān éche Esáá cháchá ébē nyé áte. ¹⁹ Nyékōnne' nhóg ne aníníi ngāse é Dyöb áwéd nhóg ne aníníi nlém á abum. Nyékōne' ngāse éche ébídé á kálag e Dyöb, nyékōne' ngāse éche ékene Dyöb ne Krístā, nyékōne'-e nkāngé ké ríhée míme ríhuú ne Edáádān Eche Esáá, áken Dyöb. ²⁰ Nyéságnan Dyöb, Titée awēd pōndé ésyāal áyāl e kéchéé eche ébenlad. Nyéságnan mó á dīn áde echen Sān Yesu Krístā.

Paale alébe' baachóm ne ábab bebaád

²¹ Mod téé abele ngáne waáb áhedeé áyāle edúbé éche nyébageé Krístā. ²² Mmwaád-téé áwōgne nchóm melemlen ngáne áwōgneé Sāngwéé. ²³ Mwēnchóm té awóó nkamlēn ámīn e elad é bad bé Dyöb. Chó-'aá édé nēngáne eche yāl mó-'aá abage chō e'soosōn. ²⁴ Né-óó, mmwaád-téé atāngéné áwōgnē nchóm áyāl e mam mésyāal, melemlen ngáne elad é bad bé Dyöb éwōgneé Krístā. ²⁵ Nyé baachóm ábe béwóó bebaád, mod téé ádān mwaád, melemlen ngáne Krístā ádáá elad é bad bé Dyöb bonj ábē-’e áde alongé áwé áwab nló. ²⁶ Anwé á nló mīmāb ábel bonj bésān. Ambēnléd mendīb ne éché eyale ásaád bó. ²⁷ Ambel nēn ábel bonj elad é bad ébonj áwe e'só. Ahedé'áá aá mōpēen éché elad é bad áwē, ésebán atón á mbinde ké ehóg, ké'e abān, ké'e dyam dé mbéb ábāg bó áyāl. Bonj pen bésān, béēwōō-’e dyam dé mbéb ké ahóg áde mod ahele ahób bó áyāl. ²⁸ Melemlen nē dōo baachóm bétāngéné ábab bebaád adān ngáne bédáá échab yāl. Mwēnchóm kéhéé awē adáá mwaád, adáá eche yāl. ²⁹ Modmod eékōó'é yāl, bonj abelé átōgné chō ánōné-'e chō bwām. Melemlen nē dōo Krístā ábeleé elad é bad bé Dyöb. ³⁰ Syánē dedé bad ábe bébelé eche yāl. ³¹ Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán, “Enén nzōm chō ekáé bonj mwēnchóm átedé sáá ne nyan, abé ne mwaád, bonj búmā bad bébé bétīm mod nhóg.” ³² Adén dyam ádíi ndāle e dyam eche modmod ééhēlēē-se asōntēn. Bonj

ndúbpé mée nímén mekan méhóbe tãŋene Krístæ ne elad é bad bé Dyöb. ³³ Né-óó, mwenchóm téé awé awóó mmwaád, adəŋ mwaád ngáne ádáó eche yál. Mmwaád a nchóm téé-’e atãŋéné nchóm edúbé abe.

6

Paale alébe’ bãnbán ne ábãb besáá ne benyaá

¹ Nyé bãnbán, nyéwógne’ áben besáá ne benyaá ngáne bad ábe bédé ne Sãŋgwéé bétãŋéné abel. ² Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Nyéwógne’ áben besáá ne benyaá.” Atíntê e mbéndé eche Dyöb ábágé, enén mbéndé chó ebédé mbéndé e’só eche Dyöb dénhõbēnnē dya. ³ Dya áde ánhóbpé ádíi nén bán, “Nzé nyéwógne’ áben besáá ne benyaá, né mekan mébēēn nyé bwãm, né alongé ádēn-ne déchãb áte.”

⁴ Besáá bé bãn-ne, nyéelinšé áben bán. Boŋ pen nyénone bó, nyélébe bó, nyéyágte-’e bó nyaa eche Sãŋgwéé áhedeé.

Paale alébe betãŋ ne bewóŋ bé betãŋ

⁵ Nyé betãŋ nyéwógne’ áben bewóŋ. Nyébage bó edúbé nyéwógne-’e bó ne nlém nhóg, melelem ngáne nyéwógneé Krístæ. ⁶ Nyéēbenlé bó dásó á pónde eché bényíneé nyé ábel békémed nyé. Boŋ nyé, nēŋgáne betãŋ ábe Krístæ, abele áde nyébenlé Dyöb ábíđ nyé á nlém-tê. ⁷ Nsõn ké ríhée míme nyébeleé, nyébel mó ne kán esyáál. Nyébele mó byánán Dyöb dáo nyébenlé saké baányon. ⁸ Nyébii nén bán mod téé ákud nsábe áyãle nsõn mí bwãm ké ríhée míme ábélé. Abê ké ntãŋ ké-’e kunze.

⁹ Nyé bad-te ábe nyéwóó betãŋ ásē echēn, nyécháá áben betãŋ bwãm. Nyéekímmé bó bán bétãg. Nyébii nén bán nyáábõ moosyáál nyédé ásē e Sãŋgwéé, nhóg awé adé ámín, eékwoŋnãd-taá modmod.

Ngáne bad ábe bédúbpé bétãŋéné Satanē atãŋen

¹⁰ Asóged, nlãŋge nyé nén mée; Nyébê nyébê ne Sãŋgwéé ábel boŋ eche ngíne eche ewúú áte éwēd nyé nlém á abum. ¹¹ Nyétêd bwēm é’ nzum é’syãál ábe Dyöb ábágé nyé ábel boŋ nyéhel akwáb áde Satanē atóm áte. ¹² Nzum eché déwaneé eésáá nzum eche déwaneé ne baányon. Boŋ ngumē, ngíne, ábãb benkamleŋe ábe békamlan nkõšé mé ehíntén ne ngíne é ebébtéd eche edé ámín, bóó déwannéé nzum. ¹³ Né-óó, nyétêd bwēm é’ nzum é’syãál ábe Dyöb ábágé nyé ábel boŋ nzé pónde e ebébtéd epedé, nyéhel bó atyéemen. Nyéēwãn nzum nyépid á asóg nyélyøg nyésümēn ngáne nyémbēē.

¹⁴ Né-óó, nyéboŋsen nyékale mbále pónde ésyãál. Nzé nyébelé nê, ébê nēŋgáne mod awé awáá ngáá á nkog awé abõšséné ábel dya. Nyébele mam míme métãŋéné, áyãle ábel mekan míme métãŋéné ádíi nēŋgáne mod awé ahédé mbóté eche bébénlé e’kii ákúten yál á pónde e nzum. ¹⁵ Nyébê nyékale’ nkalaŋ mí bwãm. Mós nípeŋne’ nsãŋ. Nzé nyébelé nê, né ébē byánán nyéhédé metámbé á mekuu, mébēl nyésümēn bwãm. ¹⁶ Ámín e nímén mésyãál, nyébê nyédúbpé Yesu Krístæ. Adúbe ádēn débē nēŋgáne ekãŋgé eche ékãá nyé ábel boŋ mekoŋ mé muú míme Satanē álómméé nyé méebelé nyé dya. ¹⁷ Nzé nyékag awan nyébii nén bán nyékudé e’sooson á mekáá mé Dyöb, modmod éehēl-laá nyé dya. Nyéēbē nēŋgáne nwan-é nzum awé ahédé ekóté eche bébénlé ekii. Nzé nyékag-ke nyétãŋéné néē nyéwánlé nkwaté

míme Edǎádǎŋ éche Esáá ébágé nyé. Mmê nkwáté ndé nêŋgáne eyale é Dyöb. ¹⁸ Nyékáŋne' pónké ésyǎǎl ngáne Edǎádǎŋ éche Esáá élyágtéé nyé. Nyéláa Dyöb bán áwöŋgan nyé áyǎl e kéchéé éche nyébeléé. Nyétéd pónké, nyékáŋne' pónké ésyǎǎl ésebán nyékóme'. Nyékáŋnad-te bad bé Dyöb bésyǎǎl. ¹⁹ Nyékáŋnad mémpé, nén bán pónké kéhéé nzé nhóbé méé nhóbe dyam, Dyöb débé me e'yale ábe é'tǎŋgéné. Nén débéł mǎhǎł bad nkalaŋ ní bwám míme bad békénsónǰténné aláa, ésebán mbáa' dyamdyam. ²⁰ Yesu Krístǎa apwédé me ábé míme mésénze, ákal nímén nkalaŋ ní bwám, ene nzóm chǎ-'aá ekǎó boŋ mbé bǎǎb nées mod a mbwǎg. Né-ǎó nyékáŋnad me nén bán Dyöb áwéd me nlém á abum níkal nímén nkalaŋ ní bwám ésebán mbáa dyamdyam.

Paale aá Dyöb ánamed bad ábe bédúbpé

²¹ Tikikuse, awesyáné mwǎnyan a Krístó awé dédáá, abenle Sǎŋgwéé ne nlém nhóg. Mó áłǎá nyé mekan tǎŋgene me. Nén débéł nyébíí ngáne rídíí ne chǎm éche mbéleé. ²² Nlóme mó áwēn ábel boŋ aláa nyé mam míme mébenlad ne sé, áwéd-te nyé nlém á abum.

²³ Nsaŋ míme Dyöb Titée awéd, ne echéd Sǎŋ Yesu Krístǎa, mbê ne nyé, bad ábe bédúbpé. Bébel nyébê nyédǎŋ nhóg ne aníníí, nyébê nyédúbe-'e Krístǎa. ²⁴ Dyöb álúmed níme nsimé ne moosyǎǎl awé adǎó awéd Sǎŋgú Yesu Krístǎa, edǎŋge éche ébē abé ne abé.

Kálag echě Paalε áténlé Baá Filipi Ndibned n kálag

Paalε mó aténlé mwembé míme níde á Filipi enén kálag áde ábédé á mbwəg. Ábédé ndutul ne ayáge áde déetəŋgene áde bad bémpēe bəyágté'áá. Kénée mímén mekan mébénládtáá, Paalε ambé menyinge, ásūm-me nlém ayāl e adúbe áde adúbpé Yesu Krístəə.

Nzəm eche ekáás boŋ Paalε átəl enén kálag edii áságnen bad bé Krísto bé Filipi áyāle nwōŋgen míme bēmbēé mó á pónde eche ántōgnēnē nwōŋgen. Awédé bó nlém á abum, aláá-'ε bó aá bēbē bésūm mekuu. Acháa bó aá bēwōŋ asuded á yāl áde Yesuε, ésebán bémwag bán mekan mé esíí mé ekob é yāl mékamlan bó. Akamtan bó aá abé áde bédíí mod nhóg ne Krístəə ádíí nsimé ní Dyōb, aá Dyōb débēl-le bēbē menyinge bēbē-'ε nsəŋ ábe áde bédíí mod nhóg ne Krístəə.

Nkabted n kálag

Paalε alénté, aságnéné, akánnéd-te mwembé ní Filipi 1.1-11

Paalε aá ábē á nkōŋsé ádíí ábele Krístəə, áwé-'ε débōŋnéd mó 1.12-30

Paalε aá abé á bad bé Krísto ábē ngáne áde Krístəə 2.1-11

Paalε aá bad bé Krísto bēbē á nkōŋsé néε tintinε 2.12-18

Paalε akené Timotiε bó Epafroditus 2.19-30

Paalε aá mod awē adúbpé Krístəə ákobnéd á'sō é' Dyōb 3.1-11

Paalε aá mod téé áwan áte ápid mam á asóg bwám 3.12-21

Paalε alébe bad bé Krísto 4.1-9

Paalε aságnan mwembé ní Filipi 4.10-20

Melentεn mé asóg 4.21-23

Paalε alómmé bad melentεn

¹ Mε Paalε, nchoo ne Timotiε, mε-εé ntenle nyé enén kálag. Sédii bembəlede ábe Yesu Krístəə. Ntenle bad bé Dyōb, bad ábe bédé mod nhóg ne Yesu Krístəə ábe bédé á Filipi, nchoo ne belyáged ne bad ábe bēwōŋgan ákεεn nsón ní Dyōb á'sō. ² Nsimé ne nsəŋ míme níhúú ne Dyōb awéd Titée, ne Sánjú Yesu Krístəə mbē ne nyé.

Meságnen ne mekáne míme Paalε

³ Nságnan Dyōb áde níbenléé, pónde téé nzé nkāmténé nyé. ⁴ Mbélé mbé menyinge pónde téé nzé nkānnad nyé moosyáál. ⁵ Mbélé mbagé nságnen áyāle nwōŋgen míme nyékébéé mε ákal nkalanj ní bwám, bootya á pónde echě nyéwógé mó, boŋ nyédúbe-'ε, ápe bəəb. ⁶ Ndúbpé mεé Dyōb áde ábóótédé mímén nsón ní bwám áttinté echēn, dékēén mó á'sō káŋj ápēen mó á asóg á Epun eche Yesu Krístəə ápéé. ⁷ Ntəŋgéné enén ndín e mewēmtεn awōŋ ayāl e nyé baásyāál áyāle nyédé mε á nlém-tē. Ké áde nídíí á mbwəg, ne áde níhóbeé mam təŋgene nkalanj ní bwám, nhóbe mεé mímén nkalanj méesaá metóm, níde mbále. Dyōb álúmté syānē moosyáál nímmē nsimé ngáne débēnléé mó. ⁸ Dyōb áde mε mbóŋ nén aá nlém míme níwōŋné nyé áte, níde melemlen ne nlém míme Yesu Krístəə áwōŋné nyé. ⁹ Nkánne-'ε nén mεé, edəŋge éche nyéwōŋné Dyōb ne éche nyéwóó ne nhóg ne aníníí ébē ékag á'sō. Nkánne-'ε mεé nyébíi mekan mé Dyōb, nyésōŋtεn-ne nhəŋlén áttinté e mekan mé bwám ne mekan míme méesé mekan mé

bwám. ¹⁰ Nén débĕl nyéĕhĕl mekan míme métómténé abonj abii. Nén débĕl nyéĕsān-'e á'sō é' Dyōb, béekóbén-naá nyé awusé ké ahóg á Epun éche Krístāá ápéé ámpē. ¹¹ Nén débĕl abé á bwám ádēn áde áhuú ne Yesu Krístāá dēnyĭnnēd áyāl e mekan mé bwám mésyāāl míme nyébeleé, ábel bonj Dyōb ákud ehúmé ne mekenag.

Paale ad abé á nkōhsé adii ábele Krístāá, áwé-'e débonnéd mó

¹² A-baányan, ndāó mēé nyébii nēn bán mekan míme mébēnlédé ne me hén, níkóó awōngēn ábel bonj nkalanj ní bwám níkanlad níkag á'sō. ¹³ Nén ábélé sánze ésyāāl éche éñone eyáde éche mod ambáá ne bad bémpēe bésyāāl hén, bébii nēn bán ndé á mbwōg áyāle nídí mbāede awē Krístāá. ¹⁴ Abé adé nídí-'e á mbwōg, áwédé ekud é bad ábe bédúbpé nlém á abum, bēnábpe nlém awōng ákal eyale é Dyōb ésebán bēbáá' dyamdyam.

¹⁵ Edé mbále nēn bán bó baahóg bēwōngné me kōnjí, béhede-'e alúmed bán bédé etógnén tómaa me. Bonj pen, bó baahóg-ke békale nímmē nkalanj ne mewēmtēn mé bwám. ¹⁶ Bad ábe békale mó ne mewēmtēn mé bwám, békale mó áyāle bédáá me, bébii-'e nēn bán Dyōb ákwēnténé áá níbē á mbwōg hén ábel bonj níhōb mēé nkalanj ní bwám méesaá metóm, níde mbále. ¹⁷ Abé ábe bēwōngné me kōnjí béekaléé nkalanj ní bwám ne mewēmtēn mé bwám, békale mó áhede échab yāl chēn bwēm. Bēbele nē, ne mewēmtēn nēn bán níwōg ndutul abé áde nídí á mbwōg.

¹⁸ Bonj nēn déēwóó'é dyam dé ábel. Áyāl e nímmē menzii mésyāāl, nkalanj míme Krístāá móó békaleé, ké bēbēnlád mewēmtēn mé bwám, ké'e mewēmtēn mé mbéb, ákal mó. Né-óó, áyāle nē, mēbē menyīnge. ¹⁹ Mēbē mbé menyīnge áyāle mbii nēn mēé mekáne míme nyékánnadté me ne nwōngēn míme Edāádān éche Yesu Krístāá ébageé me, bēbĕl níkúde e'soosōn. ²⁰ Nwóó nlém áte ne menyīnge mésyāāl, nlyágé-'e nlém mēé méewógké e'són, bonj méwōng e'wéd bé nlém á abum pónde ésyāāl, tanje bōob, ábel bonj kéchéé éche níbeleé ébel ehúmé éche Krístāá ényĭnned, ké ndé á alongé ké'e nwédé. ²¹ Ne me, abé áde nídí á alongé ádii ábele Krístāá, nzé nwédé-'e ébonnéd me. ²² Nzé édé bán ndé á alongé mēbē níbelé nsón míme ndé etógnén. Bōob-pōó, mēbii'é ped eche nítāngéné atéd. ²³ Mmēn mekan mébe métyéémé me á'sō-te, étómé me áte éche nítāngéné apwēd. Ndāó mēé nítede hén níbē ne Krístāá, áyāle nēn ábóó tómaa ábē á nkōhsé wēn. ²⁴ Bonj áyāl echēn, édé etógnén bán nídí níbē á alongé. ²⁵ Ndúbpe nēn, mbii-'e mēé mēbē mbé á alongé, mēbē mbé-'e ne nyé moosyāāl ábel bonj adúbe áde nyédúbpé Krístāá ákwōge, nyébé-'e menyīnge áyāle nyédúbpé mó. ²⁶ Nén débĕl abé adé mébēē ne nyé ámpē, nyéēnabé nzōm awōng ábe Krístāá mekenag áyāl echēm.

²⁷ Bōob-pōó, abé ádēn átāngéné ábē ngáne Krístāá áhóbéé áwē nkalanj ní bwám. Nén débĕl ké mpedé ányĭn nyé ké'e meépede, mēbii nēn mēé nyésumé mekuu nēngáne mod nhóg, nyēwóó-'e mewēmtēn mehóg áwan áte ákāá chōm éche nyédúbpé. ²⁸ Nyéebáá' bad ábe bētāngan nyé. Nlém níwúu nyé á abum pónde ésyāāl. Nén délūmēd nēn bán béekudté e'soosōn bonj nyéekūd. Dyōb dō-'aá átiide nímmēn mésyāāl. ²⁹ Dyōb ábēnlédé ábē e'bonj bé nlém áwēn, saké adúbe Krístāá dēmpēn, bonj kásh ne ákud metake áyāl e Krístāá. ³⁰ Syánē dewane nzum á yāl e nkalanj ní bwám bōob. Melemlem mé nzum míme nyénnnyĭnnē nwane' móó nídí níwanéé bōob.

2

Paale aá abé adéd abê nêngáne áde Krístəə

¹ Abé áde nyédíí nhóg ne Krístəə áwédé nyé nlém á abum, éche edəŋge-’ε épwiitad nyé nlém á abum. Nyédé nlatén ne Edəádəŋ éche Esáá. Nyélúmte’ e’boŋ bé nlém, nyéwóo-’ε nlém í ngəl ne nhóg ne aníníí. ² Mmēm menyinŋe mēlōn mbon nzé nyéwóo mewēmtən mehóg, nyélúmte’ melemlēm mé edəŋge ne nhóg ne aníníí, nyéwóo nlém nhóg, nyédé-’ε nêngáne mod nhóg áyāl e kéchéé éche nyébeleé. ³ Nyéebēlē mekan míme mēlúmte bán échen yəl chēn chōo nyéhēdtéé bwám. Nyéebēlē mekan míme mēlúmte nēn bán nyédé kúmbe. Boŋ ne asudəd á yəl, nyényín bad bēmpēe etógnén tómaa échen yəl. ⁴ Nyéebēlē mekan míme mépiinad nyé bēn pən nsyāŋ, boŋ pən nyébele kóəŋne mekan míme méwōŋgan kóəŋne bad bēmpēe. ⁵ Mewēmtən nímēn mēbē nêngáne míme Yesu Krístəə mémbeē.

⁶ Abédé nyaa eche Dyōb ádíí,

boŋ kénê, enkēnwōŋgé mewēmtən nēn aá móchəgned nēn móō bó Dyōb bétáá.

⁷ Enkēntédte’ yəl etógnén,

boŋ ambēl eche yəl nêngáne mbəledε,

bénchyāā-’ε mó nēε moonyoŋ.

⁸ Ade abédé nēε moonyoŋ, ansudéd eche yəl, ákwentén-ne awé.

Ankwentén awé kóəŋ ne kwééd e awəg.

⁹ Né-óó, Dyōb dēmbē mó etál éche étómténé achab ámín,

ábē-’ε mó dín áde átómé mīn mésyāāl.

¹⁰ Dyōb dēmbēl nēn ábel boŋ á dín áde Yesuε,

nhəgtéd nisyāāl nībwōg mebóbōŋ,

ké nhəgtéd míme nídé á nkoŋ nímín, á nkōŋ rísé, ké’ε á mbwōg e baásē.

¹¹ Moosyāál áhāb aá Yesu Krístəə mó adé Səŋgwéé,

ábel Dyōb Titée ákud edúbé.

Nyébê átínté e bad ngáne tintine

¹² A-baányan bé edəŋge, ngáne nyéyóŋké’áá mekan abel míme Dyōb áhóbé aá nyébel áde mbédé ne nyé, édé etógnén bwāmbwam bán nyébel mekan míme áhóbé aá nyébel, bəəb áde méesaá ne nyé. Nyéwōŋ mbwōg í Dyōb áte nyésudε-te yəl á’sō é’ Dyōb. Nyéwan áte bwāmbwam ábel mekan míme Dyōb áhēdεé, ábel boŋ e’soosōŋ ábe nyékúdé, é’lōn mbon.

¹³ Nyébel nē áyāle Dyōb áde ne nyé pónde ésyāāl, ábel nyéwōŋ nlém ábel mekan mé bwām míme áhēdεé aá nyébel, nyébenle-’ε mó. ¹⁴ Nyébele’

chōm ésyāāl ésebán nyényonŋe áte, nyēpentan-ne. ¹⁵ Nyébele nēn ábel boŋ modmod eehóbé’ aá nyéwóo atón dé mbéb ké á hóg á yəl, nyésāŋ-’ε.

Nēn débēl nyéebē bán bé Dyōb ábe bēewóo atón dé mbéb ké á hóg á yəl,

ábe bédé átínté e bad bé mbéb ábe bēbele mbéb pónde ésyāāl. Nyédé

átínté echāb á nkōŋsé-te nêngáne betintine ábe bēpene’.

¹⁶ Nyébele nēn akal áde nyékaléé nkalan nímé nīpεene’ alongé áde déemaá’. Nzé nyébele

nēn mēbē kúmbe ne nyé á epun éche Krístəə ápεé áyāle nēn dēlūmēd bán

awan áde nīwáné’áá áte ne ntū míme mbélé, bēēbóó’ε. ¹⁷ Mēbē nêngáne

nzəm e mīn eché bésyóŋgé ámín e nsón míme nyébeleé, nêngáne mende,

áyāle adúbe áde nyédúbpe. Nhele-se ríkūd metake, nwé-’ε áyāle nkale’

nkalan nī bwām melemlēm ngáne nyémpē áyāle nyédúbpe nímé nkalan

nī bwām. Boŋ kénê ndé menyinŋe mēwōgēn-ne nyé moosyāāl menyinŋe.

18 Melemlem nê dɔɔ nyémpɛ nyétàngéné menyinge awóg, nyêwógén-ne mémpɛ menyinge.

Paale atelé t̄ngene Timotie bó Epafroditus

19 Nzé édé á ntii míme Sǎngú Yesue, nwóó nlém álom Timotie áwɛn mwǎmpɛn ní pón dé, ábel bon póle éche mɛwǎgkɛ áyál echɛn, éwéd me nlém á abum. 20 Meewóó'é modmod ampée néé mó awě akoó míme nlém awón ǎdǎn dé ábii ngáne nyédíí. 21 Nhóbe nɛn áyǎle bad ábe bélyágé ásɛ échab yǎl chɔɔ bétóntanné, béebeléé ngáne Yesu Krístəá áhɛdɛé áá bébel. 22 Nyé bɛn nyébii ngáne Timotie álúmté áá móbele nsón bwám. Abelɛ nsón ne me ákal nkalan ní bwám ngáne mwán ábeléé nsón ne sáá. 23 Né-ɔɔ, nlyágé nlém mɛé mɛlom mó áwɛn áde ményínné ngáne mekan mébɛɛnné me.

24 Ndúbpé-'ɛ nɛn mɛé Sǎngwéé ábɛl mwǎmpɛn ní pón dé mmɛn ámpɛ mépɛ áwɛn.

25 Nnyiné nɛn mɛé édé etógnɛn me álom awed mwányan Epafroditus áwɛn. Abele nsón míme Krístəá ne me, awóŋgan-ne átàngen bad ábe bétàngan nkalan ní bwám, mó-'áá abédé nɛngáne mɛsɛnzɛ míme nyélómé áwóŋgen me. 26 Awóó nlém áte bwámbwam ányín nyé moosyáál, anwóg-ke ndutul áde áwógé bán nyêwógé bán mǎnkolé. 27 Edé mbále bán ankolé, ápɔn-ne káŋn ne awé. Bon Dyɔb dénwɔg mó ngal, saá-kaá mwémpɛn, Dyɔb dénwɔg mémpɛ ngal. Enkɛnkɛntɛnné áá áwé ábel bon meánabpé abé á ndutul-té. 28 Né-ɔɔ, nwóó nlém áte bwámbwam álom mó áwɛn ábel bon nyêwóg menyinge ányín mó ámpɛ, me-'ɛ ámpɛ meébúdɛ atag áte áyál echɛn. 29 Né-ɔɔ, nyébɛ menyinge ákob mó nken áyǎle adúbpé Sǎngwéé ngáne nyémpɛ nyédúbpé, nyébage-'ɛ bad nɛngáne mó edúbé. 30 Nyébage mó edúbé áyǎle ampon awé, abé-'ɛ á nsal ní son abele áde ábenléé Krístəá. Ambel nɛn ábel bon áwóŋgen me ábel nsón míme nyébɛn nyéehɛle'áá-sɛ nyébel.

3

Bad ábe bédúbpé Yesue

bɔɔ békobnad á'sɔ é' Dyɔb

1 Asóged a-baányan, nyébɛ menyinge abé áde nyédíí mod nhóg ne Sǎngwéé. Eetagtéé me átele nyé mekan míme ménsɛbɛɛ nyé atele. Nɛn ádíí ákəá nyé. 2 Nyétéd pón dé ne ábɛ e'bébtéd é' bad. Echɛ mbwé, bad ábe béhóbe bán bétàngéné mod ayag. 3 Syánɛ-éé béyágé nyaa echɛ etàngéné. Edáɔdǎn éwóŋgan syánɛ ábe Dyɔb edúbé ngáne débɛnléé mó. Syánɛ dedé menyinge ngáne dédíí ne Yesu Krístəá. Debíí bán baányon béehɛléé-sɛ béwóŋgɛn syánɛ. 4 Kénɛ mmɛn nwóó nzɔm ályág nlém á yǎl e mekan mé moonyon. Kénzɛé átínté echɛn awé awémtɛné áá mówóó nzɔm ásum nlém á yǎl e mekan mé moonyon né nwóó nzɔm tómaa nê. 5 Ade béchyáá me bɛn'yág me ámbid e epun saámbé. Ndii mod a Israel awé abídé á túmbé e Benjamin. Echem sǎn ne nyan bɛbédɛ bad bé Hibru. Mbédɛɛ mod a Farisia, ríhídɛ mbéndé ngáne éhóbéé. 6 Menwón kán áte bwámbwam nyaa echɛ nê dɛmbɛnlé rítagté elad é bad bé Krísto. Modmod eéhɛle'áá-sɛ ahób áá nwóó atón dé mbéb ké ahóg áyál, áyǎle nhídé'áá mbéndé é bad bé Israel ésyáál. 7 Bon abé bwɛm é'syáál ábe rínyiné'áá néé nsyón béesaá dyam dé abɛlɛn bɔɔb, áyǎle chóm éche Krístəá ábɛnlé me. 8 Saké nê dɛmpɛn, nnyine chóm ésyáál mɛé éesaá dyamdyam nzé nhágtɛné chó ne ndale e dyam echɛ edé ábii Yesu Krístəá,

awem Sǎngwée. Ayāl éché chǒm esyǎál éesaá dyam dé abelen, nnyíne-
 'é chǒ nǎngáne mbinde ábel boŋ nǐbii Krístǎa, ⁹ nǐbê-'é mod nhóg ne mǒ.
 Saké ahíd á mbéndé dǒǒ ákǎǎ boŋ ríkobnéd á'sǒ é' Dyǒb. Boŋ nkǒbnédé
 á'sǒ é' Dyǒb áyǎle ndúbpé Krístǎa. Dyǒb-paá ábélé boŋ ríkobnéd áwe
 e'sǒ áyǎle ndúbpé Krístǎa. ¹⁰ Ndǎǎ meé nǐbii Krístǎa rǐwǒŋ-'é ngíne eché
 ánwǒŋgē áde ámpuú'é. Ndǎǎ meé nǐbê ríkude metake melemlem ngáne
 ánkudté. Ndǎǎ-'é meé ríkud metake ngáne ánkudté kǎǎŋ béwúu me ngáne
 bénwúu'é mǒ. ¹¹ Nlyágé nlém nén meé nǐmén mésyǎál mébenléd ábel boŋ
 Dyǒb ápuud me ámbíd e kwééd echém.

*Paale ad mǎwane áte
 ápid mam á asóg bwám*

¹² Meehǒbée nén meé mmaá nǐmén mekan amad ké'ε meé mmaá atyéem
 á menzii mésyǎál. Boŋ ndii nwane áte ábé nyaa e mod eché Yesu Krístǎa
 áhédé'áá aá nǐbê áde ápwédé me. ¹³ A-baányar, meehǒbée nén meé
 mmadé chǒm ésyǎál. Boŋ dyam ahóg áde nǐbeleé ádii, áchaten mekan
 nǐme métómé ámbíd ne áwan áte áhíd mekan nǐme méhúé' á'sǒ. ¹⁴ Ndii
 nwane áte áke á'sǒ kǎǎŋ nǐpe wée rǐtǎŋgéné asóg ábel boŋ ríkud nsábe nǐme
 Dyǒb ábánnédé me ádyǒb. Achênle me aá rǐke ádyǒb mbwiined ne Yesu
 Krístǎa.

¹⁵ Syánē moosyǎál awé demaá akwǎg á adúbe tē déwále nǐmén melem-
 lem mé mewémten tǎŋgene nǐmén mekan. Boŋ nzé édé bán nyéwóó
 mewémten mémpēe tǎŋgene nǐmén mekan, né Dyǒb déwǒŋgēn nyé
 ásoŋten mǒ bwám. ¹⁶ Kénê-'é detǎŋgéné déhídē mekan nǐme syánē démaá
 abii.

¹⁷ A-baányar, nyéladten nyébê nyéhíde nǐmém mekuu, nyénǎne-'ε bad
 ábe bébele ngáne nyényínnē ngáne sébéláá. ¹⁸ Nkǎnlé'áá nyé ngen ne
 ngen, bǒǒb-pe ámpē nlǎŋge nyé ne mǎsǒd tǎŋgene bad híin ábe nǐmǎb
 mbéltéd rǐlúmtéé nén bán bédé bad bé ekǎyí tǎŋgene nkalan nǐme rǐhóbe
 kwééd eche Krístǎa áwédé á awǎg. ¹⁹ Echén ndín é bad ádad asóg ádii dǔ
 á muú. Chǒm éche ékamlan bǒ édíi mekan mé esíi mé ekob é yǎl. Bédáǎ
 ábel mekan nǐme bétǎŋgéné békwaŋne. Mekan mé nkǒŋsé mǎmpen-naá
 békamtanné. ²⁰ Boŋ syánē pen dedii bad ábe echab mbwǒg édíi ádyǒb.
 Desine-'ε awesyánē Nsoode, Sǎngú Yesu Krístǎa bán ábíd ádyǒb átim
 ámbíd á nkǒŋsé. ²¹ Abenléd eche ngíne eche ábenladté ákamlen chǒm
 ésyǎál, áhǎŋlen échesyánē yǎl é nkǒŋsé, yǎl éche éewóó ngíne, ábel boŋ
 dékud ndǎle é yǎl ngáne ánkudté áde Dyǒb dǎmpuúdté mǒ.

4

Paale abagé elébé

¹ A-baányar, ndǎǎ nyé anyín ámpē áyǎle ndǎǎ nyé bwámbwam.
 Nyébélé ndé menyíŋge nyédé-'ε nǎngáne nsábe nǐmém ayāl e nsón nǐme
 nǐbélé. Né-ǒǒ, a-baányar bé edǎŋge, nyébê nyésum mekuu tǎŋgene adúbe
 áde nyédúbpé Sǎngwée.

² Nchǎa nén meé Yudia bǒ Sintike bébê á nchemten áyǎle bǒ bad bébe
 bédii baányar bé Krístǒ. ³ Nlǎŋge wǎmpē, awem nsón a nsón awé rǐlyágé
 nlém ayāl, nhede meé éwǒŋgen ábén bebaád ábé nsar. Abén bebaád bébe,
 Klemene ne bad bé nsón bémpēe bébédé me benben. Syáábǒǒ sébelé ntǔ
 ábel boŋ rǐhel nkalan nǐ bwám akal. Mmab mǐn mésyǎál médé á kǎlag
 e alongé. ⁴ Nyébê menyíŋge pǒndé ésyǎál áyǎle nyédii bad ábe Sǎngwée.
 Nhóbe ámpē, nyébê menyíŋge. ⁵ Abé áden álúmed á'sǒ é' bad bésyǎál

nén bán nyéchedne bad yǎl. Sǎngwéé akwogé ape. ⁶ Nyéētāgē áte áyāl e dyamdyam. Boŋ pen áyāl e kéchéé éche étáné nyé nyékánne Dyöb nén bán ábe nyé chöm éche nyétógnéné. Nzé nyékánne-ε nyésāgnān mó. ⁷ Nzé nyébelé-ε nê, Dyöb débēl nyébé nsan, nsan nime ríchábé ámin tómaa ngáne baányan béhele bésōŋten. Mmēn nsan méwōŋgēn nyé ábel boŋ nyéētāgē áte abé áde nyédíí bad ábe Yesu Krístəə.

⁸ Asóged a-baányan, nyékamtan ábén bwēm pónké ésyāāl. Nyékamtan kéchéé éche édé mbále, kéchéé éche ékwógnédé chöm éche ebóó, kéchéé éche étāŋgéné, kéchéé éche éewóo atōn dé mbéb áyāl, kéchéé éche bad bétāŋgéné adan ne kéchéé éche nyényiné bán ébōŋnédé nyé. Nyékamtan mekan nime mébóó bwāmbwam ne nime bad bēhóbé bán mébóó. Echén ndín é mam chōo nyétāŋgéné ahé á mewēmten-tē pónké ésyāāl. ⁹ Kéchéé éche ní'yágté nyé boŋ nyékōb-pe ne kéchéé éche nyéwóge áwēm ne éche nyényiné nēe mbélé, nyébele chō. Nzé nyébele nén, Dyöb, mó awē abage nsan, ábē ne nyé.

Paale asāgnéné nwōŋgen nime akúdé

¹⁰ Abé áde rídíí mod awe Sǎngwéé, ábélé ndé menyinge bwāmbwam, áyale kóŋne á asóg nyélúmté bán nyébōŋge me. Mbíí nén meé nyéwóo mewēmten ábóo me pónké ésyāāl, boŋ etál éebagnedé nyé ábel áned. ¹¹ Meehóbéé nén áyale ntóge' chöm. N'yáŋké ákob kéchéé éche étáné me á alongé. ¹² Mbíí ngáne mod ábáŋkē ésebán awóó chöm éche átógnéné, mbíí-ε ngáne ébāŋkē mod ábud dé awōŋ chöm éche átógnéné. Mmēnténé ákob kéchéé éche étáné me. Mmēnténé abé áde mbúbé chöm éche ndyáŋkē awōŋ, mimentén-ne ádyεε nzaa. Mmēnténé ábē áde ríwóó tómaa ngáne rítógnéné, mimentén-ne abé áde méewóó'ε chöm éche rítógnéné. ¹³ Kéchéé éche étáne me, ngine eche Krístəə ábageé me ébēl méťom chō áte.

¹⁴ Nyébelé bwām áwōŋgen me áyāl e nímēm metake. ¹⁵ Nyé bad bé Filipi nyébíí bwām nén bán áde mbóótédé nkalan rí bwām akal áde mbídé á Macedonia, nyé bēnpen-εé nyébédé mwembé nime ménwōŋgēn me. ¹⁶ Ké áde mémbēē á dyad á Tesalonika, nyēnlómé me nwōŋgen ngen ne ngen. ¹⁷ Meehóbéé nén áyale nhede meé nyélómme me nde. Boŋ nhede meé rínyine' ngáne Dyöb ánamtéé nyé anamed ne anamed. ¹⁸ Nkudé chöm ésyāāl éche nyékélómēε me, ríkūd-te ké tómaa nê. Epafrodituse ampiinéd me bwēm ábe nyēnlómēε me. Edíí byánán nyébagé Dyöb nde eche ewóó elod é bwām. Dyöb ákóbé nímē mendε, mébōŋnédé-ε mó. ¹⁹ Adēm Dyöb débē-ε nyé kéchéé éche nyétógnéné átínté e nímē nkúú mé nhōn, mbwiined ne Yesu Krístəə. ²⁰ Ehúmé ébē ne áded Dyöb, awēd Titée á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nê.

Melnten mé asóg

²¹ Nyéleled bad bé Dyöb bésyāāl ábe bédúbpé Yesu Krístəə. Abesyánē baányan ábe bédé ne me bélómmé nyé melenten. ²² Bad bé Krísto bésyāāl bélómmé nyé melenten, bwāmbwam abum á ndáb áde Kaisεε. ²³ Nsimé nime Sǎngú Yesu Krístəə mbē ne nyé moosyāál.

Kálag echê Paalε áténlé Baá Kolose Ndibned ní kálag

Paalε, mbapεε a nlomag nhóg awe Yesu Krístæá móō antël enén kálag áde ádíí á mbwóg á dyad á Roma. Antelé bad bé dyad á Kolose. Saké Paalε andibé mwembé míme mbédé á Kolose. Epafrase móō andibé mwembé míme mbédé áwed. Epafrase ambé á dyad á Efesus. Anwóg eyale é Dyöb áwed, adúbe-’ε Yesu Krístæá. Anhidnéd échê eyale, áke ákal chó á Kolose, ádíbe-’ε mwembé áwed. Ambíd e póndé, Paalε anwóg nén bán bemeléede bé metóm bépééné ayáge áde déeboo á mwembé-te wê. Abé bemeléede béyágté’áá nén bán, kénzée awé ahede’ Dyöb abii, awé ahede-’ε e’sóson akud, atáñgéné nées ábageé ngíne ne benkamlεε bé nkõñsé edúbé. Bán mod atáñgéné-’ε nées áhídeé mbéndé nées áyag mod ne áhíd mbéndé émpēe tãñgene ndyééd échê mod éētãñgenεé adyé, ne ekud é mam émpēe. Mmén mekan mésyāāl-lóó móō ménkãñ boj Paalε áténlé bad bé mwembé mé Kolose enén kálag, áleb bó ábel bébíi mbále tãñgene Yesu Krístæá ákamlεε bad bésyāāl ne ákamlεε ngíne é nkõñ rísé ne nímin. Mwēnpεε-naá ahεe ahúd syánē á mbéb-te.

Nkabtéđ ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-8

Nsón míme Krístæá 1.9-2.19

Alongé dékōōlē ábe ne Krístæá 2.20-4.6

Nsógteε 4.7-18

Paalε alómmé bad melεnten

¹ Mε Paalε, mbapεε a nlomag nhóg áwé Yesu Krístæá, ngáne Dyöb átiíde mε-εé ntenlé nyé enén kálag. Se Timoti, awesyánē mwányaj a Krísto, sélómme nyé melεnten. ² Ntenle nyé bad bé Dyöb ábe nyédé á dyad á Kolose. Nyédé ne Krístæá, nyéhíde-’ε mó ne nlém nhóg. Nsimé ne nsanj ní Dyöb Titée awêd mbé ne nyé.

Paalε aságnéné Dyöb á mekáne-té

³ Póndé téé sékánnad nyé, séságnān Dyöb, Sáá awé awed Sãñgwéé, Yesu Krístæá. ⁴ Séságnan Dyöb áyāle séwógé bán nyédúbpé Yesu Krístæá, nyédæā-’ε bad bé Dyöb bésyāāl. ⁵ Sébíi nén bán nyébele’ nê áyāle nyésu mé nlém nén bán nyéékúd nnam míme Dyöb ákõñnéde nyé ámin. Nyémmád mam awóg tãñgene míme nnam áde bésébpé nyé nkalañ ní bwām ní mbále akale. ⁶ Mmén nkalañ ní bwām mé nsimé ní Dyöb ríkanlad mebwóg ne mebwóg ríkag á’sō. Epun e é’só éche nyéwógé nyénsõntén bán Dyöb ákõñté nlém ní bwām awõñ ne bad bé mbéb. ⁷ Epafrase, mbæde awe Yesu Krístæá móō ankalé nyé míme nkalañ. Adíí mod awé syāābō sébele’ nsón, sêdæā-’ε mó bwāmbwam. Abεnle’ Yesu Krístæá ne nlém nhóg. Abé áde ádíí-’ε ne nyé, nsón míme séntãñgēñnē ábel móō ábeleé. ⁸ Mó aláñgé-’ε sé áá Edæádaj é Dyöb ébéle nyédæā bad bé Dyöb.

⁹ Né-óó, bootya pónde echê séwógé mímén mam, sékánnad nyé pónde téé. Sékānne nén bán Dyöb ábel nyékon chõm éche áhedeé áá nyébel asõñten. Sékānne nén bán Dyöb ábe nyé debyéé ne nsõñten ábel nyésõñten mam mé Edæádaj bwām. ¹⁰ Nê débél ádēn alongé débē ngáne alongé áde bad bé Dyöb átãñgéné abé. Nyéébele’ mam míme méwógte

mó menyinje. Mekan mé bwám mó ne mó-'éé nyébeléé. Nyaa eché nyésōñtēn-naá Dyōb, échāgkē acháge ne acháge. ¹¹ Sékánne-'é ámpē nén bán, Dyōb ábē áwédé nyé áte ne eché ngum eché echabé ámín, ábel nén nyéhel awesen, nyékanj nlém, nyébé-'é menyinje áyāl e mam mésyāāl. ¹² Nyéēsāgnēn Titéé áyāle chōm ésyāāl. Mós-'aá abelé bonj nyékwognéd ábē bad ábe békobe akab á bwēm ábe ákōñnéde ábē bad hōm áde e'nyínen bé ekíde é'díí. ¹³ Ahúde syánē ásē e ngíne e nkamlēne a ehíntēn, apééné syánē ásē e nkamlēn níme awe Mwān a nlém. ¹⁴ Dyōb álágséné syánē nímēd mbéb akōde áde ákódté syánē ne mekií níme awe Mwān ásyógé á awāg.

¹⁵ Modmod eenyínnéé Dyōb díd. Bonj bad bénsōñtēn ngáne Dyōb ádíí áde bényíne Krístā áyāle adii nwágēn ní Dyōb. ¹⁶ Edé nē áyāle, mbwiined ne Krístāe dōo Dyōb áhágé bwēm é'syāāl á nkonj ní mín ne rísé. Ahágé bwēm ábē bényínnéé díd ne ábē béenyínnéé díd. Mós ahágé benkamlēne, ne ngíne ésyāāl. Dyōb áhágé bwēm é'syāāl mbwiined ne mó, mó-'aá Dyōb áhágkē ábē bwēm é'syāāl. ¹⁷ Bédēhób bán béhage' kéchéé á nkōñsé-te né Krístāe adé alongé. Mós-'aá akás bonj bwēm é'syāāl ébē á e'dii. ¹⁸ Mós adé nló níme bad ábe bédúbpé mó, bós-'aá bédé nēngáne eche yāl. Mós abage ábē bad alongé áyāle mó adé mod a'só awē Dyōb ápuúdté awē ábē-'é abé ne abé. Nén dēmbēnléd ábel nén ábē nkamlēne ámín mekan mésyāāl. ¹⁹ Mmēn mekan méde nē áyāle nén Dyōb dēn-éé ádē. ²⁰ Dyōb dēmbēl nén aá chōm ésyāāl étim ásē ne mó Dyōb mbwiined ne Krístāe. Abén bwēm é'bédé bwēm bé nkonj rísé ne bwēm bé nkonj ní mín áyāle asyāg áde awe Mwān ásyógé mekií á awāg. Bōob-pōó, chōm ésyāāl éhele ébē nsanj ne Dyōb.

²¹ Nyé ne nyé nyēmbé nchabned ne Dyōb, nyáābe Dyōb nyéebédeé áyāle mewēmten mé mbéb níme nyénwōñ' é ne mbeltéd mé mbéb níme nyébélé'áá. ²² Bonj bōob, Dyōb ábélé nyétimé ásē ne mó, awé áde awe Mwān Krístāe awé abedé moonyonj áwédé á awāg. Dyōb dēmbēl nē ábel nén nyébé wéé módíí, nyébé bad ábe bésáá, nyéewóó atón dé mbéb ké ahóg á yāl, béekōbnē-'é nyé awusé ké ahóg. ²³ Ebē nén bán áden adúbe adii awúú áte nyéehúde-'é mekuu ásē ne asum áde nyésumé nlém áyāl e nkalanj ní bwám níme nyéwógé. Mmē nkalanj ní bwám níme nyémáá awóg, rídii nkalanj níme níkanléde nkōñsé áte rísyāāl mó-'aá me Paale, nítimé mbaledé a Dyōb ákal.

Nsón níme Paale

²⁴ Ndé menyinje bōob ne metake níme níkudéé áyāl echēn. Ngáne níkudéé nímén metake, mmade metake níme Yesue nímé rítāngéné abé, áyāl eche yāl, nédē bad ábe bédúbpé mó. ²⁵ Dyōb ábélé me mbaledé ábele bad ábe bédúbpé Krístāe. Alómé me aá níkonj nyé échē eyale akale bwám. ²⁶ Bōód, éché eyale émbē dyam ádē bad bēnkēnsōñtēnné. Bonj bōob ábele ábē bad bēbíí chó. ²⁷ Dyōb áhede' nén aá ábē bad bēbíí nén bán nhon ne ehúmé éche Krístāe édé káōñne ne bad ábe béesē bad bé Israel. Kun eché édé áwéd-te edii nén bán, nyésum nlém nén bán nyéēkūd ehúmé éche Dyōb áhóbé aá móóbē ábē bad. ²⁸ Né-'aá ákás bonj sélāngē bad tāngene Krístāe kéhéé wéé sékagké. Sélébe', séyāgtē-'é bó ne debyéé ásyāāl áde Dyōb ábágé sé. Sēbele nē áyāle sēhede nén bán bēkobned a'só é' Dyōb nēngáne bad ábe mekuu mémáá awédned ásē á adúbe-tē. ²⁹ Bonj nwane áte bwāmbwam. Ngum eché Krístāe eche édé me áte, chó-'é ebage me ngíne áwan áte.

2

¹ Ndáá mée nyébbii ngáne ríkémpeé awan áte áyāl echên, ne áyāl e bad bé dyad á Laudesia, nyébbii-’e ngáne ríkémpeé awan áte áyāl e bad bémpée ábe béenyinnē me ðid. ² Mbele nê áwéd bó nlém á abum ábel bonj edənge éche éde áfinté echên ébel nyébê mod nhóg. Nhede me nyáábō nyésum nlém ne asum ásyāāl nēe bad ábe bésōnténé dyam á Dyōb áde bad bénkēnsōnténné. Adé dyam-me ádii Krístā mwēn. ³ Krístā mōs áhele ábēl bonj nyēwōn debyéé ásoñten mekan mé Dyōb. Mmē mekan médé etógnén bwāmbwam. ⁴ Nlānge nyé nén ábel bonj mod eédogné nyé e’nyin bé nsal áte se nyéwémten nén bán dyam áde álāngeé nyé átāngéné. ⁵ Ndáá mée nyébbii nén bán kénée mmēn méesaá ne nyé, ndé ne nyé é edáádəñ. Kénée méesaá-’aá ne nyé, ndé menyinje nén adúbe áde nyédúbpé Krístā ályágé áde ngíne.

*Bad bé Krísto béesaá áse
e mbéndé é nkōhsé ámpé*

⁶ Né-óó, ngáne nyékóbé Krístā nēe Sāngwéé awên, nyébê nyébele’ ngáne áhedeé. ⁷ Adúbe áde nyédúbpé chōm-ée ábēn bemeléede béyágté nyé éde mbále. Nyéságnan-ne Dyōb pōndé té áyāle chōm ésyāāl. ⁸ Nyéēmwāg-se mod atéd nyé ntāñ áhíd e’hóhó bé áyáge dé metóm áde béyágtéé. Áyáge áde béyágtéé nyé ádii áyáge áde békóbé wée ábāb betaa ne áde áhíde mbéndé é mekan mé nkōhsé. Adé áyáge ádii áyáge áde áhuú ne baānyonj ngēn déēhuú’é ne Krístā. ⁹ Nyéēmwāg-se ábē bemeléede bé metóm bédog nyé áyāle nén ngíne ne abé á Dyōb áde yāl e moonyonj echē Krístā áte. ¹⁰ Né-óó, nyélóné mbon áyāle nén nyédé ne Krístā, Mō-’aá akamlan ngíne ne benkamlene bésyāāl. ¹¹ Abé áde nyédíí ne Krístā, Krístā ayagé nyé. Eesaá nēngáne moonyonj áyageé mod. Krístā mō ayagé nyé é edáádəñ-tē. Ahúde áden abé dé mbéb. ¹² Ade bēndusénné nyé, éde nēe nyēnwé, bélímé nyé, Dyōb ápuūd-te nyé ne Krístā. Nén dēmbenléd ne nyé áyāle nyēndúbé nén bán ngíne e Dyōb echē epuúdté Krístā epuúdté nyémpé. ¹³ Ngen e’so nyēmbé byánán nyéwédé áyāle nyébóó’áá mbéndé é Dyōb. Ene pōndé-’e né Krístā éēhūdē nyé abé dé mbéb áyāl. Bonj bōob, Dyōb ábágé nyé alongé dékōālē apuud áde ápuúdté syānē ne Krístā. Alāgséné syānē nímēd mbéb nīsyāāl. ¹⁴ Edé nēngáne apinné mbéb níme syānē wée ántenlé mō. Nédē nímé mbéb méesaá ámpé. Dyōb ábómmé nímé mbéb á awōg abome áde bēbómmé Krístā á awōg bonj awé-’e. ¹⁵ Dyōb déntōm ngíne ne benkamlene bé nkōhsé áte. Atóm áde ántōmmé bó, dényinnēd ne moosyāāl ne awé áde Krístā ánwēé á awōg.

¹⁶ Né-óó, nyéēmwāg-se bad bēlāngē nyé bán nyébelé awusé áyāle nyédyággē donje dé medyé, ké’ e áyāle nyémwāggē donje dé mmíítéd, ké’ e áyāle nyéebāggē donje á ngande áse, ké’ e ngande echē ebāg nzé ngon étúbé túbén, ké’ e ngande e Epun é Nkóme áte. ¹⁷ Echē mbéndé ésyāāl ébédé-’e nēe e’diúdinge ábē é’lúmté’áá mam mé bwām níme Dyōb déntāngēnnē alóm. Krístā mō-’aá alónté nímé mam mésyāāl. ¹⁸ Nyéēmwāg-se mod anyágéd nyé aá nyétāngéné yāl asuded. Nyéēmwāg-ke se mod anyágéd nyé nén aá nyétāngéné ángel edúbé abe ngáne ábageé. Nzé nyébelé nē né nyéebōd nde echē Dyōb áhóbé aá mōsbē nyé. Kénzēé awé ayágté’ nē, ahóbe’ aá mōnyinē á ndóg-te. Ene ndín e mod edé kúmbē ngēn ne mekan mé mbéb níme mbíde’ mō á nlém-tē, bonj eewóó’é nzwam ké pōg ábē. ¹⁹ Ene ndín e mod esógé Krístā awé adé nló mí bad ábe bédúbpé adúbe. Ngáne nló ríkamlanné yāl esyāál, melemlen nē dōo

Krístæ ákamlanné bad ábe bédúbpé mó bésyāāl ábel bébê mod nhóg. Ngáne nsid ríladéé mebónj mé yāl mé mod bonj abé mod nhóg, nê dōo Krístæ áladéé bad ábe bédúbpé mó ábé mod nhóg asé echê. Mmê nlatén ríkwoge-ε ngáne Dyōb átífidé.

Awé ne ábé á alongé ne Krístæ

²⁰ Edé bōob byánán awé áde Krístæ áwédé, nyéwédé ne mó. Né-ōó nyéēsaá asé e mbéndé é nkōjsé ámpē. Cheé-ō ékásō bonj nyébé nyéhídé' échê mbéndé byánán nkōjsé rídii ríkamlan nyé? ²¹ Abé bemeléede bé metóm bélānge nyé nén bán, “Nyéechāngé échén, nyéewóglán échíníí á nsəl, nyéēsítán échê.” ²² Echê mbéndé ésyāāl énəne' bwēm ábē béēbāg dyamdyam ámpē nzé mod amaá bō abenled. Echê mbéndé édíí mbéndé ne ayáge áde bad bēn bēhāgné nló. ²³ Echê mbéndé ébelé ényínnāād byánán édé debyéé áte bwāmbwam áyāle nén, éyágte bad nén bán bēn bétāngéné néε béwóó nlém ábel mekan míme mékámé abel, álúmed nén bán békoo Dyōb ahíd. Eyágte bad bán bésuded yāl, bébane-ε yāl á metake-tē bwāmbwam. Bonj ké bad bēnhūū échê mbéndé ahíd, éeheléé bō awōhngen ásoóg mewēmtən mé mbéb awónj.

3

¹ Edé bōob byánán apuud áde Dyōb ápúúdté Krístæ, nyémpē nyépuudé ne mó. Né-ōó, nyébê nyóngé áyāl e mam mé mīn, wéε Krístæ ádíí á nkamlən á ekáá émbáá é Dyōb. ² Nyébê nyésum nlém áyāl e mam mé mīn, nyéēsūmē nlém áyāl e mam mé nkōjsé. ³ Nyébíí nén bán, awé áde Krístæ áwédé, édé nēngáne nyémpē nyéwédé. ⁴ Krístæ mó ádé alongé ádēd, áde apréé-ε á nkōjsé-te wén nyémpē nyéēbē ne mó ne ehúmé ésyāāl.

Alongé dé nchun ne alongé dékōōlē

⁵ Né-ōó, nyéhúd mekan mé ekob é yāl nlém ne ahúd ásyāāl. Nyéhúd nlém áyāl e mam nēngáne, akáb dé mesón, mbinde é mekan, esíí é mam mé ekob é yāl, áwónj mewēmtən mé mbéb ne ngoód. Nzé nyéde ngoód né édé nēngáne nyébage Dyōb démpēe edúbé. ⁶ Dyōb dékōgsən bad bésyāāl ábē bébele' échén ndín e mekan. Echén ndín é mekan élinse' Dyōb, né-ōó, ákōgsən bad ábe bébele chó hēén. ⁷ Echén ndín é mekan chóo nyébéláá ngen e 'só, áde esíí é mekan mé nkōjsé ékámánnáá nyé. ⁸ Bonj bōob mekan nēngáne melingá, pél, ekoyí, ábébed mod dín, ne ábéb nsəl áte, nyétāngéné mó asóg dé abel. ⁹ Nyéēkanlé' nhóg ne aníníí metóm. Nyéēbēlé' nímén mekan ngáne édíí bán nyēmaá áden abé dé mbeltéd mé mbéb atēde. ¹⁰ Bōob-pōó nyēmaá nkob mékōōlē ahé. Dyōb áhédé nyé ádén alongé dékōōlē áte, akwogte-ε dō ábel nyébê néε mó, nyékonj-ε mó awē ahegé nyé abíí bwām. Awónj áde nyéwóó ádén alongé dékōōlē ábélé ¹¹ nhəjlén méesaá átínté e mod awē adé mod a Israel ne awē eēsē, ké'ε mod awē báyágé ne awē béeyagεé. Ken mod adé mod a nken-ε, ken mod e ahín-tē-yε, ken ntān-ε, ken kunze-yε. Krístæ mó adé dyam ásyāāl adé-ε bō mod asyāāl áte.

¹² Né-ōó, nyétāngéné nlém rí ngəl awónj, nyétāngéné nlém abonj, nyétāngéné-ε yāl asuded. Nyétāngéné apwiited, nyétāngéné-ε awesən. ¹³ Nyétāngéné nhóg ne aníníí awesən. Nzé mod bō waáb békúú waab álagsén mó. Ngáne Sāngwéé álagséné nyé, nyémpē nyétāngéné nyélagsén nhóg ne aníníí. ¹⁴ Amīn e nímén mésyāāl, nyédənj nhóg ne aníníí. Edənje

chóo élade' chõm ésyāāl. ¹⁵ Krīstəa abelé nyédé nsan ne nhóg ne aníní. Né-
 óó mímē nsan rítāngéné chõm ésyāāl échē nyébeleé alyáged. Nyétāngéné
 nyésāgnēn-ne Dyõb pónké ésyāāl. ¹⁶ Eyale éche Krīstəa ébē nyé á nlém-
 tē bwám abé ne abé. Nyébenlad échē eyale ne debyéé ásyāāl áyáged ne
 áleb nhóg ne aníní. Nyékōnne' Dyõb ngāse éche édé á kálag e Dyõb.
 Nyékōnne' Dyõb ngāse éche ékēmtē' Dyõb ne Krīstəa, ne nkāngé ké níhée
 míme nípiídé nyé ákémed Dyõb. Nyékōnne' mó ásanēn mó ne nlém
 rīsyāāl. ¹⁷ Kéchéé échē nyéhóbeé, ké'ε échē nyébeleé, nyébele chó á dīn áde
 Sāngú Yesue. Nyésāgnan Dyõb Titée á dīn á Yesu.

Alongé dékōlē áde nyétāngéné awōn

¹⁸ Nyé bebaád bé bechóm, nyéwógne áben bechóm. Nē dóo bad ábē
 bédúbpé Sāngwéé bétāngéné abel. ¹⁹ Nyé baachóm ábe nyéwóó bebaád,
 nyédəŋ ábēn bebaád, nyéētəgté-ε bó ngēn.

²⁰ Nyé bānbān, nyéwógne áben bésáá ne benyaá áyāl e kéchéé échē
 nyébeleé. Nē dóo Sāngwéé ádáá aá nyébel. ²¹ Nyé bésáá bé bān, nyéēkanťé
 áben bān. Nzé nyékanťe' bó, né nyésūnte bó yāl áte. ²² Nyé betāŋ,
 nyéwógne áben bewōŋ pónké ésyāāl. Nyéēbenlé bó nsón dásō pónké échē
 bényínéé nyé ábel békémed nyé. Boŋ nyébenle bó ne nlém nhóg áyāle nēn
 Sāngwéé móo nyébagéé edúbé. ²³ Nsón ké níhée mímē nyébeleé, nyébele' mó
 ne nlém rīsyāāl. Nyébele mó, nyébii-ε nēn bān Dyõb dóo nyébenléé saké
 baányon. ²⁴ Nyébii nēn bān nyéēkūd nsábe míme Sāngwéé ákōŋnéde ábē
 bad. Krīstəa mó adé mod awē nyékoo'ε abele. ²⁵ Dyõb dékōgsen kénzée
 awē abelé mbéb áyāl e mbéb míme ábélé. Dyõb déekwognádté modmod.

4

¹ Nyé bad ábe nyéwóó betāŋ ásē echēn nyéwále áben betāŋ nyaa échē
 Dyõb áhedeé, nyécháa-ε bó bwám. Nyébii nēn bān nyémpē nyéwóó mod
 ámín awē nyédii ásē échē.

Paale awéde' bad nlém á abum

² Nyébē nyéwéd yāl áte á mekáne-tē. Nzé nyékānne-ε nyébānē nlém ne
 kéchéé éche nyélāngéé Dyõb, nyésāgnēn-ne mó. ³ Nyékānned-te sémpē
 ábel nēn Dyõb ánedned sé nzii ákal nkalanť tāngene Krīstəa míme bad
 békēnsōŋťénné bóod. Mmē nkalanť míme ríkaleé móo ríkáá boŋ mbé á
 mbwōg. ⁴ Nyékānne' nēn bān ríkale mó bwám nyaa échē rítāngéné abel.
⁵ Nyébii ngāne nyébeleé mekan nzé nyédé ne bad ábe béedúbpē Krīstəa.
 Pónké téé eche etāl ébāgné ne nyé, nyébenle' bó mekan me bwám. ⁶ Nzé
 nyáábōo nyékale', nyéched ehób á nsəl, nyékale póle éche éboŋte bad
 nlém á abum. Nzé nyébele' nē, né nyéēbii ngāne nyékwentanné kénzée
 awē asēdté nyé dyam.

Melenten mé asóg

⁷ Tikikuse, mwānned a nlém a Krīsto álā nyé mam míme mébenlad ne
 me hén. Mómpē adii mbaledé awē abenle Sāngwéé ne nlém nhóg nchoo ne
 me. ⁸ Nlómé' mó áwēn ábel boŋ álāa nyé ngāne sédii, áwéd-te nyé nlém á
 abum. ⁹ Nlómé' bó Onesimus. Onesimuse mómpē adii mwānned a Krīsto
 awesyānē awē dédáá. Mómpē abenle Krīstəa ne nlém nhóg. Adii mod awē
 abidé áwēn dyad. Bó Tikikuse béllā nyé mam míme mébenlad hén.

¹⁰ Aristakuse awē súmō bedé á mbwōg hén alēnté nyé. Banabase
 mwānyanť mómpē alēnté nyé. Memád nyé aláa tāngene Makōse. Nzé
 apedé, nyékob mó nken. ¹¹ Yesue awē béchəgeé bān Justuse, mómpē

alente' nyé. Abén bad beláán bēnpen bóó bédé bad bé Israel ábe bédúbpé Krístəə, ábe syáábō debele' nsón ákal nkalan t̄ngene nkamlen ní Dyōb. Békéwēd me nlém abum bwámbwam. ¹² Epafrase mómpē alěnté nyé. Mómpē adii mod awě abídé áwēn dyad, abé-'e mbaledé awe Yesu Krístəə. Akánnad nyé pónidé tée. Aá Dyōb dēn ábel nyékon chōm éche áhédéé aá nyébel abii, nyébel-le chó. ¹³ Mmēn mbíde' mó mbón nēn meé abelé nsón bwámbwam áyāle echēn ne áyāl e bad bé Krísto ábe bédé á Laudesia ne á Hirapōlis. ¹⁴ Lukase, dógtē awě dēdāá bó Demase, bōmpē bēlómme nyé melentēn. ¹⁵ Nyélentēd me bānned bé Krísto ábe bédé á Laudesia. Nyélentēd-te me Nimfaa, ne bad ábe bédúbpé bésyāā́l ábe bēbome' áwe ndáb. ¹⁶ Nzé nyēmaá enén kálag alán, nyélóm chó á Laudesia ábel bōmpē belān chó. Nyémpē nyényín nēn bán nyéláá kálag echē rílómme bad bé Laudesia. ¹⁷ Nyéláa Achipuse bán ányín nēn aá mómadé nsón míme Sāngwéé ábágé mó aá ábel.

¹⁸ Me Paale mmēn-éé mbēnlédé échēm ekáá átele nyé mímén melentēn. Nyéechatán nēn bán ndé á mbwōg. Nsimé ní Dyōb ríbē ne nyé.

Kálag e'só echě Paalε áténlé Baá Tεsalonika Ndibned ní kálag

Dyad á Tεsalonika dṑṑ ábédé nló mé alonḡ á mbwṑḡ e Masεdonia. Ade Paalε ábídé á dyad á Filipi, ankĕ á Tεsalonika ádíbĕ mwembé áwed. Ambíd e pṑndé, Paalε anhidé á Tεsalonika áke á dyad á Beria. Anhidé áwed ámpĕ ákĕ á dyad á Kṑrinto, áwed-taá ákúdé kálag echě mod awĕ búmṑ bébele nsón, Timotiε, álómmé mó, áláa mó tḡngene mekan míme mébĕnlad á mwembé míme nídé á Tεsalonika.

Paalε antelé mwembé míme ndé á Tεsalonika, enén kálag e'só áwéd bṑ nlém á abum tḡngene adúbe áde bédúbpĕ Sánḡwĕé bédāḡ-ε mó. Awĕd-te, ankamtĕn bṑ nyaa e alongé echě ánwṑḡĕ áde ábédé ne bṑ, ákṑḡ-ε bṑ mekan alúmed áte tḡngene epe éche Krístāá ápĕé ámpĕ, éche ĕmpĕén mpuutéd áfintĕ e mwembé míme ndé á Tεsalonika. Anlúméd bṑ áte ngáne áwóó nlém áte átim ámbíd áwāb ábĕl bonḡ áwĕd bṑ nlém á abum tḡngene mam mémpĕe míme ménṑne' ádab adúbe. Anláá bṑ mekan míme bétḡngĕné abĕl áwóged Dyṑb menyinḡe ne ngáne alongé ádāb átḡngĕné abĕ asin áde básinĕé epe éche Sánḡwĕé.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1

Meságnen ne mekenag 1.2-3.13

Elébé tḡngene abĕ á bad bé Krísto 4.1-12

Elébé tḡngene epe éche Krístāá 4.13-5.11

Elébé é asóg 5.12-22

Nsógten ní kálag 5.23-28

¹ Mε Paalε, nchoo ne Sailase bṑ Timotiε, mε-εé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bédé á mwembé míme nídé á dyad á Tεsalonika, nyé ábe nyédé bad ábe Dyṑb Titĕε, nyĕbĕ-ε bad ábe Sánḡú Yesu Krístāá.

Nsimé ne nsanḡ míme Dyṑb níbĕ ne nyé.

*Paalε aságnan áyāle adúbe
áde bad bé Tεsalonika béwṑó*

² Séságnan Dyṑb áyāl e nyé moosyáál pṑndé té, séhāḡ nyé á mekáne pṑndé-tĕ nzé sékānne'. ³ Nzé sékānne' ádeḡ Dyṑb echĕḡ Sánḡ, sébelé sékamtán nsón míme nyĕbelĕé áyāle adúbé áde nyédúbpĕ. Sékamtan ngáne edāḡe éche nyéwṑḡné bad bémpĕe ébĕlé nyĕbele ntū áwṑḡgen bṑ, nĕḡgáne alyág áde nyélyágé nlém áyāl e epe éche awesyánĕ Sánḡwĕé, Yesu Krístāá, ábĕlé mekuu méwúú nyé ásĕ. ⁴ A-baányanḡ, sébíí nĕn bán Dyṑb ádáá nyé apwĕdé-ε nyé ábĕ ábĕ bad. ⁵ Sébíí nĕn áyāle áde sémpĕé áwĕn bonḡ sékanlé nyé nkalanḡ ní bwām, saké e'yale bĕnpen bṑó sémpĕénnĕ. Bonḡ ngĕne e Edáádāḡ éche Esáá chṑ embĕl bonḡ sékalé nkalanḡ ne ngĕne, sĕnkṑḡ-ε adúbe nĕn bán kéchéé éche séhṑbĕé édé mbále. Nyĕbíí ngáne abĕ ádeḡ démbĕĕ áde sémbĕĕ ne nyé. Chṑm éche ĕnkāḡ bonḡ abĕ nĕ édíi áwṑḡgen nyé. ⁶ Ne nyé, nyĕhídé'áá nyaa e abĕ echĕ sénwṑḡĕ, nyĕhídĕ-ε abĕ áde Sánḡwĕé. Edáádāḡ éche Esáá ĕmbĕl nyĕwṑḡ menyinḡe akob áde nyĕnkobpĕ nkalanḡ míme sémpĕénnĕ áwĕn. ⁷ Né-ṑó, abĕ ádeḡ démbĕ nĕngáne elāḡsĕn áfintĕ e bad ábe bédúbpĕ, ábe bédé á mbwṑḡ é Masεdonia ne Akaya. ⁸ Nyĕé nyĕkṑá bonḡ nkalanḡ míme Sánḡwĕé níwṑḡnéḡ

mebwóg mémpēe. Saké á mbwóg é Masedonia ne á Akaya dēmpēn-
 éé n̄wógnédé. Boŋ adúbe áde nyédúbpé Dyöb dómpe áwógnédé h̄m
 ásyāā. Né-ōó, nzom ké póg eesaá echē séhóbeé ádén akan ámpē t̄ngene
 nyé. ⁹ Abé bad b̄n b̄oó b̄étime ahób ngáne nyēnkobpé sé nken áde
 sépédé áwēn. Béhóbé-’ε ngáne nyétímné Dyöb, nyétēdē-’ε abele á myöb
 mé metóm boŋ nyébenlé Dyöb d̄n áde ádé á alongé. ¹⁰ Béhóbe-’ε ngáne
 nyésinεé epe éche Mwān a Dyöb awē abide ádyöb. Ane Mwān a Dyöb,
 Yesue, awē asoo’ syánē ásē e nkógsen ní Dyöb míme n̄húε’, m̄ōō Dyöb
 dēmpuúdté.

2

Paale abelé nsón á Tesalonika

¹ A-baányan, nyé b̄n nyébíí bán epe éche sēmpēé áwēn, énkēmbáá
 ngēn. ² Nyé b̄n nyébíí ngáne sēnkudté metake bēwógéd-ε sé e’són
 á dyad á Filipi. Boŋ ádesyánē Dyöb d̄n w̄d sé nlém á abum, ákale
 nyé m̄mē Nkalan ní bwám. Sēkalé’áá m̄ó kénεε édíí bán bad hiin
 b̄tyéémánáá sé bwāmbwam áyāle bēhede’áá bán sékale m̄ó. ³ Ch̄m
 éche s̄lángg’áá nyé bán nyébel, énkēmbáá n̄n bán s̄nwóŋ mewēmten
 mé mb̄b, káa bán ébédé ch̄m éche s̄nk̄nt̄nḡénné abel ké-’ε ádog nyé.
⁴ Boŋ pen s̄lángg’áá nyé m̄ó, néε bad ábe Dyöb ápwédé ákwogned dé
 akal m̄mē nkalan. Né-ōó, sékale m̄mē nkalan ní bwám saké áwóged
 moonyon menyinge boŋ áwóged Dyöb áde abíí sé nlém áte menyinge.
⁵ Nyébíí bán áde sémb̄ε ne nyé séebonje’áá nsal áte, ngoód-ε eebédeé
 sé áte. Dyöb ádé sé mbóŋ áyāl e n̄. ⁶ Séehede’áá n̄n bán nyé ké’ε bad
 bēmpēe békene’ sé. ⁷ Kénεε édíí bán sé n̄ngáne bembapeε bé nlomag
 ábe Kr̄st̄ā, s̄nwóŋ kunze ápemed nyé nted, s̄nk̄mp̄mt̄dté nyé, boŋ
 pen s̄mpwiitéd áf̄nt̄é ech̄n ngáne nyεé-mwān át̄gnεé ábe b̄n. ⁸ S̄d̄āá
 nyé bwāmbwam, saké ákale nyé nkalan ní bwám ní Dyöb m̄mp̄n, boŋ
 k̄áŋne ábel nyaa echē séhele s̄wóŋḡén nyé, áyāle s̄d̄āá nyé bwāmbwam.
⁹ A-baányan bé Kr̄sto, ndúbpé m̄é nyékamtan nsón ne ntú ní ngine míme
 sébélé. Ade sékánlé’áá nyé Nkalan ní bwám ní Dyöb, sébelé’áá nsón nkuu
 ne m̄te ábel boŋ séétagtē nyé modmod.

¹⁰ Nyédé sé mbóŋ, Dyöb-pe ámpē ádé sé mbóŋ n̄n, áde sébédé
 áf̄nt̄é ech̄n, nyé ábe nyédúbpé, abé dénsāŋ sé, sébelé’áá mekan míme
 m̄t̄nḡénné, s̄nk̄n̄wóŋ-’áá awusé ké ahóg á yāl. ¹¹ Nyébíí n̄n bán
 s̄nch̄āá nyé mod t̄éε ngáne s̄áá-a-mwān ách̄nḡεé ábe b̄n. ¹² S̄wédé’áá
 nyé nlém á abum, séšimē-’ε nyé etúu áte áwóŋ abé áde áwógte Dyöb
 menyinge. Dyöb d̄ōó ách̄n̄lé nyé ábē áf̄nt̄é e ábē bad ábe ákamlanné ne
 ábē ásē e éche ehúmé.

¹³ Nzom empée edé echē ek̄ā boŋ sébagé Dyöb meságnen p̄ndé
 ésyāā. Ade s̄mp̄énné eyale é Dyöb áwēn, nyēnwóg ch̄ó, nyékōb-pe ch̄ó.
 Nyēnk̄nkobpé ch̄ó n̄ngáne eyale éche éhúú ne moonyon boŋ nyēnkob
 ch̄ó n̄ngáne eyale éche éhúú ne Dyöb, ngáne ch̄n-ne ék̄óŋt̄é abé. Echē
 eyale ch̄ó-’áá Dyöb ábenladtē áf̄nt̄é ech̄n, nyé ábe nyédúbpé, áwóŋgen
 nyé. ¹⁴ A-baányan, melemlen mé mam míme m̄mb̄enléd ne mwembé ní
 bad bé Dyöb ábe b̄dúbpé Yesu Kr̄st̄ā ábe b̄d̄é á Judeya, m̄ōō m̄éb̄nlédé
 ne nyēmp̄e. Nyékudé metake á mekáá míme áb̄n bad melemlen ngáne
 b̄mp̄e b̄nkudté metake á mekáá mé bad bé Israel. ¹⁵ Abé bad bé Israel
 b̄ó donge b̄nwū S̄ángú Yesue, b̄mp̄e-’ε b̄wúú bekal b̄’daád̄an. Abé
 bad bé Israel-’ε b̄ó donge-’áá b̄enn̄n sé áwāb dyad-t̄é. B̄éwógt̄éé Dyöb

menyiŋge, bétyéman-ne moosyáál. ¹⁶ Bébéle nê ábel boŋ séekanlé bad ábe béésé bad bé Israel eyale é Dyöb, ábel boŋ béekudé e'sooson. Bébáde mbéb ámín e mbéb pónidé ésyāāl, kóāŋne á asóg-ke, Dyöb átāŋgené bó akógsen.

*Paale awóó nlém áte ányín
bad bé Dyöb bé Tesalonika*

¹⁷ A-baányan, sêhóbe nén bán sêpágnédé nyé á yál á esón é pónidé. Kénéé séesaá hóm ahóg ne nyé, sêdíi sêkamtan nyé. Ngáne sênwōŋgē mewēmten bwāmbwam ányín nyé, sênwān áte bwāmbwam ányín nyé ámpē. ¹⁸ Nén ábédé áyāle sêhedé'áá ape áwēn. Mmēn Paale, nwané áte ngen ne ngen ápe boŋ Satanē enkēnháá sé etál. ¹⁹ Nyéē nyékáá boŋ sêwón e'lyóg bé nlém, nyéē nyékáá boŋ sêbé menyiŋge, nyéē nyékáá-'e boŋ sékumé ekáá á tâl, áyāle nsábe níme sênōnéé á'sō ákud á pónidé eché Sāŋgú Yesue ápéé. Nyébēn-éé nyékáá. ²⁰ Ne mbále, nyéē nyékáá boŋ sékumé' ekáá á tâl, boŋ sêbé-'e menyiŋge.

3

¹ Né-óó, áde sênkēnhēnlé adyēé ésebán sêdé ne nyé, sēntíi nén bán séēdyéé ne sé bēn á dyad á Atens. ² Sēnlóm Timotiē, awesyānē mwānyan áwēn. Syāābōó sēbele nsón ní Dyöb ákal nkalan ní bwām tâŋgene Krístā. Sēnlóm mó áwēn áwōŋgen nyé áwéd nyé áte á adúbe-tē ne áwéd nyé nlém á abum. ³ Sêhede bán áwéd nyé nlém á abum ábel boŋ nímén metake méebelé'-se nyétímēn mbíd. Nyébēn nyébíi bwām nén bán Dyöb áamá átíi nén áá syāā baásyāāl déékūd nímén metake níme nyékudéé. ⁴ Nyébíi nén bán áde sêbéde ne nyé, sēnláá nyé á'sō é' pónidé nén bán séēkūd metake. Nyé bēn nyébíi-'e bán nén dēn-éé ébēnléde. ⁵ Nén dōó dēnkāŋ boŋ nlóm Timotiē. Menkēnhēnlé nlém akan ámpē, né-óó, menlóm mó áhye dé áhed áte ngáne adúbe ádíi nyé. Membēl nê áyāle mbáá'áá mēé ane awé abele' boŋ bad bēhún á mekōgsen-tē, ahēle ahúnéd nyé á mekōgsen-tē. Nén délūmēd bán sēbelé nsón ngēn.

⁶ Bōob-pōó, Timotiē abídé áwēn apedé ámbíd awed, alāngé-'e sé kase e nkalan, áá nyédíi nyédúbpé, nyédíi nyédáó-'e nhóg ne aníníi. Alāngé-'e sé áá nyédíi nyékamtan sé ne nlém ní bwām, áá nyédíi nyédáó sé anyín ngáne sémpē sédáá nyé anyín. ⁷ Né-óó, a-baányan, átínté e échēd ndutul ne metake mésyāāl, nlém níwúú sé á abum áyāl echēn. Aden adúbe dōó áwédé sé nlém á abum. ⁸ Bōob-pōó, séēbē menyiŋge abé áde sēdíi ámín, ngáne mekuu méwúú nyé áse áyāle adúbe áde nyédúbpé Sāŋgwéé. ⁹ Bōob sēhele sēságnén Dyöb áyāl echēn. Sēságnan mó áyāle menyiŋge níme sēdíi áyāl echēn áwe e'só. ¹⁰ Sékánne' nkuu ne mūte, bwāmbwam nén bán séhel ape áwēn ámpē, ábel boŋ dényínen, séwōŋgen-ne nyé ábel adúbe áwúú nyé áte.

¹¹ Nhede mēé ádesyānē Dyöb, Titēe ne awesyānē Sāŋgú Yesue bélumed syānē nzii séhel ape áwēn ámpē. ¹² Nhédé mēé Sāŋgwéé ábel edāŋge éche nyéwōŋné nhóg ne aníníi ne bad bēmpēe ékwōg akwōg ne akwōg melemlem ngáne edāŋge éche séwōŋné nyé ékwōgēé akwōg ne akwōg. ¹³ Sékánne' nén ábel boŋ Sāŋgwéé áwéd nyé nlém á abum ábel nén nyéewóó' atón dé mbéb ke ahóg á yál, nyésāŋ-'e á'sō ábe ádesyānē Dyöb Titēe, áde awesyānē Sāŋgú Yesue ápéé ne ábē bad.

4

Nyéwón abé áde áwógte Dyöb menyinje

¹ A-baányan sehóbe ámpē nēn bán, nyēn'yágé áwēd nyaa e abé echē nyétánjéné awón, ábel bon nyéwóged Dyöb menyinje. Enén ndín e abé ch'ó-'áá nyéwóó. Βοοβ-ρῶό, sécháa', sélánge-'ε nyé á dín á Sánjú Yesu nēn bán, nyébē nyékeene' enén ndín e abé á'sō. ² Nyébēn nyébíí mam míme sēn'yāgēdtē nyé, sé nēngáne bad ábe Sánjú Yesu ábágé kunze. ³ Dyöb áhede áá nyébē nēngáne bad ábe bésáá. Nyéekábé mesón. ⁴ Nyé mod-té ábíí ngáne ákóbeé eche yál.* Nyébele nē nyaa echē etánjéné, ne nyaa echē nē débeé nyé edúbé áfinté e bad. ⁵ Yál échēn éebāg yál éche éwóó' esíí bwāmbwam áyāl e mekan mé ekob é yál ngáne bad ábe béebíí Dyöb béwóó'é. ⁶ Ayāle ádén dyam, modmod eebēnlē mwānyan epandé atéd-te chōm éche édé échē. Sēnláá nyé mímén mekan ngen e'só sēsím-me nyé etúu áte nēn bán Dyöb dékōgsēn bad ábe bébele nē. ⁷ Dyöb dénkēmpwēdtē syānē áwón abé á mbinde, bon ámpwēd syānē áwón abé áde ásáá. ⁸ Kénzēé awē eékobe ayáge áde séyágté mó, saké moonyon mó ábáá á yál, bon Dyöb dōó ábáá á yál. Dyöb dō-'ε ábage' nyé échē Edóádān éche Esáá. ⁹ Nzōm ké póg éesaá echē íntenléé nyé ngáne nyé mod téé átánjéné mwānyan adān, áyāle Dyöb dēn amáá nyé ayáged ngáne nyé mod téé átánjéné mwānyan adān. ¹⁰ A mbále nē dēn-naá nyédáá áben baányan bé Krīsto bésyāā ábe bédé á mbwóg e Masēdonia esyāā. Kénē, a-baányan, sécháa nyé nēn bán nyédān bó tómaa nē pónde ésyāā. ¹¹ Sécháa nyé ámpē nēn bán mod téé áwón alongé áde ápwíítédé, modmod eēnōnē chōm éche waab ábeleé, mod téé ábele-'ε míme nsón. Nén dōó sēnlāā'é nyé bán nyébele'. ¹² Abel áde nyébenlé nēn, bad ábe béedúbpe, bébeé nyé edúbé, nyé mod téé ábōngē-'ε eche yál.

Sánjwéé ápē taléd

¹³ A-baányan, sehēde bán nyébíí mbále tāngene bad ábe béwédé, ábel bon nyéélebē nēngáne bad ábe béwóó e'lyág bé nlém. ¹⁴ Ngáne sédúbpe nēn bán Yesu e anwé, ápūū-'ε, sébíí nēn bán áde Yesu e ápeé, Dyöb débēl bad ábe bédúbpe ábe béwédé, bēpuú, bébé ne Yesu e.

¹⁵ Ayáge áde séyágtéé nyé βοοβ ádíí ayáge áde Sánjwéé. Adē ayáge ádíí nēn bán, syānē ábe déēbē á alongé epun éche Sánjwéé ápeé, déebáá á'sō se bad ábe béwédé bébé ámbíd. ¹⁶ Sánjwéé mwēn ábíí ámín, esaád é ngíne éwōgnēd, ehób éche ángel embáá éwōgnēd, esaád é elon é Dyöb-pe éwōgnéd. Ene pónde dyam dé'só, bad ábe bēndúbē Krīstā, bēpuú. ¹⁷ Ámbíd enē syāá ábe dedé á alongé ábe dedé á nkōrsé, deélatén ne bó, déké ámín á mbag-tē átán Sánjwéé á pemē-tē. Né-'áá débēē ne Sánjwéé á ngíndé ne á ngíndé. ¹⁸ Né-óó, nyébenled ádén ayáge áwéd nhóg ne aníníí nlém á abum.

5

Nyébé mbonjén dyāl e epe éche Sánjwéé

¹ Βοοβ-ρῶό a-baányan bé Krīsto, nzōm ké póg éesaá átele nyé áláa nyé pónde ne epun echē mímén mekan mébenlédté. ² Ayāle nyé bēn nyébíí bwām nēn bán epun éche Sánjwéé ápagké, ápē taléd, melemlem nēngáne nchíb ápagké nkuu áde mod éesinéé mó. ³ Ade bad béhóbeé nēn bán,

* **4:4** Nyé mod-té ábíí ngáne ákóbeé eche yál; Donje á kálag áwóó Nyé mod té ábíí ngáne áchāngéé mwaád.

“Nsaŋ ñdé, dyamdyam déesaá áde sébáa’é,” dóo ebébtéd epíí’é bó táléd. Ebē melemlem ngáne e’wε bé achád é’piidεε mmwaád awē adé nkoḡ. Modmod éebíd-taá échén ebébtéd áte. ⁴ Boŋ a-baányan, nyé pen nyéesaá bad bé mbéb ngáne bad ábe bédé á ehíntén-té. Né-ɔɔ, epun éche Sánḡwéé ápagké éétānē nyé táléd melemlem ngáne nchíb ápagké táléd. ⁵ Nyé baásyāāl nyédii bad bé e’nyínen bé ekíde, nyébē bad bé bín ábe é’kénlé. Syánē déesaá bad bé nkuu ké’ε bad bé ehíntén. ⁶ Né-ɔɔ, deebág néε bad ábe bédé nēŋgáne békúne’. Boŋ syánē détéd pónédé décháa’-ε éche syánē yāl. ⁷ Nkuu dóo bad békunεε, bad ábe mím mó’-ε mékóbεε, nkuu dóo bémwáké mím boŋ mékóbē bó. ⁸ Boŋ ngáne syánē dédíí bad bé bín ábe é’kénlé, syánē décháa éched yāl. Adúbe ne edaŋge éche édé syánē áte bēbē nēŋgáne mod ahédé mbóté echē bēbénlé e’kii ákútēn tāl á pónédé e nzum. E’lyág bé nlém’-ε ábe nyéwóó áyāl e e’soósōŋ ábe nyékudté é’bē nēŋgáne mod awē ahédé ekóté éche bēbénlé e’kii. ⁹ Dyōb déntíí aá móssōŋ syánē mbwiined ne awesyánē Sánḡwéé, Yesu Krístā. Enkéntíí’ε aá nímē meliŋgá mépii syánē. ¹⁰ Yesuε anwé á nló nímēd ábel boŋ ké nzé édé bán syánē dedé á alonḡé, ké’ε dewédé, dēbε ne mó. ¹¹ Né-ɔɔ, nyéwéd nhóg ne aníníí nlém á abum, nyéwéd-tε nhóg ne aníníí áte ngáne nyébélé’áá boód.

Elébé ne melēnten mé asóg

¹² A-baányan, sēcháa nyé ábe edúbé bwāmbwam wéε bad ábe bēwōŋan nyé. Bóo bélyáḡte nyé, bēyāḡtē’-ε nyé ngáne alonḡé áden átāŋgéné abé nēŋgáne bad bé Krísto. ¹³ Nyécháa bó ne edúbé éche échábé ámin, nyédāŋ’-ε bó áyāle nsón níme bēbeleé. Nyébē nsaŋ ne nhóg ne aníníí. ¹⁴ A-baányan, sēlāŋge nyé nén bán, nyélēb bad ábe bēbelelé chōmchōm. Nyéwéd bad ábe bēwóó mbwóg áte, nlém á abum. Nyéwōŋen bad ábe bēewúu áte, nyéwesen-ne nhóg ne aníníí. ¹⁵ Nyényín nén bán modmod ééťimtēε mbéb áyāl e mbéb. Boŋ pen nyéwane áte pónédé ésyāāl áwōŋ nlém mbwām wéε nhóg ne aníníí ne wéε bad bésyāāl.

¹⁶ Nyébág menyiŋge pónédé ésyāāl. ¹⁷ Nyékānne’ pónédé ésyāāl. ¹⁸ Kéchéé éche ébénléde ne nyé, nyésáŋnan Dyōb. Mmén mekan móo Dyōb áhedéé aá nyébele’ abé áde nyédíí mod nhóg ne Yesu Krístā. ¹⁹ Nyééťimtē Edāádāŋ éche Esáá áte áyāle nsón níme ébeleé. ²⁰ Nyéebáá’ nkalaŋ á yāl níme Dyōb áhóbé aá nyékal. ²¹ Boŋ pen nyékāg mam mésyāāl níme bēhóbεé. Nyéchāŋned mam níme bēhóbεé níme méťāŋgéné. ²² Nyéewóó’ dyam ábel ne mam níme bēhóbεé níme méetāŋgene.

²³ Dyōb dēn, mó awē abage syánē nsaŋ ábel nyésāŋ áyāl e mam mésyāāl. Nyébane edāádāŋ ne yāl échēn ésyāāl bwām, éewóó’ atón dé mbéb ké ahóg á yāl kóŋne á pónédé echē awesyánē Sánḡú Yesu Krístā ápeé. ²⁴ Dyōb áde áchénlé nyé ábele’ ngáne áhóbé, ábēl-le áned.

²⁵ A-baányan, nyékānnad sé.

²⁶ Nyélentad sé ábesyánē baányan bésyāāl, nyéhē bó tāl.

²⁷ Nlāŋge nyé á dīn áde Sánḡwéé nén méé nyélāŋ enén kálag wéε ábesyánē baányan bésyāāl.

²⁸ Nsimé níme awesyánē Sánḡwéé, Yesu Krístā mbē ne nyé.

Kálag eché elónténé ébε eché Paalε áténlé Baá Tesalonika Ndibned ní kálag

Kálag eché elónténé ébε eché Paalε ántelée bad bé mwembé níme níde á Tesalonika, ehóbe tǎngene adúbe áde bad b́enwōngē ńen b́an epe éche Krístə́ə ápeé ámpē, émaá ape áte. Paalε antelé bad bé Krísto enén kálag átii b́ó nsōhten níme b́enwōngē tǎngene nímmén mekan. Mḿen mewémten níme baahóg á mwembé-te b́enwōngē, mēmbēl b́ó donge á bad b́enkwan mekáá áte, b́enkéntéd-taá e'boŋ bé nlem ábe donge á bad bé Krísto b́elúmté'áá néε dyam. Paalε anlúméd b́ó áte ńen aá, Krístə́ə ádēhób aá mópag ámpē, ebébtéd ne mod-e-ebébtéd b́ós b́ésēbē ape. Ane mod e ebébtéd ḿó átǎngēn Krístə́ə, alúméd-te káǎne lúmten aá ḿó mwēn-εé ḿodē Dyōb. Paalε ansím b́ó etúu áte aá bédii b́ewéd ádab adúbe áte kénεε békudεé ndutul ne metake. Ansím-me b́ó etúu áte ámpē aá b́éekwanē mekáá áte boŋ b́ó mod téé ábele nsón ábel boŋ áhəl eche yǎl atǎgen, melemlem ngáne ḿó Paalε ne bad ábe b́óǎb́o b́ébele nsón.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mekenag ne e'wéd bé nlem á abum 1.3-12

Elébé tǎngene epe éche Krístə́ə 2.1-17

Elébé tǎngene abé á bad bé Krísto 3.1-15

Nsógten ní kálag 3.16-18

¹ Mε Paale, nchoo ne Sailase b́ó Timotie, me-εé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bédé á mwembé níme níde á dyad á Tesalonika, nyé ábe nyédé bad ábe Dyōb Titée awêd, nyébé-'ε bad ábe Sǎngú Yesu Krístə́ə. ² Nsimé ne nsaj níme Dyōb Titée ne níme Sǎngú Yesu Krístə́ə mbê ne nyé.

Dyōb dékǎad bad nyaa eché etǎngéné

³ A-baányan sétǎngéné néε séságnanné Dyōb áyāl echén pónde téé. Etǎngéné b́an sébel nē áyāle adúbe ádēn akwǎge, akwǎg ne akwǎg, edǎnge-'ε éche nyéwóŋné nhóg ne aníní ch́ó-'ε ékwǎge'. ⁴ Né-óó, átínté e mwembé ní Dyōb, sébēn sékumne nyé ekáá á tǎl tǎngene awesen áde nyéwéséné ne adúbe áde nyéwóó, ataged áde b́etagté nyé ne metake mésyāal níme nyékudéé.

⁵ Mḿen mekan mésyāal ḿelúmte' ńen b́an nyaa eche Dyōb ákáadtéé etǎngéné. Mḿen mésyāal ḿó-'aá mékǎŋ boŋ Dyōb átéd nyé néε bad ábe b́ekwógnédé ábē áwē nkamlen. Mḿe nkamlen ḿóó níkáá boŋ nyékudé metake. ⁶ Dyōb ábele mekan nyaa eché etǎngéné. Bad ábe b́ébele' boŋ nyékudé' metake, Dyōb dépiinéd b́ó metake. ⁷ Dyōb débēl nyéekudté metake ámpē, ábēl-le sé-'ε ámpē séekudté. Nén débenléd áde Sǎngú Yesuε ábídte ádyōb ne éche ángel é ngine, muú níme níchodne-'ε ḿelǎŋnéd b́ó. ⁸ Akǎgsēn bad ábe b́ebáá Dyōb á yǎl b́ebǎŋ-'ε áhíd nkalan ní bwám níme níhóbe tǎngene awesyánē Sǎngú Yesuε. ⁹ Akǎgsēn b́ó ne metake níme mébē á ngindé ne á ngindé. B́ebáá wée Sǎngwée ádíí, béenyin-naa ngáne éche ehúme épédé achab ámín. ¹⁰ Ade ápeé échē epun, bad bé Dyōb b́ébe ḿó mekenag, bad ábe b́édúbpe b́esyāal-le, b́ényǎg bwámbwam. Nyémpē nyéébē átínté e ábén bad áyāle nyéndúbé nkalan níme sénlǎá' é nyé.

11 Abé áde nímén mekan méšyāā́l médíí sé á nlém-té dōó ákásá bon sékännād nyé. Sēkánne bán ádéd Dyōb ábel nyékwogned ákud bwēm é' bwám ábē áhedeé nyé abele apwéd áde ápwédé nyé ábē ábē bad. Sēkánne-’ε bán ábenled eche ngíne ábel bon mekan mé bwám méšyāā́l níme nyéhedeé, adúbe áde nyédúbpé Krístəə nyékud mó. 12 Sēkánne nén ábel bon dín áde awesyánē Sǎngú Yesu Krístəə áwōŋ edúbé áfínté echên, nyé-’ε ámpē nyéékūd edúbé áyāl echê. Nsimé níme ádéd Dyōb ne níme Sǎngú Yesu Krístəə, móó mébēl bon nén ábenled.

2

Mod-e-ebébtéd ǎpē

1 Bōōb-pōó a-baányan, sētenle nyé tǎngene epe éche awesyánē Sǎngwéé, Yesu Krístəə ápéé ámpē ne aladen áde déladnéé ábē ne mó. Ncháa nyé nén mēé, 2 nyéewámsán apuudted á mewēmtēn, ké’ε nyéetédnád áte ahób áde bad béhóbéé bán Epun éche Sǎngwéé é máá apε. Kapóg bad béwēmtan bán sēnhób ádén akan áde séhóbé’áá mam níme Edəádəŋ élyágté’áá sé aá séhób, ké’ε áde sékánlé’áá nyé nkalan ní bwám ké’ε bán sēntelé nyé mó á kálag-té. Bon sēnkēmbenlé nē. 3 Nyéēm wāg-sε mod ábenléd nzii ké póg ádog nyé. Ayāle Epun éche Sǎngwéé ápéé éepáá káŋne á pónde échē mpúutéđ ní ngíne mépéé á nkōŋsé, mod awē mós-’ε adé ebébtéd anyínned. Dyōb á máá atíí aá ane mod ákē á ehyán é muú. 4 Atyēēmēn kéchéé éche bad béchəgεé bán dyōb ké’ε kéchéé éche bad bébagεé edúbé, ábānē-’ε eche yāl ámín echáb. Asōl, ádyēē-’ε á sē káŋne á ndáb e Dyōb, áchəgε-’ε yāl aá móó móđē Dyōb. 5 Nyééchatán nén bán áde níbéde ne nyé menláá nyé nímén mekan. 6 Nyébíí dyam áde áchəngé ane mod bon eépéde bōōb. Adē dyam áchəngé mó ábel ápε á pónde échē etǎngéné. 7 Mekan mé’ ekoŋnéđ mé ebébtéd mémáá aboóted dé abenled. Ane awē áchəngé nímén mekan ábel bon méebenlád bōōb, mós ábē achás mós káŋne á pónde échē Dyōb débēnle bon áhide. 8 Ene pónde-’áá mod a ebébtéd anyínnédte. Adii mod awē Sǎngú Yesuε áwūū’ε ne échē pemε e nsəl, abébed-te mós apen áde yāl épenné mós áde ápéé. 9 Mod-e-ebébtéd ǎpē ne ngíne eche Satane. Abelé nsón mé edogké álúmed eche ngíne, ábelé’ e’chemléd ne menyáké nyaa ne nyaa. 10 Ábenléd-te medogké mé ebébtéd nyaa ne nyaa wéε bad ábe ádāb alongé débōō’ε. Adāb alongé débōō áyāle bēmbāŋ mbále akob, ábel bon békud e’soóson. 11 Né-ōó, Dyōb dēmbēl bēwōŋ mewēmtēn mé mewusé mé ngíne ábel bon bédúbe metóm. 12 Nén débēl bad ábe bēedúbpε mbále bon bétimé’ bēwógé menyinje ábel mbéb, békūd nkógsen.

Dyōb ápwédé nyé ákud e’soóson

13 A-baányan, nyé ábe Sǎngú Yesuε ádásá, sētǎngéné sésǎgnān Dyōb pónde téé áyāl echên. Sésǎgnan mós áyāle apwédé nyé bad bé Tesalonika ábē bad bé’só ákud e’soóson á ngíne e Edəádəŋ éche Esáá ábel bon nyébē ábē bad ábe bésáá. Ambēl-le nyékūd e’soóson adúbe áde nyédúbpé mbále. 14 Apwédé nyé ákud e’soóson mbwiined ne nkalan ní bwám níme sékánlé nyé. Abelé nén ábel bon nyémpē nyébē á sē e ehúme éche awesyánē Sǎngú Yesu Krístəə. 15 Né-ōó, a-baányan, mekuu méwúu nyé á sē nyéhíde-’ε ayáge áde sékúde, bon sémpē séyáged nyé. Séyágté’áá nyé akale áde sékánlé’áá nyé ne atele áde séténlé’áá nyé kálag. 16 Awesyánē Sǎngwéé, Yesu Krístəə mwēn ne Dyōb Titéε awēđ, mós awē adásá syáne

abɛnlédé nímé nsimé ábe syánē e'wéd bé nlém á abum ábe béemaá', ábē-
'e syánē e'lyág bé nlém ályág nlém áyāl e mam mé bwám. ¹⁷ Awéd nyé
nlém á abum awéd-te nyé áte pónéd ésyāāl ábel ne áhób mekan mé bwám.

3

Paale ad bad bé Kristo békannad bɔ

¹ A-baányan, tãngene mekan mémpēe, nhóbe nén meé nyébē
nyékannad sé nén bán nkalanj mí bwám míme Sãngwéé núbē nkanlad
átintē e bad bémpēe nkag á'sō, bad békob-pe mó ne edúbé melemlen
ngáne émbēē ne nyé. ² Nyékãnnē-'e ámpē nén bán Dyōb asonj sé á mekáá
mé bad ábe bébébé nlém ne á mekáá mé e'bébtéd é' bad, áyāle saké bad
bésyāāl ábe béwóge nkalanj mí bwám bédúbpe mó. ³ Bonj Sãngwéé abele'
ngáne áhóbé aá mósōbēl, áwéd nyé áte ákōā-'e nyé ábel bonj Satane éēbēlē
nyé ebébtéd. ⁴ Sēsumé nlém nén bán Sãngwéé ábēl nyébēl kéchéé éche
sélãngé nyé bán nyébel, nyéēbē nyébelé-'e chó. ⁵ Sãngú Yesu Krístā mwēn
ábel nyésōntēn ngáne Dyōb ápédé nyé adān, nyéwēsēn-ne melemlen
ngáne ánwēsénné.

Paale ad mod atãngéné nsón abel

⁶ A-baányan, sēsime nyé etúu áte á ðin áde Sãngú Yesu Krístā, nén
bán nyéédōlē bad bé Kristo á yāl ábe békwané mekáá áte béēhīdē-'e
ayáge áde séyágté nyé. ⁷ Nyé bēn nyébí bán sēē nyétãngéné ahãntēn.
Sēnkēnkwané mekáá áte áde sébédé ne nyé. ⁸ Sēnkēndyáá chōm é mod
éche séésábpēé, bonj pen sébelé'áá nsón ne ntũ ní ngíne, nkuu ne mũte ábel
bonj séētãgtē nyé modmod. ⁹ Sébelé'áá nén saké nén bán sēnkēnwóngé
kunze áláa nyé nén bán nyéwōngēn sé. Bonj sébelé'áá ábel bonj kéchéé
éche sébeléé ébē nēngáne elãnsén éche nyémpē nyétãngéné ahíd. ¹⁰ Ade
sébéde ne nyé, séyōgkē'áá nyé etúu asim áte nén bán, "Mod awē abáá
nsón abel, béebagé mó chōm éche ádyēē." ¹¹ Sēhóbe nén áyāle séwóge
nén bán donje á bad bédé átintē echēn ábe békwané mekáá áte, béebeléé
chōmchōm, béhãg-ke nsāl áyāl e mekan mé bad. ¹² Echén ndín é bad
sēsime bó etúu áte, sélãngē-'e bó á ðin áde Sãngú Yesu Krístā nén bán
bébwōg yāl, bébele nímab nsón ákud ndyéed e epun é bín. ¹³ A-baányan,
nyéekómé' ábel mbonj. ¹⁴ Nzé mod abáá chōm éche sétélé á kálag-tē wén
ahíd, nyébane mó mĩd á yāl. Nyéewóó' dyam ábel ne mó ábel bonj ákwág.
¹⁵ Kénē, nyéetédé mó nēe mod á ekōyí. Bonj pen nēngáne awēn mwānyan
á Kristo, nyéláa mó bán átéd pónédé.

Melentēn mé asóg

¹⁶ Sãngú Yesuē mwēn, mó awē abage syánē nsan, ábe nyé nsan pónédé
ésyāāl ne á menzi mēsýāāl. Sēkãnnē-'e bán mwēn ábē ne nyé moosýāāl.

¹⁷ Mē Paale, mmēn-éé ntelé nímén melentēn ne échēm ekáá. Nén dōó ádé
nēngáne e'chem áyāl e échēm kálag ésyāāl. Nē dōó nteléé kálag. ¹⁸ Nsimé
míme awesyánē Sãngwéé, Yesu Krístā, núbē ne nyé moosýāāl.

Kálag e'só echě Paale áténlé Timotiε Ndibned n kálag

Timotiε abédé kódemod echě endúbé Krístəə. Ambíd á Esia Mainə. Nyaá abédée mmwaád a Israel, sáá-'ε mod a Grikia. Ahðñné'áá Paale ábelé-'ε nsón n Dyöb ne mó. Kálag e'só echě Paale áténlé Timotiε ekoo' metón meláán ahób.

Dyam dé'só, ene kálag esíme bad etúu áte átéd pónde ne ayáge dé metóm áde abédé á mwembé-te. Adén ayáge dēnladtēn mekan nime bad bé Israel béhídé'áá ne nime bad ábe béesε bad bé Israel béhídé'áá. Adé ayáge abédé nēn bán nkõñsé nime bad bédii áte nídé ebébtéd, bán nzé mod áküd-te e'soosõñ atǎñgéné abii mekan mé e'koñnéd ábelé-'ε mekan nēñgáne ákii donge á ndyéed ne ádyεε ésebán mod awóo' mmwaád ké'ε mmwaád awóo' nchóm. Enén kálag ehóbe ámpē ngáne bad bétǎñgéné mwembé alyáged, ngáne bétǎñgéné Dyöb edúbé abε, ne nyaá e abé echě bad ábe bélyágte mwembé ne ábe béwõñgan á mwembé-te bétǎñgéné awõñ. Asóged, Paale alébe Timotiε ngáne átǎñgéné mbaledε awe Yesu Krístəə a bwám abé ne nsón nime átǎñgéné abel áfinté e bad ábe bédúbpé Krístəə.

Nkabted n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Elébé tǎñgene mwembé ne bad ábe bélyágte mó 1.3-3.16

Timotiε akudé elébé tǎñgene nime nsón 4.1-6.21

Paale alómmé Timotiε melentēn

¹ Mε Paale, mε-εé ntelé enén kálag. Ndií mbapεε a nlómag awě Yesu Krístəə. Ndade echě nkúdé ábel nímé nsón ehúú ne Dyöb, mó awě asoo syáné áyāl e mbéb, ehúú-'ε ne Yesu Krístəə, mó awě adé syáné e'lyág bé nlem. ² A-Timoti, wε-εé nitenlé enén kálag. Edii nēñgáne awem mwān mwēn, adúbe áde édúbpé Krístəə. Nsimé, ngõl ne nsañ nime níhuú ne Dyöb Titée awéd ne Yesu Krístəə, Sǎñgwée awéd núbē ne wε.

Paale alébe Timotiε tǎñgene

bemeléede bé metóm

³ Ade nkágé'áá á mbwóg e Masedonia menláá wε mεé élyæg hē á dyad dé Efesus ábel bon weémwäg wεé donge á bad béyágte' ayáge áde déetǎñgene. ⁴ Weémwäg-ke-se ábē bad bébēbtē pónde ákal póle éche éesε mbále ne póle éche ehóbe tǎñgene ábáb betaa ábe mod éehelée-se atón. Nzé béyágte échē ndín é póle épεεne mpentēn, éēwõñgānnē bad áwõñ alongé áde álúmte bán bédúbpé Dyöb. ⁵ Nzom echě enkõñ bon nláá wε mεé éyágte bad ayáge áde átǎñgéné edii ábel bon bad bédəñ nhóg ne anínii. Etǎñgéné edǎñge awõñ éche ébide' á nlem nime nísáá, nlem nime núbii dyam áde átǎñgéné ne áde déetǎñgene, mbii-'ε adúbe áde áde mbále. ⁶ Donge á bad béhídéē nímén mekan, nē ábelé bépáné nzii ahób áde béhóbéé e'kúkú é' mekan. ⁷ Abē bad béwóo nlem áte ábé bemeléede ábe béyágte mbéndé é Dyöb bon béesõñtēnεé mekan nime bélǎngεé bad, béesõñtēnεé-'ε mekan nime béhóbéé bán békoo abii.

⁸ Debii nēn bán mbéndé eboó nzé bad bébenlad chó ngáne éhednad-té. ⁹ Debii-'ε nēn bán Dyöb déebelée mbéndé áyāle bad ábe bébele' ngáne

áhedeé. Boŋ Dyöb ábélé mbéndé áyāle bad ábe bééhíde mbéndé ne bad ábe béebelé' ngáne áhedeé. Abélé mbéndé áyāle bad ábe béewóo Edaðəŋ é Dyöb áte, ne bad ábe bébele mbéb. Bébélé mbéndé áyāle bad ábe béewóo mbwóg ní Dyöb áte, ne ábe béhóbe Dyöb mekan mé mbéb áyāl. Dyöb ábélé mbéndé áyāle bad ábe béwúe' ábab besáá ne benyaá, ne bad ábe béwúe' bad bémpēe. ¹⁰ Bébélé mbéndé áyāle bad ábe békábe mesón, baachóm ábe bənaŋnad baachóm bémpēe, bad ábe békóbe bad boŋ bésóm bó nēe betāŋ, bad ábe békale metóm, bad ábe bémwág melē mé metóm á pónde e nkáásé ne bad ábe bébele' kéchéé éche éesē nchoo ne ngáne ayáge á bwām áhóbeé. ¹¹ Adē ayáge adé nchoo ne nkalaŋ ní bwām níme Dyöb ábágé me ákale bad. Mmē nkalaŋ ní bwām ríhúú ne Dyöb dé ehúmé áde bad békeneé.

Nságnən áyāle ngəl e Dyöb

¹² Nságnan Yesu Krístəə, Sáŋgwéé awêd, mó abage me ngíne ábel nímēm nsón. Nságnan mó áyāle anyín áde anyíné aá mēbēl mó nyaa eche etāŋgéné, ápwēd-te me ábele mó. ¹³ Ambel nē, kénéé édíí bán ngen e'só nhóbé'áá mó mam mé mbéb áyāl, nítagté bad ábe bédúbpé mó, mibenlád-te e'yale bé mbéb áyāl eché. Boŋ Yesu Krístəə anwóg me ngəl áyāle menkēmpaá adúbe awón, menkēmbíi'-áá chóm éche mbéleé. ¹⁴ Sáŋgwéé ambē me nímē nsimé níme méesē ahəgtən, ábēl ndúbé Krístəə, ábēl'-e aá rílúmed bad bémpēe edəŋge áyāle dedé nhóg ne Yesu Krístəə. ¹⁵ Yesu Krístəə ampē a nkōŋsə áson bebel bé mbéb. Mmēn-ne mbédé mod awē atómtánnáá mbéb ábel tómaa moosyáál. Enén pále edé mbále detāŋgéné'-e chó akon dé adúbe. ¹⁶ Boŋ Dyöb dénwóg me ngəl áyāle áhedé'áá aá Yesu Krístəə álúmed aá nímē nwesen méewóo'é asóg áyāl e me awē ntómtánnáá mbéb ábel tómaa moosyáál. Nén dēmbenléd nēŋgáne eláŋsən wéé bad ábe bédúbē, békūd-te alongé áde déemaá'. ¹⁷ Ehúmé ne edúbé bébē ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Mó adé kəŋ eché edé á ngíndé ne á ngíndé. Mó'-aá adé ane awē bad béenyinnēē díd awē eewág-ke. Mwēmpen-éé áde Dyöb. Ebē nē.

¹⁸ A awem mwān Timoti, mekan níme rílanŋeé we meé ébel, médii mekan níme Dyöb dénlaā'é bad aá béhób bán mébenléd áyāl echón. Abē e'yale é'wēd we áte. Abenled áde ébenladte ayáge á mbále é'bel we ébē nēŋgáne mod awē awane nzum bwām. ¹⁹ Enyín-ne nén wéé móchəŋnēdē ne adúbe adé édúbpé Krístəə, ébele'-e mekan bwām ngáne nlém rílanŋé we. Doŋge á bad béebeléé ngáne nímab nlém nlánŋé bó. Nén ákás béchénné ádab adúbe béebíi'é wéé békagké. ²⁰ Atínté e bad ábe ríhóbeé nē, nhóg adé bán Himenose, aníní'-e bán Alesandaa. Abén bad ntēdté bó á mekáá níme Satané ábel boŋ bēbii nén bán éeboo'é áhób Dyöb mekan mé mbéb á yāl.

2

Elébé tənŋene ábe Dyöb edúbé

¹ Dyam dé'só, nwéde we aláa nén meé nyékānnad moosyáál. Nyékānnad bad bémpēe. Nyékānne nén bán Dyöb álóme nyé bwēm ábe nyétógnéné, nyéságnan-ne mó áyāle mboŋ níme ábenléé nyé ne bad bésyáál. ² Nyékānnad kəŋ é bad ne bad bésyáál ábe bédé á nkamlen. Nén débēl alongé áde syáné débē nsəŋ ésebən mehób médé, débélé ngáne Dyöb áhedeé, débagé'-e mó edúbé á menzii mésyáál. ³ Akānned bad ábóo.

Nén áwógte Dyöb ádé ásóó syánē menyinje. ⁴ Dyöb áhede aá moosyáál ákud e'soósonj bésōnten-ne mbále echē Eyale é Dyöb ékaléé. ⁵ Ebyééné nén bán Dyöb ahóg dēmpen dōó ádé. Mod nhóg mwēmpen-naá adé awē apene Dyöb ne baányonj á nchemten. Ane mod adii Yesu Krístæ. ⁶ Ambē áde alongé áwé á nló ní moosyáál. Ene kwééd echē awéde á nló ní moosyáál enlúmed á pónde echē etāngéné nén bán Dyöb áhede aá moosyáál ákud e'soósonj. ⁷ Ayāle nén dōó ákás bonj Krístæ álōmē me nēe mbapere a nlomag áke dé akal nímē nkalanj tāngene adúbe á Krísto ne mbále, wēe bad ábe béese bad bé Israel. Dyam áde rihóbeé ádé mbále. Meékālēē metóm.

⁸ Né-óó hōm ké áhéé adé bad bé Krísto bēladnéé, nhede nén meé baachóm ábe bēbágé échab yāl ábele Dyöb bényene mekáá amín bēbage mekáne. Abē bad bēētāngeneé melinjá ahé á nlém káa bēētāngeneé bad abé ábe bēsenle'. ⁹ Nhede-ε ámpē nén meé bebaád bēhāg mesanj nímé bad bényinnē nén bán métāngéné. Mmāb mesanj métāngéné bó yāl akúten bwām ésebán métēde baachóm nlém á abum. Béenabpé esid é nló nyaa echē etómé áte, bēehāg bwēm é' gól, bēewāā' nsanj nímme bēbēnlé bán bé meláá mé etógnén, bēehāg-ke mbóté éche étómténé nkun abé. ¹⁰ Bonj pen nímāb mbeltéd ní bwām rílúmed nén bán bédii bebaád ábe bébenle Dyöb. ¹¹ Mmwaád atāngéné ádyēē piib, ásūdēd yāl bonj áwōglān ngáne baachóm bēyágtéé. ¹² Meehóbeé nén meé mmwaád awóó kunze áyáged káa ákamlen baachóm. Mmwaád atāngéné ádyēē piib. ¹³ Nhóbe nén ayāle Dyöb dénsēbē Adamε ahag bonj áhagé' Ife. ¹⁴ Ebyééné-ε nén bán mmwaád móó Satanε ándogké bonj abóó mbéndé, saké Adamε. Né-óó mmwaád móó ambóó mbéndé. ¹⁵ Bonj Dyöb désōnj alongé dé mmwaád á pónde e achád nzé adii asumé nlém wēe Krístæ alúmté-ε edānje ne bad bēmpēe, eewóo-ε atón dé mbéb ké ahóg ayāl.

3

Paale atēnlé Timotie tāngene belyáged bé mwembé

¹ Nzé mod ahede aá móbē nlyáged a mwembé, né apwédé kase e nsón. Enén póle edé mbále. ² Bōōp-pōó, mod awe alyágte mwembé, atāngéné abé mod awē bad bēehābēē mekan mé mbéb á yāl, atāngéné-ε dāsō mmwaád nhóg awonj.* Abé mod awē akóbe yāl, abé mod awē adole dyam áte bwām, abé mod awē adēlté yāl áte, abé mod awē akobe beken, abé-ε mod awē abie bad ayáged. ³ Eebág mod awē abagé yāl á amwé á mīm, káa mod awē apene epuutéd. Bonj ábē mod awē apwiitédé, ábē-ε mod awē eéenlé'. Eebág mod awē atómténé mōné adānj. ⁴ Atāngéné abé mod awē achāngé eche ndáb bwām, ábōngē-ε ábe bán nyaa echē bēwógnéé mó bēbage-ε mó edúbé á menzii mésyāāl. ⁵ Nhóbe nē ayāle nzé mod eéhele eche ndáb akamlen, chán-nō áhenlé mwembé ní Dyöb akamlen? ⁶ Eetāngeneé se abé mod awē adúbpé Krístæ ekóólé ekóólé. Esebé nē, né ábē kúmbe, chí ébēl ákwε, ákūd-te nkógsen melemlen ngáne Satanε ánkweé bonj ákūd-te nkógsen. ⁷ Abád ámpē, ane mod atāngéné abé mod awē káōnje bad ábe béese á mwembé bēbageé edúbé. Nén débēl éekudté akwágké éehún-naá melám nímme Satanε áhíínédé mó.

⁸ Bad ábe bēwōngan ábel nsón á mwembé, ébē melemlen nēe bó. Bētāngéné abé á bwām awónj, bēbé-ε bad ábe bēhóbe dyam ne nlém

* 3:2 Atāngéné-ε dāsō mmwaád nhóg awónj káa atāngéné dāsō mwaád awonj ngen póg ne ngen ésyāāl káa mod atāngéné dāsō mwaád mwēmpen anānjed.

nhóg. Béetânγενεέ bad ábe ábê bébágé yäl á ámwé á mīm, káa bad ábe bédé metog áyāle mōné. ⁹ Bétāngéné béhíd mbále echē Dyōb ábeleé bon bad bébī tāngene mewēmten míme áhedeé aá béwōn ne abé áde áhedeé aá béwōn. Bétāngéné bébel nē ne nlém míme mbíi chōm éche étāngéné. ¹⁰ Belyáged bédēhōb bán bēpwede bad ábe béwōngan á mwembé-te, bétāngéné bad ábe béhedeé apwēd asebe dé asimēn. Nzé bényíné nén bán mod awē bésímné eewóó' é awusé ké ahóg á yäl nē ane mod akwōgnédé ábel mímē nsón. ¹¹ Kóōne ábāb bebaád bétāngéné abé á bwām awōn. Béebāg bebaád ábe béhōbe bad ámbíd, bébē bebaád ábe békóbe yäl, bébē-ε bebaád ábe bad béhele-se bésūm nlém á yäl ne kéchéé éche bébeleé. ¹² Mod awē awōngan ábel nsón á mwembé atāngéné dāsō mmwāád nhóg awōn. Atāngéné abé mod awē abōnge ábe bán ne bad bēmpēe ábe bédé áwe ndāb bwām. ¹³ Nhóbe nē áyāle nzé bad ábe béwōngan ábel nsón á mwembé bébele nsón bwām, bad bébe bó edúbé. Nén débēl béwōn nlém áhōb tāngene adúbe áde béwóó ne Yesu Krístā.

Dyam dé e'koñéd áde dēntīm abyēn

¹⁴ A Timoti, kénéé edíi bán nwóó nlém ápe áwōn mwāmpīn pōndé, ndii ntenle wε enén kálag. ¹⁵ Ntenle wε mímén mekan míme étāngéné ábel ábel nén ké meélyoge ape, ehele ebíi nyaa e abé echē bad bé Dyōb bétāngéné awāle. Bad bé Dyōb bóo bédé mwembé ní Dyōb, Dyōb áde-ε á alongé. Mmē mwembé móo rídé nēngāne akon ne nsāaned míme ríchāngé mbále Eyale é Dyōb bwām. Ahed dō-'aá ene mbále ébwōgnédé. ¹⁶ Dyōb ábelé syāá bebíi nén bán mímē nkalan ndé etōgnén bwāmbwam. Ndé nén bán: Krístā ampē, abé-ε moonyon, Edāádān éche Esáá enlūmēd sé nén bán adii Mwān a Dyōb, ángel-le ényīn mó. Bēnkale bad bé nkōrsé bésyāāl, bēndūbē-ε mó. Dyōb dēmpuúd mó ákē-ε ádyōb ne ehúmé ésyāāl.

4

Paale alébé Timotiε tāngene bemeléede bé metóm

¹ Edāádān éche Esáá énhōb bwām nén aá, mímén mesú donge á bad bétédé adúbe á mbále ádāb, bédūbpē bad ábe báyágte ayáge dé metóm. Adén ayáge dōo e'dāádān bé mbéb é'hedeé aá bédúbe. ² Abén bad bébele' byánán békale mbále bon metóm móo békaleé. Nzé báyágte chōm éche éetāngene bēlūmte nén bán béebīi'ε nhānlén átīnté chōm éche étāngéné ne éche éetāngene. ³ Abén bemeléede bé metóm, báyágte bad bán béewōnné, bán bad béedyāg-ke donge dé medyé. Dyōb dēnhāg mímē medyé ábel nén bad bedyāg mó. Bad ábe bébīi nkalan ní bwām, bédūbpé mó, bésāgnanne Dyōb áyāle mímē medyé. ⁴ Abē bemeléede béētāngeneé, áyāle kéchéé éche Dyōb áhágé ébóó. Nzōm ké póg eésāá ábān donge dé medyé. Né-óó, désāgnen Dyōb akud áde dékudeé abén bwēm. ⁵ Mod eékē ndyééd, áyāle Eyale é Dyōb ne mekáne bébele chó ébon adyé.

Paale alāngé Timotiε ngāne átāngéné mbāledε a bwām awe Krístā abé

⁶ Nzé eyágte bad ábe bédūbpé Yesuε mímén mekan né wēbē mbāledε a bwām awe Yesu Krístā. Wēwēdnēd-te áte á edāádān-tē áyāl e nkalan míme édūbpé ne áyāle ayáge dé eyale é Dyōb áde éhídeé ámbíd. ⁷ Weewóó

dyam dé abelen ne póle éche élúmte bán bad béédúbpé Dyöb, ne e'yókél é' póle. Bon pen éyágke' pónde té ábel ngáne Dyöb áhedéé áá ébel. ⁸ Edé etógnén mod áyáged yál e nkönsé, áwéd chó áte. Bon étómténé etógnén abé nzé mod awédéé yál áte ábel ngáne Dyöb áhedéé áyāl e chöm ésyāā. Débel ngáne Dyöb áhedéé áyāle, Dyöb áhóbé áá móšbē syānē alongé áde déemaá', bōb ne á pónde echē ehúe'. ⁹ Adén dyam áde rihóbé nén áde mbále. Nyétāngéné dō adúbe. ¹⁰ Né-ōō, nén dōō ákáā bon dényōdé, déwanté-'e yāl áte áyāle delyágé nlém ne Dyöb áde áde á alongé. Mō abage baasyāā e'soosōn, bwāmbwam bad ábe bédúbpé mō.

¹¹ Nyín nén wéé mōlāngē bad ábe bédúbpé nímén mekan, wéé mōyāgtē-'e bō mō. ¹² Weémwāg-se modmod anyín we nkōntéd áyāle édíí kódemod. Bon pen lúmed bad ábe bédúbpé abé a bwām ábel bon bōmpē bébel melemlem. Nyaa echē éhóbéé dyam, abé áde éwōó, nyaa echē édāā bad, nyaa éche édúbpé Dyöb ne abel áde wéebeléé mekan mé mbinde ábē nēe elānsén wéé bad ábe bédúbpé. ¹³ Enyín nén wéé mōlāa' Eyale é Dyöb nzé bad beládné á mwembé-te. Elānge bō chöm éche echē Eyale é Dyöb éhóbéé, éyāgte-'e bō kōān né mpedé. ¹⁴ Weétedtē nsón níme Dyöb ábágé we nēe nde, álāa bad mekan níme Dyöb dénhōbpē áá élāa bō á pónde eche belyáged bé mwembé bémbānne we mekáá á nló. ¹⁵ Belé nímén mekan ne nlém nhóg ábel bon baasyāā bényín nén bán ebale mō bwām, ekeene-'e mō á'sō. ¹⁶ Etōn yāl achāā bwām ne kéchéé éche éyāgtēé bad. Keenē' nē á'sō, ábel bon Dyöb áson we alongé, áson-'e alongé á bad ábe éyāgtēé.

5

Paale alángé Timotiē ngáne átāngéné donge á bad achāā á mwembé-te

¹ Weekánné mod a mbáá áte. Chāā mō melemlem ngáne ehēle-se echāā sōō mwēn. Chāā bad ábe béepede we kōd nēe baányonj bé baachóm. ² Chāā bebaád bémbāā nēngáne éhēléé-se echāā nyoó mwēn. Echāā-'e ngandéere nēe baányonj bé bebaád. Weewōnné bō mekan mé mesón á mewēmten.

³ Bekúd ábe béewōo bad ábe bēnōne bō éwōngan bō. ⁴ Bon nzé nkúd achyāā bán kāa bán ábe ábē bán, bétāngéné mō atōgen. Nén áde dyam dé'só áde bad ábe bébele ngáne Dyöb áhedéé bétāngéné abel. Abāb benyāā ne besāā bēntōgen bō, bōmpē bétāngéné bō atōgen. Nén áwōgte Dyöb menyinge. ⁵ Nkúd awē áde mwēmpen bon eewōo mod awē awōngan mō, wéé Dyöb dēmpen dōō ályágeé nlém. Abē ákānne', áhedne-'e mō nwōngan nkuu ne mūte. ⁶ Bon nkúd awē asólté yāl á mekan mé nkōnsé, awédé á edāādān, kēnēe ádíí á alongé. ⁷ Láa bad bé mwembé nímén mekan ábel bon mod eehóbé bō mekan mé mbéb á yāl. ⁸ Nzé mod a Krīsto eētōgné bad bé túmbé ábē, bwāmbwam áde abum a ndáb, né alúmte nén áá móódúbpéé Krīstāā. Ene ndín e mod nímē mbeltéd rílúmte nén bán adíí mod awē abelé mbéb tōmaa mod awē eedúbpē Krīstāā.

⁹ Nkúd awē ehēle-se etōn wéé atāngéné nwōngan akud, adíí nkúd awē atómé móom mé mwē ntóób. Atāngéné abé-'e nkúd awē a nwōn nchóm nhóg mwēmpen. ¹⁰ Ane nkúd atāngéné abé mmwāád awē bad bényíné bán níme mbeltéd nóbōó. Atāngéné abé mmwāád awē apēné bán ámīn bwām, abé mmwāád awē akobe beken awe ndáb bwām, abé mmwāád awē asudte yāl, ábenlé bad bé Dyöb nyaa echē áwōbpé'áá bō mekan. Atāngéné mmwāád abé awē awōngéné bad ábe bémbē á ndutul-tē, ábē-'e eche yāl ábel mekan mé bwām. ¹¹ Bon weetóó bekúd ábe bédé etum

nêngáne bekúd ábe békud nwôngen. Weetóó bó áyāle nze bēwóó esíí áwónj bechóm ámpē béebeléé Krístāe ngáne éhednadté. ¹² Nze bēwóó-’ε bechóm bémpēe ná bēkwógnédé ákud nkógsen, áyāle béelóntéé akag áde bēnhēē nēn bán bēbelé Krístāe. ¹³ Saá-kaá nē dēmpen, bēwóó abé áde béebeléé chōm, bēhyóme ndáb ne ndáb. Amín enē bēhóbe bad ámbíd, bēhāg nsāl áyāl e mekan mé bad, bēhóbe-’ε mekan níme bēnkéntāngénne ahób. ¹⁴ Né-óó, ndáá meé e’tum bé bekúd bēwónj bechóm, béchyáa bán, bēbōnge-’ε échāb ndáb. Nēn débēl béebeléé mekan níme bad ábe békóó syānē bēhōbēē syānē mekan mé mbéb á yāl. ¹⁵ Nhóbe nēn áyāle ábén bekúd donje bēbóótédé mekan abel níme Satanε áhedéé aá bēbel. ¹⁶ Mmwaád ké ahéé awē adúbpe Krístāe awē awóó bekúd áwē abum á ndáb, atāngéné bó atógen, saké nēn bán ápēmted mwembé níme nted. Nēn débē mwembé etāl ábóo bekúd ábe béewóó bad ábe bēbōnge bó.

¹⁷ Mwembé níme bad bēmbáá ábe belyágte bó bwām edúbé ne nsábe, bwāmbwam ábē belyáged ábe bébele nsón mé akal ne áyáged Eyale é Dyób. ¹⁸ Edé nē áyāle éténlédé á kálag e Dyób nēn bán, “Weetádé nyag nsāl eche esálte ngun.” Eténlédé ámpē nēn bán, “Bebel bé nsón bétāngéné nímbab nsábe akúd.” ¹⁹ Weedúbpe mekan níme bad bēhóbeé belyáged bé mwembé áyāl, éetóméé né mbónj ébe káa éláán étyéémé nēn bán nē áde mbáale. ²⁰ Nze mod ámbáá a mwembé abelé mbéb, káné mó áte á’só é’ mwembé ábel bonj bad bēmbáá bémpēe bēbānj mbéb abel. ²¹ Nlānge wε á’só é Dyób ne Yesu Krístāe ne á’só é ángel éche épwédnédé meé ébel chōm eche étāngéné abel, ésebán ekwognad modmod. Weétime-’ε modmod ámbíd. ²² Weewámsán mod mekáá abán á yāl áwóged mó mod a mbáá a mwembé. Nze ebelé nē bonj ane mod atímé mbéb abel, ne wēmpē ebelé mbéb. Mmōnj weébēlē mekan mé mbinde. ²³ Weemwág mendíb mwēmpen ámpē. Mwág mwā nímb abel nēn abum áde ákwaglan wε áte póndé ésyāāl ámaa.

²⁴ Donje á bad bébele mbéb á nhéné níme moosyāál ábíí, bēkāād-te bó. Abíníí-’ε bébele mbéb á mesōom-té níme bad bēébíí-’ε káānj né bēhédé áte. ²⁵ Melemlem nē dōo donje á bad bébeleé mbonj níme níbyééné ne moosyāál. Bémpēe-’ε bébele mbonj a mesōom-té níme bad bēébíí-’ε káānj né bēhédé áte.

6

¹ Bad ábe bédé betānj bēsyāāl bétāngéné bēbage bad ábe bédíí ásē echāb edúbé ábel bonj modmod eehóbé Dyób mekan mé mbéb áyāl, eehóbé-’ε ayáge ádēd mam mé mbéb áyāl. ² Betānj ábe bédé ásē e bad ábe bédúbpe Krístāe bēēwēmtān bán ngáne ábab besáá bédíí bad ábe bédúbpe, bēetāngeneé bó edúbé abε. Bétāngéné bó abele tómaa ngáne bēhélé’áá-se bēbēlē bad ábe bēedúbpe Krístāe. Bétāngéné abel nē áyāle ábab besáá ábe bēbenléé bédíí bad ábe bédúbpe Krístāe bēbé-’ε bad ábe ábāb bembāledε bédáá-’ε.

Paale ahóbe tāngene ayáge dé metóm ne nhon níme rítāngéné

Eyágte bad nímén mekan éwēd-te bó nlém á abum áhíd mó. ³ Donje á bad bédé ábe bēyágte’ ayáge áde déetāngene. Adab ayáge déesaá melemlem ne ayáge áde awēd Sāngú Yesu Krístāe áde ayágte bad ábel ngáne Dyób áhedéé. ⁴ Ahé bad bēlóné ne kúmbe, bēébíí-’áá dyamdyam. Nyaa eché ábē bad bédáá mpentēn mé e’yale ne nselag edíí bó néε nkole.

Nén áπεεne kónjí átínté echáb, áπεεné mehób átínté echáb, bad béhǎbē-ε baáb mehób mé mbéb áyāl, béwōñnē nhóg ne aníní mewēmten mé mbéb. ⁵Nén ábele-ε bépentan pónde té nyaa echē béehelée-se bébíi chǎm éche étángéné. Béehelée-se bésóñtén chǎm éche édé mbále ne éche eesē mbále. Béwēmtan bán nzé bébenle Dyǎb, né bébē nhǎn. ⁶Boñ mod ábē menyínge bwámbwam nzé abele' ngáne Dyǎb áhedeé nzé atéde-ε aá kéchéé éche mǎwóó ékwógnédé mǎ. ⁷Depedé á nkǎñsé, deéπεεneé chǎmchǎm, nzé dewédé-ε, déeswéénné chǎmchǎm. ⁸Né-ǎǎ, nzé dewóó ndyééd eche dédyágkē ne chǎm éche déhágkē á yǎl, né nē ákwógnédé syánē. ⁹Boñ bad ábe béhede nhǎn asud, bébelé béhún á mekágsenté, bébé ngáne bad ábe békwédé melám. Bébelé béhedé mekan abel híin níme mééboo ne mekan híin níme mééboñne bó. Nén ábele bétage bwámbwam. ¹⁰Mod ké ahéé awē awóó nlém áte bwámbwam ábud mǎné awóñ, abelé ábelé' e'bébtéd é' mekan ákud mímē mǎné. Nē ábelé donge á bad bétédte ádube Krístǎa, békúde-ε ndutul híin á nlém té.

Paale abagé Timotié elébé

¹¹Boñ wε, á-Timoti, mod á Dyǎb, bán ábē e'bébtéd é' mekan. Nané mekan ámbíd níme métángéné á'sǎ é' Dyǎb, édǎñ bad, éwesan pónde ésyǎāl, épwiited-te. ¹²Wéd yǎl áte ébē ésum nlém wεε Dyǎb ébenle-ε mǎ. Alongé áde déemaá' áde Dyǎb ábágé wε, wéd dǎ achǎñned. Dyǎb dēmbē wε áde alongé áde wénhǎbpē á'sǎ é' bad híin wεé módübpē Krístǎa. ¹³Á'sǎ é' Dyǎb, mǎ awē abage bwēm ésyǎāl alongé, ne á'sǎ ábe Yesu Krístǎa, mǎ awē ankal mbále á'sǎ wεε Pontus Payledε, nlánge wε nén mεé, ¹⁴ébele chǎm ésyǎāl ngáne Dyǎb áhóbé aá ébel, kǎññe pónde eche awεδ Sǎñgwéé, Yesu Krístǎa ápéé. ¹⁵Apē á epun éche Dyǎb Titée átíidé aá ápe, Dyǎb ane awē ábē bad bébageé mekenag. Mwēmpen-naá adé Nkamlene a mbáá a nkǎñsé n̄syǎāl. Mǎ adé Kǎñ e kǎñ ésyǎāl abé-ε Sǎñgwéé a besǎñgwéé bésyǎāl. ¹⁶Mwēmpen-εé awóó ngíne ábē á alongé á ngíndé ne á ngíndé, adé-ε á e'nyínen bé ekíde ábe é'pene bwámbwam nyaa echē modmod éehelée-se ápē benben. Mǎ adé ane awē modmod éényínēē mbéd, modmod éehēlē-ε-se anyín mǎ. Edúbe ébē ne mǎ, ábē-ε á nkamlen á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

¹⁷Sím bad ábe bédé nhǎn etúu áte nén wεé béekumé ekáá á tǎl, béesumé-ε nlém áyāl e mímáb nhǎn, bwēm ábe é'maa', boñ bésun mímáb nlém wεε Dyǎb. Mǎ adé ane awē abage syánē chǎm é'syǎāl éche détógnéné ábel boñ débē menyínge. ¹⁸Láá bó wεé bébele mboñ áwóñgen bad, ngáne bad ábe békúde mǎné awóñ békúde nhǎn, mekan mé bwám níme bébeléé mǎbē mímáb nhǎn, béwōñ-ε nlém áwóñgen bad ne kéchéé éche Dyǎb ábágé bó. ¹⁹Nzé bad bébele nén ébē nēñgáne békóñgé mímáb nhǎn ádyǎb. Nén débē nēñgáne nsáaned níme n̄súmnédé bwám ábel boñ n̄sógten mekan níme méhúe' á'sǎ ábel békud alongé dēn áde ákóñté alongé abé.

²⁰A-Timoti, nsón níme Dyǎb ábágé wε tóñ mǎ acháa. Weewóó pónde ne mehób níme bad béhǎbēé níme mééwōñgǎn ábe Dyǎb edúbé, ne mehób níme donge á bad béhǎbēé bán chǎm ehóg édé mbále, bad bémpēe-ε béhǎbē bán chǎm émpēe chǎǎ édé mbále. Boñ bó moosyǎāl bébele awusé nzé béhǎbē bán, “Me-εé ndé mod awe abíi.” ²¹Donge á bad ábe béwēmtan bán bébíi mam níme médé, boñ bēn béekoó'ε adúbe áde Dyǎb á mbále ahíd.

Nsimé ní Dyǎb mǎbē ne nyé moosyǎál.

Kálag eche elónténé ébε echě Paalε áténlé Timotiε Ndibned ní kálag

Kálag eche Paalε áténlé Timotiε eche elónténé ébε éhóbe bwámbwam t̄ngene elébé éche ábageé Timotiε néε mod awě búm̄ bēbele ns̄n ní Dyōb ne awě awōngan m̄. Dyam áde Paalε ákóó ahób awēd-te ádíi nwεsen. Alébe Timotiε awéde-’ε m̄ n̄lém á abum aá abē ábenle’ Yesu Kr̄st̄a ne n̄lém nh̄g. Paalε akoo Timotiε etúu asím áte aá át̄d p̄ndé ne mpent̄en mé eyókél míme méēwōngān bad boŋ r̄itimé r̄puutád bad. Am̄in e m̄imén mésyā́l Paalε akamtan Timotiε áyāl e ádē alonggé, m̄ Paalε nyaa eche ádúbpé Kr̄st̄a, awεsen áde áwesanné, ed̄ange éche álúmté w̄εε bad ne metake míme ákudéé akal áde ákaléé Eyale é Dyōb.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mekεnag ne elébé 1.3-2.13

Elébé ne asím dé etúu áte 2.14-4.5

Paalε ahóbé t̄ngene eche nyaa 4.6-18

Nsóḡten 4.19-22

Paalε alómmé Timotiε melent̄en

¹ Mε Paalε, mbapεε a n̄lomag awě Yesu Kr̄st̄a me-εé ntelé enén kálag. Dyōb áhede aá níkal nkalan t̄ngene alonggé áde áhóbé aá dekudé abé áde d̄díí nh̄g ne Yesu Kr̄st̄a.

² A-Timoti, wε-εé r̄itenléé enén kálag. Edíi awem mwān a n̄lém. Nsimé, e’boŋ bé n̄lém ne nsan míme r̄húú ne Dyōb Titéε ne Yesu Kr̄st̄a awesyánē S̄ngwéé, m̄bē ne nyé.

Paalε aságnéné Dyōb, awéde-’ε Timotiε n̄lém á abum

³ Nságnan Dyōb áde m̄benléé ne n̄lém nh̄g meleml̄em ngáne áb̄em betaa bēbēnlé’áá m̄. Nságnan m̄ p̄ndé té áyāl echōŋ nzé nkānne’, nkuu ne m̄üte. ⁴ Nzé nkāmt̄éné ngáne w̄ensudénné boŋ échii, mbelé r̄d̄āŋ wε anyín bwámbwam, ábel boŋ r̄lōn ne menȳnge. ⁵ Nkamtan n̄n m̄éé ekoó Yesu Kr̄st̄a adúbe, m̄mē meleml̄em mé adúbe m̄óo nyoó ambáá, Loise, ne nyoó, Yunise, b̄ompē bēnwōngē. B̄oob-p̄óó, mbíí m̄éé ádē adúbe d̄óo w̄ēmpē éwóó. ⁶ Enén nz̄om ch̄ó ek̄áó boŋ níkamt̄an wε n̄n m̄éé ndε echě Dyōb d̄ēmbéé wε áde m̄ēmbānnē wε mekáá á n̄ló, ébē ébenlad ch̄ó. ⁷ Dyōb déebeléé aá syánē déwōŋ mbwóg áte ábele m̄ó. Boŋ p̄en échē Ed̄ád̄āŋ ébage syánē nḡine ábele m̄ó, ébele delúmt̄e bad ed̄ange, ébele-’ε dech̄ānge échesyánē yāl.

⁸ Né-óó, weewógé e’s̄on álāa bad t̄ngene awesyánē S̄ngwéé, Yesu Kr̄st̄a. Weewógé-’ε e’s̄on áyāl echēm k̄énéé r̄díí mod a mbwōg áyāl echě Kr̄st̄a. Boŋ p̄en ne nḡine echě Dyōb ábágé wε, kwent̄én ákud metake ne mε akal áde dékaléé nkalan ní bwām. ⁹ Dyōb d̄óo ásóó syánē, achélé-’ε syánē ábē ábē bad. Abelé n̄n saké áyāle dyam áde débélé boŋ áyāle m̄mē nt̄ii m̄ēn míme ámbenlé nkōŋsé r̄d̄ēhób bán m̄bootad. Abage syánē m̄mē nsimé alóm áde alómé Yesu Kr̄st̄a á nkōŋsé áyāl e syánē. ¹⁰ B̄oob-p̄ε, Dyōb álúmté syánē nsimé apε adé Yesu Kr̄st̄a, Nsoode awēd ápédé. Abódté nḡine e kwééd, abēnlédé-’ε nkalan ní bwām álúmed syánē alonggé áde déemaá’.

¹¹ Dyöb ápwédé me nêngáne mbapeε a nlómag ne meléede ákal nímé nkalanj mí bwám. ¹² Enén nζom chó-'áá ekáá boj níkudé nímén metake. Boj meewógéé akwágké ké ahóg áyāle mbíí ane awé nísúmé nlém áyāl. Mbíí-'ε nén meé ákää chóm éche ábágé áwēm mekáá kááñne á epun é nkáásé. ¹³ Ayáge áde átāngéné áde n'yágté we, ékonj dó acháa. Abê nêngáne elānsén éche étāngéné ahíd. Edúbe Yesu Krístaa, édāñ-'ε bad bémpēe abé áde édíí mod nhóg ne Yesu Krístaa. ¹⁴ Edääđāñ éche Esáá édé syānē áte, chóo éwōngan we ábel boj nkalanj mí bwám nímé Dyöb ábágé áwōñ mekáá écháa mó bwám.

¹⁵ Ebíí weé bad bé Krísto bésyāal bémbāñ me á yāl áde níbedé á mbwóg e Esia. Faygeduse bó Hemogenes bómpē bémbē átínté e bad ábe bémbāñ me á yāl. ¹⁶ Nkánne' nén meé Dyöb álúmed ndáb echē Onesiforusε ábē e'boñ bé nlém áyāle awédé'áá me nlém á abum pōndé té. Enkēnkwágénné me áá ndé á mbwóg. ¹⁷ Ade ápedé á Roma pēén, ambootéd me ahed kááñ anyín-ne me. ¹⁸ Nkánne meé Dyöb álúmed mó ábē e'boñ bé nlém á Epun é nkáásé. Mmōñ ebíí-'ε bwám nwōñgen nímé ábágé'áá me á dyad dé Efesus.

2

Paale áá Timotie átāngéné

abé sánze e bwám eche Yesu Krístaa

¹ Bōab-pōó á awem mwān Timoti, nsimé nímé Yesu Krístaa ábágé we, níbē níwede we áte. ² Mekan nímé wénwōgkē néε n'yágtéé ekud é bad tāngene Krístaa, wēmpē yágéd bad mó ábe bédé bad ábe bómpē béhele béyágéd bad bémpēe. Bébē bad ábe béyāgéd-te bó. ³ Wēmpē ékwentēn ákud metake, ébē ngáne sánze eche Yesu Krístaa. ⁴ Sánze echē édé á nsón, ebelé éhedé áá mówóged awé mod ambáá menyīñge, né-óó eesóléé mekan áte nímé bad ábe béesē sánze bébeléé. ⁵ Nyaa empēe eche éhele ébēlē Krístaa édé nêngáne mod awé anyagte mehélé ne bad bémpēe. Eehēlē-se ákud nsábe éetóméé né ahídé mbéndé éche bétííde ányāged mehélé. ⁶ Mbelé-nzag awé abelé ntū móo átāngéné mod a e'só abé ákud mbote. ⁷ Dōl mekan áte nímé níhóbé áyāle Sāngwéé ábēl esōñtén mó mésyāal.

⁸ Kamtén nén weé Yesu Krístaa ambíd á mbyaa nímé Dabide, Dyöb dēmpuúd-te mó áde awédé. Mmén nkalanj mí bwám móo níkanléé bad. ⁹ Akal áde níkaléé nímén nkalanj mí bwám dōo ákás boj níkudé metake kááñ béhāg-ke me á mehanj nêngáne mod awe abóó mbéndé. Boñ modmod éehēlē-se ahé Eyale é Dyöb bengābēngābē. ¹⁰ Né-óó, nwēsíné metake nímé níkudé ábel bad ábe Dyöb ápwédé, bómpē békud e'soosoj ábe Yesu Krístaa ábēé bó, bébé-'ε ásē e ehúmé éche ébé á ngíndé ne á ngíndé. ¹¹ Enén póle édé mbáale, édé nén bán,

“Nzé syānē dewédé ne Krístaa,

né syānē deébe-'ε á alonjé, ne mó.

¹² Nzé dedé dewesan mekan ne mó,

deékamlén ne mó,

nzé debáá mó á yāl

né mó-'ε ábāñ syānē áyāl.

¹³ Nzé déébēlē' ngáne Krístaa áhedéé áá débēl, mōpen ábē ábel chóm ésyāal éche áhóbé áá móóbēl, áyāle éehēlē-se abāñ eche yāl á yāl.”

Paale áá Timotie abē mbelē-nsón a bwám

14 Ebê ébele bad ábe bédúbpé békamtan nímén mekan. Esím bó etúu áte á'sò é' Dyöb wεé béepentán nhóg ne aníní tãngene e'yale. Ene ndín e ntãntén eewóngánne bon pen ebépte adúbe áde bad ábe bÉwóglan. 15 Wéd yál áte ábel Dyöb ányín nén aá edé mod a nsón awé eékwagé ábel nsón míme ábeléé, ébé-'ε mod awé ayágte nkalanj mí mbále nyaa eché etãngéné. 16 Weewóo dyam ábel ne e'kúkú é' mehób, ne mehób míme méesé etógnén áyãle nzé bad bÉhóbe éché ndín é mehób, nè débël bÉnabpé mekan abel míme Dyöb déehédéé aá bébel. 17 Donje á bad ábe bÉhóbe échén ndín é mehób bÉdii Himenose bó Filetus. Mmab mehób médii nÈngáne sii eche edyág mod áte ésebán emaa'. 18 BÉtédte adúbe áde átãngéné, bÉtímé bÉyágte bán syánē ábe dedúbpé, Dyöb áamáá syánē apuud. Enén ndín e ayáge ebépte donje á bad adúbe. 19 Bonj kénê, mekan míme Dyöb áamáá anabe, méehãjlánné. Awédé mín-naá e'yale éténlédé nén bán, "Sãngwéé abíi bad ábe bÉd ébé bad," éténlédé-'ε nén bán, "Bad bÉsyãl ábe bÉhóbe bán bÉd ne Sãngwéé, bÉtãngéné bÉsóg mbéb abel."

20 A ndáb e mod ambáá, donje á míse áde áde bÉbÉnlé gól, donje sílva, donje-'ε áde áde bÉpódé ne áde bÉbÉnlé hyæg. Bébenlad donje nzé dyam dé edúbé áde, donje-'ε bÉbenlád pónde kÉhéé. 21 Nzé mod ké ahéé asógé mekan mé mbinde abel, ábē nÈngáne míse míme bÉbenladte nzé dyam dé edúbé áde. Ane mod abelé asãj, eche Sãj-'ε abenlad mó. Ane mod abãg mbonjsén ábel dyam á bwãm ké ahéé.

22 A-Timoti, weébēlē mekan mé mbéb míme kódebad ébeleé. Bonj pen éwane áte ébele mekan míme métãngéné, ébē édúbe Krístaa, édan bad bÉmpēe, ébē-'ε nsanj ne bad. Ehíde nímén mekan nchoo ne bad bÉmpēe ábe bÉkãnne Dyöb ne nlém nhóg. 23 Weewóo dyam ábel ne e'yókél bé mpentén mmé méewóo-'ε nwõngén ké nhóg áyãl e mod. Ebíi wεé mpentén nípeene nselag. 24 Syánē ábe dedé-'ε bambaledε bé Dyöb deésenlé. Bonj pen, detãngéné débõj nlém ne mod ké ahéé, detãngéné déyãgté bad bwãm déwesán-ne bad. 25 Déyágte bad ábe bÉtyéeman syánē ábel bonj bÉbii bán mam míme bÉhóbeé syánē á yál méesaá mbále. Décheden bó yál nzé debele nê. Délyãg nlém nén bán Dyöb débël bÉchēm ádãb awusé bÉhãjlén, bÉsõntén-ne mbále eche eyale é Dyöb ékaléé. 26 Nén débël debyéé dépē bó á nló-te, bÉbíd-te Devøle á melám tē. Devøle ammad bó akób ádogé-'ε bó ábel mekan míme áhéde'áá aá bébel.

3

*Paale ahóbé tãngene ebébtéd
eche ébē á e'pun bé asóg*

1 A-Timoti, nhede mεé ebíi nén wεé á e'pun bé asóg, mekan mébē ebébtéd. 2 Ene pónde bad bÉbē ábe bÉdáá chõm, ábe bÉdáá mōné, ábe bÉdÉ kúmbe, ábe bÉdÉ epame, ábe bÉbébé nsál áte, ábe béewógné ábab besáá ne benyaá, ábe béebagé meságnen áyãl e chõmchõm, ábe béebelé ngáne Dyöb áhédéé. 3 Bad bÉbē-'ε ábe béélúmte bad bÉmpēe edãnge, ábe béewóo nlém ní ngál, ábe bÉkale bad metóm áyãl, ábe béehelé yál akób, ábe bÉdÉ ekanj, ábe bÉedãá bwãm. 4 BÉbē ábe bÉkag bad ntúrÉ, ábe béwóo ehóhó é abé, ábe bÉwēmtan bán bÉtómtné abé, bÉbē ábe bÉdáá menyĩnge mé nkõjsé, bÉedãá' Dyöb. 5 Bad bÉbē ábe bÉlúmte byánán bébele ngáne Dyöb áhédéé bonj béemwaá bán ngine e Dyöb éhãjlen ádãb alongé. Weékãg échén ndín é bad benben. 6 Ábén bad donje áde áde ádoge bad, bÉsól áwab mendáb bÉdoge bebaád ábe béewóo debyéé ábe

bédyεε áwēd-te. Abē bebaád bēbélé mbéb bwámbwam nyaa eche nímé mbéb rídénlédé bó nēε nted. Mewēmtεn mé mbéb mó ne móó níkamlan bó. ⁷ Bévóglan meyáge nyaa ne nyaa bonj béeheléeé ayáge á Dyób á mbále abíi. ⁸ Ngáne Janεε bó Jambres béntāngēnnē Mosεε bóód, melemlem nē dóó abē bemeléede bé metóm bētānganné ayáge á mbále. Mewēmtεn mé mbéb móó bévóó. Dyób ábáá bó á yāl áyāle béetagnεé adúbe awonj. ⁹ Bonj bédóg bad dásó á esónj é póndé áyāle bad béchēm échab edimdim, melemlem ngáne ēmbenlédte ne Janεε bó Jambres.

Paale adli alébe' Timotiε

¹⁰ Bonj wε a-Timoti, ehidé ayáge áde ní'yágté bad bwām, ehidé abé áde níwóó, ehíde-'ε chōm éche níhedeé abel áwēm alongé. Ebíi wεé ndúbpe Dyób, ebíi awεsen áde níwεsanné, edānge éche nílúmtéé bad. Ebíi ngáne níkáá nlém áyāl e nsón níme níbeleé. ¹¹ Ebíi ngáne bad bétagtéé me, ebíi-'ε metake níme níkudeé áyāl enē. Ebíi ndín é mekan éche ébénlédé me á myad mé Antyoγ, Ekoniom ne á Listra. Ebíi ngáne mēnkanjé nlém áyāl e metake níme mēnkudté áwed. Bonj Sāngú Yesuε ansōnj ádēm alongé áse e nímé metake mésyāāl. ¹² Ne mbále mod ké ahéé awē abele mekan ngáne Dyób áhedeé abé áde ádíi ne Yesu Krístəə, atāngéné ákud metake á mekáá mé bad. ¹³ Bonj e'bébtéd é' bad ne bad ábe bédoge' échab yāl, bēnabpé mekan abel níme métómténé ebébtéd abé, bédoge bad, bad bēmpēe-'ε bédoge bó. ¹⁴ Wε pen a-Timoti, ébē ébele mekan níme éyágté wε mó. ¹⁵ Ebíi-'ε wεé se ámwēndemé móbīi chōm éche eyale é Dyób édíi. Echén eyale é Dyób chóó ébágé wε debyéé ásoñten nén wεé Dyób ásoó wε áyāle édúbpe Yesu Krístəə. ¹⁶ Chōm ésyāāl éche bétélé á kálag e Dyób ehúú ne Dyób. Ewōngan áyáged bad, éwōngān áláa bad nímbab mewusé, éwōngān bad átīi mewusé níme bēbélé, élanjē-'ε bad ábel mekan níme métāngéné. ¹⁷ Eyale é Dyób éwōngan ábel bonj mod awē abenle Dyób ábē mbonsén ákwognd-te ábel nsón ní bwām nísyāāl.

4

¹ A-Timoti, á'sō é' Dyób ne Yesu Krístəə, mó awē ákáād bad ábe bēwédé ne ábe bédé á alongé, á dīn áde mó awē āpē ámbīd abé-'ε nkamlεnε a moosyāāl, nkoo wε nímén mekan aláa méé: ² Ekale' nkalanj ní bwām ké áde bad bédás mó awóg ké'ε áde béedəə'ε. Ebel bēbīi bán chōm éche éhóbeé édé mbále, ébel bésóg mewusé abel, éwéde-'ε bó nlém á abum, éyágtε-'ε bad nímén mekan ne nwεsen nísyāāl. ³ Póndé ēpē echē bad béehədté bán bēwōg ayáge áde átāngéné, bonj pen bēbelé' mekan níme nímbab nlém nílanjé bó áá bēbel. Bemeléede-'ε ábe bédás bán bēlanjε bó mekan níme bédás awóglen bēn ne bēn-naá bēwōglānnē. ⁴ Bad bēbānj mbále e Dyób awóglen, bēbāg metúu áwóg póle é metóm. ⁵ Bonj wε a-Timoti, échəə echonj yāl bwām póndé ésyāāl. Ewεsen metake, ébele nsón ní mod awē akanle bad eyale é Dyób ébele-'ε nsón nísyāāl níme Dyób ábágé wε áá ébel.

⁶ Me pen, póndé emaa me apε echē bēbēé me ngáne ndε, póndé emaa me abé benben átede ádén alongé. ⁷ Nēε mod a nsón awē Krístəə, nwané nzum e bwām, mmadé nsón níme Krístəə ámbéé me áá níbele mó. Nhíde-'ε adúbe nyaa echē etāngéné. ⁸ Bəəb-pe, nsábe nísiε me, níme nílúmtε nén bán mbele nsón níme nítanjéné ngáne Dyób áhedeé. Mmé nsábe móó Sāngwéé, mó awē ákáadte bad nyaa echē etāngéné ábēé me á epun

é nkáásé. Saá-kaá mměmpen ábéé mó bonj ábě káóñne bad bésyāāl ábe bésine' échē epε.

Paale alébe Timotiε

⁹ A-Timoti, éwan áte éwámsen ape áwēm. ¹⁰ Nhóbe nén áyāle Demase abáá me áyāl akií á dyad á Tesalonika áyāle adə́ə mekan mé nkòñsé. Kresense akií á mbwóg e Galesia, Tituse mó-'ε ákē á dyad á Dalmatia. ¹¹ Lukase mwěmpen mó adé ne me. Nzé epag, épēen Makose áyāle áwōngēn me áyāl e nsón níme níwóó. ¹² Nlómé Tikikuse á Efesus. ¹³ Nzé epag, épiinéd me echem kóte. Mentédé ch́ á dyad a Troas á ndáb wée Kaapuse. Epiinéd-te me nhíbe ní kálag, bwám bwam ní ngob é nyam. ¹⁴ Alésandaa awe alúe e'kii abelé me ebébtéd bwám bwam. Sánjú Yesue ákə́sēn mó áyāle mbéb níme ábélé. ¹⁵ Wěmpē étédēn mó pónde áyāle antyéémén sé bwám bwam áyāle nkalanj níme sékalé.

¹⁶ Ngen e'só eche rítyéémé a nkáásé modmod enkėnkwoğndté me. Moosyāāl ambánj me á yāl. Nkāanne nén meé Dyōb álagsen bó. ¹⁷ Kėnē Sánjúwée ambé ne me, ábē-'ε me ngine. Nén dėmběl menhěl nkalanj ní bwám akal nyaa echē bad ábe béesě bad bé Israel bėnwōgkē mó. Sánjúwée anhúd-te me á nsəl ní ngii. ¹⁸ Sánjúwée ásoj me alongé áyāl e ebébtéd ké éhéé éche étán me ákėén-ne me áwē nkamlen ní mín ne nsanj. Edúbé ébē ne mó á ngindé ne á ngindé.

Melentēn mé asóg

¹⁹ Lentéd me Priskaa bó Akwilaa, élentēd-te me abum á ndáb áde Onesiforuse. ²⁰ Erastuse anlyǒg á dyad á Kərinto, rítēdē-'ε Trofimuse á dyad á Miletus, áyāle akōnlé'áá. ²¹ Ewan áte ényín nén wée mópedé áwēm, ahéb á ngine ádēhób bán ápag. Yubuluse, Pudense, Laynuse, Klodia ne bānndé bé Krīsto ábíní bésyāāl bélénté wε.

²² Sánjúwée ábē ne wε. Nsimé ní Dyōb mbē ne wε.

Kálag eche Paale áténlé Titus Ndibned ní kálag

Tituse eebédeé mod a Israel bon antim mod a Krísto, áwōngān Paale, búmō bébelé nsón ní Dyōb. Paale antelé Tituse enén kálag alyág áde ánlyāgkē mó á mbwóg é Kret ānōn nsón ní mwembé. Enén kálag ekoo' metōte meláān anōn á díd.

Dyam dé'só, Paale akamtan Tituse nyaa e abé echě belyáged bé mwembé bétāngéné awōn, tanje ngáne bad bé Kret bēnwōngē abe dé mbéb. Paale alébe-ε Tituse ngáne átāngéné bad nyaa ne nyaa aléb á mwembé-te. Abén bad bédii bechun bé bad, kódebad ne ngōndére, ne betān. Asóged, Paale alébe Tituse ngáne abé á mod a Krísto átāngéné abé bwāmbwam ábē nsañ ne nhóg ne aníní, ábel ekoyí éēbāg, mpentēn méēbāg, nkabén-ne méēbāg á mwembé-te.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-4

Belyáged bé mwembé 1.5-16

Nsón níme bad téé bétāngéné abel á mwembé te 2.1-15

Elébé ne asím dé etúu áte 3.1-11

Nsógten 3.12-15

Paale alómmé Tituse melentēn

¹ Mε Paale, mbālede a Dyōb ne mbapeε a nlómag awě Yesu Krístəə, mε-εé ntelé enén kálag.

Yesue ampwěd mε, alóm-mε mε ábel bon adúbe áde bad ábe Dyōb ápwédé ákag á'sō ne ábel bon bēbii mbāle tāngene Yesue, bébele' ngáne Dyōb áhedεé. ² Nén ábele bad bé Krísto bēwōn e'lyág bé nlém ákud alongé áde ádeemaá', dōo Dyōb, mó awě eekālē metóm ánhōbpē aá móōbě, nkōnsé níđēhób bán mbootad. ³ A pónđe eche etāngéné-ε Dyōb dēmbel aá bad bēbii níme nkalan. Dyōb dēmbě níme nkalan áwēm mekáá, mε-ε ríkal mó ne kunze eche mó Dyōb, awesyānē Nsoode ámbεé mε.

⁴ Ntenle wε, Tituse, awem mwān a mbāle á adúbe áde syānē moosyāól déwóó. Nsimé ne nsañ níme níhúú ne Dyōb Titéε ne Yesu Krístəə awěd Nsoode, níbē ne wε.

Paale ahóbé tāngene nsón níme Tituse ábenlé á mbwóg e Kret

⁵ Mentéde wε á Kret, mbwóg eche mendíb melāngédé ábel bon étii mekan níme méhednad abel, épwεd belyáged bé mwembé dyad té. Ekamtēn ngáne ménlāā'ε wε mεé ébel. ⁶ Nlyáged atāngéné abé mod awě béeheléé sé békóbén awusé. Atāngéné awōn dāsō mmwaád nhóg, ábe bán-ne bétāngéné bédúúbé Yesue. Bétāngéné abé awōn áde modmod éehēē-se ahób aá bēwúú nló áte ké'ε aá bédé epuutéđ. ⁷ Nlyáged a mwembé nēngáne mod awě ahíde nsón ní Dyōb ámbíd, eetāngeneé nēε áwóó awusé á yāl. Eetāngeneé epame abé, ké'ε abé mod awě awāmsan aliñ. Eetāngeneé-se abé mod awě abagé yāl á amwé á níim káa mod awě apεene epuutéđ. Eetāngeneé-ε se abé metōg. ⁸ Bon pen atāngéné abé mod awě akobe beken abé-ε mod awě adāó akan á bwām. Atāngéné abé mod awě abíε' dyam abel, abé mod awě ábele mekan níme métāngéné, abé mod awě asáá,

abé-'ε mod awě akóbe eche yǎl. ⁹ Atǎngéné abé mod awě akoó nkalanj ní bwám, nkalanj níme bad bétǎngéné nlém asum áyāl adúbe ngáne báyágté mǎ mǎ. Nén débĕl áhĕl bad bémpĕe ahébe áhíd nkalanj ní bwám nyaa eche etǎngéné áhĕl-ε mewusé níme bad ábe bétǎngan níme nkalanj abided áwed.

¹⁰ Nhóbe nén áyāle bad híin béekwεntεné áhíd nkamlεn níme belyáged bé mwembé. Bédii bad ábe béhóbe e'yale ábe béewóo nsǒhtεn bédoge-'ε bad. Bad híin ábe báyágte enén ndín e ayáge bédii bad ábe bédé á epepé eche éhóbe nén bán bétǎngéné bad ayag. ¹¹ Weémwāg se ábĕ bad báyágte áyāle bébébte bad bé Krĭsto híin ndáb áte ayáged áde báyágté mekan níme béewóo'ε kunze áyáged. Báyágte' éché ndín e mekan ábel békud mǎné. ¹² Mod nhóg awě ambíd á Krĕt se' bǎód awě abédé mod a debyéé, anhób aá, "Bad bé Krĕt békale metóm pǎndé ésyāāl. Bébébé nlém á abum, bédii bad ábe béehle nsón, bédyāg-ke ndyééd bwámbwam." ¹³ Abĕ e'yale ábe ane mod ánhǒbpĕ áyāl e ábĕ bad é'dé mbále. Né-ǎǎ, bad ábe bédúbpĕ Yesue bonj béhíde ádĕ ayáge dé metóm, ékonj bó nímbáb mewusé aláa ábel bédúbe ayáge áde átǎngéné. ¹⁴ Nén débĕl béedúbéé pǎle é metóm eche bad bé Israel, béehíd-taá mekan níme bad ábe bébáá ayáge á mbále áyāl béhóbeé. ¹⁵ Ne mod awě asáá, chǒm ésyāāl ésáá bonj ne mod awě eekĕnle áte ne awě eedúbpe, chǒmchǒm áyāle nímbáb mewĕmtεn ne nlém méekĕnle áte. ¹⁶ Bad ábe báyágte ádĕ ayáge dé metóm béhóbe nén bán bébii'ε mǎ. Bébele mam níme bad békǎó, béebeléé-'ε ngáne Dyǒb áhĕdéé, béeheléé dyam á bwám ké ahóg ábel.

2

Paale ad Tituse dyágte ayáge áde átǎngéné

¹ A-Titus, éyágte bad ayáge áde átǎngéné. ² Eyáged baachóm bémbáá wĕé béchyáá échab yǎl bwám, bébele mam nyaa échĕ bad bébagéé bó edúbé bébĕ-'ε bad ábe bébyéé' mam ábel. Békag á'sǒ bédúbpĕ Krĭstĕá, békag á'sǒ bédĕá bad bémpĕe, békag-ke á'sǒ béwesán metake níme békudé áyāl e adúbe áde bédúbpĕ. ³ Eyáged-ε bebaád bémbáá wĕé nímbáb mbĕltéd nílúmed nén bán bébage Dyǒb edúbé. Eláa bó wĕé béehóbe nhóg ne aníní mam áyāl ábĕbed bó dĭn, bébage-'ε échab yǎl á amwĕ á níim. Bonj eláa bó wĕé báyágte bad mam níme métǎngéné. ⁴ Bébele nímén mekan ábel bonj béhel e'tum é' bebaád ayáged ngáne bétǎngéné ábab bechóm ne ábab bán adĕ. ⁵ Báyáged bó bán bébĕ bebaád bé e'wǎngé bé bwám. Bésúm nlém wĕé ábab bechóm bĕnpĕn, báyáged-ε bó nyaa eche bétǎngéné nímbáb mendáb abóo bwám, nyaa eche bébĕĕ bebaád ábe bésúdtĕ yǎl áse e ábab bechóm. Nzé bebaád bébele nímén mekan mésyāāl, bad béehǒbpĕ nkalanj níme Dyǒb ábágé bad dyam dé mbĕb áyāl.

⁶ Melemlem ébel kódebad écháá yǎl. ⁷ A mbĕltéd nímǒh-'ε nísyāāl, ébele mekan mé bwám nyaa eche bad béhídtĕ nímǒh mekuu. Nzé eyágte, chǒm eche éyágtéé étǎngéné ébé mbále, ébĕ-'ε mod awě ahíde mekan ámbíd bwám. ⁸ Enyín nén wĕé ayáge ádǒh átǎngéné ngáne bad béekudté etál áhób wĕe mam mé mbĕb áyāl. Nén débĕl bad ábe bétǎngan wĕe bĕkwāg áyāle nén béekudté nzii áhób syánĕ dyam dé mbĕb á yǎl.

⁹ Eyáged betǎn nén wĕé béwǒgne ábab besáá á menzi mésyāāl, bébele-'ε mam níme méwǒgtĕ bó menyinge. Béetǎngεnéé néé bĕpentanné bó.

10 Béechībñē-’ε bó. Boη pen bétāngéné alúmed bán ábab besáá béhele bésūm bó nlém áyāl. Nén débēl bad bēwōη mewēmtēn mé bwām tāngene nkalan nime Dyōb, awesyánē Nsoode, nime déyágtēé.

11 Dyōb álómé mímē nsimé áfintē e syánē ábel áde ábéle nzii eche moosyáál áhele ákūd e’soosōη. 12 Abē e’boη bé nlém é’ Dyōb é’yágtē syánē áchene mekan nime Dyōb déhedéé aá débēl ne ásóg esí awōη ábel mekan nime bad bé nkōηsé ábe béēbii Dyōb bébeléé. Eyágtē syánē ábel mekan nēngáne bad ábe bébyéé’ mam ábel, ábel mekan nime métāngéné ne ábel mekan nime Dyōb áhedéé á nkōηsé wén. 13 Debele nén ngáne désinēé ne e’lyág bé nlém mam nime mépē éché epun áde áded Dyōb, mó awē adé Ngum ne awēd Nsoode, Yesu Krístā ápēé ne éche ehúmé. 14 Yesue ambē eche yāl ákōde syánē ásē e mbéb rísyāal ábēl-le syánē debé bad ábe bésáá, debé-’ε ábē bad bēnpēn, ábe bēwóó nlém áte ábel mekan mé bwām. 15 Eyágtē bad nímén mekan. Ebeηlad kunze eche Dyōb ábágé wē, áwéd bad nlém á abum ne áláa bad nímāb mewusé ábel bēhēηen. Weémwāg-se modmod anyin wē nkóηtéd.

3

Paale ahóbé ngáne

abé á bad bé Krístō átāngéné abé

1 Nlāηge wē meé ékamtēn bad ábe éyágtēé wēé bésuded yāl ásē e benkamleηe ne ásē e bad bémháá. Wēé bēwógne bó bébé-’ε mboηsén ábel dyam a bwām ké áhéé. 2 Eláa bó wēé béēhōbē modmod dyam dé mbéb á yāl, bēháá’ mpentēn, bēpwiited, béchedēn-ne moosyáál yāl. 3 Ngen e’só syánē bēn ámpē debédé eyókél, deewógne’aá Dyōb, dempān nzii, debédéé nēe betāη awōη áde déwóó’áá esí áyāl e mekan mé nkōηsé, déhedé-’ε menyīηge mé nkōηsé. Dekónáá bad, désfīde-’ε bad alongé ádēd ásyāal. Bad bēnkōó syánē, syánē bēn-ne dékōō nhóg ne aníní. 4 Boη Dyōb, awēd Nsoode, anlúméd syánē ábē e’boη bé nlém ne éché edāηge. 5 Ansōη ádesyánē alongé. Saké nsón ní bwām nime syánē dēmbēnlé mēmbēl boη ábēl nē, boη ambēl nē áyāle nime nlém ní ngol. Anlóm Edāádaη éche Esáá áwobe syánē mbéb ábel nén déchyáad ekóólé. 6 Dyōb ábúdē syánē Edāádaη éche Esáá ábe mbwiined ne Yesu Krístā, awesyánē Nsoode. 7 Dyōb abéle nē, ábel boη nímē nsimé mbēl dékobned áwe e’só boη syánē ámpē déwōη e’lyág bé nlém nén bán deékūd alongé áde déemaá’. 8 Enén póle echē ríhóbēé edé mbále.

Nhede meé ríkoη nyé nímén mekan aláa ábel boη bad ábe bédúbpe Dyōb bēbii ngáne bébeléé mekan mé bwām. Nén dōó ébóó bán débele’, nē dō-’áá dépiinéd moosyáál nsyāη. 9 Boη nyéte de e’kúkú bé mpentēn, akal á póle tāngene ngáne mbyaa mēmbootédte. Nyéte de-’ε ngabén ne ntāηtēn tāngene mbéndé é bad bé Israel. Abén bwēm bépeηēéé nsyāη, béesaá-’áa dyam dé abēlen. 10 Mod té awē apeηene ngabén áfintē e bad bé Krístō, nzé ebagé mó elébé ngen póg ne ngen ébe boη eewóge wē, weewóó dyam ábel ne mó. 11 Ebii nén wēé ene ndín e mod abébé abēle-’ε mbéb. Mbéb nime ábéle rílúnte bán akwīde eche yāl nkáásé.

Elébé ne melēntēn mé asóg

12 Nzé nlómé Ateηase ké’ε Tikikuse bó mod nhóg áwōη, éwān áte áhye dényín me á dyad á Nikopolis áyāle áwéd dōó rítíidé meé mēbē á pónde e ahéb á ngíne. 13 Ewan áte ábel boη Zenase, mod a mbéndé bó Apolos béhide áke eke éche béhedéé áke. Nyín nén wēé mówōηgēnē bó nyaa eche

béetógké chǒmchǒm éche bébenlédte áke. ¹⁴ Ebel-le ábesóo bad béyáge ábel mekan mé bwám. Bévōngεν ábel mekan níme méhedne bán mod ábel. Béebelé mekan níme méesē dyam dé abelen.

¹⁵ Bad ábe bédé ne me bésyāal bélénté we. Lentéd me ábesyánē baányan bé Krīsto bésyāal ábe bédóó sé.

Nsimé ní Dyōb níbê ne nyé moosyāal.

Kálag eché Paalε áténlé Filemɔnε Ndibned ní kálag

Filemɔnε abédé mod awě andúbé Krístəə abé-'ε mod awě awóó edúbé bwámbwam á mwembé-te. Kapóg abédé á mwembé míme rídé á Kolose. Anwón ntâj awě béchágé'áá bán Onesimuse. Ane ntâj ansób wée Filemɔne dɔ-'áá ámbíd e pónde ábómné Paale. Paale abédé á mbwɔg ene pónde. Paale mó ankəj bonj Onesimuse abé mod a Krísto. Kálag eché Paale áténlé Filemɔne, antel chɔ́ áá Filemɔne bó awe ntâj bétim ásē, áá mó Paale mólóme' awe ntâj ámbíd, nén Filemɔne akob mó ámbíd saké áyāle ádíí awe ntâj dɛmpɛn bonj ákob mó nɛŋgáne mwānyaj á Krísto.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1-3

Paale akené Filemɔne 4-7

Paale acháá' Filemɔne átéd Onesimuse ámbíd 8-22

Nsógɛn 23-25

Paale alómmé bad melɛnten

¹ Mε Paale, awě adé á mbwɔg á dín á Yesu Krístəə, mε-εé ntelé enén kálag. Sé Timoti, mwānyaj a Krísto awéd, sélómme nyé melɛnten. Sélente' wε Filemɔne, nsón e echoj awéd awě mómpē abele' nsón míme sébeleé. ² Sélente' káəjne Afia, awed mwānyaj a mmwaád a Krísto. Sélente' Achipuse awě mómpē akale' nkalaj ní bwám ne ngíne esyāál ngáne sémpē sékaleé. Sélente-'ε bānned bé mwembé ábe bébome' áwon ndáb. ³ Nsimé ne nsaj ní Dyób Titée awéd ne Sájgú Yesu Krístəə, níbē ne nyé.

Edəŋge ne adúbe áde Filemɔne

⁴ A-Filemɔn pónde tée nze nkánne', mbelé rísagnān Dyób áyāl echón. ⁵ Nságnan Dyób áyāle nwógé nén bán edəá bad bé Dyób bésyāál, esumé-'ε nlém wée Sájgú Yesu Krístəə. ⁶ Nkánne' nén meé, nlatén míme syáne déwóó nɛŋgáne bad ábe bédúbpé Krístəə, níbel nyékoj mekan mé bwám mésyāál níme Dyób ábágé syāné asóŋɛn. Nén débēl ehúmé éche Krístəə ényínned. ⁷ A-mwānyaj, edəŋge éche éwóŋné bad ábe bédúbpé Krístəə, éwógté mε menyíŋge bwámbwam éwéde-'ε mε nlém á abum. Ewógté bad bé Dyób menyíŋge.

Paale ad Filemɔne akob Onesimuse

⁸ Né-ɔ́, kénéé édíí bán nwóó kunze ákamɛn wε á dín á Krísto ábel dyam áde étəŋgéné abel, ⁹ edəŋge éche níwánléné wε ébélé ncháá' wε cháán. Mε Paale, nhóbe nén nɛŋgáne nchun ní mod míme rídé-'ε á mbwɔg bɔɔb á dín á Krísto. ¹⁰ Ncháá wε á nló míme Onesimuse. Adíí bɔɔb nɛŋgáne awem mwān. Mε-εé nkəə bonj adúbé Krístəə áde abédé á mbwɔg hén ne me. ¹¹ Ngen e'só, enkēmbáá wε etógnén. Bonj bɔɔb adé sóo etógnén. ¹² Nlóme' mó ámbíd áwónj bɔɔb, adíí mod awě rídáá bwámbwam. ¹³ Mendəŋ meé ábē ábē ne mε ábel bonj áwóŋgen mε á etál échón bɔɔb áde rídíí á mbwɔg hén á dín dé nkalaj ní bwám. ¹⁴ Kénē, meédəə'ε meé rínyáged wε áwógen mε. Bonj pɛn mēdəŋ meé éwóŋgen mε áyāle mmón edəá mε awóŋgen. Né-ɔ́, meéhēē-se níbēl dyamdyam ésebān mmón ekwěnténé. ¹⁵ Kapóg Dyób dɔ́ dēmbēl áá Onesimuse ápágned wε á yāl é esónj é pónde, ábel bonj nze

atimé ámbíd áwónj ābē ne wε ne abé ásyāāl. ¹⁶ Bootya bōob, saké ntān ngēn adii. Adii awed mwānnd a Krīsto. Ndāá mó bwāmbwam, wε-'ε ámpē etāngéné mó adəŋ ké tómaa ngáne rídáá mó. Etāngéné mó adəŋ ngáne ntān awōŋ, édāŋ-'ε mó néε awonj mwānyan a Krīsto.

¹⁷ Né-ǎǎ, nzé etédé me nēngáne mod awē nyúmō nyēbele nsón, etāngéné mó akob melemlem nēngáne wékobpé me. ¹⁸ Nzé édé nén bán abēnlé wε epandé, ké'ε awánlé wε alúm, né mēsābē wε. ¹⁹ Me Paale, mmēn-εé ntelé nén ne échēm ekáá. Mēsābē wε. Bonj pen, weéchatán nén wεé abel áde ríbelé bonj ékud alongé dékōlē, édé nēngáne wēmpē ewanlé me alúm. ²⁰ Né-ǎǎ, a-mwānyan, ncháá' nén meé éwōŋgen me á đín á Sāngú. Wógéd me menyinje á đín á Krīsto.

²¹ Atel áde rítélé enén kálag ábélé nsumé nlém nén meé, wēbelé me kéchéé éche rílangé wε meé ébele me. Mbíi meé wēbēl-le ké tómaa ngáne ríhóbé meé ébel. ²² Dyam démpēe áde ríhóbé meé ríláa wε ádii nén meé, é nabned me tonj áwonj ndáb áyāle ndúbpé nén meé Dyōb déwōg nyé mekáne, abidéd me á mbwōg, ntán nyé ámpē.

²³ Epafrase, awē súmō sédé á mbwōg á đín á Yesu Krīsto, mómpē alómme nyé melenten. ²⁴ Kóŋne Makose, Aristakuse, Demase, ne Lukase ábe syāābō sēbele nsón bómpē bélénté nyé.

²⁵ Nsimé míme Yesu Krīstāā ríbbē ne nyé moosyāál.

Kálag e Hibru Ndibned n kálag

Mod awë atelé enén kálag antel chó áwéd bad bé Krísto nlém a abum áyāl e metake níme bó donge á bad békúdé'áá adúbe áde béndübēē Yesue. Alúmté áte nén aá melë níme Yesue ápééné métómé melë níme ménsēbē abé. Alúmté-'e áte ámpē nén aá bééhüntē nlém nén bán Dyöb déelónédte akag áde ábágé. A melë mé'sō níme Dyöb démwēē ne ábē bad mbwiined ne Mosee, beprise bóó bēbágé'áá Dyöb mendē á nló ní bad. Bon bōob, Yesue mó adé mod a títē a bad ne Dyöb abé-'e prise ambáámbáa awe atómé bekal bé'dəədəŋ bé' bōód, atóm ángel, atóm-me káŋne Mosee, áyāle eche yāl chēn chóó ámbēé nēe mendē, ngen póg ne ngen ésyāāl. Hōm áde ádíí Átómtné Asán tómaa hōm áde beprise bé' bōód bēbágé'áá mendē á nló ní bad, mendē níme ábágé-'e mékwógnédé.

Nkabté d n kálag

Krístəə mó alúmté bad ngáne Dyöb ákóó abé 1.1-3

Krístəə atómé ángel 1.4-2.18

Krístəə atómé Mosee bó Josua 3.1-4.13

Krístəə adé prise awë atómé beprise bésyāāl á mbyaa níme Levi 4.14-7.28

Melë níme Krístəə rítómé melë mé'sō 8.1-9.28

Mendē níme Krístəə ábágé rítómé mendē níme beprise bēbágé'áá bōód 10.1-39

Adúbe atómé chóm ésyāāl 11.1-12.29

Abé áde áwógte Dyöb menyinje 13.1-19

Mekáne mé asóg 13.20-21

Melentən mé asóg 13.22-25

Dyöb ahóbe wée bad mbwiined ne Mwän

¹ Se' bōód, Dyöb dénhōb wée ábēd betaa, anláá bekal bé'dəədəŋ mam áláa bó. Anhób áwāb ngen ne ngen, áberléd-te menzii híin áhób áwāb. ² Bon á e'pun bé asóg hēn, ahóbe wée syánē, álanjē awe Mwän mam áláa syánē. Wée ane Mwän dōó Dyöb ápóó bon áhágé' nkonj ní mín ne ní sé. Mó-'áá Dyöb áttíídé aá mó awóó nhəgtéd rísyāāl. ³ Ane mwän móó adé e'kin-áte bé ehúmé é Dyöb, mó-'áá alúmtē syánē ngáne Dyöb ákóó abé. Adii melemlem nēe Dyöb-pe ádíí. Ngíne e eyale é nsal éché ane Mwän ebelé mekan mésyāāl mékag á'sō ngáne métánjéné abé. Ahúd áde áhúdé syáne á mbéb-te, abelé syánē moosyāāl desáá. Ámbíd e nē, andyēé Dyöb á Ngum é ekáá é mbáá ádyöb.

Mwän a Dyöb atómé ángel

⁴ Né-óó, Mwän a Dyöb atómé ángel. Melemlem nē dōó dīn áde Dyöb áchágé mó aá, "Mwän" atómé dīn ádāb á "ángel." ⁵ Dyöb dééhōbēē wée ángel ké póg mbéd aá, "Edii awem Mwän, chii, ndii sóó." Dyöb dééhōbē'áá wée ángel ké póg aá, "Měbē Sáá, mó-'e abé awem Mwän."

6 Boŋ Dyöb áðêhób aá mólōme' awe Mwän a'só á nkōŋsé-te, anhób ámpē aá,

“Ángel échēm ésyāāl étāŋgéné mó edúbé abe.”

7 Anhób tâŋgene ángel pen aá,

“Abelé éche ángel édé née epub.

Echē Ángel éche édé abē bembalede,

abelé édií née muú míme ríchodne’.”

8 Boŋ Dyöb dénhób tâŋgene Mwän aá,

“A-Dyöb,

wéékamlén á ngíndé ne á ngíndé.

Wéékamlén ábōŋ bad nyaa echē étāŋgéné.

9 Edáá mam míme métāŋgéné, ékōō-’e mam míme mééboo.

Né-’aá ákáá boŋ Dyöb, ádonŋ Dyöb,

áp̄wēd we ábé etógnén tómaa baásyāāl ábe nyáábōō nyêdé,

áp̄wēd-te we ábé menyīŋge tómaa baásyāāl ábe nyáábōō nyêdé.”

10 Dyöb áhóbé ámpē aá,

“A-Sáŋ we-éé ehágé nkōŋsé se á mbooted,

nkoŋ mí mín-ne ndíí abwóg áde éhágné échoŋ ekáá.

11 Abé bwēm é’syāāl bépē á asóg, boŋ we pen wéébē abé ne abé.

Abé bwēm é’syāāl bémaá ásē née mbóté.

12 Wéényāg bó áte ngáne bényāgéé mbóté,

wééhāŋlén-ne bó áte ngáne béhāŋlanné mbóté.

Boŋ we pen wēbē ebé melelem, ádonŋ alongé-’e déewōŋgé asóg.”

13 Dyöb déélāŋgēē ángel ké póg mbéd aá,

“Dyēé me é ekáá émbáá hén

kááŋ ne á póndé eche mébenlé

boŋ ékōgtéd ábōŋ bad bé ekōyí ámín ne mekuu.”

14 Cheé-ō ángel édíí? Edíí e’dáádāŋ ábē é’benle Dyöb. Dyöb álóme-’e bó áwōŋgen bad ábe békūd e’soosōŋ.

2

1 Né-óó ngáne débíí mímén mekan, detāŋgéné kéchéé éche déwógé nlém asum áyāl ábel boŋ deépānē’ nzii. 2 Mekan míme Dyöb dénlāā-’é ángel aá éláa ábēd betaa ménwōŋ ngíne. Bad bésyāāl ábe bénkēnhíd míme mekan, ábe bénkēmbēl-le ngáne míme mekan méhóbé’áá, bēnkūd nkógsen míme bēntāŋgēnnē akud. 3 Chán-nō nyéwémtné bán dehele debíd mímén nkógsen áte nzé deewōŋne nkalaŋ mí bwām póndé? Mmē nkalaŋ mó-’aá nípeene’ enén ndín e e’soosōŋ. Sáŋgú Yesue mwēm mó asébpé bad akale tâŋgene ábenín nén bán méde mbále. 4 Dyöb dōmpē dénlūméd syánē áte nén aá míme nkalaŋ rídé mbále. Ambel nê alúmed áde álúmté e’chemléd, mekan mé menyáké ne menyáké híin. Anlúmed nê ámpē ne mekan míme bad bebélé’áá á ngíne e Edáádāŋ éche Esáá éche Dyöb démbéé bó. Dyöb démbē bad Edáádāŋ éche Esáá ngáne éboŋnéde mó.

Ane awē alyágte syánē akud e’soosōŋ

5 Saké ángel chōō Dyöb ábánné aá ékamlén nkōŋsé mékōōlē míme séhóbeé bán mépē. 6 Boŋ éténlédé hōm ahóg á kálag e Dyöb pen nén bán,

“A-Dyöb, cheé moonyoŋ adíí awē éwōŋné póndé?

Cheé mwän a moonyoŋ adíí éche ekáá boŋ énoné mó?

7 Ayāl e esón é póndé, wembël enkêmpaá ángel. Wembané mós á atii dé ehúmé ne edúbé.

8 Wembë mós ngine ákamlen chõm ésyāāl.”

Abε adé ébágé mós ngine ákamlen chõm ésyāāl, álúmté' bán chõmchõm éesaá éche éesě ásē e nkamlen nímē. Kénéé edíí-'aá nê, deenyínéé bōob nén bán chõm ésyāāl édé ásē echē. ⁹Boj denyíne' ngáne Yesuε adíí. Ayāle esón é póndé Dyõb dēmbël enkêmpaá ángel. Bōob, Dyõb ábágé mós ehúmé ne edúbé néε kân áyāle metake níme ákúdé ne kwééd eche áwédé. Dyõb álúmté syánē nímē nsimé awé áde Yesuε áwédé á nló ní bad bésyāāl.

¹⁰Bwēm é'syāāl é'díí é' Dyõb, mós-'aá anõne' bós. Ngáne edíí nén bán Dyõb áhede' aá bad híin békud etál ábē ábe bán, békud-te ehúmé, émbē mboj nén bán ábel mod awē ásalé bós nzii ákud metake. Nê débël ákwognéd ábē mod awē ábël boj bad békud e'soosoj. ¹¹Yesuε awē abele' boj bad bésán, ne bad ábe bésáá, bós moosyāāl bédíí bán bé Sáá nhóg. Né-'aá ákáá boj Yesuε eekwágé' áchag bós aá baányan. ¹²Eténlédé nén bán anláá Dyõb aá,

“Mεéíāá ábēm baányan ngáne ádonj dín ápédé abé.

Měkēn wε nzé syāābōō sēlādné hõm ahóg.”

¹³Anhób ámpē aá,

“Mεésũm nímēm nlém ne Dyõb.”

Anhób-pe ámpē aá,

“Mε nén, syāābe bán ábe Dyõb ábágé mε.”

¹⁴Ngáne edíí nén bán ábē bán bé Dyõb bédíí baányonj ábe bēwóó ekob é yāl ne mekií, Yesuε ámpē antéd yāl e moonyonj néε bós. Ambel nê ábel boj kwééd eche ánwēē ébóded ngine eche Satane awē abele' boj bad bēwág.

¹⁵Awé áde ánwēē áhúdé bad á mehanj ábe bémbe betánj á alongé ádāb ásyāāl áyāle mbwóg ní kwééd. ¹⁶Enyínnédé bwām nén bán saké ángel ánhyéé awõngen. Boj ampě áwõngen bad bé mbyaa níme Abrahamε.

¹⁷Né-óó éhédnádtáá nén bán Yesuε ábē melemlem néε baányonj á menzii mésyāāl ábel boj ábē prise ambáámbáa awē awóó nlém ní ngól, abé-'ε mod awē béhele bésun nlém áyāl. Abele áde ábenléé Dyõb, ábélé Dyõb álagsan bad mbéb. ¹⁸Ngáne edíí-'aá bán mwēm antäg, ákūd-te mekagsen, awõngan bad nzé bédé á mekagsen-té.

3

Yesuε atómé Moseε

¹Né-óó a-baányan, nyé ábe Dyõb áchénlé ábē ábē bad, nyénõne' Yesuε. Mós adé mbapεε awē Dyõb álómé, abé-'ε Prisε ambáámbáa a mekan níme séhóbé bán sēdúbpe. ²Dyõb dēmpwεd mós, ábenlé-'ε Dyõb ne nlém nhóg melemlem ngáne Moseε ábenlé-'aá Dyõb ne nlém nhóg á abum á ndáb á Dyõb. ³Mod awē alóó ndáb, bēbélé bébe mós edúbé tómaa ndáb eche alóó. Melemlem nê dōó Yesuε ákwógnédé ákud edúbé éche étómé edúbé éche Moseε. ⁴Ndáb téé ewosó mod awē alóó chós. Boj Dyõb dōó alóó chõm ésyāāl. ⁵Moseε abédé mbāledε á abum á ndáb á Dyõb, awē abēnlé-'aá Dyõb ne nlém nhóg, álúmté' bad mam á'sō é' póndé níme Dyõb débēnlé. ⁶Yesu Krístæ pen abédéε Mwān a Dyõb, ákamlán-ne abum á ndáb á Dyõb ne nlém nhóg. Syánē ámpē dedíí bad bé abum á ndáb á Dyõb nzé édé nén bán dedé déchājnédé, desumé-'ε nlém ne chõm éche débééné kúmbe, éche désúmé-'ε nlém áyāl.

Elébé ne bad ábe bēedúbpe

- 7 Né-ᵛᵛ, nyéwōg chōm-éε Edāádāη éche Esáá éhóbé. Ehóbé aá,
 “Chii nén nzé nyéwógé ehób é Dyōb,
 8 nyéewúéné’ Dyōb nló áte ngáne ábēn betaa bēnwūēnnē Dyōb nló áte á
 póndé echē bēnkunnénnē Dyōb yāl.
 Bēnkunnén mós yāl
 á póndé eche békágé mós é ehyāηge.
 9 A ehyāηge wē, bēnkāg me,
 bényín-ne mam níme núbélé é etūn é móom mé mwē méniin.
 10 Nē dāᵛ dēnkāη boη nílin ene nyōηgel e bad boη nhób meé,
 ‘Áwab nlém-tē, bētammad,
 bééhídē.’ aá nzii echēm.’
 11 Né-ᵛᵛ, menlīη, mmwé-’ε melē meé
 ‘Béesónlé áwēm abwóg dé nkóme-áte mbéd.’ ”
 12 A-baányāη nyétéd póndé ábel nyé modmod nyéewóó nlém mé mbéb
 níme méédūbpē’ Dyōb, ábel boη nyéēte dté Dyōb áde ádé á alongé. 13 Boη
 pēn nyéwéde’ nhóg ne aníníí nlém á abum epun téé, ngáne échē epun
 échágnédé bán “Chii”, ábel boη mbéb méedogé nyé modmod áwúēn
 Dyōb nló-áte. 14 Syānē dedii mod nhóg ne Yesu Krístā, nzése delyāgé
 dechāηnéde káāη ne á asóg ne mekan níme désébpé adúbe tāηgene Dyōb.
 15 Demaá anyín nén bán éténlédé á kálag e Dyōb nén bán,
 “Nzé nyéwógé ehób é Dyōb,
 nyéewúéné’ Dyōb nló áte
 ngáne ábēn betaa bēnwūēnnē Dyōb nló áte á póndé eche
 bēnkunnénnē Dyōb yāl.”
 16 Benzébadé bēnwōg ehób é Dyōb boη békunnén Dyōb yāl? Ábē bad
 bésyāā, saá bad ábe Mosεε ámbídēnnē á Egipto bēbédé-ye? 17 Benzébadé
 Dyōb dēnliín-naá é etūn e móom mé mwē méniin? Saá bad ábe bēmbel
 mbéb bóᵛ bēnnaá ndim é ehyāηge-ye? 18 Benzébadé Dyōb démwēē melē
 aá béesónlé áwe abwóg dé nkóme-áte mbéd? Saá bad ábe békēmbēl
 ngáne áhédé’áá-ye? 19 Né-ᵛᵛ, denyíne’ nén bán, bēnkēnhenlé asól áyāle
 bēnkēndúbéé Dyōb.

4

Nkóme áte níme bad bé Dyōb békudté

- 1 Ahób áde Dyōb dénhōbpē aá syánē dēsōl áwe abwóg dé nkóme-áte
 ádíi étyéémé. Né-ᵛᵛ déttéd póndé ábel boη nyé modmod eebós’ asól
 áhed. 2 Syánē ámpē dewógé nkalaη ní bwām melemlen ngáne bómpē
 bēnwōgkē. Bēnwōg nímē nkalaη ní bwām boη ménkēnwōηgēnnē bó ne
 awōηgen dēn áyāle nén, bēnkēndúbéé mós. 3 Bōᵛb-pōᵛ, syánē ábe dedūbpé
 nímē nkalaη, desóle’ áde abwóg dé nkóme-áte. Boη ne bad ábe bēédūbpe
 pēn, Dyōb dénhōb aá,
 “Menlīη, mmwé-’ε melē nén meé,
 ‘Béesónlé áwēm abwóg dé nkóme áte mbéd.’ ”
 Anhób nē, kénéε édíí bán ammād níme nsón amad se áde áhágé nkōηsé,
 abwóg dé nkóme áte dēmmād-te abé. 4 Eténlédé á kálag e Dyōb tāηgene
 epun éche élónténé epun saámbé nén bán, “Dyōb dēmmād níme nsón.
 Né-ᵛᵛ ankómé áte epun éche élónténé epun saámbé.” 5 Eténlédé á kálag-
 té wē ámpē bán Dyōb áhóbé aá,
 “Béesónlé áwēm abwóg dé nkóme-áte mbéd.”

⁶ Né-óó, etál édii ébágnédé donje á bad ásól á hõm dé nkóme-áte. Bon bad ábe bénwõg nkalan mí bwám se' bõód, békênhenlé asól, áyãle nén békêmbenlé mekan míme Dyõb dénlā́'é bó aá bébel. ⁷ Nê dêmbël, Dyõb dêmpwêd epun êmpêe, áchãg-ke chõ aá "Chii." Anhõb nê etún é pónde ámbid eché ábed betaa békêmbenlé ngáne ánhõbpê aá bébel. Anhõb nê mbwiined ne e'yale ábe Dabidê ábe mímáá nyé atele nén meé,
 "Chii nzé nyêwógé ehõb é Dyõb,
 nyéewúéné' Dyõb nló-áte."

⁸ Nzé émbê nén bán hõm áde Josua ânkeénné bad dõo dênkõh hõm dé nkóme-áte abé, né ámbid e pónde Dyõb dénkênhõbpê tângene epun êmpêe. ⁹ Né-óó hõm dé nkóme-áte áde áde nêngáne nkóme-áte míme Dyõb dénkõmêê áte áde ámáá nkõhsé ahãg ályágé ásine ábê bad. ¹⁰ Kénzéé awé asólé á abwóg dé nkóme-áte á Dyõb, akõmme áte áyãle amadé míme nsõn, melemlem ngáne Dyõb dénkõmêê áte áde ámáá nkõhsé ahãg. ¹¹ Né-óó syánê déwan áte désõl áde abwóg dé nkóme-áte, ábel bon syánê modmod deebõó asól áhed. Deehidé' mekuu míme bad ábe békêmbël ngáne Dyõb dénhõbpê. ¹² Debíi nén bán Eyale éche éhúú ne Dyõb, édé alongé, édé-'e ngíne. Ekõbpê' tómaa páa e nsal míbe. Esóle' mod áte káõh se á mbom ní ngob e yãl ne edaádãh. Esóle-'e mod káõh se á mebõh mé yãl ne á e'hid-tê. Eché eyale écheme' mewêmten mé mod ne kéchéé êche mod áhedéé abel. ¹³ A e'só é' Dyõb, chõmchõm éesaá á e'koñné. Chõm ésyãl édé á tãl e ékwéé. Dyõb dõ-'aá détãngéné mekan mésyãl míme débeleré aláa.

Yesue adii ndale e prise ambáambáa

¹⁴ Né-óó, ngáne déwóó Prise Ambáambáa, Yesue Mwãn a Dyõb, awé akií ámín á'sõ é' Dyõb, déchãhned adúbe áde désúme nlém áyãl. ¹⁵ Awesyánê Prise Ambáambáa asõhnténê mechínzé mímed, áyãle nén mómpê ankũd melemlem mé mekãgsen míme dékudéé á menzii mésyãl, bon kênê, enkênbenlé mbéb. ¹⁶ Né-óó ne e'sum bé nlém désíde benben ne atii dé nkamlen á Dyõb áde ábage nsimé. Deewógé mbwóg ké nhóg. Débél nê ábel bon Dyõb áwóg syánê ngõl, ábãg-ke syánê nsimé míme méwõngãn syánê pónde téé eche détõgnéné nwõhgen.

5

¹ Prise ambáambáa téé awé Dyõb ápwédé áfinté e bad, ápwede mó ábele mó á ðin áde ábê bad. Ane prise móo akobe' mende wéé bad bon ábage mó wéé Dyõb née nde ne mende ábel bon Dyõb álagsen bad mbéb. ² Ahéle bad yãl acheden ábe bépane' nzii áyãle béebíi' é chõm éche débeleré áyãle nén mwên ámpê adii moonyõh awé awóó mechínzé mé ngob e yãl. ³ Nê ábélé atãngéné née ábageé mende káõhne áyãl e míme mbéb mên, ábage-'e áyãle mbéb mí bad. ⁴ Modmod mwên eéhẽlẽ-se ábe yãl edúbé é prise ambáambáa. Dyõb dõo ápwede' mod ábé prise, melemlem ngáne ámpwêdté Arõne.

⁵ Melemlem nê dõ-'aá Krístæa mwên énkênchágédté yãl ábé prise ambáambáa. Dyõb dõo dêmpwêd mó. Dyõb dénlā́a mó aá,
 "Edii awem Mwãn.
 Chii ndii Sóó."

⁶ Nê áde á kálag e Dyõb hõm dêmpêe bán Dyõb dénlā́a mó aá
 "Wéébe prise abe ne abé,
 née Melkizedege."

7 Ade Yesue ábédé á nkõñsé, akánné'áá, áchāā Dyõb, áchyeé' awé á ngíne, mészod mébidē' mó á mīd. Akánné'áá wéε mod awé ahele ásõñ alongé ádē. Dyõb dénwõg mó mekáne áyāle anwõñ mbwõg ní Dyõb áte. 8 Kénéε ábédé Mwān a Dyõb, an'yágé áwõgen Dyõb mbwiined ne metake míme ànkudté. 9 Dyõb dēmbēl ankwognéd abé-'ε prisε ambáámbáa awé akwõgnédé, ábel bad ábe bēwõgne mó békud e'soóson ábe é'dé á ngíndé ne á ngíndé. 10 Dyõb dēmbané mó á atii áá mó adé prisε ambáámbáa néε Melkizεδεε.

Elébé ábel mod eétédte adúbe

11 Nwóó mam híin áhób tângene ádén atón. Elénlé me áte ngáne mébenlé bon nyésõñtén mó, áyāle nén nyéewámsánné dyam asõñten. 12 Nhóbe nén áyāle nén nyéntàngén bad abé bõb ábe bēyágte' bad bēmpēe. Bon nyédii nyēhednad ámpē bán mod áyáged nyé mam míme nyémmadté abii tângene nkalan ní Dyõb. Nyédii nyédé néε bán bé nkóál ábe bēhednad abii saké ndyééd. 13 Kénzée awé adii amwáa' abii, adii néε nkóál. Eébtí'ε mbon ne mbéb. 14 Ndyééd pen edii áyāle bad ábe bémáá akwog. Mod ambáá adii mod awé ayággké, awé amēnténé-'ε mbon ne mbéb ábii.

6

1 Né-óó dékεεne adúbe á'sõ nēngáne bad ábe bémáá dyam abii. Deetângeneé néε détédeé pónde ámpē áyáge mam míme bēn'yāgēdtē syāné tângene Krístæ se á mbooted. Demmād ayáge, debíi-'ε nén bán bad bétàngéné békúné mbíd, bētēdē ábel dé mekan mé mbéb míme mépεεne' kwééd. Demmād-te abii nén bán bétàngéné Dyõb adúbe, 2 bēyágte' bad tângene edusen* ne tângene abán á bad mekáá á nló. Debíi-'ε nén bán bétàngéné bad ayáged tângene mpuu ne tângene mbakú e nkáásé echē ēbē abé ne abé. 3 Deétedé nímén mekan. Dékag á'sõ nzé Dyõb ábágé etál.

4 Nhóbe nén áyāle nzé bad bétédte ádab adúbe, mod eéhēlēε-se ápēēn bó ámbíd ámpē, bētēdē nímab mbéb bétimēn Dyõb. Nhóbe bad ábe bēnkūd e'nyínen bé ekíde, bēwõglén nnam ní Dyõb, békūd-te Edáádəñ éche Esáá néε bad bēmpēe. 5 Bēwõglén e'bon bé eyale é Dyõb, bényín-ne ngíne echē ēbē á pónde eche Dyõb dékamlénné. 6 Nzé ábē bad bémáá-'ε nímé mekan anyín bon bétíme bétédte ádab adúbe, mod eéhēlēε-se ápēēn bó ámbíd ámpē áte de mbéb áhíd Dyõb. Abán áde bēbáa'ε Mwān a Dyõb áyāl, ébelé ébé byánán bēbomme' mó á awõg ámpē, békwāgtē-'ε mó á'sõ é' bad bēmpēe. 7 Ndõb eche mbúú éyógké achóoted bon mendíb mészól ásē, ebele bwēm é'kwog bwām. Abé bwēm é'belé é'wõngān bad ábe bēwéné bó. Nē álúmtē bán Dyõb ánamte' ene ndõb. 8 Bon nzé ene ndõb ekwogte' mekôd ne e'sum bé mbéb bēmpēe, né eésaá dyam de abelen. Né káñ ne á asóg bēhyāād-te chó.

9 A-baányan, kénéε nlanğéé nyé nén, ndúbpe nén meé nyébele' mekan nyaa eche nyékudté mekan mé bwām mé e'soóson. 10 Dyõb ábele' nímé mekan nyaa echē etàngéné. Eéchatánné nsón ké nhóg míme mod ábélé, ééchatán-naa edəñge éche mod álúmté mó ngáne nyédii nyébenlé bad bé Dyõb bēmpēe. 11 Mméd nlém nídii nén bán nyé mod téé nyébé nyéwõñ ene kán káñ ne á asóg ábel bon nyékude' chõm ésyāāl éche nyésúmé nlém áyāl bán Dyõb débe nyé. 12 Sééhēdē bán nyébé bad ábe bēhedé

* 6:2 Edusen: eché edusen énkémbáá edusen eché bédúsánnáá bad ábe bédúbpé Krístæ bēnpen. Bad bé Israel bõmpē bēnwõñ elem éche bédúsánnáá bad, bédúsán-ne bwēm bēmpēe.

chõmchõm abel. Boŋ sêhede' bán nyébê bad ábe behíde' mekuu míme bad ábe béwesan áyāle bédúbpé Dyõb. Echê ndín é bad éküd chõm ésyāā́l éche Dyõb áhóbé aá mósõbē bō.

Dyam áde Dyõb áhóbé déehidtéé áse

¹³ Se' bōód áde Dyõb dénhõbpē aá mósõbelé Abrahamē dyam, ammwé melē aá mótāngēnē áde akag alóned. Ade dñn dēn dōó ámmwēñnē melē áyāle nēn modmod eebédéé awē atómé mó awē áhélé'áá-se amwé melē áwe dñn. ¹⁴ Anhób aá,

“Nhóbé nēn mēé, ntāngéné we anamed,
mēbēl-le nímōŋ mbyaa nībūū áte bwāmbwam.”

¹⁵ Abrahamē anwesén ásum-me nlém, né-ōó anküd chõm éche Dyõb dēmbēennē mó akag. ¹⁶ Nzé mod amwág melē abenlad dñn áde mod awē atómé mó. Mpentēn ké ríhée-'e nímē bad béwóó'ē, melē móó méyānle'.

¹⁷ Dyõb áhédé'áá abē bad ábe ámbéé akag alúmed áte nēn aá, móóhúdté dyam áde móhóbé áse. Né-ōó amwé melē ásógtēn akag áde ábágé. ¹⁸ Né-ōó Dyõb ábágé syānē mekan mébe nímē méehāŋlān áyāle Dyõb déehelée-se ákal metóm. Abagé syānē akag, amwé-'e melē. Abelé nē ábel syānē awē dekií áwē ábel ákəə syānē, déwōŋ e'wéd bé nlém, désum-me nlém ne mekan míme áhóbé aá mósõbē syānē. ¹⁹ Abē e'lyág bé nlém é'dii néē chõm éche ébélé alonjé ádēd ásumnéde, ákoŋned-te. Ebē e'lyág bé nlém bōó békāŋ boŋ detóm abad dé mmmwe ámñn, dépe á abwóg á hõm áde ásaá wēē Dyõb ádíí. ²⁰ Yesue mó asébpé asól áhed á nló míme syānē áboŋsen syānē e'dii. Bōob atimé prise ambáámbáa awēd awē adé á ngíndé melemlēn néē Melkizēdege.

7

Melkizēdege abédé Prise

¹ Melkizēdege abédé kāŋ e dyad á Salēm, abé-'e prise a Dyõb á Ngum. Ambomén Abrahamē áde Abrahamē áhúé'ē á bel ábe ánwūū'ē kāŋ é bad, ánāmēd-te Abrahamē. ² Abrahamē-'e ábe mó akab á bwēm ahóg átínté mekab mé bwēm dyóm míme ánhūēnnē á bel. Dyam dé'sō, dñn á Melkizēdege á ehób é Hibru ádíí bán, “Kāŋ eche ebele mam míme nítāngéné.” Atón áde álónténé mébe ádíí bán “Kāŋ e Salēm,” awē adé “Kāŋ e nsāŋ.” ³ Eetenledéé hõmhõm nēn bán Melkizēdege anwōŋ sáá, ké'e mbyaa. Béetele-'áa ngáne béchyáá mó, ké'e ngáne áwédé. Adíí prise á ngíndé ne á ngíndé melemlēn néē Mwān a Moonyoŋ ádíí Prise á ngíndé ne á ngíndé.

⁴ Nyénəne-ōó nyaa e ndāle e mod echē Melkizēdege ábédé. Abrahamē, sáá ambáá awēd, ambē mó akab ahóg átínté e mekab mé bwēm dyóm míme ánhūēnnē á bel. ⁵ Mbéndé e Mosēē ebagé kunze nēn bán bad bé mbyaa míme Levi ábe bédé beprise békobe' akab á bwēm ahóg átínté e mekab dyóm téé, wēē ábāb bad bé Israel, kénéē émbēē bán bõmpē bēbédéé mbyaa míme Abrahamē. ⁶ Melkizēdege enkēmbídté á mbyaa míme Levi, boŋ kēnē ankõb akab á bwēm ahóg átínté e mekab dyóm wēē Abrahamē. Annaméd-te Abrahamē, Abrahamē awē Dyõb dēmmadté akag abē. ⁷ Ebyééné nēn bán mod awē anamte' mod atómé mod awē ánámte. ⁸ Bōob-pōó, prise éche ébídé á mbyaa míme Levi ábe békobe' akab ahóg átínté e mekab mé bwēm dyóm, bésyāā́l bēdíí baānyoŋ ábe bēwág. Boŋ Melkizēdege awē ankõb akab ahóg átínté e mekab dyóm, adíí mod awē eewéde, ngáne kálag e Dyõb élúmtéé. ⁹ Dehele dehób bán Levi

awě akobé'áá mekab wée bad mwën ámpē abagé akab wée Melkizedege mbwiined ne sáá ambáá Abrahame. ¹⁰ Dehele dehób nê áyāle nén, áde Melkizedege ákíi Abrahame abomen, né béechyāā'é Levi.

¹¹ Dyōb dēmbē bad bé Israel eche mbéndé á pónké echē bad bé túmbé e Levi bēbédé beprise á alonj á Israel. Nzé nsón míme ábē beprise bēbélé'áá ménkwognéd ábel bad békobned á'sō é' Dyōb, né nzom enkēmbáá echē prise ampée ábídeé nēe Melkizedege awē eebíde á mbyaa míme Arone.*
¹² Nzé mpwēdtéd mé beprise ríhānléné túmbé, né mbéndé chōmpē etāngéné ahānlen. ¹³ Mod awē ríhōbēé nímén mekan áyāl, ambíd á túmbé empée. Modmod eebíde-'áá awe túmbé mbéd awē abelé nsón míme prise.
¹⁴ Ebyééné bwām nén bán Sāngwéé awēd ambíd á túmbé e Juda. Mosee enkéntúbpé dīn nén áá beprise bēbíd á túmbé e Juda.

Yesue adii nēe Melkizedege

¹⁵ Dyam ádē déhóbé tāngene ahānlen á mbéndé ábúdé anyinned ne abíd áde prise ampée ábídeé nēe Melkizedege. ¹⁶ Saké mbéndé é baányon chōó émbēl bonj abé prise. Bonj adé prise áyāle awóó ngíne ábē á alongé abé ne abé. ¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán,
 “Edii prise á ngíndé ne á ngíndé,
 melemlen nēe Melkizedege.”

¹⁸ Nzé denoné ped póg, Dyōb ásídté mbéndé é' bōód á nkag, áyāle enkēnwúú'é áte, enkēnkwógnéd-taá. ¹⁹ Debíi nén bán mbéndé eebēlē-se chōmchōm ébē ngāne etāngéné abé. Nzé denoné-'e ped eníníi, chōm é bwām épédé échē ékásá bonj dewōnj e'lyág bé nlém. Chó-'áá épene syānē benben ne Dyōb.

²⁰ Dyam démpēe áde débíi ádii nén, Dyōb démwē melē áá Krístāe ábē prise abé ne abé. Bonj áde bēmpwēdté beprise bēmpēe, Dyōb dénkēmmwáá melē ké nhóg. ²¹ Bonj áde Dyōb ápwédé Yesue prise, anhób áá,
 “Sāngwéé amwédé melē,
 éehúd-taá nímē melē ásē,
 áá,

‘Edii prise á ngíndé ne á ngíndé.’ ”

²² Mmē melē mélúmte nén bán Yesue mó adé e'chemléd ábē é'lúmte syānē nén bán melē míme Dyōb ámwédé méehídtéé ásē. ²³ Beprise bé' bōód bēmbuú áte áyāle nén kwééd ebelé'áá bēhele'áá nsón akēen á'sō. ²⁴ Bonj ngāne Yesue ádii á alongé abé ne abé, ábē prise á ngíndé ne á ngíndé. ²⁵ Né-ōó, Yesue akwógnédé ásonj alongé á bad ábe bēpag wée Dyōb áwe mbíd. Akwógnédé ásonj bó ne asonj ásyāāl áyāle nén, adé á alongé pónké ésyāāl ákānned bó.

²⁶ Ehédnádtáá nén bán déwōnj ene ndín e prise ambáámbáa awē asáá, mod eéhēlēē se ahób mó awusé ké hóg áyāl, eewóó'é atōn á mbinde ké hóg á yāl, awē apágnédé bad bé mbéb áyāl, bēbānē-'e mó ámín e atii dé nkamlen ámbáá. ²⁷ Eesaá nēe beprise ábíníi ábe bétāngéné bēbage mende epun-té. Abé beprise bésébpē mende abe áyāle nímab mbéb, bonj bēbagé mende áyāle mbéb mí bad bēmpēe. Bonj Yesue ambe yāl nēe mende áyāle mbéb mí bad. Ambēl-le nē ngen póg ne ngen ésyāāl. ²⁸ Mbéndé epwēde baányonj ábē beprise bēmbáámbáa. Baányonj bēbele' mewusé. Bonj Dyōb

* 7:11 Arone: Arone ambíd á tumbé e Levi. Mó abédé prise ambáámbáa e'só e bad bé Israel.

dēmpwēd awe Mwān ne melē áde amáá mbéndé abε. Abelé-'ε ane Mwān akōbnédé á ngíndé ne á ngíndé.

8

*Yesue mó adé syánē prisε
ambáámbáa a melē mékōālē*

¹ Atón áde sékoo' é ahób ádíi nén; dewóó ene ndín e prisε ambáámbáa awē adyεé é ekáá émbáá é atii dé nkamlεn á Dyōb á Ngum ámín. ² Abenle' Dyōb wéε bwēm ábē é'sáá é'díi á hōm áde ákóó ebem é Dyōb abé. Sāη Dyōbε mwēn móo alóó échē ebem, saké baányonj.

³ Bépwεde prisε ambáámbáa tée ábe Dyōb ndε ne mendε mé elém. Né-óó, anén prisε ambáámbáa mómpē atāηgéné chōm awóη éche ábeé Dyōb. ⁴ Bōob-pōó, nzé émbē nén bán ambé á nkōηsé, né éebáá prisε ne abé dēn, áyāle nén beprisε bédé ábe bébage Dyōb mendε ngáne mbéndé éhεdεé. ⁵ Nsón níme ábē beprisε bébeléé rídii néε e'chemléd ne ediidingε é' mekan níme médé ádyōb. Debíi nē áyāle nén, áde Moseε áhóbé aá mólōo' ebem é Dyōb, Dyōb dénsim mó etuu áte aá, "Nyín nén wéε mólōo chōm ésyāal á yāl e échē ebem nyaa e nlōηtéd eche rílúmté wε á mbōod mīn." ⁶ Bōη bōob, nsón níme prisε níme bébágé Yesue rítómé nsón níme ábē beprisε bé' bōód. Melemlem nē dóo nchemtεn níme Yesue ápééné átínté e Dyōb ne ábē bad, rítómé nchemtεn mé'sō níme bēmpεénné, áyāle nén, Dyōb ábágé bad akag aá móóbē bō bwēm é' bwám.

⁷ Nzé émbē nén bán melē mé'sō mēnkwo gnéd ábel bad békobned á'sō é' Dyōb, melē mémpēε méehednad-taá. ⁸ Bōη Dyōb dénnyn awusé ne ábē bad, anhób-pε aá,

"Mε Sāηgwéé nhóbe' nén mεé e'pun é' bīn é'húε
áde mémwēε melē mékōālē
ne bad bé Israel
ne bad bé Juda.

⁹ Mmē melē méebáá néε melē
níme mémwēε
ne ábāb betaa
áde ríchāηgé bó á ekáá
bōη mbídén bó á alonj á Egipto.
Bénkēnhídté nímé melē.

Né-óó, menhúd bó díd áyāl.

¹⁰ Dyōb áhóbé ámpē aá,
Mε Sāηgwéé mε-εé nhóbe'.
Bōob-pōó melē níme mémwēε ne bad bé Israel
á pónde échē ehúε' á'sō médii nén:

Mābēl bébíi échēm mbéndé,
béwōη-'ε nlém áhíd chó.

Mēbē ádab Dyōb,
bó-'ε bébē ábēm bad.

¹¹ Bó modmod éeyágédté waáb,
modmod éeláá-'aá mwānyan nén aá ábíi Dyōb,
áyāle bó moosyāól bébīi mε,
bootya bésad, káāη ne bémháá.

¹² Mεélagsén nímab mbéb,
méekamtén-naá nímāb mewusé."

¹³ Ahób áde Dyöb áhóbéé tângene melë mékōālē, álúmte' nén bán abelé melë mé nchun ítómé pónde. Chöm kéhéé éche étóme pónde, éche échune-'ε, mwāmpīn mī pónde éebáá ámpē ne abé dēn.

9

*Abele á Dyöb dé ekob é yāl
ne abele á Dyöb dé Edāōdāŋ*

¹ Βοῶb-πῶ, kásŋ ne melë mé'sō ménwōŋ mbéndé éche béhídé'áá ábele Dyöb, bēnwōŋ-ge abwóg á hōm á nkōŋsé wēε bébēnlé'áá Dyöb. ² Bēnlōŋ ebem éche énwōŋ toŋ éβε. Toŋ echē embé á'sō béchágé'áá chō bán Hōm áde Asáá. Atii dé etrukāŋ ábédé áwēd-te, tébele abé, ne ewele éche bébágé Dyöb mendε. ³ Abad démbē áde ákábé toŋ e'sō ne toŋ embíd áte. Ene toŋ eche ebédé ámbíd e abad béchágé'áá chō bán Hōm áde Atómténé Asāŋ. ⁴ A toŋ-tē wē, menyán nīme bébēnlé gōl nīme béhyānté'áá e'twé ámīn áβε Dyöb edúbé mébédé áhed. Ntyág nīme béchágé'áá bán ntyág mé melë mómpē mbédé áhed. Mmē ntyág bēnkūtēn mó pēd ésyāāl ne gōl. A ntyág-te wē, apom á gōl áde ábédé mána áte abédé áwēd-te. Ntōŋ nīme Arōne nīme ménkāg byaá, mbédé áwēd-te. E'pēd é' meláá é'βε ábe bēntenlé mbéndé áyāl bōmpē é'bédé áwēd-te. ⁵ A ntyág mīn wē, bwēm é'bédé é'βε, ábe bébélé á nwágén nī ángel, ábe é'lúmté'áá ehúmé é Dyöb. Mepab nīme ábē bwēm ménkūtēn ebéd é ntyág wēε ábédé hōm dé alagsen dé mbéb. Boŋ ábē bwēm é'syāāl deéhēlēε-se dékoŋ bó ahób βοῶb.

⁶ Bémáá'áá chōm ésyāāl anabe boŋ, beprise bésōle á toŋ é'sō epun-té bébélé' nīmab nsōn. ⁷ Boŋ prise Ambáámbáa mwēmpen móō asōle á toŋ echē edé áte. Asōle áhed mwē-té ngen póg. Eesóléé mbéd áde éewanléé mekií mé nyam áβε Dyöb mendε áyāl e mbéb nīmē ne mī bad bēmpēe, nīme bébélé ésebán bébíi bán bébélé mbéb. ⁸ Edāōdāŋ éche Esáá ébele nīmén mam álúmed syānē áte nén aá, abenled áde dédíi débēnladté ebem é nkōŋsé, ábélé nzii eesaá syānē áπε á Ebem éche Esáá wēε Dyöb ádíi. ⁹ Echē ebem élúmte mekan nīme mébenlad chii. Elúmte syānē nén bán ndε ne mendε mé nyam nīme bad bébágé'áá Dyöb, méehelée-se mébel nlem nīme mod awē abage mendε se ríkélé á abum. ¹⁰ Mmēn mbeltéd nīsyāal nīnōne' dāsō adyá á ndyééd, amwé á mīm ne nyaa é mekan émpēe hiin échē bad bébélé'áá ásaád yāl. Mmē mbeltéd nídi mbéndé e ekob é yāl ngēn, éche émaá á pónde eche Dyöb dénabéé mam mésyāāl.

Mekii nīme Yesue móō méde ndε echē esáá

¹¹ Κρίστᾶ amaá ape. Móō adé Prise Ambáámbáa a mekan mé bwām nīme mémáá ape. Abele nīme nsōn á ebem éche étómé ebem é nkōŋsé, élón-ne mbom tómaa ebem é nkōŋsé. Saké baányoŋ bélóō échē ebem. Eesaá ebem éche édé á nkōŋsé. ¹² Ade Yesue ásólé á ebem-tē wē, ansól ádé Hōm áde Atómténé Asāŋ ngen póg ne ngen ésyāāl. Saké mekií mé mbód ne mé nyag ánkēénné áwēd-te áβε mendε. Boŋ nīmē mekií mēn móō ántēdte. Ambenléd mó ákōde syānē á mbéb-te ábel débē á alongé á ngíndé ne á ngíndé. ¹³ Ngen e'sō, bétédé'áá mekií mé mbód ne mé nyag, bétéd-te mbúmbú é etum é nyag éche béhyānté, bémwagtáád bad á yāl ábe béesaá á'sō é' Dyöb, ábel bésāŋ. ¹⁴ Nzé édé nén bán mekií mé nyam méhele méwōŋ ngīne ábel bad bésāŋ, né élúmte nén bán mekií nīme Κρίστᾶ méwóō ngīne bwāmbwam, eche ehεle esáád bad. Abagé eche yāl eche eewóō mbéb ké nhóg néε mendε, ákōde syānē moosyāāl. Ambel nén á ngīne e Edāōdāŋ éche Esáá éche édé á ngíndé ne á ngíndé. Mmē mekií

móo mészante syánē nlém á abum ábel nén deébēlē mekan mé mbéb níme mépiiné syánē kwééd. Boŋ pen detáŋgénē Dyöb dé alongé abele.

¹⁵ Né-'áá ákásá boŋ Krístäa abé mod atínté á melë mékōlē ábel nén bad ábe Dyöb ápwédé békud nnam níme mébē abé ne abé. Mmē nnam móo Dyöb áhóbé áá mōōbē ábe bad. Kwééd echē Krístäa áwédé chō ekásá boŋ nén ábenlad. Eche kwééd ekōdté bad ásē e mbéb níme bēmbenlé áde melë mé nchun médii mékámllánnáá bō. ¹⁶ Bōōb-pōō, melë médii néē nlyáge. Póndé ké ehéé áde mod alyágkēé, étáŋgénē alúmed nén bán mod awē abele nímē nlyáge amaá awé boŋ behídē chōm éche ályágkē. ¹⁷ Nén ádé áyāle nén, á póndé echē mod áwédé dōo níme nlyáge mibágkē ngíne. Méēbāgkē ngíne á póndé eche mod awe abelé nímē nlyáge ádíí adé á alongé. ¹⁸ Nē dōo ákásá boŋ ké melë mé'sō níme Dyöb démmwēē ne baányonŋ ménkēnwōŋ ngíne ésebán mekií mésyōgkē. ¹⁹ Se' bōōd, Mosēē anláá bad mbéndé ésyāāl éche Dyöb dénhōbpē áá bad behíd. Ade amáá bō aláa, antéd mekií mé nyag ne mé mbód, ákumtén ne mendí. Ambenléd ngen e bwel é' hísōb ne nyoŋ é mbód éche éyáge', ámwagtéd nímē mekií á kálag eche mbéndé ébédé áte, ámwagtéd-te bad á yāl. ²⁰ Ade amáá nímē mekií amwagtéd, anhób áá, "Mmēn mekií móo mēlúmtē' nén bán melë mé Dyöb méehāŋlānnē." ²¹ Melemlem nē dōo Mosēē ámmwagtédte nímē mekií ámín e ebem é mende, ne ámín e bwēm é'syāāl ábe bebēnládtáá ábe mende. ²² A mbāle, émbē nén bán á mbéndé, chōm ké ehéé éche bēmwágtédé mekií áyāl chōo bad bétédé'áá bán ésaá. Mbéb-pe méewōó' é alagsen ésebán mekií mésyōgkē.

Krístäa eche yāl echē abágé

néē ndē chōo ehúde mbéb

²³ Né-'ōō, nén dōo dēnkāŋ boŋ ebem é nkōŋsé né bwēm é'syāāl ábe é'dé áwēd-te bésāŋtē bō ne mekií mé e'lém. Abē bwēm é'syāāl é'bédēē nwágen mé mekan níme méde ámín níme mékōŋté abé. Boŋ ábē bwēm ábe é'dé ámín, bēntāŋgēn néē bésāŋtēé bō ne mekií níme métómé mekií mé e'lém. ²⁴ Krístäa enkēnsónlé Hōm áde Asáá áde baányonŋ bōbō bebēlé, áde áde á nwágén á hōm áde ákōŋté abé. Adyōb dēn dōo ānkēé asól. Ankē-'ē áwed nēŋgāne mod awē ahōbpe' syánē wēē Dyöb. ²⁵ Enkēnkāá-'áá áwed ábe yāl néē mende ngen ne ngen. Enkēnkāá nēŋgāne prise ambáámbāá ákagkē mwē téé á Hōm áde Atómténé Asāŋ ábe mende mé mekií mé elém. ²⁶ Nzé néē émbēē, né Krístäa antāŋgén néē átagēé ngen ne ngen taase nkōŋsé níbootad. Boŋ chō-'ē énkēmbāá nē. Krístäa ampē ngen pōg ne ngen ésyāāl bōōb áde nkōŋsé ríkagkē ape á asóg. Ambē eche yāl nēŋgāne mende áhúd mbéb mí baásyāāl. ²⁷ Nē dōo moonyonŋ asyāāl átāŋgéné awé ngen pōg, boŋ ámbíd e póndé ákud nkáásé í Dyöb. ²⁸ Melemlem nē dōo Krístäa ábágé eche yāl ngen pōg ne ngen ésyāāl áhúd mbéb mí bad híin. Apē-'ē ngen éche élónténé ébe, saké áhúd mbéb mí bad, boŋ āpē ásonŋ alongé á bad ábe bésine mó.

10

Krístäa ábágé eche yāl

ngen pōg ne ngen ésyāāl

¹ Mbéndé éche Dyöb dēmbēé bad bé Israel ébédēē ngēn nēŋgāne nwágén mé mekan mé bwām níme méhúē' á'sō. Echē mbéndé éehelēé-se ékonŋ syánē alúmed ngāne nímē mekan mébēē. Beprise bebāge' Dyöb mende abe ne abe, mwē ne mwē-té. Chán-nō échē ndín é mbéndé éche bebāgeé

éché ndín e mende éhale ébēl bad ábe bédé benben ne Dyöb básán? Eehelée. ² Nzé émbē nén bán béhélé'áá, né bénkénsógké Dyöb mende abeyē? Né bénsōg áyāle nén né bad ábe bébage Dyöb mende básáá'áá ngen póg ne ngen ésyāāl, né béetage'áá-'é áte bán bébélé mbéb. ³ Bon mímē mende mēn-éé métimé mékamtan bad mwē ne mwē téé nén bán bébélé mbéb, ⁴ áyāle nén mekií mé nyag ne mé mbód méehelée se méhúd mbéb mí bad mbéd.

⁵ Nén dō-'áá dēnkāḡ bon áde Krístā apédé á nkōḡsē-te aláá Dyöb áá, "Saké mende ne nde éhedeé.

Ebōḡséné me yāl e moonyonḡ echē mébeé we née mende.

⁶ E'lém ábe béhyánté á menyán, mende-'é ámpē níme bad bébage we áhúd mbéb mí bad, béēwōgtēē we menyinḡe.

⁷ Dō-'áá ríhóbéé meé,

'Me nén A-Sán,

mbōḡséné ábel ngáne éhedeé

melemlem ngáne éténlédé áyāl echēm á kálag echōḡ.' "

⁸ Ansébé ahób áá, "Saké mende ne nde éhedeé saá-kaá e'lém ábe béhyánté á menyán áhúd mbéb mí bad é'wōgte we menyinḡe" kénéé édíí nén bán bad bébélé'áá nímén mekan ngáne mbéndé e Mosēe éhedeé. ⁹ Ambé ambád áá, "Me nén A-Sán, mbōḡséné ábel ngáne éhedeé." Né-óó, Dyöb ásidté mende mē' bōód á nkāg ábel bon átimeḡ mende níme Krístā.

¹⁰ Akwēnten áde Yesu Krístā ákwénténé ábel ngáne Dyöb áhedeé bon ábe eche yāl nēḡgáne mende, ábélé syánē desáá á'sō é' Dyöb ngen póg ne ngen ésyāāl.

¹¹ Nsón níme beprise bé Israel rídii átyéem ábe Dyöb mende mehóg ne mehóg epun téé. Mmén mende mó-'é méehelée se méhúd mbéb mí bad mbéd. ¹² Bon Krístā pen abagé mende mehóg níme méwóó ngíne áhúd mbéb mí bad ngen póg ne ngen ésyāāl. Ambíd enē, andyéé Dyöb á ekáá émbáá. ¹³ Ahed-táá ádyéé ásin pónde echē Dyöb débenlé bon ákōgtéd ábē bad bé ekōyí ámín ne mekuu. ¹⁴ Ayāle mende mehóg mwēmpen níme ábágé, ábelé bad ábe áhúdé nímab mbéb básáá nyaa eche elóné mbon.

¹⁵ Edāádāḡ eche Esáá chómpē élúmté syánē áte nén bán nē áde mbále. Enhōb áá,

¹⁶ "Sāḡgwéé ahóbé áá

'Mmén melē móó syāábōó sémwēē

á pónde echē ehúé' á'sō.

Mēbēl bébíí échēm mbéndé,

míbel-le ngáne béechaténné chó mbéd.' "

¹⁷ Anhób ámpē áá,

"Méekamtén-naá mbéb

ne mewusé nímāb ámpē."

¹⁸ Dyöb ámáá bad mbéb alagsen. Mende ké mehóg méesaá ámpē níme bad bétāḡgéné abe ákud alagsen dé mbéb.

Syánē dépe benben ne Dyöb

¹⁹ Né-óó, a-baányanḡ dewóó kunze ásol áde abwóg á Hōm áde Atómténé Asán. ²⁰ Yesue adíbnédé syánē nzii e ekóólé echē epēene' alongé abe áde ábágé eche yāl. Eche yāl edé nēḡgáne abad áde dēnkāḡ syánē ápe wēe Dyöb ádíí. ²¹ Syánē dewóó ndale e prise awē anone' bad bé Ndáb e Dyöb. ²² Né-óó, syánē désidé benben ne Dyöb ne nlem nhōg, désu-mē nlem rísyāāl áwē. Nén áde áyāle mekií níme Yesue ásyógé á awōg, mébélé

nlém níkénlé syánē á abum, awõbpé-’ε syánē ne mendíb níme mésáá áte. ²³ Déwèd adúbe áde dédúbpé achâñned, désum-me nlém áhed, áyāle dédúbpé nén bán Dyõb áde ábele dyam áde áhóbé aá mósõbël, éche ehób éehünēē á ndõõb. ²⁴ Dénõn ngáne déhele dewéd nhóg ne aníníí nlém á abum, ábel dédæon débele-’ε mekan mé bwám. ²⁵ Deebág bán deébõmēē pónde ésyāāl ngáne donge á bad bébeléé. Boñ pen débê déwéde’ nhóg ne aníníí nlém á abum, tanje bõõb áde nyényínēé bán Epun éche Sånjwéé ápeé édé benben.

²⁶ Nzé dedii dekoo’ mekan mé mbéb ábel áde démáá mbále abii, né mende ké mehóg méesaá ámpē níme méhūd nímē mbéb. ²⁷ Boñ nzé mod adii akoo’ mbéb ábel, né mbwóg mós mēbē mós áte nén aá Dyõb dékwid mós nkáá é Epun é Nkáásé. Béhyāād mós á ebonde é muú é ngíne échē éhyaād bad ábe bétāñgan Dyõb. ²⁸ Kénzēé awē eehíde’ mbéndé eche Mosεε, boñ bad bébe ké’ε beláán bébid mbóñ nén bán eehídeé mbéndé, bébelé béwúú mós, béewõgēē-’ε mós ngól. ²⁹ Nzé mod-te eetéde Mwān a Dyõb née dyam, eetéde mekií mé melé mé Dyõb níme mébélé boñ asāñ née dyam, ásyāā-’ε kóāñne Edāádñ eche epeene nsimé, né chán nkógsen níme ene ndín e mod níhele mibé? ³⁰ Debíí mod awē anhób aá, “Mékāgsen bad. Mētímtén bó áyāle mbéb níme bébélé.” Anhób-pe ámpē aá, “Sånjwéé ákáād ábē bad.” ³¹ Edé ebébtéd ne kénzēé awē ahúné á mekáá mé Dyõb dé alongé ákud nkógsen.

³² Boñ nyéēchatán ngáne nyémbēē-se á mbooted áde nyékúdé e’nyínen bé ekíde. Ene pónde, kénēε nyénkudté metake mé ngíne, nyénkanj nlém. ³³ Pónde ebédé échē bad béwógté’áá nyé e’són á’sõ é’ bad, bétagté-’ε nyé. Donje á pónde ámpē nyébágé’áá ne bad ábe békúdé échē ndín é metake. ³⁴ Nyēwēnnádtáá bad ábe bémbē á mbwóg. Ké áde bēndummé nyé bwēm, nyémbé nyébé menyíñge, áyāle nyēmbíí nén bán nyēwóó bwēm ábe é’tómé nē ábe bébē abé ne abé. ³⁵ Né-õõ, nyébē nyéwèd nlém á abum, áyāle nén Dyõb ábage nyé nsábe níme níhábé ámin. ³⁶ Nyétāñgéné awεsen ábel nén nyébel ngáne Dyõb áhedéé, nyékud-te chõm éche Dyõb áhóbé aá mósõbē nyé. ³⁷ Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Mwāmpīn ní pónde, mod awē atāñgéné ape, äpě, éebébed-taá pónde.

³⁸ Abēm bad ábe bébele mekan níme métāñgéné
bébē á alongé áyāle bédúbpé abēm e’yale.

Boñ pen kénzēé awē atīmné mbíd,
méewógēnné mós menyíñge.”

³⁹ Syánē pen deesaá nyaa é bad éche étimén mbíd ébós-’ε. Dedii bad ábe bédúbpé Dyõb, békúdé-’ε e’sóosõj.

11

Adúbe

¹ Adúbe ádíí áwónj nlém wεé mósókúd chõm éche mósúmé nlém áyāl. Amad nén wεé chõm éche mósnyínnēē díd ékós abé. ² Adúbe áde bad bé’ bósód bēndübēē Dyõb dós dēnkāñ boñ Dyõb ábéén bó menyíñge.

³ Adúbe dós ákás boñ desóñtén nén bán eyale é nsal chós Dyõb áhágne nkõñsé. Né-õõ, bwēm ábe dényínnēé díd é’húú ne chõm éche déenyínnēē díd.

4 Adúbe dǎo dēnkǎŋ boŋ Abele ábe Dyöb mende mé bwám míme méntóm míme Keene ámbéé Dyöb. Adé adúbe dǎo dēmbēl boŋ Dyöb ábéén mó menyinŋe néé mod awé abele mekan míme métánŋéné. Nén dēnnyínēd ne akob áde Dyöb dēnkobpé mende míme Abele. Adúbe dǎo-áá ákǎá boŋ, kénée ámáá awé, abé álāŋgē bad mam.

5 Adúbe áde Enoge dǎo dēnkǎŋ boŋ eenyínne' kwééd dīd. Boŋ pen Dyöb dēnkéén mó ámīn, bēnkēnyín-naá mó ámpē. Etēnlédé nén bán, byánán Dyöb dékéén mó ámīn, abel'é-áá mekan míme méwógté'áá Dyöb menyinŋe. 6 Modmod eéhēlēē-se awógéd Dyöb menyinŋe áde éedúbpeé Dyöb. Nén adé áyāle kénzéé awé ahede ape benben ne Dyöb, atánŋéné adúbe nén áá Dyöb ádé, adúbe-'e áá Dyöb désábē bad ábe béhede mó abii.

7 Adúbe dǎo dēnkǎŋ boŋ Noa awóŋén Dyöb áde Dyöb dénlāā'é mó mam míme mébenléd á'sō é' pónde. Kénée edíí bán pónde eched enkēnyínēnné mímē mekan dīd, ambēl ngáne Dyöb dénlāā'é mó. Anlón bǎle é'mbáámáa. Awēd-te dǎo bóabe adé abum á ndáb bénsōnlé békūd-te e'soosōŋ áde mendīb ménlōnnē nkōŋsé áte nīsyāal boŋ chōm ésyāal éhó. Abel áde Noa ámbenlé nē, dénlūmēd bán mbēltéd ní bad bé nkōŋsé rídé mbé. Adúbe pen áde Noa ánwōŋgē dēmbēl Dyöb déntēd mó néé mod awé abele mekan míme métánŋéné.

8 Adúbe dǎo dēnkǎŋ boŋ Abrahame awóŋén Dyöb áde Dyöb dénlāā'é mó áá áhide á dyad wée ábédé, áke hōm démpēe á mbwóg eche Dyöb dēmbōŋsēnné mó abe. Anwóŋén Dyöb ákē-'e, kénée énkēmbíí'é wée ákagké. 9 Adúbe dǎo dēnkǎŋ boŋ áke ádyēē á mbwóg eché Dyöb dénlāā'é mó áá móhōbē móó móabe mó. Ambé áwed néé nken. Aisige bó Jakōb bómpē bédyéé'áá á e'bem-tē. Dyöb dénlāā bómpē melemlem ngáne ánlāā'é Abrahame. 10 Abrahame adyéé'áá á e'bem-tē wē ásine' pónde eche ádyēé' é á dyad ámbáá áde ásumnéde, áde Dyöb dēn átíídé boŋ alón-'e. 11 Adúbe dǎo dēnkǎŋ boŋ Seraa abé nkgō kénée ámmadté kǎd e achád atóm. Andúbé nē áyāle andúbé áá, nzé Dyöb áhóbé áá móábēl dyam, abel'é alóned dǎo. 12 Né-ǎó, kénée Abrahame ámmadté achun bwámbwam nyaa eché éehēle'áa-se achyáá mwān, nchyaátén nīsyāal ménhūū ne mó. Mmē nchyaátén mēmbuú áte nēŋgáne betintine ábe bédé ámīn, mībuū-'e áte nēŋgáne nsíí míme rídé á nkag mé edīb é nkwē, míme béehel'é-se bétōŋ.

13 Abé bad bé' bǎod, bēnwōŋ adúbe kǎŋne á kwééd. Kénée bēn bēnkēnkudtē chōm éche Dyöb dénlāā'é bó áá móhōbē móó móabe bó, boŋ bēnnyín ábē bwēm nchabnede bēwóŋén-ne bó menyinŋe. Bēnkēmbán-gaá ahób bán bédíí beken ábe béewóo hōm áde bédyéé' é á nkōŋsé-te. 14 Bad ábe bēhóbe eché ndín é mekan bēlūmte nén bán béhede hōm áde bēchǎgké ádāb. 15 Nzé bédíí békámtánáá wée bēmbídtē, né bēnhéd nzii átim ámbíid. 16 Boŋ bēntīm bēhadé dásō mbwóg éche eboó, nédē mbwóg e ekombe é mīn. Né-ǎó, Dyöb déekwāgnē bó nzé bēchágé mó bán ádāb Dyöb, áyāle amaá bó echab mbwóg aboŋsen.

17 Kénée edíí nén bán Abrahame móó Dyöb dénlāā'é áá bán bēbuú mó áte, adúbe dǎo dēnkǎŋ boŋ abé mboŋsēn ábe Aisige awé abédé mímē mpōm ní mwān néé mende áde Dyöb ákágé mó. 18 Aisige móó Dyöb dénlāā'é Abrahame áá, "Mbweēn ne Aisige dǎo nchyaátén míme nīlāŋgé wē meé wēkūd mébídtē." 19 Abrahame andúbé áá Dyöb áwóó ngíne ápuud ké mod awé amaá awé. Né-ǎó, dehele dehób bán Abrahame ankūd Aisige ámbíid áde ápuúdé. 20 Adúbe dǎo dēnkǎŋ boŋ Aisige ahób áá Jakōbe bó Esao békūd nnam pónde éche ehúe' á'sō. 21 Áde Jakōbe ádíí benben ne

kwééd adúbe dóo dēnkāḡ boḡ ánāmēd mwān-téé awē Josebe. Anwúlén á ntóḡ míme átōmnēé, ábe Dyōb edúbé. ²² Ade Josebe ádíí benben ne kwééd, adúbe dóo dēnkāḡ boḡ ahōb á'sō é' pón dé áá bad bé Israel bēbíd á Egipto. Dó-'áá dēnkāḡ boḡ alágtén ngáne bétāḡgéné míme ndim abel.

²³ Adúbe dóo dēnkāḡ boḡ Mosee sáá bō nyan békōō mó á etūn é ngōn éláán áde bémáá mó achyáa. Bényīn nēn bán Mosee aboó elóon bwāmbwam, bēnkēmbāḡ-gáá ábóo mbéndé éche kāḡ éntōmēdtē.*

²⁴ Adúbe dóo dēnkāḡ boḡ áde Mosee á máá akwōg, enkēnkwentén áá bēchāge mó bán mwān awē mwān a mmwáád awe kāḡ e Egipto.

²⁵ Ankwentén ákud metake ne bad bé Israel tómaa áwōg bwām á mbéltéd mé mbéb-te á esōḡ é pón dé. ²⁶ Ne mó, annyīn nēn áá ákud akwágké á nló míme Ane-awē-Bésinēé, áde nsábe míme rítómé nhōn rí Egipto rísyāāl. Ambel nē áyāle asiné'áá nsábe míme Dyōb débéé mó á pón dé echē ehūé'.

²⁷ Adúbe dóo dēnkāḡ boḡ Mosee áhídē á Egipto ésebán abáá' melingá míme kāḡ e Egipto. Ankaḡ nlém abé áke nēḡgáne mod awē anyīne Dyōb áde mod éēnyīnnēē díd. ²⁸ Adúbe dóo dēnkāḡ boḡ atíí Ngande e Nnyíme-ámīn. Anláá bad áá bémwagted mekií á mmwe mé e'kob ábel boḡ nzé ángel e Dyōb epedé áwúu bán bé'sō, eewúé' bán bé'sō bé bad bé Israel.

²⁹ Adúbe dóo dēnkāḡ boḡ bad bé Israel bēchābē edíb é nkwē éche Eyāge'. Bēnchabé chō byánán békag á ndōob mín. Boḡ áde bad bé Egipto bēhōbē bán bōmpē bēchabe, bēnhō.

³⁰ Adúbe á bad bé Israel dóo dēnkāḡ boḡ e'ké ábe bēnlāḡnéd dyad á Jeriko é'kwē áde bad bé Israel bēhyōmnédé bō epun saámbé. ³¹ Adúbe dóo dēnkāḡ boḡ akwalēe awē bēchāgé'áá bán Rahabe enkēnwé áde bad ábe bēnwūēn Dyōb nló áte bēnwēē. Nēn dēmbēnléd áyāle ankōb bad bé Israel nken áwe ndáb, áde bēlómé bō áhye dé anōn dyad áte á mesōom-tē.

³² Mbē rīkag á'sō-ye? Pón dé eésáá echē rīhale nláá nyé mam áyāle bad nēḡgáne Gidione, Barage, Saamsine, Jeftaa, Dabide, Samwēe ne bekal bé edōádāḡ bēsyāāl?

³³ Adúbe áde ábē bad dóo dēnkāḡ boḡ bétóm meloḡ áte míme bōbōō bēnwān bel. Bélyágté'áá bad ábe bēbédé ásē echāb nyaa echē etāḡgéné. Bēnkūd-te bwēm ábe Dyōb dénhōbpē áá móōbe bō.

Bēnkāḡ nsāl rí ngii. ³⁴ Bēndímēd e'bōnde é' muú. Bēmbíd á mekáá mé bad ábe bēhédé'áá bō páá awūēn. Kénēé á mbooted bēnkēnwōḡgé ngíne boḡ Dyōb dēmbē bō ngíne, bēbédéé sánze é ngíne bēwanne' sánze é meloḡ mémpēe, éche sánze étōmē' mehélé. ³⁵ Adúbe dóo dēnkāḡ boḡ donḡe dé bebaád anyīn nēe ábāb bad ábe bēmmād awē bétímé ámbíd á alongé.

Donḡe á bad pen bēnkūd mbéte káāḡ bēwé. Bēnkēnkwenténnē Dyōb abāḡ á yāl ábel bétēde bō. Bēmbel nē áyāle bēmbīl bán bēpuú békūd alongé áde áde bwām tómaa dé nkōḡsé. ³⁶ Donḡe démpēe dēnkūd metake, awel áde bad bēwéláá bō, bēbōmé-'é bō. Bēnhāḡ donḡe bēhé-'é bō á mbwag.

³⁷ Donḡe ábédé áde bēnwūēnnē meláá, bēmpēe-'é bésél bō áte e'sōḡ é'be. Bēnwūēn bēmpēe páá. Abē bad bēwáá'áá e'kob é'mbód bēhyōmne'. Bēbédéé betōótōkē bé bad, bēkudé' metake, bēkudé-'é ndutul á mekáá mé bad bé ekōyí. ³⁸ Eehēdnád-taá bán bad bé bwām nēe bō bēbē á nkōḡsé mé mbéb wén. Bétāmnádtáá á ehýāḡe ne á mbōōd mín, bēdyéé' á e'láá-tē ne á e'lōm-tē.

³⁹ Adúbe áde ábē bad bēsyāāl dēnkāḡ Dyōb ábēén bō menyīḡe. Boḡ ké nē, bēnkēnkudté chōm eche Dyōb dénhōbpē áá móōbē ábē bad. ⁴⁰ Nēn

* 11:23 Kāḡ e Egipto entóméd mbéndé áá bēwúu bán bé baachóm bēsyāāl ábe bēchyáá ekóólé ábe bédé mwē míbe átimé ásē.

démbe áyāle Dyöb demmad atii aá mósöbë syánē chöm éché étómé chöm éche ánhöbpē aá mósöbe bō. Antíi nén aá, nchoo ne syánē dōo ábē bad békwnédté áwe e'só.

12

Dyöb dōo ádē syánē Sáa

¹ Ngáne édífí-'áá bán enén ndun e mod elāñnéde syánē edé-'ε mbōñ, tñgēne adúbe áde déwóó, detāñgéné desidéd kéchéé éche ékáā syánē nzii á nkæg, détēdē-'ε mbéb míme nñháá syánē. Detāñgéné nēe dékáá nlém ányaged mehélé míme Dyöb áhóbé aá dényaged. ² Detāñgéné nēe désúmé míd wēe Yesue mwēn, áyāle mós alyágte syánē áwōñ adúbe. Mwēn-naá áwōñgēn syánē kóñ depíd-te dō á asóg. Ankwentén áwé kwéed e e'són á awög, enkentéd-taá ádē akwágké nēe dyam ábel nén ákud menyinge míme Dyöb akóñnéde mós. Nē ábélé-'ε bōob, adyεé á ekáá é mbáá á atii dé nkamlēn á Dyöb.

³ Nyékamten ngáne Yesue ánkwenténné metake akud á mekáá mé bad bé mbéb ábe bēnkóó mós. Nyékamten mímé metake ábel boñ nyéekómé', nyéedülē-'ε mekuu ámbíd. ⁴ Nzum eche nyéwanεé ábóded mbéb, eépédéé ndágke eche nló nímēn nñele nítóm. ⁵ Nyééchatán e'yale ábe Dyöb dēmbenlédté áwéd nyé nlém á abum, achæg áde ánehægké nyé aá ábe bán. Anhób aá,

“A-mwān, nzé Dyöb akánné wε áte áyāle mbéb míme ébélé, etéd mímé nkáne áte nēe dyam dēn.

Nzé Dyöb akógséné wε, yāl eehóó' wε áte.

⁶ Bíi nén wεé mod awě Dyöb ádáá, mós akánnéé áte.

Mod awě átédé nēe awe mwān, mós akógsanné.”

⁷ Né-óó nyéwεsen mímé nkógsen áyāle nén, nílúmte nén bán Dyöb átédé nyé nēe ábe bán. Mwān ahéé adé awě sáá éékógsānné áyāle awusé áde ábélé? ⁸ Nzé nyéekūdē nkógsen áyāle mbéb míme nyébélé ngáne bán bé Dyöb bésyāal békudéé, né nē álúmte' nén bán nyéekoo'ε bán bé Dyöb abé. Né nyédii bán ábe béchyáá á asón. ⁹ Nzé ábēd besáá bé nkójsé béhēle békógsēn syánē áyāle mbéb míme débélé, débagé-'ε bō edúbé, né detāñgéné Sáa awēd awě adé ámīn edúbé abe tómaa nē, ábel débē á alongé. ¹⁰ A esōñ é pónde dōo ábēd besáá bé nkójsé békógsanné syánē, kéchán áde ébóñnéde'-ε bō dōo bébéléé. Dyöb pēn akógsan syánē áwōñgēn syánē ábel nén débē bad ábe bésáá ngáne mwēn ámpē ásáá. ¹¹ A pónde eche dékúdé nkógsen, dewóge mbéb áte, deewógéé bwām. Boñ ámbíd e pónde, kénzεé awě mímé nkógsen n'yágté debyéé, abélé abé nsan, ábélé-'ε mekan míme métāñgéné.

¹² Né-óó, mekáá míme mēmmad nyé achii áte, nyéwéd mós áte. Nyéémwāg-ke se mekuu mésāgē nyé ásē. ¹³ Nyébē nyéhídé' nzii échē etyéémé ábel nén bad ábe bésyágte', béenabpē eped atim, boñ bédyεε bwām.

Elébé áwógen Dyöb

¹⁴ Nyéwan áte ábé nsan ne moosyāal. Nyéwan-ne áte ámpē áwōñ abé áde ásáá, áyāle ésebán mod ásáá, eéhēlēε-se anyín Sāngwéé. ¹⁵ Nyényín nén bán nyé modmod nyéebóó'ε nsimé nñ Dyöb akud. Nyényín-ne nén bán nyé modmod nyééasa nēñgáne mbál mé mbéb míme nzé nñkwógé nñbelé nñpēn ndutul, nñbéd-te mbál mémpēe. ¹⁶ Nyényín-ne nén bán nyéekábéé mesón, nyéébélé-'ε mam nēe bad ábe béewōñne Dyöb pónde

ngáne Esao ámbenlé. Esao ansóm kunze echê ánwōngē nēe mwān a'só á etútú é ebwōg é ndyééd ehóg. ¹⁷ Nyébíi nén bán, ámbíd é nê, Esao ahédé'áá aá sáá anamed mós, bonj sáá ambán mós anamed. Kénée áncíí'é bwámbwam, nzii enkēnbáá áhānlen dyam áde dēmbenléd.

¹⁸ Nyékamtēn nén bán hōm áde nyétyéémé bōob ádíi á'sō é' Dyōb. Nyétyéémé nēngáne bad bé Israel bentyēēmmē benben ne mbōod e Sinai e nkōjsé echē muú rí ngíne mbídé'áá amín. Adē bentyēēmmē áhed, ngānlen e ehintén embé áhed, bīn é'sūdēn áte, ekukud é ngíne-'e étōme'. ¹⁹ Bénwōg esaád é elonj, bēwōg-ke ehób. Mbwōg rí ngíne ménkōb bós. Bénchān Dyōb nén bán eehóbé' ámpē. ²⁰ Bénchān Dyōb nē, áyāle dyam áde ánlāá'é bós aá bēbel dénwōgēd bós mbwōg bwámbwam. Anhób aá, "Chōmchōm éekidtān enén mbōod. Nzé ké nyam ekidténé chós, bélum chós meláá káān ewé." ²¹ Mekan rímē bēnnyinnē ménkōbēd bós mbwōg bwámbwam. Mbwōg ménkōb káānne Mosēe. Anhób aá, "Mbwōg rínānjte mē." ²² Bonj nyépen, nyēpedé benben ne mbōod e Zayōn. Nyēpedé bōob á dyad áde Dyōb dé alongé. Adē dyad ádíi Jerusalem awé adé amín. Awēde, ángel bíib, éladné áte ne menyīnge. ²³ Nyémpē nyēpedé á nlatén mí bán bésó bé Dyōb ábe Dyōb átélél mīn ádyōb. Nyēpedé wēe Dyōb áde ákáadte' moosyāal. Nyēpedé áfinté e e'daádān ábe bad bé bwām ábe Dyōb ábélé békwoǵnéde. ²⁴ Nyēpedé wēe Yesue awé adé mod atínté á bad ne Dyōb á melé mékōālē. Nyēpedé bōob wēe Yesue ámwágtédé nyé rímē mekií. Mmē mekií mébágé syānē nsimé tómaa mekií nīme Abele. *

²⁵ Nyényín nén bán nyéekōnléé Dyōb metúu tāngene dyam áde álanǵéé nyé. Bad ábe bēnkēnwōgēn mod awé Dyōb dēmbanée á nkōjsé-te áleb bad, bēnkūd nkōgsen. Ngáne bēnkudté nkōgsen, syānē ámpē detāngēné nkōgsen akud nzé deewōge elébé éche ébídé ádyōb. ²⁶ Bōod áde ánhōbpē akan, nkōjsé mēnsāgnēd ásē. Bōob-pe ahóbé nén aá, "Mābēl nkōjsé rīsāgnéd ámpē. Saá-kaá nkōjsé mwēmpen mēnsāgnēd, mēbēl káānne ekombe é mīn chōmpē ésāgnéd." ²⁷ Ahób áde áhóbé aá, "Ámpē" álūmte' syānē nén bán Dyōb déhūd bwēm ésyāal ábe bēsāgnēd ásē. Ábe bwēm é'díi bwēm ábe áhágé. Ábēl nē ábel bonj bwēm ábe bēesāgnéd é'lyg.

²⁸ Né-ōó, désāgnen Dyōb áyāle nén abagé syānē mbwōg echē mod éehelée-se aságéd ásē. Désāgnen Dyōb, débage-'e mós edúbé nyaa echē éwōgēd mós menyīnge. Débele-'e nē ne mbwōg ne edúbé ésyāal. ²⁹ Ne mbále, Dyōb ádēd ádíi nēe muú nīme ríhyānjte chōm ésyāal.

13

Abé áde áwōgte Dyōb menyīnge

¹ Edānge é Bad bé Krīsto ébē ékag á'sō áfinté echēn. ² Nyéebág bán nyéēkobēé bad beken pōndé ésyāal. Donje á bad békékōb ángel nken, áde bēebíi'é bán ángel chōó édé. ³ Nyékamtēn bad ábe bédé á mbwōg. Ebē byánán nyāābōo nyéde áwed. Nyékamtan-ne bad ábe békude metake ásē e bad bēmpēe. Ebē byánán nyémpē nyékude' rímē metake.

⁴ Mod-téé awé adé á ndáb e'wōngé ábage e'wōngé edúbé. Mod eekábé mesón á ebwōg. Nyéēchatán nén bán Dyōb dékāād bad ábe bēbele' e'tonǵé é' mekan ne ábe békábe mesón. ⁵ Nyéēsūmē nlém áyāle edānge é mōné, nyébé-'e menyīnge ne kéchéé éche nyéwóó áyāle nén Dyōb áhóbé

* **12:24** Mekíi nīme Abele méhede' metuuten, bonj mekií nīme Yesue mépēene dāsō alagsen.

aá, “Méechenéé nyé mbêd, méebánj-’aá nyé áyāl.” ⁶ Né-óó, dehele dehób ne nlém rísyāāl nén bán,
 “Dyöb dóó adé nwōngene awēm,
 méebánjé dyamdyam,
 cheé moonyonj áhele ábēl me?”

⁷ Nyékamten bad ábe bélyágté’áá nyé bóód, ábe bēnkale nyé eyale é Dyöb. Nyényín nsón níme abé ádáb ábélé. Nyéhíd nímāb mekuu, nyédúbe ngáne bómpē bēndübēē. ⁸ Yesu Krístəə adé melemlem pónde ésyāāl. Ngáne ámbēē chān, nê dóó ádíí chii, nê dó-’aá ábēē abé ne abé. ⁹ Nyēemwāg-se ayáge ké áhéé áde áde nhənlén áhənlén nyé nlém á abum. Ebóó nén bán nsimé rí Dyöb múmó ríwéde nyé áte saké mbéndé təngene adyé dé medyé. Echē mbéndé éewōngānē bad ábe bēhíde chō.

¹⁰ Dewóó menyán mé mende níme beprise ábe bébage mende á ebem é Dyöb béewóó’é kunze ádyé chōm áhed. ¹¹ Prise ambáambáa, abage Dyöb mende áyāle mbéb mí bad. Abelé atéd mekií mé nyam é mende asólén mó á Hōm áde Atómténé Asáj. Bébelé bétéd ndim rí nyam pən, bēbídén ámbíd e eyáde béhyaád mó. ¹² Nê dóó dēnkəñ bon Yesue ámpē átag, awé ámbíd e e’ké é’ dyad ábel bon nímē mekií mébel bad bésāñ. ¹³ Né-óó syānē ámpē déke détán mó ámbíd e eyáde ábel bon syānē ámpē dékud e’són ábe ánkudté. ¹⁴ Déke détán mó áhed áyāle nén deewóó’é dyad áde ásúmnédé á nkōjsé-te wén. Bon desumé nlém ábē á dyad áde áhúe’ á’sō. ¹⁵ Né-óó, débē dékene Dyöb mbwiined ne Yesue. Mmēd mekenag mébē nēngáne mende níme débageé Dyöb. Dékag dékale’ nén bán móó adé Sāngwéé. ¹⁶ Nyēchatán nén bán, nyētəngéné bwām abel wēe bad bēmpēe. Kéchéé éche mod áwóó-’aá, áwōngan nhóg ne aníní. Echē ndín é mende chōó éwógte Dyöb menyinge.

¹⁷ Nyéwógne bad ábe bélyágte nyé, nyésuded-te yāl ásē e nkamlen nímāb áyāle bóó bēnəne nyé. Bétyēem-me á’sō é’ Dyöb áláa mó ngáne bēnóné’áá nyé. Nyéwógne bó ábel bon bēbē menyinge ānən nyé. Esebē nē, né bēwóg ndutul ānən nyé. Né nē déewōngén-naá nyé.

¹⁸ Nyékānnad sé. Sēbíí nén bán nlém ríkénlé sé á abum áyāle chōm ésyāāl éche sébélé. Sēhedé’áá bán sébel chōm ésyāāl nyaa echē etəngéné. ¹⁹ Mbáde nyé acháj nén meé nyékānnad sé ábel nén Dyöb ábel ríwāmsen atim ámbíd ábē ne nyé ámpē.

Mekáne mé asóg

²⁰ Dyöb dóó ábage’ bad nsan, dó-’aá ápúúdté Yesue, Sāngwéé awêd. Bóob-póó, Yesue adíí née ndəle a Nnən-a-mbód awé bēbēnlédé nímē mekií ábel nchemtən mbē á ngíndé ne á ngíndé, áfínté e Dyöb, ne éche mbód. ²¹ Nkánne nén meé, Dyöb ábel nyébē mbonjsén ábel chōm-té éche áhedéé aá nyébel, nyébē-’e nyóngé ábel mam níme métəngéné. Yesue áwōngan nyé ábel mam níme méwógte Dyöb menyinge. Ehúmé ébē ne Yesu Krístəə abé ne abé. Ebē nē.

E’yale bé asóg

²² A-bānned, ncháa nyé meé, nyékonj échén elébé awóg. Enén kálag echē ríténlé nyé éechabéé áte. ²³ Ndəó meé nyébii nén bán bēbídte mwānyan awêd, Timotiə, á mbwóg. Nzé awámséné me atán, né sūmó séēpē áwēn.

²⁴Nyéłentēd mε bad ábe bélyágte nyé bésyāāl, nyéleled-te bad bé Dyōb bésyāāl. Bad bé Dyōb bémpeē ábe bábídé á Italia, bómpē bélómmé nyé mēlentēn.

²⁵Nsimé rí Dyōb níbê ne nyé moosyāál. Ebê nê.

Kálag eche Jemse Ndibned ní kálag

Kálag echë Jemse átélé ehóbé tângene mekan míme bad bé Krísto bétàngéné abel pónké ésyāā́l á alongé ádāb. Bad bé Dyõb ábe bépántédé áte nkõñsé áte rísyāā́l bõo Jemse ánteléé chõ. Abënlédé ngan hiin áléb bad bé Krísto tângene metõn hiin. Mmë metõn médii, ábë nhõn ne ábë atóg, mekágsen, abé á bwām, ânõn bad nkõñtéd, adúbe ne mbéltéd, ngáne bad bé Krísto bétàngéné echém abenled, áwõñ debyéé, nselag, kúmbe ne asuded á yāl, ábíded mbakú á yāl e bad, ákum ekáá á tâl, áweseñ, ne ákáne.

Jemse awédé áte á kálag tē wē nēn aá mbéltéd níkag ekuu ehóg ne adúbe.
Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1

Adúbe ne áwõñ debyéé 1.2-8

Abé atóg ne ábë nhõn 1.9-11

Ákæg ne ákud mekágsen 1.12-18

Áwóg ne ábel 1.19-27

Ngabén eéhednádte 2.1-13

Adúbe ne mbéltéd 2.14-26

Ngáne mod a Krísto ábenladte echém 3.1-18

Mod a Krísto ne mekan mé nkõñsé 4.1-5.6

Elébé émpēe 5.7-20

¹ Mē Jemse, mbaledē a Dyõb ne awē Sāngú Yesu Krístā, mē-ēé ntenle nyé enén kálag. Nlente nyé metúmbé dyõm ne mébē mé bad bé Israel míme mēpántédé áte nkõñsé áte rísyāā́l.

*Jemse ad bad bédúbe Krístā
béwõñ-’ē debyéé*

² A-baányan, pónké ké ehée echë nyaa e mekágsen ké ehée étané nyé, nyétéd nē e’boñ é yāl áte. ³ Nyébíí nēn bán nímēn mekágsen míme nyékudéé áyāl e adúbe áde nyéwóó, méwéde nyé nlém á abum. ⁴ Nlém ríwúu nyé á abum káññ á asóg ábel boñ mbéltéd nímēn rítyéem bwām rílõn-ne mbon, ábel boñ nyéewóó’ abé dé mbéb ké ahóg á alongé ádēn.

⁵ Nyé ké ahée awē atóge’ debyéé, áchāñ Dyõb aá ábē mó. Dyõb dõo ábage moosyāā́l debyéé ne nlém nhóg, ésebán akwognad modmod, ábē-’ē mó. ⁶ Boñ pēn nze nyéchāa Dyõb nyédúbé bán ábē nyé chõm éche nyésédté mó ésebán nlém níkáadte nyé á abum. Mod awē nlém níkáadteé á abum ádíi nēe edíb é nkwě éche éhode’, epub éhúene’ mendíb pēd enén étimne eníníí. ⁷ Ene ndín e mod eewémtán aá móõkũd chõm wēe Sāngwéé. ⁸ Adíi mod awē awóó nlém míbē, eechāñnád-taá hõm ahóg áyāl e kéchéé éche ábeléé.

Betóótõkē bé bad ne behõn bé bad

⁹ Mod a Krísto awē eesē etógnén á’sõ é’ bad bēmpēe atàngéné abé kúmbe nze Dyõb áchágté mó ámín. ¹⁰ Mod a Krísto awē adé etógnén á’sõ é’ bad bēmpēe atàngéné abé kúmbe nze Dyõb ásúdté mó. Nhóbe nēn áyāle melemlem ngáne ébéeneé mbonja e nkáákāe awē adé á ahín-tē. ¹¹ Nze enyen épene ne ngíne ábē e’hyé bé ekíde é’belé é’hyáád

ane nkəákəə, éche mbonja-’ε ébelé ésoo, e’boŋ é’bāb-πε é’belé é’maa. Melemlem nê dōo behon bé bad bémaá’ε anan áde bənanεé nímāb nhon ambīd.

Jemse ad mekəgsen mēhūu’ε wēε Dyōb

¹² Nnam ne kenzéé awē awēséné mekəgsen, áyāle nzé atómé nímé mekəgsen áte, Dyōb débe mó nsábe níme rídé alongé áde áhóbé aá mōsbē bad ábe bédáá mó. ¹³ Nzé mod akudé mekəgsen eetāŋgenéé ahób aá, “Mmén mekəgsen méhūu wēε Dyōb.” Mod eéhēlē-se ákəg Dyōb ne ebébtéd, melemlem ngáne Dyōb-πε déekəgέé mod ábel mbéb. ¹⁴ Mewēmten mé mbéb mé mod mwēn mōo mékəə boŋ ahún á mekəgsen-té, ene pónde-’aá nímé mekəgsen métédéé mó nlém á abum boŋ mehaŋ mó. ¹⁵ Mmē mewēmten níme mébāg mod áte mó-’aá méπεene mbéb, nzé nímé mbéb-πε nkwóge mod áte, rípiinad mó kwéed.

¹⁶ A-baányan bé edəŋge nyéédōgnād. ¹⁷ Nde e bwām ké ehéé ne kéchéé éche éloné mbon éhūu ne Titée awē adé ámīn. Titée mó ahagé bwēm é’syāāl ábe é’pene ámīn. Abén bwēm é’pene-’ε nhəŋlén ne nhəŋlén, boŋ Dyōb pen déehəŋlānné. ¹⁸ Dyōb dēmbel ntii ábe syáné alongé dékōāle abe áde ámbéé syáné échē eyale é mbále. Ambel nē ábel boŋ áfīnté e nímé nhəgtéd rísyāāl, syáné débē ngáne mbote e’só echē bébagéé mó née mende.

Jemse ad bad bé Dyōb bébele ngáne eyale é Dyōb éhóbéé

¹⁹ A-baányan bé edəŋge, nyébīi nímén mekan. Mod téé ábē mehél áwóg dyam áde mod ampée áhóbéé, mod eewámsán dyam ahób pen, mod eewámsán-ne aliŋ. ²⁰ Melingá mé mod méemwagké-se ábel mekan níme Dyōb áhedéé aá ábel. ²¹ Né-’ó nyétede mekan mé mbinde ne mekan mé ebébtéd mésyāāl níme nyébeleé. Ne asuded á yāl ásyāāl, nyékob eyale éche Dyōb áwéné nyé á nlém-té. Echē eyale chōo Dyōb ábenladté áson ádēn alongé.

²² Nyébele ngáne eyale éhóbéé. Nyéédōgē yāl se nyéwōgē chó wógén. ²³ Kénzéé awē awóge’ eyale é Dyōb, ésebán abele’ ngáne éhóbéé, adii née mod awē anone’ ábe e’só á dyené. ²⁴ Amaá eche yāl anyín, boŋ aké áde ákagké, abelé áchatén ngáne e’só é’díí mó. ²⁵ Boŋ bad ábe békoo’ mbéndé echē etāŋgéné anon áte, mbéndé eche ehúde’ bad á mehaŋ, nzé béhíde chó ngáne éhednadté saké bán béléá’ chó boŋ béchatén-ne, boŋ pen, béhíde chōm éche éhóbéé, Dyōb dénaméd bō áyāl e kéchéé éche bébeleé.

²⁶ Mod ké ahéé awē awémténé aá móbēle’ ngáne Dyōb áhedéé boŋ eekóbe éche echém, ene ndín e mod adoge eche yāl, áde abele á Dyōb-πε, áde ngēn. ²⁷ Abele Dyōb nyaa eche esáá ne eche etāŋgéné á’só é’ Dyōb Titée, adii anon menyuu ne bekúd ábe bétage’, ne áchāo yāl bwām ésebán mekan mé mbinde mé nkōnsé méwóge mod áyāl.

2

Jemse ad béētédē baahóg etógnén abīnīi-’ε nkóŋtéd

¹ A-baányan, nyé nēngáne bad ábe bédúbpé echəd Sāŋ, Yesu Krístəə, Sāŋgwéé awē échē edúbé échábé ámīn, nyéetāŋgenéé née nyényíné mod á díd-te se nyétéd mó etógnén ké-’ε nkóŋtéd. ² Détéd bán mod asólé wēε nyeládné, ahédé nzéd é gól, ahédé-’ε kəse é mbóté, ntógétoko ní mod mómpē rísólé, ahédé mbóté é mbinde. ³ Nzé nyébagé mod awē ahédé kəse

é mbóté edúbé boŋ nyéláŋgé mó bán, “Hyě édyεε enén kase e e'dii,” boŋ nyéláŋgé-ε ntógetóke ní mod bán, “Tyéém hê,” kéε bán, “Dyεé á ndoob té hê,”⁴ né nyélúmté bán baahóg bétómé ábíníí, né nyékáadte-ε bad ne mewēmten mé mbéb.

⁵ A-baányan bé edəŋge, nyéwóglan. Eesaá mbále nén bán Dyöb ápwédé betóótókē bé bad á nkōŋsε te aá bédúbe Krístəə-ye? Adé adúbe dós-áá adé nímāb nhən, apwədə-ε bó ábē bad ábe bēbē áwē nkamlən. Mmē nkamlən móo áhóbé aá móobē bad ábe bédáá mó. ⁶ Boŋ nyéetédεé betóótókē bé bad néε dyam. Saá behən bé bad bóo bétagte nyé-ye? Eesaá mbále bán bóo békene nyé á kóte-ye? ⁷ Eesaá mbále bán bóo bēhóbe ðin dé edúbé áde ane awē akamlan nyé mekan mé mbéb áyāl-ε?

⁸ Nyēbēl dyam áde átəŋgéné nzé nyékoo' mbéndé e nkamlən eche Krístəə ahíd eche étənlédé nén bán, “Edəŋ mwānyon ngáne édáá echon yāl.” ⁹ Boŋ nzé nyétede baahóg etógnén ábíníí-ε nkōŋtéd, né nyébele mbéb, né mbéndé e Dyöb-pe ekóbé nyé néε bad ábe bēbóo mbéndé. ¹⁰ Kénzée awē ahíde mbéndé boŋ abóo mbéndé póg, né abóo mbéndé ésyāal. ¹¹ Mod awē ahóbé aá, “Nyéekábé mesón á ndáb e e'wóngé,” mó ahóbé ámpē aá, “Nyéewú' bad.” Né-óó, nzé mod eekábé mesón boŋ awú' bad, né abóo mbéndé. ¹² Nyéhóbe dyam, nyébele-ε mekan néε bad ábe bēbíí bán Dyöb dēkáād bó, nchoo ne eche mbéndé éche éhúde bad á mehan-tē. ¹³ Mod awē eewóge mod ampée ngəl, Dyöb-pe déewógké mó ngəl nzé akáadte bad. Boŋ mod awē awóge bad bémpee ngəl, éewógké mbwóg mbwe níme Dyöb ákáadteé bad.

Jemse ad nzé adúbe déekii ne mbeltéd né awédé

¹⁴ A-baányan, nzé mod ahóbé aá módübpē Krístəə boŋ eébelē mekan níme mélúmté bán awóo adúbe, bwām é'héé é'dé áhed? Adé adúbe áhele ásoŋ ádē alongé-ye? ¹⁵ Détéd nén bán mwānyon a Krísto nhóg eewóo'ε chöm éche áhāgkē á yāl, eewóo-áa ndyééd e epun é bín. ¹⁶ Boŋ nyé mod nhóg aláŋgé mó aá, “Ekag bwām, ékud chöm éche éhāgkē, ékud-te ndyééd éche édyágkē.” Nzé nyéláŋgé mó nê ésebán nyébage mó chöm éche átógnéné, né bwām é'héé nyébelé mó? ¹⁷ Melemlen nê dso édíí ne adúbe. Nzé mod awóo adúbe áde éebelée ngáne áde adúbe áhóbéé, né áde adúbe áwédé.

¹⁸ Mod nhóg aláā me aá, “Mod nhóg awóo adúbe, aníníí-ε abele mekan mé bwām,” me-ε mətímtén mó meé, “Lúmed me ngáne mod áhele awón adúbe ésebán abele mekan mé bwām, mélúmed we ádém adúbe áyāl e mekan mé bwām níme mbelée.” ¹⁹ Edúbpé nén weé Dyöb ádíí ahóg. Nê adé bwām. Káəŋne e'dáoəŋ bé mbéb bómpē é'dúbpé nê, é'nəə-ε ne mbwóg. ²⁰ A-eyókél é mod, ehede weé bélúmed we nén bán nzé mod awóo adúbe boŋ eébelē ngáne áde adúbe áhóbéé, né áde adúbe déesaá dyamdyam-ε? ²¹ Cheé ênkəŋ boŋ Abrahame, awesyánē sáá ambáá, ákobnéd á'so é' Dyöb néε mod awē abele' mam níme Dyöb áhóbé? Saá akwenten áde ânkwenténne ábe awe mwān Aisige néε mendε-ye? ²² Nyényíné nén bán adúbe áde Abrahame ne níme mbeltéd békágé'áá ekuu ehóg, níme mbeltéd-te mēnkəŋ áde adúbe álón mbon. ²³ Nén dēmbēl eyale é Dyöb ényínnēd mbále ngáne étənlédé nén bán, “Abrahame andúbé Dyöb. Nén dēmbēl Dyöb dēnkob mó nēŋgáne mod awē abele mekan níme métəŋgéné.” Né-óó, bad bēnchəŋ Abrahame bán nsón a Dyöb. ²⁴ Nyényíné nén bán mbeltéd ní mod níbele boŋ mod ákobnéd á'so é' Dyöb néε mod awē abele' mekan níme métəŋgéné, saké adúbe

dēmpɛn. ²⁵ Melemlem nê dɔɔ émbēē ne akwalɛɛ awē béchágé'áá bán Rahabɛ. Ankobnéd á'sō é' Dyōb áyāle bad bé Israel ábe bénlōmmē bán béhye bēnɔn dyad áte á mesɔɔm-tē. Ankōb bō nken, abídéd-tɛ bō á dyad-tē, nzii empée á mesɔɔm-tē. ²⁶ Ngáne yāl e moonyonj echē eewóo edáádəŋ éwédé, melemlem nê dɔɔ adúbe áde déekäg ne mbeltéd áwédé.

3

Jemse ad mod-té akamlan échē echém

¹ A-baányan, nyé bad híin nyéebág bemeléede bé eyale é Dyōb. Nyébbi bán Dyōb dékāād se bemeléede tómaa ngáne ákáádté ábíníí bad. ² Syāné baásyāāl debele mewusé á ríhóbtéd. Kénzée awē éēbēlē awusé á ríhóbtéd adii mod awē adē abé átyéémé, ahele-'ɛ eche yāl akób ábɛl boŋ eēbēlē awusé. ³ Détéd eláŋsén ne hóse. Nzé mod ahede aá hóse ébɛl ngáne áhedeé, abelé ahé chō chōm á nsəl-tē. Echē chōm chō-'aá ábenladtē ályáged ene hóse kéhéé wée áhedeé aá éke. ⁴ Ké'ɛ déttéd eláŋsén ámpē ne bōle é'mbáá ábe é'dé á edib é nkwx̄-te. Kénée edíí bán é'kálé bwámbwam, epub é ngíne chō-'aá ékɛene bō, mod awē adole' ábē bōle mwā abámbé mōs ábenladtē ákɛen bō kéhéé áde ádáo. ⁵ Melemlem nê dɔɔ edíí ne echém. Kénée edíí bán éde mwámpin á yāl e moonyonj, éde kúmbe bwámbwam áyāl e nímē mbeltéd.

Nyényín ngáne mwā muú ahele se ahyáád ahín ámbáá. ⁶ Echém ámpē edíí nēngáne muú. Edíí pɛd e yāl e moonyonj póg, ébele' mbéb rí kamlan yāl e moonyonj esyāál. Ébele' alongé á moonyonj ásyāāl abé nēngáne ákóbné muú, muú níme mbídé á dū-á-muú, níme méédīmē'. ⁷ Moonyonj akamlan nyaa é nyam ésyāāl. Akamlan nyam é mehín, ákamlan menɔn, ákamlan nyam éche édole abum ásē, ákamlán-ne nyam ésyāāl éche éde á edib é nkwx̄-te, ambootéd-tɛ chō akamlɛn se á mbootéd. ⁸ Boŋ modmod ééhēlē-se ákamlén echém. Echém edíí chōm é mbéb éche modmod éehelée-se ákamlɛn, éloné-'ɛ ne e'wɛ bé mbéb ábe é'pɛene' kwééd. ⁹ Chōo débɛnladté áken Sánjú Dyōbɛ, awēd Titée, chō-'aá débɛnladté ábe moonyonj ebómán. Moonyonj mō-'aá Dyōb áhágé áwágen mō. ¹⁰ A melemlem mé nsəl dɔɔ e'yale bé mekenag ne ebómán bébídée. A-baányan, éetəŋgénéé abé nê. ¹¹ N'yélé mé edib nhóg méehelée-se mébídte mendib níme mesáá ne mé mbinde abided ahóg. ¹² A-baányan, alín dé asáá déehelée-se áchyáá e'pum é píɛ. Ké'ɛ alín á sabé déehelée-se áchyáá e'pum é' mesáá. Edib-pɛ éche ébídte mendib mé nkwx̄, éehelée-se ébídéd mendib níme mesáá.

Debyée áde áhúú ne Dyōb

¹³ Mod adé átínté echên awē awóo debyée awónj-'ɛ nsōŋɛn-ɛ? Alúmed nê ne alongé á bwám áde áwóo, áyāl e kéchéé éche ábeleé. Ábɛl nê ne asuded á yāl áde debyée áde áwóo ábélé boŋ awónj. ¹⁴ Boŋ nzé nyéwóo kán áte eche edé mbéb, nyétōŋtan-ne dásō échen yāl, nyéebɛnlád debyée áde nyéwóo ábɛl mbéb təŋgene ayáge á mbále, akum áde nyékumé ekáá á tál, ¹⁵ ene ndín e debyée eehú'ɛ ne Dyōb. Edíí debyée áde áhúú ne bad bé nkōŋsé. Adíí debyée áde áhúú ne bad ábe béewóo Edáádəŋ é Dyōb, debyée dé edáádəŋ é mbéb. ¹⁶ Kéhéé wée bad béwóo kán áte echē edé mbéb, bétōŋtán-ne dásō échab yāl, mpuutéđ mbélé mbé, nyaa e ebébtéd ké ehéé-'ɛ ebág áhed. ¹⁷ Boŋ debyée áde áhúú ne Dyōb áde nhəŋlén. Kénzée awē awóo áde debyée eewóo'ɛ atón dé mbéb ké ahóg áyāl. Ene ndín e mod adənsan, apwiitad, achede yāl áwóglɛn bad bémpēe, awóo ngəl bwámbwam. Ábenle bad mekan mé bwám ésebán akwəgnad modmod, ábele-'ɛ nê ne

nlém nhóg. ¹⁸ Nzé bekóm bé nsan bébele nsón níme nípeene' nsan áfínté e bad, nê débél bad bébelé mekan níme Dyöb áhedéé.

4

Jemse ad bad bésuded yäl, Dyöb akamlen bó

¹ Cheé épeene nzum ne nslag áfínté echên? Eesaá mbále bán esí é awón á bwēm éche éwane nyé nzum áte, chów ékəə' bon nyébelé nən-ε? ² Ehedε chóm bon weékudεé chów, nê ábélé ewúú mod. Ewóó esí áte bwám bwam ákud chóm bon weéhεléé chów akud. Nê ábélé nyésenle, nyéwanne-ε nhóg ne aníní nzum. Nyéékūdεε chóm éche nyéhεdεé áyāle nyéēsēdtεε Dyöb chów. ³ Nzé nyéhεdne Dyöb chóm, nyéékūdεε chów áyāle nyéhεdne chów mewēmtεn mé mbéb. Nyéhεde bwēm dásō áwóged échεn yäl menyinge. ⁴ Nyédé nēngáne bad ábe bédé á ndáb é mewóngé, bon bébé békābē mesón. Nyéébíí' é bán ábane nlém ne mekan mé nkōñsé ábele nyé bad bé ekoyí bé Dyöb-ε? Né-óó kénzée awé adəə nlém abane ne mekan mé nkōñsé, ábelé eche yäl mod-a-ekoyí a Dyöb. ⁵ Nyéwémtné bán ngēn-εé éténlédé á kálag e Dyöb nēn bán, “Dyöb ábánné nlém áá edəəđəñ éche móhédé syáné áte, ébē échē, adé-ε kōñjí ne chów-ε?” ⁶ Bon Dyöb ábage syáné nsimé abε ne abε. Nê dó-áá ákásá bon éténléd á kálag e Dyöb nēn bán, “Bad ábe bédé kúmbe, Dyöb ákunnad bó yäl, bon ne bad ábe bésúdté yäl, Dyöb ábage bó nsimé.”

⁷ Né-óó, nyésuded yäl á'sō é' Dyöb. Nyéwúen Satanε nló áte. Nzé nyébelé nê, mó-ε átōm mehélé. ⁸ Nyépe Dyöb benben, mómpē äpē nyé benben. Nyé bad bé mbéb, nyésóg mbéb ábel. Bad-ε ábe béwóó nlém níbe, nyébane nímen nlém ábel mekan níme mészáá. ⁹ Nyésuden áyāl e nímen mbéb. Nyélebe', nyéchyε-ε. Nyésóg awəə, nyélebe' lebén, nyésóg menyinge awóg, nyésuden sudnén. ¹⁰ Nyésuded yäl á'sō ábe Sāngwéé. Nzé nyébelé nê, áchágéd nyé.

Jemse ad mod eekáádté mwányan

¹¹ A-baányan, nyéehóbé nhóg ne aníní mam mé mbéb á yäl. Kénzée awé ahóbe mwányan mam mé mbéb á yäl, ké'ε akáadte mó, né ahóbe mbéndé e Dyöb mam mé mbéb áyāl, né ahóbe-ε áá ene mbéndé eéboó'é. Nzé ehóbé wéé mbéndé e Dyöb eéboó'é né weébēlēε chóm éche mbéndé éhóbé áá bébel. Bon né etédé etál échē éesē échōñ ábé mod awé akáadte. ¹² Mod nhóg mwēmpen-εé adé awé abage' mbéndé, mwēmpen-naá akáadte bad. Mwēmpen-εé ahele ásōñ alongé á bad, mwēmpen-naá ahele abébéd dó. Bon wε, nzé-módé édíí ákád mwányon?

Jemse ad mod eebág kúmbe

¹³ Bəəb-pəə, nyéwóglan, nyé bad ábe nyéhóbe bán, “chii ké'ε chān, séēkē dyad dekalengəme, séēdyéé áwed mwē nhóg, sékābē nyongé, sékudé-ε nsyāñ.” ¹⁴ Nyébíí dyam áde débenléd chān-ε? Chān nyébíí bán alongé áđēn ádí? Alongé áđēn ádíí nēngáne mbag. Ebág á esōñ é pónđé, ámbíd enē, weenyínéé chów ámpē. ¹⁵ Chóm éche nyétāngéné ahób édíí nēn, “Nzé Dyöb ákwénténé, né séēbē á alongé, sébēl-le áđēn dyam ké'ε ádíníí.” ¹⁶ Bon bəəb, nyétíme nyékume ekáá á tál ne kúmbe esyáál. Enén ndín e akum dé ekáá á tál eetāngεné. ¹⁷ Né-óó, kénzée awé abíí dyam á bwám áde átāngéné ábel, bon eébele dó, ábelé mbéb á'sō é' Dyöb.

5

Jemse aá behən bé bad bétéd póndé

¹ Nyé behən bé bad, nyéwóglan me! Nyéchyé', nyéhágke e'saad áyāl e metake níme mépií nyé. ² Mmén nhən níme nyékúmmé nímáá abəə, síi- 'e émáá nyé asan adyé. ³ Echen gól ne silva éche nyélímmé ásē, émáá ngag akób. Ene ngag eche ekóbé ábê bwēm, chəə ébēl boŋ Dyöb ákógsén nyé, émad-tē nyé ásē née muú. Nyékúmmé yǎl nhən enén póndé eché edé benben ne e'pun bé asóg. ⁴ Nóné', weesábpéé bad ábe bébénlé we nsón á nzag-tē. Etimé edogé bō dogén. Nén ábélé ábê bad ábe wéesábpéé ádab awé áwógnad á'sō wée Titée, Dyöb á Ngum. ⁵ Abé áde nyédíí á nkōŋsé hén ádíí áchog alongé, nyébele-'e kéchéé éche nyédáá. Nyékódte nímən mewēmten, kénée nyébíí bán epun éche Dyöb dékōgsennē ábē bad bé ekōyí ékwógé ape. ⁶ Nyéhóbé bán bad ábe bébele mekan níme métāŋgéné á'sō é' Dyöb bédé bad bé mbéb, nyéwúú-'e bō. Béeheléé nyé atyéemen.

Jemse aá bad béweseŋ metake

⁷ Né-ə a-baányan, nyéweseŋ káŋh Sāŋgwéé ape. Nyétéd eláŋsén ne mod awé abele nzag. Abelé ásin káŋh ne póndé eché ápádtē mbote é bwám. Awesan káŋh ne á póndé eche mbúú e'só ébootadté achó, ne áde édimtanné achó. ⁸ Nyémpē nyéweseŋ, nyéwéd-tē nlém á abum, nyésine' epe éche Sāŋgwéé, édé benben. ⁹ A-baányan, nyéenyongé áte tāŋgene nhóg ne aníníí ábel boŋ Dyöb dééhābē aá nyédé bad bé mbéb. Nyébíí nén bán mod awé akáadte' adé nyé benben. ¹⁰ A-baányan, nyétéde e'chemléd ne bekal bé'dəədəŋ. Békálé'áá nkalan á đín áde Sāŋgwéé, békudé metake, béwesan-ne nímē metake. ¹¹ Ne mbále, syáā dechəge bad ábe béwéséné bán bad ábe békudé nnam. Nyéwógé ngáne Jobe ánwesénné áde ákudé metake, nyényín-ne ngáne Dyöb dēmbenlé mō bwám á asóg. Sāŋgwéé aboó nlém bwāmbwam awóó-'e nlém ní ngəl.

¹² Amín e nímén mésyāāl, a-baányan, nyéēbenlād đín dé nkoŋ nímín, ké'e dé nkōŋ nísé, ké'e chōm émpēe ámwé melě. Boŋ pen, nzé ehóbé“Ee” abé ee, nzé ehóbé-'e “Aáy” abé aáy. Nzé nyébelé nén, né Dyöb déekógsénné nyé.

¹³ Kénzée awé adé á metake tē, ákanne. Kénzée awé awóge menyinje, ákone ákené-'e Dyöb. ¹⁴ Kénzée awé eedyee bwám, áchəg belyáged bé mwembé, békánned mō. Nzé békánnad mō béwōgtē mō dyōg á đín áde Sāŋgwéé. ¹⁵ Nzé édé bán békánnédé mō ne nlém nhóg, né Dyöb déwōg bō mekáne, né débēl-le mod a nkole ádyēē bwám. Sāŋgwéé ábēl áhídē á anoŋ dé nkole, ádyēē bwám, ké mbéb-pe mōə ámbenlé Dyöb délagsén mō. ¹⁶ Né-ə, nyépale mbéb áte wée nhóg ne aníníí, mod tée ákánned-te mwānyan, ábel boŋ nyédyee bwám. Mekáne níme mod awé abele mam níme métāŋgéné á'sō e' Dyöb, méde ngíne bwāmbwam, mébele-'e nsón. ¹⁷ Elaijaa abédée moonyoŋ melemlen ngáne syánē. Póndé póg ankáne bwāmbwam aá mbúú eechóg, mbúú enkēnchó-'aá á etún é mwé níláán ne epeđ. ¹⁸ Ambíd enē ankáne ámpē, Dyöb ábel mbúú echó, bwēm é'bootéd-tē akwog.

¹⁹ A-baányan, nzé nyé ké ahée atēdté áhíd nzii e mbále e Dyöb, boŋ mod ampēe abelé atímné mbíd, ²⁰ ábíí nén aá, kénzée awé abelé boŋ mod awé abelé mbéb asóg mbéb ábel, né asoó alongé áde mod awé abelé mbéb. Nén débēl-le mbéb híin níme ane mod ákébenlé, Dyöb déenənné mō á đíd.

Kálag e'só eche Petro Ndibned n kálag

Kálag e'só eche Petro ântenlé, bad bé Krīsto b́oâ ânteléé ch́. A kálag-tê wê achagé b́o aá, “Bad ábe Dyöb ápwédé.” Abén bad bémpāntēd áte á pēd e akuu á mbwóg e eché béchágé'áá bán Esia Maino. Nzom eché enkān boŋ átel enén kálag, ebédée áwéd bad bé Dyöb nlém á abum áyale metake nime békúde'áá ne adúbe áde b́enwōngē. Awēd-te, abage b́o e'lyág bé nlém ábe nkalanŋ ń bwām nime Yesu Krīstāa ńbageé b́o. Mmē nkalanŋ ń bwām ńhóbe t̄ngene, kwéed, mpuu ne epe éche Yesue ápéé ámpē. Alūmēd-te b́o áte aá b́ekwēntēn metake ne e'lyág bé nlém. Anlúmed b́o áte aá b́ebii nén bán nímē metake médii mekāgsen ányín nzé adúbe áde b́ewánlé áde adúbe á mbále. B́ebii-'e nén bán b́ékúd nsábe á “Epun éche Yesue Krīstāa ápéé.” Anlúmed-te b́o áte ámpē aá alonjé ádāb átāngéné abé ngáne alonjé á bad ábe b́ehíde Krīstāa.

Nkabted n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Dyöb d́oâ ábage e'soósonŋ 1.3-12

Elébe ábel mekan nime mésáá 1.13-2.10

Mekan nime bad bé Krīsto b́etāngéné abel á pónde e metake 2.11-4.19

Asuded á yāl ne ábele Dyöb née mod a Krīsto 5.1-11

Nsogtēn 5.12-14

¹ Mē Petro, mbapee a nlomag awē Yesu Krīstāa, ntenle nyé bad ábe Dyöb ápwédé, ábe b́epāntédé áte boŋ b́ebé beken á mbwóg é Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ne Bitinia. ² A ntii nímē Dyöb Titée, ammād nyé apwed. Echē Edaádān-'e ébélé nyédé bad ábe b́esáá. Abelé nê ábel nyébele mekan nime Yesu Krīstāa álánjé nyé aá nyébel. Abelé nê, ábel nímē mekiú nime mésyógké á awog mébel nyékud alagsen dé mbéb. Nsimé ne nsanŋ ń Dyöb ńbê ne nyé abé ne abé.

Dewoó e'lyág bé nlém

³ Mekenag mébê ne Dyöb áde áde Sáá awē awed Sāngwéé, Yesu Krīstāa. Apuúdté Yesu Krīstāa. Né-ó dekadé alonjé dékōōlē. Abel áde ábélé nê, ábágé syānē e'lyág bé nlém bé alonjé áde déemaá'. ⁴ Desine' káŋne nhon nime Dyöb ákōŋnéde ábē bad. Akōŋnéde nyé mó ádyöb. Ahed-te méebóó'é, méebéb-paá. ⁵ Dyöb ábenlad eché ngum ákāa nyé adúbe áde nyédúbpé mó, káŋ né nyékudé e'soósonŋ. Abē e'soósonŋ b́enyinnēd á epun é asóg. ⁶ Nyédii nyébê menyinge ne nê, kénée édii nén bán nyéékúd metake nyaa ne nyaa é esōŋ é pónde. ⁷ Mmē metake mápé ákag nyé adúbe, álúmed nén bán adúbe áwúú nyé áte ne mbále. Gól ehēle ebéb, boŋ ké nê, b́ebelé b́ehé ch́ á dū ásaad ch́. Nzé b́ehēle b́ebel nê ne gól, né b́etāngéné áden adúbe dómpē akag ábel nén áwúu áte áyāle áden adúbe átómé gól. Nzé áden adúbe átómé mekāgsen áte, né Dyöb déken nyé, ábe nyé ehúmé ne edúbe áde Yesue álúmedtē bad bé nkōŋsé b́esyāal yāl. ⁸ Nyédáá mó kénée nyéenyīnēē mó. Nyédúbpé-'e mó kénée nyéenyīnēē mó b́oob. Ké b́oob-pe nyétómténē menyinge abé nyaa eché mod éhēléé-se ahób. ⁹ Ch́m eché nyékudtē áyāle adúbe áde nyédúbpé mó édii e'soósonŋ ábe áben e'daádān b́ekudté.

¹⁰ Bekal bé'daádəŋ bənhōb mam á'sō é' pónđé t̄əŋgene ábê e'soosəŋ ábê Dyōb dēbēé nyé nēe nsimé. Béntōŋ ábê e'soosəŋ ahəd áte ábel bésōŋtən bó. ¹¹ Edaádəŋ éche Kr̄stəə émbē bó áte áláa bó á e'sō é' pónđé ngáne Kr̄stəə átagké ne ehúmé échē ákudté ámbīd e pónđé, boŋ bēmbē béhedé áte. Béhéde'áá áte ábii pónđé echē nímē mam mēbenlédte ne wée mod awē mēbenlédte. ¹² Dyōb dénlūmēd ábê bekal bé'daádəŋ áte aá nsón nímē bébēléé méesaá nsón níme bēn békudté nsyāŋ áhed, boŋ rídii nsón nimenyé. Dyōb dénlōmē bad Edaádəŋ éche Esáá échē ébídé ádyōb. Echē Edaádəŋ chōo émbēl boŋ baahóg békale Nkalanŋ ní Bwám nímē nyéwógéé bōob. Mmēn mam móo bekal bé'daádəŋ bēhōb'áá. Káŋŋe ángel édáá nímēn mekan asōŋtən.

Mbeltéd nímēn rísāŋ

¹³ Né-óó, nyépūd abad, nyébē mboŋsén ábel nsón níme Dyōb áhedeé. Nyétéd pónđé nyésūm-me nlém r̄syāāl áyāl e nsimé níme Dyōb dēbēé nyé á pónđé echē Yesue ápēé ámpē alúméd-te nyé yāl. ¹⁴ Ngáne édii bán nyédii bad ábe bébele mekan níme Dyōb áhedeé, nyéemwāg-se mam mé mbéb nímē nyébélé'áá bōod mébé mékamlán ádēn alongé. ¹⁵ Dyōb áde apwədə nyé asáá. Né-óó nyémpē nyétəŋgéné asāŋ á mbeltéd nímēn r̄syāāl. ¹⁶ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Mbeltéd nímēn r̄sāŋ áyāle mbeltéd nímēn r̄sáá.”

¹⁷ Dyōb ákáadte' moosyāāl nyaa póg. Eékwognáádté modmod. Nzé nyékāne-'e áwē, nyéchəge mó bán Títēe. Né-óó, nyéwōŋ mbwóg ní Dyōb áte á alongé ádēn ásyāāl á nkōŋsé-te wén wée nyédii beken. ¹⁸ Nyébii nén bán Dyōb ákódté nyé á ekúkú é abé-te. Ekúkú é abé échē ábēn betaa bēnlyāgnēdté nyé saké chōm nēe gól ké'e sílva échē ébébe' chōo ánkōdnédte nyé. ¹⁹ Ndəle e mekií echē Yesu Kr̄stəə chōo ánkōdnédte nyé. Kr̄stəə awē adé nēe r̄dyōŋ ní mbód nímé méēwōo awusé ké ahóg á yāl. ²⁰ Nkōŋsé r̄dēhōb bán r̄bootad, Dyōb dēmmād mó apwəd. Boŋ bōob á asóg hén alúmte yāl wée bad bé nkōŋsé. Abelé nē áyāle nyé. ²¹ Kr̄stəə akəá nyédúbpe Dyōb. Nyéhele-se nyédúbé Dyōb nyésūm-me nlém r̄syāāl áwē, áyāle apuúdté Kr̄stəə abídté-'e échē ehúmé áwəd.

²² Abel áde nyébēléé mekan mé mbále ábélé nyésáá. Nē ábélé-'e nyáabe bad bēmpē ábe bédúbpe Yesue nyédəŋné. Né-óó nyédəŋ nhóg ne aníní ne nlém r̄syāāl. ²³ Nyébii nén bán Dyōb ábágé nyé alongé dékōlē mbwiined ne échē eyale. Echē eyale épééné alongé éesaá-'aá chōm éche ébébe'. Ebē abé ne abé. Dyōb áde áde á ngíndé ne á ngíndé dōo ábágé nyé áde alongé saké moonyoŋ. ²⁴ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Moonyoŋ adii nēe nkəákəə,

ábē e'boŋ-'e é'dé nēŋgáne mbonja échē ékwoge á ahín-té.

Nkəákəə ayēnle', mbonja-'e ésoode.

²⁵ Boŋ eyale é Dyōb ébé abé ne abé.”

Eché eyale édii nkalanŋ ní bwám níme békánlé nyé.

2

Nyédii meláá mé alongé

¹ Né-óó, nyétede nímēn mbeltéd mé mbéb r̄syāāl. Nyéekālē metóm, nyéelúmté' á díd-te ngēn nén bán nyébele bwám áde nyéebeléé, mod eesíídé waáb, e'yale bé mbéb béébídē-'e nyé á nsəl. ² Nyétəŋgéné awan áte ákud ndyééd e edaádəŋ echē esáá, melemlen ngáne bán bé nkóól béchyéé' abii, ábel nén nzé nyédyédé ene ndyééd, nyékwog

ákud e'soóson. ³ Nyêwógléné ene ndyééd, nyébíí-'e bɔɔb ngáne Sánḡwéé ábeléé mekan mé bwám. ⁴ Nyéhyag wéé Sánḡwéé, mós adé nées aláá dé alongé áde belón bé ndáb bēnchenéé, bon Dyōb anyín dós aá ákwógnédé, ápwédé, ákōō-'e dós. ⁵ Nyéhyag-kós nyébē nées meláá mé alongé nime Dyōb ábenladtē álonḡ eche ndáb e edáádəḡ. Awēd-te-'aá nyébēnléé mós. Nyéēbē beprisē ábe bésáá, nyébagé mós mendē mé edáádəḡ nime mékóbnédé áwe e'só mbwiined ne Yesu Krístəə. ⁶ Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Ntédé aláá dé etógnén nsumé á Zayon.

Kénzée awē adúbpé mós éekwágkē.”

⁷ Adén aláá-ɔ́ adé etógnén ne nyé awē nyédúbpé mós bon ne bad ábe béedúbpe mós ádíi nēḡgáne

“Aláá áde belón bé ndáb bēmbāḡḡ abenled, dós átímé aláá dé etógnén abé.”

⁸ Eténlédé ámpē nén bán,

“Mós adé aláá áde bad bélúmeé ámīn abé-'e ndim e aláá echē ebele bad békwaḡ.

Bad békwaḡ áyāle béewōḡnēē Dyōb. Nē dós Dyōb átíídé aá ébenled ne bós.”

⁹ Bon nyé, nyéesaá nē. Nyédíi bad ábe Dyōb ápwédé, beprisē bé Dyōb ádē adé kāḡ. Nyédíi alonḡ áde ásáá, Dyōb dēn-naa áwóó nyé ábel nén nyélúmed bad bēmpēe ngáne ápédé bwám abé. Dyōb áhúdé nyé á ehíntén-tē, apēné nyé á e'nyínen bé ekíde. ¹⁰ Ngen e'só nyénkēmbáá bad bon bɔɔb nyéenyédé bad bé Dyōb. Ngen e'só ngəl e Dyōb enkēmpaá áwēn bon bɔɔb Dyōb áwóḡé nyé ngəl.

Nyébē betāḡ bé Dyōb

¹¹ A-bānned nhede méé nyésōḡten nén bán nyédíi beken, nyétome-'e á nkōḡsé wén tómén. Né-ɔ́ nyéebanné nlém ne mekan mé ekob é yāl áyāle nén nē áwanne ábēn e'dáádəḡ bēn nzum. ¹² Nyéwále alongé á bwám átínté e bad ábe béedúbpe Dyōb, ábel bon ké bēnhāb bán nyédíi bad bé mbéb, bényín mīmēn mbeltéd mī bwám. Nē dékāḡ bēbe Dyōb edúbé mbwe nime Dyōb dépēé á epun é asóg.

¹³ A dīn á Sánḡú, nyéwóḡne bad bé nkōḡsé ábe bédé á nkamlēn, ken nkamlēne ambáámbáa, ¹⁴ ké'e kāḡ échē édé ásē e nkamlēne ambáámbáa, echē álómé ákōḡsen bebel bé mbéb ne ákémed bad ábe bébele' bwám. ¹⁵ Dyōb áhede nén aá mekan mé bwám mímē nyébēléé mékúdtēn mehób nime ábe e'yókél é' bad bēhóbēé nyé áyāl, nime bēebíí'ē. ¹⁶ Nyéesaá betāḡ, nyédíi kunze. Bon pēn nē déebageé nyé nzom ábel mbéb. Nyébē nēe bembaledé bé Dyōb. ¹⁷ Nyébage moosyáál edúbé. Nyédəḡ-'e bad bēmpēe ábe bōmpē bédúbpé Krístəə. Nyébáa Dyōb. Nyébage kāḡ Embáámbáa edúbé.

Metake nime Krístəə mébē syānē e'chemléd

¹⁸ Nyé bad ábe nyédé bembaledé, nyésuded yāl ásē e bad ábe nyébēnléé ne edúbé ésyāál. Nē déebāḡ ne ábe bēbóó nlém bēnpēn, bon nē ábē ne káāḡne ábe bēbēbé nlém. ¹⁹ Dyōb débē menyīḡe ne nyé nzé nyéwēséné e'we é' metake nime nyénkēmbáá nyékude áyāl echē. ²⁰ Nzé ebelé mbéb, bon ewēséné mbēte áyāle nímē mbéb, ne nsyāḡ nīhēé wékúdté? Bon nzé ewēséné metake ké áyāle dyam á bwám áde ébélé, né Dyōb débē menyīḡe ne we. ²¹ Mmēn metake mébōḡnédé nyé awē Dyōb ápwédé, áyāle nén Krístəə mwēn antāḡ á nló mīmēn. Anlyágé-'e nyé elansén ábel

nyéhíd nímē mekuu. ²² Enkēmbenlé mbéb ké nhóg, modmod enkēnwóg-kaá mó eyale é mbéb á nsäl. ²³ Ade bad bésyáá mó, enkēntimténne bó. Ade betágté'áá mó, enkēnsidtē bó. Bonj ambé mésyāäl á mekáá mé Dyöb áde ákáadte bad bésyāäl nyaa póg. ²⁴ Krístæ mwēn ampēm nímēd mbéb áwe yäl á awog ábel nēn deewóó dyamdyam ábel ne mbéb, débēle-ε mekan nímē Dyöb áhedεé, á alongé ádēd. Echē sii ébélé nyékudé e'choóchon. ²⁵ Nyēmbé néε rídyoη ní mbód nímē mbós bonj bōob Dyöb ápééné nyé ámbíd áhíd mod awé anone nyé ngáne nnan-a-mbód ánoneé éche mbód.

3

Bebaád ne ábab bechóm

¹ Nyé bebaád bé bechóm-me nyéwógne áben bechóm ábel bonj ké émbē nēn bán bééhídεε eyale é Dyöb, nímēn mbéltéd ní bwám mbel bāmpē bétimned Dyöb, bédúbé-ε mó. Ké nyéētagne bó dyamdyam aláa, ² bényin áden abé á bwám áde ásáá. ³ Nyéēsūmē nlém nēn bán áben e'bonj é'bíde dásō áyāle ekāη é mbíd ebwóg néε anabe dé esid, ahé á bwēm nēngáne e'bón, nsāη, ne e'bése kéε kase é mbóté. ⁴ Bonj bēbii nyé dásō ne e'bonj ábe é'bíde nyé áte. Abē e'bonj béehāηlānné áyāle é'bíde ne edāōdāη échē épwiítédé échē éetagtán-ne. Abē e'bonj bōo Dyöb ányinéé áá é'dé etógnēn. ⁵ Nē dōo bebaád ábe bésáá bé' bōód ábe bēsum nlém ne Dyöb bēbélé'áá bonj é'bāb e'bonj é'bíd áwed. Bēwógné'áá ábab bechóm. ⁶ Seraa mwēn ambé nē. Awógné'áá Abrahamε áchagé-ε mó áá asāη. Nzé nyēbele' mam mé bwám ésebán nyēbāa dyamdyam, né nyēdíi Seraa ábe bán. ⁷ Nyé baachóm-me ábe nyéwóó bebaád, nyétāngéné áben bebaád edúbé abε. Mod téé ábē ne awé mwaád, ánone mó bwám. Béepedεé nyé e'wúu áte, bonj nyāābōo nyékūd alongé nyaa póg. Adē alongé ádíi nsimé nímē Dyöb ábagεé. Nzé nyéewānle bó ngáne éhedneé, né Dyöb déewóóké nyé mekáne.

Nyēbele bwám ké nyékudé metake

⁸ Asóged, nyé moosyāäl nyébē mod nhóg, nyéwōη nlém nímē nīpwiítédé, nyésudεd-te yäl. ⁹ Nyéētimtē mbéb áyāle mbéb. Nzé mod ahóbé nyé dyam dé mbéb áyāl, nyémpē nyééhóbé mó dyam dé mbéb á yäl, nyékáné kánnēn bán Dyöb ánamed mó, áyāle nnam móo Dyöb dénhōbpē áá mósbē nyé áde ámpwεdté nyé. ¹⁰ Etēnlédé nēn bán,

“Kénzéé awe ahede alongé dé menyinje,
áhedé-ε áá mōnyin e'pun é' bín é' bwám,
eéhóbé' mekan mé mbéb,
eékālē-ε metóm.

¹¹ Asóg mbéb ábel, ábele mekan mé bwám.

Awanen ábé nsāη ne moosyāäl.

¹² Ayāle Dyöb anone bad ábe bēbele mekan mé bwám
awoge-ε bó mekáne.

Bonj akunnan bad yäl ábē bēbele mbéb.”

¹³ Nzéé-5 ahele ádāη nyé mbéb ábel nzé nyéwóó nlém áte ábel mekan mé bwám? ¹⁴ Bonj ké nyéntāg-ke ké tagēn ábel mekan nímē Dyöb áhedεé, né Dyöb dé naméd nyé. Nyéewógé mbwóg, nyéētāgē-ε áte. ¹⁵ Bonj pen nyébe Krístæ edúbé, nēn móódé Sāngwéé á alongé ádēn. Nyébē mbonjēn pōndé ésyāäl átimten kénzéé awé asēdté nyé dyam tāngene nlém nímē nyéēsūmē wēε Krístæ. ¹⁶ Nyékéled nlém á abum. Nzé nyēbele nē, nyésūdēd yäl ne edúbé ésyāäl, nyékéled-te nlém á abum wēε bad ábe

béhóbe nyé mekan με mbéb áyāl, áyāle nyéhídeé Krístæ. Bék wāg nzé bényíné áden abé á bwām. ¹⁷ Nyébii nén bán édé bwām mod ákud metake áyāle dyam á bwām áde ábélé, nzé nê áde á ntii í Dyöb, tómaa ákud metake áyāle dyam dé mbéb. ¹⁸ Krístæ mómpē ankūd metake awé-’ε áyāle nímed mbéb ngen póg ne ngen ésyāāl. Abédéε mod awé abele mekan míme Dyöb áhedéε, boη anwé á nló míme bebel bé mbéb. Ambel nê, ábel déπε wéε Dyöb. Bad bēnwūū mó boη éché ekob é yāl chōó énwē. Dyöb dēmbēl éché edāádāη émbē ébē á alongé. ¹⁹ Echē edāádāη chō-’aá ánkεénné á mbwōg áke dé akale e’daádāη eyale é Dyöb. ²⁰ Abén e’daádāη é’bédéε e’daádāη ábe bēnkēnwōgēn Dyöb se’ boód áde Dyöb dēnchabtédte bó e’kād áte ábel bétede míma mbéb á pōndé echē Noa áló’áá bāle é’mbáá. Bad waam bēnpen bóo bēmbē á bāle-tē. Bēnkūd e’soósoη áyāle mendib. ²¹ Nén áde melemlem nēηgáne edusen. Echē edusen chōó ébele boob boη bad békūd e’soósoη á ngine e mpuu míme Yesu Krístæ. Edusen éesaá awobe á yāl áhúd mbinde boη édii ákwēntēn dé abele Dyöb ne nlém míme rísáá. ²² Krístæ akii ádyöb, áwed-taá ádyéε Dyöb á ekáá é mbáá boη ákamláán ángel ésyāāl, benkamleε ne ngine éché édé ámín.

4

Alongé á bad ábe bédúbpe ábē ngáne Dyöb áhedéε

¹ Né-óó ngáne édii bán Krístæ ankūd metake é ekob é yāl, nyémpē nyétāηgéné nyébē mboηsēn áwōη melemlem mé mewēmten nēηgáne ánwōηgē. Áyāle, kenzéε awé atagé é ekob é yāl, asógé mbéb abel. ² Ngáne édii-’aá nê, alongé áden á nkōηsé wén ábē ngáne Dyöb áhedéε saké bán mpúlé mé nkōηsé múmó ríkamlan nyé. ³ Mekan míme bad ábe béebii Dyöb bédāá’ε abel móo nyémpē nyébélé’áá. Ene pōndé emaa átóm, ekwōgnédé-’ε. Nyékábé’áá mesón, nyēwōη nlém áte ábel mam mé mbéb, nyēm wágé’áá mím mékōbē nyé, nyéchagé’áá ngande éché bad bēmwágé’áá mím mékōbē bó, bēbelé-’ε e’tongé é’ mekan, nyé benlé-’ε myöb mémpēε, dyam áde déεboo. ⁴ Bēn ábe nyáábōo nyēbeláá mímén mbēltéd mé mbéb boód, bédé menyáké boob ányín nyéesaá ne bó ámpē ábel epuutéd ne e’kúkú é’ mekan. Né-’aá ákáá boη bēsyāā nyé. ⁵ Boη bētyēēm á nkáá á’sō é’ Dyöb áde áboηséné ákáad moosyāāl. Akāad ábe bédé álongé ne ábe bēwédé. ⁶ Nén dóo dékāη boη nkalan mí bwām ríkanléd káāη ne wéε bad ábe bēwédé, ábel boη kénéε bēnkāādtē bó áde bédii á nkōηsé-te, bēwé-’ε ngáne moosyāāl áwágkē, béhele-se bēbé á alongé ngáne Dyöb ádíí.

Nyēbenlad nde éche Dyöb ábágé nyé bwām

⁷ Asóg dé mekan mésyāāl áde benben. Né-óó nyébwōg yāl nyétéd-te pōndé ábel nén nyéhel akáne. ⁸ Ámín e mímén mésyāāl, nyédāη nhóg ne anínii ne nlém rísyāāl. Nyédāη nhóg ne anínii, áyāle edāηge ékúdtan mbéb híin. ⁹ Nyékob nhóg ne anínii nken ésebán nyényonηge áte. ¹⁰ Dyöb áwóó nde híin, abagé-’ε mod téε echē nde. Nyébē bembāledε bé bwām nyēbenlad-te échēn nde áwōηgen nhóg ne anínii. ¹¹ Ane awé abíε’ dyam ahób, ahóbé dó nēε nhóg awé akale’ e’yale ábē é’bídé wéε Dyöb dén. Ké nzéε-’ε awé awōngan baáb, abele’ nē ne ngine esyāāl echē Dyöb ábágé mó. Nē débídēd ehúmé é Dyöb áwed á yāl e mekan mésyāāl mbwiined ne Yesu

Křistæ. Ehúmé ne ngíne esyǎl bébágnédé mós á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

Metake nímê bad bé Křisto békude'

¹² A-baányan, nyéebág menyáké ne mekǎsɛn mé ngíne míme mépiide nyé bɔɔb. Nén déebág nyé nken. ¹³ Nyébê menyinge pɛn nén, nyékude' metake melemlem ngáne Křistæ ákúde' áá, ábel nén nyélón ne menyinge á pónde echê Dyõb délumêdtê ehúmé éche Křistæ. ¹⁴ Nzé bad bésyǎa nyé áyǎle nyédíí bad ábe béhíde Křistæ, né yǎl eboó nyé áte, áyǎle ehúmé é Edǎádǎŋ é Dyõb édé ne nyé. ¹⁵ Boŋ pɛn nzé nyékude metake éebág nén bán nyékude nímê metake áyǎle nyéwúú bad, ké'ɛ áyǎle nyéchíbé, ké'ɛ áyǎle nyédíí bad bé ebébtéd, ké'ɛ áyǎle nyésóléé mam mé bad áte míme méenɔné nyé. ¹⁶ Ké né-'ɛ, nzé nyékude metake áyǎle nyédíí bad ábe béhíde Křistæ, nê déekwǎgtê nyé. Nyéságnɛn Dyõb ságnɛn nén bán béchágé nyé bán bad bé Křisto. ¹⁷ Ayǎle pónde edé echê Dyõb débootédte bad akáad, ábootéd-tɛ ne ábê bad. Nzé Dyõb áhele ábootéd-tɛ ne syáne awê dedé bad bé Křisto, chán-nɔ ébɛɛnnê bad ábe béebelé' mam ngáne nkalan ní bwám ní Dyõb níhɛdeé. ¹⁸ Eténlédé-'ɛ á kálag e Dyõb nén bán, "Nzé éhele élenléd kǎáŋne mod awê abele ngáne Dyõb áhɛdeé áte ákud e'soósɔŋ,

né chán-nɔ ébɛɛnnê bebel bé mbéb ne bad ábe béedúbpe Dyõb?"

¹⁹ Né-ɔó, bad ábe bétage' ngáne Dyõb átíídé, bébê bébele mekan mé bwám, bébe-'ɛ yǎl á mekáá mé Dyõb áde áhágé bó, mós awê ábele kéchéé echê áhóbé.

5

Petro alébe bad ábe bélyágte mwembé

¹ Mɛ néɛ nhóg awê alyágte', ndǎá mɛé níbe bad ábe bélyágte' átíntê echên elébé. Ndé nhóg awê ambé metake míme Yesue ásê. Ehúmé echê Dyõb débeé Křistæ épě awêm ámpê. Nlébe' nyé nén mɛé, ² nyénɔne bad ábe Dyõb ábánné ásê echên melemlem nêŋgáne nnɔn-a-mbód ánɔné éche mbód. Nyénɔne bó áyǎle nyédǎá bó anɔn. Nyéénɔnê bó byánán bényágté nyé ánɔn bó. Nyébele' nímê nsón saké é etútú é nsyǎáŋ, boŋ ehê bán nyéwóó nlém ábel mós. ³ Nyéekamlán bad ábe bédé ásê echên ne ngíne. Nyébê bad ábe béhídtê mekuu nímāb. ⁴ Ade kǎŋ e benɔn-bé-mbód épéé, ábê nyé nsábe míme níchábé ámín. Mmê nsábe mébê á ngíndé ne á ngíndé.

⁵ Nyémpê ábe nyédé ásê e bad ábe bélyágte', nyésuded yǎl, nyésuded-tɛ yǎl nzé nyéwõŋgan nhóg ne aníní. Ayǎle éténlédé á kálag e Dyõb nén bán Dyõb ákunnan bad ábe bédé kúmbe yǎl, boŋ abage bad ábe bésúdté yǎl nsímé. ⁶ Né-ɔó nyésudɛd yǎl ásê e ngíne e Dyõb ábel boŋ mwên áchágéd nyé á pónde echê ebõŋnédé mós. ⁷ Nyéchene mekan mésyǎal míme métagte nyé áwe mekáá, áyǎle atédé mam míme métagte' nyé néɛ nímê.

⁸ Nyékõb yǎl, nyétéd-tɛ pónde. Mod a ekoyí awên, Satane, ahõŋge néɛ ngii echê edume áte, ahɛde mod awê ányabéé áte. ⁹ Nyéemwǎg-sɛ atóm nyé áte. Adɛn adúbe déesudé'. Nyébíí nén bán bad bémpeé ábe bédúbpe néɛ nyé nkõŋsé áte nisyǎal bómpê békude metake nímê nyémpê nyékudeé. ¹⁰ Nyékude' metake boŋ nímê metake méechabpé áte. Ambíd e nê, Dyõb áde ábage' nsímé nisyǎal dɛn débě nyé kéchéé éche nyébódé. Abél nyésúmɛn, awéd-tɛ nyé áte. Adíí Dyõb áde nsímé nímê níkwógnédé moosyǎal, níbê-'ɛ pónde ésyǎal. Mós apwɛdé nyé ákud éche ehúmé echê

ébé á ngíndé ne á ngíndé. Nyééküð-te chó áyāle nyédé ne Krīstəə. ¹¹ Ngíne esyāál edii eché á ngíndé ne á ngíndé. Ebê ne.

Melɛnten mé asóg

¹² Sailasε mó awónḡéné me âtel anén mwă kálag. Adii με νέε mwănned mbănné-'ε mó nlém á yăl. Ntenle nyé enén kálag âwéd nyé nlém á abum, âláa-'ε nyé nén meé nímén mam míme ríténlé nyé médii nsimé ní Dyöb ní mbále. Nyéehúdé mekuu áhed. ¹³ Baányonḡ bé mwembé ní Babilon ábe Dyöb ápwédé νέε nyé, bélómmé nyé melɛnten. Awem mwăn awě níkwógté á adúbe-tê, Makəσε mómpē alómmé nyé melɛnten. ¹⁴ Nyéhê nhóg ne aníní tâl âlúmed edəḡge. Nsaḡ níbê ne nyé bad bé Krīsto bésyāál.

Kálag eche elónténé ébε eche Petro Ndibned ní kálag

Kálag echě elónténé ébε echě Petro ântenlé, bad bé Krĭsto bé'só bésyāāl bóo ânteléé chό. Ene pónde bad bébéde ábe béyágté'áá bad ayáged dé metóm. Adé ayáged dé metóm ábélé'áá bad bébelé e'tongé é' mekan. Né-óó, Petro antél ene kálag álúmed aá míme mekan méeeboó'é. Anlúmed bó áte nén aá béétāngene éché ndín é mekan ahíd. Aá dyam áde bétāngéné abel ádíi, ábíi mbále tāngene mam mé Dyōb ne Sāngú Yesu Krĭstāe ne ádúbe bó ne nlém nhóg. Bad ábe bényínné Yesue béwóg-ke mekan míme áyágté'áá, bóo bébelé boŋ ábén bad bébíi míme mekan. Atón ahóg áde Petro ânkoŋgé anōn áte ábédé tāngene bad behóg ábe bélúmté'áá bán Yesu Krĭstāe éepaá ámpē. Anlúmed bó áte nén aá atoo áde Krĭstāe átongeé ápe, ádíi áyāle Dyōb déhedéé aá modmod ábōd alongé, boŋ áhede' aá bad bésyāāl bétede abel dé mbéb, béhíde Krĭstāe.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mpwēdtéd mí mod a Krĭsto 1.3-21

Bemeléede bé metóm 2.1-22

Epe e asóg eche Krĭstāe 3.1-18

¹ Mε, Simōn Petro, mbālede ne mbapeε a nlómag awě Yesu Krĭstāe, ntenle nyé bad ábe nyēdúbpé Yesu Krĭstāe melemlen ngáne sémpé sédúbpé mó. Yesu Krĭstāe adíi syāné Dyōb abé-'ε Nsoode. Abele' mekan míme métāngéné. Mwēn-naá akáá boŋ syāné moosyāal dedúbé mó. ² Nsimé ne nsanŋ ní Dyōb níbād mbé ne nyé abíi áde nyébíi Dyōb, nyébíi-'ε Yesue, awesyāné Sāngwéé.

*Nyébele' mekan míme mélúmté'
nén bán Dyōb dōo ápwéde nyé*

³ Ngíne e Dyōb ebagé syāné mam mésyāāl míme déhedéé á alongé, ebélé-'ε syāné debele' ngáne Dyōb áhedéé. Nén ábénlédé áyāle debíi mó. Ábénlédé echě ngum ne ábē e'boŋ bé nlém ápwēd syāné ábē ábē bad. ⁴ Eche ehúmé ne ábē e'boŋ bé nlém é'bélé ahóbé aá móābelé syāné ndāle é mekan é bwám. Abelé mímén mésyāāl ábel boŋ nyéesólé' mbeltéd mé mbéb mé nkōŋsé áte. Esíi é mekan mé ekob é yāl chόo ébelte' bad éché ndín é mekan. Nzé nē ábénlédé né abé ádēn dēsāŋ néε abé á Dyōb. ⁵ Né-óó, bóob áde édíi nē, nyéwan áte ábel mekan mé bwám. Saá-kaá nē dēmpen. Nyétāngéné awan áte ámpē ábē bad ábe bébenlad debyéé ábel mekan. ⁶ Abád ámīn e debyéé, nyébíi ngáne nyékóbeé échen yāl. Saá-kaá akób á yāl dēmpen. Nyébē bad ábe békaa' nlém. Ámīn e e'kaŋ bé nlém, abé ádēn átāngéné ábē ngáne abé á bad bé Dyōb átāngéné abé. ⁷ Saá-kaá ábel mam míme Dyōb áhedéé dēmpen. Edāŋge ébē áfínté echēn nyé Bad bé Krĭsto. Saá-kaá edāŋge áfínté e nyé Bad bé Krĭsto bēnpēn, boŋ nyédāŋ moosyāal. ⁸ Nzé ádé abé ákwoge-'ε nyé áte, né debyéé áde nyéwóó tāngene Sáá awēd, Yesu Krĭstāe, déebáá ngēn, boŋ débēl nyéchyáá' e'pum. ⁹ Boŋ kénzéé awé ádé abé déesaá áte, adé nēŋgáne mod awé échābē' anyīnen, ké'ε awé akwedé ndím. Acháténé-'ε aá Dyōb áwóbpé mó, álagсэн-ne mó mbéb.

10 Né-óó, a-baányan nyénabe awan áte álúmed nén bán Dyöb dóo áchénlé nyé, ápwēd-te nyé ábē ábē bad. Nhóbe nén áyāle nzé nyébelé nē, né nyéehúnné á mbéb-te mbéd. 11 Nén débēl-le Dyöb débē nyé kunze esyāál ásol ne ábē á nkamlen nímín wéé Sáá ne Nsoode awēd, Yesu Krístæ ákamlanné nēé kân á ngíndé ne á ngíndé.

12 Né-óó, ké nēé nyémáá nímén mekan mésyāál abii bon nyédúbé-ε mbále echē edé áwēd-te, mēbē níkamtén nyé mós. 13 Nnyíné-ε nén mēé, bōob áde nídí ndé á alonggé, éhednad nén bán níkamtan nyé nímén mekan pónké téé ábel bon nyékwanled. 14 Mbíí mēé nkwogé nímén nkōjsé atede. Sāngwéé awēd, Yesu Krístæ abelé mbíí nē. 15 Nwane-ε áte áláa nyé nímé mekan ábel bon ké nwé ké wéén, nyéhel mós akamtan pónké téé.

*Mbón edé éche ényinné
ehúmé éche Yesuε did*

16 Saké póle éche bad bēn bēnábpe sékánlé'áá nyé áde sénhōbpē bán Yesu Krístæ āpē ámpē ne ngum. Sébēn sēnyinné éche ehúmé did. 17 Sébéde áhed áde Dyöb Titée ábágé mós edúbé ne ehúmé. Ehób émbíd ámín éche Dyöb á Ngum álānggé mós áá, "Awem mwān a nlém mós nén, mós awógte' me menyinje." 18 Sébēn sēnwóg échē ehób áde syāábōo débédé á mbōod echē esáá.

19 Né-óó syáné dekoó adúbe nén bán e'yale ábē bekal-bé-e'dáádān bēnhōbpē é'dé mbále. Ebon nén bán nyétōn bós awóglēn. E'dii nēé etrukān éche échodne' á ehínten-té kóān né Epun épédé échē bīn bésāā'ε bon Krístæ, tintine a mbwεmbwε, ápen nyé á nlém-té. 20 Amín e nímén mésyāál, nyétāngéné asōhten nén bán modmod eéhēlē-ε abenléd áde debyéé átóge mekan nime bekal-bé-e'dáádān bēnhōbpē ngáne éténlédé á kálag e Dyöb. 21 E'yale ábe bekal-bé-e'dáádān bēnhōbpē bēnkembáá á ntii mí moonyon, bon Edáádān éche Esáá chōo élyágté'áá bad ábe bēnhōb ábē e'yale. Ábē e'yale bēnhūū ne Dyöb.

2

*Bemeléede bé metóm
ne ebébtéd éche békudté*

1 Se' bōod bekal-bé-e'dáádān bé metóm bēmbíd áfinté e bad. Melemlen nē dóo bemeléede bé metóm bēbídte áfinté echēn. Bēbenléd mwane āpēen ayáge dé metóm. Adé ayáge débēbēd bad ábe bédúbpe dó. Ábē bemeléede bé metóm bēbān Sāngwéé awē ahúde bós á mbéb-te á yāl. Nén dékān bēn bēwāmsēn yāl ebébtéd akude. 2 Bad híin bēhíd échāb mbinde é mekan. Mbēltéd nime ábē bad mēbēl bad bēmpēe bēhōbē' mam mé mbéb tāngene Nzii e mbále. 3 Adān á chōm áde ábē bemeléede bé metóm débēl bēkanlé nyé póle éche bēn bēnábpe ábel békoben nyé bwēm. Dyöb dēmmād mbakú abíded se' bōod áá mós kōgsēn bós. Mmē nkōgsēn rísine-ε bós. Echē ebébtéd edé-ε bós á nzii.

4 Dyöb dénkēnchenéé ángel éche émbēl mbéb, bon ambwém bós á ehyan é muú, áhed-táá bédíí á mehan é ehínten-té, bésine' Epun é nkáásé. 5 Dyöb dénkēnlagсэн-naá bad bé' bōod. Ambēl mbúú enchó kóān mendíb ménlōne, méhóod bad bésyāál ábe bēnkēnwōn abé á bad bé Dyöb. Noa awē alānggé'áá bad áá bébele' mekan nime métāngéné mwēmpēen-ε Dyöb dēnsongé alonggé, nchoo ne bad saámbe bēmpēe. 6 Ambíd e nē, Dyöb dénkōgsēn myad mé Sodom ne Gomora. Anhyáád mós métim mbúbú, álúmed chōm éche ébenléd ne bad ábe béwóo abé á bad bé Dyöb. 7 Dyöb dénkōgsēn nímé myad bon ansōn alonggé áde Lote, áyāle Lote abédéé mod a

bwâm awě enkëndəŋ mbinde é mbeltéd éche ábê bad bé mbéb bébélé'áá. ⁸Ane mod a bwâm adyε'áá hǒm ahóg ne ábê bad bé mbéb. Epun ne epun téé anyiné'áá, áwōgē-ε e'bébtéd é' mekan ábe ábê bad bébélé'áá ne ábe béhóbé'áá. Mmê mekan mébébté'áá mó nlém á abum áyāle abédεε mod a bwâm. ⁹Né-óó, Sǎŋgwéé ábíí ngáne áhúdeé bad ábe béwóó abé á bad bé Dyǒb á mekəgsen-té. Boŋ ábē akógsén bad bé mbéb kóóŋ ne é Epun éche ákáādtē bad bésyāāl. ¹⁰Abē akógsén bad, tanje bad ábe békódte esíí é mekan mé ekob é yǎl, ábe béekobé'-ε nkamlen.

Abê bemeléede bé metóm bédé kúmbe, bébé-ε epame. Béebagé-'áá ngume éche édé ámín edúbé ké ehóg. Bésyāá' échē ngume kóóŋne syáón esebán béwóge' mbwóg ké nhóg. ¹¹Ké ángel éche éwóó ngine ébē-ε ngum tómaa ábē bemeléede bé metóm, éēhōbēē échē ngume éche édé ámín mekan mé mbéb áyāl á'sō wéε Sǎŋgwéé mbéd. ¹²Boŋ ábē bemeléede bé metóm bébele' mekan née nyam é mehín. Echyáádté-ε ábel békób chó béwúu. Bébele' kéchéé éche épíídé bó á nlém-té. Abē bemeléede bé metóm béhóbe' dyam téé áde béesōŋtenεé mam mé mbéb á yǎl. Né-óó, Dyǒb débādéd bó melemlem nēŋgáne bad béwúε'ε échē nyam. ¹³Dyǒb débēl bétag bwāmbwam áyāle bétágté bad bēmpēe. Bédāā' échāb esíí é ekob é yǎl akóded. Béēkwágé-'áá ábel nē ké mūte. Béwóge' bwām ábel échē ndín é mekan áde bedyádkē ndyééd hǒm ahóg ne nyé. Né-óó, bébébte nyé dīn, bépiináád-te nyé akwágké. ¹⁴Nsón nímāb rísyāāl rídii ákáb mesón ne kénzεé awě benyíné. Echab esíí ábel mbéb éemaá'ε mbéd. Bédoge' bad ábe adúbe déewúu'ε áte, béhúnte' bó á mbéb-te. Ngoód edé bó á mekií-te bwāmbwam. Bédii bad ábe Dyǒb ábágé ebómán. ¹⁵Bétédte nzii echē etǎŋgéné, béhídē' nzii empée. Béhíde' mbeltéd níme Balame, * mwǎn awě Bεo. Balame andəŋ mǎné níme bésābēē mó ábel mbéb. ¹⁶Boŋ Dyǒb dēmbēl ésel éche Balame énhōb wéε Balame. Esel, nyam echē eehóbé' akan, énhōb wéε Balame ne ehób é moonyoŋ, ékáné mó áte. Nén dēmbēl nímē mbeltéd mé mpemíne níme ane nkal é'dəádəŋ Balame ménsōg.

¹⁷Abén bad bédii née n'yélé nímé rílené. Bédii née mbembag éche epub ékeεnεé. Ndi b e ehíntén echē Dyǒb ábánnédé bó esine bó. ¹⁸Bébóo' nsāl áte ngén. Bébenlad esíí é ekob é yǎl átéd bad nlém á abum. Bad ábe bétédéé nlém á abum bédii bad ábe bébóótédé mekuu ahúd á echoŋ é bad bé mbéb. ¹⁹Bélánge' bad bán nzé béhíde ádab ayáge né béebáá á mehan-té, né béhele' bébel kéchéé éche bédáá, áde edíí nén bán mbéb ríháá bēn. Mbéb ríháá bēn áyāle nén dyam ké áhéé áde ákamlan mod, ane mod abelé abé ntāŋ ásé e ádé dyam. ²⁰Nzé mod adúbpé Sǎŋgú Yesu Krístāā, Nsoode, né amaá alongé dé mbéb dé nkōŋsé ahíde áte. Nzé amaá-ε dó ahíde áte boŋ atímé ámbíd áwēd-te ámpē, ádé alongé átédé-ε mó ntāŋ, né nyaa echē ádíí bōob edé mbéb tómaa ngáne ánsēbēē abé. ²¹Né émbē mboŋ nzé bēnkēntogén nzii e mbále abii tómaa ámad chó abii boŋ bétimé' bébāā' mbéndé é Dyǒb éche ésáá á yǎl. Alyágned dóó bēnlyágnēdté bó échē mbéndé. ²²Nén ábele' ngan eche békálé nén bán, "Mbwé edyág ábē e'chó," ne eche békálé nén bán, "Ké chán bēnwōgēdté ngu mendíb échatánné elōob," édé mbále.

* **2:15** Balame: Balame ambé nyóngé bwāmbwam ákud nsábe níme kǎŋ Balage ásābēē mó nyaa echē ámbēē mboŋsén ké ábel bad bé Israel mbéb. Nén ádé á kálag e (Nǎm 22.4-35).

3

Epun échě Sǎngwéé ápeé ámpē

¹ A-baányan, enén kálag chó elónténé kálag ébe eche rítenléé nyé. Atínté éché kálag, nkāmténé nyé mam míme nyémáá abíi ábel bonj nzé nyéwémténé mekan míme rítélé, méwōngan nyé áwōn mewēmtēn míme métāngéné. ² Nhede mēé nyékamten mekan míme bekal bé'dáádān bé Dyōb bēnhōbpē se' bōód bán mébenléd. Nyékamten-ne chōm-éé Sǎngwéé, Nsoode awēd ánlāā'é bembapēé bé nlómag aá béléa nyé.

³ Dyam dé'só, nyétāngéné asōntēn nēn bán á e'pun bé asóg, donje á bad débid ábe esíí é mekan mé ekob é yǎl ékamlanné ádáab alongé. Bēwélé nyé, ⁴ bēhōbē bánken, “Anhōb aá mōōpē ámpē, hée-ō ádíí bōōb? Abēd besáá bēwéde bōōb échábé áte, bonj káāhne' bōōb mam médíi médé melemlēn ngáne mémbēē se á mbooted mé nkōhsé.” ⁵ Bēn békoo' ahúd á mewēmtēn nēn bán Dyōb dēmbēnléd échē eyale é nsāl áhāg nkoj mí mīn ne rí sé. Ambēl nkōhsé ríbid á mendíib-te, ambēnléd-te mendíib áde áhágé nkōhsé. ⁶ Mendíib mwēn-naá ámbēnlédté ábébed nkōhsé mé' bōód. Anlóm mbúú. Ene mbúú enchó káān mendíib melóné nkōhsé áte rísyāāl, chōm ésyāāl éhó. ⁷ Melemlēn mé eyale míme Dyōb dēmbēnlédté áhāg nkoj mí mīn ne rí sé, mōó ábēnlédé ákēá mō ábel bonj ábébed mō ne muú. Asinne' nkoj mí mīn ne rí sé mé' chíi epun é nkāásé. Echē epun dōó ábōdēdtē bad ábe bēewōo abé á bad bé Dyōb.

⁸ Bonj a-baányan, nyéēchatán dyam ahóg. Nyéēchatán nēn bán ne Sǎngwéé, nhañlén néesaá átínté e epun ehóg ne ekálé é mwē. ⁹ Sǎngwéé eétoŋgéé álóned áde akag. Donje á bad bēwēmtan pen bán atonje'. Bonj awēséné nyé áyāle eéhēdēē aá modmod ábōd alongé. Ahede' aá bad bésyāāl békuned mbíd bēte de abel dé mbéb. ¹⁰ Bonj epun échē Sǎngwéé ápeé, ápē táléd, melemlēn nēngáne nchíib ápagké. Echē epun, abobe dényōñ ne esaád é ngíne, chōm ésyāāl échē édé ádyōb éhyāñ, ényōñ-é. Nkōhsé ne chōm ésyāāl échē édé áwēd-te éhyāñ, ényōñ-é. ¹¹ Ngáne édíí bán chōm ésyāāl étāngéné anyōñ, nyaa é bad éhée-ō nyétāngéné abé? Abé ádēn átāngéné asāñ, nyéwōñ-é abé á bad bé Dyōb. ¹² Nyéwāle ádēn abé ngáne nyésinēé epun échē Dyōb átíídé aá Krístāā ápē. Nyéwan-ne áte ábel éwāmsēn ape. Echē epun muú méhyāād abobe ámīn, muú ményāmēd chōm ésyāāl-le échē édé áwedé-mīn. ¹³ Bonj desine' akag áde Dyōb ábágé syāñé aá mōōbēl abobe dékōōlē ne nkōhsé mé ékōōlē. Bad bésyāāl ábe bēbē á nkōhsé mékōōlē bēbelé' mekan míme rítāngéné.

¹⁴ Né-ōó, a-baányan bōōb áde nyésinēé échē Epun, nyébel ngáne Dyōb dényínnē nyé néé bad ábe bésáá, nyébel-le ngáne éehōbpé aá nyébele mekan mé mbéb. Nyébē-é nsāñ ne mō. ¹⁵ Nyébíi nēn bán atoo áde Sǎngwéé awēd átonjéé ápe, ádíí ábel bonj ábe bad pōndé ákud e'soosōñ. Nēn dōó Paale ámpē ámbēnlédté debyéé áde Dyōb ábágé mō, átele nyé kálag. ¹⁶ Atelé ádēn atón á kálag échē ésyāāl. Donje a mekan áde áwe kálag-té áde álélé asōntēn. Echē ndín é mekan chóo bad ábe bēewōo nsōntēn, ábe adúbe-é déetyéemēé bēhāñlanné nsōntēn míme rídé áwēd-te nyaa échē eetāngēne. Melemlēn nē dōó bēhāñlanné e'ped bēmpēe á kálag e Dyōb-te. Abel áde bēbele'-aa nē dékāñ bēbōd ádáab alongé.

¹⁷ Bonj a-baányan, nyé pen nyémaá mímēn mekan abíi. Né-ōó, nyétéd pōndé ábel bonj bad ábe bēhíídé' mbéndé é Dyōb, bēehünté nyé ne mewusé míme bēyāgtéé nyé. Nzé nyéhíde mímāb mewusé, né adúbe ádēn déetyéémmé. ¹⁸ Bonj pen nyébē nyéwōñ abé áde Sǎngwéé, Nsoode awēd,

Yesue Krístəə, ăbādē nyé nímē nsimé abε. Edúbé ébê ne mós bootya bəəb
ne á ngíndé. Ebê nê.

Kálag e'só eche Jone Ndibned n kálag

Metote médé mébe nime mékóá bon Jone átél kálag e e'só. Atote dé e'só ádíi áwéd bad ábe áténlé chó nlem á abum ábel bebê mod nhóg ne Dyöb ne awe Mwän, Yesu Krístæ.

Metote nime melónténé mébe médii, Jone alänge bad ábe áténlé chó aá betéd pónde ne ayáge dé metóm ayále débēbēd abé áde bédii mod nhóg ne Dyöb ne Yesu Krístæ. Adé ayáge dé metóm áhóbe nén bán ebébtéd épag ne abé áde moonyon abágbkē á nkònsé tē, bán né-ó, Yesue, Mwän a Dyöb eéhele' aá-se ákòh moonyon abé. Abé bemeléede bé metóm behóbe nén bán nzé mod áküd e'sóson, atángéné née ábáá mekan mé nkònsé á yäl. Béyágte ámpē nén bán e'sóson béewóó' é dyamdyam ábel ne abé á bwâm ne áwón edänge ne nhóg ne aníníí.

Alúmed aá adē ayáge déetàngeneé Jone alúmté á kálag tē wén aá Yesue ankòh moonyon abé akoó-'e alúmed áte nén aá bad ábe bédúbpé Yesue bon bédāh-'e Dyöb betángéné née bédáá nhóg ne aníníí.

Nkabtéd n kálag

Ndibned 1.1-4

E'nyínen bé ekíde ne ehíntén 1.5-2.29

Bän bé Dyöb ne bán bé Satane 3.1-24

Mbáale ne awusé 4.1-6

Chóm éche edänge édii 4.7-21

Adúbe áde átómé mekan mésyāäl áte 5.1-21

Eyale é alongé

¹ Ntenle' nyé tângene ane awè adé Eyale é Dyöb éche épeene' alongé. Abédé se á mbooted, sēnwóg mam tângene mós, sēnyínén mós mīd, sēmbán mós dīd ayāl, sēmbán-ne mós ekáá á yäl. ² Mós awè apeene' alongé antīm moonyon awè bényínneé dīd, dennyín-ne mós. Sēbide' mós mbón, sélāngē-'e nyé mam tângene mós awè abage' alongé áde déemaá', mós awè ambé ne Titée, bon átīm abyéén átínté echéd. ³ Chóm éche sényiné, éche séwógé-'e, chós sélāngéé nyé, ábel bon nyébê nlatén ne sé. Mmēd nlatén-ne rídii nlatén nime déwóó ne Titée ne awe Mwän Yesu Krístæ. ⁴ Sételé enén kálag, ábel bon nímēd menyinge melón mbon.

Alongé á bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde

⁵ Bōōb-pōó, póle eché séwógé á nsāl wée Yesu Krístæ bon sélāngē-'e nyé edii nén, Dyöb ádíi e'nyínen bé ekíde. Atón dé mbéb ké ahóg déesaá mós á yäl. ⁶ Nzé dehóbé bán dedé nlatén ne mós áde alongé ádēd ádíi ádíi alongé dé ehíntén, né dekale metóm né nime syánē mbeltéd-te méehidēē mbáale. ⁷ Bon nzé dewóó alongé dé e'nyínen bé ekíde ngáne Mwän-ne ámpē áwóó, né syánē déēbē nlatén ne nhóg ne aníníí, mekií nime Yesue awe Mwän, mós-'e méwobé nimesyánē mbéb rísyāäl.

⁸ Nzé dehóbé bán deewóó' é atón dé mbéb ké ahóg á yäl, né dedoge' échēd yäl, né mbáale-'e eésaa syánē áte. ⁹ Nzé depanle' nimesyánē mbéb áte, né ábēl ngáne áhóbé, ábēl-le chó nyaa eché etángéné. Alagsén syánē mbéb, áwōbē-'e nimesyánē mbéb rísyāäl. ¹⁰ Nzé dehóbé bán deébeléé

mbéb, né dehóbe' bán Dyöb ádíi nkal a metóm, né eyale é Dyöb éesaá-'aá syánē áte.

2

Jone ad Krístəə mó adé awesyánē Nwōngene

¹ Nyé ábe nyédé nēngáne ábēm bán, ntenle nyé enén kálag, ábel bon nyéebēlē mbéb. Bon nzé mod abelé mbéb, syánē dewóo mod awē abele' mekan níme métánjéné, Yesu Krístəə. Mó achánje' syánē Titée. ² Krístəə mwēn-éé ambé nēngáne nde echē Dyöb dēmbenlédte ákəde syánē áyāl e mbéb níme dēmbenlé. Ambel nē ábel dékud alagsen. Saá-kaá mbéb nimesyánē mēmpen, bon mbéb níme bad bé nkōjsé bésyāāl.

³ Nzé dehíde' mbéndé é Dyöb né édé mbále bán debíí mó. ⁴ Kénzée awē ahóbé aá móbfi mó, bon eehíde' éche mbéndé, né ene ndín e mod adíi nkal a metóm, né mbále ké póg eesaá-'aá mó áte. ⁵ Bon kénzée awē abele' ngáne eyale é Dyöb éhóbeé, edənge éche ene ndín e mod ádáá Dyöb élóne' mbon. Nén dōó ábele' bon debíí ne mbále bán dedé ne Dyöb. ⁶ Kénzée awē ahóbé aá módē ne Dyöb, áde alongé átánjéné abé nēngáne alongé áde Yesu Krístəə.

Mbéndé e ekóólé

⁷ A-baányan bé edənge, enén mbéndé echē rítenléé nyé eesaá mbéndé e ekóólé, edíi mbéndé e nchun echē nyénwōngē se á mbooted. Enén mbéndé e nchun edíi nkalaj ní bwām níme nyémáá awóg. ⁸ Bon kénē, mbéndé e ekóólé chōó rítenléé nyé bōob, mbále echē edé-'e á mbéndé-te wē, enyinnédé á alongé áde Krístəə, enyinnéd-te á alongé ádēn, áyāle nén ehíntén ébóótédé amaa, e'nyínen bé ekíde é' mbále é'máá abooted dé apen.

⁹ Kénzée awē ahóbé aá módē á e'nyínen bé ekíde bon ákōō mwānyan, ene ndín e mod adíi adé á ehíntén-tē. ¹⁰ Kénzée awē adáá mwānyan adé á e'nyínen bé ekíde-tē. Né-ōó, ene ndín e mod éebēlēē dyamdyam áde ábelte' bad bēmpēe mbéb. ¹¹ Bon kénzée awē akōó mwānyan, awóo alongé dé ehíntén. Ene ndín e mod akag á ehíntén-tē eebýéé-'aá wēe ákagké áyāle ehíntén ébélé adé née mod awē akwedé ndím.

¹² Nyé ábe nyédé nēngáne ábēm bán, ntenle nyé áyāle Dyöb álágséné nyé mbéb á dín áde Yesu Krístəə. ¹³ A-besán, ntenle nyé áyāle nyébíí ane awē adé se á mbooted. A-kódébad, ntenle nyé, áyāle nyétómé ane awē adé ebébtéd áte.

¹⁴ A-bānbān, ntenle' nyé áyāle nyébíí Titée. A-besán, ntenle nyé, áyāle nyébíí ane awē adé se á mbooted. A-kódébad ntenle nyé, áyāle nyéwúú áte, eyale é Dyöb édé nyé áte nyétómé-'e ane awe adé ebébtéd áte.

¹⁵ Nyéedāā' nkōjsé ké'ε bwēm ábe é'dé áwēd-te. Nzé mod adáá nkōjsé, né eédāā'é Titée. ¹⁶ Bwēm é'syāāl ábe é'dé á nkōjsé te, nédē bwēm ábe moonoy a ekob áwóo' é esí áte, bwēm ábe mīd médāā' é anyín ne bwēm ábe bad békumneé ekáá á tál, béehúu' é ne Titée, é'díi bwēm bé nkōjsé. ¹⁷ Nkōjsé ne ábe bwēm é'syāāl ábe baányon béwóo' é esí áte áyāl echáb, rítóme tómén, bon mod awē abele' ngáne Dyöb áhədeé, abág ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé.

Jone ad nyétéd pónde

ne bad ábe bétəngan Krístəə

¹⁸ A-bānbān, asóg ákwógé ape. Bénlāā nyé bán Mod a Ekoyí awē Krístəə əpē, bōob-pe bad bé ekoyí híin ábe Krístəə bémáá ape. Né-ōó, debíí bán

asóg ákwógé απε. ¹⁹ Abé bad bénkênkonǵé bad abé ábe bédé nimesyánē nlatēn, né-'aá dēnkǵəŋ boŋ bétēdē syánē. Nzé bém̄bē bad ábe bédé áwesyanē nlatēn, né bém̄bē bēbé ne syánē, boŋ bēnchené syánē ábel boŋ ényinned ne mbále nén bán bénkênkonǵé abé ne syánē. ²⁰ Boŋ ne nyé, Ane-awě-Béwógté abagé nyé Edaádəŋ éche Esáá. Né-óó, nyé moosyáál nyébíí mbále. ²¹ Meétēnlēē nyé enén kálag áyāle nyéebíí'é mbále, boŋ ntenle' nyé chó áyāle nyébíí mbále, nyébíí-'ε nén bán metóm ké mehóg méebídēē á mbále-tē. ²² Nzéé-'ō adé nkal a metóm? Nkal a metóm adii kénzée awě ahóbé aá, Yesue eésaa Ane awě Dyób Awógté. Ene ndín e mod chó edé Mod a Ekoyí awe Krístəə, abáa' Titée á yǎl, ábāā-'ε Mwǎn. ²³ Mod éēhēlēē-se abāŋ Mwǎn a Dyób á yǎl se abé ne Titée. Kénzée awe akobé Mwǎn a Dyób, akobé káəŋne Titée. ²⁴ Nyényín nén bán nkalanj níme nyéwógé se á mbooted níde nyé áte. Nzé nkalanj níme nyéwógé, nídi níde nyé áte, né nyémpē nyéēbē ne Mwǎn a Dyób nyébē-'ε ne Titée. ²⁵ Chǒm éche Krístəə ahóbé aá mōóbē syánē édií alongé áde déemaá'.

²⁶ Ntenle nyé nímén mam áyāle bad bédé ábe béhede nyé adog. ²⁷ Boŋ ne nyé, Krístəə abagé nyé Edaádəŋ éche Esáá. Abé áde échē Edaádəŋ édií nyé áte, nyéetógnenēé modmod áyáged nyé. Echē edaádəŋ éyágte nyé mam mésyāāl, mam níme éyágte-'áa nyé méde mbále, méesaá metóm. Né-óó, nyébē nyébē ne Krístəə ngáne Edaádəŋ éche Esáá éyágte nyé.

²⁸ Bəəb-pəə, a-bǎnbǎn, nyébē mod nhóg ne mó, ábel boŋ epun éche ápeé, nlém níwúu syánē á abum, deewógé-'ε e'són átyéem mó á'sō. ²⁹ Nyébíí bán Krístəə abele mekan níme métǎŋgéné á'sō é' Dyób, né-óó, nyébíí bán kénzée awě abele' mekan níme métǎŋgéné, adii mwǎn a Dyób.

3

Jone ahóbé ngáne alongé áde bán bé Dyób átǎŋgéné abé

¹ Nyényín ndín e edəŋge echē Titée ádáá syánē. Echē edəŋge échábé ámín káəŋ béchəge syánē bán bán bé Dyób, bēn-naá dékóó abé. Nzəm echē ekáá boŋ bad bé nkǒŋsé béebíí syánē edii áyāle béesēbpeé Titée abíí. ² A-baányanǵé bé edəŋge, syánē dedii bán bé Dyób bəəb. Eēbyēēnēē bwám pen chǒm-éé syánē débēē. Boŋ debíí bán pónde echē Krístəə ápeé, syánē déēbē nēŋgáne mó, áyāle nén deényín mó ngáne ádíí. ³ Kénzée awě asumé nlém wéé Krístəə átǎŋgéné nēé asǎŋté eche yǎl ngáne Krístəə mwēn ámpē ásaá.

⁴ Kénzée awě abelé mbéb, akwedé nkáá áyāle abóó mbéndé e Dyób. Mbéb nídií abóó á mbéndé e Dyób. ⁵ Nyébíí bán επε éche Krístəə ámpεé á nkǒŋsé ébédéé ámad mbéb. Krístəə mwēn-ne eewóó'é mbéb ké nhóg á yǎl. ⁶ Kénzée awě adé ne Krístəə éēbēlēē mbéb. Kénzée awě abele mbéb, eenyínéé Krístəə eebíí-'áa mó.

⁷ A-bǎnbǎn, nyéēmwāg se mod ádog nyé. Kénzée awě abele mekan níme métǎŋgéné adii mod awě abele mekan níme métǎŋgéné á'sō é' Dyób, ngáne Krístəə ábeléé mekan níme métǎŋgéné. ⁸ Kénzée awě abele mbéb, adii mwǎn awě Devəle áyāle Devəle ambootéd mbéb ábel sé á mbooted. Nzəm echē enkǵəŋ boŋ Mwǎn a Dyób ápē á nkǒŋsé, ebédéé ábébed nésón níme Devəle ábelé. ⁹ Kénzée awě adé mwǎn a Dyób, éēbēlēē mbéb, áyāle abé á Dyób áde mó áte, éēhēlēē-'ε-se ábelé mbéb áyāle Dyób dǒó adé mó Sáá. ¹⁰ Chǒm éche ékoo' syánē alúmed bad ábe bédé bán bé Dyób ne ábe

bédé bǎn bé Satan édii nén bǎn, bad ábe béebelé' mam míme métǎngéné ne bad ábe béedǎ baányaŋ bé Krǐsto, béesaá bǎn bé Dyöb.

Jone aá bad bédǎŋ nhóg ne aníníí

¹¹ Nkalanŋ mí bwám míme nyénwōgkē se á mbooted níbedéε nén bǎn, dédǎŋ nhóg ne aníníí. ¹² Deebág née Keenε. Keenε abédéε mod awé Satanε, anwúú-'ε mwǎnyaŋ. Cheé ênkǎŋ boŋ Keenε awúú mwǎnyaŋ? Anwúú mó áyǎle mekan míme mwěn ábélé'áá mébedé mam mé mbéb boŋ míme mwǎnyaŋ méntǎngēn á'sō é' Dyöb. ¹³ Né-ɔɔ, a-baányaŋ, nyéebág menyáké ngáne bad bé nkōŋsé békóó nyé. ¹⁴ Dedǎá bǎnned bé Krǐsto bémpēe, nê dǎɔ ábélé boŋ debíí bǎn dehídté ásē e ngíne e kwééd dekudé alonǵé áde déemaá'. Kénzée awé eédǎ bǎnned bé Krǐsto bémpēe, alyǵé adé ásē e ngíne e kwééd. ¹⁵ Kénzée awé akɔɔ mwǎnyaŋ a Krǐsto, adii mod a ewúen, nyébíí-'ε nén bǎn alonǵé áde déemaá' déesaá mod a ewúen ké nhóg áte. ¹⁶ Krǐstǎe ambě áde alonǵé á nló nímed. Nén dǎɔ ábélé boŋ debíí chǒm éche edǎŋge édíí. Né-ɔɔ, syánē ámpē detǎngéné née débágé áde alonǵé á nló míme bǎnned bé Krǐsto bémpēe. ¹⁷ Nzé mod adé awé adé nǎn, boŋ anyíné mwǎnyaŋ awé atóge' boŋ eewóo nlem mí bwám áwōŋgen mó, chán áhelese ahób aá módǎé Dyöb? ¹⁸ A-bǎnbǎn, edǎŋge éche déwǎnléné nhóg ne aníníí, éetǎngeneé abé dásō á nsǎl-té ne á póle boŋ étǎngéné abé á mbeltéd ne á mbále-té.

Jone ahóbé chǒm éche ébele'

boŋ deewógé mbwóg á'sō é' Dyöb

¹⁹ Nzé delúmté nhóg ne aníníí edǎŋge, né debíí bǎn dedé bad bé mbále ne debíí-'ε bǎn nlem méwūu syánē á abum á'sō é' Dyöb. ²⁰ Póndé ké ehéé eché nímed mewēmtēn mélǎngé syánē bǎn debélé mbéb, debíí bǎn Dyöb ábíí mam mésyǎal tómaa ngáne syánē débíí. ²¹ A-baányaŋ bé edǎŋge, nzé mímesyánē mewēmtēn méelǎŋge syánē bǎn dedíí bebel bé mbéb, deewógéé mbwóg ké nhóg nzé dekáne' á'sō é' Dyöb. ²² Dekude kéchéé éche désédté mó áyǎle dehíde' éche mbéndé débélé-'ε mam míme méwógte mó menyinǵe. ²³ Mbéndé eché ábágé, edii nén, dédúbe á dín áde awe Mwǎn Yesu Krǐstǎe, dédǎŋ-'ε nhóg ne aníníí. Melemlem mé mbéndé mó Krǐstǎe mómpē ámbéé syánē. ²⁴ Kénzée-'ε awé ahíde' mbéndé é Dyöb, abág mod nhóg ne Dyöb, Dyöb-pe ábē mod nhóg ne mó. Nén dǎ-'áá débéléé boŋ debíí bǎn Dyöb áde ne syánē. Debíí áned áyǎle Edǎádǎŋ éche ábágé syánē.

4

Jone ahóbé aá bad bétéd

póndé ne e'dǎádǎŋ bé metóm

¹ A-baányaŋ bé edǎŋge, nyéedúbpé bad bésyǎal ábe béhóbe' bǎn béwóo Edǎádǎŋ é Dyöb. Boŋ pen, nyékǵag bó ábíí nzé edǎádǎŋ éche édé bó áte éhúú ne Dyöb. Nyékǵag bó áyǎle ekud é bekal bé'dǎádǎŋ bé metóm bépédé á nkōŋsé-te. ² Chǒm éche wébenlé boŋ ebíí mod awé Edǎádǎŋ é Dyöb édíí áte édíí; kénzée awé ahóbé aá Yesu Krǐstǎe apedé á nkōŋsé née moonyon, né ane mod awóo Edǎádǎŋ é Dyöb. ³ Boŋ kénzée awé ahóbé aá Yesuε eépedéé á nkōŋsé née moonyon, eewóo'ε Edǎádǎŋ é Dyöb áte. Edǎádǎŋ éche ene ndín e mod áwóo áte édíí edǎádǎŋ éche ehúú ne Mod a Ebébtéd. Nyénwóg bǎn échéen edǎádǎŋ épě, bǎɔb-pe émáá ape á nkōŋsé-te.

⁴ A-bānbān nyédii bad bé Dyöb, nyétómé-'ε ábê bekal bé'daádəŋ bé metóm áte, áyāle Edaádəŋ éche édé nyé áte édé ngíne tómaa Satane awē akamlan bad bé nköŋsé. ⁵ Abē bekal bé'daádəŋ bé metóm bedii bad bé nköŋsé, né-óó, mekan níme béhóbeé médii mekan mé nköŋsé, bad bé nköŋsé-'ε béwóglan bó. ⁶ Syánē dedii bad bé Dyöb. Kénzéé awē abii Dyöb awóglan syánē, kénzéé-'ε awē eesē mod a Dyöb, eewóglánné syánē. Né-óó, nén dóó mod áhele abii nhəŋlén áfinté e Edaádəŋ é mbále ne edaádəŋ é metóm.

Jone aá Dyöb ádáá syánē

⁷ A-baányəŋ bé edəŋge, dédəŋ nhóg ne aníní áyāle nén edəŋge éhúú ne Dyöb. Kénzéé-'ε awē adáá mwānyəŋ a Krísto adii mwān a Dyöb, abii-'ε Dyöb. ⁸ Kénzéé awē eedəə baányəŋ bé Krísto, eebii-'ε Dyöb, áyāle kéchéé éche Dyöb ábeleé élúmté' edəŋge éche áwóŋné bad. ⁹ Dyöb álúmté syánē edəŋge ne nén, alómé níme mpəm ní Mwān á nköŋsé-te ábel boŋ dékud alongé áde déemaá' mbwiined ne mó. ¹⁰ Chöm éche édé edəŋge édii nén, saké bán syánē dedáá Dyöb, boŋ nén Dyöb ádáá syánē, anlóm-me awe Mwān ákəde syánē áyāl e mbéb níme débélé.

¹¹ A-baányəŋ bé edəŋge, ngáne édii bán Dyöb átómténé syánē adəŋ, syánē ámpē detəŋgéné dédəŋ nhóg ne aníní. ¹² Mod eényínē Dyöb mbéd. Nzé dedáá nhóg ne aníní, né Dyöb débē ne syánē, éché edəŋge-'ε éche ádáá syánē élon mbon.

¹³ Nén dó-'aá débēl boŋ débii bán syánē dedé ne Dyöb, Dyöb-pe ádé ne syánē, áyāle abagé syánē éché Edaádəŋ. ¹⁴ Syánē denyíné, deləŋge-'ε bad bémpēe nén bán Titéé alómé awe Mwān ábé Nsoode a nköŋsé. ¹⁵ Bad ábe béhóbe' bán Yesue adii Mwān a Dyöb, Dyöb ádé ne bó, bó-'ε bédé ne Dyöb. ¹⁶ Né-óó, syánē debii, dedúbpé-'ε edəŋge éche Dyöb ádáá syánē.

Kéchéé éche Dyöb ábeleé élúmté edəŋge éche áwóŋné bad, bad-te ábe edəŋge édii áte, bédé ne Dyöb. Dyöb-pe ádé ne bó. ¹⁷ Edəŋge éche édé syánē áte, éloné mbon ne nén, nlém méwū syánē áte á mbwe mé nkáásé, áyāle nén dedé mod nhóg ne Dyöb á nköŋsé-te hén melemlem ngáne Krístəə ámbēē ne mó. ¹⁸ Mod awē Dyöb ádáá eewógéé mbwóg. Edəŋge éche éloné mbon énane mbwóg rísyāal. Abán dé nkógsén dóó ápeene mbwóg. Né-óó, kénzéé awē mbwóg nídií áte, edəŋge éelónéé mó mbon áte. ¹⁹ Delúmté' edəŋge áyāle Dyöb ásébpé syánē edəŋge alúmed. ²⁰ Nzé mod ahóbe aá módaá Dyöb boŋ akóó mwānyəŋ a Krísto, ane mod akale metóm, áyāle mod awē eedəə mwānyəŋ awē ányíneé, éēhēlē-sε ádəŋ Dyöb áde eényínē. ²¹ Né-óó, enén mbéndé chóó bébágé syánē; kénzéé awē adáá Dyöb ádəŋ káəŋne mwānyəŋ.

5

*Jone aá bad ábe bedúbpé
Krístəə bétómé nköŋsé áte*

¹ Kénzéé awē adúbpé aá Yesue mó adé Ane awē Dyöb Awógté, adii mwān a Dyöb. Kénzéé-'ε awē adáá saá-a-mwān adəə' káəŋne mwān. ² Nyaa eché débíe' é bán dedáá bán bé Dyöb edii nén bán syánē dedáá Dyöb, dekoŋge-'ε éché mbéndé. ³ Adəŋ Dyöb ádií áhíd éche mbéndé, éche mbéndé-'ε éetómteneé awúu áte syánē áhíd chó. ⁴ Kénzéé awē adé mwān a Dyöb atómé nköŋsé áte. Nzəm eché atómé nköŋsé áte, edii nén, dedúbpé bán Yesue mó adé Ane awē Dyöb Awógté. ⁵ Modmod ampéé

eésaa awě atóme nkõjsé áte éetóméé mod awě adúbpé aá Yesue adii Mwän a Dyõb.

Jone ahóbe bwēm é'laán abe é'bide Yesue mbõj

⁶ Yesu Krístæ ampě á nkõjsé. Bëndusén mós ne mendíb boj ámbid e pónde echě áwédé á awõg nímē mekií mēnsyõgé. Saké edusen é mendíb chēmpen embenléd ne mós, boj áde áwédé nímē mekií mēnsyõgé. Edáádaj éche Esáá chõõ élúmte syánē aá nén áde mbále, áyāle Edáádaj éche Esáá éekaléé metóm. ⁷ Nyaa édé élaán ábii mbále tãngene Yesue. ⁸ Debíi mbále tãngene Yesue áyāle Edáádaj élangé syánē, bëndusén mós ne mendíb, ansyõg-ke nímē mekií áde áwédé. Echén nyaa élaán ésyāl élúmte syánē bán Yesue adii Mwän a Dyõb. ⁹ Ngáne dedúbpé mekan níme bad béhóbeé, kéchéé éche Dyõb álangéé syánē étómténé etógnén abé tómaa mekan níme bad bélangéé syánē. Nén áde áyāle Dyõb dēn dõõ álangé syánē, tãngene awe Mwän. ¹⁰ Kénzée awě adúbpé Mwän a Dyõb, abíi nén aá nímén mekan mésyāl médé mbále. Boj kénzée awě eedúbpé Dyõb, édií nēngáne ahóbe' aá Dyõb ádií nkal a metóm, áyāle eedúbpé mekan níme Dyõb ahóbe tãngene awe Mwän. ¹¹ Chõm éche Dyõb álangé syánē édií nén; abelé syánē dekudé alongé áde déemaá'. Adén alongé ádií alongé áde awe Mwän ábageé. ¹² Kénzée awě adé nhóg ne Mwän a Dyõb akudé áde alongé, kénzée-'ε awě eesē nhóg ne Mwän a Dyõb, eekudéé áde alongé.

Déwõngen nhóg ne aníni

ákud alongé áde déemaá'

¹³ Ntenle' nyé ábe nyédúbpé á dñn á Mwän a Dyõb, ábel boj nyébii bán nyékudé alongé áde déemaá'. ¹⁴ Desumé nlém nén bán, kéchéé éche déhédné Dyõb ngáne ébõjnédé mós, abelé awóg syánē mekáne. ¹⁵ Ngáne débíi-'ε bán awóge' syánē áyāl e kéchéé éche déhédné mós, detãngéné abii bán abage syánē kéchéé éche déhédné mós.

¹⁶ Nzé mod anyíné mwãnyaj abele mbéb níme méepiinéd mós kwééd, atãngéné akánnéd mós. Dyõb débě ane mod alongé. Bad ábe ríhóbeé méé nyékánned bédii bad ábe mbéb nímāb méebeléé boj échāb edáádaj éwé. Mbéb rídé níme ríbele boj edáádaj éwé. Nzé mod abelé ene ndín e mbéb meehóbéé méé nyékánned ane mod. ¹⁷ Mewusé mésyāl médii mbéb, boj donje dé mbéb áde áde déebelé boj edáádaj éwé.

¹⁸ Debíi nén bán kénzée awě adé mwän a Dyõb eébelēē mbéb, áyāle Mwän a Dyõb akõnge mós, Ane awě adé Ebébtéd eéhēlēē-'ε-se ábel mós mbéb. ¹⁹ Debíi bán dedíi bán bé Dyõb debíi-'ε nén bán Ane awě adé Ebébtéd akamlan bad bésyāl ábe béebii Dyõb. ²⁰ Debíi nén bán Mwän a Dyõb apedé á nkõjsé-te abage-'ε syánē nsõjten ábii Dyõb á mbále. Dedé-'ε mod nhóg ne mós áyāle dedé mod nhóg ne awe Mwän, Yesu Krístæ. Mwēnpēn-naá adé Dyõb, mwēn-naá abage bad alongé áde déemaá'. ²¹ A-bānbān, nyéewóó' dyamdyam ábel ne myõb mé metóm.

Kálag echě elónténé ébe eche Jone Ndibned n kálag

Kálag echě Jone echě elónténé ébe elúmte bán, “Nlyáged a mwembé” mó atěnlé “Mmwaád nhóg ne ábe bán.” Ane nlyáged a mwembé awě atelé enén kálag adii Jone, mmwaád awě átěnlé chó ne ábe bán bédii bad ábe bédé á mwembé-te. Chóm éche Jone átělé á kálag-tě wén édé nén bán bad bédəη nhóg ne aníní, bétéd-te póndé ne bemeléede bé metóm, ne ádab ayáge.

Nkabted n kálag

Ndibned 1-3

Edəηge étómé chóm ésyā́l 4-6

Elébé təηgene ayáge dé metóm 7-11

Nsógten 12-13

Melenten

¹ Me, nēηgáne nlyáged a mwembé, me-éé ntelé enén kálag. Ntenle, we mmwaád awě Dyöb ápwédé, ne ábəη bán. Ndə́s we ne mbále, saá-kaá mməmpen ndə́s nyé, boη káəηne bad ábe bėbíí mbále bédá́s nyé. ² Ndə́s nyé ayále mbále echě syánē débíí, débíí-’ε chó á ngíndé ne á ngíndé.

³ Dyöb Titée ne Yesu Krístə́, Mwän awě Titée bėbě syánē nsimé, bėlúmed syánē ngəl, bėbě-’ε syánē nsəη. Abén bwēm é’syā́l bėbē ábe syánē ngáne débéléé mekan mé mbále adəη áde dédá́s nhóg ne aníní.

Jone aá dédəη nhóg ne aninii dédəη-’ε mbále

⁴ Mbédé menyīnge bwāmbwam áwóg bán doηge á bán ábəη bėhíde’ mbále melemlen ngáne Titée ahóbé aá syánē déhíd. ⁵ Né-óó, a mwän a mmwaád, ncháa we nén meé dédəη nhóg ne aníní. Enén mbéndé echě ntenléé we, eésaa mbéndé e ekóólé. Edii mbéndé eche ebédé ne syánē se á mbooted. ⁶ Echén edəηge éche ríhóbeé edii nén bán syánē detəηgéné dehíd mbéndé e Dyöb. Ene mbéndé ngáne nyémoosyā́l nyéwógé se á mbooted, edii nén, nyétəηgéné nyédəη nhóg ne aníní.

⁷ Bad bé medogké híin bédé a nkəηsé-te chii. Bédii bad ábe bėekwentene nén bán Yesu Krístə́ achyáádté á nkəηsé néé moonoyəη. Abé bad bédii bad bé medogké ne bad ábe bétəηgan Krístə́. ⁸ Nyétéd póndé ábel boη ntú nímən méébṓ’ ngən, boη pen, nyékud nsábe níme ríloné mbon.

⁹ Kénzée awě atědté áhíd ayáge áde Krístə́ boη atimé ahíde’ ayáge démpēe, eésaa ne Dyöb. Boη kénzée awě ahíde’ ayáge áde Krístə́, adé ne Titée adé-’ε ne Mwän. ¹⁰ Né-óó, kénzée awě apedé áwən boη ápēen ayáge áde déehúu ne Krístə́, nyéekōbē mó áwən mendáb, nyéelénté-’ε mó ké lentén néé mod a Krísto. ¹¹ Nhóbe nén ayále kénzée awě alénté mó, aládténé mó ábel e’bėbtéd é’ mekan ábe ábeléé.

Jone ahóbé e’yale bé asóg

¹² Nwóó mam híin áláa we boη meéhēdēē we mó atele á kálag-tě. Boη pen nwóó nlém áte ápe wē ábel boη dényínen e’só ne e’só, ábel nimesyánē menyīnge mélōn mbon. ¹³ Bán ábe mwānyəη a mmwaád awě Dyöb ápwédé, bėlómme nyé melenten.

Kálag echë elónténé élaán eche Jone Ndibned n kálag

Kálag eche Jone echë elónténé élaán elúmte bán Jone, “Nlyóged a mwembé” mó átelé chó. Gayose nlyóged a mwembé ampée móó áténlé chó. Awēd-te Jone akene’ Gayose áyāle nwōngēn nime ábageé bad bé Krísto bémpēe, alānge-’e mwembé aá bétéd pónde ne mod awē béchagēé bán Diotrefese. Jone akené-’e Demetruse áyāle nsón ní bwām nime ábélé.

Nkabtéđ n kálag

Ndibned 1-4

Békéné Gayose 5-8

Béchágé Diotrefese đin dé mbéb 9-10

Béchágé Demetruse đin á bwām 11-12

Nsógten 13-15

Jone alente Gayose

¹ Me nēngáne nlyóged a mwembé, me-éé ntenle’ we Gayose, enén kálag. Ndáá we ne mbále.

² A-mwānyan a edange, nkānne’ nēn meé mam mésyāāl nime ébeleé mékeen we bwām, mmōj-’e ámpē édyee bwām, melelem ngáne edáádān échōj ámpē édyēē bwām. ³ Menwóg menyinge bwāmbwam áde donge ábesyānē baānyan bé Krísto bépédé hén boj béhób ngáne ne mbále ébeleé mekan nime Dyōb álúmté syānē aá débele’, mbíí-’e nēn meé elyágé ebele’ nímē mekan. ⁴ Chōmchōm éēwōgtēē me menyinge tómaa áwóg bán bad ábe bédé ngáne ábēm bán bébele ngáne Dyōb áhedéé.

Jone aá bad béwōngan bad bé

Krísto ábe bébele nsón ní Dyōb

⁵ A-mwānyan a edange, ébele mekan ne nlém nhóg áwōngēn ábesyānē baānyan bé Krísto, kénēe wénkēmbíí’é bó donge á bad. ⁶ Bélāngé mwembé nime ndé hén edange éche élúmté bó. Nhede meé éwōngēn ábén bad nzé bétédte nyé áke hōm démpēe. Ebel áned áyāle nē dōo Dyōb áhedéé. ⁷ Abén bad békágé’áá mebwóg ne mebwóg ábele Yesu Krístā, bēnkēnkwentēn-naá ákob nwōngēn ké nhóg nime níbidé wēe bad ábe béédúbpe Krístā. ⁸ Né-óó, syānē ábe dedúbpe Krístā detāngéné dewōngén ábē bad ábel boj syāā ne bó débele nsón álāa bad nkalanj ní mbále.

Jone achagé Diotrefese đin dé

mbéb ákēn-ne Demetruse

⁹ Mentelé mwembé nime níde áwōj dyad kálag, boj Diotrefese eékwentēnéé ábel chōm éche rítélé áyāle áhede’ aá móbē nlyóged a mwembé. ¹⁰ Né-óó, áde mépēé mélāā bad bé mwembé bésyāāl mam nime Diotrefese ábeleé. Akaltad sé metóm áyā. Byánán nē déekwōgnedéé, abáa’ bānned bé Krísto nken akob, ákāā-’e bad bémpēe ákob bó nken, ánané-’e bó á mwembé-te.

¹¹ A-mwānyan a edange, weehāntán abé á bad ábe bébele mbéltéd mé mbéb, boj éhāntan abé á bad ábe bébele’ mbéltéd ní bwām. Kénzéé awē ábele mbéltéd ní bwām adíi mwān a Dyōb. Kénzéé-’e awē ábele mbéltéd

mé mbéB, eebíi'é Dyöb. ¹² Baásyāā́l béhóbe Demetruse mam mé bwám á yāl. Abεle mekan mé bwám níme mélúmte' bán adii mod a bwám. Me-ε ámpē nhóbe' mós mekan mé bwám á yāl, nyébií-ε nén bán kéchéé éche ríhóbe édé mbále.

Jone ahóbe e'yale bé asóg

¹³ Nwóó mam híin áláa wε, boη méēhēdēē meé ítel mós ásē. ¹⁴ Nwóó nlém áte ányín wε mwāmpin ní pónde, ene pónde-'aá dényinēnnē e'só ne e'só, boη dékal. ¹⁵ Nsaj mbê ne wε. Bēn bésyāā́l bélómmé wε melentēn. Lentéd me bēd bésyāā́l, nhóg ne nhóg téé.

Kálag eche Jude Ndibned ní kálag

Kálag eche Jude ántenlé, antel chó át̃ng̃en bemeléede bé metóm ábe bélúmté'áá bán bédé bad ábe bédúbpé Kr̃st̃əə. Enén kálag eéchabéé áte. Chómp̃e ewágné kálag eché elónténé éb̃e eché Petro átélé (2 Petro). Jude awéde' Bad bé Kr̃sto nlém, áá bésúm mekuu ámbíd e mbále e nkalaŋ ní bwám. Áá nímé nkalaŋ ní bwám méeh̃əŋlánné. Áá Dyöb d̃emb̃ě mó w̃éé áb̃e bad ngen póg ne ngen ésyāāl.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1-2

Abé ne ayáged dé bemeléede bé metóm ne ebómán éche békudté 3-16

Bélébe bad áwúu áte á adúbe t̃e 17-23

Nnamed mé asóg 24-25

Jude alómé melent̃en

¹ M̃e Jude, ndii mb̃aled̃e awe Yesu Kr̃st̃əə, mb̃é-'e Jem̃se mw̃ənyan. M̃e-éé ntenle' nyé bad ábe Dyöb ápwédé enén kálag. Nyébii nén bán Dyöb Tit̃éé adáá nyé, Yesu Kr̃st̃əə-'e añone' nyé. ² Ngol e Dyöb, nsañ ní Dyöb ne ed̃əŋge é Dyöb éb̃ad abé ne nyé.

Bad bé metóm

³ A-baányan, nkénwañén nyé atele bw̃ambwam t̃əŋgene e'soósor̃ ábe Dyöb ábágé syáñe mbwiined ne Yesu Kr̃st̃əə. Boñ b̃əəb̃ nnyíné m̃eé éb̃óó bán r̃tele nyé t̃əŋgene mekan mémp̃e. Nwéde nyé nlém á abum nén m̃eé, nyésum mekuu ámbíd e mbále e nkalaŋ ní bwám. Mm̃én nkalaŋ ní bwám méeh̃əŋlánné. Dyöb d̃emb̃ě mó w̃éé áb̃e bad ngen póg ne ngen ésyāāl. ⁴ Nhóbe' nén áyāle bad ábe béewóo abé á bad bé Dyöb b̃ésólé áf̃t̃nt̃é ech̃en á mes̃əam-t̃e. Abé bad b̃éhóbe' nén bán nsimé níme Dyöb ábágé syáñe ne alagsen áde álagsanné syáñe mb̃éb, ábágé syáñe kunze ábel mbinde é mekan. Dyöb d̃emm̃ad nkógsen níme áb̃e bad békudé atii se' b̃əəd. Abé bad b̃eekobéé Yesu Kr̃st̃əə áde éd̃íi-'áá bán Yesue mw̃əmp̃en m̃óo adé syáñe Sáá abé-'e Nkaml̃eñe.

⁵ Kéñe nyébii nímén mekan mésyāāl, nd̃əə m̃eé níkamt̃en nyé ngáne S̃əŋgwéé ánhüd̃t̃e bad bé Israel á mekáá mé bad bé Egipto boñ ámbíd e p̃ondé abódéd alongé a bad ábe b̃enk̃ensum nlém áw̃e. ⁶ Nyékamt̃en-ne áŋgel ámp̃e eché énk̃endỹéé h̃öm áde Dyöb d̃ennabnéd̃t̃é b̃ó, boñ b̃ēnhid̃é áde abw̃óg á h̃öm w̃éé b̃ént̃əŋg̃enñe abé. Dyöb ábánné b̃ó á mehañ á mbw̃og mé eh̃int̃en w̃éé b̃éb̃ēē abé ne abé ké ámbíd e Epun émbáá é nkáásé. ⁷ Nd̃əə m̃eé nyékamt̃en k̃áəŋne myad mé Sodom ne Gomora ne myad níme mébédé b̃ó beñben. Bad ábe b̃ebédé níme myad, b̃ekábé'áá mesón, b̃ēhid̃e-'e mekan mé es̃íi mé ekob é ỹəl níme moonyoñ éet̃əŋgeñeé abel. Békudé nkógsen ní muú níme mééd̃im̃e'. Mm̃én nkógsen níde álúmed bad b̃emp̃e bán nén áhelese ábenléd ne b̃ó.

⁸ Boñ k̃eñe, áb̃e bad ábe b̃ésólé áf̃t̃nt̃é ech̃en b̃ómp̃e b̃edii b̃eñəŋge nló bán nkaml̃en níde áw̃ab mekáá. Mm̃e nló níbele' b̃ebele' mbinde é mekan, b̃eénỹiñēē nkaml̃en ní Dyöb ñéé dyam, b̃esyāā-'e ngume éche édé ám̃in. ⁹ Boñ ké Maik̃ele, áŋgel embáá enk̃ent̃édt̃e ne mó mw̃eñ ásỹəŋ Satañe áde

búmō bépéntánnáá t̄ngene mod awe átēd ndim níme Mosεε. Anláá mō dásō aá, “S̄ngwéé akógs̄en wε.” ¹⁰ Bonj abé bad ábe bésólé átíntē ech̄en pen, kéchéé éche béésōnt̄enεé bēhóbe ch̄ó mam mé mbéb áyāl. Kéchéé éche épédé b̄ó á mewēm̄ten ch̄óó bēbēlé. Bēbēléé néε nyam é mehín. Mmē mekan mén móó mépiinad b̄ó kwééd. ¹¹ Medim ne b̄ó. Bómpē bēbēle’ ngáne Keene awē anwúú mwānyan̄ ámbenlé. A etútú é m̄oné, bēhele bēbēl kéchéé, ngáne Balame. E’wúú bé nló-áte ábāb bēbēl bómpē bēwē melemlem n̄ngáne Koraa ánwēē áyāle anwúén Dyōb nló áte. ¹² Abé bad bēekwāgēē, né-óó nzé nyāāb̄ōō nyēlādne ádyé ndyééd álúmed edange éche S̄ngwéé, bēbēlé bēbē n̄ngáne mbinde átíntē ech̄en. Echab yāl ch̄en ch̄óó bētōnt̄anné. Bédii néε mbag échē epub ékεenεé échē élúmte’ bán mbúú échō, áde éechó’é. Bédii n̄ngáne m̄el níme méechyāá’ e’pum ké á pónde échē m̄el méchyāá’é. Bénábpē awé n̄ngáne bwel ábe bēwúbne nkan̄ ásē. ¹³ Bédii n̄ngáne edib é nkwé éche éhode’ ne ngíne. Ahod áde éhodeé ébítte’ mbinde á nkin. Nē d̄óó ádāb abé dé mbéb ábidεé áwed. Bédii néε betintine ábe bétamnad. Ndib e ehínt̄en échē Dyōb akónnéde b̄ó esine b̄ó, ēbē-’ε abé ne abé.

¹⁴ En̄oge awē anlónt̄en nyongel saámbé á mbyaa níme Adame, anhób se’ b̄óod á’sō é’ pónde t̄ngene abén bad. Anhób aá, “Nyén̄one’, S̄ngwéé āpεén e’kálé ne e’kálé é’ ángel éche ésáá. ¹⁵ Akāād bad bé nkōjsé bésyāāl. Akwíd bad bésyāāl ábe ádab abé déesaá néε abé á bad bé Dyōb nkáá, akógs̄en-ne bad bé mbéb ábe bēewóo mbwóg rí Dyōb. Akōgs̄en b̄ó áyāle mam mé mbéb níme bēhóbeé t̄ngene mó.” ¹⁶ Abén bad bēyōgke’ anyoo áte bēyōgké-’ε bad ahób nḡen. Bēbēle’ dyam dé mbéb ké áhéé áde bédáá abel. Békume ekáá á t̄āl, bényinte-’ε nsal áte ábel békud bwām.

Nyébē nyékεene’ adúbe á mbále á’sō

¹⁷ Bonj a-baányan̄, nyé pen nyékamt̄en mam níme bembapεε bé nlomag ábe Sáá awed, Yesu Kr̄ist̄ā bēnlāā’ é nyé. ¹⁸ Bēnlāā nyé bán “Áde e’pun bé asóg bēpεé, bad bēp̄ē, bēwelé nyé, bēhídē’ échab esíí é mekan mé ekob é yāl.” ¹⁹ Echén ndín é bad ch̄óó épεene’ nkabén átíntē e bad bé Dyōb. Esíí é mekan mé mbéb mé nkōjsé ékamlan b̄ó, bēewóo-’áa Edáád̄an̄ é Dyōb áte. ²⁰ Bonj a-baányan̄, adúbe áde ásáá áde nyéwóó ábē ákwoge’ ákag á’sō. Nyékāne’, ngíne e Edáád̄an̄ éche Esáá élyágte’ nyé. ²¹ Nyékεene’ alongé áden á’sō nyaa eche nyéchemlédté n̄n bán Dyōb ádáá nyé. Nyésine’, nyélyāg nlém n̄n bán Sáá awēd Yesu Kr̄ist̄ā āp̄ē, ábenléd níme nlém rí nḡol, nyékud alongé áde déemaá’. Abel n̄n áyāle adáá nyé.

²² Nyéwōn̄ nlém rí nḡol wéε bad ábe bēédúbpe ne nlém nhóg. ²³ Nyésōn̄ alongé a bad bēmpēe. Nyéhūd b̄ó á dū á muú mehélé. Bēmpēe bédé ábe nyétāngéné nlém rí nḡol awān̄len, bonj pen nyétéd̄en b̄ó pónde. Nyétāngéné kás̄̄ne échab mbóté akāó byánán esíí é mekan mé mbéb mé ekob é yāl ékóbté ch̄ó mbinde.

Mekáne mé mekenag

²⁴ Ehúmé ébē ne Dyōb áde ábele’ bonj nyééhúné á mbéb-te. Mwēn-áá apεene’ nyé abwóg á h̄ōm wéε mwēn ádíí ne ehúmé. Apεén nyé áhed ésebán at̄ōn dé mbéb ké ahóg áde nyé á yāl, nyéēbē-’ε menyin̄ge. ²⁵ Edúbé ésyāāl ébē ne mó. Mwēmp̄en móó adé Dyōb áde ásóó alongé ádēd mbwiined ne ch̄ōm-éε Yesu Kr̄ist̄ā S̄ngwéé awēd ábélé. Ehúmé, edúbé, ngum, ne nkaml̄en r̄isyāāl r̄ídii n̄mē, se á mbooted, b̄óob, ne á ngindé. Ebē nē.

Kálag e Mam nĩme mébenléd Ndibned ní kálag

Ndibned ní kálag e mam nĩme mébenléd nĩme Dyõb álúmté Jõne. Jõne mó atelé chõ á pónké eche bad ábe béndübē Krístæ békúdé'áá metake áyāle adúbe áde béndübēē nén bán Yesu Krístæ adii Sāngwéé. Atõtē áde Jõne ákóó ahób á kálag tē wén ádii ábe bad ábe áténlé chõ e'lyág bé nlém ne áwéd bõ nlém á abum. Mekan nĩme Jõne ábúdé atel á kálag tē wén médii mekan nĩme Dyõb dénlümédte mó á ndóg-te aá mébenléd.

Kénéé edíi bán mewēmtēn mébuú áte tãngene nsõhtēn nĩme níde á kálag tē wén, atón áde dēn ákóó abé áwēd-te ádii nén; káõñ ne á asóg, Dyõb déntõm ábē bad bé ekoyí ne Satanē áte. Dyõb débēl nén mbwiined ne Sāngwéé, Yesu Krístæ. Dyõb désábē ábē bad ábe bédúbpe mó ne nlém nhóg, anamed áde ánamédte bõ ábē á nkoñ ní mín mékõlē ne nkoñ ní sé mé ekóólé.

Nkabté d ní kálag

Ndibned 1.1-8

Ndóg e'só ne kálag eche béténlé mwembé saámbé 1.9-3.22

Nhĩbe ní kálag nĩme níwóó e'diben saámbé 4.1-8.1

E'loñ saámbé 8.2-11.19

Dragõne ne nyam ébe 12.1-13.18

Ndóg híin 14.1-15.8

E'bwog bé melingá mé Dyõb saámbé 16.1-21

Dyõb ábēbté Dyad á Babilõn, nyam ekwedé nzum, nkal e'dáádaj a metóm, ne Devæle 17.1-20.10

Mbakú e asóg 20.11-15

Nkoñ ní mín mékõlē, nkoñ ní sé mékõlē, Jerusalem a ekóólé 21.1-22.5

Nsõgtēn 22.6-21

¹ Enén kálag ehóbe mekan nĩme mébenléd nĩme Yesuē Krístæ ábélé boñ mébyēen. Dyõb dēmbē mó nímén mekan aá mébyēen ábel boñ álúmed ábē bembæde mam nĩme mékwógé abenled. Krístæ ambēl awē mbæde, Jõne abíi nímén mekan alóm áde ánlõmmē ángel áwē. ² Jõne mó-'e anhób mam mésyāal ngáne ánnýinnē. Mmén mam móõ ánhõbpē tãngene nkalañ nĩme níhuú ne Dyõb, ne mbóñ echē ámbídtē Yesu Krístæ. ³ Nnam níbē ne kénzēé awē aláá' enén kálag ábel boñ bad bémpēe béwóg nímen nkalañ tãngene mekan nĩme mébenléd. Nnam níbē-'e ne kénzēé awē awógé nímé nkalañ boñ ahíd-te mam nĩme méténlédé á kálag-tē wén. Pónké emaá abé benben echē nímén mekan mésyāal mébenlédte.

Jõne alõmmé mwembé saámbé melentēn

⁴ Mē Jõne, ntenle mwembé saámbé nĩme níde á mbwóg e Esia. Nsimé ne nsañ ní Dyõb níbē ne nyé. Dyõb áde ádé, áde dēmbē, ne áde débē, ne e'dáádaj saámbé belõmmé nyé nsimé ne nsañ. Abé e'dáádaj é'dé á'sõ bé atii dé nkamlēn ádyõb. ⁵ Yesu Krístæ mómpē alõmmé nyé nsimé ne nsañ. Mó áde ane awē ahóbe mbále tãngene Dyõb nyaa echē débíi bán edé mbále. Mó abédé mod a'só awē ansébé apuu, abé-'e nkamlēne a kãñ é nkõñsé.

Adəə syánē, abelé-'ε mbéb méekamlánné syánē ámpē, asyog áde ásyógé nĩmē mekií a nló nĩmēd. ⁶ Abelé syánē néε beprise ábe bēbenle Dyöb eche Sáj awē akamlan bó. Eche ehúmé ne nĩmē nkamlen mbê abé ne abé. Ebê nê.

⁷ Nyénəne', áhūē' ne mbag, mod-té-'ε ányĩn mós, káəŋne bad ábe bēmbēl boŋ awé, abome áde bēmbomeé mós á awog. Metúmbé mé nköŋsé mēsýəəl-le mēlēb mós. Nê dēn dós ébēē, ébê nê.

⁸ Sáj Dyöb á Ngume ahóbé aá, “Me-εé ndé Alfaa mbé-'ε Omégaa.” Mós adé Dyöb áde ádé, áde démbē ne áde débē.

Jəne anyíné Krístəə á ndóg-te

⁹ Ndií Jəne, awen mwānyan. Ndé nhóg awē mómpē adé melemlen ngáne nyé ákan nlem áwesen metake nĩme mépiide bad ábe bédé á nkamlen nĩme Yesu Krístəə. Bēmbané me á mbwóg echē mendíb mēlāŋnéde eche béchəgēé bán Patmós áyāle menkāl Eyale é Dyöb nĩlāá-'ε bad mekan nĩme nĩnyíné tāŋgene Yesuε. ¹⁰ Edəədəŋ éche Esáá ěmpií me á Epun é Sájgú.* Menwóg ehób é ngine ébidé me ámbid, émbē néε esaád é eloŋ. ¹¹ Enhōb aá “Mam nĩmē ényíné, tel mós á kálag-té, élóme nĩmén mwembé saámbé nĩme nídé á Efesus, á Semaina, á Pəgamum, á Tiatira, á Sadis, á Filadelfia ne á Laudesia.”

¹² Dós nĩkúnné ányĩn ehób eche éhóbé'áá áwēm, boŋ nĩnyíné metii nĩme bēbánné etrukáŋ ámĩn saámbé mé gól. ¹³ Atínté e nĩmē metii saámbé dós nĩnyíné mod awē awágné moonyon. Anhé mengombe nĩme méchábé káəŋ mēpē mós á mekuu-sé, awáá-'ε etúd é gól á təl. ¹⁴ Esid é nló épúbé'áá mós féréd néε mbóm, mĩd méchodné mós áte néε muú. ¹⁵ Mekuu mēmbē mós néε ekii éche béchəgēé bán brōns eche bēhédé á dū boŋ ébé byánán épené' áte, ehób-pe édumé mós áte néε mendíb nĩme mēsobpe'. ¹⁶ Betintine saámbé bēmbē mós á ekáá émbáá, páá e nsəl mbε echē ekóbpe bwāmbwam ebíd mós á nsəl-té, e'só-'ε é'pené mós néε enyen éche étōmtan apen.

¹⁷ Ade nĩnyíné mós, menkwē mós á mekuu, mbé néε mod awē awédé. Dós ábáné me éche ekáá émbáá á yəl boŋ áhōbē aá “Weebáá', me-εé ndé Mod a Mbooted mbé-'ε Mod a Asóg. ¹⁸ Me-εé ndé ane awē adé alongé. Menwé boŋ bəəb ndé á alongé abé ne abé. Nwóó nkamlen ámĩn e kwééd nwōŋ-ge ámĩn e mbwóg e kwééd. ¹⁹ Bəəb-pós təl mekan ásē nĩme ényínéé, nĩme mébenlad bəəb ne nĩme mēbenléd. ²⁰ Kun e e'koŋnéd echē edé tāŋgene betintine saámbé ábe bédé me á ekáá émbáá ne metii mé etrukáŋ saámbé me gól edii nén: Betintine saámbé bédii ángel é mwembé saámbé, metii mé etrukáŋ saámbé-'ε médii nĩmē mwembé saámbé.”

2

Jəne alómmé mwembé mé Efesus póle

¹ Ane awē anwágné moonyon anláá me nén aá “Telé ángel echē edé á mwembé nĩme nídé á Efesus nén wéé, Mod awē awánlé betintine saámbé áwe ekáá émbáá awē akag átínté e metii mé etrukáŋ saámbé mé gól mós alómé enén póle. ² Mbíí mekan nĩme nyébélé. Mbíí meé nyétédé ntū bwāmbwam, mbíí-'ε meé nyēkaá nlem áwesen. Mbíí ngáne nyéeheléé e'bébtéd é' bad akob, mbíí-'ε ngáne nyébélé boŋ nyéchēm bad ábe

* 1:10 Epun é Sájgú ébédéé melemlen nēŋgáne mbwe ní Səndé.

béchágé yāl bán bédé bembapεε bé nlomag áde béesaá, boŋ nyédībēd-te bán bédii bekal bé'daádəŋ bé metóm. ³ Mbíi mεé nyéwεsan ne e'kaŋ bé nlem, nyékude-'ε metake á dñn ádēm, boŋ kénē nlem nlyáge rıwúú nyé ábum ngáne nyéhídeé mε. ⁴ Boŋ nhóbe áyāl echēn nēn mεé, nyéēdā'ε mε bəəb ngáne nyénsēbēē mε adəŋ. ⁵ Bəəb-pəó, nyébēn nyékoŋ anyın nyaa echē nyépéde akwε. Nyéte de áden abé dé mbéb nyébele mekan nıme nyébélé'áá áde nyébóótédé Yesue ahíd. Nzé nyéētεdte áden abé dé mbéb, né mǝǝ áwēn nhúd ádēn atii dé etrukáŋ á e'dii. ⁶ Boŋ dyam á bwám áde nyébeleé ádíi, nyéētımteé mıd áyāl wéε mam nımé bad bé epepé ábe Nikolausε ábe mémpē méetımteé mıd áyāl. ⁷ Kénzée awē awóó metúu, áwóge chóm éche Edaádəŋ élanŋgeé mwembé. Kénzée awē atómé mekan mé ebébtéd áte, mǝbe mó kunze ádyé epum é bwel éche ébele bad bēbé á alongé á ngındé, éche é'kwoge á Paradis."

*Jone alómmé mwembé
nıme rıde á Semaina póle*

⁸ Anláá-'ε mε ámpē aá, "Telé-'ε ángel echē edé á mwembé nıme rıde á Semaina nēn wéé,

"Mod awē adé mod a'só abé-'ε mod awē adé mod a ndımten, awē anwé boŋ abé á alongé ámpē, mó alómé enén póle. ⁹ Mbíi nımēn metake mbíi-'ε mεé nyédii betóótökē bé bad, boŋ kénē nyédii behon bé bad. Mbíi e'bébtéd é' mam ábe bad ábe behóbe bán bédé bad bé Israel kénēε béesaá, behóbeé nyé áyāl. Bédii bad ábe bédé bad ábe Satanε ké'ε bad ábe bédé áwē echoŋ. ¹⁰ Nyéebáá' metake nıme méhúε' nyé á'só. Nlanŋge nyé mεé, Satanε ábēl behē nyé donŋe á bad á mbwəg, wéε nyékudté metuné áyāl e epun dyóm. Abel nē ákəg áden adúbe. Ké nyéwəg ké wúēn, nyébē nyédúbe mε. Nzé nyébeleé nē, né mε-'ε mǝbe nyé alongé áde déemaá' nēŋgáne nsábe ní mod awē atómbwéné. ¹¹ Kénzée awē awóó metúu áwóge' chóm éche Edaádəŋ élanŋgeé mwembé. Bad ábe betómé mbéb áte béewáá kwéed e edaádəŋ."

*Jone alómmé mwembé
nıme rıde á Pegamum póle*

¹² Anláá-'ε mε ámpē aá "Telé ángel echē edé á mwembé nıme rıde á Pegamum.

"Anε awē awánlé páá e nsəl nıbe echē ekóbpe', mó alómmé nyé enén póle. ¹³ Mbíi wéε nyédye'ε, wéε Satanε nıme nkamlen rıdíi. Nyébē nyésuam nlem áwēm. Nyémbé nyédúbé mε ne nlem nhóg ké á pónde echē Antipase. Antipase ambíd mε mbón e mbále, bēnwū'ε mó áfınté echēn wéε Satanε ádyε'ε. ¹⁴ Boŋ nwóó nguse e mam áhób nyé áyāl. Baahóg bédé áfınté echēn ábe behíde ayóge áde Balame. Balame mó anlúméd Balage ngáne ásōlēdté bad bé Israel á mbéb-te adyé áde bedyágé'áá medyé nıme bébágé'áá myób mémpēe néε mendε, ambēl-le békābē mesón. ¹⁵ Chóm émpēe éche rıwóŋné nyé édíi nēn bán, baahóg bédé áfınté echēn ábe behíde adúbe áde Nikolausε áyágté. ¹⁶ Né-pəó, nyéte de áden abé dé mbéb. Nzé nyéētεdte, né mǝwāmsēn ape áwanen abé bad, mbenléd páá echē ebídé mε á nsəl áwanen abé bad. ¹⁷ Kénzée awē awóó metúu áwóge' chóm éche Edaádəŋ élanŋgeé mwembé. Bad ábe betómé mbéb áte, mǝbe bó mána nıme rıkónédé bó, mǝbē-'ε bó aláá áde ápúbe'. Amın e áde aláá, bétélé dñn dékōlē gáne modmod éebii'ε étōmεé mod awē bēbēé áde aláá."

*Jone alómmé mwembé
nime ndé á Tiatira póle*

¹⁸ Anláá me ámpē aá, “Telé ángel echē edé á mwembé nime ndé á Tiatira nén wēé,

“Me Mwän a Dyöb awē mīd méchodnēé áte nēe muú, mekuu-’ε mébé mó nēe ekii éche béchagēé bán brôns boŋ ébé byánán echodne’. ¹⁹ Mbíi nsón nime nyébelēé. Mbíi edəŋge éche nyéwánléné me, mbíi-’ε adúbe áde nyédúbpé me. Mbíi abele áde nyébenlēé me, ne nlém nime nyékáá awesen áde nyéwéséné. Mbíi-’ε nén meé, nsón nime nyébelēé bəəb, rítómé nime nyénsēbēē abel. ²⁰ Boŋ chōm éche ríhóbēé nyé áyāl édii nén meé, nyéwesen mmwaád awē béchagēé bán Jesebele. Achage yāl aá módiu nkal é’daádəŋ a Dyöb. Ayágte’, ádogné ábēm bembələde áde adúbe ákáb mesón ne ádyé medyé nime bébágé nyöb mémpēe nēe mende. ²¹ Mbagé mó pónde meé átede nímē mbeltéd mé mbéb boŋ eéhēdēē akáb dé mesón atede. ²² Nyénəne’, mébwēm mó ne bad ábe ákábneé mesón á anəŋ dé nkole, békūd-te metuné mé ngíne. Mēbel nén nzé béēsóge nímé mekan mé mbéb abel ne ane mmwaád. ²³ Mēwū bad ábe bēhíde chōm éche ayágteé, mwembé rísyāál-le mébīi nén bán me-εé ndé ane awē abíi mewēmtən ne nlém ní moosyāál áte. Mod ké ahéé awē abelē mbéb né-’aá mékōgsēnne mó.

²⁴ “Boŋ nləŋge nyé bad ábe nyélyəgé ásē á Tiatira, ábe nyéehídé áden ayáge, nyé ábe nyéeyággé mekan nime béchagēé mekan mé kun mé Satan, meéhēdēē meé rítaged nyé ámpē. ²⁵ Boŋ pen, nyébē nyésun nlém áwēm káəŋne áde mépēé. ²⁶ Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte boŋ bébelé-’ε mam nime rílangé bó meé bébel, káəŋ ne á asóg dé ádāb alongé á nkōŋsé te wēn, mēbε bó kunze ákamlən meloŋ mésyāál. ²⁷ Békamlén bad bé nímé meloŋ ne ekáá éche éhyédé, békəgtéd-te bó áte ngáne mod ákotadté mbeé é mōg áte. ²⁸ Melemlem ngáne echem Sāŋ ábágé me ngíne, nēe mémpē mébéé ngíne wēe bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte. Né-əó, áyāle bétómé mekan mé mbéb áte, mēbē bó tintine a mbwembwε. ²⁹ Kénzēé awē awóó metúu, áwóge’ chōm éche Edəádəŋ élangéé mwembé.”

3

*Jone alómmé mwembé
nime ndé á Sadis póle*

¹ Ane mod awē anwágén moonyoŋ anláá me ámpē aá, “Telé ángel eche edé á mwembé nime ndé á Sadis nén wēé,

“Me awē nwánlé e’daádəŋ é’ Dyöb saámbé, nwalé-’ε betintine saámbé, me-εé nlómmé nyé enén póle. Mbíi nsón nime nyébelēé. Bad bēhóbe nén bán nyédé á alongé, boŋ nyéesaá á alongé. ² Nyékábned. Nyéhede nímēm nsón asóg dé abel, boŋ bəəb nyéwēd yāl áte nyébel mó bwām, áyāle nnyíné nén meé nímən nsón méekwōgnedēé á’sō ábe ádēm Dyöb. ³ Né-əó, nyékamtən chōm éche nyén’yāgēē ne eche nyēnwōgkē, nyékoo chó, nyétede-’ε áden abé dé mbéb. Boŋ nzé nyéekábne, né mēpē nēŋgáne nchīb, nyéebíi-’é pónde echē mépēé. ⁴ Nyéwóó nguse é bad á dyad á Sadis ábe béewógté échab mbóté mbinde. Bébē ne me, bēhé mbóté éche épúbe’ áyāle békwógnédé. ⁵ Né-əó, kénzēé awē atómé mekan mé mbéb áte, mómpē áwāā mbóté échē épúbe, melemlem ngáne bó, méehúd-taá mó dīn á kálag e alongé. Mēhōb á’sō ábe echem Sāŋ ne á’sō ábe éche

ángel nén meé bédii ábêm. ⁶ Kénzée awě awóó metúu áwóge chõm éche Edáádəŋ élanǵeé mwembé.”

*Jəne alómmé mwembé
nime rídé á Filadelfia póle*

⁷ Anláá me ámpē aá, “Telé ángel e mwembé nime rídé á Filadelfia nén wéé,

“Mod awě asáá abé-’ε mod a mbále, mó alómé enén póle. Awóó ngine ákamlen nēŋgáne Dabide ákamlánnáá. Nzé adibpé modmod ééhélēē adib, nzé adibé-’ε modmod ééhélēē adibe. ⁸ Mbíi nsón nime nyébeléé. Nóné’, ndíbnédé wε ekob éche édé wε á’sō-te, modmod ééhélēē-’ε chó adib. Mbíi meé ngine eché nyéwóó edé mwāmpín boŋ kénē nyéhíde échēm eyale, nyéehóbéé bán nyéebíi’ε me. ⁹ Nyénəne’, bad ábe bédé echon éche Satanε, ábe béhóbe bán bédé bad bé Israel kénεε béesaá, bédii bad ábe békale metóm. Měbəl bépē áwōŋ, békwe wε á mekuu. Měbəl-le bó moosyáál bebíi bán ndəá wε. ¹⁰ Ngáne edíi bán nyéhíde échēm eyale éche rílanǵé nyé meé nyékan ním áwεsen metake, mémpē meékáá nyé á pónde e metake nime mépé á nkōŋsé, ákəg bad bésyāál ábe bédé á nkōŋsé-te. ¹¹ Nkwogé aε, nyédíi nyésúm ním áwēm ábel boŋ modmod eékobné nyé nímεn nsábe. ¹² Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte, mēbəl bó akon á ndáb eché ádēm Dyōb, béebíd-taá áwəd-te ámpē mbéd. Mětəl bó dīn áde ádēm Dyōb áyāl, mětəl dīn á dyad áde ádēm Dyōb, Jerusalem a ekóólé awě ahúú ne ádēm Dyōb, ámín. Mětəl-le bó ádēm dīn dékōlē á yəl. ¹³ Kénzée awě awóó metúu áwóge’ chõm éche Edáádəŋ élanǵeé mwembé.”

*Jəne alómmé mwembé
nime rídé a Laudesia póle*

¹⁴ Anláá-’ε me ámpē aá, “Telé ángel eché edé á mwembé nime rídé á Laudesia, nén wéé,

“Ane awě adé Ehé nē, awě abele ngáne Dyōb áhεdeé, abé mbón e mbále, mbwiined ne mó-’aá se á mbooted Dyōb dénhəgké chõm ésyāál, mó alómé enén póle. ¹⁵ Mbíi nsón nime nyébeléé. Mbíi meé nyéehóó’ε nyéehūnné-’áa. Nyēmbé nyéhóó’ ké’ε nyéhunne’. ¹⁶ Né-óó, ngáne nyédíi etəné, nyéehóó’ε nyéechodté-’aá, mébíidē nyé áwēm nsəl tē. ¹⁷ Nyéhóbe nén bán nyéde nħən, nyéwóó bwēm é’syāál, nyé bán nyéetógé-’ε chõmchõm. Boŋ nyéebíi’ε bán nyédíi bad ábe bétómtan atag ábe békóbténé etyag, ábe bédé atóg, ábe békwedé ndím, bebé-’ε nsób. ¹⁸ Né-óó, nlébe nyé nén meé nyéchan gól áwēm eché bétómté á muú-te, ábel nén nyébē nħən. Nyéchan-ne mbóté áwēm éche épúbe nyéwáa chó, ábel boŋ e’són ábe nímεn nsób mπεεnéé, béenyīnnād. Nyéchan-ne dyōg áwēm áde nyéwōgēdtē á mīd ábel boŋ nyényīnne’. ¹⁹ Bad ábe rídáá nkāne bó áte ríkōgsān-ne bó. Né-óó, nyéwōŋ kán nyétəde-’ε áden abé dé mbéb. ²⁰ Nyénəne’, ntyéémé á ekob nkume-’ε chó. Kénzée awě awóge me ehób boŋ ádíbē ekob, mēsəl, ndyé ndyééd ne mó, mó-’ε adyé ndyééd ne me. ²¹ Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte, mēbe bó kunze ádyεε ne me á atii dé nkamlen, melemlem ngáne mmén ámpē méntómmē bad bé ekoyí áte boŋ rídyēē ne echem Sāŋ áwē atii dé nkamlen. ²² Kénzée awě awóó metúu áwóge’ chõm éche Edáádəŋ élanǵeé mwembé.”

4

Jəne anyiné atii dé nkamlen áde áde amín

¹ Ambîd enén dǎo rînyîné ndǎg empée. Mennyîn ekob ádyǒb éche édîbnédé. Dǎo rîwǒgé ehǒb éche ésébpé ahǒb áwêm, ébédé née elon, élanǵéé me nén aá, “Hyǎg ámîn hén, mēlūmēd wε mekan nîme métǎngéné abenléd ambîd e enén pǒndé.” ² Abwǎg-ábwǎg dǎo Edǎǎdǎn é Dyǒb épííde me. Hê dǎo-’aá rînyîné atii dé nkamlen, rînyîné-’ε ngáne mod ádííde dǎo. ³ Ane mod awě andií ádê atii dé nkamlen, yǎl epené’áá mǎo áte née meláá nîme béchǎgεé bán jáspa ne kanélian. Ngubélen-ne ámpē enlǎnǵnéd atii dé nkamlen. Ene ngubélen epené’áá áte née aláá áde béchǎgεé bán emeran. ⁴ Metii mé nkamlen mémpēe móom mébe ne méniin mēnlǎnǵnéd ádê atii dé nkamlen, bad bémbáá-’ε móom mébe ne bēniin bēndií nîmē metii mé nkamlen. Bénwāá mbǒté éche épúbe béhé-’ε e’kóté bé nkamlen é’gól á nló. ⁵ A atii dé nkamlen hê, emwεdmwεd ébíde’áá, e’saád ébíde’, dyǒb-pe ákumé áte. E’kag saámbé ábe é’chodne’ é’bédé á’sǎo ábe ádê atii dé nkamlen. Abê e’kag saámbé é’dií e’daǎdǎn é’ Dyǒb saámbé. ⁶ Chǒm empēe ébédé á’sǎo ábe ádê atii dé nkamlen éche émbē née edîb é nkwxě éche ewǎgne dýenē boj ényínné’áá áte.

Nyam éniin enlǎnǵnéd ádê atii dé nkamlen ped ésyǎǎl éniin. Mîd mébédé bǎo yǎl esyǎǎl, á’sǎo ne ámbîd. ⁷ Nyam e’sǎo ebédée née ngii, nyam echē elǒnténé ébe ebédé née nyag, echē elǒnténé éláán enwǒn e’sǎo é’ moonyon, echē chǎo-’ε elǒnténé éniin embé née mbyε awě apumme’. ⁸ Echē nyam éniin téé, enwǒn mepab ntóób, mîd-te mēnlǒn bǎo yǎl esyǎǎl, kǎǎne á mepab-tê. Békǎné’áá bwēm nkuu ne mûte ésebán békǎmme áte. Békǎné’áá bán,

“Sǎn Dyǒb á Ngume, asáá, asáá, asáá.

Mǎo ambé, mǎo adé, mǎo-’aá ǎpě.”

⁹ Echē nyam éniin ékǎnne ane awě adiíde atii dé nkamlen mǎo awě adé á alongé abé ne abé. Békǎnnē mǎo nkǎngé nîme nîbage mǎo ehúmé, edúbé ne mesǎgnen. ¹⁰ Pǒndé echē békǎnéé nê, ábê bad bémbáá móom mébe ne bēniin bēnkwxě áse á’sǎo wée ane awě adiíde atii dé nkamlen, awě adé á alongé abé ne abé, bébagé mǎo edúbé, bébwēm ábab e’kóté bé nkamlen á’sǎo ábe ádê atii dé nkamlen békǎnē bán,

¹¹ “Awed Sǎngwéé ne ádéd Dyǒb, ekwǒgnédé

ǎkud ehúmé, edúbé ne ngíne,

áyǎle nén wε-εé ehǎg bwēm é’syǎǎl,

mmǒn-εé etííde áhǎg bǎo ne ábel é’bê.”

5

Mwǎn-a-Ndyǎn nî mbód mǎo akwǒgnédé ádíbe nhíbe nî kǎlag

¹ Héε rînyîné nhíbe nî kǎlag á ekáá émbáá éche ane awě adiíde atii dé nkamlen. Mmē nhíbe nî kǎlag, bēntel mǎo bwēm áyǎl ped ésyǎǎl ébe, bényǎg bédîb-pe mǎo ne e’diben saámbé.* ² Dǎo rînyîné ángel e ngíne ehǒbe ne ehǒb éche échǎgkε aá, “Nzé-módé akwǒgnédé ábǎo e’diben boj ádíbe-’ε nhíbe nî kǎlag áte?” ³ Boj ké ádyǒb, ké á nkǒsǵé ké’ε á mbwǒg e baásē, modmod eebédée awě ahélé’áá nîmē nhíbe nî kǎlag adibe áte ké’ε ánon mǎo áte. ⁴ Menchií bwámbwam áyǎle nén bēnkényínné modmod awě akwǒgnédé ádíbe nîmē nhíbe nî kǎlag áte ké’ε ánon mǎo áte. ⁵ Dǎo mod ambáá nhǒg álǎngεé me aá, “Weéchyē’. Nǎné’, Ngii-e-nyame awě abíde á

* **5:1** E’diben saámbé é’bédée e’twé ábe bépénnáá nhíbe nî kǎlag, mod awě adîbpé’áá-’ε bǎo abédée mod awe ene kunze émbagnédte.

túmbé e Juda, á mbyaa nîme kâη Dabidε atómé nzum áte. Ahéle ahúd-te ábê e'diben saámbé, ádíbe-'ε nímé nhíbe ní kálag áte.”

⁶ Dóo rínyiné Mwän-a-Ndyoη ní mbód atyéémé áfínté e atii dé nkamlen ne échê nyam éniin, bad bémbáá bélónédé mó. Mmê rídyoη ní mbód mémbe nées nîme béwúú. Ménwōη meséb saámbé, ne mīd saámbé. Mmê mīd saámbé móo médé e'dáodaj é' Dyōb saámbé ábe Dyōb álómé nkōηsé áte rísyāāl. ⁷ Ane Mwän-a-Ndyoη ní mbód ankē nhíbe ní kálag atéd á ekáá émbáá éche ane awē andii atii dé nkamlen. ⁸ Ade átédé nê échê nyam éniin ne ábê bad bémbáá móom mébe ne béniin, bēnkwē áse a'só wēε ane Mwän-a-Ndyoη ní mbód. Abê bad bémbáá bō mod té anwálé rílendε ne kúmbe é gól, elón e'twé áte. Abê e'twé é'dii mekáne mé bad bé Dyōb.

⁹ Bénkōn nkāηgé mékōālē nēn bán,
“Ekwōgnédé átéd nhíbe ní kálag,
ne ádíbe e'diben ábe bēndibpé.
Ekwōgnédé áyāle nēn bēnwūū wε,
ékōdnéd-te bad bé Dyōb ní mōη mekií.

Ebélé bétímé bad bé Dyōb.
Bémbíd metúmbé ne metúmbé,
béhóbé mehób nyaa ne nyaa,
bébid meloη ne meloη,
bébé-'ε ndín é bad ésyāāl.

¹⁰ Abelé syánē beprise ábe bébenle ádεδ Dyōb,
békamlán-ne á nkōηsé.”

¹¹ Dóo rínóné ámpē boη ríwōgē ehób é' ángel bíib, élánédé adé abwóg dé atii dé nkamlen wēε échê nyam ne bad bémbáá bébédé. Echê ángel ébédé e'kálé ne e'kálé, e'dun ne e'dun. ¹² Bénkōn ne ehób éche écháγκé bán,

“Mwän-a-Ndyoη ní mbód nîme bēnwūū'ε
akwōgnédé ákud ngíne, nhōn, debyéé, ngum,
edúbé, ehúmé ne mekenag.”

¹³ Dó-'aá ríwógé nhágtéd rísyāāl nîme rídé ádyōb ne á nkōηsé, á mbwóg e baásē, á edíb é nkwē-te, bwēm ésyāāl ábe é'dé áwēd-te békōne bán,

“Mekēnag, edúbé, ehúmé ne ngum
bébê ne ane awē adiidé atii dé nkamlen,
bébê-'ε ne Mwän-a-Ndyoη ní mbód, abé ne abé.”

¹⁴ Echê nyam éniin éhóbé'áá bán, “Ebê nê.” Bad bémbáá-'ε bēnkwē áse bébagé-'ε mó edúbé.

6

*Jōne anyiné Mwän-a-Ndyoη ní
mbód adibpé e'diben ntóob*

¹ Dóo rínyiné ane Mwän-a-Ndyoη ní mbód adibpé ediben ehóg áfínté e e'diben saámbé. Héε ríwógé nyam póg áfínté e échê nyam éniin éhōbē aá “Hyāg!” Ehób ébédé chō nées dyōb ákume áte. ² Héε rínóné boη rínyiné hōse échē épúbe'. Mod awē andii chō anwálé épwεε bébē-'ε mó ekóté e nkamlen. Abédé mod awē ayōgké nzum atóm áte akagé'áá-'ε áke dētóm nzum empēe áte éche áwanné ne bad bé ekōyí.

³ Dóo rínyiné ane Mwän-a-Ndyoη ní mbód adibpe ediben éche élónténé é'be. Dóo ríwógé nyam échē élónténé ébe, áfínté échê nyam éniin ehóbe aá, “Hyāg!” ⁴ Héε hōse empée, échē eyāge bwāmbwam, ébidé áwed.

Bêmbě mod awě andií chó kunze bán áhûd nsaŋ á nkõŋsê-te ábel boŋ baányoŋ béwúe' nhóg ne aniníí. Bêmbě-'e mós sánkalaa a nkwaté.

⁵ Ade rínyiné ane Mwän-a-Ndyoŋ ní mbód adibpe e'diben ábe é'lónténé é'láán, dós ríwógé nyam echě é'lónténé é'láán, átínté e éché nyam éniin ehóbe' aá, "Hyág!" Héé rínyiné hósé echě ehíne'. Mod awě andií chó anwálé kilo á ekáá. ⁶ Dós ríwógé ehób nêŋgáne ehób éche ébídé átínté e éché nyam éniin, ehóbe nén aá, "Asii á ngun ahóg ngên áyāl e nsábe mé nsón mé epun é bín ne mesii mé báli méláán nime méelele nkun áyāl e nsábe mé epun é bín. Boŋ pen mod eebébté mól ne mím."

⁷ Dós ane Mwän-a-Ndyoŋ ní mbód adíbpé ediben éche é'lónténé é'niin. Héé ríwógé nyam echě é'lónténé éniin ehóbe' aá "Hyág!" ⁸ Héé rínyiné hósé echě edé mbále. Mod awě andií chó béchágé'aá mós bán Kwééd, Mbwóg e kwéede-'e áhíde mós ámbíd. Bêmbě bós ngíne ákamlen eped é nkõŋsé ehóg átínté e'ped éniin. Béhób bán ábenlad nkwaté, nzaa, nkole ne e'loo nyam áwúene bad, á nkõŋsé te.

⁹ Dós ane Mwän-a-Ndyoŋ ní mbód adíbpé ediben éche é'lónténé é'taan. Héé rínóné á menyán mé e'twé sé, boŋ rínyinē' e'dáádəŋ ábē bad ábe bēnwū'ē áyāle békálé'aá eyale é Dyöb bēhōbē-'e mam mé mbále təŋgene Dyöb nyaa eche sébíí bán mbále chó edé. ¹⁰ Abē e'dáádəŋ é'hóbé'aá ne ehób éche échágkē bán, "A-Sán Dyöb a Ngum, wē awě esáá ebé-'e mbále, káəŋse pónde ehéé wékāādtē bad bé nkõŋsé boŋ ékūn mekií ní mēd nime bésyógé?" ¹¹ Héé bébágé bós mod téé mengombe nime mēpúbe', bēláá-'e bós bán bésine mwāmpīn ní pónde, káəŋ ne á pónde eche mesoŋgé mé baányoŋ bé bembəlede ne baányoŋ bé Krīsto mélōnnē, ábe bēnwū'ē bōmpē melemlen ngáne bēnwū'ē bós.

¹² Dós ane Mwän-a-Ndyoŋ ní mbód adíbpé ediben éche é'lónténé ntóob. Héé rínyiné ngáne ndəəb énáŋnéde ne ngíne, enyen-ne énhīn bwāmbwam, ngəŋ esyāal-le éyāge' nēe mekií. ¹³ Betintine bēnhūn á nkõŋsé ngáne e'pum é' mel é'soodéé nchəle áde epub éságté alín á bwel. ¹⁴ Abobe dénnyoŋ nêŋgáne bédás nhíbe ní kálag áte nime bēnnyī' é áte. Mbəəod ésyāal ne mbwóg ésyāal éche mendib méləŋnéde bēnhidé á e'dii. ¹⁵ Héé kəŋ é nkõŋsé, ndəle é bad, bad bēmbáá bé sánze, behəŋ bé bad, ngíne é bad, betāŋ ne kunze békóŋgé yāl á pwóg é meláá tē ne á meláá nime mébédé á mbəəod mím. ¹⁶ Béchágé'aá mbəəod ne meláá bēhōbē bán "Nyéhūnted sé ámīn nyékútən sé ábel boŋ ane awě adé á atii dé nkamlen eenyíné sé, meliŋgá mé Mwän-a-Ndyoŋ ní mbód-te méepiidé sé. ¹⁷ Epun é ebébtéd éche ní māb meliŋgá mébídeé áwed émáá ape, modmod éehēnlé-'aá chó atəŋgen."

7

Bembəlede bé Dyöb

békúidé e'chem a'só é' mbəəm

¹ Ade nē atómé, mennyín ángel éniin étyéémé á metóŋgé mé nkõŋsé méniin. Eché ángel énkəŋ metóŋgé mé nkõŋsé méniin nime epub étóméé ábel boŋ epub étómé' á nkõŋsé, ké'ε á edib é nkwxé ké'ε təŋgene bwel ké e'hóg. ² Dós rínyiné ángel empée ebide á ped echě enyen ébídéé, awánlé e'chem é' Dyöb dé alongé. Héé ene ángel ne ehób éche échágkē, échəgeé échíníí ángel éniin eche bébágé ngíne ábebed nkõŋsé ne edib é nkwxé ³ boŋ áləŋge bós aá, "Nyéebébté nkõŋsé, ké'ε edib é nkwxé ké'ε mel, káəŋne á pónde echě débādēē bembəlede bé Dyöb e'chem á mbəəm." ⁴ Dós ríwógé

mesonǵé mé bad nıme bébádté e'chem á mbəm. Bébéde Mbwókél ekalé póg, móom mé e'kálé méniin ne e'kálé é'niin. Mmē mesonǵé mémbíd áfınté e metúmbé mé alon á Israel mésyāāl dyóm ne mébe. ⁵ Mesonǵé mé bad nıme bémbādēē ábē e'chem á mbəm á túmbé e'Juda mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be. Á túmbé e Ruben mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Gad mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be. ⁶ Á túmbé e Ashēē mesonǵé mé bad mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Naftali mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Manase mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be. ⁷ Á túmbé e Simionē mesonǵé mé bad mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Levi mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Isaka mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be. ⁸ Á túmbé e Zēbulon mesonǵé mé bad nıme bémbādēē e'chem á mbəm mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Joseb, mébéde dyóm dé e'kálé ne é'be, mébé-'é á túmbé e Benjamin dyóm dé e'kálé ne é'be.

Nsábe nıme bad bé Dyōb békudté

⁹ Ade nén átómé dōo rınyıne nkúú ní bad. Bēmbuú áte nyaa echē modmod éehelē'áá bō atōŋ. Bémbíd melon ne melon, bémbíd metúmbé ne metúmbé, bebé nyaa é bad ésyāāl béhābē-'é mehōb nyaa ne nyaa. Bentyēēm á'sō bé atii dé nkamlen ne é' Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód. Bénhē mengombe nıme mépúbe' bēwálé-'é e'kikag é' miı á mekáá. ¹⁰ Béhōbē'áá ne ehōb éche échágké bán, "E'sooson é' baányon é'húe ne áded Dyōb, Dyōb áde ádíde atii dé nkamlen, é'húe-'é ne awe Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód." ¹¹ Bad ábe bēnləŋnéđ áde atii dé nkamlen bébéde éngel ésyāāl, bad bémbáá, ne échē nyam éniin. Bēnkwe áse á'sō bé atii dé nkamlen bébagé-'é Dyōb edúbé. ¹² Béhōbē'áá bán, "Ebē nē! Nnam, ehúme, debyéé, meságnen, edúbé, ngıne, ne ngum bébē ne áded Dyōb abé ne abé! Ebē nē."

¹³ Dōo mod ambáá nhóg ásedteé me áá ken, "Benzéé bēn ábe bēwáá mengombe nıme mépúbe'? Héé bēbíde'?" ¹⁴ Mentimtén mó meé, "A-sán, we-éé ebıı." Dōo álāŋgeé me áá, "Abén bad bōo bétómé metake me ngıne áte; bēwōbpé nımāb mengombe ne mekıı mé Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód, bēpúbté mó. ¹⁵ Né-'áá ábélé bonj bebé á'sō bé atii dé nkamlen á Dyōb, bébagé-'é Dyōb edúbé nkuu ne müte áwe ndáb e mekáne. Ane awē adé á atii dé nkamlen, adé áhed pōndé ésyāāl ānən bō. ¹⁶ Nzaa éewaá bō ámpē mbéd, pıd-te ámpē éekōbpé bō mbéd. Enyen éebábédte bō, béewóg-kaá e'chode bé ekıde é' ngıne. ¹⁷ Ayāle nén ane Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód awē adé áfınté e atii dé nkamlen, mwēn ānən bō. Alyāgēd-te bō wēe mendıb nıme nıbíde á n'yélé nıme nıbage' alongé médıı. Dyōb-pe ámpē dépıne bō mēsod mésyāāl á mıd."

8

Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód adıbpé edıben éche élónténe saámbé

¹ Dōo ane Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód adıbpé edıben eche élónténe saámbé. Ade adıbpé chō, ekıde énhōō áte ádyōb, dyam-éé áde eped é háwa. ² Héé rınyıne éngel saámbé éche étyéémé á'sō e' Dyōb, bebégé bō e'lonj saámbé.

³ Dōo rınyıne éngel empée epedé, etyéémé á'sō é' menyán mé e'twé, awánlé dıse á gól áde béhyāntéé e'twé áte. Bēmbud mó e'twé abe bán áladten mekan mé bad bé Dyōb bēsyāāl ábe mende á menyán mé gól. Mmē menyán mébéde á'sō bé atii dé nkamlen. ⁴ Mwēntud nıbíde'áá áyāl e e'twé ábe éngel énwālēē, níkáğ ámın ne mekáne nıme ene éngel

ékánnádtáá bad bé Dyöb. Ene ángel entyéém á'sō é' Dyöb. ⁵ Héε ene ángel étédé kúmbe eche e'twé é'bédé áte, atéd muú nime mémbíd á menyán mé e'twé, alónéd áwēd-te, bonj ásyōg á nkōjsé. Nén dēmbēl dyöb ákumé áte e'saad ébide, emwēdmwēd étóme, ndōb-pe éñajnad.

Ángel etóó e'lonj bé'só é'niin

⁶ Dóó échē ángel saámbé éche énwālē e'lonj saámbé ébōjséné átōj ábē e'lonj.

⁷ Ángel e'só entōj échē elonj. Héε meláá mé mbúú ne muú nime meládténé ne mekiú bébóótédé asoo á nkōjsé. Epēd ehóg átínté e'pēd bé nkōjsé é'láán émmad ahyáj. Epēd é ahín é mel ehóg átínté e'pēd é'láán ne byaa é'syāal bēmmad ahyáj.

⁸ Ángel eche elónténé ébe entōj échē elonj. Héε chōm éche éwágné néε sánkalaa a mbōod échē ehýáa' éhúné á edib é nkwx̄ te. ⁹ Epēd é edib é nkwx̄ ehóg átínté e'pēd é'láán, éntīm mekiú. Donje ahóg-ke átínté e monje meláán mé bwēm ábe é'dé á alongé bēnwē á edib é nkwx̄-te wē. Donje á stíma ahóg-ke átínté monje meláán éche ébédé á edib é nkwx̄ te wē chōmpē émmāđ abéb.

¹⁰ Ángel echē elónténé é'láán entōj échē elonj. Héε sánkalaa a tintine awē achōdné'áá néε ekag ábidé ádyōb, ahún ámín e epēd ehóg átínté e'pēd bé e'dib é'láán ne ámín e mendib nime mébidé' á n'yélé. ¹¹ Dín áde ane tintine ádíi "E'chāa." Epēd é mendib ehóg átínté e'pēd é'láán, é'chāá'áá. Bad híin ábe bēmmwē nímé mendib bēnwē áyāle nán méchāá'áá.

¹² Ángel echē elónténé éniin entōj échē elonj. Dóó chōm ébómé epēd é etondεε ehóg átínté e'pēd é'láán, ébōm epēd é ngōn ehóg átínté e'pēd é'láán, ébōm epēd é betintine ehóg átínté e'pēd é'láán. Nē dēmbēl epēd ehóg-téé átínté e'pēd é'láán ábe ábén bwēm bēnkwx̄ ehíntén. E'nyínen bé ekíde bēnkēmbáá á epēd é mūte ehóg átínté e'pēd é'láán, bēnkēmbáá-'áá á epēd é nkuu ehóg átínté e'pēd bé nkuu é'láán.

¹³ Dóó rínóné bonj rínyinē' mbye apumme se ádyōb te álēbpē-'ε ne ehób éche échógké áá, "Medim, medim, medim mébē ne bad ábe bédyéé' á nkōjsé á pōndé eche échíníi ángel é'láán étōngē ábāb e'lonj, ábe békwógé atōj."

9

Elonj éche elónténé é'taan

¹ Ángel echē elónténé étáan entōj échē elonj. Dóó rínyiné tintine abidé ádyōb ahún á nkōjsé. Bēmbε mós e'kii bé echóg échē éewóo asóg. ² Andibé nsəl mé echóg échē éewóo asóg. Mwēntud mémbíd áwēd-te nime rídé nēngáne mwēntud nime níbidé á muú ní ngine. Mmē mwēntud, mémbēl enyēn éche épéné'áá éehelé'áá ekíde anyined. ³ Dóó bengóméé bébidé á mwēntud té wē, bésūd á nkōjsé. Bēmbē-'ε bó ngine nēngáne bengaabobe bé mpwēn ábe bédé á nkōjsé. ⁴ Bēnlāā ábē bengóméé bán bēebelé nkāákāé ké'ε byaa ké'ε mel ebébtéd ké ehóg. Bonj bán bēbel ebébtéd dāsō wéε bad ábe bēwōo e'chem é' Dyöb á'sō é' mbōm. ⁵ Békēmbáá ábē bengóméé kunze áwúu ábē bad. Bonj bēmbē bó kunze átaged bó á etún é ngōn étáan dēmpēn. Metake nime ábē bad bēwōgkē nzé ábē bengóméé béléldé bó, mébē néε metake nime mod ákudéé nzé ngabobe a mpwēn alédé mós. ⁶ A etún e échē ngōn étáan, ábē bad bēhēđ kwééd bonj bēenyinné. Bédāñ bán bēwē, bonj kwééd ényagéd, ebāj bó áyāl.

⁷ Abê bengóméé bémbēē née hósē éche bébónséné ákēen á bel. Bwēm ábe é'béde bó á nló é'béde née e'kóté bé nkamlēn é' gól, e'só-ε é'bé bó née e'só é' baányonj. ⁸ Nyonj ébéde bó née nyonj é bebaád, mesonj-ε mébé bó née mesonj mé ngii. ⁹ E'kíd é'béde bó á tál ábe é'béde née e'kii ábe bad béwáá' é ákúdtēn tál á pónde é bel. Ntagag nime nímāb mepab mébélé'áá mbéde née ntagag mé e'bambam ábē hósē hiiin édolēé ákē á bel. ¹⁰ Bénwōnj nkon béwōnj-ε nsyag née nkon ní ngabobe a mpwēn. Mmē nkon mó-'áá níwóó ngine ábel baányonj ebébtéd á etūn é ngōn étáan. ¹¹ Béwóó kānj echē ekamlan bó. Ene kānj edii ángel echē enōne' echóg échē éewóó asóg. Ade dīn ádii á ehób é Hibru bán Abadōne, ábē-ε á ehób é Grikia bán Apolyōne (nē ádé nēn bán mod awē abébtē).

¹² Nēē medim mé'sō métómé ámbid enén, medim mémpēe mébe médii méhúé'.

Angel etóó elonj éche elónténé ntóób

¹³ Angel echē elónténé ntóób entōnj échē elonj. Dóó níwógé née ehób ébidé á metōngé méniin mé menyán mé e'twé mé gól nime mébéde á'sō é' Dyōb. ¹⁴ Echē ehób élāngē ángel echē elónténé ntóób, echē ewánlé elonj nēn áá, "Huné ángel éniin éche Dyōb ábánné á mehanj á edib embáá é Yufretēs." ¹⁵ Ene ángel enhuné échē ángel éniin. Bēmmād bó abonjēn áwūu donje ahóg áfintē e monje mé bad meláán ene pónde chēn, échē epun chēn, ene ngōn chēn nímē mwē mēn. ¹⁶ Bénlāā me mesonjé mé sánze éche edíídé hósē. Ebéde mbwókel é e'dun é'be. ¹⁷ Nēn dóó ményinnē échē hósē ne bad ábe bédíídé chó á ndóg-te. Bad ábe bēndii chó bēnwāá e'kii ábē béwáá' é ákúdtēn tál á pónde e bel. Abē e'kii é'yágé'áá née muú, é'bé-ε ebānj née blúu, é'bé-ε ebānj née nsule. Nló mbéde échē hósē née nló ní ngii, muú, mwēntud ne muú nime níde ebānj née nsule bēbídē-ε chó á nsal. ¹⁸ Mmē medim meláán, nédē muú, mwēntud ne ebānj éche édé née nsule, ábe é'bídé'áá échē hósē á nsal bēnwūū donje ahóg áfintē e monje mé baányonj mé meláán. ¹⁹ Ngine edé échē hósē dāsō á nsal ebē-ε á nkon. Mmāb nkon níde née nyā, ne nló áyāl, bēbenlad-te mó ábel bad ebébtéd.

²⁰ Moonyonj anínii asyáál awē alyágé ásē awē nímē medim ménkēnwúú' é bēnkēntēdēé abele á myōb nime bēn bēbéle. Bēnkēnsógké e'dáádānj bé mbél abele, bēnkēnsóg-kaá myōb mémpēe abele, myōb nime bēbēnlé gól, sílva, brāns, ké meláá, ké'ε hyōn, myōb nime méēnyinnē', méēwōgnē', méēhelé-ε akē. ²¹ Béētēdte-'áá ádāb abel dé mbéb átimēn Dyōb. Béētēdteē awúu á bad, béētēdteē akum á nganj, béētēdteē akáb dé mesón, béētēdteē-'áá echíb.

10

Jōne ányine ángel

echē ewánlé mwā nhibe ní kálag

¹ Hē dóó nínyiné ángel e ngine empēe ebíde ádyōb, esude' ásē, mbag élānjéd mó, ngubēlen-ne ebé mó á nló. E'só bémbē mó née enyēn, mekuu-ε mébé mó née mekon mé muú. ² Anwálé mwā nhibe ní kálag awē bédíbpé áte, ásūm ekuu é ekáá é mbáá á edib é nkwxē-te, ásūm-me ekuu é ekáá é emwēd á nkin. ³ Hēē áhóbé ne ehób éche échágké éche éwágné ehób é ngii echē edume áte. Ade álébpé esaád, ngin saámbé énkwxēntēn ne ndumag. ⁴ Ade ekúmē áte kumén, nhēdē'áá chōm éche bēhóbé abooted dé atel, boj níwōgē née ehób ébidé ádyōb nēn bán "Kóó mekan nime ngin saámbé éhóbé, mébē kun, weétēlē' mó ásē."

⁵ Dóo ángel echě ményínnē nēe ásúmé ekuu ehóg á edíb é nkwě-te bonj ásūm-me échíníí á nkin átíídé ekáá é mbáá amín ⁶ bonj ámwāg melě á dīn á Dyōb áde áde á alonjé abé ne abé. Mó áhágé nkonj ní mín ne níse ne edíb é nkwě ne bwēm é'syāal ábe é'dé áwēd-te. Ene ángel enhób aá “Abébed á pónde ké ahóg déebáá ámpē. ⁷ Bonj áde ángel echě elónténé saámbé étōngē échē elonj, Dyōb débēl dyam áde ántíí' é aá mósēl áde áde á e'konjéd-te. Abēl ngáne ánlā' é ábē bembaledē, bekal bé'dāədāj.”

⁸ Hēe ehób éche ménwōgkē nēe ébídé ádyōb élāngēé me ámpē nēn aá, “Kág étéd nhíbe ní kálag nĩme ndíbnédé áte nĩme níde á ekáá é ángel echě etyéémé ne ekuu ehóg á edíb é nkwě échíníí-'e ébē á nkin.” ⁹ Dóo níkíí wēe ene ángel bonj nílāngē mó mēé ábe me ane mwā nhíbe ní kálag. Dóo álāngēé me aá “Kōb nēn, édyē. Achāəd we abum áte bonj ányīn we á nsəl nēe e'chuu.” ¹⁰ Dóo níkóbé mwā nhíbe ní kálag áwe ekáá, ndyé-'e mó. Annyīn me á nsəl nēe e'chuu. Bonj áde ní máá mó amii, anchāəd me abum áte. ¹¹ Dóo bēlāngēé me bán, “Etāngéné mekan ahób nĩme mébenléd ne melonj híin, bad nyaa ne nyaa, mehób nyaa ne nyaa ne kān é bad híin.”

11

Jone anyiné mbōj ébe

¹ Dóo bēbágé me ntōnj nĩme níde nēe chōm éche bēhāgnēé bwēm, bonj bēlāngē me bán, “Kág éhāg ndáb e Dyōb, éhāg-ke menyán mé e'twé, étōnj-'e bad ábe bēbage Dyōb edúbé áhed. ² Bonj weéhāgē' eyáde pen áyāle nēn bēbágé chō wēe bad ábe bēbīí Dyōb. Bédyanjéd Dyad áde Asáá amín á etūn é móom mé ngōn méniin ne ébe. ³ Mēbē échēm mbōj ébe kunze áhób mekan nĩme mébenléd á pónde echě ehúe' á etūn é e'pun ekálé ehóg mbwókel ébe ne móom ntóob. Bēwāā-'e mbóté e melebe.” ⁴ Echén mbōj ébe édíí mel mé menzab mébe ne metii mé etrukānj mébe nĩme métyéémé á'sō ábe Sāngwéé awē akamlan nkōjsé. ⁵ Nzé mod awémténé-'e bó ebébtéd abel, muu mbíd bó á nsəl nĩme níhyānte ábāb bad bé ekōyí ní mād-te bó ásē. Nēn dóo kénzēé awē awémténé bó ebébtéd abel bēwūū' é mó. ⁶ Abén bad bēwóó ngíne ákānj abobe amín ábel nēn mbúú eechóg á pónde echě bēlāngēé bad mam nĩme Dyōb áhóbé aá mébenléd. Bēwóó-'e ngíne ábel e'díb é'tim mekií, bēwōnj-'e āpēen medim á nkōjsé pónde ké ehéé echě bédás.

⁷ Ade bē mād-tāá mam ahób nĩme bēlómé bó ahób, ene nyam echě ebídé á echóg échě éewóo asóg étyēēmēn bó nzum, etóm bó áte ewúú-'e bó. ⁸ Mmāb ndim-me ménaa á nzii echě epoo' á dyad ámbáá tē wēe bēmboméé awab Sāngwéé á awōg. Bēchāge áde dyad á ngan-tē bán Sodom káa Egipto. ⁹ A etūn é e'pun é'láán ne eped, bad bēbíd melonj ne melonj, metúmbé ne metúmbé, mehób nyaa ne nyaa, ne bad nyaa ne nyaa bēnōn ní māb ndim ésebán bēkwēntan bán bēlíme mó. ¹⁰ Bad ábe bédé á nkōjsé bēwōgēn abén bad bēbe echab kwééd menyīnge. Bēchāg ngande, bēbāg-ke nhóg ne aníníí nde álúmed menyīnge. Bēbēl nē áyāle ábē bekal-bé-e'dāədāj bēbe bēpínádtáá bó metake bwāmbwam áde bēbédé á nkōjsé te. ¹¹ Bonj ámbíd e ábē e'pun é'láán ne eped, pemē e alonjé embíd wēe Dyōb esól bó áte bēpuu bētyéém-me amín. Mbwōg ní ngíne ménkōb bad ábe bēnyīn bó. ¹² Dóo ábē bekal-bé-e'dāədāj bēwōgēé ehób échě échāgké ebídé ádyōb nēe élāngēé bó nēn aá, “Nyéhyag amín hén.” Dóo bēsólé á mbag-té bēke-'e ádyōb. Abāb bad bé ekōyí bēnyīn nēe bēkagkē. ¹³ Abwōg-ábwōg ndōob é nājnéd ne ngíne. Eped é dyad ehóg áfínté e e'ped dyóm ábe

ádê dyad ámbáá émpāntēd áte. E'kálé e' bad saámbé bēnwē áde ndoob énáñnéde nē. Mbwóg ménkōb bad ábe belyágé ásē, bēbagé Dyōb á ngumε, mó awē adé ámīn, edúbé.

¹⁴ Medim nĩme melónténé mébe méntōm. Boñ nōné! Medim nĩme melónténé meláán mékwógé ape.

Angel etó elonj échē élónténé saámbé

¹⁵ Angel échē élónténé saámbé entōj éché elonj. Dóo ehóob éche écháǵké ébídé ádyōb éhōbē nén bán, “Nkamlen mé nkōñsé rítímé nkamlen nĩme awēd Sāngwéé, Dyōb ne awē Krístəə, ákamlén-ne á ngíndé ne á ngíndé.”

¹⁶ Hē dōo ábē bad bēmbáá móom mébe ne bēniin ábe bédídé metii mé nkamlen á'sō é' Dyōb békwwédé ásē á'sō é' Dyōb bēbagé mó edúbé.

¹⁷ Béhóbé nén bán,

“Sēsáǵnéné wε a-Sāñ Dyōb á Ngum, we awē edé ane ne awē ambé.

Sēsáǵnéné wε áyāle ebēnlédé echōj ngum eboótédé akamlen.

¹⁸ Bad ábe bébenlé wε bēnlīñ áyāle meliñgá nīmōj mé ngine mēmpǵ.

Póndé epedé echē békáadté bad ábē bēwédé.

Póndé epedé echē ábōñ bembəledε, bekal bé'dəədəñ,

ne bad ábe bébenle wε ábe bēbage wε edúbé, bad bésyāāl,

ken bad ábe bédé etóǵnén-ε ké'ε ábe béésǵ etóǵnén, wésābēē bó.

Ene póndé dōo wébēbēdtē bad ábe bēbēbte bad á nkōñsé te!”

¹⁹ Hē dōo nĩnyiné ndáb e Dyōb échē edé ádyōb néε édíbnédé. A ndáb-te wē'-ε, nnyín Ntyág mé Melǵ. Emwεdmwεd étómáá, e'saad é'bíde', ádyōb ákumε' áte, ndoob énáñnád ásē, meláá mé mbúú mé ngine-ε méhúne.

12

Jōne ányiné mmwaád ne dragōne

¹ Hē dōo e'chemléd é' ngine é'bídé ámīn. Mmwaád ambé awē eche mbóté émbēē enyεn, ngōn chō'-ε ebé mó á mekuu sé. Ekóté é nkamlen éche betintine dyōm ne bébe bédíí áyāl ébédé mó á nló. ² Ambé dyēm, ákwōg-ke achyáa. E'wε ne metake mé achád nĩme áwógé'áá mēmbēl akánéd awē ámīn.

³ E'chemléd bé menyáké bēmpēe bēmbíd ámīn. Dóo dragōn ébídé təléd. Enkāl bwámbwam, éyágé'-ε. Enwōj nló saámbé ne meséb dyōm. Nló téé ménwāā ekóté é nkamlen. ⁴ Andolén nĩmē nkon donje ahóg áfinté e moñge mé betintine meláán ábe bēbédé ádyōb, abwém-me bó á nkōñsé-te. Ene dragōn entyéem mmwaád awē ahédé'áá achyáa á'sō-te ábel nén nzé achyáá ádyē mó mwān. ⁵ Dóo ane mmwaád áchyáá mwān a mwεnchóm awē atáñǵéné melonj mésyāāl akamlen ne ekáá éche éhyédé. Boñ bēnsog mwān, békēēn mó wēε Dyōb ádíí ne ádē atii dé nkamlen. ⁶ Ane mmwaád antóm mehélé á ehyanje wēε Dyōb dēmbonjénné aá bétōgen mó á etūn é e'pun ekálé ehóg mbwókel ébe ne móom ntóob.

⁷ Hē dōo nzum ékúmmé ádyōb. Maikεε bó éche ángel bentyēmēn ene dragōn nzum. Ene dragōn chō'-ε ámpē ne éche ángel betyéémén bó nzum. ⁸ Boñ Maikεε ne éche ángel bēntōm ene dragōn ne éche ángel áte. Dragōne ne éche ángel bēnkēnwōñgé etál ádyōb ámpē. ⁹ Dóo bēhúnté ene sáñkalaa á dragōn á nkōñsé-te. Ene dragōn chō ebédé ene nyā e'boód echē béchǵéé bán Devəle ne Satanε, awē adoge' nkōñsé rĩsyāāl. Bēmbwēm-me éche ángel ésyāāl ásē á nkōñsé nchoo ne mó.

¹⁰ Hē dōo nĩwógé ehób éche écháǵké ébídé ádyōb éhōbē nén bán, “Boob-ooó, e'soosōj é' Dyōb é'pédé. Dyōb álúmté eche ngine e nkamlen néε

kâḡ. Awě Krístə alúmté echě ngíne bəəb. Ayāle ane awě ahóbé'áá á'sō é' Dyōb nkūu ne müte aá ábesyánē baányan bēbéle mbéb, behúnté mós á nkōḡsé. Abánáá bós mam ayāl á'sō é' Dyōb nkūu ne müte. ¹¹ Mekíí mé Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód ne mbōḡ e mbále echě bēbídé'áá bēmbēl bétóm Satanə áte. Bēnkwentén ké kwééd ákal eyale é Dyōb ayāle nkalanḡ nime békálé'áá mbédé mbále. ¹² Né-əós, mīne ne ábe bésyāāl ábe bédé áwed, bēnwōḡ menyḡḡe. Boḡ ndutul ēbē ne bad ábe bédé á nkōḡsé ne ábe bédé á edīb é nkwě ayāle nēn Devəle asudé áse áwēn ne meliḡá mé ngíne ngáne ábíí aá eche pōndé edé esōḡ.”

¹³ Pōndé echě ene dragōn ényíné aá behúnté mós á nkōḡsé, embootéd ane mmwāád awě anchyáá mwān a mwēnchóm anan. ¹⁴ Boḡ bēmbě ane mmwāád mepab mébē nime sánkalaa a mbye, ábel nēn ápume ápe hōm áde bēbōḡséné mós á ehyāḡḡe, hōm áde ákudté ntōḡén á etūn é mwě nílaán né eped, wée békəós' é mós wée ene nyă. ¹⁵ Dós ene nyă ésádé ane mmwāád aléed á yāl. Adē aléed dēnsyōḡé née edīb émbáá, ábel nēn éhōód ane mmwāád. ¹⁶ Boḡ ndəəb enwōḡḡén ane mmwāád émī edīb éche émbíd ene dragōn á nsəl. ¹⁷ Dós dragōn élíḡné ane mmwāád, boḡ ákḡg ákumé' bel ne nchyáátén nime ane mmwāád nisyāāl nime nílyágé áse, bad bésyāāl ábe bēbele ngáne Dyōb áhedéé boḡ bēbídē-ε Yesue mbōḡ. ¹⁸ Dós ene dragōn étyéémé á nkin mé edīb é nkwě.

13

Jəne anyiné nyam ébe

¹ Hē dós nínyíné nyam ebíde' á edīb é nkwě-te. Ene nyam enwōḡ meséb dyóm ne nló saámbe, ewōḡ-ε e'kóté bé nkamlēn dyóm áwe meséb mīn. Nló téé ménwōḡ dīn áde ásyáá' Dyōb. ² Ene nyam echě ményinnē embé née ebwé é ngə, mīmē mekuu-ε mékəl mébé-ε nyōḡ ayāl née mekuu mé nyam e ahín echě ekaa' ewōḡ-ε nyān éche échábé eche bēchəḡεé bán Bée. Mmē nsəl mémbe née nsəl ní ngii. Drāḡōne ambě ene nyam eche ngíne, ábe-ε chós áde atii dé nkamlēn ne ngíne e nkamlēn. ³ Ene nyam enwōḡ nló nhōḡ nime mémbe byánán nkúde sii echě empon chós awúu, boḡ sii eched éḡim amaa. Yāl enkóm bad bé nkōḡsé bésyāāl áte ayāle enén nyam, bébootéd-te chós ahíd. ⁴ Bad bēbágé'áá dragōne edúbé ayāle ambě ene nyam mīmē nkamlēn. Bēbágé'áá ene nyam chōmpē edúbé bēhóbé nēn bán, “Nzé-módé adé nēḡgáne enén nyam? Nzé-módé ahele atyéémén chós nzum?”

⁵ Bēmbě ene nyam kunze áhób e'yale é' kúmbe ne e'yale ábe e'syáá' Dyōb. Bēmbäg-ke chós kunze ábenléd nīmē nkamlēn á etūn é móom mé ngōn éniin ne ébe. ⁶ Dós ene nyam énédté nīmē nsəl áte boḡ ébootéd Dyōb asyāḡ. Ansyāḡ dīn á Dyōb, asyāḡ abwós á hōm wée Dyōb ádyεε' é, asyēḡ-ε bad bésyāāl ábe bédé ádyōb. ⁷ Dyōb dēmbě-ε ene nyam kunze áwan nzum ne ábē bad, átóm-me bós áte. Ambě-ε mós kunze ákamlēn metúmbé ne metúmbé, meloḡ ne meloḡ, mehób té ne bad nyaa ne nyaa. ⁸ Moosyāāl awě adyεε á nkōḡsé ábe chós edúbé. Bad ábe bēbéé chós edúbé bédíi bad ábe bétélé dīn á kálag e alōḡé e Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód awě bēnwū' é. Bēntel bós mīn se á pōndé echě Dyōb dēnhəḡké nkōḡsé. Moosyāāl awě adyεε' á nkōḡsé ábe chós edúbé. Moosyāāl awě bēteléé mós dīn á kálag e alōḡé se á pōndé eche Dyōb dēnhəḡké nkōḡsé. Mwān-a-Ndyōḡ mí mbód awě bēnwū' é mós awóó enén kálag.

⁹ Kénzée awé awóó metúu áwóge'. ¹⁰ Kénzée awe édíí nén bán atánjéné aké á mbwəg ákě á mbwəg, kénzée-'e awé atánjéné awé ne nkwaté, nkwaté-'aá béwūennē mó. Nén áhednad bán bad bé Dyöb béwōŋ e'kanj bé nlem, béchōŋned-te ngine-ngine ne eyale é Dyöb.

¹¹ Hê dōo rinyiné nyam empée ébidé á ndəəb-tē, enwōŋ meséb mēbe nēŋgáne mwān-a-ridyōŋ ní mbód, éhəbē-'e dyam née dragəne. ¹² Ebēnládtáá ngine echē nyam e'só, ébelé-'e áned áwe e'só-te dēn. Abelé-'e nkōŋsé ne bad ábe bédé áwēd-te aá bébage' ene nyam e'só edúbé. Ene nyam ebédée nyam echē enwōŋ sii echē empon chó awúu boŋ ene sii émaa. ¹³ Ene nyam echē elónténé ébe embēl mekan mé menyáké mé ngine. Embēl muú míbíd ádyöb ríhún á nkōŋsé bad bésyāäl bényín-ne. ¹⁴ Andög-ke bad ábe bédé á nkōŋsé bésyāäl ne nímē mekan mé menyáké nime ákúde kunze ábel. Abelé'áá-'e nē á'sō wée ene nyam echē enkūd sii boŋ ene sii épon chó awúu. Anláá bad aá bébel ediídinge éche bébagée edúbé éche éwágné nyam echē enkūd sii e nkwaté boŋ ebé ebé á alongé.

¹⁵ Bēmbě nyam echē elónténé ébe kunze áhébe pemē e alongé á ediídinge é nyam e'só ábel nén echē ediídinge éhel dyam ahób éwúu-'e bad bésyāäl ábe béekwəntene mó edúbé abe. ¹⁶ Ene nyam ennyágéd bad bésyāäl, ken bad ábe bédé etógnén ké'e ábe béesē etógnén, nhōn ne ntógétōke, ntāŋ ne kunze, aá béhē bó e'chem áwab ekáá émbáá ké'e áwab e'só é'mbəm. ¹⁷ Modmod eéhele'aá chōmchōm achan ké'e asóm ésebán awóó ábē e'chem. Ábē e'chem é'bédée dīn áde enén nyam ké'e eche nómbē.

¹⁸ Nén áhedne debyée. Mod ké ahée awé awóó nsōŋten áhed áte chōm éche nómbē echē ene nyam édíí. Ene nómbē edii nómbē e dīn á mod. Ane mod eche nómbē edii mbwókel ntóob ne móom ntóob ne ntóob.

14

Jōne anyíné Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód ne ábē bad

¹ Hê dōo rínóné boŋ rinyínē' Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód atyéémé á mbəəd eche béchəgée bán Zayon. Bad bébédé ne mó mbwókel ekálé, móom mé e'kálé méniin ne é'niin ábe bēnwōŋ áde dīn ne dīn áde Sáá áwab mesó mé mbəm. ² Ene pónde dōo ríwóge ehób ébidé ádyöb. Echē ehób ebédée née ntəgag mé eláá éche ésobpe, ébe-'e née ntəgag nímē míbāg nzé ngin etómé. Ehób éche ménwōgkē ebédée nēŋgáne ntəgag ní bad ábe békume rílendē. ³ Ábē bad mbwókel ekálé ne móom mé e'kálé é'niin ne é'niin bentyēem békōnē' nkāŋgé mékōālē á'sō bé atii dé nkamlēn ne á'sō é' nyam chē éniin éche éde á alongé, ne á'sō é' bad bēmbáá. Modmod enkēnhenlé nímē nkāŋgé ayáge nzése bó bad mbwókel ekálé móom mé e'kálé méniin ne é'niin ábe Dyöb ákódté á nkōŋsé-te. ⁴ Ábén bad bébédée bad ábe béewəgē mbinde e mmwaád áyāle nén béebíí' é nsób mé mmwaád. Ábē bad bóó béhíde, Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód kéhéé wée ákagké. Ábén bad bóó békódté átínté e baányōŋ. Bó-'aá bédé née e'pum bé'só ábe bébágé Dyöb ne Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód née mendē. ⁵ Metóm ké mehóg méesaá bó á nsəl, béewóo-'aá awusé ké ahóg á yāl.

Ángel éláán épééné nkalanj ní mbaku e Dyöb

⁶ Hê dōo rinyiné ángel empée epumme' se ádyöb. Ene ángel empēén nkalanj ní bwām nime rídé abé ne abé. Mmē nkalanj mó-'aá álánjé'áá bad ábe bédé á nkōŋsé, bad nyaa ne nyaa, metúmbé ne metúmbé, mehób

nyaa ne nyaa, ne meloŋ ne meloŋ. ⁷ Ene ángel enhób ne ehób éche échágké aá, “Nyébage Dyöb edúbé, nyébage-’ε mó mekenag áyāle nén eche pónde e nkáásé emaa ape. Nyébage’ edúbé ne ane awé ahágé ámín ne ásē, edib é nkwě ne n’yélé.”

⁸ Angel empée echē elónténé ébe enhíd mó, éhōbē nén aá, “Ndale e Dyad, Babilon amaa ne amaa ásyāāl! Amběl bad bé meloŋ bésyāāl bémmwē nime mím mé ngíne. Mmē mím mébedéé esíí é nkábtéd mé akwaleε.”

⁹ Angel empée eche elónténé élaán enhíd bó, éhōbē ne ehób éche échágké aá, “Kénzée awé abage’ ene nyam eche ebíde á edib é nkwě-te ne échē ediídinge edúbé boŋ ákūd-te ábē e’chem áwe e’só é’ mbom ké’ε á ekáá, ¹⁰ mómpē ámwē mím nímē rídé melingá mé Dyöb. Bésyógé mó á kōb e melingá mé Dyöb ne ngíne esyāál. Kénzée awé abage ene nyam edúbé ane mod ákūd metuné mé muú nime ríhunne’ bwāmbwam á’sō é’ ángel éche ésáá ne Mwān-a-Ndyoŋ ní mbód. ¹¹ Mwěntud nime ríbide á muú nime ríhyānte’ bó, ríchágke’ ámín á ngíndé ne á ngíndé. Nkuu ne müte, nkóme áte méesaá ne bad ábe bébage ene nyam ne échē ediídinge edúbé. Né-’aá édíí ne kénzée awé awóó e’chem é’ dín ábe ene nyam.” ¹² Nén áhēdnad bán bad bé Dyöb békaŋ nlém. Bad ábe bébele ngáne mbéndé é Dyöb éhēdeé boŋ bédúbe-’ε Yesue.

¹³ Dó-’aá ríwógé néé ehób ebíde ádyöb éhōbē aá, “Tél ásē nén wεé, bootya bōob, nnam ne bad ábe béwédé, áyāle bédúbpé Sáŋgwée.” Edāádəŋ éhōbe nén aá “εε, békūd nkóme áte áyāle nsón nime bébélé, békūd nsábe áyāle nsón ní bwām nime bébélé.”

Jəne anyiné bépáde’ mbote á nkōŋsé

¹⁴ Dóo rínóné boŋ rínyínē mbag eche épúbe’. A mbag mín wē, mod andyεé awé awágné Mwān-a-Moonyoŋ. Ekóté é nkamlen é gól ébē mó á nló, páá echē ekóbpe eche bépádnéé bwēm nēŋgáne ngun, chó-’ε ebé mó ekáá. ¹⁵ Angel empée embíd á ndáb e Dyöb-te élēbpē ane awé andyεé á mbag mín ne ehób éche échágké aá, “Benléd echoŋ páá ápád mbote, áyāle pónde epedé echē bépádeé. Mbote é nkōŋsé emáá ayəg.” ¹⁶ Dóo ane awé adyεé á mbag mín átómtéé páá á nkōŋsé, apád-te mbote é nkōŋsé ésyāāl.

¹⁷ Dóo ángel empée echē chó-’ε ámpē enwálé páá echē bépádnéé bwēm nēŋgáne ngun ebíde á ndáb e Dyöb echē edé ámín.

¹⁸ Angel empée empē echē ewóó ngíne ámín e muú, embíd á menyán mé e’twé boŋ álēbpē ángel echē ewánlé páá echē ekóbpe ne ehób echē échágké aá, “Benléd echoŋ páá, éladen mechəŋ mé e’pum é’ mel á nzag éche édé á nkōŋsé, áyāle e’pum é’yágé.” ¹⁹ Dóo ene ángel étómté eche páá á nkōŋsé boŋ aladé ábē bad ábwēmē bó wεε Dyöb álúmtéé nímē melingá mé ngíne, ngáne beládeé e’pum é’ mel boŋ bébwém á bwál bé e’pum é mel. ²⁰ Bēndyāŋ ábē e’pum é’ mel á bwál ábe béesē á dyad té. Mekíí mémbül, mébé e’che ásē dyam méta mehóg ne eped, méchāb-pe áte dyam mbwókel é máyl ébe.

15

Jəne anyiné ángel saámbé ne medim saámbé

¹ Hē dóo rínyíné e’chemléd bémpēe ádyöb ábe bémbē ngíne, bénkōmēd me yāl áte. Menyín ángel saámbé éche ewánlé medim saámbé. Mmē medim móo médé medim mé asóg áyāle móo Dyöb débenlédte álumed nímē melingá amād-te áte.

² Dóo rínyíne chõm née edib é nkwě éche edé née dyené, éche békúmténé ne muú. Menyín-ne née bad bétyéémé á nkag mé échê chõm éche ébédé née edib é nkwě, bewarté rilende ní Dyõb. Abê bad bébédéé bad ábe béntõm ene nyam áte, ne échê ediidinge ne nõmbe e ðin áde ene nyam e'só.

³ Békóné'áá nkángé nime mbalede a Dyõb, Mosεε, ne nime Mwân-a-Ndyõj ní mbód, bán,

“A-Sánj Dyõb á Ngum,

nímõj mbeltéd níde ngine ríkómté-'ε mod yál áte.

A kân e melonj,* echõj nyaa etángéné, edé-'ε mbále.

⁴ A-Sánj, nzé-módé éebánj wε?

Nzé-módé éebāgē wε edúbé?

Mmõjpen-naá esáá.

Bad bé melonj bésyāal béhyě wε edúbé abε.

Mmõj mbeltéd nime rítángéné níbidé áwed.”

⁵ Ade nén átómé dóo rínyíne née bédíbpé ebem é Dyõb á ndáb e Dyõb.

⁶ Dóo ángel chē saámbé éche énwālē medim saámbé ébidé á ndáb e Dyõb-te wē. Bénhē mbóté échē esáá éche ekine' áte, bewarté-'ε bengóá bé gól á tál té.

⁷ Dóo nyam póg átínté nyam éniin, ébágé échē ángel kúmbe é gól saámbé, échē elóné ne melingá mé ngine mé Dyõb, mō awē adé abé ne abé.

⁸ Dóo mwěntud mé ehúmé é Dyõb ne ngine e Dyõb bélóné á ndáb é Dyõb-te. Modmod-te ekēnhēnlé asól á ebem té wē kóáñ né medim saámbé nime échē ángel saámbé mepédé á asóg.

16

Kúmbe saámbé é melingá mé ngine mé Dyõb

¹ Dóo ríwógé née ehób éche écháǵké ébidé á ndáb e Dyõb te wē, élāngē échē ángel saámbé aá, “Nyékag, nyésyog melingá mé ngine mé Dyõb nime médé á kúmbe saámbé te á nkõñsé te.”

² Hē dóo ángel e'só ékí ene kúmbe e melingá mé ngine mé Dyõb asyag á nkõñsé-te. Melóg nime médé ebébtéd, nime méwag bwámbwam mémbid bad á yál. Abê bad bébédéé bad ábe bēnwõj e'chem ábe ene nyam bēbé-'ε bad ábe bēbágé'áá échē ediidinge edúbé.

³ Dóo ángel echē elónténé ébε esyógé ene kúmbe e melingá mé ngine á edib é nkwě te. Měntim nēngáne mekií mé ndim ní mod. Chõm-té éche ébédé á alongé á edib é nkwě-te wē énwē.

⁴ Dóo ángel echē elónténé éláán esyógé melingá mé ngine nime mébédé áwē kúmbe', á e'dib ne á n'yélé tē. Abê e'dib bēntim mekií. ⁵ Dóo ríwógé ángel echē ekamlan mendib ehóbe' aá, “Mbakú e nkáásé echõj etángéné. Wε awē edé, awē ambé-'ε. Wε awē Esáá.” ⁶ Mbakú echõj etángéné ayāle bēnsyog mekií nime ábõj bad ne ábõj bekal-bé-e'dáádəj, né-ɔ́ ebagé bó mekií ámwé. Mmē nkógsen mō-'áá bétángéné akud. ⁷ Dóo ríwógé née ehób ébidé á menyán mé e'twé éhōbē nén aá, “A-Sánj Dyõb á Ngum, mbakú echõj etángéné edé-'ε mbále.”

⁸ Dóo ángel echē elónténé éniin esyógé melingá mé ngine nime mébédé áwē kúmbe-tē á etondεε. Dyõb dēmbě Etondεε ngine áhyáad bad née muú. ⁹ Bad bēnhyāj ne e'chode bé ekíde é' ngine. Héε bésyóá ðin á Dyõb mō awē ákamlan nímé medim. Bõj bēnkēnhējłenné mbeltéd mé mbéb átimen Dyõb ábe mō ehúmé.

* 15:3 Donje á kálag dé'só áwóó: kân e melonj; donje-'ε áwóó: kân e bad bé Dyõb.

¹⁰ Dóo ángel echě elónténé étáan ésyógé melingá mé ngine nime mébédé áwē kúmbe á atii dé nkamlen áde ene nyam echě ebíde á edíb é nkwě-te. Hě dóo nkamlen nime ene nyam níkwédé ehíntén áte. Bad ábe behíde'áa ene nyam belááde'áa ábab e'chém áyāle e'wε ábe bėwógéé. ¹¹ Bėnsyān Dyōb āmin āyāle mewε mé melóg nime bėwógé'áa. Boŋ bėnkėntėdėé mĩmāb mbeltéd mé mbėb ātimen Dyōb.

¹² Dóo ángel echě elónténé ntóob ésyógé melingá mé ngine nime mébédé áwē kúmbe-tė á edíb é mbáámbáa é Yufretes. Echě edíb énlėn, āboŋsen nzii ābel boŋ kāŋ echě ebíde wεε etondεε ābídėé ehel atóm. ¹³ Dóo rnyínė nεε e'dāádāŋ bė mbėb é'láān ábe é'dė nεε e'būd é'bídėé. Abė e'dāádāŋ, ehóg émbíd á nsəl nime dragone, ehóg ebíd á nsəl nime nyam echě embíd á edíb é nkwě-te, échíníí'-ε ebíd á nsəl nime nkal e'dāádāŋ a metóm. ¹⁴ Abė e'dāádāŋ é'díi e'dāádāŋ bė mbėb ábe é'bele menyáké, é'hyóme' nkōŋsé áte rısyāł, bėtānė kāŋ é bad, bėladé bó áte, ābel bėboŋsen nzum e epun éche Dyōb á Ngum ákáádtė bad. ¹⁵ Yesue ahóbé áa, "Nyėnėné, mēpė á epun éche modmod éebíí'ė, ngāne nchĩb āpagké. Nnam ne ane awė adyεé epin, awálė'-ε eche mbótė áyāl ābel boŋ eékāg nsōb boŋ awóg akwágké á'sō é' bad." ¹⁶ Abė e'dāádāŋ bėnlād échė kāŋ áte á hōm áde bėchəgεé á ehób é Hibru bán Amagadān.

¹⁷ Dóo ángel echě elónténé saámbé chó'-ε ésyógé melingá mε ngine nime mébédé áwē kúmbe-tė á pemε-tė. Ehób éche échəgké émbíd á atii dé nkamlen á ndáb é Dyōb te, ehōbė nėn áa, "Ebėnlėdė." ¹⁸ Emwεdmwεd étómė'áa, dyōb ákumė' áte, ngin-ne étómė'. Ndōob ennəŋnėd ne ngine nyaa echě éebėnlėdėé āmpė taa moonyoŋ abāg á nkōŋsé. Ndōob ennəŋnėd ne ngine nyaa echě ebėdė ebėbtėd. ¹⁹ Hě dóo dyad á ngine āmbáa ákábnė áte moŋge meláān, myad mėmbáa nime mébédė á meloŋ mėsyāł mėmpāā. Dyōb dėnkamtėn ngine-e-dyad, Babilōne, ābėl-le áa bad ábe bėdė ádė dyad bėkud nkōgsen adėhób áa móbėl bėmwė mĩm nime mĩm melingá mé ngine. ²⁰ Dyad ké ahėé áde mendĩb mėnləŋnėdtė dėmbōo, mbōad ésyāł-le ényoŋ. ²¹ Meláá mé mbúú nime mėdė e'del dyam móom mé kilo mėniin ne étáan, mėbíde'áa āmin mėhūntād baányoŋ āmin. Abė bad bėnsyāŋ Dyōb áyāle ābė e'dim é' meláá-mė-mbúú bėntōmtėn ebėbtėd abė.

17

Jōne anyiné mmwaád awė adiídė nyam

¹ Dóo ángel póg ātíntė échė ángel saámbé éche énwālė kúmbe saámbé épėdė boŋ élanğē mε áa, "Hyāg, níke nílúmed wε nkōgsen nime akwaleε ambáámbáa ákudtė. Ane akwaleε adyεε' dyad āmbáa áde ádė bėnbėn ne e'díb é'mbáa híin. ² Mmwaád awė kāŋ é meloŋ mé nkōŋsé ésyāł énáŋnáádtáa. Bad bė nkōŋsé bėmwágé'áa mĩm nime ane mmwaád mėkōbė bó bėkābė'-ε mesón ne mó."

³ Dóo Edāádāŋ é Dyōb épíídė mε, boŋ ángel ékεenė mε á ehýāŋge. Ahed dō'-áa rnyínė mmwaád nhóg. Ane mmwaád andíi nyam echě eyāge. Ene nyam enwōŋ mĩn nime mėsyāō Dyōb yāl esyāł. Ene nyam enwōŋ nló saámbé ne mesėb dyóm. ⁴ Ane mmwaád anwáa mbótė echě eyāge', ndín eche kāŋ ehāgkė ne echě etómtānnáa ayāg. Ankútėn yāl esyāł ne bwēm é' gól ne bān bė meláá mé etógnėn ābė bėpene áte ne bwēm bė etógnėn bėmpēe. Anwálė kōb e gól á ekáa éche elónė ne mekan mé nkóloŋgó ne mekan mé mbinde mé akáb dé mesón. ⁵ Dín ábėdė mó á'sō é' mbōm nεε kun e e'koŋnėd áde mod énkėmbíí'ė, ábėdė bán, "Babilon, Dyad á ngine.

Nyaá a bekwaleε me mekan mé mbéb á nkõñsé te.” ⁶ Dóo rinyíné ane mmwaád, mekií mé bad bé Dyõb ne mekií nime bad ábe bébele’ ngáne Yesue áhedeé, mékóbé mó née mĩm.

Ade rinyíné mó, menyáké mé ngíne ménkõb me. ⁷ Dóo ene Angel éseɗteé me aaken, “Cheé ékáá boŋ menyáké mékõb wε? Mèlāā wε kun e mmwaád ne e nyam eché ádíídé, eché ewóó nló saámbé ne meséb dyòm. ⁸ Ene nyam eché wényinnē, ekébē á alongé boŋ eésaá á alongé bõõb. Embíd á echóg eché éewóó asóg, áke wée béwūū’ é chó. Bad ábe bédé á nkõñsé, ábe Dyõb déeteleé mĩmāb mĩn á kálag eche ewóó mĩn nímé bad ábe békúdé alongé ádé déemaá’ byánán àhàg nkõñsé, menyáké mékõb bó. Yál èkām bó áte ányín nyam eché embé á alongé boŋ eésē á alongé boŋ étim abé alongé ámpē. ⁹ Né dóo debyéé ne nsõñten béhednadté. Mmé nló saámbé nime ene nyam éwóó rídii e’kone saámbé ábe ane mmwaád ándii’ é ámĩn, ríbē-’ε kãñ saámbé. ¹⁰ Atĩnté eché kãñ saámbé, étáan émáá awé, póg edii edé á nkamlen, enínii póg-ke eépédéé á nkamlen. Boŋ áde épeé, édyéé á esón é pónde. ¹¹ Ene nyam eché embé boŋ eésē bõõb, chò elónténé kãñ waam. Eché kãñ saámbé chóó éwóó chó, ekag-ke wée éwēē. ¹² Meséb dyòm nime ene nyam médií kãñ dyòm éche éékúdē nkamlen. Boŋ békúd ngíne ákamlen née kãñ nchoo ne ene nyam áyāle háwa póg. ¹³ Ntĩi nhóg móó eché kãñ dyòm éwóó, bébage-’ε ene nyam echab ngíne ne nĩmāb nkamlen. ¹⁴ Béwāñ nzum ne Mwān-a-Ndyõñ mí mbód. Mwān-a-Ndyõñ mí mbód átõm bó áte á nzum. Nén débennléé áyāle mó adé Sángwéé a baásyāāl, abé-’ε kãñ e kãñ ésyāāl. Adé ne bad ábe Dyõb áchénlé boŋ ápwēd-te, ábe bébenle mó ne nlém nhóg.”

¹⁵ Dóo ene ángel élanjéé me aá, “E’dib ábe ényíné wée ane mmwaád-akwaleε ádyēē, é’dii bad, amute, meloŋ ne mehób. ¹⁶ Meséb dyòm nime ényíné bóõbe ene nyam békóó ane akwaleε. Békobén mó chõm ésyāāl eché áwóó, bébēl abé nsób. Bedyē mó nyam, béhyāād-te mó á muú. ¹⁷ Bébēl nē áyāle Dyõb áhédé bó nímé ntii á nlém-tē, nime áhedeé aá bébel. Dyõb átíídé nén aá eché nyam éwõñ ntii nhóg, ábele mó née mod nhóg. Bébé ene nyam echab ngíne e nkamlen káñne pónde eché e’yale ábe Dyõb áhóbé bélõnnē. ¹⁸ Mmwaád awé ényíné adii dyad ámbáá áde ákamlan kãñ é nkõñsé.”

18

Jõne anyíné ngáne Dyõb ákõgséné Babilõne

¹ Ade nímén mekan métómé dóo rinyíné née ángel empée ébídé ámĩn, eché ewóó nkamlen ní ngíne, éche ehúmé épené’ nkõñsé áte rĩsyāāl. ² Dóo ákáné áte ne ehób éche écháǵké aá, “Akwedé, Babilõne, ndāle e dyad akwedé! Atimé dyad dé e’dáádãñ bé mbéb, abón dé e’dáádãñ ábe béesáa é’syāāl, ne abón dé menõn nime méesáa* ne nímé bad békóó. ³ Ayāle bad bé meloŋ mé nkõñsé bésyāāl bẽnwõñ esii ábel mekan mé mbéb nime ábeleé byánán abagé bó mĩm nime mékóbé bó. Kãñ é nkõñsé ékábné mó asón. Esii é ngíne ábel mekan mé mbéb échē-’ε, ébélé bekáb bényonjé bé nkõñsé bésúdé nhõn.”

⁴ Dóo ríwógé ehób empée ébídé ámĩn nén bán, “Abēm bad, nyébíd adé dyad áte,

* **18:2** Mbéndé é bad bé Israel elumtē’áá nén bán donje dé menõn ne donje á nyam déesáa’ε, né-õó béedyáge’áá ábén bwēm.

ábel nén nyéelatán bó ábel mbéb bon nyéekūdē akab dé nkógsen nĩme békudté.

⁵ Mbéb nĩme nkúmné mó á yāl nídé e'che se ádyōb, Dyōb-pe ákamténé nĩmē mekan mé mbéb nĩme ábélé.

⁶ Běl mó melemlem mé dyam nĩme mó-'e ábélé wε.

Sábé mó ngen ébe áyāle mekan mé mbéb nĩme ábélé.

Hagé mó mĩm ngen ébe á kōb echē áhágkē wε ébe mó.

⁷ Ewōgēd mó ndutul ne metake nĩme médé ngen ébe ne nhagtéd mé ehúmé ne esíí é ngĩne ábel mekan mé mbéb éche ábágé yāl.

Ahóbe' áwe nlém-tē áá,

'Ndyéé nēe ndāle e mmwāád, meésāá nkúd, méelēb-paá mbéd.'

⁸ Né-ōó, medim mésyāāl mépií mó epun ehóg.

Mmē medim médii: Nkole, achii dé awé ne nzaa.

Béhyāād mó ne muú, áyāle Sān Dyōbε, mó awē ákāād mó, awóó ngĩne."

⁹ Kān é nkōjsé éche ékábnáá mó mesón, bélatán-ne mó ne esíí é ngĩne ábel mekan mé mbéb, béchii béléb-pe pónde echē bényĩnnē mwēntud nĩmbíde' áde áhyáá'é. ¹⁰ Bétyēem nchabnede áyāle bēwóge mbwóg bán bómpē békūd metake nĩme ákúde. Bébōnē bán, "Etyāg, etyāg ne ndāle e dyad, a ngĩne e dyad á Babilōn, á etūn é háwa póg ngēn dōó ékúde nkógsen nén-ε?"

¹¹ Bekáb bé nyongé bé nkōjsé-'ε béchyeé', bélebe-'ε mó áyāle modmod éechanéé ábab bwēm ámpē. ¹² Bwēm é' nyongé bē é'bédéε bwēm é' gól, sílva, bán bé meláá ábe békine áte ne bán bé meláá bé etógnēn. Abé bwēm é'bédé káōne mebad nĩme mélélé nkun, ahóg áde béchāgēé lĩnen, démpēe bán Sílíke, ne mémpēe nĩme méyāge', ndín éche kān éhágkē ne nĩme métómtan ayāg. Abé bwēm é'bédé mebámbé nĩme mébíde áyāl e mel mé e'lod é' bwám ne bwēm ábe bépóde ábe é'lélé nkun bwámbwam. Abé bwēm é'bédé káōne bwēm ábe bēbēnlé meson mé nzyog ne e'kii, brōns ne meláá nĩme mékine áte nĩme béchāgēé mábel. ¹³ Bénwōn káōne bwēm nēngāne sinamōn, bwēm bé elod é' bwám, e'twé, mía, frankinsen, mĩm, dyōg dé menzab, kase é' mbumé ní ngun ne ngun éche béchāgēé bán wít. Bésómé'áá káōne nyag ne mbód, hōse ne e'bambam, ne betān ne bad ábe békóbé. ¹⁴ Bekáb bé nyongé bēhóbé'áá áwē nén bán, "Bwēm é' bwám é'syāāl ábe nyénwōngē esíí áyāl, béesaá ne nyé ámpē. Ebóó bwēm é' bwám é'syāāl ne bwēm bé elóon, wéekūd-taá bó ámpē." ¹⁵ Bekáb bé nyongé ábe bēwóó ábēn bwēm bésúde nhōn ne ábe bwēm. Bétyēem nchabnede áyāle bēwóge mbwóg bán bómpē békūd metake nĩme ákúde, béchyeé' bélebe-'ε. ¹⁶ Bébōnē bán, "Etyāg, etyāg, á ndāle e dyad, wε awē ewáá'áá mbóté é' bwám éche bēbānédé kase e' abad eche béchāgēé bán lĩnen, éwāā-'ε áde áyāge ne áde átómtan ayāg. We awē ehágáá bwēm é' gól, ábe bēbēnlé bán bé meláá mé etógnēn ábe békine áte ne bán bé meláá bēmpēe ábe bēlélé nkun ábe béchāgēé bán péel, ¹⁷ á etūn é háwa póg ngēn nĩmē nhōn rĩsyāāl nĩbóó."

Bad bēmbáá bé stĩma ne bad ábe békag ne stĩma, bad ábe bébele nsón á stĩma tē, bad ábe békábe nyongé á edīb é' nkwē te, bētyēem nchabnede, ¹⁸ anyín áde bényĩnnē mwēntud nĩmbíde' áde béhyāntéé mó. Bēnlēbē e'saad bán, "Ndāle e dyad ké póg eebédéé nēngāne enén!" ¹⁹ Dōó bēsyāgēé e'bumbú áwab nló áyāle béchyeé'áá', bélebe-'ε, bēhōbē bán, "Etyāg, etyāg, ne ndāle e dyad, echē bewōn bé stĩma bésúde nhōn ne ábe bwēm. A etūn é háwa póg ngēn abóde chōm ésyāāl.

20 “Bwɛl-amĩne asyǎál áwòg menyĩnge áyǎle nkógsɛn nĩme ane mmwaád ákúdé. A-bad bé Dyòb, bembapɛɛ bé nlomag ne bekal-bé-e’daádəŋ, nyéwòg menyĩnge áyǎle Dyòb ábídtédé nyé mbakú tɛŋgɛne mǎ.”

21 Dóo ángel e ngĩne ényéné nyɛ ndim e aláá abwém-me dǎ á edíb é nkɔwɛ te, áhǎbē aá, “Nén dǎo bɛbwēm̄mē ndǎle e dyad embáá, Babilɔne, ásē ne ewaŋge ésyǎál, bad béenyín-naá dǎ ámpē mbéb. 22 Ene pǎndé ntɔgag nĩme bechɔg bé nĩlendɛ, ne bekón bé nkǎngé, ntɔgag nĩme betón bé ngǎmbé ne betón bé e’lon méewógnédté áwòŋ dyad-té ámpē. Bad bé nsón mé mekáá ábē béebáá ámpē, ntɔgag ní mesín nĩme mékage’ bwēm méewógnédté ámpē. 23 Áwòŋ dyad tē, etrukǎŋ éepenné ámpē mbéd, ehób é sǎmbé bǎ nchóm éewógnédté ámpē mbéd. Adé dyad bɛbɛbéd dǎ áyǎle ábē bekáb bé nyonǎgé bǎo bɛbédé ndǎle é bad á nkǔŋsé, bad bé melon mé nkǔŋsé mésyǎál-le béndognéd áyǎl e echón nǎŋ.”

24 Dyòb ákógséné Babilɔne áyǎle bad bé Babilɔn béwúú bekal-bé-e’daádəŋ, ne bad bémpɛe ábe béwédé á nkǔŋsé.

19

1 Ade ene Angel é máá nĩmén mekan mésyǎál ahób, dǎo nĩwógé chǔm nɛŋgáne ehób éche échǎgké é ndun e mod ébídé ámĩn, bɛbǎnē bán “Mekɛnag mébē ne Dyòb. E’soóson, ehúmé ne ngĩne béhúú ne ádɛd Dyòb. 2 Echē mbakú edé mbále etǎŋgéné-’é áyǎle akáádté akwalɛɛ ambáá awé abǎlté bad bé nkǔŋsé bésyǎál mbéb ne áde akáb dé mesón, akuné-’é mekií nĩme ábē bembǎledɛ nĩme ane mmwaád ánsyǎgkɛ.” 3 Dǎo bɛbóné ámpē bán, “Mekɛnag mébē ne Dyòb. Mwɛntud nĩme nĩbide’ ngáne ene ndǎle e dyad éhyáá’é nĩkag ámĩn á ngíndé ne á ngíndé.” 4 Abē bad bɛmbáá mǎóm mébɛ ne bɛniin ne échē nyam éniin bɛnkɔwɛ ásē á’so é’ Dyòb bɛbage-’é mǎ edúbé, mǎ awé adíídé atii dé nkamlɛn, bɛhǎbē nén bán, “Ebē nê! Mekɛnag mébē ne Dyòb.”

*Jɔne anyĩné ngande e e’wǎngé
e Mwǎn-a-Ndyɔŋ ní mbód*

5 Dǎo nĩwógé ehób ébídé á atii dé nkamlɛn, éhǎbē’ nén aá, “Nyékeɛne’ ádɛd Dyòb. Nyé ábe nyédé ábē bembǎledɛ, nyé ábe nyɛbage mǎ edúbé, ken bad ábe bédé etógnén-ɛ ké’ɛ ábe béesé etógnén.” 6 Dǎo nĩwógé chǔm nɛŋgáne esaád é ngĩne é ndun e mod, ébédé byánán mendíb nĩme mésobpe’, ébédé ámpē néɛ dyòb ákumé’ áte ne ngĩne. Echē esaád éhǎbē nén, “Mekɛnag mébē ne Dyòb. Áyǎle awɛd Sǎŋgwéé, Dyòb á Ngum adé á nkamlɛn. 7 Syǎnē déwógé’ menyĩnge bwǎmbwam, déhóbe bán dedé menyĩnge dékené-’é mǎ, áyǎle pǎndé e e’wǎngé eche Mwǎn-a-Ndyɔŋ ní mbód epedé, sǎmbé-’é emáá abonɛn. 8 Áyǎle akwógnédé, Dyòb ábágé mǎ kunze áhē mbóté eche bɛbǎŋnédé kǎse e abad áde béchagɛé bán lĩnɛn. Ápɛne’ áte ásáá-’é.” Ene kǎse e mbóté édé nɛŋgáne mekan nĩme bad bé Dyòb bɛbɛléé nĩme Dyòb áhɛdɛé.

9 Dǎo ene ángel élanǎgɛé me aá, “Tɛl nén wɛ, Nnam ne ábē ábe belébpé á ngande e e’wǎngé eche Mwǎn-a-Ndyɔŋ ní mbód.” Anhób áwém ámpē aláá-’ɛ me ámpē aá, “Ábén e’yale é’ mbále é’húú ne Dyòb.”

10 Dǎo nĩkwédé ásē áwe e’sǎ ábe mǎ edúbé. Anláá me aá, “Weébɛlē nê, mémpɛ ndii mbaledɛ a Dyòb néɛ wɛ, mbé néɛ bad bémpɛe ábe bédúbpé Krístǎa, mbé-’é néɛ nhóg awé atyéémé áyǎl e mbále eche Yesue áyǎgté.

Dyöb dóo nyétánǵéné edúbé abε. Ene mbále eche Yesue ábídté áwed, chós ebage bad ngíne ákal nkalan ń Dyöb.”

Mod awě adiidé hósε eche épúbe'

atómé nyam echě ebídé

á edib é nkwx̄-te áte á nzum

¹¹ Menyín meé ádyöb ánédnédé. Héε rínóné bon ńnyíné' hósε echě épúbe', mod awě mó-ε andíí chó béchágé'áá mó bán Ane Awě Adé mbále ábelé-ε bad ábii mbále tǵene Dyöb. Akógsan bad nyaa echě etǵéné áwanné-é ábē bad bé ekoyí. ¹² Míd mébédé mó áte néε muú nime ríchodne', anhé-ε e'kóté bé nkamlen hiin á nló. Anwón ǵin á yǵl áde modmod éebii'é éetómεé mwēn. ¹³ Anwáá-ε megombe nime béchúbé á mekií-te, ǵin áde béchagé-ε mó ádíí Eyale é Dyöb. ¹⁴ Sǵnze éche édé ádyöb énhē kase é mbóté éche bébǵnéde abad áde béchagéé bán línen, épúbē' ésǵn-ε. Béndii hósε éche épúbe' béhídē mó. ¹⁵ Páá echě ekóbpe' bwǵmbwam embíd mó á nsal-tē. Chós ábenléé ákógsen bad bé melon, Akamlén-ne bó ne ekáá éche éhyédé. Akǵtéǵ bwǵl bé e'pum áte ábel ámín besabé ábe bébenléé mím, álúmed mímē meliǵá mé ngíne mé ébébté nime Dyöb á ngume. ¹⁶ ǵin áde áwē mengombe ne áwē epǵn mín nén bán, “Kǵn e kǵn ésyǵǵl ne Sǵngwéé a besǵngwéé bésyǵǵl.”

¹⁷ Dóo ńnyíné ángel etyéémé á enyen-tē bon ábōnnē menǵn nime mépúmmé'áá ádyöb ne ehób éche échǵkē áá “Nyéhyag nyéladen áyǵle sǵnkalaa a ngande echě Dyöb débonǵénné. ¹⁸ Nyéhyag nyédyē nyam é kǵn, nyam é sǵnze émbáá, nyam é ndale é bad, nyam é hósε ne nyam é bad ábe bédíídé chós. Nyéhyag nyédyē nyam é baányon ǵésyǵǵl, é kunze ne é betǵn, bad ábe bédé etóǵnén ké'ε ábe béésé etóǵnén.” ¹⁹ Dóo ńnyíné nyam ne kǵn é bad é nkǵnsé ne échab sǵnze éladné áwan nzum ne ane awě ansébé apε ádíí hósε echě épúbe' ne éche sǵnze. ²⁰ Dóo békóbé ene nyam ne nkal é'ǵáǵǵn a metóm. Ane nkal é'ǵáǵǵn a metóm ambé chós á'sō-te, álúmtē e'chemléd ádog bad ábe békúdé e'chem ábe ene nyam, bébage-ε échē ediiǵǵe edúbé. Ade bédíí á alongé, bémbwēm bó bad bébe á edib é nzab é muú, bēnhyǵn ne muú nime ńhunne' bwǵmbwam. ²¹ Ane awě adiidé hósε ambenléd páá e echě embíd mó á nsal tē awúú bad ábe bélyágé áse, échē kǵn ne échab sǵnze. Menǵn mésyǵǵl ménkód áde bédyéde échǵb nyam.

20

Devǵle ábē á mehan ǵ etún é ekálé é mwě

¹ Ade ane mod átomé ábē bad bé ekoyí áte, dóo ńnyíné néε ángel ébídéé ádyöb ésudé ásē ewálé e'kii bé echóg échē éewóo asóg, ewálé-ε sǵnkalaa a ngóbéngōbē awě adelé. ² Dóo ákóbé dragone, ene nyǵ e'boód echě edé Devǵle, ebé-ε Satane, áhan mó á etún é ekálé é mwě. ³ Ambwēm mó á echóg échē éewóo asóg áǵib, ápēn-ne chós ábel bon échéle bad bé nkǵnsé adog ámpē kǵǵne á pónde echě ekálé é mwě émaá'é áte. Ambíd enē bēnhūd mó á mehan á esǵn é pónde.

⁴ Dóo ńnyíné metii mé nkamlen, bad ábe Dyöb dēmbéé kunze ákamlen, bóo bēndyéé áhed. Mennyín-ne e'ǵáǵǵn é' bad ábe bēnwē. Bēnwū bó áyǵle mbón echě bēbídé'áá Yesue ne áyǵle akal áde békálé'áá nkalan nime ńhúú ne Dyöb. Bēnwū bó áyǵle bébage-áá ene nyam edúbé ké'ε échē ediiǵǵe ne áyǵle akob áde bēnkēnkobé e'chem á mbōm ké'ε á ekáá. Bétim ámbíd á alongé, bóobe Yesu Křístāé bēbé á nkamlen á etún é

ekálé é mwě. ⁵ Nén dǎo débē mpuu mé e'só. Bad ábe bēnlyǎg ásē ábe bēnwē bēnkēntimmé ámbíd á alongé kǎǎne ámbíd e ekálé é mwě. ⁶ Nnam nǐbē ne ábē ábe bēbē mpuu mé'só áte. Bédíi bad ábe bésáá. Kwééd eché edé kwééd e edǎǎdǎǎ éewǎngé ngíne ámín e bad ábe bédé mpuu mé'só áte. Boǎ bēbē prisé é Dyǒb ne éché Krístǎ bēbē-é á nkamlēn ne mǎ á etǔn é ekálé é mwě.

Jǎne anyíné Satane akwedé nzum

⁷ Ade échē ekálé é mwě épéé á asóg, bēhūd Satane á mbwǎg. ⁸ Abíd áde ábídte á mbwǎg, áke metǎngé mé nkǎǎsé méniiin, áǎǎg bad bé nkǎǎsé. Mmēn metǎngé mé nkǎǎsé médíi Gǎg, ne Mǎǎg. Satane áǎǎd bǎ áwan nzum, bēbuú-é áte nēngáne nsíi nime nǐdé á edíb é nkwě. ⁹ Dǎo békíi nkǎǎsé áte nǐsyǎǎ, bēlǎǎnéd abwǎg á hǎm áde Dyǒb áǎǎ, wéé ábē bad bédíi, boǎ muú mémbíd ámín nǐhyǎǎd bǎ baásyǎǎ bam. ¹⁰ Devǎle awě andog bǎ, bēmbwēm mǎ á edíb é nzab é muú nime nǐhunne' bwámbwam, wéé ene nyam ne nkal é'dǎǎdǎǎ a metóm bédíi. Áhed dǎo békudte metake mé ngíne nkuu ne mǔte á ngíndé ne á ngíndé.

Dyǒb ákáádté bad á asóg dé nkǎǎsé

¹¹ Dǎo nǐnyíné mod adiídé atii dé nkamlēn ámbáá áde ápúbe'. Áhed-taá nkǎǎsé ne abobe ámín bēnnyǎǎ' é áwe e'só-te béetime abé ámpē. ¹² Héé nǐnyíné bad ábe bémáá awé, bad ábe bédé etǎǎǎn ne ábe béesé etǎǎǎn, bétyéémé á'sǎ bē áǎte atii dé nkamlēn. Kálag éche Dyǒb déntenlé mǐmǎ mbeltéd áte, bēndibé chǎ áte, bēndibé-é empée áte. Ene chǎ enwǎǎ mǐn mé bad ábe bēbē abé ne abé ne Dyǒb. Dyǒb dékáǎd bad ábe bēwédé, nchoo ne mbeltéd nǐmǎ ngáne éténlédé á kálag-té wé. ¹³ Bad ábe bēwédé á edíb é nkwě-te bēnkě wéé Dyǒb ábel békáad bǎ. Abíníi bad-te ábe bēwédé ábe bédé á mbwǎg e kwééd, hǎmpē bétyéēm á'sǎ é' Dyǒb ábel békáad bǎ nchoo ne nǐmǎ mbeltéd. ¹⁴ Bēmbwēm Kwééd ne Mbwǎg e kwééd á edíb é nzab é muú. Enén kwééd e edíb é nzab chǎ edé kwééd e edǎǎdǎǎ. ¹⁵ Kénzéé awě bēnkēntenlé dǐn á kálag e alongé, bēmbwēm mǎ á edíb é nzab é muú.

21

Jǎne anyíné nkǎǎsé ne nkoǎ mǐ mǐn mé ekǎǎlé

¹ Ade nkáásé nǐtómé, dǎo nǐnyíné nkoǎ mǐ mǐn mékǎǎlé ne nkǎǎsé mé ekǎǎlé. Nkoǎ mǐ mǐn ne nǐsé mé'sǎ bēnnyǎǎ, edíb é nkwě-é énkémbáá ámpē. ² Héé nǐnyíné Dyad áde Ásáá, Jerusalem e ekǎǎlé, ahúé', ábídeé ámín wéé Dyǒb. Dyǒb dēmbǎǎn mǎ ngáne bebaad bēbǎǎnné ámbé eché ekag á e'wǎngé. ³ Dǎo nǐwógé ehǎb éche échǎǎgké ébídé á atii dé nkamlēn éhǎbē nén áá, "Nyénǎne, e'dii é' Dyǒb é'dé ne baányǎǎ bǎǎ! Dyǒb dédyéé hǎm ahóg ne bǎ, bǎ-é bēbē ábē bad. Dyǒb dédyéé hǎm ahóg ne bǎ. ⁴ Apǐnē bǎ mēsǎd mēsýǎǎl á mǐd. Kwééd éebáá ámpē, bad bēelebpé ámpē, bēechíi-áá ámpē, bēewóg-kaá e'wé ámpē. Ebē nén áyǎle mam mé nchun métómé."

⁵ Dǎo ane awě adiídé atii dé nkamlēn áhǎbēé áá, "Nyénǎne, mbēle' bwēm é'sýǎǎl ekǎǎlé!" Anhǎb ámpē aláá-é me áá, "Tēl nén, áyǎle e'yale ábe nǐhǎbēé é'dé mbále é'dé-é ábe moosýǎǎl ádūbēē." ⁶ Anhǎb ámpē aláá-é me áá, "Emáá. Me-éé ndé Alfaa mbé-é Omégaa, me-éé ndé mbooted mbé-é asóg. Kénzéé awě píd ékóbé, mēbe mǎ mendíb mé nhyélé nime mod ámwǎkē boǎ abé á alongé abé ne abé. Mēbē-é nyé mǎ ngēn. ⁷ Mod awě áǎtǎm metake áte, adúbe áde ádúbpé me, mēbe mǎ ábēn bwēm é'sýǎǎl.

Mēbē áde Dyōb mós-’ε abé awem mwān. ⁸ Boŋ ne bad ábe béwóó mbwóg áte, ábe béewóo adúbe, ábe bébele’ mbinde é mekan, bad bé ewúen, bekáb bé mesón, bekum bé nğan, bad ábe bébenle’ myōb mé metóm ne bekal bé metóm bésyāāl, ádab abwóg á hōm ádii edib é nzab é muú nĩmé rĩhunne’ bwāmbwam. Enén kwééd chó edé kwééd e edáádəŋ.”

Jəne anyinē Jerusalem a ekóólé

⁹ Dóo ángel póg átínté e ángel saámbé éche énwālē kúmbe saámbé éche éloné ne medim saámbé épédé boŋ élanġē me aá, “Hyǎg, mēlūmēd we sómbé, mmwaád awē Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód.” ¹⁰ Dóo Edáádəŋ éche Esáá épíidé me boŋ ene ángel ékeené me á mbóod mín eché echabé ámĩn bwāmbwam. Ambané me áwedé-mĩn alúmed me Jerusalem, dyad áde ásáá, ngáne ábídeé ámĩn wée Dyōb, ¹¹ ápené-’ε ne ehúmé é Dyōb. Adé dyad ákináá áte née aláá dé etógnén áde álélé akud, ákiné áte née jáspa ánnýinnē-’ε áte. ¹² Adé dyad dénwōŋ sánġalaa a e’ké ábe é’chábé ámĩn. Bénwōŋ nsəl mé e’ké dyōm ne mébe, ne ángel dyōm ne ébe éche énoŋe nĩmē nsəl mé e’ké rĩsyāāl. Ayāl e nĩmē nsəl mé e’ké, bēntēl mĩn mé metúmbé dyōm ne mébe mé bad bé Israel. ¹³ Abē e’ké bénwōŋ pəd éniin. Pəd e á akuu enwōŋ mmwe mé e’ké ríláán, á mekunekune mmwe ríláán, á mehúléhúlé mmwe ríláán á pəd e mbəŋ ríláán. ¹⁴ E’ké ábe bēnləŋnéd ádé dyad bēnsuμέν ámĩn e meláá dyōm ne mébe. Ámĩn e nĩmē meláá, bēntēl mĩn nĩme bembapεε bé nlómag dyōm ne bébe ábe Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód.

¹⁵ Angel eché elánġé’áá me nĩmén mekan, enwálé ntōŋ ní gól nĩme áhǎgné’áá ádé dyad, nĩmē nsəl mé e’ké ne ábē e’ké é’ dyad. ¹⁶ Adé dyad dénwōŋ metóŋġé méniin, e’chab áte ne e’kəl áte é’bédé nyaa póg. Ene ángel embenléd nĩmē ntōŋ áhǎg ádé dyad. Abédé ekálé é máyl ehóg ne mbwókel étáan. A e’chab áte, e’kəl áte ne e’chab ámĩn bébedéε nyaa póg. ¹⁷ Ene ángel anhǎg káəŋne e’che bé e’ké, é’bédé móom mé méta ntóób ne ntóób. Ambenléd nhǎgtéd nĩmé bad bésyāāl bébenladté. ¹⁸ Bēmbenléd jáspa álōŋ ábē e’ké. Bēmbenléd gól eché eésē mbinde áte, éche epene áte née dyené álōŋ ádé dyad. ¹⁹ Meláá nĩme bēnsuμέε ábē e’ké ámĩn, mébedé bán bé meláá ábe bélélé nkun nyaa ne nyaa. Aláá dé nsumε dé e’só, ábedéε jáspa, áde álónténé mébe, ábedéε safia, áde álónténé meláán áget, áde álónténé méniin émeral, ²⁰ áde álónténé métáan, ónis, áde álónténé ntóób kanélia, áde álónténé saámbé krisolit, áde álónténé waam béril, áde álónténé abog topas, áde álónténé dyōm kaladóni, áde álónténé dyōm ne ahóg hyasín, áde álónténé dyōm ne mébe ametís. ²¹ Mmén mmwe dyōm ne nĩbe mbédéε meláá mé etógnén, mmwe nhóg téε mbédéε aláá dé etógnén ahóg. Nzii eche empōŋ á dyad tē ebédéé gól eché eésē mbinde áte eché epene’ áte.

²² A dyad-tē wē, menkēnnyínne ndáb e Dyōb áyāle Sán Dyōb é Ngume ne Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód, bédii née ndáb e Dyōb. ²³ Adé dyad déehednéé bán áwōŋ enyen ké’ε ngōn áwēd-te áyāle ehúmé é Dyōb édii ábe e’nyínen bé ekíde, Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód-te ápené’ née éche etrukán. ²⁴ Bad bé nkōŋsé bésyāāl bébenléd ábe e’nyínen bé ekíde ábel nĩmab mam nĩme bétánġéné ábel epun ké éhéé. Kāŋ é nkōŋsé épéén nĩmāb nhōn á dyad-tē wē. ²⁵ Mmē mmwe mé e’ké dyōm ne nĩbe béepenné mó mbéd, áyāle nkuu méebáá áwēd-te mbéd. ²⁶ Bépéén bwēm é’ bwám ne nhōn ní bwēm é’ bad bé nkōŋsé áwēd-te. ²⁷ Dyam á mbinde ké ahóg, ké’ε mod awē abele’ e’bébtéd é’ mekan, ké’ε mod awē akale metóm ké nhóg

éesónlè á dyad-tê wê. Bad ábe mĩn médíí á kálag e alongé eche Mwän-a-Ndyɔŋ ní mbód bēnpɛn bóó bésól áwēd-te.

22

*Jɔne anyĩné edib éche ébage
alongé á ngĩndé ne á ngĩndé*

¹ Dóó ene ángel éluṁtɛé me edib é mendib nĩme mébele boŋ mod abé á alongé á ngĩndé ne á ngĩndé, ényinné áte nēŋgáne dyené. Echē edib ébidé'áá á atii dé nkamlen áde Dyõb ne Mwän-a-Ndyɔŋ ní mbód, ² époó' áfĩnté e nzii á dyad-tê. A nkin mé échē edib, pɛd ébɛ, nyaa e bwel póg eche echyáá' e'pum ábe é'bele boŋ mod abé á alongé abé ne abé ebédé áhed. Mmē mel méchyáá'áá e'pum nyaa dyóm ne ébɛ, méchyáá'áá ngɔn té. Bad bé nkõnsé bēbēnládtáá ábab byaa ákud e'choóchoŋ. ³ Chõmchõm éche Dyõb ábágé ebómán éebáá á dyad-tê wê. Atii dé nkamlen áde Dyõb ne Mwän-a-Ndyɔŋ ní mbód mébédé áwēd-te, bembaledɛ bé Dyõb-pɛ bēbage mó edúbé. ⁴ Bényĩn Dyõb e'só ne e'só, áde ðĩn-ne démbē bó á mesó mé mbòm. ⁵ Nkuu méebáá ámpē, bēhēd-taa etrukán káa enyen ányĩnen ekíde áyāle Sán Dyõbɛ ábē ábab e'nyĩnen bé ekíde, bēbē-ɛ á nkamlen á ngĩndé né á ngĩndé.

Jɔne anyĩne epɛ éche Yesue

⁶ Dóó ene ángel élanḡéé me áá, “Ábén e'yale ábe nílanḡé nyé é'dé mbále, né-óó nyédúbe bó. Sán Dyõbɛ awē abage bekal bé'dáádəŋ échē edáádəŋ ábel boŋ békale nĩmē nkalan, alómé eche ángel áluṁed ábē bembaledɛ mam nĩme mékwógé abenled.” ⁷ Dóó Yesue áhóbɛé áá, “Nyénəne', nkwogé apɛ. Nnam ne bad ábe bēhíde' mekan nĩme bétélé á kálag-tê wén nĩme mébenléd bóob ne á pónde echē ehúe' á'só.”

⁸ Me, Jone nwógé nnyĩn-ne nĩmén mekan. Ade níwógé nĩmén mekan nnyĩn-ne mó, menkwē ásē á'só é ángel echē enlúmed me nĩmén mekan, ábe mó edúbé. ⁹ Boŋ anláá me áá, “Weébēlē nē! Mēmpē ndii mbaledɛ a Dyõb néɛ wɛ, ne néɛ ábíní baányoŋ bé Krĩsto ábe bédé bekal bé'dáádəŋ ne bad ábe bēhíde' chõm éche éténlédé á kálag-tê wén. Dyõb dóó nyétāŋḡéné edúbé abɛ.” ¹⁰ Dóó álāḡéé me ámpē áá, “Nyéékõŋnād bad mekan nĩme mébenléd nĩme méténlédé á kálag-tê wē áyāle mékwógé abenled. ¹¹ Bad ábe bébele mbéb bēbē bébele' mbéb. Abe bébele mekan mé mbinde bēbē bébele' mekan mé mbinde. Abe bébele mekan nĩme métāŋḡéné bēbē bébele' mekan nĩme métāŋḡéné, ábe bó-ɛ bésáá bēbē bésāŋ.”

¹² Dóó Yesue áhóbɛé áá, “Nyénəne', nkwogé apɛ, ásaɛe mod-té nchoo ne nsón nĩme ábélé. ¹³ Me-ɛé ndé Alfaa mbé-ɛ Omégaa, awē Asébpé ne awē Adĩmténé, mbé-ɛ Mbooted ne Asóg.”

¹⁴ Nnam mbē ne ábē ábe bēwóbpé nĩmāb megombe, bēwõŋ kunze ápoŋ á mmwɛ mé e'ké ásol á dyad-tê ábel bédyē e'pum e' bwel ábe é'bele mod abé á alongé abé ne abé. ¹⁵ Bad ábe bésól á dyad-tê wē, bédíí bad ábe bēbélé mekan mé mbinde, bad ábe békume ngan, bad ábe békábe' mesón, bad ábe bēwúe bad, bad ábe bēbenle myõb mé metóm ne bad ábe bédás akal dé metóm ne ábe békale metóm.

¹⁶ Me Yesue, me-ɛé nlómé echem ángel áláa nyé ábe nyédé á mwembéte nĩmén mekan. Ndií ane awē abídé á mbyaa nĩme kāŋ Dabidɛ, tintinɛ a mbwɛmbwɛ awē apene'.

¹⁷ Edáádəŋ é Dyõb ne Sómbe bēhóbɛ nén bán, “Hyäg.” Kénzézé awē awógé nén, mómpē áhób áá, “Hyäg.” Ane awē píð ékóbé áhyɛ ámwé

mendíb nıme mébele boŋ bad bébe á alongé á ngındé ne á ngındé. Mod ké ahéé awě ahede' nımén mendíb ätēd mó ngen.

Jɔne ahóbé ehób é asóg

¹⁸ Nsıme mod ké ahéé etúu áte awě awógé e'yale ábe é'ténlédé á kálag tê wén tâŋgene mekan nıme mébenléd. Nzé mod abádé kéchéé á kálag tê wén, né Dyöb débādē mó medim nıme bétélé á kálag tê wén. ¹⁹ Mod ké ahéé-’ε awě ähūd ké eyale ámın e mekan nıme méténlédé á kálag tê wén tâŋgene mekan nıme mébenléd, Dyöb déhūd áde asii dé e'pum é' mel é' bwel ábe é'bele boŋ mod abé á alongé á ngındé ne á ngındé. Dyöb déhūd-te éche etál á Dyad áde Asáá. Mmén mekan méténlédé á kálag tê wén.

²⁰ Ane awě abıde mbóŋ tâŋgene nımén mekan мэsyāäl ahóbe nén aá, “Ne mbále, nkwogé aɛ.” Ebê nê, hyăg a-Sáŋgú Yesu.

²¹ Nsimé nıme Sáŋgú Yesue mbê ne bad bésyāäl.*

---

* **22:21** Bad bésyāäl; donje á kálag dé'só áwóó Bad bé Dyöb káa Bad bé Dyöb bésyāäl.